

Bolags rörlighet över gränserna

Volym 1

BETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
BOLAGS GRÄNSÖVERSKRIDANDE
RÖRLIGHET INOM EU

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:18

Bolags rörlighet över gränserna

Volym 1

*Betänkande av Utredningen om
bolags gränsöverskridande rörlighet inom EU*

Stockholm 2021

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:18

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0055-2

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 5 december 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att utreda vissa frågor kring bolags gränsöverskridande rörlighet inom EU. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till ett nytt EU-direktiv som harmoniserar medlemsstaternas lagstiftningar om företags fusioner, delningar och ombildningar inom EU.

Till särskild utredare förordnades samma dag justitierådet Sten Andersson.

Som sakkunniga i utredningen förordnades den 27 januari 2020 departementssekreteraren Ann-Sofie Mattsson (Arbetsmarknadsdepartementet), departementssekreteraren Rolf Skog (Justitiedepartementet) och rättssakkunniga Anna Uppfeldt (Justitiedepartementet). Som ytterligare sakkunnig förordnades den 28 maj 2020 kanslirådet Katarina Bilge (Justitiedepartementet).

Som experter förordnades den 27 januari 2020 chefsjuristen Åsa Arffman (Svenska Bankföreningen), juristen Tomas Bern (PTK), kammaråklagaren Andreas Bogseth (Ekobrottsmyndigheten), juristen Helena Larsson (Saco), juristen Jens Lidén (TCO), juristen Karl Johan Nissar (Finansinspektionen), juristen Sofie Rehnström (LO), docenten Erik Sjödin (Stockholms universitet), verksjuristen Arja Tikkakoski (Bolagsverket) och juristen Anne Wigart (Svenskt Näringsliv).

Jens Lidén entledigades den 6 juli 2020 och i stället förordnades juristen Lise Donovan (TCO) att vara expert i utredningen. Helena Larsson entledigades den 1 september 2020 och i stället förordnades juristen Jenny Wahlbäck (Saco) till expert.

Som sekreterare anställdes den 8 januari 2020 hovrättsassessorn Anna Berglund och den 1 mars 2020 hovrättsassessorn Alexander Lundén.

Utredningen har antagit namnet Utredningen om bolags gränsöverskridande rörlighet inom EU.

Utredaren får härmed överlämna betänkandet *Bolags rörlighet över gränserna* (SOU 2021:18). Uppdraget är härmed slutfört.

Stockholm och Göteborg i mars 2021

Sten Andersson

/Anna Berglund
Alexander Lundén

Innehåll

Volym 1

Sammanfattning	19
Summary	29
1 Författningsförslag	39
1.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	39
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	117
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	138
1.4 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	151
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag	167
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.....	175
1.7 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	183
1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.	185

1.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution.....	187
1.10	Förslag till förordning om ändring i aktiebolagsförordningen (2005:559)	189
1.11	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar.....	204
1.12	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse	208
1.13	Förslag till förordning om ändring i försäkringsrörelseförordningen (2011:257).....	211
1.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag.....	215
1.15	Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)	218
2	Inledning	219
2.1	Utredningens uppdrag och arbete	219
2.2	Några rättsliga utgångspunkter	220
2.2.1	Registreringsprincipen och sätesprincipen	220
2.2.2	EU-domstolens avgöranden.....	221
2.3	Vilka företag omfattas av 2019 års direktiv?	223
2.3.1	Gränsöverskridande fusioner	223
2.3.2	Gränsöverskridande ombildningar.....	227
2.3.3	Gränsöverskridande delningar.....	227
2.4	Andra medlemsstaters genomförande av direktivet.....	228
3	Några allmänna överväganden	231
3.1	Allmänt om 2019 års direktiv	231
3.2	Formerna för genomförandet av 2019 års direktiv.....	232
3.3	Valbara åtgärder	235

4	Gränsöverskridande fusioner	237
4.1	Inledning	237
4.1.1	Vad en fusion innebär.....	237
4.1.2	Svenska bestämmelser om gränsöverskridande fusioner	239
4.1.3	Något om den nuvarande regleringen av gränsöverskridande fusioner i aktiebolagslagen ..	239
4.1.4	Allmänt om 2019 års ändringsdirektiv	241
4.2	Några grundläggande frågor.....	241
4.2.1	Definitionen av fusion m.m.	241
4.2.2	Begränsningar i aktiebolags möjligheter att delta i en gränsöverskridande fusion	244
4.3	Fusionsplanen och dess innehåll (artikel 122)	246
4.3.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	246
4.3.2	2019 års ändringsdirektiv	246
4.3.3	Bestämmelserna om fusionsplanens innehåll ändras	247
4.4	Offentliggörande av fusionsplanen m.m. (artikel 123)	249
4.4.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	249
4.4.2	2019 års direktiv.....	250
4.4.3	Formen för offentliggörande.....	251
4.4.4	Informationsmeddelande	253
4.4.5	Tiden mellan offentliggörande och stämmobeslut.....	254
4.4.6	Kungörande.....	255
4.5	Ledningsorganets rapport (artikel 124)	256
4.5.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	256
4.5.2	2019 års ändringsdirektiv	257
4.5.3	Redogörelsens innehåll.....	259
4.5.4	Undantag från kravet på upprättande av redogörelse.....	262
4.5.5	Hur redogörelsen ska hållas tillgänglig	264
4.6	Rapport från en oberoende sakkunnig (artikel 125 och 133a)	265
4.6.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	265

4.6.2	2019 års ändringsdirektiv	266
4.6.3	När granskning genom revisor eller motsvarande ska ske.....	268
4.6.4	Revisorsyttrandets innehåll (artikel 125.3)	270
4.6.5	Vem ska utföra granskningen?	271
4.6.6	Civilrättsligt ansvar för den sakkunnige	273
4.6.7	Offentliggörande av yttrandet	274
4.7	Stämmans godkännande (artikel 126)	280
4.7.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen.....	280
4.7.2	2019 års ändringsdirektiv	280
4.7.3	Överväganden.....	281
4.8	Aktieägarskydd (artikel 126a).....	284
4.8.1	2019 års direktiv	284
4.8.2	Aktieägares rätt att lämna bolaget.....	286
4.8.3	Rätt till kompletterande utjämningsvederlag	302
4.9	Borgenärsskydd (artikel 126b)	304
4.9.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen.....	304
4.9.2	2019 års direktiv	306
4.9.3	Huvuddragen i borgenärsskyddet bör bibehållas	307
4.9.4	Borgenärernas rätt till betryggande säkerhet	308
4.9.5	Solvensförklaring	314
4.10	Information till och samråd med arbetstagare (artikel 126c).....	315
4.10.1	Arbetstagares rätt till information och samråd enligt gällande rätt.....	315
4.10.2	2019 års direktiv	316
4.10.3	Överväganden.....	318
4.11	Myndighetskontrollen av fusionen samt utfärdande av fusionsintyg (artikel 127 och 127a)	322
4.11.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen.....	322
4.11.2	2019 års direktiv	323
4.11.3	Tillståndsprovning och fusionsintyg	326
4.11.4	Det underlag som bolaget ska tillhandahålla i tillståndsärendet	329

4.11.5	Otillbörlighetsprövningen	332
4.11.6	Tidsfrister för prövningen.....	346
4.11.7	Bolagsverkets anlitan­de av sakkunnig	347
4.11.8	Skatteverkets möj­lighet att besluta om hinder mot verkställande av fusionsplanen.....	349
4.11.9	Överföring av fusionsintyget (artikel 127a)	350
4.12	Den avslutande kontrollen av fusionens laglighet (artikel 128)	351
4.12.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	351
4.12.2	2019 års direktiv.....	352
4.12.3	Överväganden	352
4.13	Registreringen av fusionen (artikel 130)	354
4.13.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	354
4.13.2	2019 års direktiv.....	355
4.13.3	Registreringsåtgärder	356
4.14	Rättsverkningarna av fusionen (artikel 131)	358
4.14.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	358
4.14.2	2019 års direktiv.....	359
4.14.3	Våra överväganden.....	359
4.15	Frågor om en fusions ogiltighet.....	363
4.15.1	Lagens bestämmelser om fusionens giltighet behöver inte ändras.....	363
4.16	Särskilt om förenklad fusion (artikel 132)	364
4.16.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	364
4.16.2	2019 års direktiv.....	365
4.16.3	Överväganden	365
4.17	Särskilt om vissa teknikfrågor	367
4.17.1	2017 års direktiv (och aktiebolagslagen)	367
4.17.2	2019 års direktiv.....	367
4.17.3	Överväganden	368
4.18	Särskilt bokslut i samband med fusion	369
4.18.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen	369
4.18.2	Överväganden	369

5	Gränsöverskridande delningar	371
5.1	Huvuddragen beträffande inhemska och gränsöverskridande delningar	371
5.1.1	Allmänt	371
5.1.2	Något om inhemska delningar av aktiebolag	371
5.1.3	Gränsöverskridande delningar.....	372
5.1.4	Särskilt om delningsvederlag	373
5.2	Förutsättningarna och förfarandet (artikel 160c)	374
5.3	Tillämpningsområdet och definitioner (artikel 160a och 160b).....	375
5.3.1	2019 års direktiv	375
5.3.2	Den nya regleringens struktur	376
5.3.3	Olika typer av delning.....	378
5.3.4	När en gränsöverskridande delning inte bör kunna ske	379
5.4	Delningsplanen och dess innehåll (artikel 160d).....	381
5.5	Offentliggörandet av delningsplanen m.m. (artikel 160g).....	388
5.5.1	Aktiebolagslagen	388
5.5.2	2019 års direktiv	389
5.5.3	Överväganden.....	390
5.6	Ledningsorganets rapport (artikel 160e)	392
5.6.1	2019 års direktiv	392
5.6.2	Överväganden.....	393
5.6.3	Undantag från kravet på styrelseredogörelse	395
5.6.4	Hur redogörelsen m.m. ska hållas tillgänglig	396
5.7	Granskning genom oberoende sakkunnig m.m. (artikel 160f och 160t).....	396
5.7.1	2017 års direktiv och aktiebolagslagen.....	396
5.7.2	2019 års direktiv	398
5.7.3	När delningshandlingarna ska granskas.....	399
5.7.4	Revisorsyttrandets innehåll	400
5.7.5	Revisorns ansvar	401
5.7.6	Offentliggörandet av revisorsyttrandet	402

5.8	Stämmans godkännande och aktieägarskydd (artikel 160h och 160i)	403
5.8.1	Aktiebolagslagen	403
5.8.2	2019 års direktiv.....	403
5.8.3	Överväganden	404
5.9	Aktieägarskydd (artikel 160i).....	408
5.9.1	2019 års direktiv.....	408
5.9.2	Aktieägares rätt att lämna bolaget	410
5.9.3	Aktieägares rätt till kompletterande utjämningsvederlag.....	411
5.10	Borgenärsskydd (artikel 160j)	412
5.10.1	Nuvarande bestämmelser i aktiebolagslagen	412
5.10.2	2019 års direktiv.....	413
5.10.3	Överväganden	415
5.11	Information till och samråd med arbetstagare (artikel 160k)	418
5.11.1	Arbetstagares rätt till information och samråd enligt gällande rätt	418
5.11.2	2019 års direktiv.....	418
5.11.3	Överväganden	419
5.12	Myndighetskontrollen av delningen och utfärdande av delningsintyg (artikel 160m och 160n)	420
5.12.1	2019 års direktiv.....	420
5.12.2	Tillståndsprövning och delningsintyg.....	423
5.12.3	Underlaget i tillståndsärendet.....	425
5.12.4	Otillbörlighetsprövningen	427
5.12.5	Tidsfrister för prövningen.....	428
5.12.6	Överföring av delningsintyget (artikel 160n)	429
5.12.7	Bolagsverkets anlitan­de av sakkunnig	429
5.13	Den avslutande kontrollen av delningens lagenlighet (artikel 160o)	430
5.13.1	Inhemska delningar	430
5.13.2	2019 års direktiv.....	430
5.13.3	Regleringen av den slutliga kontrollen.....	431
5.14	Registreringen av delningen	435
5.14.1	2019 års direktiv.....	435

5.14.2	Svenska bestämmelser om registrering	436
5.15	Rättsverkningarna av delningen (artikel 160q och 160r) ...	438
5.15.1	Rättsverkningarna vid inhemska delningar.....	438
5.15.2	2019 års direktiv	438
5.15.3	Rättsverkningarna av en gränsöverskridande delning	440
5.15.4	Tidpunkten då rättsverkningarna inträder.....	441
5.16	Frågor om delningens giltighet.....	442
5.16.1	Bakgrund.....	442
5.16.2	Möjligheterna att ogiltigförklara en gränsöverskridande delning	443
5.17	Förenklad delning (artikel 160s)	444
5.17.1	Aktiebolagslagen	444
5.17.2	2019 års direktiv	445
5.17.3	Överväganden.....	445
6	Gränsöverskridande ombildningar	447
6.1	Ombildningar enligt 2019 års direktiv	447
6.1.1	Bakgrund.....	447
6.2	Ombildning enligt svensk rätt?	448
6.3	Några grundläggande frågor	448
6.3.1	2019 års direktiv	448
6.3.2	Den nya regleringens struktur	450
6.3.3	Definitionen av gränsöverskridande ombildning.....	451
6.3.4	När en gränsöverskridande ombildning inte bör kunna ske	453
6.4	Ombildningsplanen och dess innehåll (artikel 86d).....	454
6.4.1	2019 års direktiv	454
6.4.2	Överväganden.....	455
6.4.3	Offentliggörande (artikel 86g).....	458
6.4.4	Överväganden.....	459
6.5	Styrelsens redogörelse (artikel 86e)	460
6.5.1	2019 års direktiv	460
6.5.2	Styrelsen ska upprätta en redogörelse.....	461

6.5.3	Undantag från kravet på styrelseredogörelse	463
6.5.4	Hur redogörelsen m.m. ska hållas tillgänglig.....	464
6.6	Granskning genom oberoende sakkunnig m.m. (artikel 86f och 86s).....	464
6.6.1	2019 års direktiv.....	464
6.6.2	När granskning krävs	465
6.6.3	Revisorsyttrandets innehåll.....	468
6.6.4	Revisorns ansvar	469
6.6.5	Offentliggörandet av revisorsyttrandet	469
6.6.6	Stämmans godkännande (artikel 86h).....	470
6.6.7	2019 års direktiv.....	470
6.6.8	Överväganden	471
6.7	Aktieägarskydd (artikel 86i)	474
6.7.1	2019 års direktiv.....	474
6.7.2	Överväganden	475
6.8	Borgenärsskydd (artikel 86j)	477
6.8.1	2019 års direktiv.....	477
6.8.2	Överväganden	478
6.9	Information till och samråd med arbetstagare (artikel 86k).....	480
6.9.1	Arbetstagares rätt till information och samråd enligt gällande rätt	480
6.9.2	2019 års direktiv.....	481
6.9.3	Överväganden	481
6.10	Myndighetskontrollen av utbildningen och utfärdandet av utbildningsintyg (artikel 86m och 86n)....	483
6.10.1	2019 års direktiv.....	483
6.10.2	Tillståndsprövning och utbildningsintyg	486
6.10.3	Det underlag som bolaget ska tillhandahålla i tillståndsärendet.....	487
6.10.4	Otillbörlighetsprövningen	488
6.10.5	Tidsfrister för prövningen.....	489
6.10.6	Överföring av utbildningsintyget (artikel 86n)	490
6.10.7	Bolagsverkets anlitande av sakkunnig	490

6.11	Den avslutande kontrollen av ombildningens lagenlighet (artikel 86o)	491
6.11.1	2019 års direktiv	491
6.11.2	Regleringen av den slutliga kontrollen	492
6.12	Registreringen av ombildningen (artikel 86p)	495
6.12.1	2019 års direktiv	495
6.12.2	Svenska bestämmelser om registrering	496
6.13	Rättsverkningarna av ombildningen (artikel 86q och 86r)	497
6.13.1	2019 års direktiv	497
6.13.2	Rättsverkningarna av en gränsöverskridande ombildning.....	498
6.13.3	Tidpunkten då rättsverkningarna inträder.....	499
6.14	Frågor om ombildningens giltighet (artikel 86t och artikel 86h.5)	500
6.14.1	Bakgrund.....	500
6.14.2	2019 års direktiv	500
6.14.3	Möjligheterna att ogiltigförklara en gränsöverskridande ombildning	501
6.15	Kompletterande reglering	502
6.15.1	Överväganden.....	502
7	Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande förfaranden	505
7.1	Allmänna utgångspunkter	505
7.2	Huvuddragen i gällande rätt	506
7.2.1	Inledning.....	506
7.2.2	Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.....	507
7.2.3	Lagen (1987:1245) om styrelsrepresentation för de privatanställda.....	508
7.2.4	Lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner	508
7.2.5	Lagen (2004:559) om arbetstagarinflytande i europabolag	511

7.2.6	Lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ.....	512
7.2.7	Lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen	512
7.3	Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (artikel 133)	513
7.3.1	2019 års direktiv sänker den nivå där rätt till arbetstagarmedverkan inträder.....	513
7.3.2	Medverkandelagens tillämpningsområde	514
7.3.3	Företagens möjligheter att frivilligt underkasta sig referensbestämmelserna om arbetstagarmedverkan	517
7.3.4	Påföljande inhemska förfaranden (artikel 133.7).....	519
7.3.5	Besked om tillämpning av referensbestämmelserna	520
7.4	Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande delningar och ombildningar (artiklarna 160l och 86l)	521
7.4.1	Bakgrund.....	521
7.4.2	Medverkandelagen ska tillämpas även vid gränsöverskridande delningar och ombildningar.....	522
7.4.3	Avtalsinnehållet i en förhandlingsöverenskommelse	528
7.4.4	Samma rätt till medverkan efter som före ett gränsöverskridande förfarande.....	529
7.4.5	Skydd mot missbruk i syfte att frånta arbetstagarna rätten till inflytande.....	530
7.4.6	Övertagande eller ombildade bolag ska ha en rättslig form som medger rätt till medverkan.....	531
7.4.7	Rätten till medverkan efter påföljande inhemska förfaranden.....	532
7.4.8	Skyddet för arbetstagarrepresentanter	533

8	Ekonomiska föreningar	535
8.1	Bakgrund.....	535
8.2	Behovet av svenska lagändringar	537
8.3	Särskilda frågor	538
9	Finansiella företag	541
9.1	Inledning.....	541
9.1.1	Överväganden.....	541
9.2	Lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	545
9.2.1	Överväganden.....	546
9.3	Försäkringsrörelselagen (2010:2043)	555
9.3.1	Överväganden.....	556
9.4	Lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.....	557
9.4.1	Överväganden.....	558
10	Konsekvenser	561
10.1	Allmän utgångspunkt.....	561
10.2	Allmänt om utredningens arbete och slutsatser	562
10.2.1	Utredningens mål och bedömningar	562
10.2.2	Vilka berörs av de nya bestämmelserna?	563
10.3	Ekonomiska konsekvenser	563
10.3.1	Konsekvenser för staten	563
10.3.2	Konsekvenser för kommuner, företag och enskilda.....	573
10.4	Andra konsekvenser.....	577
10.4.1	Konsekvenser för arbetstagare	577
10.4.2	Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män	579
10.4.3	Konsekvenser för brottsligheten och för det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet	580

10.5	Särskilda hänsyn avseende tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser	581
------	---	-----

11 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser 583

11.1	Ikraftträdande	583
------	----------------------	-----

11.2	Övergångsbestämmelser.....	584
------	----------------------------	-----

Volym 2

12 Författningskommentar 587

12.1	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	587
------	---	-----

12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	731
------	---	-----

12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	751
------	---	-----

12.4	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	763
------	---	-----

12.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag	778
------	--	-----

12.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.	786
------	---	-----

12.7	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	796
------	--	-----

12.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.....	798
------	---	-----

12.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	799
------	---	-----

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2019:95.....	801
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt.....	807
Bilaga 3	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2121 av den 27 november 2019 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar	889
Bilaga 4	Jämförelsetabell	933

Sammanfattning

Bakgrund

Nya unionsrättsliga bestämmelser

Medlemsstaterna i Europeiska unionen har enats om ett övergripande regelverk som syftar till att underlätta bolags rörlighet över nationsgränserna inom unionen. Regelverket ställer krav på att medlemsstaterna harmoniserar sina bestämmelser om när framför allt aktiebolag kan ombildas, fusioneras eller delas över nationsgränserna.

Ett första steg för att underlätta sådan rörlighet togs år 2005 genom ett direktiv om gränsöverskridande fusioner. Det direktivet ledde till regelverk i bl.a. aktiebolagslagen (2005:551) som har gett svenska företag möjlighet att delta i fusioner med företag i andra medlemsstater. Genom ett nytt direktiv, beslutat år 2019, har de unionsrättsliga bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner utvecklats ytterligare samtidigt som det har införts möjligheter att dela eller ombilda aktiebolag över nationsgränserna.

Utredningen lämnar i detta betänkande förslag till hur 2019 års direktiv ska genomföras i svensk rätt.

Bolag kan flyttas över gränser på tre sätt

Innebörden i 2019 års direktiv är att aktiebolag ska kunna flyttas över nationsgränserna inom EU på tre sätt, genom gränsöverskridande fusioner, gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar.

Gränsöverskridande fusion

En gränsöverskridande fusion innebär att ett företag i en medlemsstat – i Sverige vanligen ett aktiebolag – går samman med ett eller flera företag i en annan medlemsstat. Sammanslagningen av företagen går till på det viset att samtliga tillgångar och skulder i ett eller flera av företagen ("överlåtande bolag") övertas av ett annat företag ("övertagande bolag") samtidigt som de överlåtande bolagen upplöses. Aktieägarna i överlåtande bolag får ett s.k. fusionsvederlag som består av aktier i det övertagande bolaget och som till viss del även kan bestå av pengar.

Gränsöverskridande fusioner kan, liksom inhemska fusioner, ske på två olika sätt. Vid s.k. absorption går det eller de överlåtande bolagen upp i ett övertagande bolag och vid s.k. kombination går två eller flera överlåtande bolag samman genom att bilda ett nytt, övertagande bolag.

Gränsöverskridande delning

Genom en gränsöverskridande delning delas ett bolag (överlåtande bolag) helt eller delvis upp på flera nya bolag (övertagande bolag). Minst ett av de övertagande bolagen ska efter delningen ha sitt hemvist i en annan medlemsstat än det överlåtande bolaget har haft. Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår i samband med delningen helt eller delvis till de övertagande bolagen.

En gränsöverskridande delning kan ske på tre olika sätt.

Vid s.k. *fullständig delning* övertas det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder av två eller flera övertagande bolag. Genom delningen upplöses det överlåtande bolaget och dess aktieägare erhåller ett delningsvederlag i form av aktier i övertagande bolag och, eventuellt, pengar.

En s.k. *partiell delning* innebär att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera övertagande bolag. Det överlåtande bolaget fortlever alltså, fastän med mindre tillgångar och skulder, och dess aktieägare kompenseras genom delningsvederlag i form av aktier i övertagande bolag och, eventuellt pengar.

Även vid s.k. *delning genom separation* övergår enbart en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder till övertagande bolag

och bolaget lever alltså vidare. Vid detta slag av delning erhåller emellertid aktieägarna i det överlåtande bolaget inget delningsvederlag. I stället blir det överlåtande bolaget aktieägare i det eller de nya bolagen.

Gränsöverskridande ombildning

En gränsöverskridande ombildning sker genom att ett aktiebolag, med hemvist i en viss medlemsstat, överför sitt registrerade säte till en annan medlemsstat och i samband därmed ombildas till att vara ett bolag som i associationsrättsligt hänseende omfattas av lagstiftningen i den nya hemstaten. En sådan ombildning förutsätter inte att bolaget flyttar sitt huvudkontor eller sin verksamhet till den andra staten.

Våra förslag

Aktiebolag; tre regelverk men en gemensam struktur

Det nya direktivet innebär att det i nationell rätt måste finnas parallella regelverk för tre former av gränsöverskridande förfaranden. På samma sätt som regelverken för gränsöverskridande förfaranden i direktivet motsvarar varandra har vi ansett att de svenska regelverken bör utformas på sinsemellan liknande sätt.

Våra förslag innebär

- att det i 23 kap. aktiebolagslagen – som i dag innehåller bestämmelser om inhemska och gränsöverskridande fusioner – görs sådana ändringar i regelverket för gränsöverskridande fusioner som direktivet föranleder,
- att det i 24 kap. aktiebolagslagen – som i dag innehåller regler om inhemska delningar av aktiebolag – införs bestämmelser om gränsöverskridande delningar i enlighet med direktivet, och
- att det i ett nytt kapitel i aktiebolagslagen, 24 a kap., införs nya bestämmelser om gränsöverskridande ombildningar i enlighet med direktivet.

I de föreslagna regelverken anges, i enlighet med direktivet, hur respektive förfarande ska gå till, vilka myndighetsbeslut som ska krä-

vas, vad som ska gälla i förhållande till aktieägare, arbetstagare och borgenärer, vilka slag av myndighetskontroll som ska ske samt vilka registreringsåtgärder som ska vidtas. Av regelverken framgår också de olika förfarandenas rättsverkningar och när i processen dessa rättsverkningar inträder. Eftersom direktivet är förhållandevis detaljerat, är också de regelverk som vi föreslår ganska omfattande.

Som redan framgått har vi ansett att de tre regelverken bör utformas på sinsemellan liknande sätt. Alla tre regelverken innehåller därför följande moment.

1. Varje regelverk inleds med en definition av vad en gränsöverskridande fusion, gränsöverskridande delning respektive gränsöverskridande ombildning innebär.
2. I varje regelverk finns också bestämmelser om i vilka situationer ett gränsöverskridande förfarande inte får inledas. Konkurs, företagsrekonstruktion och tvångslikvidation är exempel på förhållanden som utgör hinder för gränsöverskridande förfaranden.
3. Varje förfarande ska inledas med att styrelsen i det bolag som ska delta i ett gränsöverskridande förfarande upprättar en plan (fusionsplan – delningsplan – ombildningsplan) för hur detta ska gå till och vilka rättigheter bl.a. aktieägarna ska ha. Planen ska också innehålla uppgifter om vilka följder som förfarandet kan få för arbetstagarna i bolaget och vilken rätt de ska ha till insyn och medverkan i processen. Det ska också lämnas uppgift om vilka säkerheter som bolagets borgenärer erbjuds.
4. Styrelsen ska också upprätta en redogörelse som särskilt ska beskriva förfarandets konsekvenser för bolagets framtida verksamhet och sannolika konsekvenser för bolagets borgenärer, arbetstagare och aktieägare. Redogörelsen ska innehålla viss specificerad information, riktad till aktieägare och arbetstagare.
5. Planen och redogörelse ska granskas av en eller flera revisorer. Bolagets företrädare är skyldiga att lämna de upplysningar och den hjälp som revisorerna begär.
6. Aktieägare, borgenärer och arbetstagare (eller, normalt, arbetstagarrepresentanter) ska informeras om att de inom viss tid får lämna synpunkter på planen. Inkomna synpunkter ska aktie-

ägarna få del av inför den bolagsstämma som ska besluta om huruvida planen ska godkännas.

7. Bland annat planen, styrelsens redogörelse och revisorsyttrandet ska ges in till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret. Materialet ska också hållas tillgängligt elektroniskt för aktieägare och arbetstagare.
8. För att bolaget ska kunna gå vidare med planen måste denna normalt godkännas på bolagsstämman med två tredjedelars majoritet.
9. Bolaget ska efter godkännandet av planen skriftligen underrätta sina kända borgenärer om det pågående förfarandet.
10. Bolaget ska därefter ansöka hos Bolagsverket om tillstånd att få verkställa planen. Bolagsverket ska bl.a. kontrollera att planen uppfyller lagens krav. Verket ska också göra en prövning av att det gränsöverskridande förfarandet inte genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål.
11. Vid prövningen får Bolagsverket förelägga bolaget att lämna ytterligare uppgifter som Bolagsverket kan behöva. Bolagsverket får även inhämta information från andra myndigheter och enskilda om det har betydelse för ärendet.
12. Om det inte finns något hinder för att godkänna ansökan ska Bolagsverket utfärda en kallelse på bolagets borgenärer som därigenom får tillfälle att inom viss tid motsätta sig ansökan. Om någon borgenär motsätter sig ansökan, ska ärendet överlämnas till domstol för en prövning av om borgenärernas rätt äventyras genom förfarandet.
13. När det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av planen ska Bolagsverket utfärda ett intyg om detta (fusionsintyg – delningsintyg – ombildningsintyg). Intyget ska skickas till behörig myndighet i den eller de stater där övertagande bolag eller, vid ombildning, det ombildade bolaget ska ha sitt säte.
14. Den gränsöverskridande fusionen, delningen eller ombildningen ska därefter registreras i de berörda medlemsstaterna. Svensk lag reglerar i huvudsak endast registreringen i Sverige. Detta kan vara en avregistrering av ett svenskt bolag som upplöses genom en fusion eller delning eller som genom ombildning övergår till att vara

ett utländskt bolag. Men det kan också – vid fusion och delning – vara fråga om registrering av ett nytt svenskt bolag eller registrering av ett ombildat bolag som genom förfarandet omvandlas till svenskt bolag. Också andra registreringsåtgärder kan aktualiseras.

15. Registreringen ska ske i två steg och kommer att involvera registreringsmyndigheter i minst två olika medlemsstater.
16. I ett första steg registreras fusionen, delningen eller ombildningen i den eller de stater där bolaget eller bolaget i det följande kommer att ha sitt hemvist. Prövningen sker med utgångspunkt i det eller de intyg som registreringsmyndigheter i andra stater har utfärdat. För bolag som ska ha sitt hemvist i Sverige ska dock även krävas att bolagen uppfyller svenska associationsrättsliga krav, t.ex. vad gäller bolagsordning och aktiekapital. Dessutom måste det stå klart vilken rätt till medverkan som arbetstagarna i bolaget ska ha.
17. I ett andra steg ska fusionen, delningen eller ombildningen registreras i den eller de stater där övertagande bolag eller det bolag som bildas därtills har haft sitt hemvist.
18. När det gränsöverskridande förfarandet har registrerats inträder de rättsverkningar som respektive förfarande är förenat med. En sådan rättsverkan är att tillgångar och skulder i överlåtande bolag – eller, vid ombildning, det bolag som ska ombildas – liksom detta bolags rättigheter och skyldigheter övergår till det bolag som uppstår eller ombildas genom förfarandet. Som huvudregel blir också aktieägarna i överlåtande bolag – eller, vid ombildning, det bolag som ska ombildas – aktieägare i övertagande bolag respektive det ombildade bolaget.

Ekonomiska föreningar och finansiella företag

Vanliga ekonomiska föreningar kan redan i dag delta i gränsöverskridande fusioner. Regleringen av detta överensstämmer i huvudsak med det som gäller för aktiebolag. Vi föreslår att bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar anpassas på i huvudsak samma sätt som aktiebolagslagens motsvarande bestämmelser. Vi föreslår däremot inte några bestäm-

melser om att ekonomiska föreningar ska kunna bli föremål för gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

På det finansiella området finns särskilda slag av aktiebolag, såsom bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag. Vi föreslår att bestämmelserna om dessa anpassas till vad vi föreslår ska gälla beträffande aktiebolag i allmänhet. Det innebär vissa justeringar i regelverken för gränsöverskridande fusioner liksom nya bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Våra förslag i dessa delar innehåller dock särbestämmelser, som är föranledda av de finansiella företagens särskilda karaktär och betydelse.

På det finansiella området finns också särskilda slag av ekonomiska föreningar, såsom kreditmarknadsföreningar och försäkringsföreningar. Det finns också ytterligare associationsformer som står de ekonomiska föreningarna nära, däribland ömsesidiga försäkringsbolag. Våra förslag innebär att regelverken för dessa företag anpassas till den nya regleringen av gränsöverskridande fusioner.

Aktieägares, arbetstagares och borgenärs rättigheter ska skyddas

Aktieägare

I enlighet med vad direktivet kräver föreslår vi att aktieägare som motsätter sig en gränsöverskridande fusion, ombildning eller delning ska ha rätt att, under vissa förutsättningar, få sina aktier inlösta. Fusionsplanen, ombildningsplanen eller delningsplanen ska innehålla en uppgift om det inlösenbelopp som bolaget erbjuder aktieägarna. Aktieägarna ska emellertid kunna påkalla högre ersättning och få den frågan prövad vid allmän domstol.

Vi föreslår också att det vid gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar ska finnas en möjlighet för aktieägare som är missnöjda med fusions- eller delningsvederlagets storlek att väcka talan vid allmän domstol om högre vederlag.

Arbetstagare

I dag gäller lagen (2008:9) om arbetstagares rätt till medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. Den syftar till att trygga att arbetstagarnas rätt till medverkan inte träds för när genom en gränsöverskridande fusion. Vi föreslår att den lagen ska tillämpas även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Därutöver föreslår vi – som en nödvändig anpassning till direktivet – att lagens tillämpningsområde justeras även på annat sätt; lagen ska tillämpas när de genomsnittliga antalet anställda i något av de företag som deltar i förfarandet uppgår till minst fyra femtedelar av det antal anställda som i respektive företags hemstat innebär rätt till arbetslagmedverkan. Detta innebär en viss utvidgning i förhållande till hur det är i dag.

2008 års lag om arbetslagmedverkan förutsätter att det inrättas en förhandlingsdelegation som kan företräda arbetstagarna vid förhandlingar med arbetsgivaren. Förhandlingarna kan leda fram till ett avtal om den rätt till medverkan som arbetstagarna ska ha i bolaget efter förfarandet. Men om något avtal inte träffas kan i stället vissa i lagen angivna s.k. referensbestämmelser om medverkan komma att gälla. Vi föreslår att dessa regler, med smärre justeringar, gäller även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Vi föreslår också några ytterligare bestämmelser avsedda att trygga arbetstagarnas ställning, däribland en bestämmelse om att ett gränsöverskridande förfarande inte får innebära att arbetstagarna får sämre rätt till medverkan än före ett sådant förfarande.

Såsom redan har redovisat innehåller våra förslag till ändringar i aktiebolagslagen flera bestämmelser som ålägger bolagen att lämna arbetstagarna, vanligen genom deras representanter, detaljerad information om ett förestående gränsöverskridande förfarande.

Borgenärer

Våra förslag innehåller vidare bestämmelser om borgenärsskydd. De anknyter till nuvarande bestämmelser i aktiebolagslagen som ger borgenärer en möjlighet att motsätta sig t.ex. en fusion om de inte får betryggande säkerhet för sina fordringar. Vi har dock, med hänsyn till direktivets utformning, sett det som nödvändigt att ändra bestämmelserna något. Enligt vårt förslag måste därför en borgenär,

om han eller hon vill påkalla betryggande säkerhet för sina fordringar, på ett trovärdigt sätt lämna uppgift om att förfarandet innebär en risk för att fordringarna inte blir betalda. Vi föreslår att en fråga om betryggande säkerhet – liksom är fallet i dag vid fusion och delning – normalt prövas vid allmän domstol.

Konsekvenser

De utökade möjligheterna att fusionera, dela och ombilda bolag över nationsgränserna sker genom införande av ett förhållandevis komplext och detaljerat regelverk som har sin grund i tvingande EU-rätt. Även om regelverket är komplext innebär det att bolag i EU får utökade möjligheter till rörlighet på den inre marknaden utan att nödvändigtvis upplöses i en medlemsstat för att sedan etableras i en annan stat. Detta bedöms kunna ge stora fördelar i enskilda fall. Vi bedömer dock att antalet gränsöverskridande förfaranden under de närmaste åren kommer att vara förhållandevis begränsat.

De nya regelverken ställer krav på nya rutiner och fungerande kontrollmekanismer. Det medför att den myndighet som kommer att ha det huvudsakliga ansvaret för att systemet fungerar, Bolagsverket, kommer att övergångsvis behöva ytterligare resurser. Det kommer också att krävas resurser för information inför de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Vi föreslår att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 31 januari 2023, dvs. den dag då direktiven senast ska ha genomförts i medlemsstaterna.

Vi föreslår inga övergångsbestämmelser. Det innebär att gränsöverskridande fusioner som har inletts – men inte hunnit registreras – före ikraftträdandet inte kan registreras så länge de inte uppfyller lagens nya krav. Detta kan naturligtvis i sin tur innebära att förfarandet då måste tas om från början. Vi bedömer det emellertid som i hög grad osäkert om utländska registreringsmyndigheter skulle – efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande – godta i Sverige vidtagna fusionsåtgärder som inte uppfyller den nya EU-regleringens krav.

Summary

Background

New EU law provisions

The Member States of the European Union have agreed on a comprehensive legal framework which aims to facilitate the freedom of establishment of companies across national borders within the Union. The legal framework requires Member States to harmonise their legal provisions on when limited liability companies in particular may be converted, merged or divided across national borders.

A first step toward facilitating this freedom of establishment was taken in 2005 by a Directive on cross-border mergers. This Directive led to a legal framework in the Swedish Companies Act (2005:551), which has allowed Swedish companies to participate in mergers with companies in other Member States. A new Directive, adopted in 2019, has further developed the EU law provisions on cross-border mergers, and has introduced the possibility of cross-border divisions or conversions of limited liability companies.

In this report, the inquiry submits proposals on how the 2019 Directive is to be implemented in Swedish law.

Companies can establish across borders in three ways

The substance of the 2019 Directive is that a limited liability company should be able to establish across borders within the EU in three ways: through cross-border mergers, cross-border divisions, or cross-border conversions.

Cross-border merger

A cross-border merger means that a company in one Member State – usually a limited liability company in Sweden – merges with one or more companies in another Member State. The merging of the companies is effected by all the assets and liabilities of one or more of the companies (“company being acquired”) being taken over by another company (“acquiring company”) at the same time as the company or companies being acquired are dissolved. The shareholders of the company or companies being acquired receive what is termed a merger consideration, which consists of the issue of shares in the acquiring company and which can also consist of cash.

Like domestic mergers, cross-border mergers can be effected in two different ways. In the case of a merger through absorption, the company or companies being acquired is/are absorbed into an acquiring company; and in the case of a merger through combination, two or more companies being acquired form a new, acquiring company.

Cross-border division

In a cross-border division, a company (company being acquired) is divided, in whole or in part, into several new companies (acquiring companies). After the division, at least one of the acquiring companies must have its domicile in a Member State other than the one had by the company being acquired. The assets and liabilities of the company being acquired are transferred in conjunction with the division, in whole or in part, to the acquiring companies.

A cross-border division can be effected in three different ways.

In the case of a *full division*, all the assets and liabilities of the company being acquired are taken over by two or more acquiring companies. The division dissolves the company being acquired and its shareholders are compensated by the issue to them of shares in the acquiring company or companies and sometimes also by cash.

A *partial division* means that part of the assets and liabilities of the transferring company are taken over by one or more acquiring companies. Thus, the company being acquired continues to exist, but with a reduction in its assets and liabilities, and its shareholders are compensated by the issue to them of shares in the acquiring company or companies and sometimes also by cash.

Even in the case of a *division by separation*, only part of the assets and liabilities of the company being acquired are transferred to the acquiring company, and the company thus continues to exist. However, in the event of this kind of division, the shareholders of the company being acquired are not compensated by the issue to them of shares in the acquiring company or companies. Instead, the company being acquired becomes a shareholder in the new company or companies.

Cross-border conversion

A cross-border conversion is effected by a limited liability company domiciled in a certain Member State transferring its registered domicile to another Member State and, in so doing, being converted into a company which is governed by the company law of the new Member State of origin. Such a conversion does not require the company to move its head office or its business activities to the other Member State.

Our proposals

Limited liability companies: three legal frameworks but one common structure

The new Directive means that national law must have parallel legal frameworks for three forms of cross-border procedures. Just as the rules governing these three cross-border procedures in the Directive are equivalent to each other, it is our view that the Swedish legal frameworks should be formulated in a similar way.

Our proposals entail the following:

- that in Chapter 23 of the Swedish Companies Act – which currently contains provisions on domestic and cross-border mergers – changes are made in the rules for cross-border mergers that are occasioned by the Directive,
- that in Chapter 24 of the Swedish Companies Act – which currently contains rules on domestic divisions of limited liability companies – provisions on cross-border divisions in accordance with the Directive are introduced, and
- that in a new chapter in the Swedish Companies Act, Chapter 24(a), new provisions on cross-border conversions in accordance with the Directive are introduced.

In accordance with the Directive, the proposed legal frameworks are to specify the procedures in each of these cases: what public authority decisions are required; what is to apply in relation to shareholders, employees and creditors; what types of regulatory controls are to be carried out; and what registration measures are to be taken. The legal consequences of the various procedures and when in the process these legal consequences come into force should also be described in the legal frameworks. Since the Directive is relatively detailed, the legal frameworks we are proposing are also quite extensive.

As has already been pointed out, we felt that the three legal frameworks ought to be designed in similar ways. All three legal frameworks therefore contain the following elements.

1. Each legal framework begins with a definition of what a cross-border merger, cross-border division, or cross-border conversion means.
2. Each legal framework also provides for situations in which a cross-border procedure may not be initiated. Bankruptcy, company reorganisation and compulsory liquidation are examples of situations that constitute impediments to cross-border procedures.
3. Each procedure is to start with the Board of Directors of the company participating in a cross-border procedure drawing up a plan (merger plan – division plan – conversion plan) for how this is to be effected and what rights the shareholders are to have,

among other things. The plan should also contain details of the consequences that the procedure may have for the employees of the company and what rights they are to have to information and participation in the process. Information on what securities are offered to the company's creditors must also be provided.

4. The Board of Directors should also prepare a report describing in particular the consequences of the procedure on the company's future operations and the likely consequences for the company's creditors, employees, and shareholders. The report is to contain certain specific information addressed to shareholders and employees.
5. The plan and the report are to be reviewed by one or more auditors. The company's representatives are obliged to provide any information and assistance requested by the auditors.
6. Shareholders, creditors and employees (or, normally, employee representatives) are to be informed that they may submit comments on the plan within a certain timeframe. The comments received are to be made available to the shareholders before the general meeting that will decide whether the plan should be approved.
7. Among other things, the plan, the report from the Board of Directors, and the auditor's opinion are to be submitted to the Swedish Companies Registration Office for registration in the Register of Companies. The material must also be made available electronically to shareholders and employees.
8. In order for the company to be able to proceed with the plan, it must normally be approved by a two-thirds majority vote at the general meeting.
9. After approval of the plan, the company is to inform its known creditors in writing of the procedure in progress.
10. The company is then to apply to the Swedish Companies Registration Office for permission to execute the plan. The Swedish Companies Registration Office shall, among other things, check that the plan complies with the law. The Swedish Companies Registration Office shall also conduct an examination to determine that the cross-border procedure is not being effected for a criminal or otherwise improper purpose.

11. At the time of this examination, the Swedish Companies Registration Office may order the company to provide additional information that the Swedish Companies Registration Office may need. The Swedish Companies Registration Office may also obtain information from other authorities and individuals if it is material to the case.
12. If there are no impediments to approving the application, the Swedish Companies Registration Office shall issue a notice to the company's creditors, thereby giving them the opportunity to object to the application within a certain timeframe. If any creditor objects to the application, the case must be consigned to a court to determine whether creditors' rights are put at risk by the procedure.
13. When there is a decision to permit the execution of the plan, the Swedish Companies Registration Office shall issue a certificate to this effect (pre-merger certificate – pre-division certificate – pre-conversion certificate). The certificate shall be sent to the competent authority of the Member State or States in which the acquiring company or, in the case of a conversion, the converted company, will be domiciled.
14. The cross-border merger, division or conversion shall then be registered in the Member States concerned. Swedish law chiefly regulates only the registration in Sweden. This can be a de-registration of a Swedish company which is dissolved by a merger or division or which, by conversion, becomes a foreign company. However, in the case of mergers and divisions, it might also be a matter of registering a new Swedish company or registering a converted company which, by means of the procedure, is converted into a Swedish company. Other registration measures may also be prompted.
15. The registration is to take place in two steps and will involve the registration authorities in at least two different Member States.
16. In the first step, the merger, division or conversion is registered in the Member State or States in which the company or the company henceforth will be domiciled. The examination is based on the certificate(s) issued by the registration authorities in other Member States. However, companies that are to be domiciled in

Sweden shall also be required to comply with Swedish company law requirements, for example with regard to Articles of Association and share capital. In addition, it must be clear what right of participation in the company its employees are to have.

17. In the second step, the merger, division or conversion is to be registered in the Member State or States in which the acquiring company or the formed company up until that time had been domiciled.
18. Once the cross-border procedure has been registered, the legal consequences ensuing from the procedure will come into force. One such legal consequence is that the assets and liabilities of the company being acquired – or, in the event of a conversion, the company being converted – as well as the rights and obligations of that company are transferred to the company that comes into existence or is converted as a result of the procedure. As a general rule, the shareholders of the company being acquired – or, in the event of a conversion, the company to be converted – will also be shareholders of the acquiring company and the converted company, respectively.

Co-operative societies and financial corporations

Ordinary co-operative societies can already participate in cross-border mergers. The regulation of this is essentially similar to that for limited liability companies. We propose that the provisions on cross-border mergers in the Co-operative Societies' Act (2018:672) should be adapted in essentially the same way as the corresponding provisions in the Swedish Companies Act. However, we do not propose any provisions that would allow co-operative societies to be the object of a cross-border division or cross-border conversion.

In the financial sector, there are specific kinds of limited liability companies, such as the joint-stock bank and insurance company. We propose that the provisions concerning these are adapted to what we propose should apply to limited liability companies in general. This entails some adjustments to the rules governing cross-border mergers, as well as new rules on cross-border divisions and cross-border conversions. However, our proposals in these elements contain spe-

cific provisions occasioned by the specific nature and importance of financial corporations.

In the financial sector, there are also specific types of co-operative societies, such as credit market associations and insurance associations. There are also additional forms of association that are close to co-operative societies, including mutual insurance companies. Our proposals bring the rules for these undertakings into line with the new regulation of cross-border mergers.

The rights of shareholders, employees and creditors are to be protected

Shareholders

As the Directive requires, we propose that shareholders who object to a cross-border merger, conversion or division are to have the right, under certain conditions, to have their shares redeemed. The merger plan, conversion plan or division plan is to include details on the redemption amount offered by the company to its shareholders. However, shareholders should be able to demand higher compensation and have this matter examined by a general court.

We also propose that, in the case of cross-border mergers and divisions, there should be an opportunity for shareholders who are dissatisfied with the level of the consideration by the issue to them of shares in the acquiring company or companies to file a claim with a general court for a higher level of consideration.

Employees

Sweden's Act on the right of employees to participate in cross-border mergers, etc. (2008:9) is currently in force to ensure that the right of employees to participate are not encroached upon by a cross-border merger. We propose that this Act be applied also to cross-border divisions and cross-border conversions. In addition – as a necessary adaptation to the Directive – we propose that the scope of the Act be adjusted in other ways as well: the Act shall apply when the average number of employees in any of the companies participating in the procedure is at least four fifths of the number of

employees that, in the Member State of origin of each company, gives the right to employee participation. This means some expansion in relation to the current situation.

The 2008 Act on employee participation assumes the establishment of a delegation which can represent the employees in negotiations with the employer. The negotiations may lead to an agreement on the right of participation that employees are to have in the company after the procedure. In the absence of such an agreement, instead certain specified standard rules on participation laid down in the Act will be applied *mutatis mutandis*. We propose that these rules, with minor adjustments, be applied also to cross-border divisions and cross-border conversions. We also propose some additional provisions intended to safeguard the standing of the employees, including a provision that a cross-border procedure may not mean that employees are worse off in terms of their right of participation than they were before such a procedure.

As has already been stated, our proposals for amendments to the Swedish Companies Act include a number of provisions requiring companies to provide employees, usually through their representatives, with detailed information about any forthcoming cross-border procedure.

Creditors

Our proposals also contain provisions on creditor protection. They relate to the current provisions in the Swedish Companies Act which give creditors the opportunity to object to, for example, a merger if they do not get adequate security for their claims. However, in view of the framing of the Directive, we have viewed it as necessary to amend the provisions somewhat. Our proposal therefore requires a creditor, if they wish to call for adequate security for their claims, to provide credible information that the procedure entails a risk that their claims will not be paid. We propose that a matter of adequate security – as is the case today for mergers and divisions – shall normally be examined by a general court.

Consequences

Greater opportunities for cross-border mergers, cross-border divisions, and cross-border conversions have been achieved through the introduction of a relatively complex and detailed legal framework based on binding EU law. Although the legal framework is complex, it means that companies in the EU will have greater opportunities for establishment within the internal market without necessarily being dissolved in one Member State in order to then establish in another Member State. This is deemed to be greatly advantageous in individual cases. However, we believe that the number of cross-border procedures will be relatively limited in the coming years.

The new rules require new routines and functional scrutiny mechanisms. This means that the authority that will have the main responsibility for system functioning, the Swedish Companies Registration Office, will need additional resources in the interim. In the run-up to the entry into force of the new provisions, resources for information efforts will also be needed.

Entry into force and transitional provisions

We propose that the new provisions enter into force on 31 January 2023, that is, the last date for the implementation of the Directive in the Member States.

We are not proposing any transitional provisions. This means that cross-border mergers that have been initiated – but not yet registered – before the entry into force of the new provisions cannot be registered unless they fulfil the new requirements under the Act. Of course, this may mean that a procedure might then need to be redone from the start. However, we deem it to be uncertain whether foreign registration authorities, after the entry into force of the new rules, would accept merger measures undertaken in Sweden which do not meet the requirements of the new EU regulations.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551)

dels att 23 kap. 21 a § och 50 § och 31 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 23 kap. 50 § ska utgå,

dels att nuvarande 23 kap. 51–53 §§ ska betecknas 55–57 §§, 24 kap. 30 § ska betecknas 57 § och 24 kap. 31 § ska betecknas 60 § och ha följande lydelse,

dels att nuvarande 1 kap. 9 §, 7 kap. 50 och 51 §§, 23 kap. 15, 16, 25, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48 och 49 §§, 24 kap. 1, 2, 5, 8, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30 och 31 §§, 29 kap. 2 § och 31 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 23 kap. 15 § och 43 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 23 kap. 51 § och 53 § ska sättas närmast före 23 kap. 55 § respektive 57 § och rubrikerna närmast före 24 kap. 30 § och 31 § ska sättas närmast före 24 kap. 57 § respektive 60 §,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 24 a, av följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas 45 nya paragrafer, 23 kap. 21 a, 36 a, 36 b, 39 a, 39 b, 40 a, 41 a, 43 a, 45 a–45 c, 48 a och 51–54 §§ samt 24 kap. 22 a och 32–60 §§ av följande lydelse,

dels att det närmast före de nya 23 kap. 36 b, 39, 41 a, 51 och 52 §§, 24 kap. 30, 31, 33, 35, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 48, 49, 52, 53, 54 och 59 §§ ska införas nya rubriker av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.**9 §¹

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer:

förköpsförbehåll	4 kap. 18 §	förköpsförbehåll	4 kap. 18 §
		<i>gränsöverskridande delning</i>	<i>24 kap. 30 §</i>
gränsöverskridande fusion	23 kap. 36 §	gränsöverskridande fusion	23 kap. 36 §
		<i>gränsöverskridande ombildning</i>	<i>24 a kap. 1 §</i>
hembudsförbehåll	4 kap. 27 §	hembudsförbehåll	4 kap. 27 §

7 kap.

50 §

Om ett bolagsstämmobeslut inte har kommit till i behörig ordning eller på annat sätt strider mot denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen, får en aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot eller den verkställande direktören föra talan mot bolaget vid allmän domstol om att beslutet skall upphävas eller ändras. Även den som styrelsen obehörigen har vägrat att föra in som aktieägare i aktieboken har rätt att föra en sådan talan.

I 23 kap. 56 § fjärde stycket, 24 kap. 57 § och 24 a kap. 32 § finns bestämmelser som begränsar rätten att föra talan enligt första stycket i vissa fall.

51 §²

Talan enligt 50 § ska väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

¹ Senaste lydelse 2016:60.

² Senaste lydelse 2008:12.

Talan får väckas senare än vad som anges i första stycket när

1. beslutet är sådant att det inte kan fattas ens med samtliga aktieägares samtycke,

2. samtycke till beslutet krävs av samtliga eller vissa aktieägare och något sådant samtycke inte har getts, eller

3. kallelse till bolagsstämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för bolaget i väsentliga delar inte har följts.

Bestämmelserna i andra stycket om tiden för att väcka talan gäller inte i de fall som avses i 23 kap. 52 § första och tredje styckena och 24 kap. 30 § första stycket.

Bestämmelserna i andra stycket om tiden för att väcka talan gäller inte i de fall som avses i 23 kap. 56 § första och tredje styckena, 24 kap. 58 § första och tredje styckena och 24 a kap. 33 §.

23 kap.

När fusionsplanen *skall* underställas bolagsstämman

När fusionsplanen *ska* underställas bolagsstämman

15 §³

Fusionsplanen ska underställas bolagsstämman i samtliga överlåtande bolag.

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget begär det, ska fusionsplanen även underställas bolagsstämman i det bolaget. En sådan begäran ska göras inom två veckor från det att uppgift om att fusionsplanen har registrerats har kungjorts enligt 27 kap. 3 §.

Stämman får hållas tidigast en månad efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts. Om samtliga bolag som deltar i fusionen är privata aktiebolag, får stämman hållas tidigare, dock tidigast två veckor efter kungörelsen.

Första-tredje styckena gäller inte vid fusion där samtliga deltagande bolag är privata aktiebolag och alla aktieägare i bolagen har undertecknat fusionsplanen.

³ Senaste lydelse 2008:12.

Om fusionen föranleder ändringar i bolagsordningen, ska dessa beslutas senast vid den stämma där fusionsplanen godkänns.

16 §⁴

Om en fråga om godkännande av fusionsplan enligt 15 § ska underställas bolagsstämman, gäller följande.

Styrelsen ska hålla planen med bifogade handlingar tillgänglig för aktieägarna under minst en månad eller, om samtliga bolag som deltar i fusionen är privata aktiebolag, minst två veckor före den bolagsstämma där frågan ska behandlas. Handlingarna ska hållas tillgängliga hos bolaget på den ort där styrelsen har sitt säte. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Under förutsättning att handlingarna hålls tillgängliga på bolagets webbplats får styrelsen, trots andra stycket, välja mellan att hålla dem tillgängliga hos bolaget och att sända kopior av dem till aktieägarna.

Om det har inträffat väsentliga förändringar i något bolags tillgångar och skulder efter det att fusionsplanen upprättades, ska styrelsen lämna upplysningar om detta på bolagsstämman innan frågan om godkännande av fusionsplanen avgörs.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller även 53 §.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller även 57 §.

21 a §

Om det vid handläggningen av en ansökan enligt 20 § uppkommer någon fråga som kräver särskild fackkunskap, får Bolagsverket förordna lämplig person som sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende av och får inte

⁴ Senaste lydelse 2011:1046.

ha någon intressekonflikt med de fusionerande bolagen och ska agera opartiskt och objektivt.

Bolagsverket får besluta att sökanden ska ersätta verket för dess kostnader för den sakkunnige. Beslutet ska innehålla uppgift om det belopp som sökanden ska betala, när beloppet ska betalas och vad kostnaderna närmare avser.

Om belopp som beslutats enligt andra stycket inte betalas i rätt tid, ska fordran lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

25 §⁵

Styrelsen för det övertagande bolaget ska anmäla fusionen för registrering i aktiebolagsregistret. Styrelsen ska även för registrering anmäla, vid absorption, aktiekapitalets ökning och, vid kombination, vilka som har utsetts till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och lekmannarevisorer i bolaget.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd till verkställighet av fusionsplanen eller, när tillstånd lämnas av allmän domstol, från det att domstolens beslut har *vunnit* laga kraft. Till anmälan ska fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd till verkställighet av fusionsplanen eller, när tillstånd lämnas av allmän domstol, från det att domstolens beslut har *fått* laga kraft. Till anmälan ska fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att överlåtande bolags tillgångar har överlämnats till det övertagande bolaget.

⁵ Senaste lydelse 2010:834.

Bestämmelserna i 48 § tredje stycket ska tillämpas, om

1. något av de bolag som deltar i fusionen eller något annat företag som genom fusion har gått upp i något av dessa bolag tidigare har deltagit i en gränsöverskridande fusion,

2. den gränsöverskridande fusionen har registrerats inom *tre* år före anmälan för registrering enligt första stycket, och

3. något av bolagen fortfarande omfattas av ett system för arbetstagares medverkan enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

1. något av de bolag som deltar i fusionen eller något annat företag som genom fusion *eller delning* har gått upp i något av dessa bolag tidigare har deltagit i en gränsöverskridande fusion, *gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning*,

2. den gränsöverskridande fusionen, *delningen eller ombildningen* har registrerats inom *fyra* år före anmälan för registrering enligt första stycket, och

3. något av bolagen fortfarande omfattas av ett system för arbetstagares medverkan enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.*

36 §⁶

Ett svenskt aktiebolag får delta i en fusion med en motsvarande juridisk person med hemvist i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Sverige (gränsöverskridande fusion). En juridisk person ska anses ha sådant hemvist, om den har bildats enligt lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom detta område.

För en gränsöverskridande fusion gäller följande bestämmelser i detta kapitel:

1 § om vad en fusion innebär,

2 § om fusionsvederlag,

4 § om fusion när överlåtande bolag har gått i likvidation,

5 § om särskilda rättighetshavares ställning,

⁶ Senaste lydelse 2010:1516.

37 och 38 §§ om fusionsplanen,

39 § om styrelseredogörelse,

10 § om kompletterande information,

11–13, 40 och 41 §§ om revisorsgranskning av fusionsplanen,

14 § första stycket och 42 § om registrering av fusionsplanen,

15 § första och andra styckena samt tredje stycket första meningen om när fusionsplanen ska underställas bolagsstämman,

43 och 53 §§ om tillhandahållande av fusionsplanen,

17 § om majoritetskrav m.m.,

18 § om när frågan om fusion faller,

44 § om villkorat beslut om godkännande av fusionsplanen,

19 § om underrättelse till bolagets kända borgenärer,

20–21 a och 45 §§ om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen,

22 § om kallelse på bolagens borgenärer,

23 § om när Bolagsverket ska lämna tillstånd till verkställande av fusionsplanen,

24 § om när allmän domstol ska lämna tillstånd till verkställande av fusionsplanen,

46 § om utfärdande av fusionsintyg,

47 och 48 §§ om registrering av fusionen,

26 och 49 §§ om fusionens rättsverkningar,

27 § om när frågan om fusion faller, varvid vad som i den paragrafen sägs om 25 § ska avse 48 §, 50 § om särskilt bokslut, och 51 § om absorption av helägt dotterbolag.

36 a §

För en gränsöverskridande fusion gäller följande allmänna bestämmelser om fusion i detta kapitel.

1 § om vad en fusion innebär,

2 § om fusionsvederlag,

4 § om fusion när överlåtande bolag har gått i likvidation,

5 § om särskilda rättighetshavares ställning,

36 b § om särskilda begränsningar i rätten att delta i en gränsöverskridande fusion.

För en gränsöverskridande fusion gäller vidare följande bestämmelser om förfarandet.

37 och 38 §§ om fusionsplan,

39–39 b §§ om styrelseredogörelse,

10 § om kompletterande information,

11–13 och 40–41 §§ om revisorsgranskning av fusionsplanen,

41 a § om informationsmeddelande,

14 § första stycket och 42 § om registrering av fusionsplanen,

15 § första och andra styckena, tredje stycket första meningen samt femte stycket om när fusions-

planen ska underställas bolagsstämman,

43 och 57 §§ om tillhandahållande av fusionsplanen,

43 a § om synpunkter som har lämnats,

17 § om majoritetskrav m.m.,

18 § om när frågan om fusion faller,

44 § om villkorat beslut om godkännande av fusionsplanen,

19 § om underrättelse till bolagets kända borgenärer,

20, 21 och 45–45 b §§ om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen,

21 a § om förordnande av oberoende sakkunnig,

22 § om kallelse på bolagens borgenärer,

23 § om när Bolagsverket ska lämna tillstånd till verkställande av fusionsplanen,

45 c § om när allmän domstol ska lämna tillstånd till verkställande av fusionsplanen,

46 § om utfärdande av fusionsintyg,

47–48 a §§ om registrering av fusionen,

26 och 49 §§ om fusionens rättsverkningar, och

27 § om när frågan om fusion faller, varvid vad som i den paragrafen sägs om 25 § ska avse 48 §.

Vid en gränsöverskridande fusion gäller vidare följande särskilda bestämmelser om aktieägarers rätt.

51 § om aktieägars rätt till inlösen,

52–54 §§ om aktieägars rätt till ytterligare ersättning.

I 55 § finns särskilda bestämmelser om absorption av helägt dotterbolag.

Särskilda begränsningar i rätten att delta i en gränsöverskridande fusion

36 b §

Ett aktiebolag får inte delta i en gränsöverskridande fusion, om det är

- 1. i konkurs,*
- 2. under företagsrekonstruktion, eller*
- 3. i likvidation på grund av beslut enligt 25 kap. 11, 12 eller 17 §.*

Ett aktiebolag får inte heller delta i en gränsöverskridande fusion, om fusionen genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt.

38 §⁷

Fusionsplanen ska innehålla uppgifter om

<i>1. de fusionerande bolagens form, företagsnamn och säte,</i> <i>2. utbytesförhållanden mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag och eventuell kontant betalning,</i>	<i>2. utbytesförhållanden mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag samt eventuell kontantersättning,</i>

⁷ Senaste lydelse 2018:1682.

3. de villkor som ska gälla för tilldelning av aktier och förekommande värdepapper i det övertagande bolaget,

4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen,

5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor aktier och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

6. från vilken tidpunkt de fusionerande bolagens transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i det övertagande bolaget,

7. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

8. arvode och annan särskild förmån som ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare,

9. bolagsordning för det övertagande bolaget,

10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till det övertagande bolaget och de överväganden som har gjorts vid värderingen, *och*

11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen.

10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till det övertagande bolaget och de överväganden som har gjorts vid värderingen,

11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen, *och*

12. den rätt till inlösen som aktieägare har enligt 51 § med uppgift om inlösenbelopp och om den elektroniska adress som inlösenanmälan ska skickas till.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla *uppgift* om hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget beslutas.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla *uppgifter* om

1. *de säkerheter som bolagens borgenärer erbjuder,*

2. *hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas med-*

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgifter om det övertagande bolagets form, företagsnamn och säte.

verkan i det övertagande bolaget beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgifter om det övertagande bolagets form, företagsnamn och säte. *Uppgift ska också lämnas om den handling som utgör stiftelseurkund för det övertagande bolaget.*

Styrelsernas redogörelse

39 §⁸

Styrelsen i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen. *Av redogörelsen ska framgå hur fusionsvederlaget har bestämts och vilka rättsliga och ekonomiska synpunkter som har beaktats. Redogörelsen ska även innehålla uppgift om fusionens sannolika konsekvenser för aktieägare, borgenärer och anställda. Om styrelsen i skälig tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.*

Styrelsen i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen. *Redogörelsen ska särskilt beskriva fusionens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet samt innehålla uppgift om fusionens sannolika konsekvenser för borgenärer.*

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare eller, om sådana inte finns, från arbetstagarna själva, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

För styrelsens redogörelse gäller i övrigt bestämmelserna i 39 a

⁸ Senaste lydelse 2008:12.

och 39 b §§. Någon redogörelse behöver inte upprättas när förhållandena är sådana som sägs i 39 a § andra stycket och 39 b § andra stycket.

39 a §

I styrelsens redogörelse enligt 39 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till aktieägarna. I avsnittet ska särskilt beskrivas

1. aktiernas utbytesförhållande och, i förekommande fall, kontantersättningen samt den metod som har använts för att bestämma dessa,

2. fusionens konsekvenser för aktieägarna,

3. inlösenbeloppet vid inlösen enligt 51 § och den metod som har använts för att bestämma det, och

4. hur aktieägare ska förfara för att utöva rätten till inlösen.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte, om samtliga aktieägare i bolaget samtycker till det.

39 b §

I styrelsens redogörelse enligt 39 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till arbetstagarna. I avsnittet ska styrelsen särskilt beskriva

1. fusionens konsekvenser för anställningsförhållanden och, i förekommande fall, åtgärder till skydd för dessa,

2. väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet, och

3. fusionens konsekvenser i fråga om eventuella dotterbolag, såvitt gäller anställningsförhållanden, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren och platsen för verksamheten.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte om samtliga arbetstagare ingår i bolagets styrelse.

40 §⁹

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39–39 b §§. Revisorsyttrandet ska innehålla ett utlåtande om huruvida styrelsens redogörelse är komplett och uppfyller de krav som framgår av 39–39 b §§.

Revisorsyttrandet ska även innehålla ett utlåtande om huruvida aktiernas utbytesförhållande, kon-tantersättningen samt det erbjudna

⁹ Senaste lydelse 2008:1238.

något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

inlösenbeloppet är adekvata. Uppgift ska därvid lämnas om

1. den eller de metoder som har använts för att bestämma utbytesförhållandet och kontantersättningen,

2. den eller de metoder som har använts för att bestämma inlösenbeloppet,

3. huruvida de använda metoderna är adekvata för bedömningen av aktiernas utbytesförhållande, kontantersättningen och inlösenbeloppet samt

4. i förekommande fall, särskilda värderingsproblem som har uppkommit.

40 a §

Bestämmelserna i 11–13 och 40 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt första stycket.

I fall som avses i första stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

41 §¹⁰

Den som Bolagsverket utser att utföra granskning enligt 40 § andra stycket ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. I fråga om granskningen och innehållet i den rapport som

Den som Bolagsverket utser att utföra granskning enligt 40 a § ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. I fråga om granskningen och innehållet i den rapport som upprättas gäl-

¹⁰ Senaste lydelse 2009:713.

upprättas gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 11–13 §§ och 40 § första stycket.

ler i tillämpliga delar bestämmelserna i 11–13 och 40 §§.

Informationsmeddelande

41 a §

Till fusionsplanen ska fogas ett meddelande med information till det fusionerade bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare, eller, om arbetstagarföreträdare inte finns, arbetstagarna själva, om att de får lämna synpunkter på planen till de fusionerande bolagen. I meddelandet ska anges vilken dag som synpunkterna senast kan lämnas. Den dagen får infalla senast på den femte arbetsdagen före dagen för den bolagsstämma som ska ta ställning till fusionsplanen, eller, om fusionsplanen i ett övertagande bolag enligt 15 § andra stycket inte underställs bolagsstämman i det bolaget, fem arbetsdagar före styrelsens beslut att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen.

42 §¹¹

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 14 § att ge in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av det svenska bolag som deltar i fusionen. Om flera svenska bolag deltar ska skyldigheten fullgöras av det svenska bolag som är övertagande bolag eller, om det övertagande bolaget inte är ett svenskt bolag, av det äldsta av de överlåtande svenska bolagen.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till plan- Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till plan-

¹¹ Senaste lydelse 2018:1682.

nen är avfattade på annat språk än svenska, ska *sökanden* ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

nen är avfattade på annat språk än svenska, ska *ingivaren även* ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan för registrering ska det lämnas uppgifter om

1. form, företagsnamn och säte för vart och ett av de fusionerande bolagen,

2. de register där bolagen är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,

3. hur borgenärer och aktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om *detta förfarande* kostnadsfritt kan erhållas, och

3. hur borgenärer och aktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om *dessa förfaranden* kostnadsfritt kan erhållas, och

4. bolagens adresser.

När registreringen kungörs enligt 27 kap. 3 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

I 31 kap. 25 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i ett yttrande som en revisor eller oberoende sakkunnig har avgett enligt 11, 40 eller 40 a §.

Tillhandahållande av fusionsplanen

Tillhandahållande av fusionsplanen *m.m.*

43 §¹²

Vid en gränsöverskridande fusion ska styrelsen i ett bolag som deltar i fusionen hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 39 § tillgängliga för aktieägarna, för *arbetstagarorganisationer som företräder arbetstagare hos bolaget och för arbetstagare som inte företräds av någon arbetstagarorganisation*. Handlingarna ska, under minst *en månad* före den bolagsstämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas, hållas tillgängliga *hos bolaget på den ort där styrelsen ska ha sitt säte*. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller även 53 §.

Vid en gränsöverskridande fusion ska styrelsen i ett bolag som deltar i fusionen hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 39 § tillgängliga för aktieägarna, för *arbetstagarernas företrädare, eller om sådana inte finns, arbetstagarerna själva*. Handlingarna ska, under minst *sex veckor* före den bolagsstämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas, hållas tillgängliga *på bolagets webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation*. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Om fusionsplanen enligt 15 § andra stycket inte behöver underställas bolagsstämman i det övertagande bolaget, gäller i stället handlingarna ska hållas tillgängliga under minst sex veckor före styrelsens beslut att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samar-

¹² Senaste lydelse 2010:1516.

betsområdet gäller 57 § i stället för första stycket andra meningen.

43 a §

De synpunkter som har lämnats med anledning av informationsmeddelandet enligt 41 a § ska tillhandahållas aktieägarna på den bolagsstämma som avses i 15 §.

45 §¹³

Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan enligt 20 § göras av det svenska bolag som deltar i fusionen. Om flera svenska bolag deltar, ska ansökan i förekommande fall göras av det svenska bolag som är övertagande bolag eller, om det övertagande bolaget inte är ett svenskt bolag, av det äldsta av de överlåtande svenska bolagen.

Till ansökan ska, utöver vad som anges i 20 §, fogas följande handlingar:

1. en kopia av styrelsens redogörelse,

2. en kopia av revisorsyttrandet eller, i förekommande fall, den rapport som en oberoende sakkunnig enligt 40 a § första stycket har upprättat,

3. en kopia av eventuella synpunkter som bolagets intressenter har lämnat, och

4. i tillämpliga fall, information om huruvida det har inletts ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstgares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.

¹³ Senaste lydelse 2008:12.

45 a §

Vid Bolagsverkets handläggning av en ansökan om tillstånd till verkställande av en gränsöverskridande fusion gäller, utöver vad som anges i 21–22 och 45 §§, andra stycket samt 45 b §.

Bolagsverket ska avslå ansökan, om

1. bestämmelserna i 36 b § första stycket förhindrar att ett eller flera av de svenska bolagen deltar i en gränsöverskridande fusion,

2. fusionen bedöms ha ett sådant ändamål eller sker i ett sådant syfte som avses i 36 b § andra stycket, eller

3. fusionen förutsätter ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. men något sådant förfarande inte har inletts.

45 b §

Den dag som avses i 22 § andra stycket första meningen får anges till en tidpunkt som infaller tidigast tre månader från registreringen av fusionsplanen enligt 14 §.

45 c §

Vid en gränsöverskridande fusion gäller följande, om Bolagsverket med stöd av 23 § har överlämnat en ansökan om tillstånd till verkställande av en fusionsplan till domstol.

Domstolen ska avslå ansökan, om

1. de borgenärer som har motsatt sig ansökan har lämnat trovärdiga uppgifter om att fusionen medför fara för att deras fordringar inte ska bli betalda, och

2. de bolag som deltar i fusionen inte har visat att dessa borgenärer har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringarna.

I annat fall ska domstolen bevilja ansökan.

46 §¹⁴

Vid en gränsöverskridande fusion ska Bolagsverket, när det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av fusionsplanen enligt 23 eller 24 §, för varje sådant bolag utfärda ett intyg om att den del av förfarandet som regleras av svensk lag har skett på föreskrivet sätt. Ett sådant intyg får inte utfärdas om det har väckts talan mot bolagsstämmans beslut att godkänna fusionsplanen och målet inte har *slutligt avgjorts*.

Vid en gränsöverskridande fusion ska Bolagsverket, när det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av fusionsplanen enligt 23 eller 45 c §, för varje sådant bolag utfärda ett intyg om att den del av förfarandet som regleras av svensk lag har skett på föreskrivet sätt (*fusionsintyg*). Ett sådant intyg får *dock* inte utfärdas om det har väckts talan mot bolagsstämmans beslut att godkänna fusionsplanen och målet inte har *avgjorts slutligt*.

¹⁴ Senaste lydelse 2008:12.

Beslut om utfärdande av fusionsintyg ska meddelas inom tre månader från dagen för ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen, om det inte på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för en längre handläggningstid. Om tremånadersfristen inte kan hållas, ska sökanden underrättas om skälen för detta.

Fusionsintyget ska tillställas behöriga myndigheter i övriga berörda medlemsstater.

47 §¹⁵

Om det övertagande bolaget har eller, vid kombination, ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige, ska ett svenskt bolag som deltar i fusionen inför registreringen av fusionen ge in *det intyg som avses i 46 §, tillsammans med* en kopia av fusionsplanen till den behöriga myndigheten i den staten. *Intyget ska ges in inom sex månader från den tidpunkt då det utfärdades.*

Om det övertagande bolaget har eller, vid kombination, ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige, ska ett svenskt bolag som deltar i fusionen inför registreringen av fusionen ge in en kopia av fusionsplanen till den behöriga myndigheten i den staten. *Handlingen ska ges in inom sex månader från den tidpunkt då fusionsintyget utfärdades.*

Efter underrättelse från den behöriga utländska myndigheten om att fusionen har ägt rum, ska Bolagsverket i aktiebolagsregistret föra in uppgift om att det eller de överlåtande svenska bolagen som deltagit i fusionen har upplösts.

¹⁵ Senaste lydelse 2008:12.

48 §¹⁶

Om det övertagande bolaget har eller, vid kombination, ska ha sitt hemvist i Sverige, ska Bolagsverket registrera den gränsöverskridande fusionen i aktiebolagsregistret. Anmälan för registrering ska göras av styrelsen i det övertagande bolaget inom sex månader från den tidpunkt då *intyg enligt 46 §* utfärdades. Vid kombination ska styrelsen även för registrering anmäla vilka som har utsetts till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det övertagande bolaget.

Bolagsverket får registrera fusionen endast om

1. verket har utfärdat ett intyg enligt 46 § för varje svenskt bolag som deltar i fusionen,

2. de utländska bolag som deltar i fusionen har gett in motsvarande intyg från behöriga myndigheter i de stater där de är registrerade, tillsammans med en kopia av fusionsplanen, och

3. det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering av fusionen.

Om lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner är tillämplig, får fusionen registreras endast om

1. avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen eller förhandlingspe-

Om det övertagande bolaget har eller, vid kombination, ska ha sitt hemvist i Sverige, ska Bolagsverket registrera den gränsöverskridande fusionen i aktiebolagsregistret. Anmälan för registrering ska göras av styrelsen i det övertagande bolaget inom sex månader från den tidpunkt då *fusionsintyget* utfärdades. Vid kombination ska styrelsen även för registrering anmäla vilka som har utsetts till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det övertagande bolaget.

¹⁶ Senaste lydelse 2010:834.

rioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats, och

2. det övertagande bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

Bolagsverket ska utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter i den eller de stater där överlåtande bolag har sitt hemvist om registreringen.

48 a §

Bolagsverket får i fall som avses i 48 § registrera fusionen endast om

1. verket har utfärdat ett fusionsintyg för varje svenskt bolag som deltar i fusionen,

2. verket har fått del av ett fusionsintyg för varje utländskt bolag som deltar i fusionen,

3. de utländska bolag som deltar i fusionen har gett in en kopia av fusionsplanen, och

4. det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering av fusionen.

Om lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. är tillämplig, får fusionen registreras endast om

1. avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant

avtal har träffats eller beslut har fattats, och

2. det övertagande bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

Bolagsverket ska utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter i den eller de stater där överlåtande bolag har sitt hemvist om registreringen.

49 §¹⁷

Vid en gränsöverskridande fusion inträder de rättsverkningar som avses i 26 § vid den tidpunkt som har fastställts i den stat där det övertagande bolaget har sitt hemvist. Om det övertagande bolaget har sitt hemvist i Sverige, inträder rättsverkningarna vid den tidpunkt då fusionen registreras i aktiebolagsregistret enligt 48 §.

Utöver vad som anges i 26 § gäller *att de* fusionerande bolagens rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som föreligger vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan *överförs* till det övertagande bolaget.

Utöver vad som anges i 26 § gäller *följande*.

1. Aktieägare i överlåtande bolag som utnyttjar sin rätt till inlösen enligt 51 § blir inte aktieägare i det övertagande bolaget.

2. De fusionerande bolagens rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som föreligger vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan *övergår* till det övertagande bolaget.

¹⁷ Senaste lydelse 2008:12.

Aktieägars rätt till inlösen

51 §

En aktieägare i ett fusionerande bolag har rätt att få sina aktier inlösta mot det inlösenbelopp som bolaget har erbjudit i fusionsplanen, om

1. aktieägaren till följd av fusionen skulle bli aktieägare i ett annat bolag,

2. det andra bolaget omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat än Sverige, och

3. aktieägaren vid bolagsstämman har röstat emot att godkänna fusionsplanen.

En aktieägare som vill utöva sin rätt till inlösen enligt första stycket ska inom en månad från dagen för bolagsstämmans godkännande av fusionsplanen anmäla detta till det bolag som han eller hon äger aktier i. Anmälan ska göras på det sätt som har angetts i fusionsplanen enligt 38 § första stycket 12. Om aktieägaren försummar att göra anmälan, är rätten till inlösen förlorad.

Inlösenbeloppet ska betalas inom två månader från den tidpunkt då fusionen fick verkan enligt 49 §.

Aktieägares rätt till ytterligare ersättning

52 §

Om det inlösenbelopp som anges i fusionsplanen inte är adekvat, har en aktieägare som har utnyttjat sin rätt till inlösen enligt 51 § rätt till ytterligare ersättning.

53 §

Om det utbytesförhållande för aktier eller andra värdepapper som anges i fusionsplanen inte är adekvat och detta får till följd att en aktieägare, som inte har fått sina aktier inlösta enligt 51 §, blir otillräckligt kompenserad, har aktieägaren rätt till ytterligare ersättning.

54 §

En aktieägare som vill ha ersättning enligt 52 § eller 53 § får väcka talan mot det bolag som han eller hon äger aktier i. En sådan talan ska väckas inom tre månader från dagen för bolagsstämans beslut att godkänna fusionsplanen. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om en domstol bestämmer att en aktieägare i ett överlåtande bolag ska ha rätt till ytterligare ersättning enligt 52 § eller 53 §, gäller detta även mot det övertagande bolaget.

55 §

Vid en gränsöverskridande fusion mellan ett moderbolag och ett helägt dotterbolag tillämpas bestämmelserna i 36–50 §§, dock med följande avvikelser.

1. Fusionsplanen behöver inte innehålla sådana uppgifter som avses i 38 § första stycket 2, 3, 5 och 12.

2. Bestämmelserna om revisorsgranskning i 11–13, 40 och 41 §§ samt om bolagsstämmans godkännande av fusionsplanen i 15 § första stycket ska inte tillämpas.

3. Styrelsen i det överlåtande bolaget behöver inte upprätta någon redogörelse enligt 39 §.

4. I fråga om arten av fusionens rättsverkningar gäller vad som sägs i 34 § andra stycket 1 och 2 i stället för vad som sägs i 26 § första stycket 1–4.

Vid en fusion enligt denna paragrafska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket 1.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller också vid andra gränsöverskridande fusioner genom absorption, om

1. samtliga aktier i de bolag som deltar i fusionen direkt eller indirekt innehas av en och samma person, och

2. fusionsvederlag inte ska betalas.

56 §

Talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av fusionsplan ska i de fall som avses i 7 kap. 51 § andra stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

Om en allmän domstol genom dom eller beslut som har fått laga kraft har bifallit en talan om upphävande av ett stämmobeslut om att godkänna en fusionsplan, ska fusionen gå åter även om överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det övertagande bolagets vägnar efter det att överlåtande bolag har upplösts men innan domstolens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes tidningar, svarar de överlåtande bolagen, eller vid absorption, det eller de överlåtande bolagen och det övertagande bolaget solidariskt.

I fråga om ett beslut att godkänna en fusionsplan som avser en gränsöverskridande fusion gäller, utöver vad som sägs i 7 kap. 51 § första stycket och i första stycket i denna paragraf, att talan inte får väckas efter det att Bolagsverket eller domstol genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat till-

stånd till verkställande av fusionsplanen enligt 23 eller 24 §.

Talan enligt 7 kap. 50 § mot ett bolagsstämmobeslut att godkänna en fusionsplan får inte föras enbart under åberopande av att det utbytesförhållande mellan aktier eller det inlösenbelopp som anges i fusionsplanen inte är korrekt fastställt eller att de uppgifter som lämnats om utbytesförhållandet mellan aktier eller om inlösenbeloppet inte uppfyllde de rättsliga kraven.

57 §

Utöver det som anges i 16 och 43 §§ gäller att i ett publikt aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, fusionsplanen med bifogade handlingar ska hållas tillgänglig för aktieägarna på bolagets webbplats. Handlingarna ska hållas tillgängliga under minst en månad eller, i fall som avses i 43 §, sex veckor före den bolagsstämma där frågan om godkännande av planen ska behandlas och dagen för stämman.

24 kap.

1 §

Ett aktiebolag kan delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra aktiebolag *mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget (delning)*.

Delning kan ske genom att

1. *det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder övertas av två eller flera andra bolag, varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation,*

2. *en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses.*

Övertagande bolag kan vara redan bildade aktiebolag eller aktiebolag som bildas genom delningen.

Ett aktiebolag kan delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra aktiebolag (delning).

Delning kan ske genom att det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder övertas av två eller flera andra bolag, varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation och delningsvederlag utgår till aktieägarna i det bolaget (fullständig delning).

Delning kan också ske genom att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses. Vid sådan delning ska delningsvederlag utgå

1. *till aktieägarna i det överlåtande bolaget (partiell delning), eller*

2. *till det överlåtande bolaget (delning genom separation).*

Övertagande bolag kan vara redan bildade aktiebolag eller aktiebolag som bildas genom delningen.

2 §¹⁸

Vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget (delningsvederlaget) ska bestå av aktier i det eller de övertagande bolagen eller av pengar. Mer än hälften av vederlagets sammanlagda värde ska utgöras av aktier.

Vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget *eller, vid delning genom separation, till det överlåtande bolaget* (delningsvederlaget) ska bestå av aktier i det eller de övertagande bolagen eller av pengar. Mer än hälften av vederlagets sammanlagda värde ska utgöras av aktier.

5 §

Om enligt delningsplanen en skuld som åvilar det överlåtande bolaget genom delningen *skall* överföras till ett övertagande bolag, svarar det senare bolaget efter delningen för skulden utan någon begränsning. Förmår det övertagande bolaget inte betala skulden, svarar de övriga övertagande bolagen solidariskt för skulden, dock högst med ett belopp som för varje bolag motsvarar det verkliga värdet av den nettobehållning som har tilldelats bolaget vid delningen. Vid *delning enligt 1 § andra stycket 2 svarar dessutom det överlåtande bolaget*, dock högst med ett belopp som motsvarar det verkliga värdet av vad som har behållits av bolaget vid delningen.

Om en skuld som åvilar det överlåtande bolaget inte behandlas i delningsplanen, svarar de övertagande bolagen eller, vid

Om enligt delningsplanen en skuld som åvilar det överlåtande bolaget genom delningen *ska* överföras till ett övertagande bolag, svarar det senare bolaget efter delningen för skulden utan någon begränsning. Förmår det övertagande bolaget inte betala skulden, svarar de övriga övertagande bolagen solidariskt för skulden, dock högst med ett belopp som för varje bolag motsvarar det verkliga värdet av den nettobehållning som har tilldelats bolaget vid delningen. Vid *partiell delning och delning genom separation svarar dessutom det överlåtande bolaget*, dock högst med ett belopp som motsvarar det verkliga värdet av vad som har behållits av bolaget vid delningen.

Om en skuld som åvilar det överlåtande bolaget inte behandlas i delningsplanen, svarar de övertagande bolagen eller, vid

¹⁸ Senaste lydelse 2008:805.

delning enligt 1 § andra stycket 2, det eller de övertagande bolagen och det överlåtande bolaget för skulden solidariskt och utan begränsning.

partiell delning och delning genom separation, det eller de övertagande bolagen och det överlåtande bolaget för skulden solidariskt och utan begränsning.

8 §¹⁹

I delningsplanen ska det för varje bolag anges

1. företagsnamn, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen ska ha sitt säte,
2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som ska överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid *delning enligt 1 § andra stycket 2*, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,
2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som ska överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid *partiell delning eller delning genom separation*, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,
3. hur många aktier i övertagande bolag som ska lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som ska lämnas som delningsvederlag,
4. den tidpunkt och de övriga villkor som ska gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,
6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta ska upplösas,
7. vilka rättigheter i övertagande bolag som ska tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen ska lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,

¹⁹ Senaste lydelse 2018:1682.

9. om någon på något annat sätt ska få särskilda rättigheter eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och

10. kostnaderna för delningen och hur dessa ska fördelas på deltagande bolag.

13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen ska delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag ska revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena ska det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det ska också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen ska anmärkas.

I yttrandena ska det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte ska få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som ska övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid *delning enligt 1 § andra stycket 2*: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

3. vid *partiell delning och delning genom separation*: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden ska fogas till delningsplanen.

17 §²⁰

Delningsplanen ska underställas bolagsstämman i det överlåtande bolaget.

Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i ett övertagande bolag begär det, ska delningsplanen underställas även bolagsstämman i det övertagande bolaget. En sådan begäran ska göras inom två veckor från det att uppgift om att delningsplanen har registrerats har kungjorts enligt 27 kap. 3 §.

Stämman får hållas tidigast en månad eller, om samtliga bolag som deltar i delningen är privata aktiebolag, tidigast två veckor efter det att uppgift om planens registrering har kungjorts.

Stämman får hållas tidigast en månad efter det att uppgift om delningsplanens registrering har kungjorts. Om samtliga bolag som deltar i delningen är privata aktiebolag, får stämman hållas tidigare, dock tidigast två veckor efter kungörelsen.

Första stycket gäller inte om övertagande bolag äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget.

Första–tredje styckena gäller inte vid delning, där samtliga deltagande bolag är privata aktiebolag och alla aktieägare i bolagen har undertecknat delningsplanen.

Om delningen föranleder ändringar i bolagsordningen, ska dessa beslutas senast vid den stämma där delningsplanen godkänns.

22 §

Det överlåtande bolaget ska ansöka om tillstånd att verkställa delningsplanen. Ansökan ska göras hos Bolagsverket. Den ska ges in inom en månad efter det att delningsplanen har blivit gällande i samtliga bolag och, om delningsplanen har registrerats enligt 16 §, senast två år efter det att uppgift om planen har registrerats har kungjorts.

²⁰ Senaste lydelse 2011:1046.

Följande handlingar ska fogas till ansökan:

1. en kopia av delningsplanen, 1. en kopia av delningsplanen
med därtill fogade handlingar,
2. intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att bolagens kända borgenärer har underrättats enligt 21 § och, i sådana fall som avses i 16 § andra stycket, att samtliga aktieägare har undertecknat delningsplanen, och
3. i förekommande fall, en kopia av protokollet från bolagsstämma som avses i 17 §.

Om sökanden inte har bifogat de handlingar som anges i andra stycket, *ska* Bolagsverket förelägga denne att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör detta, *ska* ansökan avvisas.

Bolagsverket får förelägga sökanden att lämna de ytterligare uppgifter som verket behöver för sin prövning.

22 a §

Om det vid handläggningen av en ansökan enligt 22 § uppkommer någon fråga som kräver särskild fackkunskap, får Bolagsverket förordna lämplig person som sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende av och får inte ha någon intressekonflikt med de bolag som deltar i delningen och ska agera opartiskt och objektivt.

Bolagsverket får besluta att sökanden ska ersätta verket för dess kostnader för den sakkunnige. Beslutet ska innehålla uppgift om det belopp som sökanden ska betala, när beloppet ska betalas och vad kostnaderna närmare avser.

Om belopp som beslutats enligt andra stycket inte betalas i rätt tid, ska fordran lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning.

ning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

23 §²¹

Bolagsverket ska avslå en ansökan enligt 22 §,

1. vid samtliga slag av delning: om delningsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. vid samtliga slag av delning: om delningen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av delningen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om revisorsyttrandena enligt 13 § inte utvisar att den del av det överlåtande bolaget som ska övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som uppgår till minst dess aktiekapital,

4. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om revisorsyttrandena enligt 13 § inte utvisar att det överlåtande bolaget har full täckning för det bundna egna kapitalet.

4. vid partiell delning och delning genom separation: om revisorsyttrandena enligt 13 § inte utvisar att det överlåtande bolaget har full täckning för det bundna egna kapitalet.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får Bolagsverket förklara tillståndsfrågan vilande under högst sex månader.

27 §²²

Styrelserna för de övertagande bolagen ska gemensamt anmäla delningen för registrering i aktiebolagsregistret. För bolag som tidigare är införda i aktiebolagsregistret, ska anmälan även innehålla uppgift om aktiekapitalets ökning. Om bolaget ska nybildas i samband med delningen, ska i anmälan även anges vilka som har utsetts

²¹ Senaste lydelse 2008:603.

²² Senaste lydelse 2010:834.

till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och lek-mannarevisorer i bolaget.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd till verkställighet av delningsplanen eller, när tillstånd har lämnats av allmän domstol, från det att domstolens beslut har *vunnit* laga kraft. Till anmälan ska fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att det överlåtande bolagets tillgångar har överlämnats till övertagande bolag i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen.

Anmälan ersätter teckningen av aktierna och ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd till verkställighet av delningsplanen eller, när tillstånd har lämnats av allmän domstol, från det att domstolens beslut har *fått* laga kraft. Till anmälan ska fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att det överlåtande bolagets tillgångar har överlämnats till övertagande bolag i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen.

Bestämmelserna i 51 § andra stycket ska tillämpas, om

1. något av de bolag som deltar i delningen, eller något annat bolag som genom delning eller fusion har gått upp i något av dessa bolag, tidigare har deltagit i en gränsöverskridande fusion, gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning,

2. den gränsöverskridande fusionen, delningen eller ombildningen har registrerats inom fyra år före anmälan för registrering enligt första stycket, och

3. något av bolagen fortfarande omfattas av ett system för arbetstagares medverkan enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.

28 §²³

När en anmälan om delning enligt 27 § registreras, inträder följande rättsverkningar.

1. Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 29 kap. 1–3 §§ som har samband med delningen övergår till det eller de övertagande bolagen i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen.

2. *Aktieägare i det överlåtande bolaget blir aktieägare i övertagande bolag.* 2. *Vid fullständig delning och partiell delning blir aktieägare i det överlåtande bolaget aktieägare i övertagande bolag. Vid delning genom separation blir överlåtande bolag aktieägare i övertagande bolag.*

3. Överlåtande bolag, som ska upplösas genom delningen, är upplöst.

4. Övertagande bolag, som ska bildas genom delningen, anses bildade.

Trots bestämmelserna i första stycket kan ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i överlåtande bolag som har upplösts genom delningen begära hos styrelsen att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 29 kap. 7 §. I så fall ska 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas. Om en sådan talan väcks, gäller 25 kap. 44 § i tillämpliga delar.

*Gränsöverskridande delning**Ogiltighet**Innebörden i en gränsöverskridande delning*

30 §

Talan om upphävande av ett bolagsstämmbeslut om godkännande av delningsplan skall i de fall som avses i 7 kap. 51 § andra stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan *Ett svenskt aktiebolag får delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas helt eller delvis av en eller flera motsvarande juridiska personer med hemvist inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under förutsättning*

²³ Senaste lydelse 2008:805.

inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

Om allmän domstol genom dom eller beslut som har vunnit laga kraft har bifallit en talan om upphävande av ett stämmobeslut om att godkänna en delningsplan, skall delningen gå åter även om det överlåtande bolaget har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på övertagande bolags vägnar efter det att det överlåtande bolaget har upplösts men innan domstolens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar det överlåtande bolaget och de övertagande bolagen solidariskt.

**Särskilda bestämmelser
om tillhandahållande
av förslag till beslut m.m.
i vissa publika aktiebolag**

att minst en av dessa ska ha hemvist utanför Sverige (gränsöverskridande delning).

Vid en gränsöverskridande delning ska varje övertagande bolag vara en juridisk person som bildas genom delningen.

Tillämpliga bestämmelser

31 §

Utöver det som anges i 18 §, ska i ett publikt aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, delningsplanen med bifogade handlingar hållas tillgänglig för aktieägarna på bolagets webbplats under minst en månad före den bolagsstämma där frågan om godkännande av planen ska behandlas och dagen för stämman.

För en gränsöverskridande delning gäller följande allmänna bestämmelser om delning i detta kapitel:

- 1 § första–tredje styckena om vad en delning innebär,
- 2 § om delningsvederlag,
- 4 § om delning när överlåtande bolag har gått i likvidation,
- 5 § första stycket om övertagande bolags betalningsansvar,
- 6 § om särskilda rättighetsshavares ställning.

32 § om särskilda begränsningar i rätten att delta i en gränsöverskridande delning,

För en gränsöverskridande delning gäller vidare följande bestämmelser om förfarandet:

33 och 34 §§ om delningsplan

35–37 §§ om styrelse-redogörelse,

12 § om kompletterande information,

13–15 och 38 §§ om revisorsgranskning av delningsplanen,

39 § om informationsmeddelande,

16 § första stycket och 40 § om registrering av delningsplanen,

17 § första stycket om att delningsplanen ska underställas bolagsstämman i det överlåtande bolaget och sjätte stycket om ändringar i bolagsordningen,

41, 42 och 60 §§ om tillhållande av delningsplanen,

19 § första, andra och fjärde styckena om majoritetskrav m.m.,

20 § om när frågan om delning faller,

43 § om villkorat beslut om godkännande av delningsplanen,

21 § om underrättelse till bolagets kända borgenärer,

22, 23 och 44–46 §§ om ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen,

22 a § om förordnande av oberoende sakkunnig,

24 § om kallelse på bolagens borgenärer,

25 § om när Bolagsverket ska lämna tillstånd till verkställande av delningsplanen,

47 § om när allmän domstol ska lämna tillstånd till verkställande av delningsplanen,

48 § om utfärdande av delningsintyg,

49–51 §§ om registrering av delningen,

28 och 52 §§ om delningens rättsverkningar,

29 § om när frågan om delning faller, varvid vad som i den paragrafen sägs om 27 § ska avse 50 §, och

59 § om särskilda bestämmelser vid delning genom separation.

Vid en gränsöverskridande delning gäller vidare följande särskilda bestämmelser om aktieägares rätt.

53 § om aktieägares rätt till inlösen, och

54–56 §§ om aktieägares rätt till ytterligare ersättning.

32 §

Ett aktiebolag får inte bli föremål för en gränsöverskridande delning om det är

1. i konkurs,
2. under företagsrekonstruktion, eller
3. i likvidation på grund av beslut enligt 25 kap. 11, 12 eller 17 §.

Ett aktiebolag får inte heller bli föremål för en gränsöverskridande

delning, om delningen genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt.

Delningsplan m.m.

33 §

Vid en gränsöverskridande delning ska styrelsen i det överlåtande bolaget upprätta en delningsplan. Styrelsen ska underteckna delningsplanen.

Om ett övertagande bolag ska bildas i Sverige i samband med delningen, utgör delningsplanen stiftelseurkund.

34 §

Delningsplanen ska innehålla uppgifter om

1. form, företagsnamn och säte för det överlåtande bolaget samt för övertagande bolag,

2. utbytesförhållanden mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag samt eventuell kontant betalning,

3. de villkor som ska gälla för tilldelning av aktier och förekommande värdepapper i överlåtande eller övertagande bolag,

4. den föreslagna tidsplanen för delningen,

5. delningens sannolika följder för sysselsättningen,

6. från vilken tidpunkt och på vilka villkor aktier och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i övertagande bolag,

7. från vilken tidpunkt som transaktioner i det överlåtande bolaget bokföringsmässigt ska anses ingå i övertagande bolag,

8. vilka rättigheter i övertagande bolag som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

9. arvode och annan särskild förmån som ska lämnas till en styrelseledamot eller verkställande direktör i det överlåtande bolaget,

10. stiftelseurkunder och bolagsordning för övertagande bolag som bildas genom delningen och, vid en partiell delning eller en delning genom separation, eventuella ändringar i det överlåtande bolagets bolagsordning,

11. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som vid fullständig delning ska överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid partiell delning eller delning genom separation, behållas av det överlåtande bolaget respektive fördelas på övertagande bolag, med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde samt hur de tillgångar eller skulder som inte är

uttryckligen fördelade ska behandlas,

12. den eller de tillämpade metoderna för värderingen,

13. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för delningen,

14. särskilda krav som gäller för tilldelningen av aktier och värdepapper i överlåtande eller övertagande bolag och skälen för dessa,

15. den rätt till inlösen som aktieägare har enligt 53 § med uppgift om inlösenbelopp och om den elektroniska adress som inlösenanmälan ska skickas till,

I förekommande fall ska delningsplanen också innehålla uppgifter om

1. de säkerheter som det överlåtande bolagets borgenärer erbjuder,

2. hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i övertagande bolag beslutas.

Styrelsens redogörelse

35 §

Styrelsen i det överlåtande bolaget ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av delningens lämplighet för bolaget. Redogörelsen ska särskilt beskriva delningens konsekvenser för den framtida verksamheten samt in-

nehålla uppgift om delningens sannolika konsekvenser för borgenärer.

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare eller, om sådana företrädare inte finns, från arbetstagarna själva, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

För styrelsens redogörelse gäller i övrigt bestämmelserna i 36 och 37 §. Någon redogörelse behöver inte upprättas när förhållandena är sådana som sägs i 36 § andra stycket och 37 § andra stycket.

36 §

I styrelsens redogörelse enligt 35 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till aktieägarna. I avsnittet ska särskilt beskrivas

1. aktiernas utbytesförhållande och, i förekommande fall, kon-tantersättningen samt den metod som har använts för att bestämma dessa,

2. delningens konsekvenser för aktieägarna,

3. inlösenbeloppet vid inlösen enligt 53 § och den metod som har använts för att bestämma det, och

4. hur aktieägare ska förfara för att utöva rätten till inlösen.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte, om samtliga aktieägare i bolaget samtycker till det.

37 §

I styrelsens redogörelse enligt 35 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till arbetstagarna. I avsnittet ska styrelsen särskilt beskriva

1. delningens konsekvenser för anställningsförhållanden och, i förekommande fall, åtgärder till skydd för dessa,

2. väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet,

3. delningens konsekvenser i fråga om eventuella dotterbolag, såvitt gäller anställningsförhållanden, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren och platsen för verksamheten.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte om samtliga arbetstagare ingår i bolagets styrelse.

Revisorsgranskning*38 §*

Vid en gränsöverskridande delning ska revisorsgranskningen enligt 13 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 35–37 §§. Revisorsyttrandet ska innehålla ett utlåtande om huruvida styrelsens redogörelse är komplett och uppfyller de krav som framgår av 35–37 §§.

Revisorsyttrandet ska även innehålla ett utlåtande om huruvida aktiernas utbytesförhållande, kontantersättningen samt det erbjudna inlösenbeloppet är adekvata. Uppgift ska därvid lämnas om

1. den eller de metoder som har använts för att bestämma utbytesförhållandet och kontantersättningen,

2. den eller de metoder som har använts för att bestämma inlösenbeloppet,

3. huruvida de använda metoderna är adekvata för bedömningen av aktiernas utbytesförhållande, kontantersättningen och inlösenbeloppet, samt

4. i förekommande fall, särskilda värderingsproblem som har uppkommit.

Vad som sägs i 13 § andra stycket 2 gäller inte i fråga om övertagande bolag som ska ha sitt hemvist i annan stat än Sverige.

Informationsmeddelande

39 §

Till delningsplanen ska fogas ett meddelande med information till det överlåtande bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagar- nas företrädare, eller, om sådana företrädare inte finns, arbetstagar- narna själva, om att de får lämna synpunkter på planen till bolaget. I meddelandet ska anges vilken

dag som synpunkterna senast kan lämnas. Den dagen får infalla senast fem arbetsdagar före dagen för den bolagsstämma som ska ta ställning till delningsplanen.

Registrering av delningsplanen

40 §

Det överlåtande bolaget ska ge in delningsplanen med bifogade handlingar för registrering enligt 16 § första stycket.

Om delningsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska ingivaren även ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan för registrering ska det lämnas uppgifter om

1. form, företagsnamn och säte för det överlåtande bolaget samt form, företagsnamn och säte som föreslagits för övertagande bolag,

2. det överlåtande bolagets organisationsnummer,

3. hur borgenärer och aktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om dessa förfaranden kostnadsfritt kan erhållas, och

4. bolagens adresser.

När registreringen kungörs enligt 27 kap. 3 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

I 31 kap. 25 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i ett yttrande som en revisor har avgett enligt 13 och 38 §.

Tillhandahållande av delningsplanen

41 §

Vid en gränsöverskridande delning ska styrelsen i det överlåtande bolaget hålla delningsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 35 § tillgängliga för aktieägarna, för arbetstagarnas företrädare och för arbetstagare som saknar sådana företrädare. Handlingarna ska, under minst sex veckor före den bolagsstämma där frågan om godkännande av delningsplanen ska behandlas, hållas tillgängliga på bolagets webbplats, eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbets-

området gäller 60 § i stället för första stycket andra meningen.

42 §

De synpunkter som har lämnats med anledning av informationsmeddelandet enligt 39 § ska tillhandahållas aktieägarna på den bolagsstämma som avses i 17 §.

Villkorat beslut om godkännande av delningsplanen

43 §

Bolagsstämman i det överlåtande bolaget får villkora beslutet om att godkänna delningsplanen av att en senare stämma godkänner de former som beslutas för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget.

Ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen

44 §

Till ansökan ska, utöver vad som anges i 22 §, fogas följande handlingar:

1. en kopia av styrelsens redogörelse,
2. en kopia av eventuella synpunkter som bolagets intressenter har lämnat, och
3. i tillämpliga fall, information om huruvida det har inletts ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.

45 §

Vid en gränsöverskridande delning gäller, utöver vad som anges i 22–24 och 44 §§, följande.

Bolagsverket ska avslå ansökan om tillstånd till verkställande av delningsplanen, om

1. bestämmelserna i 32 § första stycket förhindrar att det överlättande bolaget deltar i en gränsöverskridande delning,

2. delningen bedöms ha ett sådant ändamål eller sker i ett sådant syfte som avses i 32 § andra stycket, eller

3. delningen förutsätter ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. men något sådant förfarande inte har inletts.

46 §

Den dag som avses i 24 § andra stycket första meningen får anges till en tidpunkt som infaller tidigast tre månader från registreringen av delningsplanen enligt 16 §.

47 §

Vid en gränsöverskridande delning gäller följande, om Bolagsverket med stöd av 25 § har överlämnat en ansökan om tillstånd till verkställande av en delningsplan till domstol.

Domstolen ska avslå ansökan, om

1. de borgenärer som har motsatt sig ansökan har lämnat trovärdiga uppgifter om att delningen medför fara för att deras fordringar inte ska bli betalda, och

2. det överlåtande bolaget inte har visat att dessa borgenärer har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringarna.

I annat fall ska domstolen bevilja ansökan.

Utfärdande av delningsintyg

48 §

Vid en gränsöverskridande delning ska Bolagsverket, när det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av delningsplanen enligt 25 eller 26 §, utfärda ett intyg om att den del av förfarandet som regleras av svensk lag har skett på föreskrivet sätt (delningsintyg). Ett sådant intyg får dock inte utfärdas om det har väckts talan mot bolagsstämmans beslut att godkänna delningsplanen och målet inte har avgjorts slutligt.

Beslut om utfärdande av delningsintyg ska meddelas inom tre månader från dagen för ansökan om tillstånd till verkställande av delningsplanen, om det inte på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för en längre handläggningstid. Om tremånadersfristen inte kan hållas, ska sökanden underrättas om skälen för detta.

Om ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist i annan stat än Sverige ska delningsintyget tillställas behörig myndighet i den staten.

Registrering av en delning när övertagande bolag ska ha hemvist i annan stat än Sverige

49 §

Om ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige ska det överlåtande bolaget inför registreringen av delningen ge in en kopia av delningsplanen till den behöriga myndigheten i den staten. Handlingen ska ges in inom sex månader från den tidpunkt då delningsintyget utfärdades.

Efter underrättelse från behörig utländsk myndighet om att övertagande bolag har registrerats, ska Bolagsverket föra in uppgift om delningen och om datum för registreringen i aktiebolagsregistret. Vid fullständig delning ska verket i registret också föra in uppgift om att det överlåtande bolaget har upplösts genom delningen samt uppgift om datum för upplösningen. Verket ska underrätta den eller de utländska myndigheterna om åtgärden.

50 §

Om ett övertagande bolag efter en gränsöverskridande delning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt ska ha sitt hemvist i Sverige, ska styrelsen eller motsvarande förvaltnings- eller ledningsorgan i det överlåtande bolaget anmäla det övertagande bolaget för registrering hos Bolagsverket inom sex månader från den tidpunkt då delningsintyget utfärdades. Anmälan ska innehålla uppgift om vilka som har utsetts att vara styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det övertagande bolaget.

Till anmälan ska fogas följande handlingar:

- 1. en kopia av delningsplanen,*
- 2. ett yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag eller motsvarande oberoende sakkunnig som utsetts av en utländsk behörig myndighet i den stat där det överlåtande bolaget har sitt hemvist, av vilket det framgår att det finns täckning för det aktiekapital som ska registreras för det övertagande svenska aktiebolaget.*

51 §

Bolagsverket får, i fall som avses i 50 §, registrera ett övertagande bolag endast om

1. verket har fått del av ett delningsintyg,

2. det överlåtande bolaget har lämnat de uppgifter och handlingar som avses i 50 §,

3. bolagsordningen är förenlig med denna lag och annan författning,

4. det aktiekapital som ska registreras för bolaget uppfyller kraven i 1 kap. 4 och 5 §§ och

5. det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering.

Om lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. är tillämplig, får delningen registreras endast om

1. avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats, och

2. det övertagande bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

Bolagsverket ska utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter i den stat där överlåtande bolag har sitt hemvist om registreringen.

Delningens rättsverkningar

52 §

Vid en gränsöverskridande delning inträder de rättsverkningar som avses i 28 § första stycket vid den tidpunkt som fastställts i den stat där det överlåtande bolaget har eller har haft sitt hemvist. Vid delning av ett svenskt aktiebolag inträder rättsverkningarna vid den tidpunkt då delningen registreras enligt 51 §.

Utöver vad som anges i 28 § gäller följande

1. Aktieägare i det överlåtande bolaget som utnyttjar sin rätt till inlösen enligt 53 § blir inte aktieägare i övertagande bolag.

2. Det överlåtande bolagets rättigheter och skyldigheter som härrör från anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som föreligger vid den tidpunkt då den gränsöverskridande delningen får verkan övergår till övertagande bolag.

3. Tillgångar och skulder som inte har fördelats i delningsplanen övergår till övertagande bolag i proportion till den andel av nettotillgångarna som tilldelats respektive bolag genom delningsplanen.

Aktieägars rätt till inlösen

53 §

*En aktieägare i det överlä-
tande bolaget har rätt att få sina
aktier inlösta mot det inlösenbe-
lopp som bolaget har erbjudit i
delningsplanen, om*

*1. aktieägaren till följd av del-
ningen skulle bli aktieägare i ett
annat bolag,*

*2. det andra bolaget omfattas
av lagstiftningen i en annan med-
lemsstat än Sverige, och*

*3. aktieägaren vid bolagsstäm-
man har röstat emot att godkänna
delningsplanen.*

*En aktieägare som vill utöva
sin rätt till inlösen enligt första
stycket ska inom en månad från
dagen för bolagsstämmans god-
kännande av delningsplanen an-
mäla detta till bolaget. Anmälan
ska göras på det sätt som har an-
getts i delningsplanen enligt 34 §
första stycket 17. Om aktieägaren
försummar att göra anmälan, är
rätten till inlösen förlorad.*

*Inlösenbeloppet ska betalas
inom två månader från den tid-
punkt då delningen fick verkan
enligt 51 §.*

Aktieägares rätt till ytterligare ersättning

54 §

Om det inlösenbelopp som anges i delningsplanen inte är adekvat, har en aktieägare som har utnyttjat sin rätt till inlösen enligt 53 § rätt till ytterligare ersättning.

55 §

Om det utbytesförhållande för aktier eller andra värdepapper som anges i delningsplanen inte är adekvat och detta får till följd att en aktieägare, som inte har fått sina aktier inlösta enligt 53 §, blir otillräckligt kompenserad, har aktieägaren rätt till ytterligare ersättning.

56 §

En aktieägare som vill ha ersättning enligt 54 § eller 55 § får väcka talan mot det överlåtande bolaget. En sådan talan ska väckas inom tre månader från dagen för bolagsstämmans beslut att godkänna delningsplanen. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Om en domstol bestämmer att en aktieägare i ett överlåtande bolag ska ha rätt till ytterligare ersättning enligt 54 § eller 55 §, gäller detta mot övertagande bolag.

Ogiltighet

57 §

Talan enligt 7 kap. 50 § mot ett bolagsstämmobeslut att godkänna en delningsplan, får inte föras enbart under återopande av att det utbytesförhållande mellan aktier eller det inlösenbelopp som anges i delningsplanen inte är korrekt fastställt eller att de uppgifter som lämnats om utbytesförhållandet mellan aktier eller om inlösenbeloppet inte uppfyllde de rättsliga kraven.

58 §

Talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av delningsplan ska i de fall som avses i 7 kap. 51 § andra stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

Om en allmän domstol genom dom eller beslut som har fått laga kraft har bifallit en talan om upphävande av ett stämmobeslut om att godkänna en delningsplan, ska delningen gå åter även om överlåtande bolag har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på det övertagande bolagets vägnar efter det att överlåtande bolag har upplösts men innan domstolens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes

Tidningar svarar överlåtande och övertagande bolag solidariskt.

I fråga om ett beslut att godkänna en delningsplan som avser en gränsöverskridande delning gäller, utöver vad som sägs i 7 kap. 51 § första stycket och i första stycket i denna paragraf, att talan inte får väckas efter det att Bolagsverket eller domstol genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd till verkställande av delningsplanen.

Särskilda bestämmelser vid delning genom separation

59 §

Vid en gränsöverskridande delning genom separation ska följande bestämmelser i detta kapitel inte tillämpas:

- 34 § första stycket 2, 3, 6, 8, 14 och 15 om innehållet i delningsplanen,*
- 35–37 §§ om styrelseredogörelse, och*
- 55–58 §§ om aktieägares rätt till inlösen och ytterligare ersättning.*

Vidare får revisorernas granskning och yttranden begränsas till de omständigheter som anges i 13 § andra stycket.

*Särskilda bestämmelser
om tillhandahållande av förslag
till beslut m.m. i vissa publika
aktiebolag*

60 §

Utöver det som anges i 18 och 41 §§ gäller att i ett publikt aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, delningsplanen med bifogade handlingar ska hållas tillgänglig för aktieägarna på bolagets webbplats. Handlingarna ska hållas tillgängliga under minst en månad eller, i fall som avses i 41 §, sex veckor före den bolagsstämman där frågan om godkännande av planen ska behandlas och dagen för stämman.

24 a kap. Gränsöverskridande ombildningar

Vad en gränsöverskridande ombildning innebär

1 § Ett svenskt aktiebolag får ombildas till en motsvarande juridisk person som omfattas av lagstiftningen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Sverige (gränsöverskridande ombildning).

En gränsöverskridande ombildning sker genom att ett aktiebolag, utan att upplösas överför sitt registrerade säte till en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och ombildas till ett bolag som omfattas av lagstiftningen i den staten.

Särskilda begränsningar i rätten att genomföra en gränsöverskridande ombildning

2 § Ett aktiebolag får inte genomföra en gränsöverskridande ombildning, om det är

1. i konkurs,
2. under företagsrekonstruktion,
3. i likvidation på grund av beslut enligt 25 kap. 11, 12 eller 17 §, eller
4. i likvidation på annan grund och skifte av bolagets tillgångar har påbörjats.

Ett aktiebolag får inte heller genomföra en gränsöverskridande ombildning, om ombildningen genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt.

Särskilda rättighetshavares ställning

3 § Innehavare av teckningsoptioner, konvertibler eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i det bolag som ska ombildas ska ha minst motsvarande rättigheter i det ombildade bolaget. Detta gäller dock inte om innehavarna enligt ombildningsplanen har rätt att få sina värdepapper inlösta av bolaget.

Ombildningsplan

4 § Styrelsen i det bolag som ska ombildas ska upprätta en plan för ombildningen. Styrelsen ska underteckna ombildningsplanen.

5 § Ombildningsplanen ska innehålla uppgifter om

1. form, företagsnamn och säte för det bolag som ska ombildas,
2. form, företagsnamn och säte för bolaget efter ombildning,
3. den föreslagna tidsplanen för ombildningen,
4. vilka rättigheter i bolaget efter ombildning som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i aktiebolaget eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
5. arvode och annan särskild förmån som ska lämnas till en styrelseledamot eller den verkställande direktören,

6. eventuella stimulansåtgärder som bolaget varit föremål för eller subventioner som bolaget har mottagit under de senaste fem åren,

7. den rätt till inlösen som aktieägare har enligt 35 § med uppgift om inlösenbelopp och om den elektroniska adress som inlösenanmälan ska skickas till,

8. ombildningens sannolika följder för sysselsättningen.

I förekommande fall ska ombildningsplanen också innehålla uppgifter om

1. de säkerheter som bolagets borgenärer erbjuds,

2. hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i det ombildade bolaget beslutas.

Till ombildningsplanen ska, i förekommande fall, fogas den handling som utgör stiftelseurkund för det ombildade bolaget samt bologsordningen för det ombildade bolaget.

Styrelsens redogörelse

6 § Styrelsen i det bolag som ska ombildas ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av ombildningens lämplighet för bolaget. Redogörelsen ska särskilt beskriva ombildningens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet samt innehålla uppgift om ombildningens sannolika konsekvenser för bolagets borgenärer.

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare eller, om sådana inte finns, från arbetstagarna själva, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

För styrelsens redogörelse gäller i övrigt bestämmelserna i 7 och 8 §§. Någon redogörelse behöver inte upprättas när förhållandena är sådana som sägs i 7 § andra stycket och 8 § andra stycket.

7 § I styrelsens redogörelse enligt 6 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till aktieägarna. I avsnittet ska styrelsen särskilt beskriva

1. ombildningens konsekvenser för aktieägarna,

2. inlösenbeloppet och den metod som har använts för att bestämma det,

3. hur aktieägare ska förfara för att utöva rätten till inlösen enligt 34 §.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte, om samtliga aktieägare i bolaget samtycker till det.

8 § I styrelsens redogörelse enligt 6 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till arbetstagarna. I avsnittet ska styrelsen särskilt beskriva

1. ombildningens konsekvenser för anställningsförhållanden och, i förekommande fall, åtgärder till skydd för dessa,

2. väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet, och

3. ombildningens konsekvenser i fråga om eventuella dotterbolag, såvitt gäller anställningsförhållanden, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren och platsen för verksamheten.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte, om samtliga arbetstagare ingår i bolagets styrelse.

Revisorsgranskning

9 § Ombildningsplanen och styrelsens redogörelse ska granskas av en eller flera revisorer. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. Revisorn eller revisorerna ska upprätta ett yttrande över granskningen. Revisorsyttrandet ska innehålla ett utlåtande om huruvida styrelsens redogörelse är komplett och uppfyller de krav som framgår av 6–8 §§.

Revisorsyttrandet ska även innehålla ett utlåtande om huruvida det erbjudna inlösenbeloppet är adekvat. Uppgift ska därvid lämnas om

1. den eller de metoder som har använts för att bestämma inlösenbeloppet,

2. huruvida de använda metoderna är adekvata för bedömningen av inlösenbeloppet, och

3. i förekommande fall, de särskilda värderingsproblem som har uppkommit.

Revisorsyttrandet ska fogas till ombildningsplanen.

Första och andra styckena behöver inte tillämpas om samtliga aktieägare i det bolag som ska ombildas har samtyckt till det.

10 § En revisor som avses i 9 § ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, ska revisorn utses av bolagsstämman. Om någon särskild revisor inte är utsedd, ska granskningen i stället utföras av bolagets revisor.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt 10 § gäller bestämmelserna i 9 kap. 40, 45 och 46 §§.

11 § Styrelsen, den verkställande direktören och revisorn i det bolag som ska ombildas ska ge varje revisor som utför granskning enligt 9 § tillfälle att verkställa granskningen i den omfattning som denne anser vara nödvändig. De ska också lämna de upplysningar och den hjälp som begärs. Samma skyldighet har en revisor som utför granskning enligt 9 § mot övriga sådana revisorer.

Informationsmeddelande

12 § Till ombildningsplanen ska fogas ett meddelande med information till bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare, eller, om arbetstagarföreträdare inte finns, arbetstagarna själva, om att de får lämna synpunkter på planen till bolaget. I meddelandet ska anges vilken dag som synpunkterna senast kan lämnas. Den dagen får infalla senast på den femte arbetsdagen före dagen för den bolagsstämma som ska ta ställning till ombildningsplanen.

Registrering av ombildningsplanen

13 § Det bolag som ska ombildas ska ge in ombildningsplanen med bifogade handlingar till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret. Uppgift om registreringen ska enligt 27 kap. 3 § kungöras. Om planen inte kungörs i sin helhet, ska det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig.

Om ombildningsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska sökanden ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan för registrering ska det lämnas uppgift om

1. form, företagsnamn och säte för bolaget,
2. det register där bolaget är registrerat och det nummer som används för identifiering i registret,
3. hur borgenärer och, i förekommande fall, minoritetsaktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om detta förfarande kostnadsfritt kan erhållas och

4. bolagets adress

När registreringen kungörs enligt 27 kap. 3 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

I 31 kap. 25 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i ett yttrande som en revisor lämnar enligt 9 §.

Tillhandahållande av utbildningsplanen m.m.

14 § Styrelsen ska hålla utbildningsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 6–8 §§ tillgängliga för aktieägarna och för arbetstagarnas företrädare, eller, om sådana inte finns, för arbetstagarna själva. Handlingarna ska, under minst sex veckor före den bolagsstämma där frågan om godkännande av utbildningsplanen ska behandlas, hållas tillgängliga på bolagets webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gäller, i stället för första stycket andra meningen, 37 §.

15 § De synpunkter som har lämnats med anledning av informationsmeddelandet enligt 12 § ska tillhandahållas aktieägarna på den bolagsstämma som avses i 16 §.

När ombildningsplanen ska underställas bolagsstämman

16 § Ombildningsplanen ska underställas bolagsstämman. Stämman får hållas tidigast en månad efter det att uppgift om ombildningsplanens registrering har kungjorts. Vid stämman ska också beslutas om det innehåll som bolagsordningen ska ha efter ombildningen.

Villkorat beslut om godkännande av ombildningsplanen

17 § Bolagsstämman i ett bolag som ska ombildas får villkora beslutet om att godkänna ombildningsplanen av att en senare stämma godkänner de former som beslutas för arbetstagarnas medverkan i det ombildade bolaget.

Majoritetskrav

18 § Ett bolagsstämmobeslut om godkännande av ombildningsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädda vid stämman.

Om det finns aktier av olika slag i bolaget, ska vad som föreskrivs i första stycket även tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Underrättelse till bolagets kända borgenärer

19 § När ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget, ska det skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna ska innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa ombildningsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att ombildningsplanen verkställs.

Underrättelse behöver inte sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497).

Ansökan om tillstånd att verkställa ombildningsplanen

20 § Det bolag som ska ombildas ska ansöka om tillstånd att verkställa ombildningsplanen. Ansökan ska göras hos Bolagsverket. Den ska ges in inom en månad efter det att ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget och senast två år efter det att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.

Följande handlingar ska fogas till ansökan:

1. en kopia av ombildningsplanen med därtill fogade handlingar,
2. en kopia av styrelsens redogörelse,
3. en kopia av, i förekommande fall, revisorsyttrandet,
4. en kopia av eventuella synpunkter som kommit in från bolagets intressenter,
5. en kopia av protokollet från den bolagsstämma som avses i 16 §,
6. i tillämpliga fall, information om huruvida det har inletts ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m., och
7. intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats enligt 19 §.

Om sökanden inte har bifogat de handlingar som anges i andra stycket, ska Bolagsverket förelägga denne att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör detta, ska ansökan avvisas.

Bolagsverket får förelägga sökanden att lämna de ytterligare uppgifter som verket behöver för sin prövning.

21 § Om det vid handläggningen av en ansökan enligt 20 § uppkommer någon fråga som kräver särskild fackkunskap, får Bolagsverket förordna lämplig person som sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende av och får inte ha någon intressekonflikt med bolaget och ska agera opartiskt och objektivt.

Bolagsverket får besluta att sökanden ska ersätta verket för dess kostnader för den sakkunnige. Beslutet ska innehålla uppgift om det belopp som sökanden ska betala, när beloppet ska betalas och vad kostnaderna närmare avser.

Om belopp som beslutats enligt andra stycket inte betalas i rätt tid, ska fordran lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

22 § Bolagsverket ska avslå en ansökan enligt 20 § om

1. ombildningsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning

2. bestämmelserna i 2 § första stycket förhindrar att bolaget genomför en gränsöverskridande ombildning,

3. ombildningen bedöms ha ett sådant ändamål eller sker i sådant syfte som avses i 2 § andra stycket, eller

4. ombildningen förutsätter ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstgares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. men något sådant förfarande inte har inletts.

Kallelse på bolagets borgenärer

23 § Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §, ska verket kalla bolagets borgenärer. Verket ska dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Denna dag får infalla tidigast tre månader från registreringen av ombildningsplanen enligt 13 §. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären, om han eller hon inte motsätter sig ansökan, ska anses ha medgett den.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

När Bolagsverket ska lämna tillstånd till verkställande av ombildningsplanen

24 § Om inte någon av de borgenärer som har blivit kallade enligt 23 § motsätter sig ansökan inom förelagd tid, ska Bolagsverket ge bolaget tillstånd att verkställa ombildningsplanen. Motsätter sig någon borgenär ansökan, ska verket överlämna ärendet till tingsrätten i den ort där styrelsen i bolaget har sitt säte.

När allmän domstol ska lämna tillstånd till verkställande av ombildningsplanen

25 § Om ett ärende om tillstånd till verkställande av ombildningsplan har överlämnats till domstol enligt 24 §, gäller följande.

Domstolen ska avslå ansökan, om

1. de borgenärer som har motsatt sig ansökan har lämnat trovärdiga uppgifter om att ombildningen medför fara för att deras fordringar inte ska bli betalda, och

2. bolaget inte har visat att dessa borgenärer har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringarna.

I annat fall ska domstolen bevilja ansökan.

Utfärdande av ombildningsintyg

26 § När det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av ombildningsplanen enligt 24 eller 25 §, ska Bolagsverket för bolaget utfärda ett intyg om att den del av förfarandet som regleras av svensk lag har skett på föreskrivet sätt (ombildningsintyg). Ett sådant intyg får dock inte utfärdas om det har väckts talan mot bolagsstämmans beslut att godkänna ombildningsplanen och målet inte har avgjorts slutligt.

Beslut om utfärdande av ombildningsintyg ska meddelas inom tre månader från dagen för ansökan om tillstånd till verkställande av ombildningsplanen, om det inte på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för en längre handläggningstid. Om tremånadersfristen inte kan hållas, ska sökanden underrättas om skälen för detta.

Ombildningsintyget ska tillställas den eller de behöriga myndigheterna i den stat där bolaget efter ombildningen ska ha sitt registrerade säte.

Registrering av en ombildning av ett dittills svenskt aktiebolag

27 § Inför registreringen av ombildningen ska bolaget ge en kopia av ombildningsplanen till den behöriga myndigheten i den stat där bolaget ska ha sitt säte.

Efter underrättelse från den behöriga utländska myndigheten om att ombildningen har ägt rum, ska Bolagsverket i aktiebolagsregistret föra in uppgift om ombildningen.

Anmälan för registrering vid en ombildning av en dittills utländsk juridisk person

28 § Om en utländsk juridisk person efter ombildning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt ska utgöra ett svenskt aktiebolag, ska styrelsen eller motsvarande förvaltnings- eller ledningsorgan i det bolag som ska ombildas anmäla ombildningen för registrering hos Bolagsverket inom sex månader från den tidpunkt då ombildningsintyget utfärdades. Anmälan ska innehålla uppgift om vilka som har utsetts att vara styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det ombildade bolaget.

Till anmälan ska fogas följande handlingar:

1. en kopia av ombildningsplanen,
2. ett yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag eller motsvarande oberoende sakkunnig som utsetts av en utländsk behörig myndighet i den stat där det bolag som ska ombildas har sitt hemvist, av vilket det framgår att det finns täckning för det aktiekapital som ska registreras för det svenska aktiebolaget.

Bolagsverkets kontroll och registrering vid en ombildning av en dittills utländsk juridisk person

29 § Bolagsverket får, i fall som avses i 28 §, registrera en ombildning endast om

1. Bolagsverket har fått del av ett ombildningsintyg,
2. det bolag som ska ombildas har lämnat de uppgifter och handlingar som avses i 28 §,
3. bolagsordningen är förenlig med denna lag och annan författning,
4. det aktiekapital som ska registreras för bolaget uppfyller kraven i 1 kap. 4 och 5 §§ och
5. det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering.

Om lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. är tillämplig, får ombildningen registreras endast om

1. avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats, och

2. det ombildade bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

Bolagsverket ska utan dröjsmål underrätta behörig myndighet i den stat där det bolag som ska ombildas har sitt hemvist om registreringen.

Ombildningens rättsverkningar

30 § Vid ombildningen inträder följande rättsverkningar.

1. Det ombildade bolaget får sitt registrerade säte i en annan medlemsstat och får en ändrad rättslig form enligt lagstiftningen i den staten.

2. Bolagets tillgångar och skulder övergår till att vara det ombildade bolagets tillgångar och skulder.

3. Aktieägare i bolaget fortsätter att vara aktieägare i det ombildade bolaget, såvida de inte utnyttjar sin rätt till inlösen enligt 34 §.

4. Bolagets rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som föreligger vid den tidpunkt då den gränsöverskridande ombildningen får verkan övergår till att vara det ombildade bolagets rättigheter och skyldigheter.

De rättsverkningar som avses i första stycket inträder vid den tidpunkt som har fastställts i den medlemsstat där bolaget efter ombildningen ska ha sitt hemvist. Om bolaget ska ha sitt hemvist i Sverige, inträder rättsverkningarna vid den tidpunkt då ombildningen registreras i aktiebolagsregistret enligt 29 §.

Frågan om ombildning faller

31 § Bolagsverket ska förklara att frågan om ombildning har fallit, om

1. ansökan enligt 20 § om tillstånd att verkställa ombildningsplanen inte har gjorts inom föreskriven tid eller sådan ansökan har avslagits genom beslut som har vunnit laga kraft,

2. anmälan enligt 28 § inte har gjorts inom föreskriven tid, eller

3. Bolagsverket genom beslut som har vunnit laga kraft har avskrivit ett ärende om registrering enligt 28 § eller har vägrat registrering enligt 29 §.

Ogiltighet

32 § Talan enligt 7 kap. 50 § mot ett bolagsstämmobeslut att godkänna en ombildningsplan får inte föras enbart under återopande av att det inlösenbelopp som anges i ombildningsplanen inte är korrekt fastställt eller att de uppgifter som lämnats om inlösenbeloppet inte uppfyllde de rättsliga kraven.

33 § Talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av ombildningsplan ska i de fall som avses i 7 kap. 51 § andra stycket väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

I fråga om ett beslut att godkänna en ombildningsplan gäller, utöver vad som sägs i 7 kap. 51 § första stycket och i första stycket denna paragraf, att talan inte får väckas efter det att Bolagsverket eller domstol genom ett beslut som har vunnit laga kraft har lämnat tillstånd till verkställande av ombildningsplanen enligt 24 eller 25 §.

Aktieägares rätt till inlösen

34 § En aktieägare i ett bolag som ska ombildas har rätt att få sina aktier inlösta mot det inlösenbelopp som bolaget har erbjudit i ombildningsplanen, om aktieägaren vid bolagsstämman har röstat emot att godkänna ombildningsplanen.

En aktieägare som vill utöva sin rätt till inlösen enligt första stycket ska inom en månad från dagen för bolagsstämmans godkän-

nande av ombildningsplanen anmäla detta till bolaget. Anmälan ska göras på det sätt som har angetts i ombildningsplanen enligt 5 §. Om aktieägaren försummar att göra anmälan, är rätten till inlösen förlorad.

Inlösenbeloppet ska betalas inom två månader från den tidpunkt då ombildningen fick verkan enligt 30 §.

Aktieägars rätt till ytterligare ersättning

35 § Om det inlösenbelopp som anges i ombildningsplanen inte är adekvat, har en aktieägare som har utnyttjat sin rätt till inlösen enligt 34 § rätt till ytterligare ersättning.

En aktieägare som vill ha ersättning enligt första stycket får väcka talan mot bolaget. En sådan talan ska väckas inom tre månader från dagen för bolagsstämmans beslut att godkänna ombildningsplanen. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Borgenärs rätt att väcka talan i Sverige under två år från det att ombildningen fått verkan.

36 § Den som har en fordran på ett svenskt aktiebolag som ombildats enligt detta kapitel får, om fordringen har uppkommit före dagen för kungörelse av uppgift om registrering av ombildningsplanen enligt 15 § första stycket, väcka talan mot det ombildade bolaget vid rätten i den ort där styrelsen hade sitt säte före ombildningen.

Om talan inte väcks inom två år från den tidpunkt då ombildningen fick verkan i den medlemsstat där bolaget efter ombildningen ska ha sitt hemvist, är rätten att väcka talan med stöd av första stycket förlorad.

Särskilda bestämmelser om tillhandahållande av förslag till beslut m.m. i vissa publika aktiebolag

37 § I stället för det som anges i 14 § första stycket andra meningen, ska i ett publikt aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ombildningsplanen med bifogade handlingar hållas tillgänglig för aktieägarna på bolagets webb-

plats under minst sex veckor före den bolagsstämma där frågan om godkännande av planen ska behandlas och dagen för stämman.

29 kap.

2 §²⁴

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättningskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skäligen anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningskyldiga

Första och andra styckena gäller även den revisor eller oberoende sakkunnig som utför granskning i samband med ett gränsöverskridande förfarande enligt 23 kap., 24 kap. eller 24 a kap.

31 kap.

2 §²⁵

Följande beslut av Bolagsverket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i ärenden enligt 7 kap. 17 §, 9 kap. 9, 9 a, 25, 26 eller 27 § eller 10 kap. 22 §,

2. beslut i tillståndsärenden enligt 8 kap. 9 §, 30 § eller 37 § andra stycket, 9 kap. 15 §, 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 § eller 24 kap. 22 §,

2. beslut i tillståndsärenden enligt 8 kap. 9 §, 30 § eller 37 § andra stycket, 9 kap. 15 §, 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 §, 24 kap. 22 § eller 24 a kap. 20 §,

²⁴ Senaste lydelse 2019:1249.

²⁵ Senaste lydelse 2020:613.

3. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 § eller 24 kap. 29 § att förklara att frågan om fusion *eller* delning har fallit,

4. beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 23 kap. 46 §,

5. beslut enligt 27 kap. 2 § att skriva av en anmälan om registrering eller vägra registrering i andra fall än det som anges i andra stycket,

6. beslut enligt 27 kap. 6 § eller 6 a § att avregistrera en företrädare, en postadress eller en e-postadress,

7. beslut i ärenden enligt 28 kap. 5 § andra stycket,

8. beslut att förelägga eller döma ut vite enligt 30 kap. 3 §.

Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av ett företagsnamn enligt 27 kap. 2 § överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

3. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 §, 24 kap. 29 § *eller 24 a kap. 32 §* att förklara att frågan om fusion, delning *eller ombildning* har fallit,

4. beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 23 kap. 46 §, *24 kap. 48 § eller 24 a kap. 26 §,*

4 a. beslut om betalningsskyldighet enligt 23 kap. 21 a § andra stycket, 24 kap. 22 a § andra stycket eller 24 a kap. 21 § andra stycket,

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

dels att 16 kap. 20 §, 48 § och 23 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 16 kap. 48 § och 23 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 16 kap. 13, 14, 18, 24, 30, 32, 33, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 47 och 51 §§ och 23 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 16 kap. 30 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 16 kap. 20, 30 a, 30 b, 33 a, 33 b, 36 a, 39 a och 41 a–41 c §§ av följande lydelse,

dels att det närmast före de nya 16 kap. 30 a och 36 a §§ ska införas rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

13 §

Fusionsplanen ska läggas fram för godkännande av föreningsstämman i samtliga överlåtande föreningar.

Fusionsplanen ska även läggas fram för godkännande av stämman i den övertagande föreningen, om minst fem procent av de röstberättigade i den föreningen begär det. En sådan begäran ska göras inom två veckor från det att en uppgift om att fusionsplanen har registrerats har kungjorts enligt 19 kap. 5 §.

En stämma som avses i första stycket får hållas tidigast en månad efter det att uppgiften om registreringen av fusionsplanen har kungjorts.

Denna paragraf gäller inte vid en fusion där alla medlemmar i samtliga deltagande föreningar har undertecknat fusionsplanen.

Om fusionen föranleder ändringar i stadgarna, ska dessa beslutas senast vid den stämma där fusionsplanen godkänns.

14 §

Om en fråga om godkännande av en fusionsplan ska läggas fram på en föreningsstämma enligt 13 §, ska kallelsen till stämman innehålla information om det huvudsakliga innehållet i fusionsplanen.

Styrelsen ska hålla fusionsplanen med bifogade handlingar tillgänglig för medlemmar, röstberättigade som inte är medlemmar och innehavare av förlagsandelar under minst en månad före den stämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas. Handlingarna ska hållas tillgängliga hos föreningen på den ort där styrelsen har sitt säte.

Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren skickas med post till de personer enligt *första* stycket som begär det och som uppger sin adress. I vilka fall handlingar får skickas med elektroniska hjälpmedel anges i 1 kap. 16 §.

Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren skickas med post till de personer enligt *andra* stycket som begär det och som uppger sin adress. I vilka fall handlingar får skickas med elektroniska hjälpmedel anges i 1 kap. 16 §.

18 §

Den övertagande föreningen eller, vid kombination, den äldsta av de överlåtande föreningarna ska ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan ska göras hos Bolagsverket. Den ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande i samtliga föreningar och, om fusionsplanen har registrerats enligt 12 §, senast två år efter det att en uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

1. en kopia av fusionsplanen,
1. en kopia av fusionsplanen
med därtill fogade handlingar,
2. intyg från föreningarnas styrelser eller verkställande direktörer om att föreningarnas kända borgenärer har underrättats enligt 17 § och, i ett sådant fall som avses i 12 § andra stycket, att samtliga medlemmar har undertecknat fusionsplanen, och
3. en kopia av protokollen från de föreningsstämmor som avses i 13 §.

Om sökanden inte har bifogat de handlingar som anges i andra stycket, ska Bolagsverket förelägga sökanden att avhjälpa bristen. Ansökan ska avvisas om sökanden inte gör det.

Bolagsverket får förelägga sökanden att lämna de ytterligare uppgifter som verket behöver för sin prövning.

20 §

Om det vid handläggningen av en ansökan enligt 18 § uppkommer någon fråga som kräver särskild fackkunskap, får Bolagsverket förordna lämplig person som sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende av och får inte ha någon intressekonflikt med de fusionerande föreningarna och ska agera opartiskt och objektivt.

Bolagsverket får besluta att sökanden ska ersätta verket för dess kostnader för den sakkunnige. Beslutet ska innehålla uppgift om det belopp som sökanden ska betala, när beloppet ska betalas och vad kostnaderna närmare avser.

Om belopp som beslutats enligt andra stycket inte betalas i rätt tid, ska fordran lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

24 §

Styrelsen för den övertagande föreningen ska anmäla fusionen för registrering i föreningsregistret. Vid kombination ska styrelsen för registrering även anmäla vilka som har utsetts till styrelseledamöter och i förekommande fall styrelsesuppleanter i den övertagande föreningen.

Anmälan ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd att verkställa fusionsplanen eller, när tillstånd lämnas av allmän domstol, från det att domstolens beslut har fått laga kraft.

Bestämmelserna i 45 § andra stycket ska tillämpas om

1. någon av de föreningar som deltar i fusionen, eller något annat företag som genom fusion har gått upp i någon av dessa föreningar tidigare har deltagit i en gränsöverskridande fusion,

2. den gränsöverskridande fusionen har registrerats inom *tre* år före anmälan för registrering enligt första stycket, och

2. den gränsöverskridande fusionen har registrerats inom *fyra* år före anmälan för registrering enligt första stycket, och

3. någon av föreningarna fortfarande omfattas av ett system för arbetstagares medverkan enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Tillämpliga bestämmelser

Innebörden i en gränsöverskridande fusion

30 §

En svensk ekonomisk förening får delta i en fusion med en motsvarande juridisk person (utländsk förening) med hemvist i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (gränsöverskridande fusion). En juridisk person ska anses ha en sådan hemvist om den har bildats enligt lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom detta område.

I fråga om en gränsöverskridande fusion gäller

1 § om vad en fusion innebär,

3 § om fusion när en överlåtande förening har gått i likvidation,

4 § om särskilda rättighetshavares ställning,

31 och 32 §§ om fusionsplan,

33 § om styrelsernas redogörelser,

8 § om kompletterande information,

10, 11 och 34–36 §§ om revisorsgranskning, varvid det som sägs i 10 och 11 §§ om 9 § i stället ska avse 34 §,

12 § första stycket och 37 och 38 §§ om registrering av fusionsplanen,

13 § om när fusionsplanen ska läggas fram för godkännande av föreningsstämman,

14 § andra stycket och 39 § om tillhandahållande av fusionsplanen,

15 och 16 §§ om föreningsstämmans prövning,

40 § om villkorat beslut om godkännande av fusionsplanen,

17 § om underrättelse till kända borgenärer,

18–20 och 41 §§ om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen,

21 § om kallelse på föreningarnas borgenärer,

22 § om när Bolagsverket ska lämna tillstånd att verkställa fusionsplanen,

23 § om när allmän domstol ska lämna tillstånd att verkställa fusionsplanen,

42 § om utfärdande av fusionsintyg,

43–46 §§ om registrering,

25 och 47 §§ om fusionens rättsverkningar,

26 § om när frågan om fusion faller, varvid det som sägs om 24 § i stället ska avse 44 §,

27 § om en medlems rätt att
säga upp sitt medlemskap,
48 § om särskilt bokslut

Tillämpliga bestämmelser

30 a §

För en gränsöverskridande fusion gäller följande allmänna bestämmelser om fusion i detta kapitel

– 1 § om vad en fusion innebär,

– 3 § om fusion när en överlåtande förening har gått i likvidation,

– 4 § om särskilda rättighetshavares ställning, och

– 30 b § om särskilda begränsningar i rätten att delta i en gränsöverskridande fusion.

För en gränsöverskridande fusion gäller vidare följande bestämmelser om förfarandet,

– 31 och 32 §§ om fusionsplan,

– 33–33 b §§ om styrelseredogörelser,

– 8 § om kompletterande information,

– 10, 11 och 34–36 §§ om revisorsgranskning, varvid det som sägs i 10 och 11 §§ om 9 § i stället ska avse 34 §,

– 36 a § om informationsmeddelande,

– 12 § första stycket och 37 och 38 §§ om registrering av fusionsplanen,

- 13 § om när fusionsplanen ska läggas fram för godkännande av föreningsstämman,
- 39 och 39 a §§ om tillhållande av fusionsplanen m.m.,
- 15 och 16 §§ om föreningsstämmans prövning,
- 40 § om villkorat beslut om godkännande av fusionsplanen,
- 17 § om underrättelse till kända borgenärer,
- 18–20, 41 och 41 a §§ om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen,
- 21 och 41 b §§ om kallelse på föreningarnas borgenärer,
- 22 § om när Bolagsverket ska lämna tillstånd att verkställa fusionsplanen,
- 41 c § om när allmän domstol ska lämna tillstånd att verkställa fusionsplanen,
- 42 § om utfärdande av fusionsintyg,
- 43–46 §§ om registrering,
- 25 och 47 §§ om fusionens rättsverkningar,
- 26 § om när frågan om fusion faller, varvid det som sägs om 24 § i stället ska avse 44 §, och
- 27 § om en medlems rätt att säga upp sitt medlemskap.

30 b §

En ekonomisk förening får inte delta i en gränsöverskridande fusion, om den är

1. i konkurs,

2. under företagsrekonstruktion, eller

3. i likvidation på grund av beslut enligt 17 kap. 11 och 16 §§.

En ekonomisk förening får inte heller delta i en gränsöverskridande fusion, om fusionen genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt.

32 §²⁶

En fusionsplan enligt 31 § ska innehålla uppgifter om

1. de fusionerande föreningarnas form, företagsnamn och säte,
2. utbytesförhållandena mellan andelar och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande förening och eventuell *kontant betalning*,
3. de villkor som ska gälla för tilldelning av andelar och förekommande värdepapper i den övertagande föreningen,
4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor som andelar och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i den övertagande föreningen,
6. från vilken tidpunkt som de fusionerande föreningarnas transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i den övertagande föreningen,
7. vilka rättigheter i den övertagande föreningen som innehavare av särskilda rättigheter i den överlåtande föreningen ska ha eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för innehavarna,
8. arvode och andra särskilda förmåner som med anledning av fusionen ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare,
9. stadgarna för den övertagande föreningen,

²⁶ Senaste lydelse 2018:1692

10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till den övertagande föreningen och de överväganden som har gjorts vid värderingen, *och*

11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för att fastställa villkoren för fusionen.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla *en uppgift om* hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i den övertagande föreningen beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgifter om den övertagande föreningens form, företagsnamn och säte.

10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till den övertagande föreningen och de överväganden som har gjorts vid värderingen,

11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för att fastställa villkoren för fusionen, *och*

12. rätten till uppsägning av medlemskap enligt 27 §.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla *uppgifter om*

1. De säkerheter som föreningarnas borgenärer erbjuder, och

2. hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i den övertagande föreningen beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgifter om den övertagande föreningens form, företagsnamn och säte. *Uppgift ska också lämnas om stiftelseurkund eller motsvarande handlingar för bildande av den övertagande föreningen.*

33 §

Styrelsen i var och en av de föreningar som deltar i fusionen ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för föreningarna. *I redogörelsen ska det också anges vilka rättsliga och ekono-*

Styrelsen i var och en av de föreningar som deltar i fusionen ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för föreningarna. *Redogörelsen ska särskilt beskriva fusionens konsekvenser för*

miska aspekter som beaktades när villkoren för fusionen bestämdes. Redogörelsen ska även innehålla uppgifter om fusionens sannolika konsekvenser för medlemmar, borgenärer och anställda. Om styrelsen i skälig tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare, ska det bifogas till redogörelsen.

föreningens framtida verksamhet samt innehålla uppgift om fusionens sannolika konsekvenser för borgenärer.

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare eller, om sådana inte finns, från arbetstagarna själva, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

För styrelsens redogörelse gäller i övrigt bestämmelserna i 33 a och 33 b §§. Någon redogörelse behöver inte upprättas när förhållandena är sådana som sägs i 33 a § andra stycket och 33 b § andra stycket.

33 a §

I styrelsens redogörelse enligt 33 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till medlemmarna. I avsnittet ska särskilt beskrivas

1. utbytesförhållandena mellan andelar och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande förening samt den metod som har använts för att bestämma dessa,

2. fusionens konsekvenser för medlemmarna, och

3. hur medlemmarna ska förfara för att utöva sin rätt till uppsägning enligt 27 §.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte, om samtliga medlemmar i föreningen samtycker till det.

33 b §

I styrelsens redogörelse enligt 33 § ska det ingå ett särskilt avsnitt med information till arbetstagarna. I avsnittet ska styrelsen särskilt beskriva

1. fusionens konsekvenser för anställningsförhållanden och, i förekommande fall, åtgärder till skydd för dessa,

2. väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för föreningens verksamhet, och

3. fusionens konsekvenser i fråga om eventuella dotterbolag, såvitt gäller anställningsförhållanden, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren och platsen för verksamheten.

Någon redogörelse enligt första stycket fordras inte om samtliga arbetstagare ingår i föreningens styrelse.

Informationsmeddelande

36 a §

Till fusionsplanen ska fogas ett meddelande med information till den fusionerade föreningens medlemmar, borgenärer och arbetstagarföreträdare eller, om arbetstagarföreträdare inte finns, arbetstagarna själva om att de får lämna synpunkter på planen till de fusionerande föreningarna. I meddelandet ska anges vilken dag som synpunkterna senast kan lämnas. Den dagen får infalla senast på den femte arbetsdagen före dagen för den föreningsstämma som ska ta ställning till fusionsplanen, eller, om fusionsplanen i en övertagande förening enligt 13 § andra stycket inte underställs föreningsstämman i den föreningen, femte arbetsdagen före styrelsens beslut att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen.

37 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 12 § att lämna in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av den svenska förening som deltar i fusionen. Om flera svenska föreningar deltar, ska skyldigheten fullgöras av den svenska förening som är övertagande förening eller, om den övertagande föreningen inte är en svensk förening, av den äldsta av de överlåtande svenska föreningarna.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är bifogade planen är skrivna på något annat språk än svenska, ska *sökanden* lämna in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländska behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte lämnas in.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är bifogade planen är skrivna på något annat språk än svenska, ska *ingivaren även* lämna in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländska behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte lämnas in.

38 §²⁷

I anmälan om registrering enligt 37 § ska det lämnas uppgifter om

1. form, företagsnamn och säte för var och en av de fusionerande föreningarna,

2. de register där föreningarna är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,

3. hur borgenärer och i förekommande fall medlemmar ska gå till väga för att utöva sina rättigheter samt de adresser där det kostnadsfritt finns tillgång till fullständig information om *detta förfarande*, och

4. föreningarnas adresser.

När registreringen kungörs enligt 19 kap. 5 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i första stycket 1–3.

3. hur borgenärer och i förekommande fall medlemmar ska gå till väga för att utöva sina rättigheter samt de adresser där det kostnadsfritt finns tillgång till fullständig information om *dessa förfaranden*, och

I 31 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i ett yttrande som en revisor eller oberoende sakkunnig har avgett enligt 34 eller 35 §.

²⁷ Senaste lydelse 2018:1692.

39 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska styrelsen i en förening som deltar i fusionen hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 33 § tillgängliga för medlemmar, röstberättigade som inte är medlemmar, innehavare av förlagsandelar, *arbetstagarorganisationer som företräder arbetstagare hos föreningen och arbetstagare som inte företräds av någon arbetstagarorganisation*. Handlingarna ska hållas tillgängliga hos föreningen på den ort där styrelsen ska ha sitt säte under minst en månad före den föreningsstämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas.

Vid en gränsöverskridande fusion ska styrelsen i en förening som deltar i fusionen hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse enligt 33 § tillgängliga för medlemmar, röstberättigade som inte är medlemmar *och innehavare av förlagsandelar samt för arbetstagarernas företrädare eller, om sådana inte finns, arbetstagarerna själva*. Handlingarna ska, under minst sex veckor före den föreningsstämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas, hållas tillgängliga på föreningens webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation.

Om fusionsplanen enligt 13 § första stycket inte behöver underställas föreningsstämman i den övertagande föreningen, gäller i stället att handlingarna ska hållas tillgängliga under minst sex veckor före styrelsens beslut att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen.

Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren skickas med post till de medlemmar, röstberättigade som inte är medlemmar och innehavare av förlagsandelar som begär det och som uppger sin adress. I vilka fall handlingar får skickas med elektroniska hjälpmedel anges i 1 kap. 16 §.

39 a §

De synpunkter som har lämnats med anledning av informationsmeddelandet enligt 36 a §

ska tillhandahållas medlemmarna på den föreningsstämma som avses i 13 §.

41 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan enligt 18 § göras av den svenska förening som deltar i fusionen. Om flera svenska föreningar deltar, ska ansökan göras av den svenska förening som är övertagande förening eller, om den övertagande föreningen inte är en svensk förening, av den äldsta av de överlåtande svenska föreningarna.

Till ansökan ska, utöver vad som anges i 18 §, fogas följande handlingar:

1. en kopia av styrelsens redogörelse,

2. en kopia av revisorsyttrandet eller, i förekommande fall, den rapport som en oberoende sakkunnig enligt 35 § första stycket har upprättat,

3. en kopia av eventuella synpunkter som föreningens intressenter har lämnat, och

4. i tillämpliga fall, information om huruvida det har inletts ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.

41 a §

Vid Bolagsverkets handläggning av en ansökan om tillstånd till verkställande av en gränsöverskridande fusion gäller, utöver vad som anges i 19–21 och 41 §§, andra stycket samt 41 b §.

Bolagsverket ska avslå ansökan, om

1. bestämmelserna i 30 b § första stycket förhindrar att en eller flera av de svenska föreningarna deltar i en gränsöverskridande fusion,

2. fusionen bedöms ha ett sådant ändamål eller sker i ett sådant syfte som avses i 30 b § andra stycket, eller

3. fusionen förutsätter ett förfarande enligt lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. men något sådant förfarande inte har inletts.

41 b §

Den dag som avses i 21 § andra stycket första meningen får anges till en tidpunkt som infaller tidigast tre månader från registreringen av fusionsplanen enligt 12 §.

41 c §

Vid en gränsöverskridande fusion gäller följande, om Bolagsverket med stöd av 22 § har överlämnat en ansökan om tillstånd till verkställande av en fusionsplan till domstol.

Domstolen ska avslå ansökan, om

1. de borgenärer som har motsatt sig ansökan har lämnat trovärdiga uppgifter om att fusionen medför fara för att deras fordringar inte ska bli betalda, och

2. de föreningar som deltar i fusionen inte har visat att dessa borgenärer har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringarna.

I annat fall ska domstolen bevilja ansökan.

42 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska Bolagsverket för varje svensk förening som deltar i fusionen utfärda ett intyg om att den del av fusionsförfarandet som regleras av svensk lag har genomförts på föreskrivet sätt. *Intyget ska utfärdas sedan*

1. ett beslut om tillstånd att verkställa fusionsplanen enligt 22 eller 23 § har fått laga kraft, och

2. den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen i övrigt har fullgjort det som krävs enligt denna lag

Ett intyg får inte utfärdas om det har väckts en talan mot föreningsstämmans beslut att godkänna fusionsplanen och målet inte slutligt har avgjorts.

Vid en gränsöverskridande fusion ska Bolagsverket, *när det finns ett beslut om tillstånd till verkställande av fusionsplanen enligt 22 eller 41 c §*, för varje svensk förening som deltar i fusionen utfärda ett intyg om att den del av förfarandet som regleras av svensk lag har skett på föreskrivet sätt (*fusionsintyg*). *Ett sådant intyg får dock inte utfärdas om det har väckts talan mot föreningsstämmans beslut att godkänna fusionsplanen och målet inte har avgjorts slutligt.*

Beslut om utfärdande av fusionsintyg ska meddelas inom tre månader från dagen för ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen, om det inte på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för en längre handläggningstid. Om tremånadersfristen inte kan hållas, ska sökanden underrättas om skälen för detta.

Fusionsintyget ska tillställas behöriga myndigheter i övriga berörda medlemsstater.

43 §

Om den övertagande föreningen har eller, vid kombination, ska ha sin hemvist i en annan stat än Sverige, ska en svensk förening som deltar i fusionen inför registreringen av fusionen lämna in det fusionsintyg som avses i 42 §, tillsammans med en kopia av fusionsplanen, till den behöriga myndigheten i den staten. *Intyget ska lämnas in inom sex månader från den tidpunkt då det utfärdades.*

Efter underrättelse från den behöriga utländska myndigheten om att fusionen har genomförts, ska Bolagsverket i föreningsregistret föra in en uppgift om att den eller de svenska överlåtande föreningar som har deltagit i fusionen har upplösts.

44 §

Om den övertagande föreningen har eller, vid kombination, ska ha sin hemvist i Sverige, ska Bolagsverket registrera den gränsöverskridande fusionen i föreningsregistret. Anmälan för registrering ska göras av styrelsen i den övertagande föreningen inom sex månader från den tidpunkt då *ett intyg enligt 42 §* utfärdades. Vid kombination ska styrelsen även för registrering anmäla vilka som har utsetts till styrelseledamöter och i förekommande fall styrelsesuppleanter i den övertagande föreningen.

Om den övertagande föreningen har eller, vid kombination, ska ha sin hemvist i Sverige, ska Bolagsverket registrera den gränsöverskridande fusionen i föreningsregistret. Anmälan för registrering ska göras av styrelsen i den övertagande föreningen inom sex månader från den tidpunkt då *fusionsintyget* utfärdades. Vid kombination ska styrelsen även för registrering anmäla vilka som har utsetts till styrelseledamöter och i förekommande fall styrelsesuppleanter i den övertagande föreningen.

45 §

Bolagsverket får registrera fusionen enligt 44 § endast om

1. verket har utfärdat ett *intyg enligt 42 §* för varje svensk förening som deltar i fusionen

2. *de utländska föreningar som deltar i fusionen har gett in motsvarande intyg från behöriga myndigheter i de stater där de är registrerade, tillsammans med en kopia av fusionsplanen, och*

3. *det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering av fusionen*

1. verket har utfärdat ett *fusionssintyg* för varje svensk förening som deltar i fusionen,

2. *verket har fått del av ett fusionssintyg för varje utländsk förening som deltar i fusionen,*

3. *de utländska föreningar som deltar i fusionen har gett in en kopia av fusionsplanen, och*

4. *det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering av fusionen.*

47 §

Vid en gränsöverskridande fusion uppkommer de rättsverkningar som avses i 25 § vid den tidpunkt som har fastställts i den stat där den övertagande föreningen har sin hemvist. Om den övertagande föreningen har sin hemvist i Sverige, uppkommer rättsverkningarna vid registreringen av fusionen i föreningsregistret enligt 44 §.

Utöver 25 § första stycket gäller att de fusionerande föreningarnas rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden, och som finns vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan, *överförs* till den övertagande föreningen.

Utöver 25 § första stycket gäller att de fusionerande föreningarnas rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden, och som finns vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan, *övergår* till den övertagande föreningen.

51 §

Vid en fusion enligt 49 eller 50 § ska de bestämmelser som anges i 30 § tillämpas, dock med följande avvikelser.

1. Fusionsplanen behöver inte innehålla sådana uppgifter som avses i 32 § första stycket 2, 3 och 5.

1. Fusionsplanen behöver inte innehålla sådana uppgifter som avses i 32 § första stycket 2, 3, 5 och 12.

2. Bestämmelserna om revisorsgranskning i 10, 11 och 34–36 §§ och om föreningsstämmans prövning av fusionsplanen i 13 § första stycket ska inte tillämpas.

3. I fråga om arten av fusionens rättsverkningar gäller 29 § i stället för 25 § första stycket 1–4. Det som sägs om en överlåtande förening i detta kapitel ska vid tillämpningen på en fusion enligt 49 eller 50 § gälla bolaget.

Det som sägs om en överlåtande förening i detta kapitel ska vid tillämpningen på en fusion enligt 49 eller 50 § gälla bolaget.

23 kap.

1 §²⁸

Bolagsverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om verket har

1. prövat en ansökan enligt 6 kap. 16 § om att kalla till föreningsstämma,

2. prövat en ansökan enligt 7 kap. 16 § om att utse en ersättare för en styrelseledamot,

3. prövat en ansökan enligt 8 kap. 9, 10, 29, 30 eller 31 § om att utse eller entlediga en revisor,

4. beslutat enligt 8 kap. 17 § första stycket att en förening ska ha en revisor som är auktoriserad eller godkänd revisor eller utsett en viss revisor enligt 8 kap. 17 § andra stycket,

5. prövat en ansökan enligt 9 kap. 2 eller 3 § om att utse en särskild granskare,

6. prövat ett tillståndsärende enligt 7 kap. 8, 30 eller 38 §, 8 kap. 11, 14 eller 22 §, 15 kap. 1 § 2 eller 16 kap. 18 §,

7. förklarat enligt 16 kap. 26 § att en fusion har fallit,

8. vägrat att utfärda ett intyg enligt 16 kap. 42 §,

²⁸ Senaste lydelse 2018:1692.

8 a. beslutat om betalningskyldighet enligt 16 kap. 20 § andra stycket,

9. tagit bort en förening ur föreningsregistret enligt 18 kap. 8 §,
 10. skrivit av en anmälan om registrering enligt 19 kap. 3 § eller vägrat registrering av något annat än ett företagsnamn,
 11. avregistrerat någon enligt 19 kap. 9 §, eller
 12. förelagt eller dömt ut vite enligt 22 kap. 3 §.
- Ett överklagande ska ha kommit in till Bolagsverket inom två månader från dagen för beslutet.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 10 kap. 25 a § och 12 kap. 18 § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 10 kap. 25 b § ska betecknas 10 kap. 25 a §,

dels att 10 kap. 1, 19, 20, 22, 25, 25 a och 26 §§, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1, 13, 14 och 16 §§ och den nya 10 kap. 25 a ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tolv nya paragrafer, 10 kap. 30 a–30 l §§ av följande lydelse, och närmast före 10 kap. 26 §, 30 a och 30 g §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 10 kap. 26 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §²⁹

För bankaktiebolag gäller föreskrifterna för aktiebolag i allmänhet, om inte något annat följer av denna lag eller är särskilt föreskrivet. Hänvisningar i aktiebolagslagen (2005:551) till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i aktiebolagslagen.

I fråga om bankaktiebolag ska det som föreskrivs om Bolagsverket i följande bestämmelser i stället gälla Finansinspektionen:

1. 8 kap. 9 och 30 §§ samt 37 § 1. 8 kap. 9 och 30 §§ samt 37 §
andra stycket aktiebolagslagen, andra stycket aktiebolagslagen,
och

2. 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen.

2. 23 kap. 21 a *och* 45 a § aktiebolagslagen,

3. 24 kap. 22 a *och* 45 § aktiebolagslagen, *och*

4. 24 a kap. 21 *och* 22 §§ aktiebolagslagen.

²⁹ Senaste lydelse 2014:557.

19 §³⁰

Vid fusion med ett bankaktiebolag tillämpas inte 23 kap. 19–21, 22–24 och 45 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället tillämpas 20–22 §§ detta kapitel. I 24 och 25 §§ finns särskilda bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterbolag.

Vid fusion med ett bankaktiebolag tillämpas inte 23 kap. 19–21, 22–24 och 45 §§, *45 a § första stycket samt 45 b och 45 c §§* aktiebolagslagen (2005:551). I stället tillämpas 20–22 §§ detta kapitel. I 24 och 25 §§ finns särskilda bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterbolag.

20 §³¹

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga bolag, ska såväl överlåtande som övertagande bolag ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination ska bolagen dessutom ansöka om tillstånd enligt 3 kap. 2 § och godkännande av bolagsordningen enligt 3 kap. 3 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha sitt hemvist i Sverige.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande i samtliga bolag och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 14 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att fusionsplanen kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om *lagakraftvunna* beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

³⁰ Senaste lydelse 2009:711.

³¹ Senaste lydelse 2013:455.

22 §³²

En ansökan enligt 20 § ska avslås om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,
2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,
3. vid kombination, revisorsyttrandena enligt 23 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) inte utvisar att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta,
4. bolagens borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 21 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller
5. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 23 kap. 45 a § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får tillståndsfrågan förklaras vilande under högst sex månader.

25 §³³

Vid absorption av ett helägt dotterbolag tillämpas inte 23 kap. 32 och 33 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller vad som sägs i denna paragraf.

Moderbolaget ska ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Ansökan ska ges in inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 30 § aktiebolagslagen, senast två år efter det

³² Senaste lydelse 2009:711.

³³ Senaste lydelse 2013:455.

att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen.

I fråga om ett sådant ärende gäller bestämmelserna i 21 och 22 §§ i tillämpliga delar. Vad som sägs om överlåtande bolag ska avse dotterbolag och vad som sägs om övertagande bolag ska avse moderbolag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt andra stycket och om *lagkraftvunna* beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket ska efter en sådan underrättelse registrera tillståndet enligt 23 kap. 34 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt andra stycket och om beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket ska efter en sådan underrättelse registrera tillståndet enligt 23 kap. 34 § aktiebolagslagen.

25 a §

I stället för föreskrifterna i 23 kap. 52 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 23 kap. 52 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har *vunnit* laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa fusionsplanen enligt 20–22 §§.

I stället för föreskrifterna i 23 kap. 56 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 23 kap. 56 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har *fått* laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa fusionsplanen enligt 20–22 §§.

Inhemsk delning

26 §³⁴

När ett bankaktiebolag deltar i en delning tillämpas 27–30 §§.

När ett bankaktiebolag deltar i en *inhemsk* delning tillämpas 27–30 §§.

³⁴ Senaste lydelse 2005:932.

Ett bankaktiebolag får inte genom delning överlåta verksamhet som bara får drivas efter tillstånd eller registrering till ett bolag som inte har tillstånd eller inte har registrerats.

Ett bankaktiebolag får inte genom *inhemsk* delning överlåta verksamhet som bara får drivas efter tillstånd eller registrering till ett bolag som inte har tillstånd eller inte har registrerats.

Gränsöverskridande delning

30 a §

När ett bankaktiebolag genomför en gränsöverskridande delning tillämpas inte 24 kap. 21–26 och 44 §§ samt 45 § första stycket, 46 och 47 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället tillämpas 30 b–30 d §§ detta kapitel.

30 b §

När delningsplanen har blivit gällande i bolaget, ska det ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att delningsplanen har blivit gällande i bolaget och, om delningsplanen har registrerats enligt 24 kap. 16 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att delningsplanen kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

30 c §

Vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att verkställa en delningsplan ska prövas att bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och om borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet.

30 d §

En ansökan enligt 30 b § ska avslås om

1. delningsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. delningen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:759) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av delningen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. revisorsyttrandena enligt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) inte utvisar att den del av det överlåtande bolaget som

ska övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som uppgår till minst dess aktiekapital,

4. vid partiell delning eller delning genom separation, revisorsyttrandena enligt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen inte utvisar att det överlåtande bolaget har full täckning för det bundna egna kapitalet.

5. bolagets borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 30 c § eller bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att delningen inte kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller

6. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 24 kap. 45 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får tillståndsfrågan förklaras vilande under högst sex månader.

30 e §

Om ett övertagande bolag som ska ha sitt hemvist i Sverige ska bedriva bank- eller finansieringsrörelse enligt denna lag, gäller ut-

över vad som föreskrivs i 24 kap. 51 § aktiebolagslagen (2005:551) att Bolagsverket får registrera det övertagande bolaget endast om Finansinspektionen genom beslut som fått laga kraft har gett bolaget tillstånd att driva sådan rörelse.

30 f §

I stället för föreskrifterna i 24 kap. 58 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 24 kap. 58 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa delningsplanen enligt 30 b–30 d §§.

Ombildning

30 g §

När ett bankaktiebolag genomför en gränsöverskridande ombildning gäller inte 24 a kap. 19, 20 och 23–25 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller 30 h–30 j §§ i detta kapitel.

30 h §

När ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget, ska det ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget och, om ombildningsplanen har registrerats enligt 24 a kap. 13 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att ombildningsplanen kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

30 i §

Vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att verkställa en ombildningsplan ska prövas att bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och om borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet.

30 j §

En ansökan enligt 30 h § ska avslås om

1. bolagets borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 30 i § eller bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att ombildningen inte kan anses förenlig

med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller

2. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 24 a kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

30 k §

Om en utländsk juridisk person efter ombildning ska utgöra ett svenskt aktiebolag som ska bedriva bank- eller finansieringsrörelse enligt denna lag gäller, utöver det som föreskrivs i 24 a kap. 29 § aktiebolagslagen (2005:551), att Bolagsverket får registrera bolaget endast om Finansinspektionen genom beslut som fått laga kraft har gett bolaget tillstånd att driva sådan rörelse.

30 l §

I stället för föreskrifterna i 24 a kap. 33 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket och 24 a kap. 33 § första stycket aktiebolagslagen gäller att talan inte får väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa ombildningsplanen enligt 30 h–30 j §§.

11 kap.**1 §³⁵**

Det som enligt 10 kap. gäller för bankaktiebolag ska även gälla för kreditmarknadsbolag utom bestämmelserna om fusion i 18 §, om likvidation i 31–34 §§ och om företagsnamn i 35 och 36 §§.

Bestämmelserna om fusion i 10 kap. 19–25 b §§ gäller bara vid fusion mellan ett kreditmarknadsbolag och ett annat bolag och bara om en bank inte är övertagande bolag. Ärenden som avser tillstånd enligt 20, 25 eller 40 § prövas av Finansinspektionen.

Bestämmelserna om fusion i 10 kap. 19–25 b §§ gäller bara vid fusion mellan ett kreditmarknadsbolag och ett annat bolag och bara om en bank inte är övertagande bolag. Ärenden som avser tillstånd enligt 20, 25, 30 b, 30 b eller 40 § prövas av Finansinspektionen.

12 kap.**1 §³⁶**

För kreditmarknadsföreningar gäller föreskrifterna för ekonomiska föreningar i allmänhet, om inte något annat följer av denna lag eller är särskilt föreskrivet. Hänvisningar i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar.

Det som föreskrivs om Bolagsverket i 16 kap. 20 § lagen om ekonomiska föreningar ska, i fråga om kreditmarknadsföreningar, i stället gälla Finansinspektionen.

Det som föreskrivs om Bolagsverket i 16 kap. 20 och 41 a §§ lagen om ekonomiska föreningar ska, i fråga om kreditmarknadsföreningar, i stället gälla Finansinspektionen.

13 §³⁷

Vid fusion med en kreditmarknadsförening tillämpas inte 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. I stället tillämpas 14–16 §§ i detta kapitel. När

Vid fusion med en kreditmarknadsförening tillämpas inte 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§, 41 a § första stycket samt 41 b och 41 c §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. I stället

³⁵ Senaste lydelse 2018:1680.

³⁶ Senaste lydelse 2018:725.

³⁷ Senaste lydelse 2018:725.

fusionen avser en kreditmarknadsförening och ett helägt dotteraktiebolag gäller 14–16 §§ i tillämpliga delar. Det som föreskrivs där om överlåtande förening ska i stället avse dotteraktiebolaget.

tillämpas 14–16 §§ i detta kapitel. När fusionen avser en kreditmarknadsförening och ett helägt dotteraktiebolag gäller 14–16 §§ i tillämpliga delar. Det som föreskrivs där om överlåtande förening ska i stället avse dotteraktiebolaget.

14 §³⁸

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga föreningar, ska såväl den eller de överlåtande föreningarna som den övertagande föreningen ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination ska föreningarna dessutom ansöka om tillstånd enligt 3 kap. 2 § och godkännande av stadgarna enligt 3 kap. 3 § för den övertagande föreningen. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om den övertagande föreningen ska ha sin hemvist i Sverige.

En ansökan enligt första stycket ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga föreningar och senast två år efter det att registreringen av planen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut *som har fått laga kraft och* som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

³⁸ Senaste lydelse 2018:725.

16 §³⁹

Finansinspektionen ska avslå en ansökan enligt 14 §, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot stadgarna,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. föreningarnas borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan tryggande säkerhet som avses i 15 § eller de fusionerande föreningarnas ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 16 kap. 41 a § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får Finansinspektionen besluta att tillståndsfrågan ska vila under högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

³⁹ Senaste lydelse 2009:711.

1.4 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Häri genom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att 11 kap. 38 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före nuvarande 11 kap. 38 § ska utgå,

dels att nuvarande 11 kap. 39 § ska betecknas 11 kap. 38 §, nuvarande 11 kap. 40 § ska betecknas 11 kap. 39 § och nuvarande 11 kap. 41–44 §§ ska betecknas 11 kap. 40–43 §§,

dels att 11 kap. 1, 32, 33, 35 och 37 §§, 12 kap. 81, 82, 84 och 86 §§ och 13 kap. 32, 33 och 35 §§ samt de nya 11 kap. 38, 39 och 44 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 11 kap. 39 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 38 §, rubriken närmast före 11 kap. 40 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 39 §, rubriken närmast före 11 kap. 41 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 40 §, rubriken närmast före 11 kap. 42 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 41 §, rubriken närmast före 11 kap. 43 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 42 § och rubriken närmast före 11 kap. 44 § ska sättas närmast före den nya 11 kap. 43 §, och

dels att det ska införas elva nya paragrafer, 11 kap. 44 a–44 k §§, och närmast före 11 kap. 44 f § och den nya 11 kap. 39 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

1 §⁴⁰

För försäkringsaktiebolag gäller föreskrifterna för aktiebolag i allmänhet, om inte något annat följer av denna lag eller är särskilt föreskrivet. Hänvisningar i aktiebolagslagen (2005:551) till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i aktiebolagslagen.

I fråga om försäkringsaktiebolag ska det som anges om Bolagsverket i följande bestämmelser i stället gälla Finansinspektionen:

⁴⁰ Senaste lydelse 2014:552.

1. 8 kap. 9 och 30 §§ samt 37 § andra stycket aktiebolagslagen, *och*

2. 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen,

1. 8 kap. 9 och 30 §§ samt 37 § andra stycket aktiebolagslagen,

2. 23 kap. 21 a *och* 45 a §§ aktiebolagslagen

3. 24 kap. 22 a *och* 45 §§ aktiebolagslagen, *och*

4. 24 a kap. 21 *och* 22 §§ aktiebolagslagen.

Bestämmelserna i 32 kap. aktiebolagslagen om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning gäller inte för försäkringsaktiebolag.

32 §

Vid fusion med ett försäkringsaktiebolag gäller inte 23 kap. 19–21, 22–24 och 45 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller 33–35 §§ detta kapitel. I 37 § finns särskilda bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterbolag.

Vid fusion med ett försäkringsaktiebolag gäller inte 23 kap. 19–21, 22–24 och 45 §§, 45 a § första stycket samt 45 b och 45 c §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller 33–35 §§ detta kapitel. I 37 § finns särskilda bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterbolag.

33 §⁴¹

När fusionsplanen gäller i samtliga bolag, ska såväl överlåtande som övertagande bolag ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination ska bolagen dessutom ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 8 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha sin hemvist i Sverige.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga bolag och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 14 § första stycket aktiebolagslagen

⁴¹ Senaste lydelse 2013:456.

(2005:551), senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om *lagakraftvunna* beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

35 §

En ansökan enligt 33 § ska avslås om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. vid kombination, revisorsyttrandena enligt 23 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) inte utvisar att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta,

4. försäkringstagarna och andra borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 34 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas och andra borgenärens intressen, eller

5. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 23 kap. 45 a § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får tillståndsfrågan förklaras vilande under högst sex månader.

37 §⁴²

Vid absorption av ett helägt dotterbolag gäller inte 23 kap. 32 och 33 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller följande.

Moderbolaget ska ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen hos Finansinspektionen. Ansökan ska ges in senast en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 30 § aktiebolagslagen, senast två år efter det att uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.

I fråga om ett ärende enligt första stycket gäller 34 och 35 §§ i tillämpliga delar. Det som anges om överlåtande bolag ska avse dotterbolag och det som anges om övertagande bolag ska avse moderbolag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt andra stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar *och som fått laga kraft*. Bolagsverket ska efter en underrättelse om ett sådant beslut registrera tillståndet enligt 23 kap. 34 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt andra stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket ska efter en underrättelse om ett sådant beslut registrera tillståndet enligt 23 kap. 34 § aktiebolagslagen.

38 §

I stället för det som föreskrivs i 23 kap. 52 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande för ett försäkringsaktiebolag.

Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 23 kap. 52 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att

I stället för det som föreskrivs i 23 kap. 56 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande för ett försäkringsaktiebolag.

Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 23 kap. 56 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att

⁴² Senaste lydelse 2020:400.

Finansinspektionen genom ett beslut som har *vunnit* laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa fusionsplanen.

Finansinspektionen genom ett beslut som har *fått* laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa fusionsplanen.

Inhemska delning

39 §⁴³

Ett försäkringsaktiebolag får inte genom delning överlåta verksamhet som bara får drivas efter tillstånd till ett bolag som inte har ett sådant tillstånd.

När ett försäkringsaktiebolag genomför en inhemska delning tillämpas 40–43 §§.

Ett försäkringsaktiebolag får inte genom *inhemska* delning överlåta verksamhet som bara får drivas efter tillstånd till ett bolag som inte har ett sådant tillstånd.

Gränsöverskridande delning

44 §

I stället för 24 kap. 26 § aktiebolagslagen (2005:551) gäller att allmän domstol ska avslå en ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen om

1. det inte av Finansinspektionens yttrande framgår att

a) försäkringsaktiebolagets försäkringstagare och andra borgenärer har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 42 § 1, eller

b) de deltagande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att delningen kan anses för-

När ett försäkringsaktiebolag genomför en gränsöverskridande delning tillämpas inte 24 kap. 21–26 och 44 §§ samt 45 § första stycket, 46 och 47 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället tillämpas 44 a–44 e §§ detta kapitel.

⁴³ Senaste lydelse 2013:456.

enlig med försäkringstagares och andra fordringsägares intressen, och

2. det inte visas att de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått full betalning eller har betryggande säkerhet för sina fordringar.

Att någon av försäkringsaktiebolagets borgenärer motsätter sig ansökan innebär inte att ansökan ska avslås, om Finansinspektionens yttrande ger grund för att tillstånd ska ges.

Om domstolen anser det nödvändigt får den begära att Finansinspektionen kompletterar sitt yttrande.

44 a §

När delningsplanen har blivit gällande i bolaget, ska det ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att delningsplanen har blivit gällande i bolaget och, om delningsplanen har registrerats enligt 24 kap. 16 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att delningsplanen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har

meddelats med anledning av sådana ansökningar.

44 b §

Vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att verkställa en delningsplan ska prövas att bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och om borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet.

44 c §

En ansökan enligt 44 a § ska avslås om

1. delningsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. delningen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:759) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av delningen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. revisorsyttrandena enligt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) inte utvisar att den del av det överlåtande bolaget som ska övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som uppgår till minst dess aktiekapital,

4. vid partiell delning eller delning genom separation, revisorsyttrandena enligt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen inte utvisar att det överlåtande bolaget har full täckning för det bundna egna kapitalet.

5. bolagets borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 44 b § eller bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att delningen inte kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller

6. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 24 kap. 45 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan bifallas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får tillståndsfrågan förklaras vilande under högst sex månader.

44 d §

Om ett övertagande bolag som ska ha sitt hemvist i Sverige ska bedriva försäkringsrörelse enligt denna lag får Bolagsverket, utöver det som föreskrivs i 24 kap. 51 § aktiebolagslagen (2005:551), registrera det övertagande bolaget endast om Finansinspektionen ge-

nom beslut som fått laga kraft har gett bolaget tillstånd att driva sådan rörelse.

44 e §

I stället för föreskrifterna i 24 kap. 58 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 24 kap. 58 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa delningsplanen enligt 44 a–44 c §§.

Ombildning

44 f §

När ett försäkringsaktiebolag genomför en gränsöverskridande ombildning gäller inte 24 a kap. 19, 20 och 23–25 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller 44 g–44 j §§ i detta kapitel.

44 g §

När ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget, ska det ansöka om tillstånd att verkställa planen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget och, om om-

bildningsplanen har registrerats enligt 24 a kap. 13 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att ombildningsplanen kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

44 h §

Vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att verkställa en ombildningsplan ska prövas att bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och om borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet.

44 i §

En ansökan enligt 44 g § ska avslås om

1. bolagets borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 44 h § eller bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att ombildningen inte kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen, eller

2. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 24 a kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

44 j §

Om en utländsk juridisk person efter ombildning ska utgöra ett svenskt aktiebolag som ska bedriva försäkringsrörelse enligt denna lag gäller, utöver det som föreskrivs i 24 a kap. 29 § aktiebolagslagen (2005:551), att Bolagsverket får registrera bolaget endast om Finansinspektionen genom beslut som fått laga kraft har gett bolaget tillstånd att driva sådan rörelse.

44 k §

I stället för föreskrifterna i 24 a kap. 33 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) om att väcka talan gäller följande. Utöver det som föreskrivs i 7 kap. 51 § första stycket aktiebolagslagen och 24 a kap. 33 § första stycket samma lag får talan inte väckas efter det att Finansinspektionen genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd att verkställa ombildningsplanen enligt 44 g–44 i §§.

12 kap.**81 §⁴⁴**

Vid fusion med ett ömsesidigt försäkringsbolag gäller 16 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de undantag och tillägg som följer av andra stycket.

I stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen om ekonomiska föreningar tillämpas 82–84 och 86 §§ i detta kapitel. I 85 § i detta kapitel finns regler om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar. I 86 § i detta kapitel finns regler om tillämpning av 16 kap. 28 och 29 §§ samma lag.

När 16 kap. 20 lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på ett ömsesidigt försäkringsbolag ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

I stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§, *41 a § första stycket samt 41 b och 41 c §§* lagen om ekonomiska föreningar tillämpas 82–84 och 86 §§ i detta kapitel. I 85 § i detta kapitel finns regler om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar. I 86 § i detta kapitel finns regler om tillämpning av 16 kap. 28 och 29 §§ samma lag.

När 16 kap. 20 *och 41 a §§* lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på ett ömsesidigt försäkringsbolag ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

82 §⁴⁵

När fusionsplanen gäller i samtliga försäkringsbolag, ska såväl det eller de överlåtande bolagen som det övertagande bolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination ska försäkringsbolagen dessutom ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 8 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha sin hemvist i Sverige.

En ansökan enligt första stycket ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga bolag och, om fusionsplanen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om eko-

⁴⁴ Senaste lydelse 2020:400.

⁴⁵ Senaste lydelse 2013:456.

nomiska föreningar, senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar *och fått laga kraft*.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

84 §

En ansökan enligt 82 § ska avslås om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,

3. försäkringstagarna och andra borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 83 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas eller andra borgenärens intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 16 kap. 41 a § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ärendet förklaras vilande under högst sex månader.

86 §⁴⁶

Bestämmelserna om fusion genom absorption i 16 kap. 28 och 29 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska bara gälla vid fusion mellan bolag enligt 80 § i detta kapitel.

Moderbolaget ska ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen hos Finansinspektionen. Ansökan ska lämnas in senast en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget och, om fusionsplanen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar, senast två år efter det att en uppgift om att planen har registrerats har kungjorts.

I fråga om ett sådant ärende gäller 83 och 84 §§ i tillämpliga delar. Det som sägs om överlåtande bolag ska då avse dotterbolag och det som sägs om övertagande bolag ska avse moderbolag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt andra stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar *och fått laga kraft*. Bolagsverket ska efter en under rättelse om ett sådant beslut registrera tillståndet enligt 16 kap. 29 § lagen om ekonomiska föreningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt andra stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket ska efter en under rättelse om ett sådant beslut registrera tillståndet enligt 16 kap. 29 § lagen om ekonomiska föreningar.

13 kap.32 §⁴⁷

Vid fusion med en försäkringsförening gäller inte 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. I stället gäller 33–35 §§ i detta kapitel. I 36 § i detta kapitel finns särskilda bestämmelser om

Vid fusion med en försäkringsförening gäller inte 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§, *41 a § första stycket samt 41 b och 41 c §§* lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. I stället gäller 33–35 §§ i detta kapitel. I 36 § i

⁴⁶ Senaste lydelse 2020:400.

⁴⁷ Senaste lydelse 2020:400.

tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar. När fusionen avser en försäkringsförening och ett helägt dotterbolag, gäller 33–35 §§ i tillämpliga delar. Det som sägs där om överlåtande förening ska i stället avse dotterbolaget.

När 16 kap. 20 § lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på en försäkringsförening ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

detta kapitel finns särskilda bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar. När fusionen avser en försäkringsförening och ett helägt dotterbolag, gäller 33–35 §§ i tillämpliga delar. Det som sägs där om överlåtande förening ska i stället avse dotterbolaget.

När 16 kap. 20 och 41 a §§ lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på en försäkringsförening ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

33 §⁴⁸

När fusionsplanen gäller i samtliga föreningar, ska såväl den eller de överlåtande försäkringsföreningarna som den övertagande försäkringsföreningen ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination ska försäkringsföreningarna dessutom ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av stadgarna enligt 2 kap. 8 § för den övertagande föreningen. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om den övertagande föreningen ska ha sin hemvist i Sverige.

Ansökan enligt första stycket ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga föreningar och, om fusionsplanen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och *Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bo-

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om be-

⁴⁸ Senaste lydelse 2018:731.

lagsverket om beslut *som har fått laga kraft och* som har meddelats med anledning av sådana ansökningar. slut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

35 §

En ansökan enligt 33 § ska avslås om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot stadgarna,
2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen,
3. försäkringstagarna och andra borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 34 § eller de fusionerande föreningarnas ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas och andra borgenärens intressen, eller
4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 16 kap. 41 a § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får Finansinspektionen förklara att ärendet ska vila under en viss tid som inte får överstiga sex månader.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1, 2, 10, 11, 13, 15, 40, 41, 43, 45, 61, 62 och 64 §§ lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §

För tjänstepensionsaktiebolag gäller föreskrifter för aktiebolag i allmänhet, om inte något annat följer av denna lag eller av sådana bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som det hänvisas till i denna lag. Hänvisningar i aktiebolagslagen (2005:551) till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag eller i försäkringsrörelselagen som gäller i stället för eller utöver aktiebolagslagen.

Vid tillämpningen av 8 kap. 9 och 30 §§ och 37 § andra stycket och 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen ska det som sägs om Bolagsverket avse Finansinspektionen.

Vid tillämpningen av

1. 8 kap. 9 och 30 §§ och 37 § andra stycket aktiebolagslagen,
2. 23 kap. 21 a § och 45 a §§ aktiebolagslagen,
3. 24 kap. 22 a och 45 §§ aktiebolagslagen, och
4. 24 a kap. 21 och 22 §§ aktiebolagslagen,

ska det som sägs om Bolagsverket avse Finansinspektionen.

2 §⁴⁹

Följande bestämmelser i 11 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag:

- 4–6 §§ om bolagsstämma,
- 7, 7 a och 8–11 §§ om bolagets ledning,
- 12 och 13 §§ om revision,
- 14 och 15 §§ om vissa penninglån och emissioner i livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst,

⁴⁹ Senaste lydelse 2020:994.

att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska bolagen också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut *som har fått laga kraft och* som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

13 §

En ansökan enligt 11 § första stycket ska avslås, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning av fusionen pågår enligt den lagen eller förordningen,

3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats betryggande säkerhet enligt 12 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades och andra borgenärens intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 23 kap. 45 a § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Vid fusion genom kombination ska en ansökan också avslås om revisorsyttrandena enligt 23 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551)

inte utvisar att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ärendet förklaras vilande under högst sex månader.

15 §⁵⁰

Vid absorption av ett helägt dotterbolag ska ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen göras av moderbolaget. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att planen har blivit gällande hos moderbolaget. Om planen har registrerats enligt 23 kap. 30 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och *Skatteverket* om en ansökan. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av ansökningen och *fått laga kraft*.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om en ansökan. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av ansökningen.

Vid behandlingen av en ansökan tillämpas 12 och 13 §§.

40 §⁵¹

Vid fusion med ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag tillämpas 16 kap. 1–16, 20, 24–40 och 42–51 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de ändringar och tillägg som föreskrivs i 41–45 §§ i detta kapitel.

När 16 kap. 20 § lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag ska det som sägs

Vid fusion med ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag tillämpas 16 kap. 1–16, 20, 24–40, 41 a § *andra stycket* och 42–51 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de ändringar och tillägg som föreskrivs i 41–45 §§ i detta kapitel.

När 16 kap. 20 och 41 a §§ lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag ska det som

⁵⁰ Senaste lydelse 2020:402.

⁵¹ Senaste lydelse 2020:402.

om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

41 §⁵²

Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska göras av såväl överlåtande som övertagande bolag. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan dock göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att fusionsplanen blivit gällande i samtliga bolag. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska bolagen också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar *och fått laga kraft*.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

43 §

En ansökan enligt 41 § första stycket ska avslås, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 eller om prövning av fusionen pågår enligt den lagen eller förordningen,

3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats betryggande säkerhet enligt 42 § eller de fusioner-

⁵² Senaste lydelse 2020:402.

ande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades och andra borgenärs intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 16 kap. 41 a § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar finns ytterligare bestämmelser om när ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ärendet förklaras vilande under högst sex månader.

45 §⁵³

Bestämmelserna om fusion genom absorption i 16 kap. 28 och 29 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska bara gälla vid fusion mellan bolag enligt 39 § i detta kapitel. Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen ska göras av moderbolaget och ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att planen har blivit gällande hos det bolaget. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om en ansökan. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av ansökan och som fått laga kraft. Bolagsverket ska registrera tillståndet enligt 16 kap. 29 § lagen om ekonomiska föreningar. Det som sägs där om föreningsregistret ska i stället avse försäkringsregistret.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om en ansökan. Finansinspektionen ska också underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av ansökan. Bolagsverket ska registrera tillståndet enligt 16 kap. 29 § lagen om ekonomiska föreningar. Det som sägs där om föreningsregistret ska i stället avse försäkringsregistret.

Vid behandlingen av en ansökan tillämpas 42 och 43 §§.

⁵³ Senaste lydelse 2020:402.

61 §⁵⁴

Vid fusion med en tjänstepensionsförening tillämpas 62–64 §§ i detta kapitel i stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar finns i 13 kap. 36 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). När fusionen avser en tjänstepensionsförening och ett helägt dotterbolag ska det som sägs i 62–64 §§ om överlåtande förening avse dotterbolaget.

När 16 kap. 20 § lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på en försäkringsförening ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

Vid fusion med en tjänstepensionsförening tillämpas 62–64 §§ i detta kapitel i stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§, *41 a § första stycket samt 41 b och 41 c §§* lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar finns i 13 kap. 36 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). När fusionen avser en tjänstepensionsförening och ett helägt dotterbolag ska det som sägs i 62–64 §§ om överlåtande förening avse dotterbolaget.

När 16 kap. 20 *och 41 a §§* lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på en försäkringsförening ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

62 §

Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska göras av såväl överlåtande som övertagande tjänstepensionsförening. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan dock göras av den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att fusionsplanen blivit gällande i samtliga föreningar. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska föreningarna också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av stadgarna enligt 2 kap. 9 § för den övertagande föreningen. Vid gränsöverskridande

⁵⁴ Senaste lydelse 2020:402.

fusion gäller detta bara om den övertagande föreningen ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket *och Skatteverket* om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut *som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.*

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

64 §

En ansökan enligt 62 § första stycket ska avslås, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot stadgarna,
2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 eller om prövning av fusionen pågår enligt den lagen eller förordningen,
3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats betryggande säkerhet enligt 63 § eller de fusionerande föreningarnas ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades och andra borgenärers intressen, eller
4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

I 16 kap. 41 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar finns ytterligare bestämmelser om när en ansökan ska avslås.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ärendet förklaras vilande under högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

dels att rubriken till lagen ska ha följande lydelse,

dels att 1–8, 10, 27 och 32 §§ ska ha följande lydelse, och

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 29 a, 31 a och 44 a §§, och närmast före 44 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

**Lag om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner
*m.m.***

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Denna lag innehåller bestämmelser om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner, *gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.*

Arbetstagarnas medverkan kan fastställas enligt överenskommelse mellan de deltagande företagen och en för arbetstagarna enligt denna lag utsedd förhandlingsdelegation eller, om någon överenskommelse inte träffats, enligt bestämmelserna i 30–40 §§.

2 §

Denna lag gäller i företag som deltar i eller etableras genom

1. en gränsöverskridande fusion, om *arbetstagarna i något av de deltagande företagen omfattas av bestämmelser om medverkan, eller*

Denna lag gäller i företag som deltar i eller etableras genom

1. en gränsöverskridande fusion, *gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning om*

– arbetstagarna i något av de deltagande företagen omfattas av bestämmelser om medverkan, eller

– det genomsnittliga antalet arbetstagare i något av de företag som deltar i det gränsöverskridande förfarandet under de sex månaderna närmast före offentliggörandet av planen för förfarandet uppgår till minst fyra femtedelar av det antal anställda som i respektive företags hemviststat utlöser rätt till medverkan, eller

2. en inhemsk fusion som sker inom *tre* år från det att en gränsöverskridande fusion registrerats, om företag enligt 1 ingår i det övertagande företaget och arbetstagarnas medverkan sedan tidigare regleras enligt denna lag.

2. en inhemsk fusion *eller delning* som sker inom *fyra* år från det att en gränsöverskridande fusion, *gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning* registrerats, om företag enligt 1 ingår i det övertagande företaget och arbetstagarnas medverkan sedan tidigare regleras enligt denna lag.

Lagen gäller dock inte om fusionen resulterar i att ett europabolag eller ett europakooperativ bildas.

Lagen gäller dock inte om fusionen *eller ombildningen* resulterar i att ett europabolag eller ett europakooperativ bildas.

Om förhandlingsdelegationen fattar ett beslut enligt 22 § första stycket eller avstår från att fatta beslut enligt 30 § 2 b gäller därefter inte lagen i det övertagande företaget.

3 §

Bestämmelserna i 5–9 och 19 §§ om förhandlingsdelegationen, i 20–29 §§ om förhandlingsförfarandet, i 30–34 och 36–40 §§ om vad som gäller om avtal inte träffas samt i 41 § om kostnader gäller när det övertagande

Bestämmelserna i 5–9 och 19 §§ om förhandlingsdelegationen, i 20–29 §§ om förhandlingsförfarandet, i 30–34 och 36–40 §§ om vad som gäller om avtal inte träffas samt i 41 § om kostnader gäller när det övertagande

företaget ska ha eller har sitt säte i Sverige.

Bestämmelserna i 10–18 och 35 §§ om fördelning av platser och om hur ledamöter för arbetstagare i Sverige utses gäller oavsett var det övertagande företaget ska ha eller har sitt säte.

eller ombildade företaget ska ha eller har sitt säte i Sverige.

Bestämmelserna i 10–18 och 35 §§ om fördelning av platser och om hur ledamöter för arbetstagare i Sverige utses gäller oavsett var det övertagande *eller ombildade* företaget ska ha eller har sitt säte.

4 §⁵⁵

I denna lag avses med

- *delning: en sådan uppdelning av ett aktiebolag som avses i 24 kap. aktiebolagslagen (2005:551),*
- fusion: en sammanslagning av två eller flera företag som innebär att ett företag övertar ett eller flera andra företags tillgångar och skulder och att det eller de sistnämnda företagen upplöses utan likvidation,
- företag: ett sådant företag som avses i artikel 119.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt, i den ursprungliga lydelsen,
 - *gränsöverskridande delning: en delning genom vilket ett företag delas upp på två eller flera företag med hänvisning i olika stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),*
 - *gränsöverskridande fusion: en fusion mellan företag i olika stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),*
 - *gränsöverskridande ombildning: en sådan ombildning som avses i 24 a kap. aktiebolagslagen,*
- EES-stater: staterna i Europeiska unionen samt de övriga stater som omfattas av EES-avtalet,
- övertagande företag: det företag som blir resultatet av en fusion,
- deltagande företag: de företag som direkt deltar i en fusion,

⁵⁵ Senaste lydelse 2018:1474.

– dotterföretag: ett företag som ett annat företag utövar ett bestämmande inflytande över i enlighet med 13–16 §§ lagen (2011:427) om europeiska företagsråd,

– berörda dotterföretag eller berörda filialer: dotterföretag eller filialer till ett deltagande företag som föreslås bli dotterföretag eller filialer till ett övertagande företag, och

– medverkan: det arbetstagarinflytande som utövas genom rätten att

a) välja eller på annat sätt utse några av ledamöterna i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan, eller

b) föreslå eller avvisa några eller alla ledamöter i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan.

5 §

De deltagande företagen ska så snart som möjligt, sedan fusionsplanen offentliggjorts, vidta nödvändiga åtgärder för att en förhandlingsdelegation för arbetstagarna ska kunna inrättas.

De deltagande företagen ska så snart som möjligt, sedan fusionsplanen, *delningsplanen eller ombildningsplanen har offentliggjorts*, vidta nödvändiga åtgärder för att en förhandlingsdelegation för arbetstagarna ska kunna inrättas.

De deltagande företagen ska lämna uppgift om namnen på de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna samt uppgift om antalet anställda i dessa. De ska även lämna uppgift om namnen på övriga dotterföretag och filialer i EES-staterna. Informationen ska lämnas till arbetstagarnas representanter i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna.

Om företagen avser att utan föregående förhandlingar tillämpa bestämmelserna i 32–40 §§ ska den information som avses i andra stycket även innehålla en upplysning om denna avsikt.

6 §

En förhandlingsdelegation för arbetstagarna ska inrättas i enlighet med bestämmelserna i 7–19 §§. Ledamöter till förhandlingsdelegationen ska väljas eller utses inom tio veckor från det att de deltagande företagen fullgjort sina skyldigheter enligt 5 §.

Förhandlingsdelegationen

företräder arbetstagarna i de del-

Förhandlingsdelegationen

företräder arbetstagarna i de del-

tagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i förhandlingar med de deltagande företagen om ett avtal om medverkan i det övertagande företaget. Förhandlingsdelegationen kan också ha de uppgifter som framgår av 33–37 §§.

tagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i förhandlingar med de deltagande företagen om ett avtal om medverkan i det övertagande eller ombildade företaget. Förhandlingsdelegationen kan också ha de uppgifter som framgår av 33–37 §§.

7 §

Arbetstagarna i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i varje EES-stat ska tilldelas en ordinarie plats i förhandlingsdelegationen för varje hel eller påbörjad tiondel som de tillsammans utgör av samtliga arbetstagare i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i samtliga EES-stater.

Vid en gränsöverskridande fusion ska arbetstagarna i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i varje EES-stat tilldelas en ordinarie plats i förhandlingsdelegationen för varje hel eller påbörjad tiondel som de tillsammans utgör av samtliga arbetstagare i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna i samtliga EES-stater.

8 §

Arbetstagarna i de olika EES-staterna ska tilldelas extraplatser i förhandlingsdelegationen, om det behövs för att minst en representant ska kunna utses för arbetstagarna i varje deltagande företag som föreslås upphöra i och med fusionen.

Vid en gränsöverskridande fusion ska arbetstagarna i de olika EES-staterna tilldelas extraplatser i förhandlingsdelegationen, om det behövs för att minst en representant ska kunna utses för arbetstagarna i varje deltagande företag som föreslås upphöra i och med fusionen.

De extraplatser som tilldelas arbetstagarna enligt första stycket får dock inte överstiga 20 procent av de platser som sammanlagt tilldelats arbetstagarna enligt 7 §. Om hela behovet av extraplatser med hänsyn till detta inte kan täckas, ska de tillgängliga platserna

tilldelas arbetstagarerna i deltagande företag i olika EES-stater i fallande ordning efter antalet arbetstagare i de företag som föreslås upphöra i och med fusionen.

Tilldelningen av extraplats får inte medföra att någon arbetstagare blir representerad av mer än en ledamot.

10 §

De ordinarie platser i förhandlingsdelegationen som tilldelats arbetstagare i Sverige, ska fördelas mellan arbetstagarerna i de deltagande företagen i Sverige i fallande ordning efter antalet arbetstagare i företagen. Arbetstagarerna i varje företag tilldelas högst en plats per företag.

Vid en gränsöverskridande fusion ska de ordinarie platser i förhandlingsdelegationen som tilldelats arbetstagare i Sverige fördelas mellan arbetstagarerna i de deltagande företagen i Sverige i fallande ordning efter antalet arbetstagare i företagen. Arbetstagarerna i varje företag tilldelas högst en plats per företag.

Om det efter fördelningen återstår ordinarie platser att fördela, fördelas dessa mellan arbetstagarerna i berörda dotterföretag och berörda filialer i fallande ordning efter antalet arbetstagare i respektive dotterföretag eller filial.

Arbetstagarerna i varje dotterföretag eller filial tilldelas högst en plats per företag respektive filial.

Om det därefter återstår ordinarie platser att fördela, fördelas dessa mellan arbetstagarerna i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna med en plats vardera i fallande ordning efter antalet arbetstagare i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen eller berörda filialerna. Fördelningen upprepas till dess inga ordinarie platser återstår att fördela.

27 §

För ett beslut att avstå från att inleda förhandlingar eller att avbryta pågående förhandlingar enligt 22 § första stycket krävs samma majoritet som anges i 26 §.

För ett beslut att avstå från att inleda förhandlingar eller att avbryta pågående förhandlingar enligt 22 § första stycket krävs *vid gränsöverskridande fusioner* samma majoritet som anges i 26 §.

För ett beslut att avstå från att inleda förhandlingar eller att avbryta pågående förhandlingar enligt 22 § första stycket krävs vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar att minst två tredjedelar av ledamöterna röstar för detta.

29 a §

Vid en gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning ska det bolag som bildas i ett avtal om arbetstagarinflytande föreskriva åtminstone samma nivå av arbetstagarinflytande som den som finns i det överlåtande bolaget eller bolaget före ombildningen.

31 a §

Efter en gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning ska arbetstagarna ha rätt till medverkan i samma omfattning som före delningen eller ombildningen

32 §

Arbetstagarnas rätt att välja, utse, föreslå eller avvisa ett antal ledamöter i *det* övertagande *företagets* styrelse ska motsvara den högsta andel som gällde i något organ i något av de deltagande företagen före registreringen.

Arbetstagarnas rätt att välja, utse, föreslå eller avvisa ett antal ledamöter i *ett* övertagande *eller ombildat företags* styrelse ska motsvara den högsta andel som gällde i något organ i något av de deltagande företagen före registreringen.

När bestämmelserna i 32–40 §§ ska tillämpas enligt 30 § 1 eller 2 har arbetstagarna rätt att välja eller på annat sätt utse en tredjedel av antalet ledamöter i styrelsen, om de enligt första stycket skulle

ha rätt till en större andel ledamöter. Om en tredjedel inte utgör ett helt tal ska arbetstagarna ha rätt till det antal ledamöter som motsvarar närmast högre tal.

Missbruk av förfarandet

44 a §

Reglerna om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar får inte tillämpas i syfte att frånta eller förvägra arbetstagarna deras rätt till arbetstagarinflytande.

Om väsentliga förändringar i ett bolag som har registrerats genom en gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning, dess dotterbolag eller filialer inträffar inom ett år från det att bolaget har registrerats och är sådana att arbetstagarna skulle ha fått ett mer omfattande inflytande om förändringarna gjorts före registreringen av bolaget, ska förändringarna anses gjorda i syfte att frånta eller förvägra arbetstagarna deras rätt till arbetstagarinflytande, om inte bolaget visar andra skäl för förändringarna.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.7 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att det i lagen ska införas en ny paragraf, 31 kap. 25 a §, och närmast före 31 kap. 25 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 kap.

*Gränsöverskridande
associationsrättsliga förfaranden*

25 a §

Sekretess gäller för uppgift som har tagits in i ett yttrande som en revisor eller oberoende sakkunnig har avgett i ett gränsöverskridande förfarande enligt 23, 24 eller 24 a kap. aktiebolagslagen (2005:551) eller 16 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, om

1. uppgiften inte är allmänt känd och avser affärs- eller driftförhållande i det eller de företag som yttrandet gäller,

2. företaget har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla uppgiften,

3. det kan antas att företaget lider skada om uppgiften röjs, och

4. företaget har begärt att uppgiften hemlighålls.

Sekretess enligt första stycket gäller inte för uppgifter som ingår i ett myndighets- eller domstolsbeslut.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. ska följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Om en näringsverksamhet går över från en arbetsgivare till en annan och det då avtalas att ansvaret för en pensionsutfästelse ska flyttas över på efterträdaren, ska samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordran. Tillsynsmyndigheten får medge att samtycke inte behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619).

Om det i lag eller någon annan författning har meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av en borgenärs rätt vid fusion, gäller dessa i stället för första stycket. En innehavare av en pensionsfordran behöver dock inte underrättas eller kallas enligt 23 kap. 19, 22 och 32 §§ samt 24 kap. 21 och 24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller enligt 16 kap. 17 och 21 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ett ärende om vinstutdelning enligt 20 kap. 30 §, minskning av aktiekapitalet enligt 20 kap. 23 § eller minskning av reservfonden enligt 20 kap. 35 § 3 aktiebolagslagen och i ett ärende om minskning av reservfonden enligt 15 kap. 1 § 2 lagen om ekonomiska föreningar.

Om det i lag eller någon annan författning har meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av en borgenärs rätt vid fusion, gäller dessa i stället för första stycket. En innehavare av en pensionsfordran behöver dock inte underrättas eller kallas enligt 23 kap. 19, 22 och 32 §§, 24 kap. 21 och 24 §§ *samt 24 a kap. 19 och 23 §§* aktiebolagslagen (2005:551) eller enligt 16 kap. 17 och 21 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ett ärende om vinstutdelning enligt 20 kap. 30 §, minskning av aktiekapitalet enligt 20 kap. 23 § eller minskning av reservfonden enligt 20 kap. 35 § 3 aktiebolagslagen och i ett ärende om minskning av reservfonden

enligt 15 kap. 1 § 2 lagen om ekonomiska föreningar.

Har ansvaret för en pensionsutfästelse överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverkningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 4 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

4 §

När resolutionsåtgärder vidtas ska aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden inte tillämpas i de delar som motsvarar

– artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25/EG av den 21 april 2004 om uppköpserbjudanden, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU,

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU,

– avdelning II, kapitel -I, II och IV i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2121 vad gäller gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar,

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU,

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/35/EU av den 5 april 2011 om fusioner av aktiebolag, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU, och

– artiklarna 10, 19.1, 29.1-29.3, 31.2 första stycket, 33-36 och 40-42 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/30/EU av den 25 oktober 2012 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 54 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt att bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra

skyddsåtgärderna likvärdiga, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU.

Denna lag träder i kraft den 31 januari 2023.

1.10 Förslag till förordning om ändring i aktieförordningen (2005:559)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktieförordningen (2005:559)

dels att 1 kap. 32 a § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 32, 33, 35 a, 38 och 39 §§, 3 kap. 1–4 §§ och 4 kap. 1, 5 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 1 kap. 41 a–41 e §§, 2 kap. 19 § och 4 kap. 1 a och 1 b §§, och närmast före de nya 1 kap. 41 b och 41 e §§ samt 2 kap. 19 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

32 §⁵⁶

Till en ansökan enligt 23 kap. 20 § aktieförordningen (2005:551) ska det fogas en försäkran på heder och samvete från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att fusionen inte har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer och att prövning av fusionen inte pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen.

I 23 kap. 20 § aktieförordningen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till ansökan.

I 23 kap. 20 och 45 §§ aktieförordningen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till ansökan.

Om det vid en gränsöverskridande fusion inte har upprättats någon redogörelse enligt 23 kap. 39 § aktieförordningen eller redogörelsen har getts en begränsad avfattning enligt 23 kap. 39 a eller 39 b § samma lag, ska det till ansökan fogas en försäkran på heder och samvete från styrelsen eller den verkställande direktören om skälen för detta. Detta behövs

⁵⁶ Senaste lydelse 2008:610.

dock inte om skälen framgår av handlingarna i övrigt.

33 §

Om allmän domstol har beslutat om att lämna tillstånd till verkställande av fusionsplan enligt 23 kap. 24 § aktiebolagslagen (2005:551), *skall* domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen *skall* en kopia av domstolens beslut *fogas*.

Om allmän domstol har beslutat om att lämna tillstånd till verkställande av fusionsplan enligt 23 kap. 24 § *eller 45 c §* aktiebolagslagen (2005:551), *ska* domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen *ska fogas* en kopia av domstolens beslut.

35 a §⁵⁷

Vid en anmälan för registrering enligt 23 kap. 48 § aktiebolagslagen (2005:551) ska följande handlingar ges in:

Till en anmälan för registrering enligt 23 kap. 48 § aktiebolagslagen (2005:551) ska *fogas kopior av de fusionsplaner som har godkänts av de utländska bolagens stämmor.*

1. *fusionsintyg för de utländska bolag som deltar i fusionen från de behöriga myndigheterna i de stater där bolagen är registrerade,*

2. *kopior av de fusionsplaner som har godkänts av de utländska bolagens stämmor.*

I fråga om det bolag som bildas genom fusionen ska anmälan innehålla de uppgifter som anges i 35 § första och andra styckena.

Till anmälan enligt första stycket ska vidare fogas

1. en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner,

1. en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.*,

⁵⁷ Senaste lydelse 2008:24.

2. en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner,

3. handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner har löpt ut och att 32–40 §§ den lagen ska tillämpas, eller

4. handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner inte är tillämplig på bolaget.

2. en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.*,

3. handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.* har löpt ut och att 32–40 §§ den lagen ska tillämpas, eller

4. handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.* inte är tillämplig på bolaget.

38 §⁵⁸

Till en ansökan enligt 24 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) ska fogas en försäkran på heder och samvete från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att delningen inte har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer och att prövning av delningen inte pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen.

I 24 kap. 22 § aktiebolagslagen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till ansökan.

I 24 kap. 22 *och* 44 §§ aktiebolagslagen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till ansökan.

Om det vid en gränsöverskridande delning inte har upprättats någon redogörelse enligt 24 kap. 35 § aktiebolagslagen eller redogörelsen har getts en begränsad avfattning enligt 24 kap. 36 eller 37 § samma lag, ska det till ansökan fogas en försäkran på heder

⁵⁸ Senaste lydelse 2008:610.

och samvete från styrelsen eller den verkställande direktören om skälen för detta. Detta behövs dock inte om skälen framgår av handlingarna i övrigt.

39 §

Om allmän domstol har fattat ett beslut om att lämna tillstånd till verkställande av delningsplan enligt 24 kap. 26 § aktiebolagslagen (2005:551), *skall* domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen *skall* en kopia av domstolens beslut fogas.

Om allmän domstol har *beslutat om tillstånd att verkställa en delningsplan* enligt 24 kap. 26 § eller 47 § aktiebolagslagen (2005:551), *ska* domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen *ska fogas* en kopia av domstolens beslut.

41 a §

Till en anmälan för registrering enligt 24 kap. 50 § aktiebolagslagen (2005:551) ska följande handlingar fogas.

1. *en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.,*

2. *en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.,*

3. *handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. har löpt ut och att 32–40 §§ den lagen ska tillämpas, eller*

4. *handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan*

vid gränsöverskridande fusioner m.m. inte är tillämplig på bolaget.

I fråga om bolag som bildas genom delningen tillämpas 3 § första stycket 1, 3 och 4 samt andra och tredje styckena samma paragraf. Till anmälan ska vidare fogas sådana handlingar som avses i 35 § andra stycket.

I 24 kap. 50 § aktiebolagslagen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till anmälan.

Ombildning av aktiebolag

41 b §

I 24 a kap. 20 § aktiebolagslagen (2005:551) finns bestämmelser om vilka handlingar som ska fogas till en ansökan om tillstånd att verkställa en ombildningsplan.

Om det vid en gränsöverskridande ombildning inte har upprättats någon redogörelse enligt 24 a kap. 6 § aktiebolagslagen eller redogörelsen har getts en begränsad avfattning enligt 24 kap. 7 eller 8 § samma lag, ska det till ansökan fogas en försäkran på heder och samvete från styrelsen eller den verkställande direktören om skälen för detta. Detta behövs dock inte om skälen framgår av handlingarna i övrigt.

41 c §

Om allmän domstol har beslutat om tillstånd att verkställa en ombildningsplan enligt 24 a kap. 25 § aktiebolagslagen (2005:551), ska domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen ska fogas en kopia av domstolens beslut.

41 d §

Till en anmälan för registrering enligt 24 a kap. 28 § aktiebolagslagen (2005:551) ska följande handlingar fogas.

1. en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.,

2. en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m.,

3. handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. har löpt ut och att 32–40 §§ den lagen ska tillämpas, eller

4. handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. inte är tillämplig på bolaget.

I fråga om bolaget efter ombildning tillämpas 3 § första stycket 1, 3 och 4 samt andra och tredje styckena samma paragraf. Till anmälan ska vidare fogas

1. en försäkran på heder och samvete att uppgifterna i anmälan om val av styrelseordförande, verkställande direktör, vice verkställande direktör och firmatecknare, om särskild delgivningsmottagare och om hur bolagets firma tecknas stämmer överens med de beslut som bolaget har fattat,

2. en försäkran på heder och samvete att de personer som har utsetts till styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, styrelseordförande, verkställande direktör, vice verkställande direktör, firmatecknare, särskild delgivningsmottagare, revisorer, revisorssuppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter för lekmannarevisorer har åtagit sig uppdragen.

I 24 a kap. 28 § aktiebolagslagen finns bestämmelser om andra handlingar som ska fogas till anmälan.

Gemensamma bestämmelser för gränsöverskridande förfaranden

41 e §

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan, delningsplan eller ombildningsplan som avser ett gränsöverskridande förfarande enligt 23 kap., 24 kap. eller 24 a kap. aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket hämta in upplysningar från Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Bo-

lagsverket får även begära upplysningar från andra myndigheter eller hämta in yttranden från myndigheter eller enskilda.

På begäran av Bolagsverket ska en myndighet, utan hinder av sekretess, tillhandahålla verket sådana uppgifter som myndigheten har och som kan antas vara av betydelse vid verkets prövning enligt första stycket. Detta gäller dock inte om sekretess gäller för uppgiften enligt 18 kap. 1 eller 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bolagsverket får vid en prövning enligt första stycket även samråda med de myndigheter som handlägger frågan om fusion, frågan om bildandet av övertagande bolag eller frågan om bolaget efter ombildning i den eller de övriga stater som berörs av det gränsöverskridande förfarandet.

2 kap.

Registrering av ett gränsöverskridande förfarande

19 §

Vid registrering enligt 23 kap. 47 eller 48 §, 24 kap. 49 eller 50 § samt 24 a kap. 27 eller 28 § aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket i aktiebolagsregistret föra in uppgift om bolagets namn, organisationsnummer samt rättsliga form före och efter det gräns-

överskridande förfarandet. I registret ska också anges arten av det gränsöverskridande förfarande som har föranlett registreringen.

3 kap.

1 §⁵⁹

I ärenden som rör registrering enligt denna förordning ska avgifter för registrering och, i förekommande fall, dess kungörande samt för handläggning och prövning betalas med följande belopp:

1. vid en anmälan för registrering av ett nybildat aktiebolag, 2 200 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 1 900 kronor,

2. vid en anmälan av en ändring av ett företagsnamn eller av ett särskilt företagsnamn eller av ett företagsnamn i dess lydelse på främmande språk, 1 500 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 1 300 kronor,

3. vid en anmälan för registrering av en fusionsplan enligt 23 kap. 14, 30 eller 42 § aktiebolagslagen (2005:551), *eller* en delningsplan enligt 24 kap. 16 § samma lag, 900 kronor,

4. vid en anmälan om fusion enligt 23 kap. 25 eller 48 § aktiebolagslagen, *eller* om delning enligt 24 kap. 27 § samma lag, 1 100 kronor,

5. vid en anmälan enligt 25 kap. 8 § aktiebolagslagen om att bolagsstämman har beslutat om likvidation, 1 100 kronor,

6. vid en anmälan enligt 25 kap. 45 § tredje stycket aktiebolagslagen om att bolagsstämman har beslutat att likvidationen ska upphöra, 500 kronor,

3. vid en anmälan för registrering av en fusionsplan enligt 23 kap. 14, 30 eller 42 § aktiebolagslagen (2005:551), en delningsplan enligt 24 kap. 16 § *eller* 40 § samma lag *eller* en ombildningsplan enligt 24 a kap. 13 § samma lag, 900 kronor,

4. vid en anmälan om fusion enligt 23 kap. 25 eller 48 § aktiebolagslagen, om delning enligt 24 kap. 27 § *eller* 50 § samma lag *eller* om ombildning enligt 24 a kap. 28 § samma lag, 1 100 kronor,

⁵⁹ Senaste lydelse 2018:2063.

7. vid en anmälan om ändring av styrelseledamot, styrelsesuppleant, styrelseordförande, verkställande direktör, vice verkställande direktör, hur firman tecknas, firmatecknare, särskild delgivningsmottagare, revisor, revisorssuppleant, lekmannarevisor eller suppleant för lekmannarevisor, 1 000 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 700 kronor,

8. vid en annan registreringsanmälan, 1 000 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 800 kronor.

2 §⁶⁰

Om en anmälan enligt 1 § samtidigt omfattar registrering eller registrering av ändring av fler än ett företagsnamn, särskilt företagsnamn eller företagsnamn i dess lydelse på främmande språk, ska en avgift enligt 1 § 2 betalas för varje sådant företagsnamn.

Om en anmälan enligt 1 § 3 avser registrering av en fusionsplan med fler än ett överlåtande bolag eller en delningsplan med fler än ett övertagande bolag, ska även en avgift om 500 kronor betalas för varje tillkommande bolag.

Om det begärs att en registrering avfattas på något annat språk än svenska, ska en avgift om 500 kronor betalas för varje sådant språk.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om avgifter för att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551) på ett annat språk än svenska.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om avgifter för att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551), *ett delningsintyg enligt 24 kap. 48 § eller ett ombildningsintyg enligt 24 a kap. 26 § samma lag* på ett annat språk än svenska.

⁶⁰ Senaste lydelse 2018:1831.

3 §⁶¹

Avgift ska inte betalas för registrering av

1. ändrad postadress,
2. eget utträde från uppdrag som revisor, revisorssuppleant, lekmannarevisor eller suppleant för lekmannarevisor,
3. beslut om vinstutdelning enligt 18 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551),
4. förhållanden som en likvidator ska anmäla, såvida inte något annat följer av 1 § 6,
5. en underrättelse från domstol, eller
6. en underrättelse från en behörig utländsk myndighet enligt 23 kap. 47 § aktiebolagslagen.
6. en underrättelse från en behörig utländsk myndighet enligt 23 kap. 47 §, 24 kap. 49 § eller 24 a kap. 27 § aktiebolagslagen.

4 §⁶²

För handläggning och prövning av ansökan enligt aktiebolagslagen (2005:551) ska, i de fall som anges i 1–9, avgifter betalas med följande belopp:

1. undantag från bosättningskravet (8 kap. 9, 30 och 37 §§), 475 kronor,
2. undantag från kravet att anlita auktoriserad revisor (9 kap. 15 §), 685 kronor,
3. tillstånd till minskning av aktiekapitalet (20 kap. 23 eller 33 §), den bundna överkursfonden eller reservfonden (20 kap. 35 §) eller till vinstutdelning efter beslut om minskning av aktiekapitalet (20 kap. 30 §), 1 500 kronor,
4. tillstånd *till verkställande* av en fusionsplan (23 kap. 20, 33 eller 45 §) *eller* delningsplan (24 kap. 22 §), 900 kronor,
4. tillstånd *att verkställa* en fusionsplan (23 kap. 20, 33 eller 45 §), delningsplan (24 kap. 22 § *eller* 44 §) *eller ombildningsplan* (24 a kap. 20 §), 900 kronor,
5. likvidation enligt 25 kap. 11 §, 500 kronor,
6. tillstånd att inte lämna uppgift om bolagets företagsnamn på webbplatser (28 kap. 5 §), 1 500 kronor,
7. ärende om att en tillgång av obetydligt värde ska tillfalla Allmänna arvsfonden (25 kap. 42 eller 44 §), 740 kronor,

⁶¹ Senaste lydelse 2015:679.

⁶² Senaste lydelse 2020:995.

8. ersättare för styrelseledamot (8 kap. 16 §), 1 400 kronor,
 9. förordnande av god man vid inlösen av minoritetsaktier (22 kap. 8 §), 740 kronor.

Om en ansökan enligt första stycket 4 avser en fusion med fler än ett överlåtande bolag eller en delning med fler än ett övertagande bolag, ska även en avgift om 500 kronor betalas för varje tillkommande bolag.

4 kap.

1 §⁶³

Av förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse framgår att 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ inte gäller för kreditmarknadsbolag samt att 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§, 2 kap. och 3 kap. 1–6 och 7 a §§ inte gäller för bankaktiebolag. I samma förordning finns ytterligare bestämmelser om registrering m.m. av bankaktiebolag.

Av försäkringsrörelseförordningen (2011:257) framgår att 1 kap. 3 § tredje stycket, 2 kap. och 3 kap. inte gäller för försäkringsaktiebolag, att 2 kap. och 3 kap. inte gäller för tjänstepensionsaktiebolag samt att 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ inte gäller vid fusion med ett försäkringsaktiebolag. I samma förordning finns ytterligare bestämmelser om registrering m.m. av

Av förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse framgår

– att 1 kap. 32 § första och andra stycket, 33 och 37 §§, 38 § första och andra styckena, 39 §, 41 b § första stycket och 41 c § inte gäller för kreditmarknadsbolag och

– att 1 kap. 32 § första och andra styckena, 33 och 37 §§, 38 § första och andra styckena, 39 §, 41 b § första stycket och 41 c § samt 2 kap. och 3 kap. 1–6 och 7 a §§ inte gäller för bankaktiebolag.

I samma förordning finns ytterligare bestämmelser om registrering m.m. av bankaktiebolag.

⁶³ Senaste lydelse 2019:817.

försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag.

Av förordningen (2019:742) om tjänstepensionsföretag framgår att 1 kap. 3 § tredje stycket inte gäller för tjänstepensionsaktiebolag samt att 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ inte gäller vid fusion med ett tjänstepensionsaktiebolag. Förordning (2019:817).

1 a §

Av försäkringsrörelseförordningen (2011:257) framgår

– att 1 kap. 3 § tredje stycket, 2 kap. och 3 kap. inte gäller för försäkringsaktiebolag,

– att 2 kap. och 3 kap. inte gäller för tjänstepensionsaktiebolag,

– att 1 kap. 32 § första och andra styckena samt 33 och 37 §§ inte gäller vid fusion med ett försäkringsaktiebolag,

– att 1 kap. 38 § första och andra styckena och 39 § inte gäller vid gränsöverskridande delning av ett försäkringsaktiebolag, och

– att 1 kap. 41 b § första stycket och 41 c § inte gäller vid gränsöverskridande ombildning av ett försäkringsaktiebolag.

I samma förordning finns ytterligare bestämmelser om registrering m.m. av försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag.

1 b §

Av förordningen (2019:742) om tjänstepensionsföretag framgår

– att 1 kap. 3 § tredje stycket inte gäller för tjänstepensionsaktiebolag,

– att 1 kap. 32 § första och andra styckena, 33 och 37 §§ inte gäller vid fusion med ett tjänstepensionsaktiebolag,

– att 1 kap. 38 § första och andra styckena och 39 § inte gäller vid gränsöverskridande delning av ett tjänstepensionsaktiebolag, och

– att 1 kap. 41 b § första stycket och 41 c § inte gäller vid gränsöverskridande ombildning av ett tjänstepensionsaktiebolag.

5 §⁶⁴

Bolagsverket ska genast underrätta bolaget när verket fattar något av följande beslut:

1. beslut i tillståndsärenden enligt 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 § *samt* 24 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 §, *eller* 24 kap. 29 § samma lag att förklara att frågan om fusion *eller* delning har fallit,

3. beslut enligt 27 kap. 2 § samma lag att skriva av en anmälan om registrering eller vägra registrering,

4. beslut att avregistrera företrädare enligt 27 kap. 6 § samma lag, och

1. beslut i tillståndsärenden enligt 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 §, 24 kap. 22 § *samt* 24 a kap. 20 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 §, 24 kap. 29 § *eller* 24 a kap. 31 § samma lag att förklara att frågan om fusion, delning *eller* ombildning har fallit,

⁶⁴ Senaste lydelse 2014:545.

5. beslut att förelägga eller döma ut vite enligt 30 kap. 3 § samma lag.

6 §⁶⁵

Bolagsverket ska underrätta den domstol som handlägger ett ärende om tillstånd att verkställa beslut om minskning av aktiekapitalet, den bundna överkursfonden eller reservfonden, beslut om vinstutdelning eller beslut om fusion *eller* delning om

Bolagsverket ska underrätta den domstol som handlägger ett ärende om tillstånd att verkställa beslut om minskning av aktiekapitalet, den bundna överkursfonden eller reservfonden, beslut om vinstutdelning eller beslut om fusion, delning *eller ombildning* om

1. ett interimistiskt beslut som en annan domstol har meddelat i ett pågående mål om talan mot ett bolagsstämmbeslut, och

2. en dom som har fått laga kraft och som innebär att ett bolagsstämmbeslut har upphävts eller ändrats.

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

⁶⁵ Senaste lydelse 2020:995.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar

dels att 2 kap. 15 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 13, 16 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 18 a § och 3 kap. 24 §, och en ny rubrik närmast före den nya 3 kap. 24 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

13 §

En ansökan enligt 16 kap. 18 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska innehålla en försäkran på heder och samvete från föreningarnas styrelser eller verkställande direktörer om att fusionen inte har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer och att prövning av fusionen inte pågår enligt konkurrenslagen eller den nämnda förordningen.

Om fusionsplanen har godkänts av fullmäktige, ska ansökan också innehålla en försäkran på heder och samvete att underrättelser enligt 6 kap. 46 § lagen om ekonomiska föreningar har lämnats.

I 16 kap. 18 § lagen om ekonomiska föreningar finns bestämmelser om handlingar som ska bifogas till ansökan.

I 16 kap. 18 och 41 §§ lagen om ekonomiska föreningar finns bestämmelser om handlingar som ska bifogas till ansökan.

Om det vid en gränsöverskridande fusion inte har upprättats någon redogörelse enligt 16 kap. 33 § lagen om ekonomiska föreningar eller redogörelsen har getts en begränsad avfattning enligt 16 kap. 33 a eller 33 b § samma lag, ska det till ansökan fogas en försäkran på heder och samvete

från styrelsen eller den verkställande direktören om skälen för detta. Detta behövs dock inte om skälen framgår av handlingarna i övrigt.

16 §

Om en domstol har beslutat att lämna tillstånd till att verkställa en fusionsplan enligt 16 kap. 23 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen ska det bifogas en kopia av domstolens beslut.

Om en domstol har beslutat att lämna tillstånd till att verkställa en fusionsplan enligt 16 kap. 23 § eller 41 c § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska domstolen underrätta Bolagsverket om detta. Till underrättelsen ska det bifogas en kopia av domstolens beslut.

18 §

Till en anmälan för registrering enligt 16 kap. 44 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska det *bifogas*

Till en anmälan för registrering enligt 16 kap. 44 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska det *fogas kopior av de fusionsplaner som har godkänts av de utländska företagens stämmor.*

1. fusionsintyg för de utländska företag som deltar i fusionen från de behöriga myndigheterna i de stater där företagen är registrerade, och

2. kopior av de fusionsplaner som har godkänts av de utländska företagens stämmor.

Till anmälan ska det också bifogas

1. en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner,

2. en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om ar-

1. en kopia av ett avtal om medverkan enligt 29 § lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.*,

2. en kopia av ett beslut enligt 22 § andra stycket lagen om ar-

betstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner,

3. handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner har löpt ut och att 32–40 §§ i den lagen ska tillämpas, eller

4. handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner inte är tillämplig.

I fråga om en förening som bildas genom fusionen ska anmälan innehålla de uppgifter som anges i 17 §.

betstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.*,

3. handlingar som visar att förhandlingsperioden enligt 20 § lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.* har löpt ut och att 32–40 §§ i den lagen ska tillämpas, eller

4. handlingar som visar att lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner *m.m.* inte är tillämplig.

18 a §

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan enligt 16 kap. 41 a § andra stycket 2 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska Bolagsverket hämta in upplysningar från Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Bolagsverket får även begära upplysningar från andra myndigheter eller hämta in yttranden från myndigheter eller enskilda.

På begäran av Bolagsverket ska en myndighet, utan hinder av sekretess, tillhandahålla verket sådana uppgifter som myndigheten har och som kan antas vara av betydelse vid verkets prövning enligt första stycket. Detta gäller dock inte om sekretess gäller för uppgiften enligt 18 kap. 1 eller 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bolagsverket får vid en prövning enligt första stycket även samråda med de myndigheter som handlägger frågan om fusion i den eller de övriga stater som berörs av fusionen.

3 kap.

Registrering av en gränsöverskridande fusion

24 §

Vid registrering enligt 16 kap. 43 eller 44 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska Bolagsverket i föreningsregistret föra in uppgift om föreningens namn, organisationsnummer samt rättsliga form före och efter fusionen. I registret ska också anges att registreringen är föranledd av en gränsöverskridande fusion.

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

1.12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:739) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 2 a §§ samt 4 kap. 29 och 33 § förordningen (2004:739) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §⁶⁶

För registrering av bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag gäller också aktiebolagsförordningen (2005:559) med undantag för

1. 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§, 2 kap. och 3 kap. 1–6 och 7 a §§ i fråga om bankaktiebolag, och

2. 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ i fråga om kreditmarknadsbolag.

Vid tillämpning av 1 kap. 32 a § andra stycket aktiebolagsförordningen ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

1. 1 kap. 32 § första och andra stycket, 33 och 37 §§, 38 § första och andra stycket, 39 §, 41 b § första stycket och 41 c § samt 2 kap. och 3 kap. 1–6 och 7 a §§ i fråga om bankaktiebolag, och

2. 1 kap. 32 § första och andra stycket, 33 och 37 §§, 38 § första och andra stycket, 39 §, 41 b § första stycket och 41 c § i fråga om kreditmarknadsbolag.

Vid tillämpning av 1 kap. 41 e § aktiebolagsförordningen ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

⁶⁶ Senaste lydelse 2020:678.

2 a §⁶⁷

För registrering av medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar gäller också förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar med undantag för

1. 2 kap. 13 §, 15 § första stycket och 16 §, 3 kap. och 4 kap. i fråga om medlemsbanker, och

2. 2 kap. 13 §, 15 § första stycket och 16 § i fråga om kreditmarknadsföreningar.

Vid tillämpning av 2 kap. 15 § andra stycket förordningen om ekonomiska föreningar ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

1. 2 kap. 13 § första – tredje styckena och 16 §, 3 kap. och 4 kap. i fråga om medlemsbanker, och

2. 2 kap. 13 § första – tredje styckena och 16 § i fråga om kreditmarknadsföreningar.

Vid tillämpning av 2 kap. 18 a § förordningen om ekonomiska föreningar ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

4 kap.

29 §⁶⁸

För registrering, kungörande, handläggning och prövning av ärenden enligt denna förordning ska en avgift betalas.

Avgifterna ska betalas med följande belopp:

1. vid anmälan för registrering av nybildad bank, 2 200 kronor, eller, om sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 1 900 kronor,

2. vid anmälan av ändring av företagsnamn eller av särskilt företagsnamn eller av företagsnamn i dess lydelse på främmande språk, 1 100 kronor, eller, om sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 900 kronor,

3. vid anmälan enligt 25 kap. 8 § aktiebolagslagen (2005:551), 6 kap. 5 § första stycket sparbankslagen (1987:619) eller 17 kap. 9 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar att bolags-, sparbanks- eller föreningsstämma beslutat om likvidation, 800 kronor,

4. vid anmälan enligt 25 kap. 45 § tredje stycket aktiebolagslagen, 6 kap. 17 § tredje stycket sparbankslagen eller 17 kap. 43 § tredje stycket lagen om ekonomiska föreningar, 480 kronor,

⁶⁷ Senaste lydelse 2020:678.

⁶⁸ Senaste lydelse 2020:678.

5. vid anmälan om fusion enligt 23 kap. 25 eller 48 § aktiebolagslagen eller 7 kap. 7 § första stycket sparbankslagen *eller* om delning enligt 24 kap. 27 § aktiebolagslagen, 1 000 kronor, och

5. vid anmälan om fusion enligt 23 kap. 25 eller 48 § aktiebolagslagen eller 7 kap. 7 § första stycket sparbankslagen, *anmälan* om delning enligt 24 kap. 27 *eller* 50 § *eller anmälan om ombildning enligt 24 a kap. 28 §* aktiebolagslagen, 1 000 kronor, och

6. vid annan anmälan till bankregistret, 900 kronor, eller, om sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 700 kronor.

33 §⁶⁹

Bolagsverket får meddela föreskrifter om avgifter för

1. sådant utlämnande av uppgifter och handlingar som sker i elektronisk form, och

2. att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 16 kap. 42 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar på annat språk än svenska.

2. att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 16 kap. 42 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, *ett delningsintyg enligt 24 kap. 48 § aktiebolagslagen eller ett ombildningsintyg enligt 24 a kap. 26 § samma lag* på annat språk än svenska.

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

⁶⁹ Senaste lydelse 2020:678.

1.13 Förslag till förordning om ändring i försäkringsrörelseförordningen (2011:257)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelseförordningen (2011:257)

dels att 2 kap. 17 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 15 §, 4 kap. 21, 37 och 40 §§ samt 7 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 2 kap. 14 § ska lyda "Fusion, delning och ombildning",

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

15 §

Vid fusion med ett försäkringsaktiebolag gäller inte 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ aktiebolagsförordningen (2005:559). I stället gäller 16 och 17 §§.

Vid fusion med ett försäkringsaktiebolag gäller inte 1 kap. 32 § första och andra styckena, 33 och 37 §§ aktiebolagsförordningen (2005:559). I stället gäller 16 §.

Vid en gränsöverskridande delning av ett försäkringsaktiebolag gäller inte 1 kap. 38 § första och andra styckena och 39 § aktiebolagsförordningen.

Vid en gränsöverskridande ombildning av ett försäkringsaktiebolag gäller inte 1 kap. 41 b § första stycket och 41 c § aktiebolagsförordningen.

Vid tillämpning av 1 kap. 41 e § aktiebolagsförordningen ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

15 a §

Vid fusion med ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening ska, vid tillämpning av 2 kap. 18 a § förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar, det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

4 kap.**21 §⁷⁰**

Om en fråga om minskning av aktiekapitalet har fallit enligt 20 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551), ska detta antecknas i försäkringsregistret av Bolagsverket.

Följande beslut ska antecknas i försäkringsregistret när de har fått laga kraft:

1. beslut att förklara att en fråga om fusion har fallit enligt 23 kap. 27 eller 35 § aktiebolagslagen,

2. beslut att förklara att en fråga om delning har fallit enligt 24 kap. 29 § aktiebolagslagen, och

3. beslut att förklara att en fråga om beståndsöverlåtelse har fallit enligt 14 kap. 6 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller 11 kap. 5 § andra stycket lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

2. beslut att förklara att en fråga om delning har fallit enligt 24 kap. 29 § aktiebolagslagen,

3. beslut att förklara att en fråga om ombildning har fallit enligt 24 a kap. 31 § aktiebolagslagen, och

4. beslut att förklara att en fråga om beståndsöverlåtelse har fallit enligt 14 kap. 6 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller 11 kap. 5 § andra stycket lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

⁷⁰ Senaste lydelse 2019:820.

37 §⁷¹

En avgift för registrering ska betalas med följande belopp:

1. vid anmälan för registrering av ett nybildat försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag, 2 200 kronor eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 1 900 kronor,

2. vid anmälan av en ändring av företagsnamn eller särskilt företagsnamn eller av företagsnamn i dess lydelse på främmande språk, 1 100 kronor eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 900 kronor,

3. vid anmälan om en bolags- eller föreningsstämmas beslut om likvidation enligt 25 kap. 8 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 17 kap. 9 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, 800 kronor,

4. vid anmälan om att likvidationen ska upphöra och val av styrelse enligt 25 kap. 45 § tredje stycket aktiebolagslagen eller 17 kap. 43 § tredje stycket lagen om ekonomiska föreningar, 480 kronor,

5. vid anmälan om en fusion enligt 23 kap. 25 eller 48 § aktiebolagslagen eller 16 kap. 24 eller 44 § lagen om ekonomiska föreningar, 1 000 kronor,

6. vid anmälan om en delning enligt 24 kap. 27 § aktiebolagslagen, 1 000 kronor, *och*

7. vid annan anmälan till försäkringsregistret eller då en anteckning i registret annars ska göras, 900 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 700 kronor.

6. vid anmälan om en delning enligt 24 kap. 27 *eller* 50 § aktiebolagslagen, 1 000 kronor,

7. *vid anmälan om en ombildning enligt 24 a kap. 28 § aktiebolagslagen, 1 000 kr, och*

8. vid annan anmälan till försäkringsregistret eller då en anteckning i registret annars ska göras, 900 kronor, eller, om en sådan anmälan överförs elektroniskt och undertecknas med en elektronisk underskrift, 700 kronor.

⁷¹ Senaste lydelse 2019:820.

40 §

Bolagsverket fastställer avgifter

1. för sådant utlämnande av uppgifter och handlingar som sker på medium för automatiserad behandling, och

2. för att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551) på annat språk än svenska.

2. för att tillhandahålla ett fusionsintyg enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen (2005:551), ett *delningsintyg enligt 24 kap. 48 § eller ett ombildningsintyg enligt 24 a kap. 26 § samma lag* på annat språk än svenska.

7 kap.

2 §⁷²

Finansinspektionen får i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043) meddela föreskrifter om

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om verkställigheten av försäkringsrörelselagen i den utsträckning som denna förordning inte innehåller sådana bestämmelser.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om verkställigheten av försäkringsrörelselagen i den utsträckning som denna förordning inte innehåller sådana bestämmelser, *däribland om vilka uppgifter en ansökan eller anmälan enligt försäkringsrörelselagen ska innehålla samt vilka handlingar som samtidigt ska ges in till Finansinspektionen.*

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

⁷² Senaste lydelse 2020:663.

1.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag

dels att 2 kap. 18 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 16 § och 5 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 16 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

16 §

Vid fusion med ett försäkringsaktiebolag gäller inte 1 kap. 32 §, 32 a § första stycket, 33 och 37 §§ aktieförordningen (2005:559). I stället gäller 17 och 18 §§.

Vid fusion med ett tjänstepensionsaktiebolag gäller inte 1 kap. 32 § första och andra styckena, 33 och 37 §§ aktieförordningen (2005:559). I stället gäller 17 §.

Vid gränsöverskridande delning av ett tjänstepensionsaktiebolag gäller inte 1 kap. 38 § första och andra styckena och 39 § aktieförordningen.

Vid gränsöverskridande ombildning av ett tjänstepensionsaktiebolag gäller inte 1 kap. 41 b § första stycket och 41 c § aktieförordningen.

Vid tillämpning av 1 kap. 41 e § aktieförordningen ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

16 a §

Vid fusion med ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening gäller inte 2 kap. 13 § första – tredje styckena och 16 § förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar.

Vid tillämpning av 2 kap. 18 a § förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar ska det som sägs om Bolagsverket i stället avse Finansinspektionen.

5 kap.**4 §⁷³**

Finansinspektionen får i fråga om lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag meddela föreskrifter om

1. hur information ska lämnas enligt 4 kap. 2 och 3 §§,
2. hur information om styrdokument för ersättningar ska offentliggöras enligt 9 kap. 6 §,
3. hur upplysningar ska lämnas enligt 14 kap. 5 §, och
4. hur och när ett företag ska lämna upplysningar enligt 16 kap. 23, 27 och 33 §§.

Finansinspektionen får även meddela föreskrifter inom andra områden som rör verkställigheten av lagen om tjänstepensionsföretag i den utsträckning som denna förordning inte innehåller sådana bestämmelser.

Finansinspektionen får även meddela föreskrifter inom andra områden som rör verkställigheten av lagen om tjänstepensionsföretag i den utsträckning som denna förordning inte innehåller sådana bestämmelser, *däribland om vilka uppgifter en ansökan eller anmälan enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska innehålla samt vilka handlingar som samtidigt ska ges in till Finansinspektionen.*

⁷³ Senaste lydelse 2020:409.

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

1.15 Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 31 januari 2023.

Bilaga¹

Verksamheten består i	Särskilda begränsningar i sekretessen
164. utredning och tillståndsgivning hos Bolagsverket i fråga om tillstånd att verkställa fusionsplan, delningsplan och ombildningsplan vid ett gränsöverskridande förfarande enligt 23–24 a kap. aktiebolagslagen (2005:551).	sekretessen gäller inte beslut i ärenden

¹ Senaste lydelse 2021:9.

2 Inledning

2.1 Utredningens uppdrag och arbete

Regeringen beslutade den 5 december 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att utreda vissa frågor kring bolags gränsöverskridande rörlighet inom EU. Till särskild utredare förordnades samma dag justitierådet Sten Andersson.

Utredaren ska föreslå de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till ett nytt EU-direktiv. Genom det nya EU-direktivet harmoniseras medlemsstaternas bestämmelser om när ett aktiebolag fusioneras, delas eller ombildas över nationsgränserna inom EU.¹

Enligt kommittédirektiven (se bilaga 1) ingår det i utredningsuppdraget att analysera det nya EU-direktivet och bedöma vilka ändringar som behövs i aktiebolagslagen (2005:551) och i svensk rätt i övrigt. Utgångspunkter för utredarens arbete ska vara att förslagen ska innefatta ett starkt skydd för aktieägare, borgenärer och arbetstagare och motverka ekonomisk brottslighet och andra oegentligheter. De lösningar som föreslås ska i möjligaste mån ansluta till den systematik och terminologi som används i svensk rätt samt ligga i linje med de principer som underbygger lagstiftningen på området. Vidare ska utredaren värna den svenska bolagsrättens struktur och den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Utredaren har biträtts av experter och sakkunniga samt av ett sekretariat. Det har hållits elva utredningssammanträden där experter och sakkunniga har deltagit. Utredningens sekreterare har deltagit vid två s.k. genomförandemöten (transposition workshops) i Kommissionens regi.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2021 av den 27 november 2019 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller gräns överskridande ombildningar, fusioner och delningar.

2.2 Några rättsliga utgångspunkter

2.2.1 Registreringsprincipen och sätesprincipen

En för de flesta länder gemensam utgångspunkt är att ett aktiebolag ska tillämpa den aktiebolagsrättsliga regleringen i det land till vilket bolaget har starkast anknytning (man brukar härvid tala om bolagets personalstatut). Uppfattningarna går emellertid isär om vilka anknytningsfaktorer som därvid ska vara avgörande. Två principiellt olika synsätt kan urskiljas.

Enligt den s.k. registreringsprincipen ska bolaget följa den bolagsrättsliga regleringen i instiftandelandet, dvs. det land vars lagregler iaktogs när bolaget bildades och vilket därmed, regelmässigt, också är det land där bolaget är inregistrerat. Registreringsprincipen innebär att bolaget betraktas som en juridisk person om bolaget uppfyller kraven i det land där det har bildats. Sverige är ett av de länder som tillämpar registreringsprincipen.²

Enligt den s.k. sätesprincipen avgörs ett aktiebolags personalstatut i stället av var bolaget har sitt faktiska säte, vilket ofta definieras i termer av var bolagets huvudkontor är beläget, var dess huvudsakliga verksamhet bedrivs eller något liknande. Någon allmänt accepterad innebörd av begreppet ”faktiskt säte” finns emellertid inte. Sättesprincipen innebär att bolaget, för att betraktas som en juridisk person, måste vara registrerat i samma land som dess faktiska säte är beläget. De länder som tillämpar sätesprincipen bedömer således, som utgångspunkt, bolagets rättskapacitet enligt den rättsordning som är tillämplig på den plats där bolaget har sitt faktiska säte.³

Bland annat det förhållandet att medlemsstaterna tillämpar olika rättsliga principer för att avgöra ett bolags associationsrättsliga hemvist har medfört oklarhet kring de rättsliga förutsättningarna för genomförandet av en flyttning av ett bolag från en medlemsstat till en annan. Detta har i sin tur ansetts hindra utövandet av etableringsfriheten inom EU.

² Registreringsprincipen har sitt ursprung i Storbritannien och tillämpas, inom EU, i bl.a. Irland, Nederländerna och de nordiska länderna.

³ Sättesprincipen utvecklades i Tyskland och Frankrike. Den tillämpas också, med vissa variationer, i en rad andra kontinentaleuropeiska länder.

2.2.2 EU-domstolens avgöranden

EU-domstolen har slagit fast att ett aktiebolag som är bildat i ett medlemsland som tillämpar registreringsprincipen ska betraktas som ett aktiebolag även i de medlemsländer som tillämpar sätesprincipen.⁴ Ett aktiebolag (eller motsvarande) som har bildats i ett land som tillämpar registreringsprincipen ska således efter en flyttning till en annan medlemsstat alltid betraktas som en juridisk person; bolaget har potentiell rättskapacitet i hela unionen.

Om aktiebolaget däremot har bildats i ett land som tillämpar sätesprincipen och därefter flyttar till ett land som tillämpar registreringsprincipen, kommer bolaget inte efter flyttningen att erkännas som juridisk person i vare sig ursprungslandet eller det nya landet. I den situationen ger nämligen varken sätesprincipen eller registreringsprincipen stöd för att erkänna bolaget som juridisk person.

Den problematik som har föranlett bestämmelserna om gränsöverskridande ombildning illustreras av följande avgöranden från EU-domstolen.

I fallet *Cartesio*⁵ var fråga om ett bolag som hade bildats enligt ungersk lag och hade säte i Ungern men flyttade sitt faktiska säte till Italien. Bolaget ville behålla statusen av bolag enligt ungersk rätt, något som enligt ungersk rätt inte var möjligt. EU-domstolen uttalade att varje medlemsstat har rätt att definiera den anknytning som krävs för att bolaget ska anses ha bildats enligt dess nationella rätt, och den anknytning som krävs för att bibehålla denna status i ett senare skede. En medlemsstat har alltså rätt att inte låta ett bolag som omfattas av dess nationella rätt behålla denna status, om bolaget flyttar sitt faktiska säte till en annan medlemsstat och på så sätt förlägger bolaget dit (jfr p. 110).

En sådan flyttning av sätet ska emellertid skiljas från att ett bolag flyttar till en annan medlemsstat *med ändring av den tillämpliga nationella rätten*. Bolaget *ombildas* då till en bolagsform som omfattas av den nationella rätten i den medlemsstat till vilken bolaget flyttas (jfr p. 111). Ett bolag ska ha rätt att ombildas på detta sätt, i den mån rätten i den andra medlemsstaten (destinationsmedlemsstaten) medger detta, utan föregående likvidation och upplösning. Om medlemsstaten för bolagets ursprungliga bildande (utgångsmed-

⁴ Se EU-domstolens dom *Überseering* (C 208/00, EU:C:2002:632).

⁵ Se EU-domstolens dom *Cartesio* (C 210/06, EU:C:2008:723).

lemsstaten) hindrar detta, utgör det en inskränkning i etableringsfriheten, så länge hindret inte kan rättfärdigas av tvingande hänsyn till allmänintresset (jfr p. 112 och 113).

I rättsfallet VALE⁶ behandlades en gränsöverskridande ombildning av ett bolag som hade bildats enligt italiensk rätt. Bolaget ville flytta till Ungern, såväl bolagsrättsligt som verksamhetsmässigt, dvs. det ville bli ett i alla avseenden ungerskt bolag. Bolaget ströks på egen begäran ur det italienska bolagsregistret, med en notering om att bolaget hade flyttat till Ungern. VALE anpassade sin bolagsordning till den ungerska aktiebolagslagens krav och såg till att uppfylla kravet på ett visst minsta aktiekapital. Därefter ansökte bolaget – med åberopande av den ungerska lagens bestämmelser om omvandling av bolag från en bolagsform till en annan – om registrering i det ungerska bolagsregistret. Sedan denna ansökan avslagits kom en ungersk domstol att inhämta ett tolkningsbesked från EU-domstolen.

Fråga var särskilt om destinationsmedlemsstatens (Ungerns) befogenheter vid en ombildning. EU-domstolen slog fast bl.a. att en medlemsstat har rätt att fastställa vilka nationella bestämmelser som ska tillämpas vid en ombildning. Destinationsmedlemsstaten får alltså tillämpa de bestämmelser i den nationella rätten om nationella ombildningar som avser ett bolags bildande och drift. Det är dock inte tillåtet att utestänga bolag som har bildats enligt rätten i en annan medlemsstat från rätten till ombildning enligt den inhemska rätten. (Jfr p. 1 och 2 i domslutet.) Ungern var därmed skyldigt att tillåta det italienska bolaget att använda sig av omvandlingsreglerna i den ungerska aktiebolagslagen på samma villkor som ungerska bolag.

I rättsfallet Polbud⁷ flyttade bolaget sitt stadgeenliga säte, men inte sitt faktiska säte, från Polen till Luxemburg. Bolaget ansökte om avregistrering från det polska bolagsregistret. Polsk domstol ansåg att en avregistrering förutsatte att bolaget gav in handlingar om att bolaget hade upplösts efter likvidation. EU-domstolen slog fast att etableringsfriheten omfattar rätten för ett bolag, som har bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning, att omvandlas till ett bolag som omfattas av den nationella rätten i en annan medlemsstat. Enligt domstolen ska villkoren för att bilda och driva ett sådant ombildat bolag vara desamma som de villkor som föreskrivs i destinationsmedlemsstatens lagstiftning för inhemska bolag (jfr p. 32 och 33.);

⁶ Se EU-domstolens dom VALE (C-378/10, EU:C:2011:841).

⁷ Se EU-domstolens dom Polbud (C-106/16, EU:C:2017:804).

dock har varje medlemsstat befogenhet att bestämma den anknytning som krävs för att ett bolag ska anses vara bildat enligt dess nationella rätt. Domstolen uttalade vidare att etableringsfriheten omfattar en flyttning av ett bolags stadgeenliga säte i syfte att omvandla bolaget till ett bolag enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat, även om bolagets faktiska säte inte flyttas (jfr p. 43 och 44). Polens uppfattning att bolaget behövde likvideras för att kunna avregistreras från det polska bolagsregistret, utgjorde därmed en otillåten inskränkning av etableringsfriheten (jfr p. 65).

Tillkomsten av 2019 års direktiv, dvs. det direktiv som detta betänkande gäller, ska förstås mot bakgrund av den nu tecknade utvecklingen av EU-domstolens praxis, särskilt rättsfallet Polbud. Direktivet syftar genom sitt harmoniserade regelverk för gränsöverskridande ombildningar, delningar och fusioner till att underlätta bolagens utövande av den etableringsfrihet till vilken de är berättigade. Det bör poängteras att direktivet samtidigt syftar till ett enhetligt och gott skydd på den inre marknaden för bolagens arbetstagare, borgenärer och minoritetsaktieägare.⁸

2.3 Vilka företag omfattas av 2019 års direktiv?

Genom 2019 års direktiv ändras de bestämmelser om gränsöverskridande fusioner som sedan tidigare finns i ett direktiv från år 2017.⁹ Vidare införs bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

En första fråga är vilka svenska företagsformer som omfattas av direktivet.

2.3.1 Gränsöverskridande fusioner

Bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner ska enligt artikel 118 i 2017 års direktiv tillämpas på fusioner av bolag med begränsat ansvar. Definitionen av ett sådant bolag framgår av artikel 119, medan bestämmelsernas tillämpningsområde anges i artikel 120. 2019 års direk-

⁸ Jfr skäl 5 och 6 i ändringsdirektivets ingress.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt. Detta direktiv utgör en konsolidering av en rad tidigare bolagsrättsliga direktiv, däribland Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar.

tiv medför inga ändringar i dessa delar. Eftersom de bestämmelser om gränsöverskridande fusioner som finns i 2017 års direktiv (dvs. före de ändringar som utredningen ska behandla) redan har införts i svensk rätt¹⁰, blir de bedömningar som har gjorts i tidigare lagstiftningsärenden om tillämpningsområdet av direktiv intresse för hur tillämpningsområdet för 2019 års direktiv ska bedömas.

Klart är att bestämmelserna ska tillämpas på aktiebolag (jfr hänvisningen i artikel 119.1 a till bilaga II till direktivet). Enligt artikel 119.1 b är bestämmelserna också tillämpliga på vissa andra företag. I direktivet benämns dessa ”aktiebolag” men av kontexten framgår att det som avses kan vara något annat än det som i svensk rätt utgör aktiebolag. I förarbetena till de lagändringar genom vilket motsvarande bestämmelser i 2006 års direktiv genomfördes i svensk rätt gjordes därför bedömningen att bestämmelserna var tillämpliga även på andra former av kapitalassociationer, dvs. associationer där delägarna inte svarar personligen för associationens förpliktelser och där det i stället förutsätts finnas ett visst kapital som säkerhet för företagets skulder, däribland ekonomiska föreningar. Medlemsstaterna ges visserligen utrymme att undanta kooperativa företag – dvs. ekonomiska föreningar – från tillämpningsområdet, men den svenska lagstiftaren har ansett att den möjligheten inte bör utnyttjas beträffande vanliga ekonomiska föreningar. Däremot har vissa särskilda slag av ekonomiska föreningar (bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresgästföreningar) undantagits från tillämpningsområdet för de svenska bestämmelserna.¹¹

Bestämmelser om gränsöverskridande fusioner infördes ursprungligen i aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. När den senare lagen sedermera ersattes av lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar (föreningslagen) överfördes bestämmelserna oförändrade till den nya lagen.

I vilken utsträckning finansiella företag skulle omfattas av bestämmelser om gränsöverskridande fusioner övervägdes i ett separat lagstiftningsärende (se prop. 2008/09:180). Detta ledde till att också finansiella företag som drivs i aktiebolagsform eller såsom ekonomiska föreningar kom att omfattas av bestämmelser om gränsöverskridande fusioner. De nuvarande bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner i aktiebolagslagen gäller därför även för bankaktiebolag, kre-

¹⁰ Vid genomförandet av direktiv 2005/06/EG; senare kodifierat i direktiv (EU) 2017/1132.

¹¹ Se prop. 2007/08:15 s. 64 ff.

ditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar, fastän med vissa i respektive rörelselag angivna särregler (se 10–12 kap. lagen, 2004:297, om bank- och finansieringsrörelse samt 11–13 kap. försäkringsrörelselagen, 2010:2043). En särskild kooperativ företagsform, medlemsbanker, undantogs dock inledningsvis från tillämpningsområdet, under hänvisning till en planerad avveckling av lagen (1995:1570) om medlemsbanker.¹² Lagen om medlemsbanker har den 1 januari 2021 upphört att gälla. Sådana banker (dvs. ekonomiska föreningar som bedriver bankrörelse) ska nu i stället tillämpa lagen om ekonomiska föreningar, med de undantag som motiveras av bankrörelsen, och som har tagits in i ett nytt kapitel (10 a) i lagen om bank- och finansieringsrörelse. Den nya regleringen överensstämmer i allt väsentligt med den som gäller för kreditmarknadsföreningar och som finns i 12 kap. samma lag.¹³

Även sparbanker undantogs från det tidigare genomförandet av 2017 års direktiv om gränsöverskridande fusioner. En sparbank utgör en särskild företagsform som regleras i sparbankslagen. Den saknar egentliga ägare och är närmast att likna vid en stiftelse. Sparbanksformens särdrag skiljer sig väsentligen från både aktiebolagsformen och den kooperativa företagsformen (ekonomiska föreningar). Det bedömdes därför att sparbanker inte omfattas av direktivet och att några regler om gränsöverskridande fusioner för sparbanker alltså inte skulle införas.¹⁴

Det kan noteras att i artikel 120.3 i 2017 års direktiv (som inte har ändrats genom 2019 års direktiv) sägs att direktivet inte ska tillämpas på vissa typer av fondföretag. Regeringen har i tidigare lagstiftningsärendet bedömt att svenska fondbolag inte omfattas av den artikeln.¹⁵

Som vi återkommer till i det följande saknas det skäl att nu frångå tidigare ställningstaganden om vilka svenska företagsformer som direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner bör tillämpas på.

¹² Se prop. 2008/09:180 s. 57 ff.

¹³ Se Fi2019/00358/B.

¹⁴ Se prop. 2008/09:80 s. 59 f.

¹⁵ Se a. prop. s. 58.

Vilka lagar behöver ändras?

Med utgångspunkt i tidigare överväganden om vilka företag som direktivet ska tillämpas på vad gäller gränsöverskridande fusioner, bedömer vi att de lagar som berörs av ett genomförande av 2019 års direktiv är aktiebolagslagen, föreningslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse och försäkringsrörelselagen.

Sedan genomförandet i svensk rätt av de bestämmelser som numera finns i 2017 års direktiv har det tillkommit en lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag, som omfattar tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag samt tjänstepensionsföreningar. Genomförandet av 2019 års direktiv bör föranleda vissa ändringar även i den lagen.

Det bör framhållas att flertalet av de finansiella företagen drivs i form av aktiebolag eller ekonomiska föreningar. Den associationsrättsliga regleringen för sådana företag är uppbyggd på så sätt att de ska tillämpa de allmänna associationsrättsliga bestämmelserna i aktiebolagslagen respektive föreningslagen men därutöver de särbestämmelser som finns i de ovan nämnda rörelselagarna.

Sedan bestämmelser om gränsöverskridande fusioner första gången införlivades med svensk rätt (2008) har det skett ytterligare ändringar i lagstiftningen kring ekonomiska föreningar. Varken dessa ändringar eller de ändringar som har skett i rörelselagarna påverkar dock bedömningen av vilka företag som direktivet bör tillämpas på.

En särskild fråga är om det skulle kunna vara möjligt att genomföra de ändringar som 2019 års direktiv nödvändiggör enbart beträffande de företag som inte får undantas från bestämmelsernas tillämpningsområde, dvs. olika slag av aktiebolag, men låta nuvarande reglering bestå oförändrad beträffande olika slag av ekonomiska föreningar. Vi vill dock ifrågasätta om detta över huvud taget är förenligt med direktivet. Till detta kommer en närmast praktisk aspekt. Regleringen av gränsöverskridande fusioner förutsätter att de skilda medlemsstaterna har i princip överensstämmande regler om gränsöverskridande fusioner. Det får antas att andra medlemsstater som har lagregler om gränsöverskridande fusioner mellan kooperativa företag anpassar dessa till det nya direktivet. Då bör även Sverige göra det.

2.3.2 Gränsöverskridande ombildningar

2017 års direktiv innehåller inga bestämmelser om gränsöverskridande ombildningar. Genom 2019 års direktiv har nu tillkommit ett helt nytt kapitel om sådana ombildningar, ”kapitel-I”. I den nya artikel 86a.1 föreskrivs att kapitlet ska tillämpas när ett bolag med begränsat ansvar som har bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen ombildas till ett bolag med begränsat ansvar som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat. I direktivet preciseras vilka företagsformer som i detta sammanhang utgör ”bolag”. För svenskt vidkommande avses enbart aktiebolag (se artikel 86b och bilaga II till direktivet). Också de utländska ”bolag” som enligt direktivet ska kunna ombildas till ett svenskt bolag synes vara av aktiebolagsrättsligt slag. Tillämpningsområdet är begränsat till de preciserade bolagsformerna. Direktivet innehåller alltså ingen motsvarighet till den formulering som, beträffande gränsöverskridande fusioner, har tolkats som att direktivet kan vara tillämpligt även på andra företagsformer än aktiebolag.

Vissa typer av fondföretag ska inte omfattas av direktivets bestämmelser om gränsöverskridande ombildningar. Det framgår av artikel 86a.2. Formuleringen i artikeln är identisk med den motsvarande bestämmelsen i regelverket för gränsöverskridande fusioner (artikel 120.3). Det är vår bedömning att undantaget inte omfattar svenska fondbolag (jfr föregående avsnitt).

2.3.3 Gränsöverskridande delningar

Också bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar i 2019 års direktiv är helt nya och kommer till uttryck i ett nytt kapitel, kapitel IV. Enligt artikel 160a.1 ska kapitlet tillämpas på gränsöverskridande delningar av bolag med begränsat ansvar som har bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen, under förutsättning att minst två av de bolag med begränsat ansvar som deltar i delningen omfattas av lagstiftningen i olika medlemsstater. Även i denna del preciseras begreppet ”bolag” till vissa angivna företagsformer (se artikel 160b och bilaga II till direktivet). Den enda svenska företagsform som omfattas av begreppet är aktie-

bolag. Även de utländska företagsformer som i denna del omnämns i direktivet synes ha aktiebolagsrättslig karaktär. Det får mot den bakgrunden antas att direktivet varken behöver eller kan tillämpas på andra företagsformer än aktiebolag. Det låter sig alltså inte tillämpas på t.ex. ekonomiska föreningar.¹⁶

Vissa typer av fondföretag ska inte omfattas av direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar. Det framgår av artikel 160a.3. Formuleringen i artikeln motsvarar i sak de som finns i kapitlen om gränsöverskridande fusioner (artikel 120.3) och ombildningar (artikel 86a.2). Även vad gäller ombildningar bedömer vi att undantaget inte omfattar svenska fondbolag.

Vilka lagar behöver ändras?

Vad som ovan har sagts innebär att det är endast aktiebolag som i Sverige omfattas av de nya bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar och delningar. Det innebär att de lagar som berörs i denna del och kommer att behöva ändras, är aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, bank- och finansieringsrörelselagen samt lagen om tjänstepensionsföretag.

Vad gäller de tre sistnämnda lagarna (rörelselagarna) berörs endast de kapitel som reglerar företag som bedrivs i form av aktiebolag. Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar föranleder därför inga ändringar i de kapitel som reglerar kooperativa företag (kreditmarknadsföreningar, ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar, ömsesidiga tjänstepensionsbolag samt tjänstepensionsföreningar).

2.4 Andra medlemsstaters genomförande av direktivet

Som nämnts har representanter för utredningen deltagit vid två genomförandemöten i Kommissionens regi. Utredningen har också haft kontakt med företrädare för finska Justitiedepartementet och danska Ehrvervsstyrelsen. Vid dessa kontakter har det framkommit

¹⁶ Av detta går dock inte att dra slutsatsen att unionsrätten inte medger gränsöverskridande delningar av kooperativa företag. De rättsliga förutsättningarna för sådana delningar förblir dock oklara.

att Sverige ligger jämförelsevis långt framme i arbetet med genomförandearbetet. Detta har dock haft den nackdelen att vi endast i mycket begränsad utsträckning har kunnat få information om hur man i de andra medlemsstaterna kommer att genomföra direktivet i sin nationella lagstiftning.

3 Några allmänna överväganden

3.1 Allmänt om 2019 års direktiv

Inom EU finns en ambition att harmonisera medlemsstaternas nationella lagstiftning på bolagsrättens område. Det har föranlett flera bolagsrättsliga direktiv. Några av dem sammanfördes år 2017 till ett gemensamt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (bolagsdirektivet). Detta direktiv, i det följande benämnt 2017 års direktiv (se bilaga 2), har sedermera kompletterats med bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2121 av den 27 november 2019 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar, i det följande benämnt 2019 års direktiv (se bilaga 3). Som redan har framgått har vårt utredningsarbete avsett genomförandet i svensk rätt av det sistnämnda direktivet.

2019 års direktiv ska ses mot bakgrund av den fria rörligheten på den inre marknaden och den grundläggande princip om etableringsfrihet som gäller inom unionsrätten. I EU-domstolens rättspraxis har slagits fast att etableringsfriheten medför att ett bolag som bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning ska ha rätt att under vissa förutsättningar ombildas till ett bolag som regleras av lagstiftningen i en annan medlemsstat, dvs. en rätt för bolaget att byta hemvist över gränserna inom EU.¹

Det har emellertid länge saknats ett gemensamt regelverk för bolags förflyttningar över EU:s inre gränser. Detta har ansetts leda till oklarhet om rättsläge, hindra utövandet av etableringsfriheten och medföra att skyddet för arbetstagare, borgenärer och minoritetsaktieägare på den inre marknaden inte har varit tillfredsställande.

¹ Se EU-domstolens domar Polbud (C-106/16, EU:C:2017:804), Vale (C-378/10, EU:C:2012:440) och Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723), närmare beskrivna i avsnitt 2.

En viss harmonisering kom till stånd genom ett år 2006 beslutat EU-direktiv, direktiv 2005/06/EG, med åtföljande nationell lagstiftning. Vid genomförandet av det direktivet i svensk rätt infördes bestämmelser om gränsöverskridande fusioner i bl.a. aktiebolagslagen. 2005 års direktiv kom sedermera att arbetas in i 2017 års direktiv.

2019 års direktiv syftar till en ytterligare harmonisering av de bolagsrättsliga reglerna om gränsöverskridande fusioner. Direktivet innehåller också bestämmelser om förutsättningarna för att ett bolag ska kunna ombildas² eller delas över nationsgränserna inom EU. Avsikten med direktivet är att underlätta bolagens rörlighet på den inre marknaden och att samtidigt tillförsäkra bolagens intressenter – aktieägare, borgenärer och arbetstagare – ett lämpligt utformat och mer förutsebart skydd.

2019 års direktiv föreskriver ändringar i 2017 års direktiv. De omfattande ändringar som handlar om gränsöverskridande fusioner kan sägas komplettera de bestämmelser som redan finns i direktiv 2017/1132. Bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar och delningar är helt nya. På samtliga tre områden har dock regelverken samma struktur och innehåller mycket likartade bestämmelser, fastän med vissa skillnader i sak som en följd av att det är fråga om olika förfaranden.

3.2 Formerna för genomförandet av 2019 års direktiv

Utredningen har i uppdrag att föreslå de ändringar i aktiebolagslagen och svensk rätt i övrigt som behövs för att genomföra 2019 års direktiv.

Genomförandet måste naturligtvis stå i överensstämmelse med EU-rätten.

Man brukar skilja mellan den primära och den sekundära EU-rätten. Den primära EU-rätten består av de grundläggande fördragen, medan den sekundära EU-rätten utgörs av de rättsakter som EU:s institutioner har utfärdat på grundval av de grundläggande fördragen. Direktiven är en typ av rättsakt. Ett direktiv syftar bl.a. till att har-

² I det följande används, i enlighet med terminologin i 2019 års direktiv, begreppet "ombilda". Innebörden i ombildningen är att bolaget "flyttar" till en annan stat. Begreppet "flyttning" reserveras dock i det följande till den situationen då ett *europabolag* – dvs. en annan företagsform än aktiebolaget – byter säte från ett land till ett annat.

monisera medlemsstaternas lagstiftning. Det riktar sig till medlemsstaterna och anger ett visst resultat som ska uppnås inom en bestämd tid. Ett direktiv överlåter emellertid åt staterna själva att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. Det innebär att ett direktiv inte är direkt tillämpligt i medlemsstaterna. Inte heller är det avsett att ha någon direkt effekt i förhållandet mellan enskilda, dvs. dess bestämmelser grundar inte några rättigheter eller skyldigheter för enskilda. Om en medlemsstat inte genomför direktivets bestämmelser i nationell rätt, anses dock att enskilda rättssubjekt i viss utsträckning kan åberopa direktivets bestämmelser gentemot det allmänna.

Bestämmelserna i 2019 års direktiv är av flera olika slag. I vissa delar har medlemsstaterna ett eget handlingsutrymme, vilket i direktivet kommer till uttryck i att medlemsstaterna får föreskriva eller besluta om en viss åtgärd eller motsvarande. I betydande delar är direktivet dock tvingande, vilket innebär att medlemsstaterna är skyldiga att se till att den nationella rättsordningen anpassas till de normer som direktivet uppställer.

Den nuvarande svenska lagstiftningen motsvarar på åtskilliga punkter inte de krav på nationella regler som 2019 års direktiv uppställer. Ett genomförande av direktivet kan inte ske på annat sätt än genom författningsändringar. Det är – mot bakgrund av EU-regelverkets omfattning och komplexitet – tydligt att dessa författningsändringar måste bli förhållandevis omfattande. Författningsändringarna måste, eftersom de till stor del rör civilrättsliga förhållanden, i väsentliga delar ske genom lagreglering.

De överväganden som behöver göras i det svenska lagstiftningsarbetet försvåras av att en del av direktivets artiklar är utformade på ett sätt som, i en svensk lagstiftningskontext, framstår som komplicerat och svårtillgängligt. Härtill kommer att direktivets rätta innebörd ibland inte kan slås fast förrän efter ingående analyser som bl.a. kan kräva jämförelser mellan olika språkversioner. Utöver den ingress som ingår i direktivet har direktivet inga egentliga förarbeten. Detta manar till särskild försiktighet vid genomförandet av direktivet i svensk rätt. Det finns också skäl att avstå från sådana förarbetsuttalanden som kan uppfattas som bindande för enskilda. Förarbetsuttalanden som ger uttryck för en särskild svensk uppfattning riskerar att underkännas av EU-domstolen och kan alltså ge en vilseledande bild av det faktiska rättsläget.

En delvis annan fråga är hur nära den svenska lagtexten bör ansluta till texten i det nya direktivet.

Vid genomförandet av ett direktiv är det inte nödvändigt att ordagrant återge de formuleringar som ett direktiv innehåller eller ge den svenska författningen samma struktur som direktivet. Normalt är det inte heller nödvändigt att använda den terminologi som direktivet använder. I stället kan det vara mer lämpligt att utforma de bestämmelser som direktivet föranleder på ett sätt som överensstämmer med svensk lagstiftningstradition, systematik och terminologi. Bestämmelserna bör dock utformas på ett sätt som gör att deras samband med direktivet kan urskiljas.

I detta sammanhang bör något sägas om de principiella förutsättningarna för och gränserna för den nationella lagstiftarens frihet vid utformningen av det svenska regelverket. Det är en självklar utgångspunkt att den nationella lagstiftningen till sitt innehåll måste svara mot direktivets inte bara uttryckliga utan även underförstådda krav. Lagstiftaren måste avhålla sig från sådana nationella lösningar och bestämmelser som – även om de inte framstår som i formell mening otillåtna enligt direktivet – strider mot direktivets anda eller syfte eller som vid tillämpningen skulle riskera att förhindra ett effektivt genomförande av direktivet och försvåra de gränsöverskridande förfaranden som direktivet vill möjliggöra.

Det måste emellertid också antas att medlemsstaterna har en betydande frihet när det gäller de närmare formerna för genomförandet av direktivet i nationell rätt. De nya bestämmelser som fordras i svensk rätt kan och bör således – med hänsyn tagen till utgångspunkterna ovan – utformas på ett sätt som ansluter till aktiebolagslagens struktur och terminologi.

I de flesta fall är artiklarna i 2019 års direktiv klara och otvetydiga. I andra fall är de emellertid, som redan har antytts, mera svårtolkade och lämnar ett tolkningsutrymme när det gäller möjligheten att uppställa nationella bestämmelser om förfarandet. Vid utnyttjandet av detta tolkningsutrymme bör det göras en avvägning mellan nyttan respektive eventuella andra konsekvenser av den tänkta regleringen. De faktorer som bör vägas in begränsar sig i detta sammanhang inte till bara renodlat rättsliga aspekter utan avser också administrativa eller ekonomiska konsekvenser för bolagen, bolagets intressenter och det allmänna.

3.3 Valbara åtgärder

2019 års direktiv är, som redan har påpekats, till stor del tvingande för medlemsstaterna. Det innehåller emellertid även ett flertal valmöjligheter för medlemsstaterna. Medlemsstaterna kan således i viss mån bestämma vilket tillämpningsområde nationella bestämmelser ska ha och hur ingående krav som ska uppställas för delar av förfarandet. Till detta kommer att medlemsstaterna – även i de delar där direktivet är tvingande – själva bestämmer hur den nationella lagregleringen ska formuleras.

Frågan är då i vilken utsträckning den svenska lagstiftaren bör utnyttja den valfrihet som direktivet ger. Här gör sig olika aspekter gällande.

Ett regelverk som ska reglera ett gränsöverskridande förfarande förutsätter att olika staters förfarandebestämmelser ”passar ihop”. Det talar för att reglerna bör utformas i nära anslutning till direktivet, eftersom detta får antas ge de bästa förutsättningarna för att svenska och utländska bestämmelser kommer att vara kompatibla. En lagreglering som ansluter helt till hur direktivet har utformats och formulerats riskerar emellertid att bli oklar och oförenlig med annan svensk lagstiftning. Enligt vår mening bör man vid den avvägning som här behöver göras välja samma medelväg som i de nuvarande bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner. Det innebär bl.a. att nya bestämmelser bör ges samma struktur som nuvarande bestämmelser och så långt möjligt ansluta till sedvanlig svensk bolagsrättslig och arbetsrättslig terminologi.

Vad särskilt gäller frågan om den svenska lagstiftaren bör utnyttja de optioner som direktivet ger ställs behovet av särskilda nationella åtgärder, t.ex. behovet av skydd mot missbruk, mot intresset av en administrativt enkel ordning. Vilka intressen som härvid ska ges företräde får prövas från fråga till fråga. Vår allmänna strävan har emellertid varit att hitta en rimlig balans mellan behovet av nationella skyddsåtgärder och intresset av en enkel administrativ ordning. De närmare övervägandena presenteras i anslutning till de relevanta bestämmelserna.

4 Gränsöverskridande fusioner

4.1 Inledning

4.1.1 Vad en fusion innebär

Med fusion avses ett rättsligt förfarande genom vilket två företag går samman genom att samtliga tillgångar och skulder i ett eller flera av företagen (det eller de ”överlåtande” företagen) tas över av ett annat företag (det ”övertagande” företaget). Övertagandet sker genom universalsuccession och vanligtvis mot vederlag till ägarna av det eller de överlåtande företagen. I och med fusionen upplöses det eller de överlåtande företagen och det kvarstår endast en juridisk person, det övertagande företaget.

Fusioner förekommer framför allt mellan aktiebolag och i svensk rätt regleras sedan länge hur en fusion mellan aktiebolag ska gå till. Den regleringen finns numera i 23 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Det är emellertid också sedan flera decennier möjligt att genomföra en fusion mellan ekonomiska föreningar (se 16 kap. lagen, 2018:672, om ekonomiska föreningar). Antalet fusioner mellan svenska företag (”inhemska fusioner”) uppgick år 2019 till totalt 3 883 och år 2020 till totalt 4 101. Flertalet av dem – drygt 80 procent – innebär att ett helägt dotterbolag gick upp i moderbolaget.

I såväl aktiebolagslagen som föreningslagen skiljer man mellan två principiellt olika former av fusion. Den ena, som brukar benämnas *absorption*, innebär att ett eller flera överlåtande bolag går upp i ett befintligt övertagande bolag. Den andra, *kombination*, innebär att två eller flera överlåtande bolag går upp i ett övertagande bolag som bildas i samband med fusionen. Grunddragen i fusionsförfarandet är dock i väsentliga delar gemensamt och innebär, något förenklat, följande

- Styrelserna i de bolag som ska gå samman upprättar gemensamt en fusionsplan, dvs. en handling som beskriver innebörden i fusionen och hur den ska gå till (i äldre rätt beskrivet som ”fusionsavtal”). Styrelsen upprättar också en redogörelse för olika aspekter som kan vara av betydelse för aktieägare och andra.
- Fusionsplanen granskas av en revisor.
- Fusionsplanen offentliggörs genom registrering hos Bolagsverket.
- Fusionsplanen godkänns på stämman, i vart fall i det eller de överlåtande företagen.
- Bolagen ansöker om tillstånd, vanligen hos Bolagsverket, om att få verkställa fusionsplanen.
- I tillståndsärendet sker en viss laglighetsprövning. Dessutom ges borgenärerna tillfälle att yttra sig och att påkalla en domstolsprövning.
- Förfarandet avslutas genom att Bolagsverket registrerar fusionen. Genom registreringen övergår de övertagande företagens tillgångar och skulder till det övertagande företaget och de övertagande företagen upphör att existera.

Regleringen av inhemska fusioner är sedan länge harmoniserad inom EU.¹ En EU-rättslig reglering av gränsöverskridande fusioner kom däremot till först genom ett år 2005 beslutat direktiv, det s.k. tionde bolagsdirektivet.² Bestämmelserna i det direktivet har sedermera överförts till 2017 års direktiv³ och har därefter justerats genom 2019 års direktiv (ändringsdirektivet).

¹ Ursprungligen i det s.k. tredje bolagsdirektivet (Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag. Den Eurättsliga regleringen av inhemska fusioner har sedermera överförts till artiklarna x–y i 2017 års direktiv.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar.

³ Direktiv 2017/1132/EU.

4.1.2 Svenska bestämmelser om gränsöverskridande fusioner

Vid genomförandet i svensk rätt av det tionde bolagsdirektivet⁴ togs de huvudsakliga bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner in i aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar (föreningslagen). Det sakliga innehållet är i princip detsamma i de båda lagarna.

För vissa finansiella företag, som bedrivs i form av aktiebolag eller ekonomiska föreningar, finns kompletterande bestämmelser i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (BRL) respektive försäkringsrörelselagen (2010:243) (FRL).⁵ Rörelselagarna hänvisar i väsentliga delar till aktiebolagslagen respektive föreningslagen, som alltså ska gälla i allmänhet också för de finansiella företagen. Därutöver innehåller rörelselagarna vissa särbestämmelser för de olika typerna av finansiella företag.

Eftersom gränsöverskridande fusioner i det stora flertalet fall sker mellan svenska och utländska aktiebolag, har vi funnit det naturligt att vid den följande genomgången av 2019 års ändringsdirektiv utgå från regleringen i aktiebolagslagen. Behovet av ändringar i föreningslagen och i de finansiella rörelselagarna behandlas i avsnitt 8 och avsnitt 9.

4.1.3 Något om den nuvarande regleringen av gränsöverskridande fusioner i aktiebolagslagen

Bestämmelser om fusion mellan aktiebolag finns i 23 kap. aktiebolagslagen. I 1–35 §§ regleras inhemska fusioner (dvs. fusioner mellan svenska aktiebolag). Dessa bestämmelser är sedan länge anpassade till EU-rätten.

Gränsöverskridande fusioner regleras i 36–52 §§. Såsom framgår av 36 § gäller ett flertal av bestämmelserna om inhemska fusioner även vid gränsöverskridande fusioner. För de gränsöverskridande fusionerna gäller emellertid också åtskilliga ytterligare bestämmelser. De flesta av dessa är avsedda att ta hand om det gränsöverskridande momentet i fusionen.

⁴ Direktiv 2005/06/EG, senare kodifierat i direktiv 2017/1132/EU.

⁵ Bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar och försäkringsaktiebolag. Ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar utgör inte i lagens mening vare sig aktiebolag eller ekonomiska föreningar men regelverket för dessa associationsformer hänvisar i väsentliga avseenden till föreningslagen.

Vid ett normalt gränsöverskridande förfarande innebär regleringen i huvudsak följande moment.

- Styrelsen för det svenska aktiebolag som ska delta i fusionen ska, tillsammans med motsvarande organ i de utländska bolag som deltar i fusionen, upprätta en fusionsplan (37 och 38 §§).
- Styrelsen ska också upprätta en redogörelse för vissa omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionen lämplighet (39 §).
- Fusionsplanen och styrelsens redogörelse ska granskas av en eller flera revisorer (11–13 §§, 40 och 41 §§).
- Fusionsplanen ska ges in till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret, varpå uppgift om registreringen ska kungöras (14 och 42 §§). Den ska också, tillsammans med styrelsens redogörelse, hållas tillgänglig för aktieägare och arbetstagare under minst en månad före den bolagsstämma som ska behandla frågan om godkännande av fusionsplanen (43 §).
- Stämman i överlåtande bolag och, i vissa fall, det övertagande bolaget ska ta ställning till fusionsplanen (15 § och 17 §). Om stämman inte godkänner fusionsplanen i dess helhet, faller fusionen (18§).
- När fusionsplanen har godkänts, ska bolaget underrätta sina borgenärer om beslutet (19 §).
- Det svenska bolaget ska ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen hos Bolagsverket (20 § och 45 §). Inom ramen för Bolagsverkets tillståndsprövning ges Skatteverket möjlighet att få fusionen framskjuten och borgenärerna ges möjlighet att kräva betalning eller säkerhet (21–24 §§).
- Om tillstånd att verkställa fusionsplanen lämnas, ska Bolagsverket som huvudregel utfärda ett s.k. fusionsintyg (46 §).
- Att fusionsintyg har utfärdats utgör en förutsättning för att fusionen ska kunna registreras, något som förutsätts ske i den stat där det övertagandet bolaget ska ha sitt hemvist. När så har skett, ska det eller de överlåtande bolagen avregistreras i de stater där de haft sitt hemvist (47 och 48 §§). I Sverige företas dessa registreringsåtgärder av Bolagsverket.

- Fusionens rättsverkningar inträder vid registreringen av fusionen, om det övertagande bolaget ska ha hemvist i Sverige. Om det övertagande bolaget ska ha sin hemvist i en annan stat, inträder rättsverkningarna vid den tidpunkt som har fastställts där (49 §).

I 23 kap. 51 § finns specialbestämmelser om gränsöverskridande fusioner i form av absorption av helägda dotterbolag.

Förfarandet vid en gränsöverskridande fusion uppvisar som synes stora likheter med förfarandet vid en inhemsk fusion. På detaljnivå finns emellertid en hel del skillnader som huvudsakligen beror på att de bakomliggande EU-bestämmelserna ser olika ut.

4.1.4 Allmänt om 2019 års ändringsdirektiv

2019 års direktiv innehåller, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, ett flertal ändringar i eller tillägg till de befintliga artiklarna i 2017 års direktiv. Vissa ändringar är av redaktionell karaktär, medan andra förändrar bestämmelsens materiella innehåll. Delvis berörs teknikfrågor och användningen av digitala verktyg under förfarandet. Några helt nya bestämmelser tillkommer. De nya bestämmelserna avser bl.a. ytterligare åtgärder till skydd för aktieägare, borgenärer och arbetstagare.

Genom 2019 års direktiv sker också en viss förändring i definitionen av (artikel 119 d) och bestämmelsernas tillämpningsområde har justerats på så vis att medlemsstaterna ska eller får besluta att bestämmelserna inte ska tillämpas i vissa fall (artikel 120.4 och 5 i 2019 års direktiv).

4.2 Några grundläggande frågor

4.2.1 Definitionen av fusion m.m.

Vår bedömning: Grunddragen i aktiebolagslagen behöver inte ändras med anledning av 2019 års direktiv. Någon ytterligare definition av fusion behöver inte införas i aktiebolagslagen. De grundläggande förutsättningarna för fusion i aktiebolagslagen behöver inte heller ändras.

Skälen för bedömningen:

Grunddragen i aktiebolagslagens reglering

Innehållet i 2019 års direktiv medför enligt vår bedömning inte att den grundläggande strukturen i aktiebolagslagens bestämmelser om gränsöverskridande fusioner behöver ändras. De författningsändringar som direktivet föranleder bör kunna hanteras genom ändringar och tillägg i aktiebolagslagen inom ramen för dess nuvarande struktur. Det utesluter inte att vissa moment, på samma sätt som i dag, regleras i särskild arbetsrättslig lagstiftning eller i den särskilda lagstiftningen för finansiella företag.

Definitionen av fusion

I artikel 119 d har tillkommit ett nytt led som kan uppfattas så att fusionsdefinitionen utvidgas till att omfatta ett förfarande som tidigare har fallit utanför begreppet.⁶ Det nya ledet avser ett förfarande där det överlåtande bolagets tillgångar och skulder överförs till det övertagande bolaget utan att detta ger ut aktier. Vad som avses är uppenbarligen ett förfarande där något fusionsvederlag inte utgår. Ett sådant förfarande kan, enligt 2019 års direktiv, utgöra fusion, förutsatt att en person direkt eller indirekt innehar samtliga aktier i bolagen eller att aktieägarna i bolagen innehar sina värdepapper och aktier till samma andel i samtliga fusionerande bolag.

Vad som i svensk rätt utgör fusion framgår av 23 kap. 1 § aktiebolagslagen. Begreppet har samma innebörd i bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 36 §). Av definitionen följer att fusion är ett förfarande där två eller flera aktiebolag går samman genom att samtliga tillgångar eller skulder i ett eller flera av bolagen övertas av ett annat bolag, mot vederlag till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen, utan likvidation. En fusion förutsätter alltså, som huvudregel, att fusionsvederlag utgår. Endast i en speciell situation – absorption av helägt dotterbolag (23 kap. 28–35 §§) – utgår inget fusionsvederlag.

⁶ ”en transaktion varigenom (...) ett eller flera bolag, vid upplösning utan likvidation, överför samtliga sina tillgångar och skulder till ett annat befintligt bolag – det övertagande bolaget – utan att det övertagande bolaget ger ut nya aktier, förutsatt att en person direkt eller indirekt innehar samtliga aktier i de fusionerande bolagen eller att aktieägarna i de fusionerande bolagen innehar sina värdepapper och aktier till samma andel i samtliga fusionerande bolag.”

Någon direkt motsvarighet i svensk rätt till den nya definitionen i 2019 års direktiv finns alltså inte. Av allmänna aktiebolagsrättsliga principer följer emellertid att det redan i dag är möjligt att, med berörda aktieägares samtycke, genomföra en fusion utan att något vederlag utgår till de berättigade aktieägarna. Särskilt vad gäller fusioner inom koncerner torde sådana vederlagsfria fusioner i dag vara snarare regel än undantag.

Därmed torde också följa att den svenska lagstiftaren över huvud taget inte behöver införa särskilda regler om detta slag av fusion. Definitionen av fusion behöver alltså inte utvidgas.

Fusion mellan olika företagsformer

I 2017 års direktiv, i dess ursprungliga lydelse, fanns en uttrycklig bestämmelse om att gränsöverskridande fusioner endast är möjliga mellan bolagsformer som får fusionera enligt den nationella lagstiftningen i de berörda medlemsstaterna (artikel 121.1 a). Genom 2019 års direktiv har denna bestämmelse tagits bort.

Det kan konstateras att huvudprincipen i svensk rätt är att endast företag som tillhör samma associationsform kan gå samman genom fusion (jfr t.ex. 23 kap. 1 § aktiebolagslagen). Någon rätt för ett aktiebolag att fusionera med en ekonomisk förening finns alltså inte (frånsett vid en ekonomisk förenings absorption av helägt dotterbolag). Vad gäller gränsöverskridande fusioner får ett svenskt aktiebolag delta i en fusion med en ”motsvarande juridisk person” i en annan stat inom EES (se 23 kap. 36 § aktiebolagslagen). Med motsvarande juridisk person avses här sådana utländska företagsformer som har de för aktiebolag kännetecknande grundegenskaperna, såsom avsaknaden av ett personligt betalningsansvar för delägarna och möjligheten att överlåta andelar. Avsikten med uttrycket var att lagen skulle tillåta svenska aktiebolag att gå samman med utländska aktiebolag av alla former och kategorier men inte med utländska företag av andra slag.⁷

Av 2019 års direktiv går inte att utläsa varför artikel 121.1 a har fått utgå. Som villkor för gränsöverskridande fusioner gäller fortsatt enligt direktivet att ett bolag som deltar i en sådan ska uppfylla villkoren i de bestämmelser och formaliteter i den nationella lagstift-

⁷ Se prop. 2007/08:15 s. 174.

ning som bolaget omfattas av (se artikel 121.1 b). Mot den bakgrunden framstår det förhållandet att villkoret i led a nu tas bort närmast som en redaktionell konsekvens av att bolagsrätten även sedan tidigare är harmoniserad på det sättet att medlemsstaterna inte själva disponerar över frågan om aktiebolag överhuvudtaget får gå samman genom fusion (jfr de allmänna bestämmelserna om fusion i artiklarna 87 ff. i 2017 års direktiv). Vi bedömer därför att borttagandet av artikel 121.1a inte medför någon förpliktelse för den svenska lagstiftaren att förändra de enligt gällande svensk rätt grundläggande förutsättningarna för fusion och att t.ex. tillåta fusion mellan aktiebolag och andra typer av associationer.

4.2.2 Begränsningar i aktiebolags möjligheter att delta i en gränsöverskridande fusion

Vårt förslag: Aktiebolag som är försatta i konkurs eller tvångslikvidation eller som är föremål för företagsrekonstruktion ska inte kunna delta i en gränsöverskridande fusion. (Jfr artikel 120.5 a och b.)

Skälen för förslaget: Enligt punkten 4 a i artikel 120 i 2019 års direktiv ska bestämmelserna i kapitlet om gränsöverskridande fusioner inte tillämpas om bolaget är i *likvidation* och har börjat dela ut (skifta) tillgångarna till sina aktieägare. En bestämmelse med denna innebörd finns redan i svensk rätt (se 23 kap. 4 och 36 §§ aktiebolagslagen). I denna del fordras alltså ingen lagändring.

Kapitlets bestämmelser ska – enligt punkten b – inte heller tillämpas när bolaget är föremål för *resolutionsverktyg, resolutionsbefogenheter och resolutionsmekanismer* som framgår av avdelning IV i direktiv 2014/59/EU. Detta har sin motsvarighet i 2017 års direktiv och härrör ursprungligen från direktiv 2014/59/EU (det s.k. Krishtanteringsdirektivet).⁸ Krishtanteringsdirektivet har bl.a. föranlett en särskild svensk lag (2015:1016) om resolution⁹ med bestämmelser om ett särskilt förfarande under statlig kontroll för rekonstruktion eller avveckling (resolution) av i lagen närmare angiven finansiell

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (och om ändring av vissa andra där närmare angivna direktiv).

⁹ Jfr prop. 2015/16:5.

verksamhet (jfr 1 kap. 1 § lagen om resolution). Enligt den lagen ska, när resolutionsåtgärder vidtas, aktiebolagslagen inte gälla i de delar som motsvarar – vad gäller gränsöverskridande fusioner – direktiv 2005/56/EG i dess lydelse enligt Krishanteringsdirektivet (se 12 kap. 4 § andra strecksatsen lagen om resolution).¹⁰ Det innebär att det som krävs enligt artikel 120.4 b i 2019 års direktiv redan följer av lagen om resolution. Inte heller i denna del behöver därför aktiebolagslagen inte ändras. – Det kan emellertid vara lämpligt att ändra den numera föråldrade hänvisningen i 12 kap. 4 § lagen om resolution (till det numera upphävda 2005 års direktiv) så att hänvisningen i stället pekar ut artikel 120.4 b i det nu gällande direktivet.

Punkterna a och b i artikel 120.5 ger medlemsstaterna möjlighet att inte tillämpa bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner på bolag som är föremål för *insolvensförfaranden* eller för *ramverk för förebyggande rekonstruktion* samt på *andra likvidationsförfaranden* än de som avses i punkten 4 a.

Enligt vår mening är det mindre lämpligt att företag som är försatta i konkurs eller är föremål för företagsrekonstruktion, dvs. företag med påtagliga ekonomiska problem, deltar i gränsöverskridande fusioner. I aktiebolagslagen bör därför tas in en bestämmelse om att bolag som är i konkurs eller under företagsrekonstruktion inte får delta i en gränsöverskridande fusion.

Vad gäller bolag som är i likvidation – utan att skifte har skett (jfr ovan) – ser vi däremot inte skäl att generellt undanta dem från möjligheten att ingå i en gränsöverskridande fusion. Om det har beslutats om tvångslikvidation (jfr 25 kap. 11, 12 och 17 §§ aktiebolagslagen) bör det emellertid utgöra hinder mot att bolaget deltar i en gränsöverskridande fusion.

Punkten c i artikel 120.5 ger medlemsstaterna möjlighet att undanta också bolag som är föremål för *krisförebyggande åtgärder* enligt definitionen i artikel 2.1.10 i Krishanteringsdirektivet. Sådana krisförebyggande åtgärder definieras där som utövande av vissa befogenheter, som att direkt avlägsna brister eller hinder för återhämtning, att åtgärda eller avlägsna hinder för resolution, tillämpa någon av åtgärderna för tidigt ingripande, tillsätta en tillfällig förvaltare eller utöva av nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter. Vi bedömer att den möjligheten inte bör utnyttjas.

¹⁰ Jfr prop. 2015/16:5 s. 404 ff. och 813.

4.3 Fusionsplanen och dess innehåll (artikel 122)

4.3.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Fusionsplanen utgör det huvudsakliga beslutsunderlaget för de bolagsstämmor som ska ta ställning till fusionen. Bolagens beslut att fusionera fattas som huvudregel genom att bolagsstämmorna godkänner fusionsplanen. Om någon av de stämmor som ska godkänna fusionsplanen inte godkänner planen i dess helhet, faller frågan om fusion (jfr 23 kap. 18 § aktiebolagslagen). Både EU-lagstiftningen och aktiebolagslagen innehåller därför ingående bestämmelser om fusionsplanen och dess innehåll.

I artikel 122 i 2017 års direktiv anges sålunda att de fusionerande bolagens ledningsorgan ska utarbeta en gemensam plan för den gränsöverskridande fusionen (i det följande benämnd ”fusionsplan”, ett uttryck som dock inte används i direktivet). Artikel 122 innehåller också en uppräkningslista av de uppgifter som fusionsplanen minst ska innehålla. Som exempel på sådana uppgifter kan nämnas uppgifter om utbytesförhållandet mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag och eventuell kontant betalning (dvs. fusionsvederlaget) samt uppgifter om bolagsordningen för det övertagande bolaget.

Artikel 122 motsvaras av bestämmelserna i 23 kap. 37 och 38 §§ aktiebolagslagen. De svenska bestämmelserna har utformats så nära direktivet som möjligt. Syftet har varit att minska risken för att de krav på fusionsplanen som uppställs i olika länders lagstiftning – och som ska tillämpas samtidigt – är oförenliga med varandra. Ingenting hindrar att de berörda bolagen kommer överens om att planen ska innehålla andra uppgifter än de som anges i lagen. I praktiken kan det vara nödvändigt att ta in sådana ytterligare uppgifter, eftersom lagstiftningen i andra medlemsstater som fusionen berör kan kräva det.

4.3.2 2019 års ändringsdirektiv

2019 års direktiv innehåller flera ändringar av de uppgifter som enligt artikel 122 ska lämnas i fusionsplanen. Ett par ändringar (led a och b) är av väsentligen redaktionellt slag och behandlas därför inte här. Härutöver bör följande ändringar nämnas.

Led h) har tidigare innehållit ett krav på uppgifter om särskilda förmåner till de sakkunniga som granskar fusionsplanen. Det kravet har strukits. I led i) har ett tidigare krav på uppgift om bolagsordningen för det eller de bolag som uppstår genom fusionen ersatts av ett krav på att fusionsplanen ska innehålla uppgift om stiftelseurkunden. Enligt den nya bestämmelsen ska dock även uppgift om bolagsordningen lämnas, om denna finns i ett särskilt instrument.

Två helt nya led, m) och n), tillkommer. Enligt led m) ska fusionsplanen innehålla närmare uppgifter om erbjudandet om kontanterättning till aktieägare i enlighet med artikel 126a. Artikeln avser skydd av aktieägare och behandlas i avsnitt 4.8. Av led n) följer att fusionsplanen ska innehålla uppgift om skyddsåtgärder som erbjuds borgenärer, såsom garantier eller utfästelser. Frågor om borgenärskydd behandlas i avsnitt 4.9.

4.3.3 Bestämmelserna om fusionsplanens innehåll ändras

Vårt förslag: En fusionsplan ska inte längre behöva innehålla uppgift om arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till den som granskar fusionsplanen.

Vid en fusion som innebär bildandet av ett nytt bolag ska fusionsplanen dessutom innehålla uppgift om den handling som tjänar som stiftelseurkund för det nya bolaget.

I fusionsplanen ska det lämnas uppgift om den kontanterättning (inlösenbelopp) som erbjuds aktieägare samt uppgift om vilka skyddsåtgärder som erbjuds bolagets borgenärer. (Jfr artikel 122.)

Skälen för förslaget: Liksom hittills bör lagstiftningen förutsätta att de fusionerande bolagens styrelser gemensamt upprättar en fusionsplan. Ändringsdirektivet föranleder inte några mera betydande ändringar i regleringen i 23 kap. 38 § aktiebolagslagen om vad fusionsplanen ska innehålla. Paragrafen bör emellertid på några punkter kompletteras så att den motsvarar artikel 122.

Det innebär följande.

I dag gäller enligt *punkten 8* i paragrafen att fusionsplanen ska innehålla uppgift om arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till vissa befattningshavare, däribland

”den som utför granskning enligt 11 §, 40 § eller 41 §”. Uppgift ska alltså lämnas om förmåner till den som ska granska bl.a. fusionsplanen, vanligen en revisor. Eftersom direktivet, som ovan har framgått, har ändrats på så sätt att eventuella förmåner till de sakkunniga som granskar fusionsplanen inte längre omfattas av uppgiftsplikten, bör lagtexten ändras på så sätt att de citerade orden får utgå. Det torde i och för sig inte stå i strid med direktivet att låta kravet stå kvar. Den svenska regleringen bör emellertid inte utan starka skäl avvika från direktivets reglering. Det gäller i synnerhet regleringen av ett dokument som ska upprättas av bolag från skilda medlemsstater.

Enligt gällande rätt (*punkten 9* i 23 kap. 38 § aktiebolagslagen) ska fusionsplanen innehålla bolagsordningen för det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen. I 2019 års direktiv talas det i detta avseende i första hand om ”stiftelseurkunden”, medan bolagsordningen behöver anges endast om den finns i ett särskilt dokument. Det ska noteras att aktiebolagslagen ställer krav på upprättande av en stiftelseurkund enbart vid nybildning av aktiebolag utan samband med fusion (jfr 2 kap. 3 och 5 §§). Vid fusion gäller i stället att fusionsplanen tjänar som stiftelseurkund för det svenska bolag som bildas genom fusionen (se 23 kap. 37 § andra stycket). Enligt vår bedömning kan denna ordning i sig inte anses strida mot direktivet. Mot bakgrund av direktivets utformning i denna del bör det emellertid införas ett krav på att fusionsplanen, vid en fusion som innebär bildandet av ett nytt bolag, innehåller uppgift om den handling som tjänar som stiftelseurkund för detta bolag. En sådan bestämmelse får till följd att det vid en fusion som innebär bildandet av ett svenskt bolag ska lämnas upplysning om att fusionsplanen utgör stiftelseurkund för detta bolag.

Vidare bör det i lagen tas in bestämmelser – motsvarande artikel 122 m) och n) i direktivet – om att det i fusionsplanen ska lämnas uppgift om erbjudandet om kontantersättning (inlösenbelopp) till aktieägare enligt artikel 126a (jfr avsnitt 4.8) och uppgift om skyddsåtgärder som erbjuds borgenärer, såsom garantier eller utfästelser (jfr avsnitt 4.9).

4.4 Offentliggörande av fusionsplanen m.m. (artikel 123)

4.4.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Artikel 123 i 2017 års direktiv anger när och hur fusionsplanen ska offentliggöras. Enligt artikeln ska offentliggörande ske på det sätt som föreskrivs enligt varje medlemsstats nationella lagstiftning (som förutsätts vara utformad i enlighet med artikel 16 i direktivet). Offentliggörandet måste ske minst en månad före den bolagsstämma som ska besluta om fusionsplanen (jfr punkten 1). Vidare gäller, enligt 2017 års direktiv, att vissa uppgifter ska offentliggöras i respektive medlemsstats officiella tidning (jfr punkten 2).

Artikeln motsvaras i första hand av bestämmelserna i 23 kap. 42 § aktiebolagslagen, med däri angivna hänvisningar. Vid tillkomsten av bestämmelserna angavs i förarbetena att det för svensk del, beträffande inhemska fusioner, finns bestämmelser om registrering och kungörelse av fusionsplanen i 23 kap. 14 §, utformade på grundval av EG:s första bolagsdirektiv. Innebörden av dessa bestämmelser är att registrering sker i Bolagsverkets aktiebolagsregister och att uppgift om registreringen kungörs i Post- och Inrikes Tidningar. De bestämmelserna ansågs kunna gälla även vid en gränsöverskridande fusion, om än med vissa kompletteringar (som dock inte återges här)¹¹.

Av betydelse är också 23 kap. 15 § aktiebolagslagen, som reglerar när fusionsplanen ska underställas stämman. I paragrafen, anges att stämman får hållas tidigast en månad efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kungjorts. Detta gäller även vid gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 36 §).

I sammanhanget bör även 23 kap. 43 § aktiebolagslagen nämnas. Enligt den paragrafen – som går tillbaka på artikel 124 i direktivet – ska styrelsen i ett bolag som deltar i en fusion hålla fusionsplanen och styrelsens rapport tillgängliga för aktieägare och arbetstagare under minst en månad före den stämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas. Handlingarna ska hållas tillgängliga hos bolaget på den ort där styrelsen har sitt säte. Också denna paragraf innehåller alltså en månadsfrist som anknyter till tidpunkten för stämman. Det bör dock noteras att 23 kap. 43 § avser tillgängliggörande till aktieägare och arbetstagare, inte ett offentliggörande riktat till allmänheten.

¹¹ Se prop. 2007/08:15 s. 84 f.

4.4.2 2019 års direktiv

Artikel 123 har genom 2019 års direktiv fått en helt ny lydelse. Innebörden i den nya lydelsen är följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa att vissa handlingar offentliggörs av bolaget och görs tillgängliga för allmänheten i registren i vart och ett av de fusionerande bolagens respektive hemstat. Offentliggörandet ska ske minst en månad före dagen för den stämma som ska besluta om godkännande av fusionsplanen.¹²

Kravet på offentliggörande gäller, liksom tidigare, själva fusionsplanen (punkten 1 a). Därutöver tillkommer krav på offentliggörande av ett särskilt meddelande där det fusionerande bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagare eller arbetstagarrepresentanter informeras om att de senast fem dagar före stämman får lämna synpunkter till respektive bolag på fusionsplanen (punkten 1 b).

Ytterligare en nyhet är att medlemsstaterna får kräva att också rapporten av den oberoende sakkunniga personen ska offentliggöras i bolagsregistret. I så fall måste dock medlemsstaterna säkerställa att bolaget kan utsluta konfidentiell information i rapporten (punkten 1 andra och tredje styckena).

De handlingar som offentliggörs i enlighet med punkten 1 ska också vara tillgängliga genom det s.k. systemet för sammankoppling av register (punkten 1 fjärde stycket).

Medlemsstaterna får undanta bolagen från de krav på offentliggörande som anges i punkten 1, om bolagen, under en oavbruten period om minst en månad före den bolagsstämma som ska besluta om fusionen, gör fusionsplanen och meddelandet kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten på sina webbplatser (punkten 2).¹³ Om denna möjlighet utnyttjas, måste emellertid bolagen ändå minst en månad före dagen för stämman lämna vissa uppgifter till registret (punkten 3). Bland dessa uppgifter märks uppgift – avseende vart och ett av de fusionerande bolagen – om de arrangemang som har inrättats för att borgenärer, arbetstagare och aktieägare ska kunna utöva sina rättigheter (punkten 3 c) och närmare uppgifter om den webbplats, där fusionsplanen m.m. kan erhållas kostnadsfritt online (punkten 3 d). Uppgifterna måste göras tillgängliga för allmänheten

¹² Nationell lagstiftning kan tillåta att fusionen under vissa förutsättningar inte behöver behandlas på det övertagande bolagets stämma. I så fall gäller månadsfristen för offentliggörande i förhållande till stämman för det eller de andra fusionerande bolagen (jfr punkten 5).

¹³ Beträffande månadsfristen, se föregående fotnot.

i registren i var och en av de medlemsstater som de fusionerande bolagen hör hemma i.

Medlemsstaterna ska under alla förhållanden säkerställa att de krav som avses i punkterna 1 och 3 kan uppfyllas helt och hållet online, utan att de sökande behöver inställa sig personligen vid någon behörig myndighet i de fusionerande bolagens medlemsstater (punkten 4).

Härutöver får en medlemsstat kräva att fusionsplanen respektive uppgifterna enligt punkten 3 offentliggörs i medlemsstatens officiella kungörelseorgan eller via en central elektronisk plattform. I så fall ska medlemsstaten säkerställa att registret skickar de relevanta uppgifterna till det officiella kungörelseorganet eller till den centrala elektroniska plattformen (punkten 6).

Medlemsstaterna ska också säkerställa att handlingarna enligt punkten 1 och uppgifterna i punkten 3 är kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten genom systemet för sammankoppling av register samt att de avgifter som registren debiterar bolaget för offentliggörande av det som avses i punkten 1, 3 och 6 inte överstiger vad som krävs för att täcka kostnaden för att tillhandahålla sådana tjänster (punkten 7).

Det kan noteras att vissa av de nu redovisade bestämmelserna, främst punkterna 4 och 7, är av närmast tekniskt slag. Dessa och andra teknikfrågor tas inte upp i det följande utan behandlas i stället i avsnitt 4.17.

Frågan om offentliggörande av den oberoende sakkunniges rapport behandlas i avsnitt 4.6.7.

4.4.3 Formen för offentliggörande

Vårt förslag: Fusionsplanen ska liksom hittills offentliggöras genom ingivande till Bolagsverket.

Skälen för förslaget: I dag gäller att offentliggörande av fusionsplanen sker genom att denna, tillsammans med andra handlingar, ges in till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret. I samband med registreringen sker också en kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Detta ska jämföras med artikel 123 i 2019 års direktiv där huvudregeln är (se punkten 1) att vissa handlingar ska offentliggöras av bolaget och göras tillgängliga i ”registren” i respektive medlemsstat. Den nya lydelsen får anses i sak väsentligen motsvara direktivets

tidigare lydelse, där det hänvisades till bestämmelserna om offentliggörande i artikel 16.¹⁴ Den artikeln innehåller i sin tur bestämmelser om registrering motsvarande de bestämmelser som Bolagsverket tillämpar. Ändringsdirektivet medger alltså att huvuddragen i nuvarande svenska registreringsförfarande bibehålls.

Ändringsdirektivet ger emellertid möjlighet till skilda tillvägagångssätt för offentliggörande, t.o.m. så att bolagen undantas från de krav på som följer av punkten 1 (se punkten 2). Vi har övervägt om den möjligheten bör utnyttjas. Punkten 2 innebär att bolaget, i stället för att låta offentliggöra handlingarna enligt punkten 1, håller dem kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten på bolagets webbplats.

Det måste antas att ett utnyttjande av punkten 2 i någon utsträckning skulle kunna minska bolagets administrativa börda kring offentliggörandet av handlingarna.

Ett utnyttjande av punkten 2 är emellertid inte utan nackdelar. Det sammanhänger med att, enligt punkten 3, en medlemsstat som utnyttjar punkten 2 måste ställa krav på annan form av offentliggörande. Det måste införas en skyldighet för bolaget att lämna ett antal uppgifter till det nationella registret, däribland uppgift om de arrangemang som beträffande vart och ett av de fusionerande bolagen har inrättats för att borgenärer, arbetstagarer och aktieägare ska kunna utöva sina rättigheter, samt närmare uppgifter om den aktuella webbplatsen (jfr artikel 123.3 a–d). Detta skulle komplicera regelverket. Fullgörandet av den uppgiftsskyldighet som anges i punkten 3 skulle dessutom i sig utgöra en administrativ börda; den faktiska lättnaden för bolagen om möjligheten i punkten 2 utnyttjas framstår i själva verket som marginell. Dessutom blir förfarandet mer svåröverskådligt för de intressenter som kan komma att beröras av en fusion, om det finns skilda sätt för offentliggörande.

Till detta kommer att i aktiebolagslagen utgör registreringen och kungörandet av fusionsplanen inte enbart ett sätt att offentliggöra planen. Registreringen ger också Bolagsverket tillfälle att granska bl.a. att planen uppfyller de krav som ställs på en fusionsplan. Om det finns brister i planen, föreläggs ingivaren att komplettera den. När tillstånd att verkställa en registrerad fusionsplan senare söks,

¹⁴ Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1151 av den 20 juni 2019 om ändring av direktiv (EU) 2018/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt ersätts artikel 16 med en ny lydelse.

inskränker sig verkets kontroll i princip till att ansökan avser samma handling som tidigare har registrerats.¹⁵

Mot denna bakgrund anser vi att ett utnyttjande av punkterna 2 och 3 skulle komplicera förfarandet utan att ge några tillräckligt vägande fördelar. Den möjlighet som punkterna 2 och 3 ger bör alltså inte utnyttjas i svensk rätt.

Vårt förslag är därför att offentliggörandet liksom hittills alltid ska ske genom att fusionsplanen ges in till Bolagsverket för registrering.

Det kan noteras att kraven i direktivet på att fusionsplanen ska offentliggöras av bolaget och göras tillgängliga i "registren" inte framstår som mera långtgående än de krav som i dag gäller enligt aktiebolagslagen. Bestämmelserna om registrering av fusionsplanen i 23 kap. 42 § behöver därför enligt vår mening inte ändras.

Artikel 123.1 förutsätter att offentliggörandet sker under minst en månad före den bolagsstämma som ska behandla fusionsplanen. Detta följer redan av 23 kap. 36 § aktiebolagslagen, jämförd med 23 kap. 15 § tredje stycket första meningen, som föreskriver att stämman får hållas tidigast en månad från det att fusionsplanen offentliggjordes. Inte heller i denna del fordras därför någon ändring i aktiebolagslagen.

4.4.4 Informationsmeddelande

Vårt förslag: Vid offentliggörandet av fusionsplanen ska det även offentliggöras ett informationsmeddelande till bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagare eller deras representanter. I meddelandet ska anges att dessa senast fem arbetsdagar före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna fusionsplanen får lämna synpunkter på fusionsplanen till bolaget. (Jfr artikel 123.1 b.)

Skälen för förslaget: Ändringsdirektivets krav på informationsmeddelande (se artikel 123.1 b) till aktieägare, borgenärer och arbetstagare saknar tidigare motsvarighet. I aktiebolagslagen bör därför tas in en bestämmelse om detta. Frågan är då hur det lämpligen bör ske.

Direktivet synes förutsätta att meddelandet ska offentliggöras på samma sätt som fusionsplanen. Det talar för att man helt enkelt ut-

¹⁵ Se prop. 2010/11:147 s. 17.

vidgar befintliga bestämmelser om offentliggörande av fusionsplanen så att de gäller även meddelandet. Bestämmelserna om offentliggörande av fusionsplanen anknyter emellertid nära till bestämmelser som gäller för både inhemska och gränsöverskridande fusioner, särskilt bestämmelser om registrering av fusionsplanen och om tidpunkten för stämma (se 23 kap. 14 §, jämförd med 42 §, samt 23 kap. 15 §). Det finns inget behov av att införa några motsvarande bestämmelser för andra fusioner än gränsöverskridande fusioner. Det enklaste är därför att införa en särskild bestämmelse, tillämplig enbart vid gränsöverskridande fusioner, om offentliggörande av ett informationsmeddelande. Vi föreslår en sådan bestämmelse.

4.4.5 Tiden mellan offentliggörande och stämmobeslut

Vår bedömning: Nuvarande bestämmelser om hur långt innan bolagsstämman som offentliggörandet måste ske behöver inte ändras.

Skälen för bedömningen: Av direktivet följer att offentliggörandet av fusionsplanen måste ske minst en månad före den stämma som ska godkänna fusionsplanen. En månadsfrist gäller även när det inte krävs något stämmobeslut i något av de bolag som deltar i fusionen; i så fall måste offentliggörandet ske minst en månad före dagen för stämman i de andra fusionerande bolagen (jfr artikel 123.5).

Enligt svensk rätt gäller – också vid gränsöverskridande fusioner – att det är enbart i de överlåtande bolagen som stämman alltid måste ta ställning till fusionsplanen. I övertagande bolag räcker det som huvudregel med ett styrelsebeslut. Endast i vissa fall behöver planen underställas stämman i det övertagande bolaget (se 23 kap. 15 § första och andra stycket samt 36 § aktiebolagslagen, jfr även artikel 94 i 2017 års direktiv). Punkten 5 kan alltså i och för sig få relevans för svenska förhållanden.

En bolagsstämma måste emellertid hållas i vart fall i det överlåtande bolaget. Enligt svensk rätt gäller, beträffande både inhemska och gränsöverskridande fusioner, att stämman får hållas tidigast en månad efter det att uppgift om fusionsplanens registrering har kunnat göras (se 23 kap. 15 § tredje stycket första meningen samt 36 § aktiebolagslagen). Regleringen innebär alltså att det måste förlöpa

minst en månad från offentliggörandet till förekommande stämmobeslut.

Vi har övervägt om fristen borde ändras från en månad till sex veckor. Det som talar för det är att lagen måste anpassas till de krav som finns i artikel 124 på att styrelsens redogörelse ska hållas tillgänglig under sex veckor (se avsnitt 4.5) och att det av systematiska skäl kan vara lämpligt med en gemensam tidsfrist.

Något hinder mot en sådan gemensam tidsfrist om sex veckor finns inte, eftersom månadsfristen i artikel 123 är en minimifrist. Månadsfristen knyter emellertid an till inhemska fusionsbestämmelser (23 kap. 15 § tredje stycket första meningen, jfr även 36 §) och är alltså väl etablerad. Härtill kommer att det är fråga om skilda förfaranden. Vad gäller styrelsens redogörelse ska bolaget göra den tillgänglig för aktieägare och arbetstagare och tillgängliggörandet ska ske elektroniskt (jfr artikel 124.6). Fusionsplanen och informationsmeddelandet ska däremot offentliggöras för allmänheten genom registrering (jfr artikel 123.1). Vi har mot den bakgrunden inte funnit några avgörande skäl för att i detta sammanhang förlänga månadsfristen.

Vi bedömer därmed att bestämmelserna om den tid som måste förflyta mellan offentliggörande av fusionsplanen och förekommande bolagsstämmobeslut inte behöver ändras.

4.4.6 Kungörande

Vår bedömning: Det finns inget behov av att ändra gällande bestämmelser om kungörande av fusionsplanen.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 123.6 får medlemsstaterna kräva att bl.a. fusionsplanen ska offentliggöras i det officiella kungörelseorganet eller via en central elektronisk plattform. I så fall ska det säkerställas att registret – i Sverige aktiebolagsregistret – skickar de relevanta uppgifterna dit.

Redan i dag ska uppgift om registreringen av fusionsplanen kungöras i det svenska kungörelseorganet, dvs. Post- och Inrikes Tidningar (jfr 23 kap. 14 § första stycket och 42 § samt 36 § aktiebolagslagen). Något krav på att hela fusionsplanen ska publiceras i Post- och Inrikes Tidningar finns dock inte i svensk rätt.

Inte heller direktivet påbjuder en sådan publicering. Enligt vår mening finns det inte skäl att införa ett krav på att hela fusionsplanen tas in i Post- och Inrikes Tidningar. Några författningsändringar med anledning av artikel 123.6 bör därmed inte göras.

4.5 Ledningsorganets rapport (artikel 124)

4.5.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Enligt artikel 124 i 2017 års direktiv ska styrelsen i vart och ett av de fusionerande bolagen utarbeta en rapport som innehåller bl.a. en förklaring och motivering till fusionens rättsliga och ekonomiska aspekter samt förklarar dess konsekvenser för bolagsmän, borgenärer och arbetstagare. Rapporten ska också göras tillgänglig för bolagsmännen samt arbetstagarna och deras företrädare en månad före dagen för den stämma som ska behandla frågan om godkännande av fusionsplanen. Slutligen ska styrelsen, om den inom skälig tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare, bifoga yttrandet till rapporten.

Artikeln har i svensk rätt genomförts genom 23 kap. 39 § (styrelsens rapport) och 43 § aktiebolagslagen (tillhandahållandet av rapporten).

Styrelsens rapport betecknas i svensk rätt i stället som styrelsens redogörelse. Ordalydelsen i 23 kap. 39 § avviker något från de formuleringar som vid tiden för genomförandet användes i direktivet. Det beror på att paragrafen har utformats med motsvarande bestämmelser om inhemska fusioner (23 kap. 9 §) som förlaga, och att dessa bestämmelser i sin tur är utformade med hänsyn till bestämmelserna i det tredje bolagsdirektivet.¹⁶ Utformningen har också påverkats av att styrelsens redogörelse enligt 9 § ingår som en del av fusionsplanen, medan den motsvarande redogörelsen i 39 § (och det bakomliggande direktivet) behandlas som en från fusionsplanen självständig handling.¹⁷

Också bestämmelserna i 23 kap. 43 § om tillhandahållande av rapporten har sin snarlika motsvarighet i motsvarande bestämmelser för inhemska fusioner (jfr 23 kap. 16 §).

¹⁶ Se prop. 2007/08:15 s. 146 f. och 178. Det tredje bolagsdirektivet (Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978) kodifierades sedermera genom direktiv 2011/35/EU av den 5 april 2011 om fusioner av aktiebolag, som i sin tur har kodifierats genom 2017 års direktiv.

¹⁷ Jfr a. prop. s. 87 f.

En särskild bestämmelse, 23 kap. 53 § aktiebolagslagen, gäller för sådana publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande sådan utanför EES. Fusionsplanen ska då inte bara tillhandahållas enligt 23 kap. 16 § respektive 43 §, utan också, med bifogade handlingar, hållas tillgänglig för aktieägarna på bolagets webbplats under minst en månad före den stämma där frågan om godkännande av fusionsplanen ska behandlas.¹⁸

4.5.2 2019 års ändringsdirektiv

Genom 2019 års direktiv har artikel 124 fått en helt ny lydelse. Även fortsättningsvis gäller att styrelsen i vart och ett av de fusionerande bolagen ska upprätta en rapport. Syftet med rapporten ändras dock något. Den ska nu riktas enbart till aktieägare och arbetstagare och inte också – som tidigare – till borgenärer. Också rapportens innehåll preciseras. Rapporten ska liksom tidigare beskriva de rättsliga och ekonomiska aspekterna av fusionen och dess konsekvenser för arbetstagarna. Men den ska nu också särskilt beskriva fusionens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet (punkten 1) Den ska vidare innehålla ett avsnitt för aktieägare och ett avsnitt för arbetstagare; alternativt får bolaget besluta om två separata rapporter, en för aktieägarna och en för arbetstagarna (punkten 2).

Avsnittet för aktieägare i rapporten ska särskilt beskriva

- kontantersättningen och metoden som har använts för att fastställa den,
- aktiernas utbytesförhållande – i tillämpliga fall – och metoden som har använts för att komma fram till detta,
- fusionens konsekvenser för aktieägare samt
- de rättigheter och metoder för gottgörelse som är tillgängliga för aktieägare i enlighet med artikel 126a, vilken avser skydd av aktieägare (punkten 3).

¹⁸ Bestämmelsen är ett resultat av genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag. För ytterligare bakgrund till 23 kap. 53 § aktiebolagslagen hänvisas till prop. 2009/10:247.

Avsnittet för arbetstagare i rapporten ska särskilt beskriva

- fusionens konsekvenser för anställningsförhållanden och – i tillämpliga fall – eventuella åtgärder för att skydda dessa förhållanden,
- väsentliga ändringar av de gällande anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet, samt
- hur dessa faktorer påverkar eventuella dotterbolag (punkten 5).

Liksom i dag ska förvaltnings- och ledningsorganet, dvs. styrelsen, informera aktieägarna om sådana yttranden som arbetstagarrepresentanterna, eller arbetstagarna själva, har lämnat (punkten 7).

Artikeln innehåller ett par undantag från regeln om upprättande av en rapport. För det första får medlemsstaterna undanta enmansbolag från artikelns bestämmelser (se punkten 4.) Vidare ska något avsnitt för aktieägare inte krävas när samtliga aktieägare i bolaget har gått med på detta. Inte heller något avsnitt för arbetstagare ska krävas när ett fusionerande bolag och dess eventuella dotterbolag inte har några arbetstagare utöver de som ingår i förvaltnings- och ledningsorganet (punkten 8). Om det inte krävs vare sig något avsnitt för aktieägare eller något avsnitt för arbetstagare, behöver någon rapport inte lämnas (punkten 9).

Rapporten ska tillsammans med fusionsplanen göras tillgänglig elektroniskt för aktieägarna och arbetstagarrepresentanterna eller arbetstagarna själva i vart och ett av de fusionerande bolagen minst sex veckor före dagen för den stämma som ska behandla frågan om godkännande av fusionsplanen. Om den nationella lagstiftningen medger att det övertagande bolagets stämma inte behöver godkänna fusionen, gäller denna sexveckorsfrist i förhållande till stämman för det eller de andra fusionerande bolagen. (Se punkten 6.)

Slutligen anges att artikeln inte ska påverka de gällande informations- och samrådsrättigheter och därtill relaterade förfaranden som föreskrivs på nationell nivå efter införlivandet av två i artikeln angivna arbetsrättsliga direktiv (punkten 10).

I stället för direktivets terminologi används i det följande begreppens motsvarighet i svensk rätt. Det innebär att förvaltnings- och ledningsorganet betecknas som styrelsen och rapporten kallas för redogörelse.

4.5.3 Redogörelsens innehåll

Vårt förslag: Styrelsens redogörelse ska, utöver vad som gäller sedan tidigare, särskilt beskriva fusionens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet. Redogörelsen ska innehålla ett avsnitt för aktieägare och ett avsnitt för arbetstagare.

Avsnittet för aktieägare ska särskilt beskriva det utbytesförhållande som ska gälla för aktier som ingår i fusionsvederlaget samt det utjämningsvederlag som därutöver ska utgå. Avsnittet ska vidare innehålla uppgifter om det inlösenbelopp som avträdande aktieägare ska ha rätt till. Också metoderna för att bestämma utbytesförhållandet, utjämningsvederlaget och inlösenbeloppet ska beskrivas, liksom fusionens konsekvenser för aktieägarna och hur aktieägarna ska gå tillväga för att utöva sin inlösenrätt.

Avsnittet för arbetstagare ska särskilt beskriva fusionens konsekvenser för anställningsförhållanden och åtgärder till skydd för dessa, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller platserna för bolagets verksamhet. Även motsvarande förhållanden för eventuella dotterbolag ska beskrivas.

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare, ska detta yttrande fogas till redogörelsen. (Jfr artikel 124.1–3, 5 och 7–9.)

Skälen för förslaget: Ändringsdirektivet innehåller, liksom 2017 års direktiv, krav på att envar av styrelserna i de fusionerande bolagen ska upprätta en redogörelse av visst innehåll (se artikel 124). Vad som sägs i 23 kap. 39 § aktiebolagslagen om att en sådan redogörelse ska upprättas bör alltså fortsätta gälla. Vi återkommer i avsnitt 4.5.4 till frågan om det bör finnas några undantag från skyldigheten att upprätta en redogörelse.

Ändringsdirektivet innehåller emellertid en del nyheter rörande redogörelsens innehåll. Dessa bör lämpligen hanteras genom ändringar och tillägg till regleringen i 39 §. De nya bestämmelserna bör anknyta nära till direktivets ordalydelse, eftersom detta ger bäst förutsättningar för att de olika redogörelser som upprättas i en och samma gränsöverskridande fusion har en likartad utformning. De delar av artikel 124 som på detta sätt kan inarbetas i 39 § är punkterna 1–3, 5 och 7–9 (beträffande innehållet i dessa punkter, se ovan).

En nyhet i ändringsdirektivet är att det i redogörelsen ska ingå två olika avsnitt, ett avsnitt för aktieägarna och ett för arbetstagarna. Den svenska regleringen bör anpassas till det.

Vad gäller det närmare innehållet i redogörelsen kan följande sägas.

Information till aktieägare. I artikel 124.3 anges vad som särskilt ska beskrivas i avsnittet för aktieägare. Liksom hittills ska utbytesförhållandet mellan aktierna anges, dvs. en aktieägare i ett överlättande bolag ska kunna utläsa hur många aktier som han eller hon kommer att erhålla i det övertagande bolaget i stället för aktierna i det överlättande bolaget. Detta bör givetvis komma till uttryck i den svenska lagtexten även i fortsättningen.

Direktivet ställer också krav på information om ”kontantersättning” och den metod som har använts för att fastställa densamma (jfr punkten 3 a). Begreppet ”kontantersättning” förekommer i flera sammanhang i ändringsdirektivet. Det synes beteckna två olika saker, dels den kontanta delen av fusionsvederlaget (jfr artikel 122 b), dels det inlösenbelopp som ett bolag ska erbjuda avträdande aktieägare (jfr artikel 122 m och 126a.1). Det väcker frågan om vilken eller vilka typer av ”kontantersättning” som avses i artikel 124.3 a. Samma frågeställning gör sig gällande beträffande omfattningen av den granskning som en oberoende sakkunnig (revisor) ska göra enligt artikel 125 (jfr övervägandena i avsnitt 4.6). I det senare fallet är det dock alldeles klart att begreppet avser båda slagen av kontant ersättning (jfr skäl 14 i ändringsdirektivet). Revisorns granskning omfattar styrelsens redogörelse. Det framstår därför som naturligt att det som revisorns granskning ska omfatta, också ska ingå i styrelsens redogörelse. Det måste alltså antas att begreppet har samma betydelse i båda bestämmelserna.

Av det sagda följer att vi bedömer begreppet ”kontantersättning” i artikel 124.3 a i ändringsdirektivet, som ett uttryck för både den kontanta delen av ett fusionsvederlag, dvs. utjämningsvederlaget, och det s.k. inlösenbeloppet.

Redogörelsen bör alltså behandla båda dessa slag av ersättning.

Information till arbetstagare. Den svenska lagtexten bör även avspegla det som sägs i artikel 124.5 om innehållet i avsnittet för arbetstagare (jfr ovan). I skäl 13 i 2019 års direktiv utvecklas innebörden i detta. Det sägs bl.a. att redogörelsen i synnerhet bör beskriva om det skulle uppstå några förändringar av lagstadgade anställningsvillkor,

av kollektivavtal eller av transnationella företagsavtal och av platserna för bolagets verksamhetsorter, såsom platsen för bolagets huvudkontor. Det sägs också att redogörelsen bör innehålla uppgifter om ledningsorgan, och, i tillämpliga fall, om personal, utrustning, lokaler och tillgångar före och efter det gränsöverskridande förfarandet och de sannolika ändringarna av arbetets organisation, löner, specifika tjänsters placering och de förväntade konsekvenserna för arbetstagare som innehar dessa tjänster, liksom om dialogen mellan arbetsmarknadens parter på bolagsnivå och, i tillämpliga fall, arbetstagarrepresentation på styrelsenivå. Det är givet att kommande svensk lag bör tolkas mot bakgrund av dessa uttalanden. Vi anser dock inte att det som sägs i skäl 13 behöver komma till explicit uttryck i lagtexten.

Yttrande från arbetstagarföreträdare. Artikel 124.7 motsvarar i princip det som redan uttrycks i 23 kap. 39 § aktiebolagslagen. Där sägs att om styrelsen i skälig tid får ett yttrande från arbetstagarernas företrädare, ska detta yttrande fogas till redogörelsen. I 2019 års direktiv har dock uttrycket ”i skälig tid” bytts ut mot ”i god tid”. Den svenska lagtexten bör justeras i enlighet med detta. Vi återkommer i författningskommentaren till den närmare innebörden i detta.

I 2019 års direktiv sägs också att aktieägarna ska informeras om arbetstagaryttrandet. Det kan synas som att en sådan bestämmelse inte fyller något syfte så länge aktieägarna kan få del av yttrandet redan som en del av styrelsens redogörelse. Den får emellertid betydelse om aktieägarna kommer överens om att styrelsens redogörelse inte ska innehålla något avsnitt till aktieägarna (se avsnitt 4.5.4). Även i denna del krävs därför en lagändring i linje med vad direktivet föreskriver.

Information till borgenärerna. Bestämmelserna i 23 kap. 39 § aktiebolagslagen om styrelsens redogörelse syftar till att ge relevant information även till borgenärer. Att så är fallet kommer till uttryck i paragrafens krav på att redogörelsen ska innehålla uppgift om fusionens sannolika konsekvenser för borgenärer.

Såsom den motsvarande bestämmelsen i ändringsdirektivet, artikel 124.1, har utformats syftar den inte till att tillförsäkra bolagens borgenärer information. Det väcker frågan om det är förenligt med direktivet att behålla kravet på att redogörelsen ska innehålla uppgift om fusionens sannolika konsekvenser för borgenärerna.

Enligt vår bedömning bör den frågan besvaras jakande. Ändringsdirektivet innehåller en ny artikel om skydd av borgenärer: enligt vad som där närmare föreskrivs ska medlemsstaterna på ett betryggande sätt skydda borgenärens rättigheter (se artikel 126b.1). Detta utgör ett generellt hållet påbud till medlemsstaterna att i sin nationella reglering upprätthålla ett starkt borgenärsskydd och medger ett betydande utrymme för nationella variationer vad gäller skyddets närmare utformning. Den nuvarande bestämmelsen om att det i styrelsens redogörelse ska ingå en beskrivning av fusionens sannolika konsekvenser för borgenärerna framstår också som ändamålsenlig.

4.5.4 Undantag från kravet på upprättande av redogörelse

Vårt förslag: Om samtliga aktieägare har samtyckt till det, behöver redogörelsen inte innehålla något avsnitt för aktieägarna. Om ett bolag inte har några arbetstagare utöver de som ingår i styrelsen, krävs inget avsnitt för arbetstagare.

Om både avsnittet för aktieägare och avsnittet för arbetstagare kan utgå, behöver styrelsen över huvud taget inte upprätta någon redogörelse.

Vår bedömning: Den svenska lagstiftaren bör inte utnyttja den möjlighet som direktivet ger att undanta styrelsen i ett enmansbolag från skyldigheten att upprätta en särskild redogörelse. (Jfr artikel. 124.4 andra meningen.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Som nämnts ska redogörelsen bestå av ett avsnitt för aktieägare och ett för arbetstagarna, I artikel 124.4, första meningen, sägs att något avsnitt för aktieägarna inte ska krävas när samtliga aktieägare har gått med på att detta krav kan frångås. I andra meningen sägs att medlemsstaterna får undanta enmansbolag från tillämpningen av artikeln. Placeringen av den sistnämnda bestämmelsen kan tolkas så att den enbart avser avsnittet för aktieägarna. För denna tolkning talar också det förhållandet att det i punkten 9 finns en särskild bestämmelse om när det över huvud taget inte krävs någon redogörelse. Det är också den i sak rimligaste ordningen, Ordalydelsen av punkten 4, andra meningen får emellertid anses vara förhållandevis entydig, både i den svenska

språkversionen och i de andra versioner som vi har kunnat ta del av. Det talar för att medlemsstaterna helt kan undanta enmansbolag från skyldigheten att upprätta en redogörelse, även en sådan som riktas enbart till arbetstagarna.

Frågan är då om denna möjlighet bör utnyttjas.

Något sådant undantag för enmansbolag – dvs. aktiebolag med en enda aktieägare – görs inte i gällande rätt. Också ett enmansbolag kan vara ett stort bolag med ett stort antal anställda, t.ex. ett dotterbolag i en koncern. I förhållande till arbetstagarna synes en redogörelse av det aktuella slaget kunna fylla ett viktigt syfte även i ett enmansbolag. Vi anser därför att undantagsmöjligheten inte bör utnyttjas.

Däremot kan det – som en följd av direktivet – vara nödvändigt att i lagen ta in en bestämmelse om att något avsnitt för aktieägarna inte behöver ingå i redogörelsen om samtliga aktieägare samtycker till det. Mot det kan visserligen invändas att det redan av allmänna associationsrättsliga principer följer att regler till skydd för aktieägarna kan frångås, om samtliga aktieägare samtycker. För att det inte ska råda någon oklarhet om att direktivet har genomförts korrekt i svensk rätt bedömer vi dock att en bestämmelse med detta innehåll bör tas in i lagen.¹⁹

Enligt artikel 124.8 krävs det inte något avsnitt för arbetstagare när ett fusionerande bolag och dess eventuella dotterbolag inte har några arbetstagare utöver de som ingår i förvaltnings- eller ledningsorganet. Detta bör komma till uttryck i den svenska regleringen. För att Bolagsverket ska kunna bedöma om undantagsregeln är tillämplig behöver bolaget tillhandahålla verket information om det. Det bör därför tas in en bestämmelse i aktiebolagsförordningen med innebörd att om det inte finns några arbetstagare i bolaget, ska bolagets styrelse eller verkställande direktör till Bolagsverket intyga på heder och samvete att så är fallet. Därigenom åstadkommer man också straffansvar för osann försäkran (jfr 15 kap. 10 § brottsbalken).

Slutligen följer det av artikel 124.9 att någon redogörelse överhuvudtaget inte behöver upprättas om det inte krävs vare sig något avsnitt för aktieägare eller något avsnitt för arbetstagare. Också detta bör komma till uttryck i aktiebolagslagen.

¹⁹ Jfr diskussionen i motiven till 23 kap. 44 § aktiebolagslagen om behovet av att vid genomförande av ett direktiv lagfästa något som redan följer av allmänna principer i prop. 2007/08:15 s. 98 f. och 310.

4.5.5 Hur redogörelsen ska hållas tillgänglig

Vårt förslag: Styrelsens redogörelse ska, liksom fusionsplanen med de handlingar som är fogade till denna, hållas tillgänglig elektroniskt minst sex veckor före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna fusionsplanen. Detta ska ske genom att bolaget håller handlingarna tillgängliga på sin webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. (Jfr artikel 124.6.) Liksom hittills ska kopior av handlingarna sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Skälen för förslaget: Artikel 124.6, som gäller tillgängliggörandet av styrelsens redogörelse, överensstämmer väsentligen med vad som redan gäller enligt svensk rätt enligt 23 kap. 43 § aktiebolagslagen. Nytt är att redogörelsen (tillsammans med fusionsplanen) ska göras tillgänglig elektroniskt, och att detta ska ske under sex veckor – i stället för som tidigare en månad – före dagen för den stämma som ska behandla frågan om godkännande av fusionsplanen.

Direktivet ger ingen närmare ledning om innebörden i ”göras tillgängliga elektroniskt”.

Ett sätt att hålla handlingarna tillgängliga elektroniskt är att publicera dem på bolagets webbplats. Det är emellertid osäkert hur lämpligt det är att generellt föreskriva om publicering på bolagets webbplats. För inhemska fusioner återfinns den bestämmelse som motsvarar 23 kap. 43 § i 23 kap. 16 §. I den paragrafen finns en bestämmelse om publicering på bolagets webbplats. Av paragrafens tredje stycke framgår att om handlingarna hålls tillgängliga på bolagets webbplats får styrelsen välja mellan att hålla dem tillgängliga hos bolaget på den ort där bolaget har sitt säte och att sända kopior av dem till aktieägarna.²⁰ Det är emellertid viktigt att notera att möjligheten att tillhandahålla handlingarna på bolagets webbplats enligt 16 § tredje stycket utgör ett valfritt komplement för bolaget till huvudregeln att hålla handlingarna tillgängliga hos bolaget. Alla bolag har inte en egen webbplats. Aktiebolagslagen innehåller i och för sig ett flertal bestämmelser som kräver publicering på bolagets webbplats. Dessa krav avser emellertid publika aktiebolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad.²¹

²⁰ Om bakgrunden till regleringen hänvisas till prop. 2010/11:147 s. 17 f.

²¹ Jfr prop. 2009/10:247 s. 40.

Enligt vår mening är det lämpligaste sättet att genomföra direktivets krav på elektroniskt tillgängliggörande att föreskriva att bolaget ska hålla handlingarna tillgängliga på sin webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. Detta bör föranleda ett tillägg i 23 kap. 43 § aktiebolagslagen. Vi återkommer i författningskommentaren till den närmare innebörden i ”likvärdig elektronisk kommunikation”.

Man kan emellertid inte utgå från att samtliga de intressenter som artikeln tar sikte på har möjlighet att utnyttja elektronisk kommunikation. Den bestämmelse som finns i nu gällande rätt (jfr 23 kap. 43 §) om att kopior av handlingarna ska sändas kostnadsfritt med vanlig post till de aktieägare som begär det bör stå kvar som komplement. Det kan noteras att gällande rätt inte ger arbetstagarrepresentanter och arbetstagare någon motsvarande rätt att få kopior av handlingarna. Direktivet uppställer inte heller något krav på detta. En sådan service skulle kunna öka bolagens administrativa kostnader. Skyldigheten för bolag att skicka handlingar kostnadsfritt per post bör därför inte utvidgas.

Som redan har nämnts kräver direktivet att redogörelsen hålls tillgänglig under minst sex veckor. Det avviker från gällande svensk rätt, där motsvarande tidsfrist är en månad (se 23 kap. 43 § aktiebolagslagen). Vi föreslår att lagen anpassas till direktivets sexveckorsregel.

4.6 Rapport från en oberoende sakkunnig (artikel 125 och 133a)

4.6.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

I artikel 125 i 2017 års direktiv finns bestämmelser om hur oberoende sakkunniga för varje fusionerande bolag ska utarbeta en rapport riktad till bolagsmännen. Av artikeln framgår bl.a. att rapporten ska vara tillgänglig senast en månad före den relevanta bolagsstämman. Där anges också vilka uppgifter som rapporten ska innehålla. Enligt artikeln krävs inte någon sakkunniggranskning eller sakkunnigrapport, om samtliga delägare i de fusionerande bolagen är eniga om detta.

Den svenska lagstiftning som i denna del svarar mot direktivet innebär att som huvudregel ska både fusionsplanen och styrelsens

redogörelse granskas av en eller flera revisorer enligt aktiebolagslagens bestämmelser om revisorsgranskning vid en inhemsk fusion. Dessa bestämmelser, 23 kap. 11 och 12 §§, går tillbaka på det tredje bolagsrättsliga direktivet.²²

Från denna huvudregel finns två undantag. Det ena innebär att revisorsgranskningen kan begränsas om alla aktieägare är ense om detta. Det andra innebär att revisorsgranskningen ersätts av en gemensam granskning genom en av svensk eller utländsk myndighet utsedd sakkunnig, utsedd på begäran av de fusionerande bolagen.

De bestämmelser som reglerar dessa frågor vid gränsöverskridande fusioner finns i 23 kap. 11–13, 40 och 41 §§ aktiebolagslagen (jfr även 36 §). Av bestämmelserna framgår bl.a. att när granskningen utförs av en av bolaget utsedd revisor ska denne vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Som huvudregel ska revisorn utses av stämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, ska granskningen i stället utföras av bolagens revisorer (12 §). Om granskningen i stället sker på det alternativa sätt där en sakkunnig utsetts av en svensk myndighet (Bolagsverket) (40 § andra stycket), ska den som Bolagsverket utser vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag (41 §). I båda fall har den som utför revisorsgranskningen rätt till upplysningar och biträde från bl.a. styrelsen (13 § och 40 § tredje stycket). Granskningens innehåll ska motsvara det som god revisionsred kräver.

Att granskningen får begränsas om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det framgår av 23 kap. 11 tredje stycket.

4.6.2 2019 års ändringsdirektiv

Rapportens innehåll m.m. (artikel 125)

I artikel 125 i 2019 års direktiv sker följande ändringar av betydelse.

Punkten 3 ställer mera ingående krav på sakkunnigrapportens innehåll än vad 2017 års direktiv har gjort. Bland annat sägs att rapporten ska inbegripa den sakkunniges utlåtande i fråga om kontanterstättningen och aktiernas utbytesförhållanden är adekvata. Vid bedömningen av kontanterstättningen ska den sakkunnige beakta (I) före-

²² Se övervägandena i prop. 2007/08:15 s. 90 ff.

kommande marknadspris för aktierna i de fusionerande bolagen före tillkännagivandet av förslaget till fusion eller (II) värdet av bolaget exklusive effekterna av den föreslagna fusionen såsom det fastställts i enlighet med allmänt accepterade värderingsmetoder. Rapporten ska åtminstone (a) ange den eller de metoder som har använts för att fastställa den föreslagna kontantersättningen, (b) ange den eller de metoder som har använts för att fastställa det föreslagna utbytesförhållandet för aktier, (c) fastställa om den eller de metoder som använts är adekvata för bedömningen av kontantersättningen och aktiernas utbytesförhållande, ange det värde som dessa metoder lett till och yttra sig över den relativa vikt som metoderna tillmättes när värdet fastställdes och, om olika metoder används i de fusionerande bolagen, även fastställa om användningen av olika metoder var motiverad, och (d) beskriva eventuella särskilda värderingsproblem som uppkommit.

Den sakkunnige ska, enligt punkten 3, ha rätt att av de fusionerande bolagen erhålla all information som är nödvändig för att han eller hon ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Enligt punkten 4 får medlemsstaterna undanta enmansbolag från tillämpningen av artikeln.

Den sakkunnige (art 133a)

Den nya artikel 133a innebär följande.

Enligt punkten 1 ska medlemsstaterna fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den sakkunnige som ansvarar för att utarbeta den rapport som avses i artikel 125.

Enligt punkten 2 ska medlemsstaterna ha regler som säkerställer (a) att den sakkunnige eller den juridiska person på vars vägnar den sakkunnige är verksam, är oberoende av och inte har någon intressekonflikt i förhållande till det bolag som ansöker om ett fusionsintyg, och (b) att den sakkunniges utlåtande är opartiskt och objektivt och ges i syfte att bistå den behöriga myndigheten, i enlighet med kraven på oberoende och opartiskhet enligt den lagstiftning och de tillämpliga yrkesnormer som den sakkunnige omfattas av.

När det gäller den sakkunniges oberoende anges i direktivets skäl 14 att medlemsstaterna bör beakta de krav som fastställs i artik-

larna 22 och 22b i direktiv 2006/43/EG (revisorsdirektivet).²³ Dessa artiklar avser självständighet, oberoende och objektivitet respektive förberedelse för lagstadgad revision och bedömning av hot mot opartiskhet och självständighet.²⁴

I den följande framställningen används samma terminologi som i svensk rätt. Det innebär att den sakkunnige – om inte annat sägs – benämns revisor och att den sakkunniges rapport kallas för yttrande (jfr 23 kap. 12 och 41 §§).

4.6.3 När granskning genom revisor eller motsvarande ska ske

Vårt förslag: Liksom hittills ska fusionsplanen med därtill fogade handlingar och styrelsens redogörelse alltid granskas av en revisor eller av annan av myndighet utsedd sakkunnig.

Skälen för förslaget: Gällande svensk rätt innebär att det vid en gränsöverskridande fusion alltid ska ske en granskning genom en sakkunnig person. Som huvudregel gäller att granskningen ska ske genom en revisor (auktoriserad revisor, godkänd revisor eller registrerat revisionsföretag). I linje med direktivet tillåter dock lagen att granskningen överlämnas till en gemensam sakkunnig men denne måste i så fall vara utsedd av en myndighet, i Sverige av Bolagsverket (se 23 kap. 40 § andra stycket). Om aktieägarna är ense, kan revisorsgranskningen begränsas till en på visst sätt borgenärsinriktad granskning (se 11 § tredje stycket). En sådan granskning måste göras även om granskningen har överlämnats till en gemensam sakkunnig, utsedd av en myndighet (se 40 § fjärde stycket).

Den svenska regleringen går längre än vad direktivet kräver. Redan enligt direktivets ursprungliga lydelse gällde att någon granskning inte krävdes om samtliga aktieägare var ense om detta. Att direktivets bestämmelser om granskning syftar enbart till att skydda aktieägarna är ännu tydligare i ändringsdirektivet. Där har tillkommit en

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG.

²⁴ Revisorsdirektivet har i svensk rätt genomförts genom bl.a. revisorslagen (2001:883) och aktiebolagslagen.

bestämmelse, artikel 125.4, som ger möjlighet att undanta enmansbolag från kravet på granskning genom oberoende sakkunnig.

I ljuset av detta finns det anledning att fråga sig om den svenska regleringen i detta avseende bör behållas oförändrad. Frågan bör bedömas mot bakgrund av syftet med revisorsgranskningen.

I förarbetena till nu gällande lagregler påpekades att bestämmelserna i artikel 125 är uppställda uteslutande i aktieägarnas intresse och att syftet är att bolagsstämman ska få ett fullgott underlag inför ställningstagandet till fusionsfrågan. Det uttalades emellertid också att i aktiebolagslagen har bestämmelserna om revisorsgranskning också ett borgenärsskyddssyfte. Det påpekades särskilt att ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion enligt direktivet ska uppfylla villkoren i de bestämmelser och formaliteter i den nationella lagstiftning som bolaget omfattas av. En borgenärsskyddsriktad revisorsgranskning var också enligt regeringen av stor vikt för att borgenärerna ska kunna tillvarata sina rättigheter i samband med den gränsöverskridande fusionen. Enligt regeringen kunde direktivet inte anses uppställa något hinder mot bestämmelser om en borgenärsskyddsriktad granskning.²⁵

Detta resonemang har enligt vår mening fortfarande bärkraft. Också enligt ändringsdirektivet måste ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion uppfylla villkoren i de bestämmelser och formaliteter i den nationella lagstiftning som bolaget omfattas av.²⁶ Redan detta talar för att de villkor vad gäller i fråga om borgenärsskydd vid inhemska fusioner – t.ex. krav på ett borgenärsskyddsriktat revisorsyttrande – bör kunna uppställas även vid en gränsöverskridande fusion, så länge de inte innebär ett reellt hinder mot gränsöverskridande fusioner. Att borgenärsskyddshänsyn bör få påverka det nationella regelverket kring gränsöverskridande fusioner får för övrigt anses framgå av artikel 126 b. I den artikeln anges att medlemsstaterna på ett betryggande sätt ska skydda rättigheterna för de borgenärer som har fordringar som har uppkommit före, men inte förfallit till betalning vid, offentliggörandet av fusionsplanen.²⁷ Nationell lagstiftning

²⁵ Jfr prop. 2007/08:15 s. 91 f. Jfr även regeringens resonemang beträffande utrymmet för en medlemsstat att införa bestämmelser som ger nationella myndigheter en rätt att motsätta sig en fusion med hänvisning till allmänintresset, s. 113 ff. i a. prop.; jfr därvid 23 kap. 21 a § och 36 § aktiebolagslagen.

²⁶ Se prop. 2007/08:15 s. 91 f. Det kan tilläggas att undantaget ursprungligen togs in i 23 kap. 40 §. Genom ett senare lagstiftningsärende placerades det i stället i 23 kap. 11 §, jfr a. prop. s. 92 och 178 samt prop. 2008/09:56.

²⁷ Se artikel 126b.1 första stycket.

som ställer krav på en revisorsgranskning i borgenärernas intresse måste alltså antas vara förenlig med direktivet.

Mot denna bakgrund bedömer vi att 2019 års direktiv inte hindrar att det även fortsättningsvis kan krävas en s.k. begränsad revisorsgranskning och detta även om samtliga aktieägare är eniga om att någon granskning inte behövs.

I linje med detta finns det inte anledning att särskilt undanta emansbolag från kravet på revisorsgranskning.

4.6.4 Revisoryttrandets innehåll (artikel 125.3)

Vårt förslag: Vid gränsöverskridande fusioner ska ett revisorsyttrande, utöver vad som följer av nu gällande rätt, innehålla ett utlåtande om huruvida aktiernas utbytesförhållande, utjämningsvederlaget samt inlösenbeloppet är adekvata. I yttrandet ska anges metoderna för att bestämma aktiernas utbytesförhållande, utjämningsvederlaget och inlösenbeloppet och anges om dessa metoder är adekvata. Det ska också lämnas uppgifter om eventuella särskilda värderingsproblem. (Jfr artikel 125.3.)

Skälen för förslaget: När det gäller yttrandets innehåll innebär den nya regleringen i artikel 125.3 att den oberoende sakkunniges granskning vid en gränsöverskridande fusion får ett särskilt fokus på de metoder som har använts för beräkning av den föreslagna kontanterersättningen och aktiernas utbytesförhållande. Den sakkunnige ska också redovisa sin bedömning av om dessa metoder har varit adekvata. Detta innebär vissa nyheter i förhållande till gällande rätt, framför allt vad gäller revisorns uttalande om det som i direktivet beskrivs som ”kontanterersättningen”.

Som ovan har berörts används begreppet ”kontanterersättning” i ändringsdirektivet i mer än ett sammanhang och synes då syfta på två olika saker. I skäl 14 i ändringsdirektivets ingress anges bl.a. att en oberoende sakkunnig ska granska bolagets erbjudande om kontanterersättning till de aktieägare som vill lämna bolaget samt aktiernas utbytesförhållande, inbegripet beloppet för en eventuell kompletterande kontanterersättning enligt planen. Detta måste förstås så att den sakkunnige ska yttra sig om både om den kontanta delen av fusionsvederlaget (utjämningsvederlaget) och om det inlösenbelopp som

aktieägarna ska erbjudas (om inlösenbeloppet, se vidare avsnitt 4.8.2). Mot den bakgrunden får begreppet ”kontantersättning” i artikel 125.3 anses omfatta både den kontanta delen av ett fusionsvederlag och inlösenbeloppet.

I aktiebolagslagen bör därför föreskrivas att revisorn i sitt yttrande ska uttala sig om såväl utbytesförhållandet mellan aktierna med förekommande utjämningsvederlag som erbjuden inlösenersättning. I enlighet med vad direktivet kräver bör också föreskrivas att revisorn ska uttala sig om förekommande särskilda värderingsproblem.

Vi har övervägt det nu sagda bör gälla inte bara vid gränsöverskridande fusioner utan även vid inhemska fusioner. Det nya innehåll och fokus som granskningen ska ha enligt artikel 125.3 är emellertid förhållandevis omfattande och hänger delvis samman med utformningen av det särskilda aktieägarskydd som ska gälla vid gränsöverskridande fusioner men inte vid inhemska fusioner. Vi har inte kunnat se några skäl för att anpassa också bestämmelserna om revisorsgranskning och revisorsyttrandets innehåll vid inhemska fusioner till vad som nu ska gälla vid gränsöverskridande fusioner. Tvärtom skulle en sådan anpassning på ett omotiverat vis tynga förfarandet vid inhemska fusioner.

De sakliga ändringar som behöver göras med anledning av artikel 125.3 bör därför begränsas till att gälla gränsöverskridande fusioner och lämpligen tas in i 23 kap. 40 § aktiebolagslagen.

4.6.5 Vem ska utföra granskningen?

Vår bedömning: Det ska även fortsättningsvis ställas krav på att en den som utför granskningen är en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Skälen för bedömningen: I dag gäller enligt aktiebolagslagen att granskningen av fusionsplanen och styrelsens redogörelse ska göras av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag (se 23 kap 12 §, jfr även 41 §). För att vara auktoriserad eller godkänd revisor måste man uppfylla särskilda krav som uppställs i revisorslagen (2001:883) avseende bl.a. utbildning, erfarenhet och redbarhet. Auktoriserade och godkända revisor och registrerade

revisorsföretag står under Revisorsinspektionens tillsyn. Det innebär bl.a. att de är föremål för återkommande kvalitetskontroller och de kan bli föremål för disciplinära åtgärder om de handlar i strid med bl.a. god revisorssed. De omfattas dessutom av revisorslagens särskilda bestämmelser om opartiskhet och självständighet (jfr 2–4 §§, 6 §, 13 § och 14 § revisorslagen).

De omständigheter som den sakkunnige enligt 2019 års ändringsdirektiv särskilt ska granska – vad gäller utjämningsvederlag, aktiernas utbytesförhållande och eventuella värderingsproblem – förutsätter en betydande förståelse för ett bolags ekonomiska förhållanden. Det är därför naturligt att den som ska upprätta yttrandet har särskild sakkunskap och erfarenhet i dessa avseenden. Revisorer – i bemärkelsen auktoriserade eller godkända revisorer – framstår därför som den yrkeskategori som är bäst ägnad att fullgöra den granskning som direktivet förutsätter. Det gäller särskilt som de utgör en yrkesgrupp som är föremål för löpande tillsyn och kvalitetssäkring. Visserligen kan det även i vissa andra yrkeskategorier finnas individer som besitter rätt kompetens för ett sådant uppdrag, t.ex. advokater eller redovisningskonsulter. När det gäller advokater finns det givetvis många som har samma slag av sakkunskap som revisorer har. Advokater omfattas dessutom av ett offentligt reglerat tillsynssystem som generellt borgar för hög kvalitet i deras arbete. De är emellertid inte underkastade de krav på oberoende och självständighet som enligt revisorslagen gäller för revisorer vid utövande av revisionsverksamhet. Inte heller för redovisningskonsulter finns det något offentligt reglerat system för oberoende och självständighet.

Enligt vår uppfattning bör det därför även fortsättningsvis vara en auktoriserad eller godkänd revisor som upprättar yttrandet enligt artikel 125. I sammanhanget kan noteras att det för närvarande finns totalt omkring 3 000 godkända eller auktoriserade revisorer eller registrerade revisionsbolag i Sverige.²⁸

Vår slutsats är därför att den oberoende sakkunnige enligt artikel 125 bör vara revisor, i bemärkelsen en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Enligt gällande rätt ska den sakkunnige – dvs. normalt en revisor – som huvudregel utses av bolagsstämman (jfr 23 kap. 12 § aktiebolagslagen). Det finns enligt vår mening ingen anledning att ändra detta.

²⁸ Se statistik från Revisorsinspektionen: www.revisorsinspektionen.se/publikationer/manadsstatistik.

Sedan tidigare ger direktivet ett utrymme för att de fusionerande bolagen använder sig av en gemensam oberoende sakkunnig. En bestämmelse om detta finns i 23 kap.40 § andra stycket aktiebolagslagen. En sådan sakkunnig ska utses av en offentlig myndighet, i Sverige av Bolagsverket. Bestämmelsen påverkas inte av 2019 års direktiv och bör därför inte ändras.

4.6.6 Civilrättsligt ansvar för den sakkunnige

Vårt förslag: En revisor som utför granskning av fusionsplanen m.m. ska omfattas av samma skadeståndsansvar som det som gäller för ett bolags revisor enligt 29 kap. 2 § aktiebolagslagen. (Jfr artikel 133a.1.)

Skälen för förslaget: Medlemsstaterna ska fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den oberoende sakkunniga person som ansvarar för yttrandet enligt artikel 125 (se artikel 133a.1).

Ett aktiebolag ska, som huvudregel, ha en revisor med uppgift att granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning (se närmare 9 kap. aktiebolagslagen). Bolagets revisor har ett särskilt skadeståndsansvar, reglerat i 29 kap. aktiebolagslagen. Det innebär att revisorn ska ersätta bolaget för skada som han eller hon uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar bolaget vid fullgörandet av uppdraget. Detsamma gäller när skadan tillfogas en aktieägare eller någon annan genom överträdelse av aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen (se 29 kap. 2 § aktiebolagslagen).

Om det är bolagets revisor som granskar fusionsplanen m.m., får detta anses ingå i hans eller hennes uppdrag. Revisorn ansvarar då utan vidare enligt bestämmelserna i 29 kap. 2 § aktiebolagslagen.

Liksom är fallet i dag bör det emellertid vara möjligt att överlämna granskningen av fusionsplanen m.m. till någon annan revisor än den som är bolagets revisor. Det gäller särskilt som aktiebolag under vissa förutsättningar kan välja bort revisionen (se närmare 9 kap. 1 § aktiebolagslagen) och därför inte har någon ordinarie revisor. Den som åtar sig ett uppdrag av nu aktuellt slag kommer då att inta ställningen av syssloman gentemot bolaget och ansvarar i så fall enligt allmänna principer om sysslomannaansvar. Den närmare

innebörden av detta ansvar är dock inte alldeles klar. Så mycket kan dock sägas att ansvaret är något mindre långtgående än det ansvar som en revisor har enligt aktiebolagslagen.

Enligt vår mening bör en revisor som granskar en fusionsplan (och därmed sammanhängande uppgifter) bära samma civilrättsliga ansvar oavsett om han eller hon är bolagets revisor eller ej.²⁹ Det kan åstadkommas genom ett tillägg i 29 kap. 2 § aktiebolagslagen med den innebörden att den som utses enligt 23 kap. 12 § aktiebolagslagen ska jämföras med bolagets revisor.

Vad som nu har sagt bör gälla även i fråga om en sådan sakkunnig som Bolagsverket, på de fusionerande bolagens gemensamma begäran, har utsett att utföra granskning (jfr 23 kap. 40 § andra stycket aktiebolagslagen). Den som Bolagsverket utser måste, enligt 23 kap. 41 §, vara auktoriserad eller godkänd revisor. Den sakkunnige kan även ha utsetts av en behörig myndighet i en annan medlemsstat, där motsvarande krav på att den sakkunnige ska vara revisor inte uppställs. Vi föreslår dock att lagen utformas så att samma civilrättsliga ansvar kommer att gälla för en sådan, av utländsk myndighet utsedd, sakkunnig som för revisorer som utför granskning av detta slag.

4.6.7 Offentliggörande av yttrandet

Vårt förslag: Också det revisorsyttrande som har upprättats över fusionsplanen ska offentliggöras. Vid offentliggörandet ska, om bolagen begär det, konfidentiell information utelämnas. Vad som utgör konfidentiell information ska prövas av Bolagsverket på grundval av de uppgifter som bolagen har lämnat. Prövningen ska göras enligt en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. (Jfr 123.1 andra och tredje stycket.)

²⁹ Jfr diskussionen om skadeståndsansvar för revisor/oberoende sakkunnig i prop. 2007/08:15 s. 94 f. och 309 f.

Skälen för förslaget:

Bakgrund

Den nuvarande regleringen i aktiebolagslagen innebär att ett revisorsyttrande över en fusionsplan ska fogas till planen och ges in till bolagsverket i samband med att planen ska registreras (se 23 kap. 11, 14 och 36 §§). Revisorsyttrandet blir därmed offentligt på samma sätt som fusionsplanen.

Enligt artikel 123.1 andra och tredje styckena i ändringsdirektivet får en medlemsstat kräva att rapporten av den oberoende sakkunniga personen ska offentliggöras i registret. Det ska emellertid i så fall säkerställas att bolaget kan utesluta konfidentiell information vid offentliggörandet. Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av skäl 15 i direktivets ingress. Där anges att de uppgifter som bolaget offentliggör bör vara heltäckande och göra det möjligt för intressenter att bedöma konsekvenserna av det planerade gränsöverskridande förfarandet. Bolag bör dock inte vara skyldiga att offentliggöra konfidentiella uppgifter om detta skulle äventyra deras affärsposition, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt.

Revisorsyttrandet bör offentliggöras

Den sakkunniges rapport i 2019 års direktiv syftar till att tillgodose aktieägarnas intresse genom att säkerställa att bolagsstämman får ett fullgott underlag för sitt ställningstagande till fusionsfrågan. De motsvarande svenska bestämmelserna i aktiebolagslagen om revisorsgranskning har därutöver ett visst borgenärsskyddssyfte.³⁰ Även om direktivet inte innehåller någon tydlig koppling mellan borgenärsskyddsintresset och den sakkunniges rapport är det tydligt att direktivet tillmäter borgenärsskyddsaspekter stor betydelse (se vidare avsnitt 4.9). Enligt vår mening är det därför naturligt att sådana aspekter vägs in också vid bedömningen av om svensk rätt bör ställa krav på att revisorsyttrandet offentliggörs.

Det sagda talar enligt vår mening för att den svenska lagstiftaren liksom hittills bör ställa krav på att revisorsyttrandet offentliggörs. Några skäl som talar i motsatt riktning har vi inte kunnat finna.

³⁰ Jfr avsnitt 4.6 angående artikel 125.

Offentliggörandet bör ske på samma sätt som i dag, dvs. genom att revisorsyttrandet fogas till fusionsplanen och tillsammans med denna ges in till Bolagsverket.

Skyddet av konfidentiell information

Nästa fråga blir hur man ska säkerställa att bolaget kan utesluta konfidentiell information vid offentliggörandet av revisorsyttrandet (jfr artikel 123.1 tredje stycket). Vem ska bestämma vad som utgör ”konfidentiell information” och vilka närmare kriterier ska gälla för detta?

Vad som utgör konfidentiell information måste enligt vår mening avgöras enligt något slag av objektiv måttstock. Det i direktivet använda uttrycket ”konfidentiell information” får anses ge alltför lite vägledning vid bedömningen av vad som ska kunna utelämnas. Lagstiftningen bör därför innehålla en närmare precisering av uttrycket, grundad på vad som kan antas vara direktivets avsikt.

Det är därvid naturligt att anknyta till vad EU-rätten i övrigt innehåller om företags möjligheter att skydda information mot omvärlden. Det medför att begreppet företagshemligheter blir av särskilt intresse, eftersom det i viss mån är harmoniserat inom EU. Genom direktiv 2016/943/EU³¹ har det nämligen tillkommit bestämmelser om skydd mot att företagshemligheter olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs. Det är visserligen tillåtet för medlemsstaterna att under vissa förutsättningar föreskriva ett mer långtgående skydd än vad direktivet kräver³²; redan definitionen av begreppet företagshemlighet i direktivet får för övrigt sägas ge ett visst utrymme för skilda nationella uttolkningar.³³ Någon definition av det begrepp som är aktuellt i 2019 års direktiv – konfidentiell information – finns f.ö. inte i 2016 års direktiv. Likväl bör begreppet ”företagshemlighet” kunna utgöra en utgångspunkt för vad som i detta sammanhang utgör konfidentiell information.

I lagen (2018:558) om företagshemligheter – som delvis går tillbaka på direktiv 2016/943/EU – finns en definition (2 §) av vad som

³¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/943/EU av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs.

³² Jfr direktiv 2016/943/EU artikel 1.1.

³³ Jfr direktiv 2016/943/EU artikel 2.1.

avses med företagshemlighet enligt den lagen, nämligen information som uppfyller samtliga följande kriterier. (1) Den avser affärs- eller driftförhållanden. (2) Den är inte allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt har tillgång till information av det aktuella slaget. (3) Innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla den. (4) Ett röjande av informationen är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren.

Även om den svenska definitionen i detaljer kan skilja sig från hur motsvarande begrepp förstås i andra medlemsstater, måste det antas att den innehållsmässigt ligger väl i linje med vad som avses i ändringsdirektivet. Vi anser alltså att direktivet i denna del bör genomföras så att begreppet konfidentiell information ges en innebörd som ansluter nära till begreppet företagshemlighet i lagen om företagshemligheter.

Nästa fråga är vem som ska bestämma vilka uppgifter som utgör konfidentiell information i den nu angivna bemärkelsen. Ordalydelsen i direktivet indikerar att det är bolaget – till skillnad från den aktör, i Sverige Bolagsverket, som tar emot handlingarna för registrering i aktiebolagsregistret – som ska bedöma vilka delar av yttrandet som kan uteslutas från offentliggörandet. Det är också den ordning som innebär minst risker för bolaget och som samtidigt är minst resurskrävande för Bolagsverket.

Det som sägs i direktivet kan emellertid inte anses innebära mera än att det berörda bolaget ska ha rätt att bestämma att konfidentiell information inte ska offentliggöras; det ger alltså inte bolaget rätt att bestämma vad som utgör konfidentiell information. Det senare skulle f.ö. innebära en påtaglig risk för att ett bolag utelämnar fler uppgifter än vad som är motiverat, något som kan försämra intressenternas möjligheter att bedöma den planerade fusionen. Bolaget bör alltså, å ena sidan, ha rätt att bestämma att konfidentiell information ska utelämnas vid offentliggörandet men bör, å andra sidan, inte ha rätt att slutgiltigt avgöra vad som utgör konfidentiell information.

En tänkbar lösning skulle kunna vara att överlåta till den som upprättar yttrandet – dvs. med vårt förslag revisorn – att avgöra vad som utgör konfidentiell information. Utelämnandet skulle i så fall kunna ske genom att revisorn inte tar med informationen i sitt yttrande. En konsekvens av detta skulle emellertid kunna bli att Bolagsverket inte får ett fullständigt underlag för sin granskning av fusionen. Direktivet ger inte heller stöd för att bolagets rätt att undanta konfi-

dentiella uppgifter ska anses vara så långtgående. Bolagets berättigade intresse av att i viss utsträckning förfoga över sina uppgifter och utesluta vissa av dem från offentliggörande bör alltså inte få inskränka Bolagsverkets möjligheter att på ett fullständigt underlag utföra den laglighetskontroll och tillbörlighetsbedömning som ska föregå ett tillstånd att verkställa fusionsplanen (utfärdandet av fusionsintyg, se vidare avsnitt 4.11). Det framstår därför som mindre lämpligt att välja en lösning som innebär att uppgifter får uteslutas från revisorsyttrandet innan det ges in till Bolagsverket.

Vi förespråkar alltså inte att det uppställs någon begränsning av vad revisorsyttrandet kan och får innehålla (jfr 23 kap. 11 § och 36 §). Bolagets rätt att enligt 2019 års direktiv få utesluta konfidentiell information tar sikte på *offentliggörandet* av yttrandet. Denna rätt kan tillgodoses, om bolaget i samband med att det ger in revisorsyttrandet till Bolagsverket, i ett medskick begär att vissa uppgifter ska undantas från offentliggörande samt uppger och motiverar för Bolagsverket vilka av de uppgifter som ingår i yttrandet som enligt bolagets mening är konfidentiella och som ska undantas från offentliggörandet av revisorsyttrandet. Bolagsverket kan sedan, på grundval av bolagets uppgifter, pröva i vilken utsträckning revisorsyttrandet bör bli föremål för sekretess.

En sådan ordning skulle tillgodose bolagens intressen och direktivets krav samtidigt som samtliga de uppgifter som revisorn har funnit vara relevanta kan läggas till grund för Bolagsverkets granskning av fusionen. Vi anser alltså att denna lösning bör väljas och att den i lagstiftningen bör komma till uttryck i en sekretessbestämmelse som tas in i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Särskilt om utformningen av sekretessbestämmelsen

Offentlighets- och sekretesslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till syfte att skydda enskilda i verksamheter som rör tillsyn, granskning m.m. i fråga om näringslivet. Dessa bestämmelser finns huvudsakligen i 30 och 31 kap. Vi har övervägt om det bland dessa bestämmelser finns någon som skulle kunna ge det sekretesskydd som bör föreligga i förevarande situation. En bestämmelse som kan synas ligga nära till hands att använda är 30 kap. 23 §. Enligt den gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i utred-

ning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för bl.a. uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För att bestämmelsen ska vara tillämplig krävs att regeringen meddelar föreskrifter om det, vilket sker i offentlighets- och sekretessförordningen med bilaga. Av paragrafens lydelse följer att de aktuella uppgifterna måste förekomma inom någon av de verksamheter som räknas upp, dvs. utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet. Syftet med den verksamhet i vilken revisorsyttrandet ges in till Bolagsverket är något annat, nämligen att fusionsplanen med därtill fogade handlingar ska offentliggöras genom en registreringsåtgärd. Visserligen kommer Bolagsverket senare, vid en senare prövning av en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen, att kunna använda revisorsyttrandet som underlag för prövningen. Registreringen och tillståndsprövningen sker emellertid i två skilda ärenden. Vi bedömer därför att 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen inte låter sig tillämpas i den här aktuella situationen.

Det leder till slutsatsen att intresset av sekretess i detta fall bör tillgodoses genom en ny bestämmelse. Den bör placeras i 31 kap. offentlighets- och sekretesslagen som reglerar sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet.

Behovet av sekretess kan göra sig gällande även när uppgifterna av ett eller annat skäl förs vidare till en annan myndighet eller till en domstol. En sådan situation kan exempelvis uppstå vid en begäran om överprövning av Bolagsverkets beslut att inte lämna ut uppgifterna. Sekretessbestämmelsen bör därför utformas så att den gäller oavsett hos vilken myndighet och i vilken verksamhet uppgifterna förekommer. Sekretess bör emellertid inte kunna komma ifråga för uppgifter som ingår i ett myndighets- eller domstolsbeslut.

Sekretess bör i likhet med uppgifter av liknande karaktär i offentlighets- och sekretesslagen, begränsas till tjugo år.

4.7 Stämmans godkännande (artikel 126)

4.7.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Enligt artikel 126.1 i 2017 års direktiv ska bolagsstämman i vart och ett av de fusionerande bolagen, efter att ha tagit del av rapporterna enligt dåvarande artikel 124 och 125, besluta om godkännande av fusionsplanen. Detta har sin motsvarighet i 23 kap. 15 § första stycket aktiebolagslagen (som enligt 36 § är tillämplig även vid gränsöverskridande fusioner). Där anges att fusionsplanen ska underställas bolagsstämman i samtliga överlåtande bolag. Som huvudregel är det alltså endast stämman i överlåtande bolag som ska godkänna planen. Enligt paragrafens andra stycke ska emellertid fusionsplanen i vissa fall, nämligen om minst 5 procent av aktieägarna begär det, underställas stämman också i det övertagande bolaget (jfr artikel 126.3 med hänvisning till artikel 94). En bestämmelse om detta finns i 23 kap. 15 § andra stycket (som, enligt 36 § gäller även vid gränsöverskridande fusioner).

4.7.2 2019 års ändringsdirektiv

I 2019 års direktiv ändras artikel 126 på i huvudsak följande sätt.

Punkten 1 – som hittills har sagt i huvudsak endast att stämman ska besluta om godkännande av planen – har fått följande lydelse:

Efter att i tillämpliga fall ha tagit del av de rapporter som avses i artiklarna 124 och 125, yttranden från arbetstagare som lämnats i enlighet med artikel 124 och synpunkter som lämnats i enlighet med artikel 123 ska bolagsstämman i vart och ett av de fusionerande bolagen besluta, i form av en resolution, huruvida den gemensamma planen för den gränsöverskridande fusionen ska godkännas och huruvida stiftelseurkunden, och bolagsordningen om denna finns i ett särskilt instrument, ska anpassas.

Punkten 4 är ny. Enligt denna punkt ska medlemsstaterna säkerställa att det inte är möjligt att invända mot bolagsstämmans godkännande av den gränsöverskridande fusionen enbart på grunden att det utbytesförhållande för aktierna eller den kontantersättning som avses i artikel 122³⁴ b och m inte har fastställts korrekt eller att de uppgifter

³⁴ Artikel 122 avser styrelsens fusionsplan.

som lämnats om utbytesförhållandet respektive kontantersättningen inte uppfyllde de rättsliga kraven.

4.7.3 Överväganden

Vårt förslag: Synpunkter på fusionsplanen från aktieägare, arbetstagare eller borgenärer som har kommit in till bolaget senast fem arbetsdagar före dagen för bolagsstämman, ska tillhandahållas aktieägarna på stämman. (Jfr artikel 126.1 samt 123.1 b.)

Ett fusionerande bolag ska, senast vid den stämma som godkänner fusionsplanen, fatta beslut om nödvändiga ändringar av bolagsordningen. (Jfr artikel 126.1.)

Det ska inte vara möjligt att klandra bolagsstämmans beslut att godkänna fusionsplanen enbart på grund av att aktiernas utbytesförhållande eller det inlösenbelopp som erbjudits i fusionsplanen inte är korrekt fastställda eller att uppgifterna om detta inte har uppfyllt de rättsliga kraven. (Jfr artikel 126.4.)

Skälen för förslaget:

Information till aktieägarna om till bolaget inkomna synpunkter

Punkten 1 i artikel 126 i ändringsdirektivet förutsätter att aktieägarna inför stämmobeslutet har fått ta del av vissa handlingar. I huvudsakliga delar tillgodoser svensk rätt redan detta krav. Aktiebolagslagen ger redan aktieägarna möjlighet att inför stämman ta del av fusionsplanen, styrelsens redogörelse och revisorsyttrandet. Det gäller också sådana yttranden från arbetstagarrepresentanter som har kommit bolaget till del ”i god tid” före färdigställandet av styrelsens redogörelse och som därför har tagits in i denna.

Direktivet förutsätter emellertid att aktieägarna inför stämmans beslut om godkännande av fusionsplanen också har fått ta del av sådana synpunkter som har lämnats till bolaget från aktieägare, arbetstagare eller borgenärer senast fem arbetsdagar före dagen för bolagsstämman (jfr artikel 123.1 b). Frågan är hur ett sådant tillhandahållande ska åstadkommas. I sammanhanget kan noteras att direktivet inte ger utrymme att ställa upp en längre tidsfrist än just fem dagar före stämman för att lämna synpunkter.

Mot bakgrund av den begränsade tid som står till förfogande är en lösning att ålägga bolaget (styrelsen) att lägga fram de inkomna synpunkterna vid stämman. En annan lösning är att ålägga bolaget att göra de inkomna synpunkterna tillgängliga elektroniskt så snart de har inkommit, och senast några – inte mer än fem – dagar före stämman.

Det får antas att mera betydande synpunkter normalt kommer att lämnas i god tid före stämman, särskilt som aktieägarna inför stämman redan har fått del av fusionsplanen, styrelsens redogörelse, inklusive yttranden som i god tid lämnats från arbetstagare, och revisorsyttrandet. Givetvis kommer det att kunna inträffa att nya saksuppgifter eller argument kommer fram på ett mycket sent stadium. Det gäller dock för alla typer av stämmobeslut att det kan påverkas av vad som kommer fram omedelbart före eller på själva stämman.

Sammantaget bedömer vi att det är tillräckligt att de synpunkter som har kommit in till bolaget fram till fem dagar före stämman tillhandahålls aktieägarna på stämman. Vi föreslår att en bestämmelse med denna innebörd tas in i lagen.

Beslut om nödvändiga ändringar i bolagsordningen

En nyhet i ändringsdirektivet är att det uttryckligen anger att stämman ska ta ställning till om stiftelseurkunden och bolagsordningen behöver anpassas. Det kan i denna del noteras att det i skäl 16 i direktivets ingress anges att stämman bör fatta beslut om huruvida planen och nödvändiga ändringar av stiftelseurkunden, inbegripet bolagsordningen, ska godkännas, och att det är viktigt att den majoritet som krävs vid omröstningen är tillräckligt stor i syfte att säkerställa att beslutet fattas med en klar majoritet.

Enligt svensk rätt ska det, vid bildandet av ett aktiebolag, upprättas en stiftelseurkund som ska undertecknas av samtliga stiftare. Stiftelseurkunden ska innehålla en bolagsordning (jfr 2 kap. 1 §, 3 §, 4 § och 5–10 §§ aktiebolagslagen), som ska ange bl.a. bolagets företagsnamn och den ort i Sverige där styrelsen ska ha sitt säte. Ändringar i bolagsordningen beslutas av bolagsstämman (jfr 3 kap. 1 § och 4 § aktiebolagslagen). Därvid gäller som huvudregel ett majoritetskrav om två tredjedelar av såväl de angivna rösterna som de aktier som är företrädade vid stämman (jfr 7 kap. 42 § aktiebolagslagen). Detta

motsvarar det majoritetskrav som gäller för stämmobeslut om godkännande av fusionsplanen (jfr 23 kap. 17 § och 36 § aktiebolagslagen).

Vi föreslår ändå att det i lagen tas in en erinran om att det senast vid den stämma som godkänner fusionsplanen fattas beslut om nödvändiga ändringar av bolagsordningen. Det är naturligt att denna erinran bör avse såväl inhemska som gränsöverskridande fusioner.

I sammanhanget bör noteras att en fusion kan ge upphov till anknytande frågor kring bolagsordningen som kan behöva tas upp på stämman, trots att en ändring av bolagsordningen i dessa delar inte utgör en nödvändig förutsättning för ett genomförande av fusionen. Som exempel kan nämnas frågor om bolagets verksamhetsföremål, aktiekapitalet, antalet aktier och antalet styrelseledamöter, dvs. frågor som regleras i bolagsordningen (jfr 3 kap. 1 § aktiebolagslagen) och som stämman därför kan behöva ta ställning till. Någon särskild erinran om detta behöver dock knappast tas in i lagen.

Möjligheten att föra talan mot stämmans beslut

Enligt artikel 126.4 i ändringsdirektivet ska det inte vara möjligt att invända mot bolagsstämmans godkännande av den gränsöverskridande fusionen (fusionsplanen) enbart på grund av att aktiernas utbytesförhållande eller kontantersättningen inte är korrekt fastställda (i fusionsplanen, se artikel 122 b och m), eller att uppgifterna därom inte uppfyllde de rättsliga kraven.

Möjligheterna att klandra ett bolagsstämmobeslut får alltså inte omfatta de angivna förhållandena ovan, sedda för sig.

I aktiebolagslagen föreskrivs att om ett bolagsstämmobeslut inte har kommit till i behörig ordning eller på annat sätt strider mot denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen, får bl.a. en aktieägare föra talan mot bolaget vid allmän domstol om att beslutet ska upphävas eller ändras (se 7 kap. 50 §). Dessa förutsättningar kan sägas i huvudsak vara av formell karaktär. Det utesluter emellertid inte att fel som väsentligen är materiella kan göras gällande inom ramen för en klandertalan. Det skulle alltså, som svensk rätt i dag är utformad, kunna inträffa att ett sådant materiellt förhållande som anges i artikel 126.4 a och b – om kontantersättning och aktiernas utbytesförhållande – åberopas vid en klandertalan mot ett beslut att godkänna en fusionsplan.

Mot denna bakgrund bör det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse med en innebörd som motsvarar punkten 4, dvs. ett beslut om en gränsöverskridande fusion ska inte kunna klandras på någon av de i artikel 126.4 angivna grunderna. Det kan noteras att berörda aktieägare kommer att kunna få kontantersättnings storlek m.m. prövad inom ramen för de förfaranden som vi återkommer till i det följande.

Såsom direktivet är utformat synes det inte utesluta att en klander-talan förs under åberopande av de i artikeln angivna förhållandena under förutsättning att också någon annan grund åberopas till grund för talan (jfr ordet ”enbart” i artikel 126.4). Den tolkningen framstår i sig som anmärkningsvärd; mera rimligt vore om talan inte i *något* fall får föras på de nämnda grunderna. De övriga språkversioner som vi har kunnat ta del av innehåller emellertid samma formulering som den svenska och Kommissionen har vid ett s.k. genomförandemöte³⁵ gett uttryck för uppfattningen att punkten 4 ska tolkas på det först angivna sättet. Vi har utformat vårt förslag i enlighet med detta.

4.8 Aktieägarskydd (artikel 126a)

4.8.1 2019 års direktiv

Genom artikel 126a i 2019 års direktiv införs nya bestämmelser om skydd av aktieägare. De innebär i huvudsak följande.

Punkten 1: Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone de aktieägare i de fusionerande bolagen som röstade mot godkännandet av fusionsplanen har rätt att avyttra sina aktier i utbyte mot en adekvat kontantersättning på de villkor som anges i punkterna 2-6. En förutsättning för att aktieägarna ska ha denna rätt är att de till följd av fusionen skulle förvärva aktier i det bolag som uppstår genom fusionen och att detta skulle omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat än medlemsstaten för deras respektive fusionerande bolag.

Medlemsstaterna får föreskriva att denna rätt ska gälla även andra aktieägare i de fusionerande bolagen.

Medlemsstaterna får kräva att en uttrycklig invändning mot fusionsplanen, aktieägares avsikter att utöva sin rätt att avyttra sina aktier, eller båda, ska dokumenteras på lämpligt sätt, senast vid den

³⁵ Möte mellan representanter för EU:s medlemsstater under ledning av Kommissionen angående genomförandet av 2019 års direktiv; Company Law Expert Group transposition workshop on the Mobility Directive.

bolagsstämma som avses i artikel 126. Som sådan dokumentation får tillåtas registrering av en invändning mot fusionsplanen.

Punkten 2: Medlemsstaterna ska fastställa den tidsfrist inom vilken aktieägarna enligt punkten 1 måste anmäla till bolaget att de har beslutat att utöva rätten att avyttra sina aktier. Fristen får inte vara längre än en månad från stämman. Det ska säkerställas att bolagen anger en elektronisk adress för mottagande av denna anmälan.

Punkten 3: Medlemsstaterna ska fastställa den tidsfrist inom vilken den kontantersättning som anges i fusionsplanen ska betalas. Fristen får inte löpa ut senare än två månader efter den dag då den gränsöverskridande fusionen får verkan enligt artikel 129.

Punkten 4: Medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägare som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier, men anser att den erbjudna kontantersättningen inte är korrekt fastställd, har rätt att begära ytterligare kontantersättning vid behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt nationell rätt. Det ska fastställas en tidsfrist inom vilken en sådan begäran ska göras.

Medlemsstaterna får föreskriva att det slutliga beslutet att ge ytterligare kontantersättning ska gälla alla aktieägare i det berörda fusionerande bolaget som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier i enlighet med punkt 2.

Punkten 5: Medlemsstaterna ska säkerställa att den medlemsstats lagstiftning som ett fusionerande bolag omfattas av reglerar de rättigheter som avses i punkterna 1–4 och att den medlemsstaten har exklusiv behörighet när det gäller att lösa eventuella tvister som rör dessa rättigheter.

Punkten 6: Medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägare, som inte har haft rätt eller inte har utnyttjat rätten att avyttra sina aktier men anser att utbytesförhållandet för aktierna i fusionsplanen inte är adekvat, får invända mot detta förhållande och begära kontantersättning. Förfarandet för detta ska inledas vid de behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt den medlemsstats lagstiftning som det aktuella fusionerande bolaget omfattas av, inom den tidsfrist som fastställs i nationell lagstiftning. Ett sådant förfarande ska inte hindra registreringen av den gränsöverskridande fusionen. Beslutet ska vara bindande för det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen.

Medlemsstaterna får föreskriva att aktiernas utbytesförhållande enligt det beslutet gäller för sådana aktieägare i det berörda fusio-

nerande bolaget som inte har haft rätt att avyttra sina aktier eller inte har utövat denna rätt.

Punkten 7: Medlemsstaterna får också föreskriva att det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen kan tillhandahålla aktier eller annan ersättning i stället för kontantersättning.

4.8.2 Aktieägares rätt att lämna bolaget

Vårt förslag: En aktieägare i ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion ska under vissa förutsättningar – bl.a. att han eller hon har röstat emot ett godkännande av fusionsplanen – ha rätt att få sina aktier hos bolaget inlösta i utbyte mot ett i fusionsplanen angivet inlösenbelopp. Den som vill utnyttja inlösenrätten ska anmäla detta till bolaget inom en månad från dagen för stämman. Inlösenbeloppet ska betalas ut inom två månader från det att fusionen fick verkan (Jfr artikel 126a.1 och 2.)

En aktieägare som inte är nöjd med det i fusionsplanen angivna inlösenbeloppet ska kunna begära ytterligare ersättning av det fusionerande bolaget. Det ska ske genom att han eller hon väcker talan inom tre månader vid allmän domstol. I ett sådant mål ska allmänna regler om fördelning av rättegångskostnader i dispositiva tvistemål gälla. (Jfr artikel 126a.4 första stycket och artikel 126a.6 första stycket.)

Skälen för förslaget:

Aktieägares rätt att få sina aktier inlösta

I skäl 18 i ändringsdirektivets ingress påpekas att ett gränsöverskridande förfarande³⁶ för en aktieägare kan innebära en förändring av vilken medlemsstats lagstiftning som är tillämplig på hans eller hennes rättigheter. Det är mot den bakgrunden man ska se den nya bestämmelsen i artikel 126a.1 första stycket om att i vart fall de aktieägare som har röstat emot fusionsplanen ska ha rätt att ”avyttra” sina aktier och få en adekvat kontantersättning. I den följande framställningen beskrivs denna rätt som en rätt för aktieägaren att få sina aktier inlösta och kontantersättningen benämns ”inlösenbelopp”.

³⁶ Gränsöverskridande förfarande används som samlingsbeteckning för gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar.

I första hand är det fråga om en rätt att få aktierna inlösta mot det belopp som har angetts i fusionsplanen (jfr avsnitt 4.3.3). Som vi återkommer till nedan förutsätts aktieägarna emellertid ha rätt att begära ersättning med ett högre belopp.

I aktiebolagslagen måste alltså införas bestämmelser som ger aktieägare rätt att under vissa förutsättningar få sina aktier inlösta i samband med en gränsöverskridande fusion. Såsom direktivet är utformat ska en aktieägare ha denna rätt om två villkor är uppfyllda. Det ena är att han eller hon har röstat mot fusionen. Det andra är att aktieägaren genom fusionen skulle bli aktieägare i ett annat bolag än tidigare och att detta bolag omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat. Det senare villkoret är uppfyllt om en aktieägare i ett svenskt överlåtande bolag genom fusionen skulle bli aktieägare i ett tyskt övertagande bolag (men inte om samme aktieägare efter fusionen skulle bli aktieägare i ett svenskt övertagande bolag).

Det står klart att de nya bestämmelserna måste erbjuda i vart fall de aktieägare som uppfyller nu angivna kriterier en inlösenrätt.

En medlemsstat kan emellertid föreskriva att samma rätt att få sina aktier inlösta ska tillkomma andra aktieägare (se artikel 126a.1 andra stycket). Som exempel på aktieägare som skulle kunna ges en sådan rätt nämns i skäl 18 aktieägare utan rösträtt samt aktieägare för vilka fusionen inte innebär någon ändring av tillämplig lagstiftning men likväl en ändring av föreliggande rättigheter.

I svenska aktiebolag finns inte några rösträttslösa aktier (jfr 4 kap. 1 § och 5 § aktiebolagslagen). Det betyder att varje aktieägare som – oavsett skäl – anser att en gränsöverskridande fusion inte bör genomföras eller att den på något sätt skulle vara ofördelaktig för honom eller henne, kan ge uttryck för detta genom att vid stämman rösta mot ett godkännande av fusionsplanen. Därmed kommer också denna aktieägare att erhålla rätt att få sina aktier inlösta mot ett inlösenbelopp. Också i övrigt torde de omständigheter som anges i skäl 18 sakna praktisk betydelse för svenska aktieägare.

Det kan diskuteras om rätten att få aktier inlösta ändå borde utsträckas till andra aktieägare än de som har röstat mot fusionen. Ett alternativ är att låta rätten omfatta alla som inte har röstat för fusionen; på så vis skulle även aktieägare som ogillar fusionen men inte har haft tillfälle att delta på stämman få möjlighet att ”träda ut” ur bolaget.

I sammanhanget finns anledning att uppmärksamma den särskilda utträdesrätt som tillkommer en medlem i en ekonomisk förening. Om stadgarna ändras på vissa ingripande sätt utan att medlemmen har samtyckt till det, har han eller hon rätt att gå ur föreningen (jfr 3 kap. 7 § lagen om ekonomiska föreningar). Vid fusion gäller motsvarande utträdesrätt för en medlem (i en överlåtande förening) som inte har samtyckt till fusionen. Utträdesrätten vid fusion gäller oberoende av formerna för medlemmens deltagande i föreningen efter fusionen, dvs. oberoende av stadgarna i den övertagande föreningen (jfr 16 kap. 27 § lagen om ekonomiska föreningar). Den som inte har varit närvarande vid stämman, och inte heller har poströstat eller röstat genom ombud, anses inte ha samtyckt. Inte heller den som har varit närvarande men lagt ned sin röst anses ha samtyckt. En medlem som har utnyttjat den särskilda utträdesrätten har i princip rätt att återfå sina insatser (inklusive överinsatser) samt del av beslutad vinstutdelning, även om föreningens stadgar innehåller hinder mot detta.³⁷ Borde den nu aktuella inlösenrätten för aktieägare utformas på motsvarande sätt?

Utträdesrätten enligt föreningslagen går alltså något längre än den inlösenrätt som är obligatorisk enligt direktivet. Jämförelsen med vad som gäller i ekonomiska föreningar är emellertid inte helt rättvisande. Ett aktiebolag är en kapitalassociation, medan en ekonomisk förening primärt är en medlemsassociation i vars verksamhet medlemmen själv förväntas delta. Det är naturligt att en medlem i en ekonomisk förening bör åtnjuta ett särskilt starkt skydd mot att han eller hon genom en fusion ”flyttas över” till en annan förening som inte på samma sätt tillgodoser hans eller hennes ekonomiska intresen och i vars verksamhet han eller hon inte vill delta.

Aktieägare har normalt goda möjligheter att ta tillvara sin rätt vid en bolagsstämma genom att närvara personligen eller skicka ombud. En bestämmelse som ger enbart aktieägare som röstat mot fusionen inlösenrätt framstår därför inte som oskälig.

En särskild aspekt är om den ena eller andra utformningen av aktieägarnas inlösenrätt skulle ge upphov till några praktiska problem. Oavsett vilken konstruktion man väljer blir det – vid en tvist mellan bolaget och aktieägaren i fråga om inlösenrätt föreligger – en bevisfråga om aktieägaren har röstat eller på annat sätt förhållit sig

³⁷ Se Andersson m.fl., Lagen om ekonomiska föreningar, En kommentar, 5 u., kommentaren till 3 kap. 7 § och 16 kap. 27 §.

så att han eller hon har rätt till inlösen (jfr diskussionen om fördelningen av bevisbördan mellan aktieägare och bolag under punkten 2 nedan). Ingen av de nyss angivna varianterna torde från ett tillämpningsperspektiv ha något avgörande försteg framför den andra. Det kan tilläggas att ett tredje alternativ, att ge varje aktieägare – oavsett vilken inställning denne har haft till fusionsplanen – rätt att i efterhand påkalla inlösen av hans eller hennes aktier enligt vår mening skulle kunna få alltför oberäkneliga effekter för det aktuella bolaget.

Vid en samlad bedömning har vi kommit till slutsatsen att det inte finns tillräckliga skäl att utnyttja artikel 126a.1 andra stycket och ge andra aktieägare än de som har röstat mot fusionen rätt att påkalla inlösen.

Frist för inlösenanmälan

Enligt artikel 126a.2 ska det fastställas en frist inom vilken en aktieägare måste anmäla till bolaget att han eller hon har beslutat att utöva sin rätt att få sina aktier inlösta (i det följande benämnt inlösenanmälan).

Fristen får vara maximalt en månad från dagen för stämman. En aktieägare som vill nyttja rätten att få sina aktier inlösta måste anmäla detta till bolaget inom fristen.

I skäl 19 i ändringsdirektivets ingress motiveras detta med att bolagen i största möjliga utsträckning bör kunna uppskatta kostnaderna för det gränsöverskridande förfarandet. Av skälet framgår även att aktieägarna också bör kunna åläggas att tillsammans med anmälan eller inom en särskild tidsfrist ange huruvida de avser att invända mot den erbjudna kontantersättningen och kräva ytterligare sådan. Detta framgår emellertid inte av artikel 126a. I stället anges det i artikel 126a.4 att aktieägarna ska vara berättigade att inom en viss tidsfrist begära ytterligare kontantersättning (se övervägandena beträffande punkten 4 under separat rubrik nedan). Det torde innebära att en av aktieägaren i samband med anmälan lämnad ”avsiktsförklaring” inte utesluter att aktieägaren senare begär ytterligare kontantersättning. En avsiktsförklaring torde därför enbart kunna ge bolaget en indikation på antalet missnöjda aktieägare, sannolikheten för kommande processer och vilka kostnader som kan uppkomma. Det får i och för sig antas att medlemsstaterna ändå i sin

nationella lagstiftning kan ta in bestämmelser med det innehåll som anges i skäl 19. Vi bedömer dock att nyttan av sådana bestämmelser inte står i proportion till den administrativa börda som de skulle innebära.

Vi föreslår att fristen för inlösenanmälan i aktiebolagslagen bestäms till en månad. Som jämförelse kan nämnas att en medlem i en (överlåtande) ekonomisk förening som inte har samtyckt till fusionen, har rätt att säga upp sitt medlemskap inom en månad från stämmans beslut om godkännande av fusionsplanen.

Dokumentation av aktieägarens inställning

I artikel 126a.1 tredje stycket anges att medlemsstaterna får uppställa krav på dokumentation av *dels* en aktieägars uttryckliga invändning mot fusionsplanen, *dels* en aktieägars avsikter att utnyttja rätten att avyttra (lösa in) aktierna *eller* båda. Bestämmelsen får förstås så att medlemsstaterna får ålägga bolagen – inte aktieägarna – dokumentationskrav av de angivna slagen.

Det bör här noteras att bestämmelsen inte innebär att aktieägarnas rätt att få sina aktier inlösta förutsätter att de på förhand, t.ex. vid stämman, har meddelat sin avsikt om detta. För att en aktieägare ska kunna utöva sin inlösenrätt räcker det att han eller hon tillställer bolaget en inlösenanmälan inom den frist som gäller för detta (jfr punkten 2). Om aktieägaren ändå tillkännager en avsikt redan vid stämman, kan medlemsstaterna emellertid kräva att detta dokumenteras.

Vad först gäller dokumentation av en ”uttrycklig invändning mot fusionsplanen” får detta antas åsyfta dokumentation om att aktieägaren har röstat mot fusionsplanen.

Som ovan framgått anser vi att rätten att få aktier inlösta bör förutsätta att aktieägaren har röstat mot godkännandet av fusionsplanen. Det talar för att det skulle kunna vara lämpligt med någon form av dokumentation av hur aktieägaren har agerat vid omröstningen på stämman. En ordning helt utan spårbarhet skulle kunna öppna för att även de som inte har rätt att få sina aktier inlösta skickar in en inlösenanmälan sedan resultatet av omröstningen står klart.

Frågan om dokumentation bör i första hand ses i ljuset av vad aktiebolagslagen föreskriver om förfarandet på bolagsstämma.

Enligt gällande rätt ska det vid bolagsstämman upprättas en röstlängd, dvs. en förteckning över närvarande aktieägare, ombud och biträden. En aktieägare som har poströstat ska anses som närvarande (se 7 kap. 29 § aktiebolagslagen, jfr 3 § (ombud), 4 a § (poströstning) och 5 § (biträde) i samma kapitel). Vid poströstning ska det användas ett formulär som bolaget tillhandahåller och som ska innehålla svarsalternativen ”Ja” respektive ”Nej” för de beslutsförslag som finns (se 7 kap. 4 a § aktiebolagslagen). Beträffande omröstningen på plats gäller att omröstning ska ske om någon av aktieägarna begär det (se 7 kap. 37 § aktiebolagslagen). Det innebär att omröstning som huvudregel sker genom acklamation (de röstande svarar muntligen ja eller nej på en framställd fråga). Resultatet kan därefter, om ingen begär votering, antas som stämmans beslut. För det fall att omröstning begärs ska den som huvudregel ske öppet (se 7 kap. 38 § första stycket aktiebolagslagen). En öppen omröstning innebär att röst-räkning kan genomföras. När det gäller beslut som kräver kvalificerad majoritet – t.ex. en fråga om godkännande av en fusionsplan – kan resultatet alltså säkerställas, i bemärkelsen med visshet nå upp till rätt andel av rösterna, på detta vis. Det förutsätter emellertid att någon tar initiativ till det. Vid stämman ska det också föras protokoll, där det bl.a. ska antecknas vilka beslut som stämman har fattat. Om ett beslut har fattats genom omröstning, ska det i protokollet antecknas vad som har yrkats och utfallet av omröstningen. Röstlängden ska tas in i eller läggas som en bilaga till protokollet (se 7 kap. 48 § andra stycket aktiebolagslagen). Lagen ställer dock – inte ens när omröstning har skett öppet – något krav på att det i protokollet anges vilka som har röstat för eller emot ett visst förslag.

Det sagda innebär att gällande stämmoregler typiskt sett inte leder till en dokumentation av vilka aktieägare som har röstat på det ena eller andra sättet i en specifik fråga. Det går endast att få reda på *dels* om en aktieägare har varit närvarande vid stämman eller ej, *dels* resultatet av de omröstningar som har skett. Hur en enskild aktieägare har förhållit sig till ett förslag om en gränsöverskridande fusion går därför sällan att klargöra med utgångspunkt i röstlängd och protokoll.

Inget hindrar dock stämman från att inför ett beslut om en gränsöverskridande fusion besluta att omröstningen ska dokumenteras på särskilt sätt. Från bolagens perspektiv skulle därför ett mera generellt lagkrav på dokumentation inte tillföra något.

Det kan dock hävdas att ett dokumentationskrav är motiverat i ett aktieägarperspektiv för att garantera att den aktieägare som har röstat mot fusionen senare verkligen kan utnyttja sin rätt att få sina aktier inlösta.

Här kan det ha sitt intresse vem som bär bevisbördan för det fall att tvist uppstår mellan en aktieägare och bolaget i frågan om aktieägaren har röstat emot fusionen. Om en aktieägare gör gällande att han eller hon har rätt att få sina aktier inlösta av bolaget, på grund av att dessa förutsättningar är uppfyllda (dvs. att han eller hon vid stämman har röstat emot fusionsplanen), bör bevisbördan för detta principiellt åvila aktieägaren. Samtidigt måste regelverket ge en aktieägare rimliga möjligheter att uppfylla denna bevisbörda. Det kan hävdas att en dokumentationsskyldighet för bolaget utgör en förutsättning för att aktieägaren ska kunna fullgöra sin bevisbörda.

Vi bedömer dock att en aktieägare även utan en dokumentationsskyldighet för bolaget kommer att ha rimliga praktiska möjligheter att lägga fram tillräcklig bevisning om att han eller hon har röstat på visst sätt. Det kan tilläggas att lagregler om dokumentationsskyldighet inte helt undanröjer risken för att ett bolag agerar illojalt mot aktieägaren genom t.ex. felaktig protokollföring. Nyttan av en dokumentationsskyldighet torde alltså vara begränsad.

Sammanfattningsvis är det enligt vår mening inte motiverat att uppställa något särskilt dokumentationskrav vid omröstning om fusionsplan.

Vad härefter gäller dokumentation av en aktieägares avsikt att lösa in sina aktier kan konstateras att en sådan närmast skulle tjäna som en indikation för bolaget på något som ändå måste konkretiseras genom en senare inlösenanmälan. Vi föreslår därför inte heller något dokumentationskrav beträffande detta slag av uppgifter.

Fristen för utbetalning av inlösenbeloppet

Enligt artikel 126a.3 ska det fastställas en frist för utbetalning av kontantersättningen. Fristen får vara maximalt två månader från den dag som fusionen fick verkan enligt artikel 129. Av direktivets ordalydelse får anses följa att den angivna fristen avser endast den ersättning som har angetts i fusionsplanen, dvs. vad som ska utbetalas enligt punkterna 1 och 2. Bestämmelsen avser alltså inte betalning av

den eventuella tillkommande ersättning som ska utgå efter särskild talan (jfr nedan). Betalningsfristen är f.ö. så kort att det uppenbarligen inte kan komma ifråga att kräva att också den tillkommande ersättningen – som kan vara tvistig mellan aktieägaren och bolaget – betalas inom fristen.

Ändringsdirektivet medger i och för sig att det i svensk rätt föreskrivs en kortare frist än den som anges i direktivet (två månader). Praktiska skäl och harmoniseringsskäl talar emellertid för att fristen bestäms till två månader från det att fusionen fick verkan (om denna tidpunkt se artikel 129 och 23 kap. 49 § aktiebolagslagen).

Begäran om högre inlösenbelopp

Utgångspunkten i direktivet är att en aktieägare som har rätt att få sina aktier inlösta ska erhålla ersättning för dessa med det belopp som anges i fusionsplanen. Enligt artikel 126a.4 första stycket har emellertid de aktieägare som har gjort en inlösenanmälan och som anser att inlösenbeloppet inte är korrekt fastställt rätt att inom viss tidsfrist begära ytterligare ersättning. En sådan begäran ska prövas ”vid behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt nationell rätt”.

Bestämmelsen avspeglas i skäl 20 i ändringsdirektivets ingress. Där sägs att beräkningen av erbjudandet om kontantersättning bör baseras på allmänt accepterade värderingsmetoder. Aktieägare bör ha rätt att invända mot beräkningen och ifrågasätta om den erbjudna kontantersättningen är tillräcklig inför behöriga administrativa eller rättsliga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt nationell rätt, inklusive skiljedomstolar. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att aktieägare som har anmält att de har beslutat att utöva sin rätt att avyttra sina aktier har rätt att ansluta sig till ett sådant förfarande, och i nationell rätt kunna fastställa tidsfrister för en sådan anslutning. I ljuset av detta uttalande är det tydligt att syftet med artikel 126a.4 är att ge aktieägare som anser att bolagen har grundat den i fusionsplanen erbjudna inlösenbeloppet på en felaktig beräkning eller använt en bristfällig metod vid värderingen av aktierna en möjlighet att få beloppet justerat.

Frågan är då hur en sådan begäran bör prövas. Här framträder två huvudalternativ; domstolsprövning och skiljeförfarande.

En tvist om inlösenbeloppets storlek utgör en civilrättslig tvist mellan enskilda. Huvudprincipen i svensk rätt är att den enskilde har rätt att få en sådan tvist prövad i allmän domstol och att talan då väcks genom ansökan om stämning i tingsrätt. Det talar för att också en tvist av detta slag bör prövas i allmän domstol enligt bestämmelserna om dispositiva tvistemål. Det kan noteras att vissa slag av aktiebolagsrättsliga inlösentvister redan enligt gällande rätt prövas på detta sätt (se 25 kap. 22 § och 29 kap. 4 § aktiebolagslagen). En ordning av detta slag utesluter inte att parterna genom särskilt avtal kommer överens om att i stället låta en skiljenämnd pröva tvisten.

Rätten att få aktier inlösta mot ersättning uppvisar samtidigt stora likheter med den rätt till inlösen som minoritetsaktieägare har enligt 22 kap. aktiebolagslagen, bestämmelser som, likt direktivets bestämmelser, tillgodoser ett minoritetsaktieägarintresse. Förfarandet i 22 kap. aktiebolagslagen bygger på att tvister om rätt till inlösen och om inlösenbeloppets storlek prövas av skiljemän, dock med möjlighet till materiell överprövning i domstol. Det är ett väl etablerat förfarande. I sammanhanget kan noteras att våra utredningsdirektiv anger att de lösningar som föreslås i möjligaste mån ska ligga i linje med de principer som underbygger lagstiftningen på området, t.ex. förfarandet vid inlösen av minoritetsaktier.

En fördel med det slag av förfarande som regleras i 22 kap. aktiebolagslagen är – enligt vad regeringen angav i förarbetena till aktiebolagslagen – att det typiskt sett är enklare att uppbringa den specialkompetens som krävs i inlösentvister inom ramen för ett skiljeförfarande än inom ramen för ett domstolsförfarande. En annan fördel är att ett skiljeförfarande som regel också är snabbare än ett domstolsförfarande. Sammantaget var det, vid tillkomsten av den nu gällande aktiebolagslagens tillkomst, regeringens mening att den rådande ordningen på ett rimligt sätt tillgodosåg de olika krav som bör ställas på ett inlösenförfarande och att inlösentvister därför även fortsättningsvis skulle prövas av skiljenämnd.

Inlösenförfarandet i 22 kap. aktiebolagslagen är emellertid inte oomstritt. Lagrådet påpekade vid tillkomsten av aktiebolagslagen att tidsvinsterna är begränsade. Det har också hävdats att förfarandet ger mindre rättssäkerhetsgarantier och öppenhet än ett domstolsförfarande.

Bestämmelserna om inlösen av minoritetsaktier i 22 kap. aktiebolagslagen innebär följande. En aktieägare som innehar mer än nio tiondelar av aktierna i ett aktiebolag (majoritetsägaren) kan lösa in övriga

aktieägares aktier (tvångsinlösen). Minoritetsaktieägare har motsvarande rätt att få sina aktier inlösta av majoritetsägaren. Bestämmelserna är tvingande på så sätt att de inte med aktiebolagsrättslig verkan kan avtalas bort eller sättas ur spel genom bestämmelser i bolagsordningen.

Ett inlösenförfarande kan påkallas av antingen en majoritetsaktieägare eller en minoritetsaktieägare (jfr 22 kap. 1 § första stycket aktiebolagslagen). För en aktie som ska lösas in ska det utgå ett lösenbelopp. Parterna kan själva komma överens om beloppet, men om detta inte är möjligt får beloppet bestämmas enligt vissa i lag angivna kriterier (se 22 kap. 2 § aktiebolagslagen).³⁸ Dessa kriterier är närmare utvecklade i förarbeten och praxis.

En tvist om lösenbeloppets storlek ska prövas av tre skiljemän, enligt det förfarande som föreskrivs i lagen (1999:116) om skiljeförfarande. 22 kap. aktiebolagslagen innehåller emellertid ett antal särbestämmelser om skiljeprocessen.

För talan i inlösentvist på minoritetsägares initiativ gäller att denne kan påkalla skiljeförfarande genom en skriftlig begäran till bolaget i enlighet med 19 § lagen om skiljeförfarande (jfr 22 kap. 5 § första stycket aktiebolagslagen). Talan i en inlösentvist får tas upp till prövning om den avser (1) fastställelse av rätt eller skyldighet till inlösen, (2) fastställelse av lösenbeloppets storlek, eller (3) förpliktelse för majoritetsaktieägaren att betala fastställt lösenbelopp till aktieägare vars aktier löses in (se 22 kap. 5 § andra stycket aktiebolagslagen). Talan kan alltså avse både fastställelse (av t.ex. lösenbeloppet) och fullgörelse (skyldighet för majoritetsaktieägaren att betala det lösenbelopp som skiljenämnden fastställer).³⁹ I skiljedomen ska det emellertid inte pekas ut till vem fullgörelse ska ske; det ska alltså inte anges vilken eller vilka aktieägare som har rätt till det fastställda lösenbeloppet.⁴⁰ I stället framgår detta av lag genom en bestämmelse där det anges vem som presumeras ha rätt till det lösenbelopp som bestäms i inlösentvisten (se 22 kap. 4 § aktiebolagslagen).⁴¹ Denna bestämmelse torde framför allt ta sikte på den situationen att majoritetsägaren har begärt inlösen av samtliga minoritetsaktier.

Rättsverkningarna av en skiljedom avseende lösenbeloppet inträder först när domen har vunnit laga kraft, och då ska aktierna övergå

³⁸ För ytterligare bakgrund i fråga om hur lösenbeloppet ska bestämmas hänvisas till prop. 2004/05:85 s. 446 ff.

³⁹ Se prop. 2004/05:85, del 2, s. 815.

⁴⁰ Jfr Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, kommentaren till 22 kap. 4 §.

⁴¹ Jfr prop. 2004/05:85, del 2, s. 814.

i majoritetsaktieägarens ägo (se 22 kap. 20 § aktiebolagslagen). I vissa fall finns dock förutsättningar att, innan frågan om lösenbeloppet slutligt har prövats, besluta om s.k. förhandstillträde för majoritetsaktieägaren (se 22 kap. 12 § aktiebolagslagen). Det innebär att majoritetsaktieägaren kommer i åtnjutande av samtliga rättigheter och befogenheter som är knutna till aktieinnehavet, trots att processen ännu inte är slutligt avgjord.

Proceduren fördröjs inte heller nödvändigtvis av att någon eller några minoritetsägare väcker talan mot skiljedomen. Det torde nämligen, enligt förarbetena till aktiebolagslagen, inte råda nödvändig processgemenskap mellan minoritetsägarna. Det innebär att domen får laga kraft i förhållande till de minoritetsägare som inte själva väcker talan mot den⁴².

Oavsett vem som vinner tvisten ska majoritetsägaren som huvudregel svara för kostnaderna i skiljeförfarandet, både för ersättningen till skiljemännen och för andra aktieägares kostnader (se 22 kap. 23 § aktiebolagslagen). För någon talan mot skiljedomen i allmän domstol gäller särskilda bestämmelser om hur rättegångskostnaderna ska fördelas (se 22 kap. 25 § aktiebolagslagen).

Det finns anledning att framhålla en viktig skillnad mellan förfarandet enligt 22 kap. aktiebolagslagen och en skiljetvist i allmänhet. Vid klander av en vanlig skiljedom kan domstolen inte ompröva skiljedomen i materiellt hänseende. När en skiljedom i en inlösentvist enligt 22 kap. aktiebolagslagen klandras, kan domstolen däremot ompröva den både i formellt och materiellt hänseende (jfr 33–36 §§ lagen, 1999:116, om skiljeförfarande).

Det råder viss osäkerhet om en skiljedom enligt 22 kap. aktiebolagslagen är verkställbar utomlands.⁴³

⁴² Se prop. 2004/05:85, del 2, s. 826.

⁴³ Bryssel I-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område) innehåller regler om bl.a. erkännande och verkställighet av domar som meddelats i tvister på privaträttens område. Från dess tillämpningsområde har emellertid undantagits skiljeförfaranden (jfr artikel 1.2 d Bryssel I-förordningen). Det påverkar dock inte tillämpningen av New York-konventionen (Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, antagen i New York den 10 juni 1958, ratificerad av Sverige den 17 december 1971), till vilken bl.a. samtliga medlemsstater i EU har anslutit sig (jfr skäl 12 i ingressen i Bryssel I-förordningen).

Av det sagda följer att en skiljedom som huvudregel blir verkställbar i andra medlemsstater. Men när det gäller just ett skiljeförfarande enligt 22 kap. aktiebolagslagen går det inte att med säkerhet säga om verkställighet kan ske med stöd av New York-konventionen. I konventionen anges nämligen i vilka fall erkännande och verkställighet av skiljedom får vägras, däribland om ”skiljedomen

Fråga är då om det finns anledning att använda sig av ett förfarande av det slag som regleras i 22 kap. aktiebolagslagen när en aktieägare begär ett högre inlösenbelopp än det som anges i fusionsplanen.

Enligt vår mening bör den frågan besvaras nekande. Det bör krävas starka skäl för att avvika från den i svensk rätt gällande huvudprincipen om domstolsprövning i första instans. Sådana skäl föreligger inte.

Det ska först noteras att regleringen i 22 kap. aktiebolagslagen avser ett slag av inlösen som i grunden har expropriativa inslag. Regleringen kan inte utan vidare tillämpas på det slag av inlösen som det här är fråga om och som enbart kan initieras av en eller flera aktieägare. Som exempel kan nämnas de särskilda bestämmelserna i 22 kap. aktiebolagslagen om utseende av god man för minoritetsaktieägarna liksom de för minoritetsaktieägarna särskilt förmånliga bestämmelserna om kostnadsansvar. Bestämmelser av dessa slag fyller enligt vår mening ingen funktion vid inlösen av nu aktuellt slag. Bestämmelserna i 22 kap. aktiebolagslagen skulle därför behöva modifieras om de ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt även vid inlösen i samband med gränsöverskridande fusioner.

Fördelarna med att tillämpa en ordning motsvarande den i 22 kap. aktiebolagslagen torde också vara begränsade. De bedömningar som kommer att behöva göras i mål av detta slag är inte mera krävande än många andra värderingar som anförtros allmän domstol. I enskilda fall skulle säkerligen ett skiljeförfarande kunna medföra vissa tidsvinster men generellt sett torde de inte bli så stora. I sammanhanget bör tilläggas att antalet tvister av detta slag får antas bli förhållandevis sällsynta jämfört med antalet fall av tvångsinlösen och inte torde få någon märkbar inverkan på domstolarnas arbetsbörda.

Till detta kommer att andra snarlika tvister mellan bolaget och dess aktieägare eller borgenärer med anknytning till en gränsöverskridande fusion normalt kommer att prövas i domstol (jfr 23 kap. 2 § aktiebolagslagen). Detsamma gäller andra slag av inlösen av aktier som regleras i aktiebolagslagen och som aktualiserar frågor om aktiers värde. 22 kap. aktiebolagslagen framstår alltså inte som en för aktiebolagslagen vare sig exklusiv eller representativ reglering av förfarandet för att bestämma en akties värde.

behandlar tvist, som icke avses med eller omfattar av skiljeavtalet eller att skiljedomen innehåller beslut i ämne, som faller utanför skiljeavtalet” (jfr artikel V.1 c New York-konventionen). Eftersom en skiljedom enligt 22 kap. aktiebolagslagen grundar sig på lag och inte på avtal, får rättsläget med avseende på internationell verkställighet av sådana domar betraktas som osäkert.

Också den osäkerhet som råder om möjligheterna att få en skiljedom, grundad på lag, verkställd utomlands talar mot att i detta sammanhang välja en skiljedomslösning.

Vi anser alltså att tvister av det aktuella slaget, likt andra civilrättsliga tvister, i första hand bör prövas av allmän domstol (på samma sätt som sker när det är fråga om inlösen enligt 25 kap. 22 § eller 29 kap. 4 § aktiebolagslagen). Det bör emellertid vara möjligt att träffa avtal om att inlösentvister ska prövas av skiljemän. Redan nu gällande regler ger utrymme för detta (se 1 § lagen, 1999:116, om skiljeförfarande som ger ett generellt utrymme för skiljeavtal i dispositiva förhållanden). Bestämmelser om prövning genom skiljemän bör också kunna tas in i bolagsordningen. Denna möjlighet följer redan av den befintliga 7 kap. 54 § aktiebolagslagen.

Vi har redan varit inne på frågan om rättegångskostnader. Eftersom det vid inlösen av detta slag inte är fråga om något expropriativt förfarande, bör ledning inte hämtas i de särskilda bestämmelserna om kostnadsansvar i 22 kap. aktiebolagslagen. I stället bör de allmänna reglerna om fördelning av rättegångskostnader i dispositiva tvistemål gälla.

Särskilt om samordning mellan flera aktieägars talan

Det går inte att utesluta att det någon gång kommer att förekomma att talan om ytterligare ersättning kommer att väckas av ett stort antal aktieägare. I sådana fall skulle den nu förordade ordningen kunna leda till inte obetydliga kostnader för både enskilda och domstolsväsendet. Det väcker frågan om det bör införas några särskilda regler för samordning av flera olika käromål.

Här kan inlösenförfarandet i 22 kap. aktiebolagslagen synas erbjuda en förebild. Vid inlösen som sker på majoritetsaktieägars begäran förordnas normalt en god man som bl.a. har till uppgift att företräda frånvarande minoritetsaktieägarna under förfarandet. Den gode mannen är behörig att företa processhandlingar som är bindande för de aktieägare som han eller hon företräder (se 22 kap. 8 och 10 §§). Kostnaderna för den gode mannen ska normalt bäras av majoritetsaktieägaren (se 22 kap. 23 §). Det finns dock inget som hindrar de minoritetsaktieägare som så önskar att föra sin egen talan. Det

bör understrykas att systemet med god man inte gäller vid inlösen som påkallas av minoritetsaktieägare.

Vi har mot den nu angivna bakgrunden övervägt om en liknande ordning, där aktieägarnas talan kan föras av en gemensam god man, borde finnas även vid nu aktuellt slag av inlösen. Till en viss del skulle den kunna utformas efter mönster av vad som gäller enligt 22 kap. aktiebolagslagen. I andra avseenden är det emellertid inte självklart vad som bör gälla, t.ex. i fråga om kostnaderna för den gode mannen.

Våra överväganden har utmynnat i bedömningen att behovet av särskilda bestämmelser av detta slag inte är så stort att det motiverar särskild lagstiftning. För det första torde antalet fall där ett större antal aktieägare begär inlösen bli mycket begränsat. För det andra erbjuder den gällande processordningen stora möjligheter till samordning. Gällande forumbestämmelser innebär att talan kommer att väckas vid en och samma tingsrätt. Bestämmelserna om förening (kumulation) av mål innebär också att flera käromål som stöder sig på väsentligen samma grund ska handläggas i en rättegång (se 14 kap. 2 §, även 14 kap. 6 § rättegångsbalken). De rättegångskostnadsregler som vi ovan har föreslagit torde också ge parterna incitament att samordna sina olika yrkanden och anlita gemensamma ombud.

Tidsfristen för att väcka talan om högre inlösenbelopp

Enligt artikel 126a.4 ska medlemsstaterna fastställa en tidsfrist inom vilken begäran om ytterligare kontantersättning (dvs. högre inlösenbelopp) ska framställas.

Det finns ingen motsvarande tidsfrist för talan i inlösentvister (22 kap. aktiebolagslagen). I stället kan man hämta ledning i vad som gäller talan mot stämmobeslut.⁴⁴ Sådan talan ska som huvudregel väckas inom tre månader från dagen för beslutet, annars är rätten att föra talan förlorad (se 7 kap. 50 och 51 §§ aktiebolagslagen).

Talan om ytterligare kontantersättning låter sig visserligen inte omedelbart jämföras med talan mot ett stämmobeslut. Några skäl att föreskriva en kortare frist än den som gäller för talan mot stäm-

⁴⁴ Såsom har berörts i avsnitt 4.7.3 kan ett beslut om godkännande av en fusionsplan avseende en gränsöverskridande fusion inte angräpas enbart på den grunden att utbytesförhållandet mellan aktierna eller kontantersättningen inte är korrekt fastställda. I ljuset av det framstår möjligheten att föra talan om ett högre inlösenbelopp i någon mån som ett substitut för en talan mot stämmobeslutet.

beslut har vi emellertid inte kunnat finna. En begäran om högre inlösenbelopp torde inte sällan behöva föregås av överväganden och beräkningar, som är båda svåröverskådliga och komplexa att bemästra för en genomsnittlig aktieägare. Vi ser dock inte heller inte anledning att bestämma fristen till mer än tre månader.

Vi föreslår därför att fristen för talan om högre inlösenbelopp bestäms till tre månader.

Vem ska kunna åberopa en dom om rätt till högre inlösenbelopp?

Enligt artikel 126a.4 andra stycket kan en medlemsstat välja att låta det slutliga beslutet om ytterligare kontantersättning, dvs. ett beslut om högre inlösenbelopp, omfatta alla aktieägare som har gjort en inlösenanmälan till bolaget.

Vi anser inte att denna möjlighet bör utnyttjas.

En grundprincip i svensk processrätt är att en dom har rättskraft enbart mellan parterna. Att utsträcka rättsverkan av ett avgörande som avser inlösenbeloppets storlek till andra än dem som har varit parter i domstolen skulle strida mot den principen.

Visserligen skulle en bestämmelse av det slag som direktivet möjliggör möjligen kunna minska antalet processer om inlösenbeloppets storlek något. Åtskilliga i och för sig missnöjda aktieägare skulle sannolikt nöja sig med det inlösenbelopp som fastställs på talan av någon annan aktieägare. Bestämmelsen skulle emellertid inte medföra några bättre möjligheter till samordning mellan aktieägare än dessa ändå, en sådan bestämmelse förutom, skulle kunna åstadkomma. I stället skulle en bestämmelse av detta slag sannolikt leda till svårlösta processuella komplikationer, t.ex. vid överklagande till andra instans.

Det kan dessutom ifrågasättas om en reglering som låter alla berörda aktieägare dra nytta av en enskild aktieägare talan är skälig mot bakgrund av att det endast är den aktieägare som själv för talan som tar på sig ett rättegångskostnadsansvar. Regleringen skulle dessutom kunna användas som ett sätt att kringgå rättegångskostnadsreglerna på så sätt att en grupp aktieägare låter en mindre bemedlad aktieägare föra talan och därmed inta rollen av en processuell målvakt.

Några processuella frågor

Enligt artikel 126a.5 ska medlemsstaterna säkerställa exklusiv behörighet när det gäller att lösa eventuella tvister som rör de rättigheter som i enlighet med punkterna 1–4 har införlivats med nationell rätt. Detta innebär att svensk lagstiftning måste säkerställa att aktieägarna har tillgång till en instans för prövning av tvister av detta slag.

Enligt vårt förslag ovan ska allmän domstol vara behörigt forum för de anspråk som aktieägare enligt den punkten ska vara berättigade att rikta mot det berörda (svenska) fusionerande bolaget. Ett svenskt aktiebolag svarar, såvitt nu är av intresse, vid den domstol där bolagets styrelse har sitt säte. I ett svenskt bolag ska styrelsen alltid ha sitt säte inom Sverige. Det kommer därmed alltid att finnas en svensk domstol som kan pröva en talan om inlösenbeloppets storlek, riktad mot ett svenskt bolag.

En särskild fråga är vilket av de bolag som deltar i fusionen som talan ska riktas mot. Den aktieägare som har påkallat inlösen innehar visserligen regelmässigt aktier i ett överlåtande bolag men det bolaget kommer genom fusionen att upplösas och dess tillgångar och skulder kommer att övertas av det övertagande bolaget. Praktiska skäl kan mot den bakgrunden synas tala för att talan ska väckas mot det övertagande bolaget. Inlösen (förvärvet) av aktier utgör emellertid en transaktion mellan – i det angivna fallet – aktieägaren och det överlåtande bolaget och det är därmed närmast ofrånkomligt att den talan som grundas på denna transaktion riktas mot det överlåtande bolaget. Den fordran på det överlåtande bolaget som fastställs med anledning av talan utgör emellertid det slaget av fordran som till följd av fusionen kommer att kunna göras gällande mot det övertagande bolaget.

Följden av det nu sagda blir att tvistlösningen ska ske i det överlåtande bolagets hemland. Det innebär att en aktieägare i ett svenskt överlåtande bolag ska ha möjlighet att väcka talan i Sverige. Den möjligheten får anses följa redan av befintliga svenska processuella bestämmelser. Vi föreslår därför inga ytterligare svenska bestämmelser i denna del. Vad gäller aktieägare i utländska överlåtande bolag kan deras rätt att föra talan antas komma att regleras av lagstiftningen i det utländska bolagets hemland.

Vad gäller för aktierna efter inlösen?

Den terminologi som används i direktivet, att aktieägaren ”avyttrar” sina aktier kan ge intrycket av att aktierna genom transaktionen övergår i bolagets ägo; det skulle alltså vara fråga om ett slags förvärv av egna aktier med möjlighet för bolaget att senare överlåta aktierna till nya aktieägare (jfr 19 kap. aktiebolagslagen). Detta torde emellertid inte vara direktivets avsikt. Bolaget står i den aktuella situationen inför sin upplösning och innehavet av aktierna kan inte sägas representera något värde vare sig för bolaget eller för någon annan. Transaktionen torde i stället vara att jämföras med vad som sker i samband med minskning av aktiekapitalet genom indragning av aktier (jfr 20 kap. aktiebolagslagen). De aktier som inlöses kommer i det följande inte att vara förenade med några rättigheter i bolaget och kommer inte heller att kunna göras gällande på något annat sätt. Vi har dock inte bedömt att detta behöver klargöras särskilt i lagtexten.

4.8.3 Rätt till kompletterande utjämningsvederlag

Vårt förslag: Om det utbytesförhållande för aktier eller andra värdepapper som anges i fusionsplanen inte är adekvat och detta får till följd att en aktieägare som inte får sina aktier inlösta blir otillräckligt kompenserad, har han eller hon rätt till ytterligare ersättning. Frågan om rätt till sådan ersättning ska prövas vid allmän domstol enligt vad som gäller om tvistemål i allmänhet.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 126a.6 i ändringsdirektivet ska det säkerställas att samtliga de aktieägare som inte kunnat eller velat avyttra sina aktier mot kontant ersättning, men som anser att det utbytesförhållande för aktierna som anges i fusionsplanen inte är adekvat får invända mot det och begära kontant ersättning.

I skäl 21 i direktivets ingress anges dessutom att vid bedömningen av om aktiernas utbytesförhållande är adekvat bör den behöriga myndigheten också ta hänsyn till storleken på eventuell kompletterande kontant ersättning enligt planen.

Som en följd av artikel 126a.6 bör det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om rätt till ytterligare ersättning till de aktieägare som inte får sina aktier inlösta. Bestämmelsen bör ha den innebörden att en aktieägare ska ha rätt till ytterligare ersättning, om det utbytes-

förhållande för aktier eller andra värdepapper som anges i fusionsplanen inte är adekvat och detta får till följd att han eller hon inte är tillräckligt kompenserad.

Utgångspunkten i direktivet är att den ytterligare ersättningen ska utgå i form av kontantersättning. Den kommer därmed att ha karaktären av kompletterande utjämningsvederlag. Enligt artikel 126a.7 får medlemsstaterna visserligen tillåta att det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen tillhandahåller aktier eller annan ersättning i stället för kontantersättning. Vi har emellertid inte kunnat finna några påtagliga fördelar med ett utnyttjande av denna möjlighet. I en tvist som grunden går tillbaka på skilda uppfattningar om bolagets eller aktiernas värde skulle bestämmelser av sådant slag snarast föranleda ytterligare värderingsproblem och komplicera processen. Vi föreslår därför att den ytterligare ersättning som en aktieägare bedöms ha rätt till utgår såsom ett i kronor eller annan valuta bestämt belopp.

Också artikel 126a.6 väcker frågor om formen för tvistlösning m.m. I dessa frågor gör vi samma överväganden som vi har gjort när det gäller tvister om rätt till ytterligare inlösenbelopp (se ovan). Det innebär att en tvist bör handläggas vid allmän domstol enligt den ordning som gäller för tvistemål i allmänhet och att fristen för att väcka talan bör vara tre månader från dagen för den bolagsstämma som godkände fusionsplanen.

I direktivet anges särskilt att ett sådan talan inte ska hindra registreringen av den gränsöverskridande fusionen. Någon särskild bestämmelse av denna innebörd fordras enligt vår mening inte.

Även i denna del uppkommer frågan mot vilket av de bolag som deltar i fusionen som talan ska riktas mot. Det anges i artikel 126a.6 att förfarandet ska inledas vid de behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt den medlemsstats lagstiftning som det relevanta fusionerande bolaget omfattas av. En aktieägare som innehar aktier i det överlåtande bolaget ska således kunna väcka talan mot det bolaget i den medlemsstat där bolaget har sitt säte i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller där. Vi bedömer inte att detta förutsätter några svenska lagändringar.

Av artikel 126a.6 andra stycket följer att en medlemsstat kan välja att låta ett beslut om kompletterande utjämningsvederlag omfatta samtliga aktieägare som inte har rätt att lösa in sina aktier eller som inte har utövat den rätten.

Vi anser inte att denna möjlighet bör utnyttjas i svensk rätt och hänvisar härvid till de överväganden som vi har gjort ovan i den parallella frågan om rätten att åberopa en dom avseende högre inlösenbelopp (se avsnitt 4.8.2).

4.9 Borgenärsskydd (artikel 126b)

4.9.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

En fusion kan innebära vissa risker för de deltagande bolagens borgenärer. För borgenärerna i det överlåtande bolaget medför fusionen ett gäldenärsbyte, varvid den nya gäldenären, det övertagande bolaget, kan ha en sämre betalningsförmåga än det överlåtande bolaget. För borgenärerna i det övertagande bolaget kan fusionen medföra att bolaget tvingas ta över nya skulder i en sådan omfattning att bolagets kreditvärdighet sammantaget försämras. Det är givet att en gränsöverskridande fusion därutöver innebär alldeles särskilda risker för borgenärerna, i synnerhet för borgenärerna i överlåtande bolag, eftersom det bolag som de hädanefter kan rikta sina anspråk mot kan vara underkastat delvis andra kapitalskyddsregler än det överlåtande bolaget var.

2017 års direktiv innehöll dock inga bestämmelser som särskilt tog sikte på borgenärsskydd.

Aktiebolagslagens bestämmelser av gränsöverskridande fusioner innehåller, liksom regleringen av inhemska fusioner, en rad bestämmelser som syftar till att skydda borgenärerna.

Till att börja med ska vart och ett av de bolag som deltar i fusionen skriftligen underrätta sina kända borgenärer om fusionen. Detta ska ske sedan fusionsplanen har blivit gällande, dvs. vanligen sedan fusionsplanen har godkänts på stämma. Underrättelserna ska innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att fusionsplanen verkställs (se 23 kap. 19 § aktiebolagslagen, jfr 36 §). Bolaget ska senare ansöka hos Bolagsverket om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Verket ska då, som huvudregel, kalla bolagets borgenärer, som därmed får möjlighet att motsätta sig fusionen (se 23 kap. 22 § aktiebolagslagen, jfr 36 §).

Bestämmelserna om underrättelse och kallelse innehåller dock två viktiga undantag. Det första undantaget gäller borgenärerna i det

övertagande bolaget. Dessa ska inte underrättas respektive kallas, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer.

Det andra undantaget innebär att Bolagsverket inte ska kalla de borgenärer, vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen.

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta (se 23 kap. 22 § aktiebolagslagen, jfr 36 §).

Om ingen av de borgenärer som omfattas av kallelsen motsätter sig ansökan, ska Bolagsverket ge bolagen tillstånd att verkställa fusionsplanen. För det fall att någon borgenär motsätter sig ansökan, ska Bolagsverket i stället överlämna ärendet till tingsrätten i den ort där styrelsen i det övertagande bolaget ska ha sitt säte (se 23 kap. 23 § aktiebolagslagen, jfr 36 §). Om ett ärende på det sättet har överlämnats till allmän domstol, ska domstolen lämna tillstånd att verkställa fusionsplanen om det visas att de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. I annat fall ska ansökan avslås (se 23 kap. 24 § aktiebolagslagen, jfr 36 §).

En särskild bestämmelse gäller om Skatteverket har beslutat om revision hos bolaget, Skatteverket får då, om det är motiverat av hänsyn till allmänintresset, och det finns skäl att anta att revisionen skulle försvåras avsevärt genom fusionen, under den tid som Bolagsverkets handläggning av en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen pågår, besluta att det under viss tid föreligger hinder mot verkställande av fusionsplanen (se hittillsvarande 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen, jfr 36 §).⁴⁵

De svenska bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner innehåller också andra moment som bidrar till borgenärernas skydd. Dit hör bestämmelserna om revisorsgranskning som i svensk rätt har ett påtagligt borgenärsskyddssyfte (se bl.a. 23 kap. 11 och 40 §§). Dit hör också de krav på information som ska lämnas om bolagens förhållanden i samband med fusionsförfarandet (se bl.a. 23 kap. 10 § [jfr 36 §] och 39 §).

⁴⁵ Se även prop. 2007/08:15 s. 112 ff. och 171 f.

4.9.2 2019 års direktiv

Ändringsdirektivet innehåller en ny artikel, 126b, om skydd av borgenärer. I artikeln anges i huvudsak följande.

Medlemsstaterna ska på ett betryggande sätt skydda rättigheterna för de borgenärer som har fordringar som har uppkommit före offentliggörandet av fusionsplanen och som inte var förfallna till betalning vid offentliggörandet (se punkten 1).

Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer som inte är nöjda med de skyddsåtgärder som erbjuds i fusionsplanen (jfr artikel 122 n) hos en behörig myndighet får ansöka om betryggande skyddsåtgärder inom tre månader efter offentliggörandet av fusionsplanen (jfr artikel 123). Borgenärerna ska därvid på ett trovärdigt sätt visa att den gränsöverskridande fusionen medför att deras fordringar riskerar att inte tillgodoses och att inga betryggande skyddsåtgärder har erhållits från de fusionerande bolagen.

Medlemsstaterna får kräva att de fusionerande bolagens förvaltnings- eller ledningsorgan lämnar en förklaring som korrekt återspeglar bolagens aktuella ekonomiska ställning (se punkten 2). I så fall ska följande gälla beträffande förklaringen. Den ska avse förhållandena per en viss tidpunkt som inte får infalla tidigare än en månad innan förklaringen offentliggörs. I förklaringen ska förvaltnings- eller ledningsorganet ange att det, på grundval av den information som är tillgänglig för det på dagen för förklaringen och efter att ha gjort rimliga undersökningar, inte känner till någon anledning till att det bolag som uppstår genom fusionen inte skulle kunna fullgöra sina skyldigheter vid den tidpunkt då dessa ska fullgöras. Förklaringen ska offentliggöras tillsammans med fusionsplanen enligt artikel 123.

Vad som sägs i punkterna 1 och 2 ska inte påverka tillämpningen av lagstiftningen i de fusionerande bolagens medlemsstater om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldigheter eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ (se punkten 3).

Syftet bakom och innebörden i borgenärsskyddsreglerna kommer delvis till uttryck i direktivets ingress.

Enligt skäl 22 kan borgenärer påverkas av det gränsöverskridande förfarandet på så sätt att det bolag som svarar för skulden, och som deltar i förfarande, därefter regleras av lagstiftningen i en annan medlemsstat. Eftersom reglerna om borgenärsskydd varierar mellan medlemsstaterna, leder detta till osäkerhet både för de involverade bolagen

och för deras borgenärer när det gäller återvinning eller gottgörelse av deras fordringar.

I skäl 23 anges att om borgenärer inte är nöjda med det skydd som bolaget erbjuder i fusionsplanen, och inte har funnit en gemensam lösning med bolaget, bör de som har underrättat bolaget i förväg kunna ansöka om skyddsåtgärder. Vid bedömningen av dessa skyddsåtgärder bör, enligt samma skäl, myndigheten i fråga ta hänsyn till huruvida värdet av borgenärens fordran på bolaget eller en tredje part åtminstone uppgår till värdet före det gränsöverskridande förfarandet och är av motsvarande kreditkvalitet och om fordringsanspråket kan framställas i samma jurisdiktion.

De borgenärer som ska skyddas kan, enligt skäl 24, inbegripa nuvarande och tidigare arbetstagare med intjänade tjänstepensionsrättigheter och personer som mottar tjänstepensionsförmåner. Enligt samma skäl bör medlemsstaterna, utöver de allmänna regler som fastställs i den s.k. Bryssel I-förordningen⁴⁶, föreskriva att sådana borgenärer har rätt att framställa ett fordringsanspråk i utgångsmedlemsstaten under en period på två år efter det att en gränsöverskridande ombildning fått verkan.

Det ska dock noteras att det som sägs i skäl 24 om en tvåårig skyddsperiod sannolikt inte tar sikte på samtliga gränsöverskridande förfaranden.⁴⁷ I den svenska språkversionen – liksom i de andra språkversioner som vi har kunnat ta del av – talas det om gränsöverskridande ombildningar. Vi bedömer därför att skäl 24 saknar betydelse i nu aktuellt sammanhang.

4.9.3 Huvuddragen i borgenärsskyddet bör bibehållas

Vår bedömning: Grunddragen i det aktiebolagsrättsliga regelverket om skydd för borgenärer vid fusioner – inhemska och gränsöverskridande – kan bibehållas, med vissa justeringar. (Jfr artikel 126b.1.)

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

⁴⁷ Begreppet ”gränsöverskridande förfaranden” i direktivet inrymmer typiskt sett gränsöverskridande ombildningar, gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar.

Skälen för bedömningen: Borgenärsskyddet intar en mera framträdande plats i 2019 års direktiv än i det ursprungliga direktivet. Bland annat genom de uttalanden som görs i direktivets ingress är det tydligt att man vid ändringsdirektivets tillkomst har varit mycket medveten om de särskilda risker som en gränsöverskridande fusion innebär för bolagens borgenärer och att man har velat minimera dessa. Den lagtekniska lösning som har valts (se framför allt artikel 126b) är samtidigt förhållandevis allmänt hållen och får i betydande grad anses överlämna till medlemsstaterna att bestämma de närmare formerna för borgenärsskyddet.

Det får i och för sig antas att de nya bestämmelserna i artikel 126b har tillkommit främst för att möta de risker som kan följa av att gäldenären efter fusionen omfattas av ett annat nationellt associationsrättsligt regelverk. Enligt vår uppfattning finns det emellertid inget hinder mot att vid genomförandet av direktivet i svensk rätt beakta även de risker av mera grundläggande karaktär som en fusion innebär för borgenärer och som i svensk rätt har motiverat borgenärsskyddsregler även vid inhemska fusioner.

Vi bedömer mot den nu angivna bakgrunden att grunddragen i det svenska borgenärsskyddsbestämmelserna vid gränsöverskridande fusioner kan bibehållas oförändrade. Det innebär bl.a. att den nuvarande ordningen där ett bolag som deltar i en fusion ska underrätta sina borgenärer om detta. Det innebär också att borgenärerna ska ha viss möjlighet att motsätta sig fusionen, om det inte har ställts betryggande säkerhet för deras fordringar. Vi bedömer också att nuvarande krav på att bolaget i samband med fusionsförfarandet lämnar viss information av intresse för borgenärerna kan behållas i huvudsak oförändrade.

Två frågor kräver dock mera ingående överväganden. Den ena är hur det förfarande som ska trygga borgenärernas rätt till betryggande säkerhet bör utformas. Den andra är om den svenska lagstiftaren bör utnyttja den möjlighet som direktivet ger att ställa krav på s.k. solvensförklaringar.

4.9.4 Borgenärernas rätt till betryggande säkerhet

Vårt förslag: Bolagens borgenärer ska ha möjlighet att motsätta sig en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen men måste då göra det inom tre månader från dagen för offentliggörandet av fusionsplanen. (Jfr artikel 126b.1 andra stycket.)

En ansökan om verkställande av fusionsplanen ska avslås om en borgenär som har motsatt sig fusionen lämnar trovärdiga uppgifter om att fusionen innebär en risk för hans eller hennes fordringar och bolaget inte heller har ställt betryggande säkerhet. (Jfr artikel 126b.1 andra stycket.)

Skälen för förslaget: I artikel 126b.1 första stycket klargörs att medlemsstaterna ska skydda borgenärer med fordringar som har uppkommit, men inte förfallit till betalning, före offentliggörandet av fusionsplanen. Enligt andra stycket ska dessa borgenärer, om de inte är nöjda med de skyddsåtgärder som bolaget har erbjudit i fusionsplanen (t.ex. garantier eller utfästelser, jfr artikel 122 m), ha rätt att inom en tremånadersfrist ansöka om ”betryggande säkerhetsåtgärder” hos en behörig myndighet.

Det som sägs i direktivet svarar, i sina huvuddrag, ganska väl mot den ordning för borgenärsskydd som finns i det nuvarande svenska regelverket. Av 23 kap. 24 § aktiebolagslagen (som enligt 36 § är tillämplig även vid gränsöverskridande fusioner) följer att en borgenär kan ställa ”betryggande säkerhet” som villkor för att fusionen ska få genomföras; om så inte sker ska ansökan om verkställande av fusionsplan avslås. Direktivet använder i stället begreppet ”betryggande skyddsåtgärder” men det måste antas att innebörden i de båda begreppen är en och densamma. Vad gäller arten av skyddsåtgärderna kan noteras att direktivet, som exempel på sådana skyddsåtgärder som kan erbjudas i fusionsplanen (jfr artikel 122 m) nämner garantier och utfästelser. Det är mot den bakgrunden tydligt att de åtgärder som direktivet åsyftar kan vara av många olika slag och innefattar bl.a. pantsäkerheter, borgensutfästelser och bankgarantier. Innebörden i direktivet är likafullt att om borgenärerna inte erbjuds sådana ”betryggande skyddsåtgärder” kan det utgöra hinder mot fusionen.

En väsentlig fråga är dock om det svenska regelverket omfattar samma borgenärskrets som direktivet.

Borgenärsskyddsreglerna i 23 kap. aktiebolagslagen omfattar, som utgångspunkt, samtliga kända borgenärer. De skyddar alltså både borgenärer i övertagande bolag och borgenärer i överlåtande bolag. De kan åberopas såväl av borgenärer med penningfordringar som av avtalsborgenärer.⁴⁸ Regelverket innehåller emellertid vissa

⁴⁸ Jfr Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, kommentaren till 23 kap. 19 §.

undantag. Det första undantaget avser borgenärer i övertagande bolag, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Ett andra undantag avser borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön m.m., som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen. Ett tredje undantag avser pensionsfordringar som är tryggade enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse (tryggandelagen); för sådana fordringar gäller inte aktiebolagslagens borgenärsskyddsregler om tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen) medger det (se 23 § tryggandelagen). Dessa undantag går tillbaka på artikel 99.2 i 2017 års direktiv⁴⁹, som tillåter en begränsning i borgenärskretsen, och som låter skyddsbehovet bedömas utifrån dels de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden (jfr det svenska undantaget avseende borgenärer för vilka fusionen inte innebär någon fara), dels om borgenärerna redan har dylika skydd (jfr de svenska undantagen för fordringar som omfattas av lönegarantilagen samt pensionsfordringar som är tryggade enligt tryggandelagen).

Vi bedömer att de begränsningar som följer av artikel 99 i 2017 års direktiv även fortsättningsvis kan tillämpas vid en gränsöverskridande fusion. Även om direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner inte innehåller någon direkt motsvarighet till artikel 99 måste det antas bygga på samma förutsättning, nämligen att borgenärsskyddsregler behövs endast för borgenärer som har ett reellt behov av ett sådant skydd.⁵⁰

De nyss nämnda undantagen i svensk rätt bygger just på bedömningen att dessa borgenärsgupper inte löper några särskilda risker till följd av fusionen. Vi anser därför att motsvarande undantag bör kunna uppställas även vid gränsöverskridande fusioner. Vad särskilt gäller undantaget för vissa borgenärer i övertagande bolag – ett undantag som anknyter till vad som revisorn i det enskilda fallet har uttalats i revisorsyttrandet – finns det anledning att understryka att revisorn vid sin granskning måste ta särskild hänsyn till fusionens gränsöverskridande karaktär. Det innebär att utrymmet för att tillämpa detta undantag vid en gränsöverskridande fusion i praktiken torde bli mera begränsat än vid en inhemsk fusion, eftersom revisorn vid en gränsöverskridande fusion inte sällan torde sakna den överblick

⁴⁹ Dessförinnan fusionsdirektivet.

⁵⁰ Jfr vad som anförts om borgenärskretsen och fusionsdirektivet i prop. 1993/94:196 s. 100, och att detta godtagits vid genomförandet av EG:s direktiv om gränsöverskridande fusioner, jfr prop. 2007/08:15 s. 76.

och insyn som krävs för att han eller hon ska kunna bedöma vilka risker den gränsöverskridande fusionen medför för borgenärerna.

Vad gäller avgränsningen av borgenärskretsen kan det också noteras att det i skäl 23 (jfr ovan) talas om borgenärer ”som underrättat bolaget i förväg”. Det kan tolkas så att direktivets borgenärsskyddsregler bara skulle kunna åberopas av borgenärer som underrättat bolaget om detta i ett tidigt skede av fusionsförfarandet. Någon sådan bestämmelse finns dock i den motsvarande artikeltexten. Vi bedömer inte heller att det skulle vara lämpligt att uppställa ett sådant villkor. Det bör därför – på samma sätt som i dag – vara tillräckligt att borgenärerna gör gällande sin rätt till ”betryggande skyddsåtgärder” inom ramen för den myndighetsprövning som förfarandet ska innefatta.

Fråga är härefter om nuvarande svenska regler om borgenärsskydd i materiellt hänseende svarar mot direktivets krav. Enligt vår mening tillhandahåller de svenska reglerna ett gott borgenärsskydd. Det är önskvärt att detta skydd i vart fall inte försvagas. Så långt det är möjligt bör därför det nya regelverket anknyta till nuvarande system för borgenärsskydd.

Som vi redan har varit inne på får det nuvarande svenska regelverket, där borgenärerna kan kräva ”betryggande säkerhet” innan tillstånd till verkställande av fusionsplanen ges, anses ligga väl i linje med vad direktivet kräver.

Vad som sägs i artikel 126b.1 andra stycket sista ledet innebär dock en viss komplikation. Där anges, som en förutsättning för att skyddsåtgärder ska kunna påkallas, att borgenärerna på ett trovärdigt sätt visar att den gränsöverskridande fusionen medför att deras fordringar riskerar att inte tillgodoses och att inga betryggande säkerhetsåtgärder har erhållits från de fusionerande bolagen.

Detta överensstämmer visserligen i materiellt hänseende med svensk rätt; såväl enligt aktiebolagslagen som enligt direktivet är den avgörande faktorn om borgenärerna har ”betryggande säkerhet”. I svensk rätt är det emellertid bolaget som har bevisbördan för att en lämnad säkerhet är betryggande (jfr 23 kap. 24 och 36 §§ aktiebolagslagen)⁵¹, medan det i direktivet förefaller vara borgenärerna.

Det ursprungliga fusionsdirektivet⁵² – som enbart avsåg inhemska fusioner – saknade till att börja med bestämmelser av detta slag.

⁵¹ Jfr även prop. 2004/05:85 s. 843 f.

⁵² Det tredje bolagsrättsliga direktivet, 78/855/EEG av den 9 oktober 1978, som sedan kodifierats i 2017 års direktiv.

Sedermera infördes en bestämmelse om att medlemsstaterna ”under alla omständigheter” ska se till att borgenärerna har rätt att ansöka hos lämpliga administrativa och rättsliga myndigheter om betryggande skyddsåtgärder ”under förutsättning att de på ett trovärdigt sätt kan visa att fusionen medför att deras fordringar riskerar att inte gottgöras och att inga betryggande skyddsåtgärder har ställt av företaget” (numera artikel 99.2 i 2017 års direktiv). Som den bestämmelsen är utformad framstår den som ett minimivillkor som inte utesluter att medlemsstaterna inför nationella borgenärsskyddsbestämmelser som ger borgenärerna ett ännu starkare skydd.

Från borgenärskyddssynpunkt framstår den nuvarande svenska ordningen som både sakligt rimlig och önskvärd att behålla. Enligt vår mening är den emellertid svår att förena med vad som sägs i 2019 års direktiv, som inte synes ge något utrymme för att lägga bevisbördan på bolaget.

Vi anser därför att den svenska regleringen bör justeras så att den ligger bättre i linje med direktivets reglering.

Utgångspunkten för den nya regleringen bör vara att borgenären har bevisbördan inte bara för förekomsten av en fordran på bolaget utan även för att fusionen innebär en risk för att denna fordran inte blir betald. Det beviskrav som uppställs i direktivet – ”på ett trovärdigt sätt visa” – torde emellertid inte vara särskilt högt. Det bör noteras hur samma beviskrav uttrycks i den tyska språkversionen, nämligen ”*glaubhaft darlegen*”, dvs. ”trovärdigt ange” eller ”trovärdigt framlägga”.

Borgenären bör därför ha uppfyllt sin bevisbörda om han eller hon *kan lämna trovärdiga uppgifter om* att fusionen innebär en risk för att fordran inte blir betald. Det ligger i sakens natur att om borgenären förmår göra det så bör bevisbördan övergå på bolaget.⁵³

En sådan reglering får emellertid anses utgöra en, i förhållande till gällande svensk rätt, försvagning av borgenärsskyddet. Vi föreslår därför att den nu angivna regleringen begränsas till att gälla enbart vid gränsöverskridande fusioner.

Enligt artikel 126b.1 andra stycket ska en borgenär ha tre månader på sig för att göra en ansökan om skyddsåtgärder, räknat från offentliggörandet av fusionsplanen.

Detta ska jämföras med gällande svensk rätt som innebär att Bolagsverket, vid handläggningen av ett ärende om verkställande av

⁵³ Jfr om bevisbörda och beviskrav t.ex. NJA 2018 s. 617 p. 9–14.

fusionsplanen, ska ge de borgenärer som vill motsätta sig fusionen viss tid att göra detta. Lagen reglerar inte hur lång denna tid ska vara. Bolagsverket kan alltså fritt bestämma fristen, som i normalfallet brukar sättas till två månader.⁵⁴

Det är tydligt att de svenska bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner måste utformas så att borgenärerna får en tid om tre månader, räknat från offentliggörandet av fusionsplanen, på sig för att göra gällande sina rättigheter.

Systematiska skäl kan synas tala för att detta bör gälla även vid inhemska fusioner. En inhemsk fusion kan emellertid, vad gäller fusion mellan privata aktiebolag, genomföras genom ett förenklad förfarande som innebär att samtliga aktieägare undertecknar fusionsplanen; i så fall krävs det inte vare sig något stämmogodkännande eller någon registrering av fusionsplanen. En tillämpning av direktivets tremånadersregel – enligt direktivet tillämplig endast vid gränsöverskridande fusioner – även på inhemska fusioner skulle medföra en förlängning av det förenklade förfarandet. I och med att det i det förenklade förfarandet inte innefattar någon särskild registrering av fusionsplanen skulle tremånadersfristen nämligen behöva räknas från en senare tidpunkt, ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. En sådan förlängning av förfarandet framstår inte som önskvärd. Vi föreslår därför att den nya bestämmelsen begränsas till att gälla vid gränsöverskridande fusioner.

I ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplanen ska Bolagsverket utfärda ett föreläggande till borgenärerna att yttra sig senast viss dag. Tremånadersregeln bör genomföras genom en bestämmelse om att denna dag får bestämmas tidigast till den dag som infaller tre månader från det att fusionsplanen gavs in till Bolagsverket för registrering.

Avslutningsvis kan anmärkas att det i artikel 126b.3 klargörs att bl.a. punkten 1 inte ska påverka tillämpningen av lagstiftning om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldigheter eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ. Vi har inte ansett att detta förhållande behöver anmärkas särskilt i den svenska lagen.

⁵⁴ Se Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, kommentaren till 23 kap. 22 §.

4.9.5 Solvensförklaring

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger att kräva att styrelsen upprättar en solvensförklaring bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 126b.2.)

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 126b.2 har medlemsstaterna möjlighet att kräva att styrelsen i ett fusionerande bolag avger en förklaring om bolagets aktuella ekonomiska ställning. I en sådan förklaring ska styrelsen också ange att den inte känner till någon anledning till att det bolag som blir resultatet av fusionen inte skulle kunna fullgöra sina skyldigheter vid rätt tidpunkt. Förklaringen, i fortsättningen benämnd solvensförklaring, ska offentliggöras tillsammans med fusionsplanen.

Bör det då tas in ett krav på en sådan solvensförklaring i den svenska lagstiftningen?

I svensk aktiebolagsrätt finns ingen direkt motsvarighet till detta slag av solvensförklaringar. Däremot ställer lagen krav på att styrelsen i skilda sammanhang gör uttalanden som riktar sig till omvärlden, t.ex. i årsredovisningar och olika slag av styrelseyttranden (se t.ex. 18 kap. 4 § aktiebolagslagen). Redan nuvarande fusionsbestämmelser innebär ju f.ö. att styrelsen ska offentliggöra vissa omständigheter som berör de fusionerande bolagen (jfr 23 kap. 9 §). Bestämmelser om solvensförklaringar framstår alltså inte i sig som främmande för svensk rätt. Det kan hävdas att förekomsten av en solvensförklaring skulle kunna kompensera att det nu gällande borgenärsskyddet i svensk rätt i någon mån försvagas genom genomförandet av ändringsdirektivet och den omkastning av bevisbördan som detta medför (jfr föregående avsnitt). Samtidigt kan det sättas i fråga hur stor den praktiska nyttan av en solvensförklaring skulle vara för bolagets borgenärer. Det blir med nödvändighet en prognos om framtida förhållanden som – även om den aktuella styrelsen har de bästa intentioner att redovisa bolagets förhållanden på ett rättvist sätt – kommer att vara behäftad med betydande osäkerhet. Inom utredningen har den organisation som mer än någon annan får anses företräda borgenärsintresse, Bankföreningen, understrukit denna osäkerhet och anfört att en solvensförklaring därmed inte fyller någon funktion. Enligt Bankföreningen bör det därför inte införas något krav på solvensförklaringar. Till detta kommer att en solvensförklaring kan komma att

utgöra en påtaglig administrativ börda, i synnerhet för större bolag. Sammantaget bedömer vi att den potentiella nyttan av en solvensförklaring inte är så stor att det är motiverat att uppställa ett krav på upprättande av solvensförklaringar.

4.10 Information till och samråd med arbetstagare (artikel 126c)

4.10.1 Arbetstagares rätt till information och samråd enligt gällande rätt

Både aktiebolagslagen och lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen) innehåller ett flertal bestämmelser som syftar till att säkra arbetstagarnas och deras representanters tillgång till den information som behövs för att de ska kunna tillvarata sina rättigheter vid en gränsöverskridande fusion. Detta avsnitt behandlar framför allt rätten till information,⁵⁵ medan rätten till arbetstagarmedverkan, dvs. själva arbetsrätten, behandlas närmare i avsnitt 7.

Direktivet bygger på att det inom ramen för det gränsöverskridande förfarandet lämnas information till arbetstagarna eller deras företrädare. Syftet med detta är bl.a. att arbetstagersidan ska kunna ta ställning till hur arbetstagarnas framtida rätt till medverkan ska tryggas. Som exempel kan nämnas direktivets krav på att fusionsplanen ska innehålla uppgifter om förekomsten av och former för medverkan i det övertagande bolaget. Den informationen är nödvändig för att arbetstagersidan ska ha underlag för att konstituera en förhandlingsdelegation⁵⁶ som därefter kan samråda och förhandla om, och slutligen ingå ett avtal om, arbetstagarmedverkan.⁵⁷

23 § medverkandelagen innebär en förpliktelse för de deltagande företagen att informera förhandlingsdelegationen om förekomsten och omfattningen av medverkan i företagen och om planerna för den gränsöverskridande fusionen. De deltagande företagen måste också informera om hur genomförandet fortskrider till dess att fusionen har registrerats. Informationsskyldigheten gäller oavsett om förhand-

⁵⁵ Texten berör i första hand den information som ska lämnas i samband med en gränsöverskridande fusion. Beträffande gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar, se avsnitt 5.11 och avsnitt 6.9.

⁵⁶ Se närmare om förhandlingsdelegationens sammansättning och uppgift i avsnitt 7.2.4.

⁵⁷ Prop. 2007/08:20 s. 111.

lingar ska genomföras eller inte, dvs. även då de deltagande företagen väljer att direkt omfattas av de s.k. referensbestämmelserna för medverkan.⁵⁸

Aktiebolagslagen innehåller inte några bestämmelser om rätten till medverkan. Däremot finns där flera bestämmelser om den *information om rätten till medverkan* som ska tillhandahållas arbetstagarna inför ett gränsöverskridande förfarande.

Enligt 23 kap. 39 § aktiebolagslagen ska den redogörelse som styrelsen ska upprätta inför en gränsöverskridande fusion innehålla uppgifter om fusionens sannolika konsekvenser för bl.a. anställda. Om arbetstagarnas företrädare yttrar sig till styrelsen inom skäligen tid, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

Enligt 23 kap. 43 § aktiebolagslagen ska styrelsen i ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse tillgängliga för aktieägarna, för arbetstagarorganisationer som företräder arbetstagare hos bolaget och för arbetstagare som inte företräds av någon arbetstagarorganisation under viss tid.

4.10.2 2019 års direktiv

Genom 2019 års direktiv införs en ny artikel 126 c som reglerar information till och samråd med arbetstagare.⁵⁹

Enligt *punkten 1* ska medlemsstaterna säkerställa att arbetstagarnas rätt till information och samråd respekteras i samband med den gränsöverskridande fusionen. Rätten till information och samråd ska utövas i enlighet med den rättsliga ram som framgår av direktivet 2002/14/EG⁶⁰ om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen. Om den gränsöverskridande fusionen betraktas som en *överlåtelse* av ett företag i den mening som avses i direktivet 2001/23/EG⁶¹ (överlåtelse-direktivet), ska arbetstagarnas rätt till information och samråd utövas i enlighet med den rättsliga ram som framgår av det direktivet. När

⁵⁸ Se avsnitt 7.3.5.

⁵⁹ Artikelnen innehåller ett antal hänvisningar som för ökad läsbarhet inte har skrivits ut i återgivningen. Vissa delar som i artikeln anges i löptext har också delats upp i punktform.

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen.

⁶¹ Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företaget eller verksamheter.

det gäller gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag ska arbetstagarnas rätt till information och samråd i tillämpliga fall utövas i enlighet med direktivet 2009/38/EG⁶².

Enligt *punkten 2* ska medlemsstaterna, trots vad som sägs i artiklarna 123.1 b och 124.7, säkerställa att arbetstagarnas rätt till information och samråd respekteras. Detta ska gälla åtminstone innan beslut fattas om en fusionsplan eller en sådan rapport som lednings- eller förvaltningsorganet ska upprätta, beroende på vilket som kommer först. Informationen och samrådet ska ske så att ett motiverat svar till arbetstagarna kan ges före den bolagsstämma som ska ta ställning till fusionsplanen.

Medlemsstaterna ska enligt *punkten 3* besluta om formerna för utövandet av rätten till information och samråd i enlighet med artikel 4 i direktiv 2002/14/EG⁶³. Genomförandet ska dock inte påverka tillämpningen av gällande bestämmelser eller praxis som är gynnsammare för arbetstagarna. Av direktivets inledning framgår att det syftar till att inrätta en allmän ram med minimikrav avseende arbetstagarnas rätt till information och samråd i företag eller driftställen inom unionen. Enligt direktivet ska formerna för information och samråd fastställas och genomföras i enlighet med nationell lagstiftning och den praxis för relationerna mellan arbetsmarknadens parter som finns i de enskilda medlemsstaterna på ett sådant sätt att ändamålet med desamma säkerställs. När formerna för information eller samråd fastställs och genomförs, ska arbetsgivaren och arbetstagarföreträdarna arbeta i samförståndsanda med respekt för varandras ömsesidiga rättigheter och skyldigheter samt med beaktande av såväl företagets eller driftställets intressen som arbetstagarnas intressen. Dessa delar av regleringen, som närmare berör förhållandet mellan bolaget och arbetstagarna, behandlas i avsnitt 7.

Artikel 4 i direktiv 2002/14/EG reglerar former för information och samråd. Informationen och samrådet ska enligt artikeln omfatta information om den senaste och den förväntade utvecklingen av företagets eller driftställets verksamhet och ekonomiska situation. Information ska också lämnas och samråd ske om situationen, strukturen och den förväntade utvecklingen när det gäller sysselsättningen i

⁶² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare.

⁶³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen.

företaget samt om eventuella föregripande åtgärder som planeras. Det sistnämnda gäller bl.a. vid hot mot sysselsättningen. Information och samråd ska även ske om beslut som kan medföra väsentliga förändringar i arbetsorganisationen eller anställningsavtalen, inklusive de beslut som avses i de EU-bestämmelser som anges i artikel 9.1⁶⁴. Dessa bestämmelser innebär i stort att tillämpningen av direktivet inte ska få negativa konsekvenser för arbetstagarnas rätt till information och inflytande enligt befintliga regelverk.

Av samma artikel framgår att information till arbetstagarföreträdarna ska överlämnas vid ett sådant tillfälle, på ett sådant sätt och med ett sådant innehåll att det är möjligt att granska informationen på ett adekvat sätt och vid behov förbereda samråd. Samråd ska äga rum med säkerställande av att tillfället, sättet och innehållet är lämpligt och på den lednings- och representationsnivå som är relevant med hänsyn till den fråga som behandlas. Samrådet ska ske på grundval av de uppgifter, som arbetsgivaren har lämnat till arbetstagarrepresentanterna, som har gjort det möjligt för dem att sätta sig in i vad den behandlade frågan avser och avge det yttrande som arbetstagarrepresentanterna har rätt att avge. Samrådet ska också ske på ett sådant sätt att det möjligt för arbetstagarföreträdarna att sammanträda med arbetsgivaren och få motiverade svar på eventuella yttranden. Syftet ska vara att söka nå en överenskommelse när det gäller de beslut som omfattas av arbetsgivarens befogenheter.

4.10.3 Överväganden

Vår bedömning: Med de ändringar och tillägg som vi har föreslagit om vad en fusionsplan och en styrelseredogörelse ska innehålla vid en gränsöverskridande fusion motsvarar svensk rätt redan de krav som följer av artikel 126c i direktivet.

Skälen för bedömningen: Genom *punkten 1* i artikeln 126c har det införts en direkt koppling mellan direktivet och ett antal särskilda direktiv som reglerar principerna för rätten till medverkan enligt medlemsstaternas nationella lagstiftningar.

⁶⁴ Förhållandet mellan detta direktiv (2002/14/EG) och andra bestämmelser på unionsnivå och nationell nivå.

Det första direktivet som omnämns i artikeln är direktivet 2002/14/EG. Syftet med detta var att inrätta en allmän ram som innefattar minimikrav på arbetstagares rätt till information och samråd i företag inom unionen. Formerna för information och samråd ska enligt direktivet fastställas och genomföras i enlighet med nationell lagstiftning och den praxis som finns för relationerna mellan arbetsmarknadens parter. Detta ska ske på ett sådant sätt att ändamålet med informationen och samrådet säkerställs.

Det andra direktivet i artikeln, 2001/23/EG, tillåter arbetsmarknadens parter att i princip fritt och utan att ta hänsyn till direktivets bestämmelser om information och samråd när som helst genom avtal fastställa formerna för information och samråd om medlemsstatens nationella rätt medger det. Det område inom vilket det ska vara möjligt att få information och få samråda enligt direktivet omfattas av området för information och förhandling enligt den svenska medbestämmandelagen.

Medbestämmandelagen är tillämplig på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Om det finns föreskrifter i lag eller författning som meddelats med stöd av lag, som avviker från vad som gäller enligt medbestämmandelagen gäller sådana föreskrifter (3 §). Vissa EU-direktiv innehåller emellertid föreskrifter som är tvingande till arbetstagares förmån. Enligt 4 § andra stycket framgår att kollektivavtal inte får innebära att mindre förmånliga regler ska tillämpas för arbetstagarsidan än som följer av rådets direktiv 2001/23/EG.

Vid det svenska genomförande av 2002 års direktiv bedömdes det att föreskrifterna om formerna för information och samråd i direktivet uppfylldes genom medbestämmandelagen i fråga om de arbetstagarorganisationer som träffat kollektivavtal. Det hänvisades till att medbestämmandelagen ger kollektivavtalsslutande arbetstagarorganisationer i Sverige en långtgående rätt till inflytande. Direktivet genomfördes också på så sätt att de arbetsplatser som saknar kollektivavtalsanslutna arbetstagare enligt 19 § skulle få information enligt 19 a § samma lag. Enligt 19 a § medbestämmandelagen ska en arbetsgivare som inte är bunden av något kollektivavtal alls fortlöpande hålla arbetstagarorganisationer som har medlemmar som är arbetstagare hos arbetsgivaren underrättade om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt liksom om riktlinjerna för personalpolitiken.⁶⁵

⁶⁵ Se prop. 2004/05:148 om utvidgad rätt till information för arbetstagarorganisationer.

Såsom vi återkommer till i avsnitt 7.2.4 ska det vara möjligt att i samband med en gränsöverskridande fusion bilda en förhandlingsdelegation som företräder arbetstagarna vid förhandlingarna med de berörda företagen om framtida arbetstagarmedverkan (se 5 § medverkandelagen). Av 23 § medverkandelagen följer att företagen är skyldiga att informera förhandlingsdelegationen om förekomsten och omfattningen av medverkan i de deltagande företagen samt om planerna för den gränsöverskridande fusionen och om hur genomförandet av fusionen fortskrider till dess att fusionen registrerats. Denna skyldighet gäller oavsett om förhandlingar ska genomföras eller inte. Sådan information är nödvändig för att en förhandlingsdelegation ska ha förutsättningar att förhandla om och ingå ett avtal om medverkan.

Utifrån medverkandelagens bestämmelser om arbetstagares rätt till information och samråd och de rättigheter på samma område som följer av medbestämmandelagen samt vissa särskilda bestämmelser om information i aktiebolagslagen bedömer vi att de krav som den nya artikeln ställer genom hänvisningen till direktivet 2002/14/EG redan är genomförda. Som framgår ovan får avtal enligt 4 § andra stycket medbestämmandelagen inte innebära att mindre förmånliga regler tillämpas för arbetstagsidan än som följer av rådets direktiv 2001/23/EG. De svenska bestämmelserna uppfyller därmed den nya artikelns krav också i förhållande till detta direktiv.

Slutligen ska enligt punkten 1 i artikel 126c medlemsstaterna säkerställa att arbetstagarnas rätt till information och samråd i tillämpliga fall respekteras i enlighet med den rättsliga ram som framgår av direktiv 2009/38/EG när det gäller arbetstagares rättigheter i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag. Det direktivet har i Sverige genomförts huvudsakligen genom lagen (2011:427) om europeiska företagsråd men även genom vissa ändringar i lagen om arbetstagarinflytande i europabolag, lagen om arbetstagarinflytande i europakooperativ och medverkandelagen.⁶⁶

Enligt 2 § lagen om europeiska företagsråd ska förfaranden för information till och samråd med arbetstagare vara ändamålsenliga och genomföras så att gemenskapsföretag och företagsgrupper kan fatta beslut på ett effektivt sätt. Information ska därför ges vid en tidpunkt, på ett sätt och med ett innehåll som ger arbetstagarrepresentanterna möjlighet att göra en noggrann bedömning av eventuella

⁶⁶ Se prop. 2010/11:60.

konsekvenser och vid behov förbereda samråd med gemenskapsföretaget eller företagsgruppen. Arbetstagarrepresentanterna ska ha möjlighet att på grundval av de uppgifter som de har fått inom rimlig tid lämna synpunkter på föreslagna åtgärder så att synpunkterna kan beaktas i beslutsprocessen av gemenskapsföretaget eller företagsgruppen.

Mot bakgrund av hur Sverige har genomfört de direktiv som anges i punkten 1 i artikel 126c anser vi att svensk rätt redan lever upp till de krav som anges i denna punkt.

Medlemsstaterna ska vidare, enligt *punkten 2* i artikel 126c, säkerställa att arbetstagarnas rätt till information och samråd respekteras också *innan* beslut fattas om den gemensamma planen för den gränsöverskridande fusionen eller rapporten om fusionens konsekvenser för arbetstagarna utarbetats. I detta ligger att arbetstagarna har rätt att få ett motiverat svar före den bolagsstämma som ska behandla frågan om godkännande av fusionsplanen. Frågan blir därför om svensk rätt innehåller bestämmelser som tillförsäkrar arbetstagarna sådana rättigheter.

Med hänsyn till vad som följer av medbestämmandelagen, att en arbetsgivare fortlöpande ska hålla arbetstagarna, genom deras arbetstagarorganisationer, informerade om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt bedömer vi att regelverket motsvarar direktivets krav även såvitt gäller tiden innan fusionsplanen har upprättats och förhandlingsdelegationen inrättats. När en fusionsplan väl har upprättats och förhandlingsdelegationen inrättats tar även andra regelverk vid, bl.a. 23 kap. 43 § aktiebolagslagen om att styrelsen i ett deltagande bolag ska hålla fusionsplanen med bifogade handlingar och styrelsens redogörelse tillgängliga för arbetstagarorganisationer som företräder arbetstagare hos bolaget och för arbetstagare som inte företräds av någon arbetstagarorganisation. Med de bestämmelser som därefter gäller enligt medverkandelagen samt de bestämmelser i aktiebolagslagen som reglerar arbetstagares rätt till information inför den bolagsstämma som ska godkänna fusionsplanen, bedömer vi att det svenska regelverket lever upp till bestämmelserna också i andra punkten i artikel 126c. Några ändringar utöver de i aktiebolagslagen som föreslås i detta betänkande bedömer vi således inte vara nödvändiga.

Av *punkten 3* framgår att medlemsstaterna ska besluta om formerna för utövandet av rätten till information och samråd i enlighet

med artikel 4 i direktiv 2002/14/EG, men utan att det påverkar tillämpningen av gällande bestämmelser eller praxis som är gynnsammare för arbetstagarna.

Som ovan har angetts innehåller 2002 års direktiv *minimikrav* avseende arbetstagarnas rätt till information och samråd. Formerna för information och samråd ska fastställas. Det kan ske i enlighet med nationell lagstiftning och praxis för relationerna mellan arbetsmarknadens parter. Direktivets ändamål, dvs. de grundläggande rättigheterna, måste emellertid säkerställas.

Direktivets inledande artiklar om att formerna för information och samråd ska utarbetas i samförståndsanda med respekt för varandras ömsesidiga rättigheter och intressen anser vi väl motsvarar hur det svenska regelverket kring arbetstagares medverkan är uppbyggt. Artikel 4 i direktiv 2002/14/EG, som närmare anger vissa grundläggande krav på informationens innehåll utifrån syftet med och kraven på rätten till samråd vid viss tid och med bestämda syften stämmer enligt vår bedömning väl överens med hur detta ska hanteras enligt den svenska arbetsrätten (se också avsnitt 7.2.2).

Vi bedömer därför sammantaget att kraven i artikel 126c med de justeringar som föreslås i detta betänkande redan får anses uppfyllda i svensk rätt.

4.11 Myndighetskontrollen av fusionen samt utfärdande av fusionsintyg (artikel 127 och 127a)

4.11.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Det förhållandet att en gränsöverskridande fusion berör företag i minst två olika medlemsstater ställer särskilda krav på samordning mellan medlemsstaternas myndigheter. Bestämmelserna i 2017 års direktiv om s.k. fusionsintyg syftar till att säkerställa denna samordning.

Enligt artikel 127 ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet för att kontrollera den gränsöverskridande fusionens lagenlighet, inom ramen för den statens lagstiftning. När denna kontroll har fullgjorts ska myndigheten utfärda ett fusionsintyg som utvisar att de formella kraven inför fusionen är uppfyllda.

Artikeln har genomförts i svensk rätt genom 23 kap. 46 § aktiebolagslagen. Den paragrafen ska ses mot bakgrund av att det i svensk rätt alltid krävs ett särskilt tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Prövningen av fusionens laglighet m.m. sker inom ramen för ärendet om sådant tillstånd. Av 23 kap. 46 § framgår att Bolagsverket ska utfärda ett fusionsintyg när tillstånd till verkställande av fusionsplanen har meddelats (om sådant tillstånd se 23 kap. 45 § samt 20–24 §§) och det eller de svenska företag som deltar i fusionen i övrigt har fullgjort vad som krävs enligt lagen. Av paragrafen framgår också att ett fusionsintyg inte får utfärdas om det har väckts talan mot bolagsstämman beslut att godkänna fusionsplanen och målet inte slutligt har avgjorts.

Det kan noteras att de svenska bestämmelserna om utfärdande av fusionsintyg inte förutsätter någon prövning från Bolagsverkets sida utöver den som har gjorts i ärendet om tillstånd till verkställande av fusionsplanen; fusionsintyget utgör i stället en bekräftelse på att fusionen har ”klarat” de kontroller som har skett inom ramen för tillståndsärendet. Dessa kontroller utgörs dels av en *laglighetsprövning*, en *konkurrensrättslig prövning* och en *kapitalskyddsprövning*. Vid laglighetsprövningen kontrollerar Bolagsverket att fusionsplanen inte strider mot vare sig lag eller bolagsordning och att den har godkänts i behörig ordning. Den konkurrensrättsliga prövningen består i att verket kontrollerar att det inte finns några konkurrensrättsliga hinder. Detta innebär främst en formell kontroll av att fusionen inte har förbjudits enligt konkurrenslagen eller EG-förordningen om kontroll av företagskoncentrationer och att någon sådan prövning inte heller pågår. Kontrollen sker i praktiken genom en granskning av de intyg som bolaget har gett in till verket. Genom kapitalskyddsprövningen – som bara aktualiseras vid fusion genom kombination – kontrolleras att värdet på de överlåtande bolagen svarar mot aktiekapitalet i det nya bolaget (jfr 23 kap. 21 § aktiebolagslagen).

4.11.2 2019 års direktiv

Fusionsintyg (artikel 127)

Genom 2019 års direktiv har artikel 127 fått en helt ny lydelse. Av punkten 1 första stycket framgår att det ska finnas en behörig myndighet med uppgift att utfärda ett fusionsintyg. I fusionsintyget ska

anges ”att alla relevanta villkor är uppfyllda och att alla förfaranden och formaliteter i medlemsstaten för det fusionerande bolaget har fullgjorts”. Detta motsvarar vad som sägs i 2017 års direktiv.

Punkten 1 andra stycket saknar däremot tidigare motsvarighet. Där sägs att ”ett sådant fullgörande av förfaranden och formaliteter kan bestå av fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldighet eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ, eller uppfyllande av särskilda sektorsspecifika krav, inbegripet ställande av säkerhet för skyldigheter som uppstår till följd av pågående förfaranden”.

Enligt *punkten 2* ska medlemsstaterna säkerställa att det fusionerande bolagets ansökan om att erhålla ett fusionsintyg åtföljs av vissa handlingar, däribland den gemensamma fusionsplanen, styrelsens rapport (med eventuellt bifogat yttrande), den rapport som avses i artikel 125 samt eventuella synpunkter som lämnats i enlighet med artikel 123.1. Ansökan ska också åtföljas av uppgifter om bolagsstämmans godkännande enligt artikel 126.

Punkten 3 ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att ansökan även åtföljs av ytterligare uppgifter, särskilt uppgifter om (1) antalet arbetstagare vid tidpunkten för upprättandet av fusionsplanen, (2) förekomsten av dotterbolag och deras respektive geografiska belägenhet och (3) det fusionerande bolagets fullgörande av skyldigheter gentemot offentliga organ. Vid tillämpningen av punkten 3 får de behöriga myndigheterna begära sådana uppgifter från andra berörda myndigheter, om de inte tillhandahållits av det fusionerande bolaget.

Enligt *punkten 4* ska medlemsstaterna säkerställa att ansökan och åtföljande uppgifter och handlingar kan göras online.

Den behöriga myndigheten ska, enligt *punkten 5*, kontrollera, att fusionsplanen innefattar information om de förfaranden genom vilka bestämmelserna om arbetstagarnas medverkan enligt artikel 133 fastställs och om eventuella alternativ när det gäller sådana bestämmelser.

Enligt *punkten 6* ska den behöriga myndigheten vidare undersöka de handlingar och uppgifter som lämnats till den behöriga myndigheten i enlighet med punkterna 2 och 3. Myndigheten ska också, i relevanta fall, granska upplysningar från de fusionerande bolagen om att det förfarande som avses i artikel 133.3 och 133.4 har inletts.

Av *punkten 7* framgår att den kontroll som avses i punkt 1 ska utföras inom tre månader från den dag då myndigheten tog emot handlingarna och uppgifterna om bolagsstämmans godkännande av

fusionen. Om fusionen uppfyller alla relevanta villkor och alla nödvändiga förfaranden och formaliteter har fullgjorts ska myndigheten utfärda ett fusionsintyg. I motsatt fall ska myndigheten inte utfärda något intyg samt underrätta bolaget om skälen för detta. I det senare fallet får dock myndigheten ge bolaget möjlighet att uppfylla de relevanta villkoren eller att fullgöra förfarandena eller formaliteterna inom en rimlig tidsperiod.

Av *punkterna 8 och 9* framgår att medlemsstaterna måste föranstalta om en typ av prövning som saknar motsvarighet i 2017 års direktiv. Denna prövning beskrivs i det följande som en *otillbörlighetsprövning*. Enligt punkten 8 ska medlemsstaterna säkerställa att den myndigheten inte utfärdar något fusionsintyg om det i enlighet med nationell lagstiftning fastställs att en gränsöverskridande fusion genomförs för otillbörliga, bedrägliga eller kriminella ändamål som leder till att unionsrätten eller nationell rätt kringgås eller som syftar till detta. Av punkten 9 framgår att myndigheten, om den i samband med kontrollen enligt punkten 1, har särskild misstanke om att fusionen genomförs för sådant ändamål som anges i punkten 8 ska beakta relevanta sakförhållanden och omständigheter. Det kan gälla sådana förhållanden och omständigheter som myndigheten har fått kännedom om under kontrollen enligt punkten 1, eller genom samråd med andra myndigheter. Bedömningen ska göras från fall till fall genom ett förfarande som regleras i nationell lagstiftning.

Den tremånadersfrist som anges i punkten 7 är inte absolut. Dels får fristen förlängas med ytterligare högst tre månader om bedömningen enligt punkterna 8 och 9 gör det nödvändigt att beakta ytterligare uppgifter eller göra ytterligare utredningar (se *punkten 10*). Dels synes direktivet lämna utrymme för ytterligare överskridanden av tidsfristen. I *punkten 11* sägs nämligen att om det på grund av det gränsöverskridande förfarandets komplexitet inte är möjligt att genomföra bedömningen inom de tidsfrister som anges i punkterna 7 och 10 ska den sökande underrättas om skälen för dröjsmålet innan tidsfristerna löper ut.

Enligt *punkten 12* ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten får samråda med andra relevanta myndigheter som är behöriga på de olika områden som berörs av fusionen. Medlemsstaterna ska också säkerställa att den behöriga myndigheten från de andra myndigheterna och från det fusionerande bolaget erhåller de uppgifter och handlingar som behövs för att kontrollera fusionens

lagenlighet inom ramen för de förfaranden som fastställs i nationell rätt. För bedömningen får den behöriga myndigheten anlita en oberoende sakkunnig.

Överföring av fusionsintyget (artikel 127a)

Artikel 127a i 2019 års direktiv, som saknar tidigare motsvarighet, reglerar hur överföringen av fusionsintyget från myndigheten i den utfärdande staten, till myndigheten i den mottagande staten ska gå till.

Enligt artikel 127a.1 ska medlemsstaterna säkerställa att fusionsintyget delas med de myndigheter som avses i artikel 128.1 genom systemet för sammankoppling av register och att fusionsintyget finns tillgängligt genom samma system. Tillgången till fusionsintyget ska vara kostnadsfri för dessa myndigheter och för registren (se artikel 127a.2).

4.11.3 Tillståndsprövning och fusionsintyg

Vår bedömning: Det svenska förfarandet för kontroll av fusionen och för utfärdande av fusionsintyg kan bibehållas i sin grundläggande struktur. Det innebär att ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion även fortsättningsvis ska ansöka om tillstånd till verkställande av fusionsplanen hos Bolagsverket, att Bolagsverket i tillståndsärendet ska kontrollera olika aspekter av fusionen och att verket, sedan tillstånd lämnats, ska utfärda ett fusionsintyg. (Jfr artikel 127.1.)

Skälen för bedömningen: Som vi redan har varit inne på ställer en gränsöverskridande fusion särskilda krav på en samordning mellan de olika förfaranden som genomförs i olika medlemsstater. Det krävs också en viss myndighetskontroll av fusionen och även denna måste samordnas berörda medlemsstater emellan. Direktivets bestämmelser om fusionsintyg syftar bl.a. till att underlätta en sådan samordning. Myndigheten i den stat där det övertagande bolaget ska ha sitt säte förutsätts godkänna fusionen först sedan den genom att ta del av fusionsintyg från övriga berörda medlemsstater har förväntat sig om att fusionen motsvarar de krav som ställs i dessa stater (jfr skäl 33 i ingressen till 2019 års direktiv).

Bestämmelserna om fusionsintyg utgår från att det i varje medlemsstat finns en behörig myndighet som utfärdar sådana intyg. I svensk rätt är det Bolagsverket som är den behöriga myndigheten. Enligt våra utredningsdirektiv ska vi utgå från att Bolagsverket även i fortsättningen ska vara en sådan behörig myndighet. Våra fortsatta överväganden bygger därför på att det är Bolagsverket som ska utfärda fusionsintyg. Vi återkommer i avsnitt 8 till om det finns anledning att ha en avvikande ordning vad gäller skilda slag av finansiella företag.

Varken 2019 års direktiv eller våra utredningsdirektiv utesluter dock att även andra myndigheter, vid sidan av Bolagsverket, tilldelas särskilda uppgifter i det förfarande som ska föregå utfärdandet av ett fusionsintyg. Det kan i den delen anmärkas att det i ingressen till 2019 års direktiv anges att sådana myndigheter skulle kunna vara domstolar, notarius publicus, skattemyndigheter, myndigheter med tillsyn över finansiella tjänster eller andra myndigheter. Om det finns fler än en behörig myndighet bör emellertid, enligt samma skäl, ansökan göras hos en av dessa, som sedan får sköta samordningen med de övriga (se skäl 34).

Såsom bestämmelserna om fusionsintyg har utformats i ändringsdirektivet syftar de också till att säkerställa en kontroll av särskilt slag, inriktad på att förhindra att fusionen blir ett instrument för något otillbörligt eller kriminellt ändamål. Detta särskilda syfte kommer till uttryck i artikel 127.8. Syftet avspeglas också i skäl 39 i ingressen till direktivet. Där sägs att den behöriga myndigheten, för att säkerställa att bolaget inte skadar sina borgenärs intressen, bör kunna kontrollera i synnerhet om bolaget har fullgjort sina skyldigheter gentemot offentliga borgenärer, om eventuella öppna åtaganden är tillräckligt säkrade och om bolaget är föremål för pågående domstolsförfaranden som rör exempelvis överträdelse av sociallagstiftning eller arbets- eller miljö rätt. Ett viktigt led i genomförandet av ändringsdirektivet är därför att åstadkomma en sådan kontroll. Vi återkommer längre fram till detta.

Av artikel 127.1 första stycket framgår att det inför utfärdandet av fusionsintyget ska kontrolleras huruvida den gränsöverskridande fusionen är lagenlig med avseende på de delar av förfarandet som regleras av den medlemsstats lagstiftning som det fusionerande bolaget omfattas av och att fusionsintyget ska ange att alla förfaranden och formaliteter i den medlemsstaten har fullgjorts. Över-

ensstämmer med gällande svensk rätt. Detta ska jämföras med vad som sägs i 23 kap. 46 § aktiebolagslagen om att Bolagsverket ska utfärda ett fusionsintyg om det aktuella bolaget har ”fullgjort vad som krävs enligt denna lag”.

I sak får artikel 127.1 och gällande svensk rätt anses ha samma innebörd. En komplikation är dock att i svensk rätt ska Bolagsverket utfärda fusionsintyg när det finns ett lagakraftvunnet tillstånd till verkställande av fusionsplanen (se 23 kap. 46 § aktiebolagslagen); fusionsintyget framstår närmast som en bekräftelse på att den prövning som har gjorts i ärendet om tillstånd till verkställande av fusionsplanen har utfallit positivt. Direktivet, som saknar en direkt motsvarighet till de svenska reglerna om tillstånd till verkställande av fusionsplan, förutsätter i stället att det görs en särskild ansökan om utfärdande av fusionsintyg. Den prövning som därvid, enligt direktivet, ska göras sammanfaller emellertid i väsentliga delar med den prövning som Bolagsverket gör i ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan.

Det väcker frågan hur de båda förfarandena – ärenden om tillstånd till verkställande av fusionsplan och ärenden om utfärdande av fusionsintyg – ska samordnas. Vi förordar att denna samordning sker på samma sätt som i dag, dvs. fusionsintyget utfärdas som en fortsättning på ärendet om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Den ytterligare kontroll som ändringsdirektivet förutsätter bör ske inom ramen för detta ärende. Därmed behöver bolaget inte göra två olika ansökningar. För Bolagsverket torde det också vara en fördel att de olika kontroller som utfärdandet av fusionsintyg förutsätter kan göras i ett enda sammanhang.

Det ska i och för sig anmärkas att direktivet uppställer vissa tidsfrister för handläggningen av ärendet om utfärdande av fusionsintyg. Dessa tidsfrister torde inte sällan bli svåra att upprätthålla om handläggningen ska innefatta de kontroller som i dag sker inom ramen för ett ärende om tillstånd till verkställande av fusionsplan. Som vi återkommer till i avsnitt 4.11.6 anser vi dock att direktivets tidsfrister inte utgör något hinder mot den ordning som i dag gäller i ärenden om tillstånd till verkställande av fusionsplan.

4.11.4 Det underlag som bolaget ska tillhandahålla i tillståndsärendet

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande fusion ska ett bolag som ansöker om tillstånd att verkställa fusionsplanen bifoga dels styrelsens redogörelse, dels revisorsyttrandet, dels eventuella synpunkter som har kommit in från bolagets intressenter. (Jfr artikel 127.2.)

Bolaget ska också ge in information om huruvida de fusionerande bolagen har inlett förfaranden som avses i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. (Jfr artikel 127.6 b.)

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger att ställa krav på ingivande av ytterligare handlingar bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 127.3.)

Skälen för förslaget och bedömningen:

Fusionshandlingar

I artikel 127.2 anges vad som måste fogas till bolagets ansökan om fusionsintyg, nämligen fusionsplanen, styrelsens redogörelse, revisorsyttrandet, eventuella synpunkter från aktieägare, borgenärer eller arbetstagare eller deras representanter, samt uppgifter om bolagsstämmans godkännande av fusionsplanen.

Vi har ovan konstaterat att ärendet om utfärdande av fusionsintyg bör samordnas med ärendet om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Med ”ansökan” bör därför, vid genomförandet av direktivet, avses ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Några av de handlingar som enligt direktivet ska ges in i ärendet om fusionsintyg – fusionsplanen och en kopia av protokollet från den bolagsstämma som godkände fusionsplanen – ska redan enligt gällande rätt ges in tillsammans med en ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplan (se 23 kap. 20 och 36 §§ aktiebolagslagen). I dessa delar krävs därför inga lagändringar.

Därutöver ska, enligt 2019 års direktiv, styrelsens redogörelse, revisorsyttrandet och eventuella synpunkter som har kommit in från

bolagets intressenter ges in. Bestämmelser om detta bör tas in i aktiebolagslagen.

Information om huruvida ett förfarande för arbetstagarmedverkan har inletts

Enligt artikel 127.5 ska den behöriga nationella myndigheten kontrollera att fusionsplanen innefattar viss närmare information om de former för arbetstagarernas medverkan som följer av artikel 133. Detta korresponderar mot vad fusionsplanen ska innehålla. Redan i dag gäller enligt 23 kap. 38 § aktiebolagslagen att en fusionsplan ska innehålla uppgift om hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarernas medverkan beslutas.

I artikel 127.6 a anges att Bolagsverket ska granska alla ingivna handlingar som ett led i den kontroll som myndigheten har att utföra enligt punkten 1.

Vi anser inte att de nu angivna direktivbestämmelserna kräver några ytterligare genomförandeåtgärder. Enligt 23 kap. 21 § aktiebolagslagen ska nämligen Bolagsverket avslå en ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplan om vissa i lagen särskilt angivna lagliga förutsättningar för fusionen inte är förhållande. En av dessa förutsättningar är att fusionsplanen är lagenlig. Om fusionsplanen saknar uppgift om proceduren för arbetstagarmedverkan kan det därför, enligt gällande rätt, leda till att ansökan ska avslås.

Enligt artikel 127.6 b ska dock den behöriga myndigheten som ett led i sin kontroll också undersöka om det förfarande som avses i artikel 133.3 och 133.4 – dvs. det förfarande som i svensk rätt regleras genom lagen (2008:9) om arbetstagarernas medverkan vid gränsöverskridande fusioner – har inletts.

Att medverkansförfarandet har inletts tycks alltså numera utgöra en förutsättning för att fusionsintyg ska kunna utfärdas. För att Bolagsverket ska kunna kontrollera det, bör det till bolagets ansökan fogas information om huruvida ett sådant förfarande har inletts som, i Sverige, avses i lagen om arbetstagarernas medverkan vid gränsöverskridande fusioner. I aktiebolagslagen bör därför tas in en bestämmelse om att bolaget ska bifoga sådan information till sin ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen.

Andra handlingar

I artikel 127.3 räknas upp, dock inte uttömmande, vilka ytterligare uppgifter som en medlemsstat får kräva utöver punkten 2. Det gäller (a) antalet arbetstagare när fusionsplanen upprättades, (b) om det finns dotterbolag och i så fall var, samt (c) uppgifter om bolagets skyldigheter mot offentliga organ. Om uppgifterna inte ges in, har den behöriga myndigheten rätt att begära in uppgifterna från andra berörda myndigheter.

En av de angivna uppgifterna avser antalet arbetstagare vid tidpunkten för upprättandet av fusionsplanen (punkten a). Den uppgiften kan synas ha betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om arbetstagares medverkan (jfr artikel 133.2 samt avsnitt 7.3). Vid tillämpningen av dessa bestämmelser är det emellertid inte antalet arbetstagare vid en viss angiven tidpunkt som är avgörande. Avgörandet är i stället det genomsnittliga antalet arbetstagare under de sex månader som föregått dagen för offentliggörandet av fusionsplanen. En uppgift om antalet arbetstagare vid just tidpunkten för upprättandet av fusionsplanen förefaller därmed ha mindre betydelse för frågan om arbetstagarmedverkan.

En uppgift om antalet arbetstagare kan visserligen synas ha betydelse tillsammans med de uppgifter som anges i punkten c), dvs. bolagets skyldigheter mot offentliga organ. En arbetsgivare ska ju betala socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt för sina anställda och det förhållandet att bolaget har ett inte obetydligt antal anställda skulle därmed vara ett skäl för Bolagsverket att samråda med Skatteverket. Det skulle också kunna underlätta för Skatteverket, om Skatteverket skulle misstänka att det finns skäl att motsätta sig fusionen eller besluta om att det föreligger hinder mot verkställande av fusionen (jfr de särskilda reglerna om detta i 23 kap. 21 a–24 §§ aktiebolagslagen). Vi bedömer dock att det allmännas intresse i detta sammanhang inte motiverar en generell bestämmelse om att bolaget ska lämna uppgift om antalet anställda. Om Bolagsverket eller Skatteverket anser att uppgiften behövs i det enskilda fallet, bör dock Bolagsverket kunna kräva in uppgiften.

Vi anser inte heller att det bör uppställas något generellt krav på att bolaget lämnar uppgifter om dotterbolag och deras geografiska belägenhet (jfr punkten b). I styrelsens redogörelse till aktieägare och arbetstagare ska det, i avsnittet för arbetstagare, anges vilka kon-

sekvenser fusionen får för anställningsförhållanden, anställningsvillkor och platsen för bolagets verksamhet och hur dessa faktorer påverkar eventuella dotterbolag (se artikel 124.5). Uppgifterna behöver dock inte lämnas om det inte finns några arbetstagare i bolaget eller i dotterbolag (se artikel 124.8). Något behov av att bolaget därutöver lämnar information om förekomsten av dotterbolag är svårt att se. Bolagets borgenärer kan normalt inte rikta sina betalningsanspråk mot bolagets dotterbolag. Ett uppgiftslämnande av detta slag skulle också i enskilda fall bli betungande för bolaget.

Vad till sist gäller uppgifter om det fusionerande bolagets fullgörande av skyldigheter gentemot offentliga organ (punkten c), får den befintliga regleringen i svensk rätt som ger Skatteverket möjlighet att tillfälligt hindra verkställande av fusionsplanen (jfr 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen), anses utgöra en tillräcklig garant för en erforderlig skattetillsyn av de svenska deltagande bolagen inför en gränsöverskridande fusion.

Direktivet ger utrymme för svensk lagstiftning om att även andra slag av uppgifter ska lämnas in. Vi har dock inte kunnat finna några skäl för bestämmelser av det slaget. Däremot bör det, som vi återkommer till i det följande, i aktiebolagslagen tas in bestämmelser som ger Bolagsverket möjlighet att kräva in ytterligare uppgifter om det finns misstankar om att fusionen har ett otillbörligt, bedrägligt eller kriminellt syfte.

Det kan noteras att artikel. 127.4 kräver att bolagen ska ha möjlighet att ge in ansökningshandlingarna online. Frågan berörs i avsnitt 4.17 om vissa teknikfrågor.

4.11.5 Otillbörlighetsprövningen

Vårt förslag: I aktiebolagslagen införs särskilda grunder för att avslå en ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Ansökan ska avslås om fusionen genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller EU-rätt.

Som underlag för bedömningen av denna fråga ska Bolagsverket hämta in upplysningar från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten. Bolagsverket ska också kunna hämta in yttrande från andra myndigheter och organisationer. För att trygga Bolagsverkets behov av information tas det i aktiebolagsförordningen in bestämmelser om uppgiftsskyldighet i förhållande till Bolagsverket. (Jfr artikel 127.8 och 127.9.)

Skälen för förslaget:

En särskild bestämmelse om att fusioner inte får genomföras för otillbörliga ändamål

Av artikel 127.8 framgår att ett fusionsintyg inte får utfärdas, om det i enlighet med nationell lagstiftning fastställs att fusionen genomförs för otillbörliga, bedrägliga eller kriminella ändamål. Exempel på detta är, enligt skäl 35 i ändringsdirektivets ingress, fusioner som genomförs i syfte att kringgå arbetstagarnas rättigheter, socialförsäkringsavgifter eller skyldigheter i fråga om skatt. Särskilt viktigt är det, enligt samma skäl, att motverka s.k. skalbolag eller frontföretag som bildas i syfte att kringgå eller överträda unionsrätten eller nationell rätt. Om något sådant kommer till den behöriga myndighetens kännedom i samband med kontrollen av den gränsöverskridande fusionens laglighet, ska något fusionsintyg alltså inte utfärdas. Hur prövningen ska gå till berörs ytterligare i artikel 127.9. där det bl.a. sägs att bedömningen av dylika misstankar ska genomföras från fall till fall genom ett förfarande som regleras i nationell lagstiftning.

Direktivet måste förstås så att medlemsstaterna är skyldiga att förhindra en fusion som sker för ändamål av de angivna slagen. I aktiebolagslagen bör därför tas in en bestämmelse om att ett bolag inte får delta i en fusion som genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller som på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt.

Förfarandet

Direktivet förutsätter också att otillbörlighetsprövningen sker inom ”ett förfarande som regleras i nationell lagstiftning”. Vad som avses med detta kan tolkas på två skilda sätt.

Ett synsätt är att det åligger medlemsstaterna att inrätta särskilda förfaranden i vilka behöriga myndigheter aktivt efterforskar eventuella kriminella eller annars otillbörliga ändamål. Enligt vår mening behöver dock direktivet inte förstås så att det ålägger medlemsstaterna en så långtgående utredningsskyldighet.

Ett annat synsätt – som vi ansluter oss till – är att något särskilt inrättat förfarande inte krävs, om prövningen kan ske inom ramen för annan svensk lagstiftning. I svensk rätt regleras förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden av förvaltningslagen (2017:900). Där kommer vissa grundläggande rättsprinciper om bl.a. legalitet, objektivitet och proportionalitet till uttryck och det föreskrivs särskilt att en myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver (jfr 5 § och 23 § första stycket förvaltningslagen). Utredningsansvaret klargör att det ankommer på myndigheten att säkerställa att dess beslut blir materiellt riktigt och inom ramen för detta har myndigheten möjlighet att begära ett yttrande från bl.a. andra myndigheter (jfr 26 § förvaltningslagen).

Vi anser alltså att förvaltningslagens bestämmelser – tillsammans med aktiebolagslagens bestämmelser om Bolagsverkets prövning i ärenden om tillstånd till verkställande av fusionsplan – uppfyller direktivets krav på ett förfarande enligt nationell lagstiftning.

Även ett förfarande som utgår från förvaltningslagen kan emellertid utformas på lite olika sätt.

En tänkbar procedur är följande. Den behöriga myndigheten (Bolagsverket) gör en sedvanlig laglighetskontroll. Om det i samband med denna framkommer tecken på att fusionen har ett kriminellt eller otillbörligt syfte, vidtar myndigheten ytterligare åtgärder innan den utfärdar ett fusionsintyg. Omständigheter som kan ge anledning att gå vidare med utredningen kan vara sådana som framträder i de i ärendet ingivna handlingarna. Det kan också vara fråga om omständigheter som myndigheten får information om på annat sätt, t.ex. genom en anmälan från en annan myndighet eller från en arbetstagarorganisation. Myndighetens utredningsskyldighet blir med den nu angivna ordningen beroende av förhållandena i det enskilda ärendet.

Man kan också tänka sig en procedur där Bolagsverket i varje enskilt ärende gör en mera ingående prövning av att fusionen inte genomförs för ett otillbörligt ändamål och därvid regelmässigt inhämtar underlag från andra myndigheter. Från bl.a. brottsbekämpningssynpunkt kan detta framstå som en önskvärd ordning. Det som

talar mot en procedur av detta slag är närmast att den kräver mera resurser och kan leda till att Bolagsverkets prövning drar ut på tiden. Prövningen kommer också att innehålla ett inslag av materiell granskning som Bolagsverket normalt inte ägnar sig åt.

Vi bedömer emellertid att fördelarna med en procedur av det sist angivna slaget överväger.

Det är dock tydligt att en effektiv prövning under alla förhållanden förutsätter samverkan med flera myndigheter. En sådan samverkan kan ske genom att Bolagsverket i förfarandets inledning i en standardiserad ordning tar in yttranden från särskilt utpekade myndigheter och lägger den information som dessa myndigheter lämnar till grund för sin prövning. På så sätt behöver Bolagsverket normalt inte göra några egna efterforskningar utan kan grunda sitt beslut på information som andra myndigheter har tillgång till eller i vart fall har lättare än Bolagsverket att ta fram. Det merarbete som proceduren ger upphov till kan därmed begränsas samtidigt som förutsättningarna för en effektiv prövning förbättras. Ett samråd av detta slag ligger f.ö. väl i linje med vad som förutsätts i ändringsdirektivet (jfr artikel 127.12).

Vi anser alltså att förfarandet bör utformas på nu angivet sätt.

Inhämtande av yttranden

Fråga är härefter vilka myndigheter som Bolagsverket ska inhämta yttrande från. Av betydelse är att det i ändringsdirektivet anges vara särskilt angeläget att motverka s.k. skalbolag eller frontföretag. Även arbetstagarnas rättigheter, socialförsäkringsavgifter och skyldigheter att betala skatt framhålls som skyddsvärda ändamål.⁶⁷

De myndigheter vars verksamhetsområden bäst svarar mot kärnan av dessa särskilt skyddsvärda intressen torde för Sveriges del vara Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten.

Bolagsverket bör därför alltid inhämta yttrande från dessa båda myndigheter.

Från Ekobrottsmyndigheten har framhållits att myndigheten inte alltid har tillgång till sådan underrättelseinformation om ekonomiska oegentligheter som i enskilda fall skulle kunna vara av värde för prövningen. Den informationen finns i stället hos Polismyndig-

⁶⁷ Jfr skäl 35 i ingressen i 2019 års direktiv.

heten (bl.a. hos Finanspolisen). I Polismyndighetens underrättelsearbete kan också ha framkommit uppgifter om ett bolags kopplingar till bedrägerier, människohandel och andra brottstyper som inte hanteras av Ekobrottsmyndigheten. För att Bolagsverket ska kunna få in också sådan information, där detta är påkallat, bör verket därför alltid ta in ett yttrande från Polismyndigheten.

I ett ”standardförfarande” bör alltså Bolagsverket ta in yttranden från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten.

Det finns dock även andra myndigheter som skulle kunna tillföra tillståndsärendet värdefull information. Här kan nämnas Finansinspektionen och andra tillsynsmyndigheter över verksamhetsutövare enligt penningtvätsregelverket, Kronofogdemyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Arbetsmiljöverket. En generell skyldighet för Bolagsverket att alltid kommunicera ett fusionsärende med dessa myndigheter skulle emellertid bli alltför resurskrävande. I vad mån någon av dessa myndigheter – eller någon annan myndighet – ska involveras, bör bedömas i det enskilda fallet, baserat på det som framkommer genom standardförfarandet.

Vilka myndigheter som Bolagsverket ska eller kan hämta in yttrande från bör anges i aktiebolagsförordningen (2005:559).

Det finns här anledning att även kort beröra vilka omständigheter som tillfrågade myndigheterna bör kontrollera och vilka uppgifter eller synpunkter som deras yttrande till Bolagsverket bör innefatta.

Lämpligen bör den myndighet som Bolagsverket inhämtar yttrande från inledningsvis göra en myndighetsintern kontroll av fusionens aktörer. En sådan kontroll bör i första hand avse relevanta registerslagningar hos myndigheten. Skatteverket kan t.ex. kontrollera om bolaget är föremål för skatterevision och om det har skatteskulder eller förekommer i samband med misstänkta skatteundandraganden. Ekobrottsmyndigheten kan kontrollera om bolaget är föremål för förundersökning eller om det mot bolaget finns någon väckt eller förestående talan om företagsbot eller skattetillägg i brottmål. Liknande kontroller bör göras av bolagets styrelseledamöter och verkställande direktör.

En kontroll av de nu exemplifierade slagen förutsätter att de tillfrågade myndigheterna har tillgång till relevanta uppgifter om bolaget och den förestående fusionen. Det kan uppnås genom att Bolagsverket till begäran om yttrande fogar de uppgifter som verket bedömer vara relevanta, t.ex. bolagets fusionsplan samt uppgifter om

bolagets styrelseledamöter (namn och personnummer). Till begäran om yttrande bör Bolagsverket även foga det revisorsyttrande som har fogats till planen, eftersom detta yttrande typiskt sett kan innehålla information av betydelse för den tillfrågade myndighetens bedömning av fusionens syfte. I fråga om den sekretess som kan gälla för uppgifter i ett sådant yttrande hänvisas till avsnitt 4.6.7.

Om uppgifterna från registerslagningarna ger den tillfrågade myndigheten anledning till misstanke om fusionens syfte, bör myndigheten fördjupa eller utvidga sin interna undersökning på det sätt som den påträffade informationen ger anledning till. Myndigheten bör då ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om hur den misstanke som har uppstått genom den initiala kontrollen kan relateras till den planerade fusionen. Frågan om hur uppgifterna knyter an till fusionen kan få betydelse för bedömningen av vilka ytterligare interna utredningsåtgärder som kan anses befogade. Den kan också få betydelse för frågan om myndigheten behöver uppmärksamma Bolagsverket på att det finns anknytande frågor som bör kontrolleras med en annan myndighet.

Sedan en tillfrågad myndighet har avgett ett yttrande till Bolagsverket bör givetvis bolaget, i enlighet med förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser, beredas tillfälle yttra sig. Ibland kan de uppgifter som enligt den tillfrågade myndigheten bör lämnas till Bolagsverket omfattas av sekretess (till exempel förundersökningssekretess). Vi återkommer i det följande till frågor om uppgiftsskyldighet, sekretess hos Bolagsverket och frågor om partsinsyn. Redan här bör dock påpekas att huvudregeln är att bolaget har rätt till partsinsyn i de uppgifter som har kommit Bolagsverket till del i ärendet även om dessa omfattas av sekretess. Rätten till partsinsyn kan nämligen, enligt 10 § förvaltningslagen jämförd med 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen, begränsas endast om det är av synnerlig vikt av hänsyn till något allmänt eller enskilt intresse att sekretessen inte röjs. Det torde därför vara endast i mycket sällsynta fall som det kan komma i fråga att förvägra bolaget att ta del av det material som har kommit in till Bolagsverket.

Sedan myndigheternas yttranden och, i förekommande fall, bolagets yttrande, har kommit in till Bolagsverket är ärendet normalt färdigt för beslut om tillstånd eller avslag.

I enskilda fall kan det dock de uppgifter som har framkommit ge Bolagsverket anledning att företa ytterligare undersökningar, t.ex.

om inkomna upplysningar tyder på att även andra myndigheter har tillgång till information av betydelse. Det kan också finnas situationer då Bolagsverket, om materialet motiverar det, har skäl att ta en förnyad kontakt med den eller de myndigheter som redan har tillfrågats.

Vi föreslår sammanfattningsvis att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse som ger Bolagsverket möjlighet att begära in yttrande från de myndigheter som regeringen bestämmer. Av förvaltningslagen följer att en myndighet kan inhämta yttranden även från enskilda. Det kommer alltså att finnas utrymme för Bolagsverket att, där detta framstår som befogat, inhämta yttranden även från berörda enskilda, t.ex. från arbetstagarorganisationer.

Särskilt om utlämnande av sekretesskyddade uppgifter

Enligt artikel 127.12 ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten får samråda med andra myndigheter som är behöriga på de områden som berörs av en gränsöverskridande fusion, däribland myndigheter i medlemsstaten för det bolag som uppstår genom fusionen. Från dessa myndigheter, och från det fusionerande bolaget, ska den behöriga myndigheten kunna få de uppgifter och handlingar som behövs för att kontrollera fusionens lagenlighet, inom ramen för de förfaranden som fastställs i nationell rätt. I linje med detta föreslår vi – som nyss har redovisats – att Bolagsverket ska hämta in yttranden från vissa myndigheter och ha möjlighet att hämta in yttrande från andra.

Vid utformningen av regelverket finns det dock anledning att beakta att de uppgifter som kan vara av intresse för Bolagsverkets prövning kan omfattas av sekretess, något som skulle kunna hämma informationsflödet till Bolagsverket. Det finns i och för sig en lagstadgad informationsskyldighet mellan myndigheter (se 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400). Informationsskyldigheten gäller dock inte om uppgiften är sekretessbelagd. En uppgift för vilken det gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen får emellertid inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i den lagen eller i lag eller förordning som den lagen hänvisar till (se 8 kap. 1 §). Den får inte heller röjas för en utländsk myndighet, om inte utlämnande sker i enlighet med sär-

skild föreskrift i lag eller förordning, eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten (jfr 8 kap. 3 §).

Enligt 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen hindrar sekretess visserligen inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Det är dock inte möjligt att med stöd av den bestämmelsen lämna ut sekretesskyddade uppgifter för att en *annan* myndighet ska kunna fullgöra ett uppdrag.

Däremot finns det en s.k. generalklausul, som ger en myndighet en generell möjlighet att lämna sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet under förutsättning att det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda (se 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen). Generalklausulen gäller dock inte när sekretessen är av vissa särskilda slag (som dock inte torde aktualiseras i Bolagsverkets verksamhet) och kan inte åberopas när ett utlämnande på annat sätt strider mot lag eller förordning.

Slutligen gäller att sekretess inte hindrar utlämnande till annan myndighet om utlämnandet sker i enlighet med en i lag eller förordning reglerad uppgiftsskyldighet (se 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen). Då måste det emellertid finnas en konkret bestämmelse om uppgiftsskyldighet; det räcker inte med en generell föreskrift om samarbete mellan myndigheter. Den upplysningsplikt som följer av 10 kap. 27 § är alltså inte tillräcklig i detta avseende.⁶⁸ För att den föreskrivna uppgiftsskyldigheten ska duga krävs viss konkretion, antingen så skyldigheten tar sikte på utlämnande av uppgifter av ett speciellt slag, gäller en viss myndighets rätt att få del av uppgifter i allmänhet eller avser skyldighet för en viss myndighet att lämna andra myndigheter information.⁶⁹

Det kan antas att i flertalet av de fall som det blir aktuellt för Bolagsverket att hämta in yttranden från andra myndigheter aktualiseras över huvud taget inte sekretess. Och om en uppgift som Bolagsverket behöver för sin prövning skyddas av sekretess, torde behovet av informationsinhämtning likväl i flertalet fall kunna säker-

⁶⁸ Se Lundgren, kommentaren till 10 kap. 28 § OSL, Karnov, jfr 6 kap. 5 § OSL.

⁶⁹ Jfr prop. 1979/80:2, del A, s. 322.

ställas genom en tillämpning av generalklausulen. Det går emellertid också att föreställa sig fall där det inte på förhand är självklart hur sekretessprövningen utfaller hos den tillfrågade myndigheten. Det kan antas att den tillfrågade myndigheten i vissa av dessa fall bedömer att det inte är uppenbart att Bolagsverkets intresse av att få ut uppgifterna i ett fusionsärende har företräde framför de intressen som förundersökningssekretessen ska skydda. I sådant fall får Bolagsverket alltså inte heller tillgång till uppgifter som i och för sig kan vara av betydelse för verkets bedömning.

Även om generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen i en del fall kommer att räcka för att ge Bolagsverket de uppgifter och handlingar som krävs för att kontrollera den gränsöverskridande fusionens lagenlighet kommer den inte att kunna tillgodose Bolagsverkets informationsbehov fullt ut. Det behöver därför införas särskilda bestämmelser om myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Bolagsverket, ägnade att bryta sekretessen hos den tillfrågade myndigheten (jfr 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen). Det kan lämpligen ske genom ett tillägg i aktiebolagsförordningens bestämmelser om det underlag som Bolagsverket ska inhämta i tillståndsärendet.

Artikel 127.12 förutsätter att nationella myndigheter har möjlighet att inhämta upplysningar även från myndigheter i andra medlemsstater. I aktiebolagsförordningen bör därför tas in en bestämmelse om att Bolagsverket har den möjligheten.

Av artikel 127.12 följer också att Bolagsverket kan behöva lämna ut uppgifter till motsvarande utländsk myndighet. Det kan inte utslutas att en sådan uppgift omfattas av sekretess. Enligt 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen får en svensk myndighet som huvudregel inte röja en uppgift för vilken sekretess gäller för en utländsk myndighet. Utlämnande får emellertid ske i enlighet med lag eller förordning. Utlämnande får också ske om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens bedömning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten.

I de fall en utländsk myndighet begär upplysningar från Bolagsverket för att i den medlemsstaten kontrollera fusionens lagenlighet, torde Bolagsverkets sekretessprövning i princip motsvara frågan om den aktuella uppgiften hade kunnat föras vidare till en annan svensk

myndighet i motsvarande situation. Situationen får därmed anses vara den som avses i 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Vi bedömer att direktivets krav på utlämnande av uppgifter till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten kan tillgodoses inom ramen för den paragrafen.

Särskilt om sekretess till skydd för intresset av att förebygga och beivra brott (18 kap. 1 och 2 §§ offentlighets- och sekretesslagen)

Vi har ovan föreslagit att Bolagsverket regelmässigt ska inhämta yttrande i fusionsärendet från olika myndigheter. Vi har också föreslagit att det ska införas en särskild bestämmelse om att några av dessa myndigheter är skyldiga att tillhandahålla uppgifter som kan antas vara av betydelse för Bolagsverkets prövning. Genom en sådan bestämmelse blir myndigheterna skyldiga att tillhandahålla också sådana uppgifter för vilka det gäller sekretess. Samtidigt har vi konstaterat att det ansökande bolaget har rätt till partsinsyn och därmed också normalt rätt att ta del av de uppgifter som andra myndigheter har lämnat till Bolagsverket. Det kan medföra att bolaget också kommer att kunna ta del av uppgifter som omfattas av sekretess hos den myndighet som har lämnat ut uppgiften. Detta kan i enskilda fall vara problematiskt, i synnerhet när det gäller sekretess i brottsbeivrande eller brottsutredande verksamhet.

Uppgifter i sådan verksamhet omfattas närmast undantagslöst av bestämmelser om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen.

Pågående förundersökningar skyddas av sekretess enligt 18 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Enligt den paragrafen gäller sekretess för uppgift som hänför sig till förundersökning i brottmål om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Skaderekvisitet, ”om det kan antas”, är ett s.k. rakt skaderekvisit men beviskravet är samtidigt satt så lågt (”kan antas”) att skyddet för de aktuella uppgifterna är mycket starkt.

För uppgifter inom viss underrättelseverksamhet gäller i stället sekretess enligt 18 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Enligt den paragrafen gäller sekretess för uppgift som hänför sig till sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 1 lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, ”om det inte står klart” att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslu-

tade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas. Det är alltså fråga om ett s.k. omvänt skaderekvisit. Bestämmelsen har ett brett tillämpningsområde, eftersom den avser alla uppgifter i bl.a. Polismyndighetens verksamhet för att förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, t.ex. underrättelseverksamhet. Samma sekretess gäller dessutom, enligt paragrafens andra stycke 3, för underrättelseuppgifter inom Skatteverkets verksamhetsområde (Skatteverkets egen under-rättelseavdelning).

Att förutsättningarna för sekretess enligt dessa båda paragrafer är så lågt ställda motiveras av verksamhetsområdenas typiskt sett känsliga natur. Själva syftet med sekretessen är att förhindra att den som utreds får kännedom om, och kan förstöra eller påverka, utredningen.

Å ena sidan kan det i ett enskilt ärende vara mycket angeläget att Bolagsverket får kännedom om vad som framkommit inom ramen för exempelvis Finanspolisens underrättelseverksamhet. Å andra sidan kan det vara minst lika angeläget att uppgifterna inte kommer till bolagets eller dess företrädares kännedom, eftersom det skulle kunna skada förutsättningarna för den brottsbekämpande verksamheten. Intresset av att brottsutredande verksamhet ställs här mot intresset av att bolag inte ska kunna ingå i gränsöverskridande förfaranden i ett otillbörligt syfte. Intressekonflikten ska dock inte överdrivas; också det brottsutredande arbetet kan dra nytta av att det bolag som utreds inte ges möjlighet att lämna Sverige genom en gränsöverskridande fusion.

Vi bedömer att det inte är lämpligt att införa en uppgiftsskyldighet i förhållande till Bolagsverket för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ offentlighets- och sekretesslagen. En sådan uppgiftsskyldighet skulle i alltför hög grad äventyra det sekretessintresse som gäller för uppgifter av det slaget. I vilken utsträckning sådana uppgifter ska kunna lämnas ut bör i stället prövas enligt generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen. Om Bolagsverket inhämtar ett yttrande från en myndighet som innehar uppgifter som skyddas av sekretess av detta slag, kommer den myndigheten att få göra en särskild intresseavvägning, där sekretessintresset vägs mot Bolagsverkets informationsbehov.

Vi föreslår alltså inte någon särskild bestämmelse om uppgiftsskyldighet för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ offentlighets- och sekretesslagen. Enligt vår bedömning upp-

fyller ändå sammantaget förslagen ovan det krav på samråd med andra myndigheter som uppställs i artikel 127.12.

Sekretess hos Bolagsverket

I avsnitt 4.6.7 har vi bedömt att det finns behov av att kunna överföra vissa uppgifter mellan myndigheter med bibehållen sekretess till skydd för uppgifterna, i det fallet eftersom det är fråga om uppgifter som har karaktär av företagshemligheter. Behovet av skydd för uppgifterna uppkommer emellertid också när Bolagsverket erhåller sekretesskyddade uppgifter från andra myndigheter inom ramen för den tillståndsprövning som har beskrivit ovan. De uppgifter som kommer in till Bolagsverket kan omfattas av flera olika slag av sekretess, t.ex. sekretess till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden, sekretess till skydd för affärsförbindelser och sekretess till skydd för intresset av att förebygga eller beivra brott.

I allmänhet torde intresset av sekretesskydd inte minska enbart därför att uppgiften lämnas över till Bolagsverket och det är därför rimligt att Bolagsverket inte kan lämna uppgifterna vidare annat än efter en sedvanlig sekretessprövning. En annan sak är – som vi redan har varit inne på – att sådan sekretess normalt inte kommer att hindra att inkomna uppgifter lämnas ut till det tillståndssökande bolaget.

För att uppgifterna ska omfattas av sekretesskydd även hos Bolagsverket krävs det antingen en bestämmelse som uttryckligen ger ett sådant skydd eller en bestämmelse om överföring av sekretess.

I avsnitt 4.6.7 har vi föreslagit att det ska införas en särskild bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen för konfidentiell information i det revisorsyttrande som ska upprättats över fusionsplanen och ges in till Bolagsverket. Som vi har tagit upp i det avsnittet innehåller 30 och 31 kap. offentlighets- och sekretesslagen redan bestämmelser som syftar till att skydda enskilda i verksamheter som rör tillsyn, granskning m.m. i fråga om näringslivet. Vi har bedömt att 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen inte kan tillämpas i den del av Bolagsverkets ärende som avser offentliggörande av revisorsyttrandet. Sekretess enligt den paragrafen skyddar nämligen endast uppgifter i en statlig myndighets verksamhet, om verksamheten är av visst angivet slag, t.ex. tillstånds- eller tillsynsverksamhet, och dessutom avser produktion, handel, transport eller näringslivet i övrigt.

Med tillståndsgivning och tillsyn avses här det område som enligt äldre rätt menades med ordet kontroll. Ordet tillsyn bör inte ges en alltför snäv tolkning utan får anses omfatta alla de fall där en myndighet har en övervakande eller styrande funktion i förhållande till näringslivet (se prop. 1979/80:2 del A s. 235).

Den otillbörlighetsprövning som Bolagsverket ska utföra utgör en del av ett ärende som avser tillstånd, nämligen tillstånd till verkställande av fusionsplan. Det är dessutom fråga om tillståndsgivning med avseende på näringslivet. Bolagsverkets verksamhet är alltså i detta skede av fusionsförfarandet av sådant slag som paragrafen låter sig tillämpas på. Huruvida den ger ett i praktiken tillräckligt sekretesskydd är emellertid beroende av vilka uppgifter som typiskt sett kan förväntas överlämnas till Bolagsverket vid tillståndsprövningen.

30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Bestämmelsen gäller även för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet. Det sistnämnda sammanhänger med att verksamhet av det slag som avses i paragrafen också kan ge en myndighet kännedom om andra förhållanden hos tredje man än sådana som rör affärs- eller driftförhållanden, t.ex. kännedom om mycket ömtåliga personliga förhållanden rörande personer som står i kontakt med den som inspekteras.

30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen förefaller ha ett så brett tillämpningsområde att i princip alla slag av uppgifter som kan komma att lämnas till Bolagsverket i tillståndsärendet skulle kunna omfattas av paragrafen. Vi bedömer därför att paragrafen ger ett tillräckligt skydd för uppgifter som i normalfallet kan förekomma i Bolagsverkets tillståndsärenden om gränsöverskridande förfaranden.

I detta sammanhang kan också nämnas att det i offentlighets- och sekretesslagen också finns vissa sekretessbestämmelser som gäller utan att bestämmelsens räckvidd är begränsad. En uppgift kan då hemlighållas oavsett i vilket ärende, i vilken verksamhet eller hos vilken myndighet den förekommer. Som exempel på sådana bestäm-

melser kan nämnas utrikessekretessen i 15 kap. 1 § och minimiskyddsreglerna till skydd för enskildas personliga integritet i 21 kap.⁷⁰

För att 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen ska bli tillämplig krävs, som redan har framgått, att regeringen meddelar föreskrifter om det, vilket sker i offentlighets- och sekretessförordningen med bilaga. Vi föreslår att en sådan föreskrift införs.

Särskilt om uppgifter som tas in i slutliga beslut

Som framgått ovan finns ett visst utrymme för att låta vissa uppgifter i Bolagsverkets tillståndsärenden omfattas av sekretess för det fall uppgifter omfattas av sekretess hos den avsändande myndigheten. Partsinsynen i ärendet innebär, som också redan har framgått, att sådan sekretess normalt sett inte gäller i förhållande till sökanden i tillståndsärendet. En särskild fråga blir då om det är möjligt att låta sekretessen bestå för uppgifter som tas in i Bolagsverkets slutliga beslut i ärendet.

Utrymmet att sekretessbelägga uppgifter som tas in i myndigheters slutliga beslut är mycket litet. Ett visst utrymme finns för verksamheter som hanterar mycket känsliga uppgifter som exempelvis domstolarna. En domstol kan enligt 43 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen besluta om fortsatt sekretess för vissa uppgifter endast om intresset för sekretess väger väsentligt tyngre än intresset av offentlighet. Dess möjligheter finns för att skydda vissa känsliga uppgifter från offentlighet, dels känsliga uppgifter om exempelvis en målsägande, dels uppgifter om hemliga tvångsmedel som har använts i ett visst ärende. Beslutet om sekretess gäller då emellertid normalt inte i förhållande till parterna.

Vi bedömer att varken de aktuella tillståndsärendenas karaktär eller de uppgifter som kan förväntas ingå i sådana beslut hos Bolagsverket motiverar att det införs en möjlighet för myndigheten att besluta om sekretess för uppgifter som tas in i det slutliga beslutet.

⁷⁰ Se vidare om dessa sekretessbestämmelsers uppbyggnad och tillämpningsområde i prop. 2016/17:208 s. 24.

4.11.6 Tidsfrister för prövningen

Vårt förslag: Ett fusionsintyg ska som huvudregel utfärdas inom tre månader från dagen för bolagets ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen. Handläggningstiden ska dock kunna förlängas om det på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för det. (Jfr artikel 127.7, 127.10 och 127.11.)

Skälen för förslaget: När ett beslut om tillstånd till verkställande av fusionsplanen har fått laga kraft, ska, enligt 23 kap. 46 § aktiebolagslagen, Bolagsverket utfärda ett fusionsintyg. Någon särskild frist inom vilken intyget ska utfärdas anges inte. Hur lång tid som i praktiken har förflutit sedan bolaget ansökte om tillstånd att verkställa fusionsplanen beror på förhållandena i det enskilda fallet. När tillståndsärendet är okomplicerat och inga borgenärer motsätter sig fusionen kan det gå på några månader. I andra fall – och i synnerhet om någon borgenär har påkallat en domstolsprövning av fusionen – kan det ta betydligt längre tid.

Enligt artikel 127.7 i ändringsdirektivet ska den kontroll som föregår utfärdandet genomföras inom tre månader från den dag myndigheten tog emot handlingarna. Om bedömningen av fusionens ändamål (jfr artikel 127.8) kräver ytterligare uppgifter eller utredningar, får dock, enligt artikel 127.10, tremånadersfristen förlängas med ytterligare högst tre månader. Slutligen gäller, enligt artikel 127.11, att om det på grund av det gränsöverskridande förfarandets komplexitet inte är möjligt att genomföra bedömningen inom de totalt sex månader som medges enligt artiklarna 127.7 och 10, ska det sökande bolaget underrättas om skälet till dröjsmålet innan de fristerna löper ut. I punkten 11 anges dock ingen yttersta tidsfrist.

Hur bör då direktivets frister påverka utformningen av de svenska reglerna?

Vi har ovan konstaterat att direktivets bestämmelser om utfärdande av fusionsintyg bör genomföras inom ramen för befintliga bestämmelser om tillstånd till verkställande av fusionsplan. En konsekvens av detta är att utgångspunkten för fristerna måste vara den dag då bolaget ansökte om tillstånd till verkställande av fusionsplanen.

Den prövning som i dag ska göras i ett ärende om tillstånd till verkställande av en fusionsplan kan ta mer än tre månader, t.ex. där-

för att en borgenär motsätter sig ansökan. Det kan alltså förutses att direktivets tremånadersfrist inte sällan kommer att behöva överskridas. Det är emellertid tydligt att direktivets tremånadersfrist inte är absolut och att det inte ens finns någon yttersta tidsfrist. Direktivet förutsätter emellertid att det nationella regelverket inrättas så att fusionsintyg normalt kan utfärdas inom tre månader.

Det sagda talar för att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om att Bolagsverket ska besluta om fusionsintyg inom tre månader från ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplanen men att denna bestämmelse kompletteras med en möjlighet att överskrida tremånadersfristen om det finns särskilda skäl. Fråga blir då vilka förhållanden som kan motivera att fristen överskrids.

Ändringsdirektivet ålägger medlemsstaterna att skydda berörda borgenärers rättigheter och förutsätter att medlemsstaterna har ett system för att säkerställa dessa rättigheter (jfr artikel 126b). Det framgår också att medlemsstaterna får införa olika slag av prövning, inklusive domstolsprövning, till skydd för borgenärerna. I det får anses ligga att tremånadersfristen kan överskridas om det krävs för att fullfölja en borgenärsskyddsprövning. Ett annat legitimt skäl för att överskrida fristen kan vara att prövningen av o tillbörlighetsfrågan (jfr avsnitt 4.11.5), inklusive inhämtandet av yttranden från andra myndigheter och kommuniceringen av sådana yttranden samt eventuella ytterligare åtgärder i den frågan, drar ut på tiden. Vi anser dock inte att lagtexten bör innehålla någon precisering av i vilka situationer som ett överskridande av tremånadersfristen kan komma ifråga.

Om Bolagsverket finner att tremånadersfristen behöver överskridas, bör verket vara skyldigt att underrätta sökanden om det. Verkets bedömning att fristen måste överskridas bör dock inte kunna överklagas.

4.11.7 Bolagsverkets anlitande av sakkunnig

Vårt förslag: I aktiebolagslagen införs en bestämmelse om att Bolagsverket får anlita en sakkunnig att bistå vid sin prövning av en ansökan om tillstånd till verkställande av fusionsplan. Den sakkunnige måste vara oberoende i förhållande till de bolag som deltar i fusionen. (Jfr artikel 127.12 sista meningen.)

Skälen för förslaget: Av direktivet framgår att den myndighet som ska utfärda fusionsintyg får anlita en oberoende sakkunnig (se artikel 127.12 andra meningen). I skäl 38 i ändringsdirektivets ingress understryks att den sakkunnige bör utses av den behöriga myndigheten och inte ha någon tidigare eller aktuell koppling till det berörda bolaget som skulle kunna påverka den sakkunniga personens oberoende. Det centrala i bestämmelsen torde vara just detta; om myndigheten anlitar någon utomstående för att biträda vid prövningen, ska denne oberoende i förhållande till det eller de aktuella bolagen.

Bestämmelsen har koppling till vad som sägs om oberoende sakkunniga i artikel 133 a. Den artikeln torde delvis ta sikte på sådana oberoende sakkunniga som ska utses enligt artikel 125, dvs. enligt svensk rätt den revisor som ska granska fusionsplanen, men i vart fall punkten 2 gäller sannolikt i fråga om oberoende sakkunniga enligt artikel 127.12. I punkten 2 sägs att medlemsstaterna ska ha regler som säkerställer (a) att den sakkunnige är oberoende av och inte har någon intressekonflikt i förhållande till det bolag som ansöker om fusionsintyg och (b) att den sakkunniges utlåtande är opartiskt och objektivt och ges i syfte att bistå den behöriga myndigheten i enlighet med kraven på oberoende och opartiskhet enligt den lagstiftning och de tillämpliga yrkesnormer som den sakkunnige omfattas av.

Det torde därmed inte vara nödvändigt att införa några regler om oberoende sakkunniga (i den bemärkelse som avses i artikel 127.12) om svensk lagstiftning i övrigt innebär att Bolagsverket inte får anlita biträde av utomstående personer. Något hinder mot att en myndighet anlitar biträde från utomstående personer finns emellertid inte. Det är visserligen givet att det alltid måste vara Bolagsverket som, på eget ansvar, fattar beslut i fusionsärendet. Ansvaret bör alltså inte kunna delegeras till annan. Det kan emellertid inte uteslutas att myndigheten någon gång kan behöva anlita exempelvis en revisions- eller advokatbyrå för att belysa en eller flera aspekter som fusionen aktualiserar.

Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse som klagör att Bolagsverket, om det uppkommer en fråga som kräver särskild sakkunskap, får förordna en lämplig person som sakkunnig. Det bör också föreskrivas att en sådan person ska vara oberoende i förhållande till de fusionerande bolagen och agera opartiskt och objektivt.

Såsom vi återkommer till i författningskommentaren bör Bolagsverket ha möjlighet att besluta att kostnaden för den sakkunnige ska betalas av sökanden.

4.11.8 Skatteverkets möjlighet att besluta om hinder mot verkställande av fusionsplanen

Vårt förslag: Bestämmelsen i 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen om att Skatteverket kan besluta om ett tidsbegränsat hinder mot fusionen upphävs.

Skälen för förslaget: Enligt 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen får Skatteverket besluta om att det under en viss tid om högst tolv månader föreligger hinder mot verkställande av fusionsplanen. Tiden får förlängas med upp till tre månader i taget. Ett beslut om hinder mot verkställande av fusionsplanen får fattas endast om det är motiverat av hänsyn till allmänintresset, verket har beslutat om revision av bolaget och det finns skäl att anta att revisionen skulle försvåras avsevärt av fusionen. Paragrafen gäller både vid inhemska och gränsöverskridande fusioner men torde i praktiken ha betydelse enbart vid det senare slaget av fusioner. Syftet med bestämmelserna – som saknar motsvarighet i direktivet – är att trygga Skatteverket möjlighet att fullfölja en skatterevision mot ett bolag som deltar i en fusion.

Vi har ovan föreslagit att beslut om tillstånd till verkställande av fusionsplanen liksom hittills ska fattas av Bolagsverket men att Bolagsverket vid sin prövning av tillståndsärendet regelmässigt ska inhämta ett yttrande från bl.a. Skatteverket. Enligt vår mening ger detta möjlighet för Skatteverket att inom ramen för det ordinarie fusionsförfarandet delge Bolagsverket uppgifter om pågående skatterevisioner och de misstankar om eventuella skatteundraganden som kan ha föranlett dessa. Om det med hänsyn till dessa uppgifter bedöms att syftet, eller ett av syftena, med fusionen är att kringgå gällande skatteregler, kommer detta – med den otillbörlighetsregel som vi föreslår – att leda till att ansökan om verkställande av fusionsplanen avslås. Ett genomförande av vårt förslag leder därmed till att behovet av 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen minskar. Det kan tilläggas att paragrafen hittills inte synes ha tillämpats, i vart fall inte i någon omfattning av betydelse.

Det talar för att paragrafen nu bör upphävas. Ett ytterligare skäl för det är att den är svår att förena med de särskilda tidsfrister som uppställs i direktivet (se avsnitt 4.11.6).

4.11.9 Överföring av fusionsintyget (artikel 127a)

Vårt förslag: Bolagsverket ska självmant överföra fusionsintyget till de behöriga myndigheterna i övriga berörda medlemsstater.

Skälen för förslaget: I nu gällande rätt är det underförstått att Bolagsverket ska överlämna fusionsintyget till det sökande bolaget. Om det övertagande bolaget ska ha sitt säte i en annan stat än Sverige, ankommer det på bolaget att på egen hand lämna in fusionsintyget till den behöriga myndigheten i den staten (jfr 23 kap. 47 § aktiebolagslagen).

Artikel 127a i ändringsdirektivet innebär att den myndighet som utfärdar intyget ska dela detta med myndigheterna i övriga berörda medlemsstater. Detta ska ske genom det s.k. systemet för sammankoppling av register. Vad gäller innebörden av ”systemet för sammankoppling av register” samt frågan om vilka åtgärder som i den delen behövs med anledning av artikel 127a.1, hänvisar vi till avsnitt 4.17 om vissa teknikfrågor.

Vi föreslår mot den angivna bakgrunden att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om att fusionsintyget ska tillställas behöriga myndigheter i övriga berörda medlemsstater.

Enligt artikel 127a.2 ska tillgången till fusionsintyget vara kostnadsfri för de andra myndigheterna och för registren. Det kan noteras att 3 kap. aktiebolagsförordningen (2005:559) innehåller föreskrifter om avgifter. Någon särskild bestämmelse om att avgift *inte* ska tas ut i de fall som direktivet anger bedöms inte vara nödvändiga.

4.12 Den avslutande kontrollen av fusionens laglighet (artikel 128)

4.12.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Artikel 128 i direktivet – såväl i dess ursprungliga lydelse som i dess lydelse enligt ändringsdirektivet – syftar till att åstadkomma en kontroll av den del av förfarandet som gäller *genomförandet* av den gränsöverskridande fusionen. Man kan uttrycka saken så att det gäller den kontroll som ska ske *enbart* i den övertagande medlemsstaten, till skillnad från den kontroll som dessförinnan har skett i varje berörd medlemsstat (och som har lett fram till att ett fusionsintyg har utfärdats, jfr artikel 127).

I artikel 128.1 anges att varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet att utföra kontrollen av den del av förfarandet som regleras genom artikel 128. Där anges också att myndigheten i synnerhet ska kontrollera att fusionsplanen är godkänd i samma lydelse av de fusionerande bolagen att de närmare bestämmelserna för arbetstagarnas medverkan har fastställts i enlighet med artikel 133.

I Sverige är det Bolagsverket som är den behöriga myndigheten enligt artikel 128.1. Lagstiftaren har alltså ansett det vara lämpligt att Bolagsverket utövar både den kontrollfunktion som avses i artikel 127 (den kontroll som föregår utfärdandet av ett fusionsintyg) och den kontrollfunktion som avses i artikel 128 (kontroll av den gränsöverskridande fusionens lagenlighet).

I den ursprungliga lydelsen av artikel 128.2 i 2017 års direktiv föreskrevs att ett fusionerande bolag skulle ge in ett fusionsintyg till den behöriga myndigheten i den stat där det övertagande bolaget ska ha sitt säte, inom sex månader från att det utfärdades. Tillsammans med fusionsintyget ska också den av respektive stämma godkända fusionsplanen ges in. Härigenom kan den mottagande myndigheten förvissa sig om att förutsättningarna för fusionen är uppfyllda i övriga berörda medlemsstater.

Motsvarande svenska bestämmelser finns i 23 kap. 47 § och 48 § aktiebolagslagen; i 47 § regleras den situationen då det övertagande bolaget ska ha sitt säte utomlands och i 48 § regleras den situationen då det övertagande bolaget ska ha sitt säte i Sverige.

4.12.2 2019 års direktiv

Genom ändringsdirektivet har artikel 128.2 fått en ny lydelse.

I sak gäller fortfarande att varje fusionerande bolag ska överlämna den gemensamma och av bolagsstämman godkända fusionsplanen till den behöriga myndigheten. Kravet på överlämnande av fusionsintyg har dock utgått, liksom den sexmånadersfrist som har gällt för att överlämna intyget och en kopia av fusionsplanen.

I artikeln har tillkommit tre nya punkter, 3–5. Enligt dessa gäller följande.

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje ansökan enligt punkten 1 från något av de fusionerande bolagen, inklusive inlämnande av uppgifter och handlingar, kan göras helt och hållet online utan att de sökande behöver inställa sig personligen vid den myndighet som avses i punkt 1, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i avdelning I kapitel III (artikel 128.3).

Den myndighet som avses i punkten 1 ska godkänna den gränsöverskridande fusionen så snart den har fastställt att alla relevanta villkor är uppfyllda (artikel 128.4).

Fusionsintyget ska godtas av den myndighet som avses i punkten 1 som ett intyg som slutgiltigt styrker att alla tillämpliga förfaranden och formaliteter inför en fusion har fullgjorts i respektive medlemsstat, utan vilket den gränsöverskridande fusionen inte kan godkännas (artikel 128.5).

4.12.3 Överväganden

Vårt förslag: Ett fusionerande bolag ska inte längre behöva ge in fusionsintyget till den myndighet som ska registrera fusionen. (Jfr artikel 128.2.)

Vår bedömning: Kravet på att anmälan för registrering av fusionen ska ske inom en sexmånadersfrist bör bibehållas. Även i övrigt bör regleringen kring den avslutande kontrollen av fusionen bestå.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet innebär ingen ändring i artikel 128.1. Regleringen av den avslutande kontrollen av fusionen kan därför kvarstå i huvudsak oförändrad. Vad gäller

fusion där det övertagande bolaget ska ha sitt säte i Sverige kan därför den nuvarande regleringen i 23 kap. 48 § aktiebolagslagen bestå. Det innebär att Bolagsverket liksom hittills ska kontrollera att den har tillgång till fusionsintyg från övriga berörda medlemsstater och att en och samma fusionsplan har godkänts i samtliga berörda medlemsstater.

Liksom hittills bör den behöriga svenska myndigheten vara Bolagsverket.

Ändringsdirektivet ställer – till skillnad från gällande rätt – inget krav på att de fusionerande bolagen särskilt ger in fusionsintyget inför registreringen (jfr artikel 128.2). Det utgör en naturlig följd av att fusionsintyget numera ska överföras direkt mellan myndigheterna (jfr artikel 127a). Det nuvarande kravet på ingivande av fusionsintyg bör därför tas bort ur aktiebolagslagen.

I artikel 128.4 sägs att den behöriga myndigheten ska godkänna den gränsöverskridande fusionen så snart den har fastställt att alla relevanta villkor är uppfyllda. Detta får anses ligga väl i linje med vad som sägs i 23 kap. 48 § aktiebolagslagen; en särskild bestämmelse om att Bolagsverket inte får dröja med registreringen framstår som överflödigt. Någon ytterligare lagreglering fordras inte i denna del.

I artikel 128.5 uttalas att den behöriga myndigheten ska godta fusionsintyget som ett intyg som slutgiltigt styrker att alla tillämpliga förfaranden och formaliteter inför en fusion har fullgjorts i respektive medlemsstat. Om det har utfärdats fusionsintyg i samtliga berörda medlemsstater, förutsätts alltså Bolagsverket inte kunna vägra registrering med hänvisning till brister i det förfarande som har föregått respektive fusionsintyg. Att det förhåller sig på detta sätt får anses ligga i sakens natur och behöver enligt vår mening inte avspeglas i lagtexten.

En anknytande fråga är i vilken utsträckning ett förhållande som har tillstött efter utfärdandet av fusionsintygen kan beaktas vid den avslutande kontrollen av fusionen. 23 kap. 48 § andra stycket 3 aktiebolagslagen ger möjlighet att vägra registrering om det ”i övrigt finns något hinder mot registrering”. Bestämmelsen syftar i första hand på sådana omständigheter som enligt allmänna regler eller principer utgör hinder för registrering av en anmälan (se 27 kap. 2 § aktiebolagslagen).⁷¹ Men den bör också kunna tillämpas om ett övertagande svenskt bolag efter utfärdandet av fusionsintyget men före

⁷¹ Jfr Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, kommentaren till 23 kap. 48 § andra stycket 3.

registreringen har exempelvis trätt i likvidation eller gått i konkurs. Vi anser att bestämmelsen bör finnas kvar. Den får dock anses sakna all betydelse i fråga om sådana omständigheter som hänför sig till tiden före utfärdandet av fusionsintygen.

Om det övertagande bolaget ska ha sitt hemvist i Sverige, måste i dag anmälan för registrering göras inom sex månader från den tidpunkt då fusionsintyget utfärdades (jfr 23 kap. 48 § första stycket aktiebolagslagen). Om anmälan inte sker inom denna frist, ska Bolagsverket förklara att frågan om fusion har fallit (jfr 23 kap. 27 § 2 och 36 § aktiebolagslagen). En motsvarande sexmånadersfrist gäller när det övertagande bolaget ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige; bolaget ska då ge in vissa handlingar till den utländska behöriga myndigheten inom sex månader.

Sexmånadersfristen går tillbaka på 2017 års direktiv men finns inte kvar i ändringsdirektivet.⁷² Även om ändringsdirektivet inte uppställer några konkreta tidsfrister framstår det emellertid som uppenbart att något slags tidsgräns måste finnas. Den prövning av allmänna och enskilda intressen som har skett inom ramen fusionsförfarandet har ju gjorts med hänsyn de förhållanden som gällde vid den tidpunkten. Dessa förhållanden kan förändras relativt snabbt (jfr t.ex. borgenärsskydd). Det bör därför inte vara möjligt att dröja någon längre tid från utfärdandet av fusionsintyg till ansökan om registrering. Vi föreslår därför att sexmånadersfristerna får vara kvar. Det kan tilläggas att ändringsdirektivet närmast ger intryck av att de olika åtgärderna ska genomföras ”slag i slag”. Uppställandet av en yttersta sexmånadersfrist får därmed anses vara förenligt med direktivet.

4.13 Registreringen av fusionen (artikel 130)

4.13.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Fusionsförfarandet avslutas genom registrering i de berörda medlemsstaternas företagsregister. I den ursprungliga lydelsen av 2017 års direktiv föreskrevs i artikel 130 sammanfattningsvis att en medlemsstat avgör hur den gränsöverskridande fusionens genomförande ska offentliggöras, vad gäller respektive stats territorium. Artikel 130 innehöll dock också vissa närmare uppgifter om själva registreringspro-

⁷² Jfr artikel 128.2 i dess lydelse före respektive efter 2019 års direktiv.

ceduren. Dessa innebar att en första (primär) registrering skulle ske i den stat där det övertagande företaget ska ha sin hemvist samt att de överlåtande företagen därefter skulle avregistreras genom särskilda registreringsåtgärder i sina hemstater.⁷³

Den motsvarande regleringen i svensk rätt finns i 23 kap. 47 § och 48 §. Innebörden av denna är följande. Om det övertagande företaget har, eller vid kombination, ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige, ska fusionen i ett första steg registreras i den staten. När Bolagsverket har underrättats om den registreringen, ska verket registrera fusionen i aktiebolagsregistret; Bolagsverkets åtgärd har då karaktären av en avregistrering av de svenska överlåtande företag som har deltagit i fusionen (jfr 47 §). I den omvända situationen, när företaget ska ha sitt hemvist i Sverige, ska den primära registreringen utföras av Bolagsverket. Efteråt ska Bolagsverket underrätta respektive registreringsmyndigheter i övriga berörda stater, som då i sin tur kan registrera fusionen (dvs. i praktiken avregistrera de bolag som dittills varit registrerade där, jfr 48 §).⁷⁴

4.13.2 2019 års direktiv

Genom 2019 års direktiv har artikel 130 fått en ny lydelse, med följande innebörd.

Medlemsstaterna ska i sin nationella lagstiftning fastställa arrangemangen, i enlighet med artikel 16, för att offentliggöra fullgörandet av den gränsöverskridande fusionen i sina register (punkten 1).

Åtminstone följande uppgifter ska registreras (punkten 2 första stycket):

- *I medlemsstaten för det bolag som uppstår genom fusionen; (a) att registreringen av det bolag som uppstår genom fusionen är följden av en gränsöverskridande fusion och (b) datum för registrering av det bolag som uppstår genom fusionen,*
- *I medlemsstaten för vart och ett av de fusionerande bolagen; (a) att avregistreringen eller avförandet av det fusionerande bolaget från registret är en följd av en gränsöverskridande fusion, och (b) datum då det fusionerande bolaget avregistreras eller avförs från registret,*

⁷³ Jfr prop. 2007/08:15 s. 103.

⁷⁴ Se prop. 2007/08:15 s. 103 och 183 f.

- *I medlemsstaterna för vart och ett av de fusionerande bolagen respektive i medlemsstaten för det bolag som uppstår genom fusionen; registreringsnummer, namn och rättslig form för vart och ett av de fusionerande bolagen respektive för det bolag som uppstår genom fusionen.*

Registren ska offentliggöra de uppgifter som avses i första stycket och göra dem tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register (punkten 2 andra stycket).

Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att registret i medlemsstaten för det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen underrättar registret i medlemsstaten för vart och ett av de fusionerande bolagen om att den gränsöverskridande fusionen har fått verkan, genom systemet för sammankoppling av register. Medlemsstaterna ska också säkerställa att det fusionerande bolaget avregistreras eller avförs från registret omedelbart vid mottagandet av den underrättelsen (punkten 3).

4.13.3 Registreringsåtgärder

Vårt förslag: Vid avregistrering av ett överlåtande bolag efter en gränsöverskridande fusion ska det i aktiebolagsregistret anges att avregistreringen är en följd av en gränsöverskridande fusion och uppgift ska lämnas om det övertagande bolaget. (Jfr artikel 130.2 a och c.)

Vår bedömning: Aktiebolagslagens bestämmelser om registrering av gränsöverskridande fusioner behöver inte ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet innebär ingen principiell förändring i sättet för registrering av den gränsöverskridande fusionen. Liksom tidigare ska det först göras en primär registrering i den medlemsstat där det övertagande bolaget har eller ska ha sitt säte och denna ska åtföljas av avregistreringsåtgärder i de medlemsstater där de överlåtande bolagen varit registrerade.⁷⁵ Som

⁷⁵ Jfr prop. 2007/08:15 s. 103 samt skäl 45 i ändringsdirektivets ingress.

en följd av detta behöver bestämmelserna om registrering i 23 kap. 47 och 48 §§ inte ändras.

Däremot behöver bestämmelserna i aktiebolagsförordningen (2005:559) om vilka uppgifter som ska föras in i respektive register ändras.

Enligt skäl 46 i ändringsdirektivets ingress är det – för att transparensen vid gränsöverskridande förfaranden ska ökas – viktigt att registren i involverade medlemsstater innehåller nödvändig information från andra register om de bolag som deltar i förfarandena så att det går att spåra bolagens historia. I synnerhet bör bolagets akt i registret *före* det gränsöverskridande förfarandet innehålla det nya registreringsnummer som bolaget har tilldelats *efter* det gränsöverskridande förfarandet, och – på motsvarande sätt – bolagets akt i registret *efter* förfarandet innehålla bolagets ursprungliga registreringsnummer som gällde *före* förfarandet. Det innebär att en avregistrering av ett bolag som deltar i ett gränsöverskridande förfarande inte kommer att få till följd att all information om bolaget försvinner; det går alltjämt att följa bolagets historik i registret.

Detta avspeglas i artikel 130.2 första stycket, där det preciseras vilka uppgifter som ska registreras. Vid s.k. primär registrering ska det framgå av registret att bolaget är en följd av en gränsöverskridande fusion, samt datum för registreringen. Motsvarande gäller vid avregistrering. I medlemsstaterna för samtliga fusionerande bolag, och för det bolag som uppstår genom fusionen, ska det även registreras registreringsnummer, namn och rättslig form för vart och ett av bolagen.

Vissa av de uppgifter som enligt ändringsdirektivet ska registreras behöver i dag inte registreras i Sverige. Det gäller uppgifterna om att en registrering respektive avregistrering är en följd av en gränsöverskridande fusion (jfr artikel 130.2 a och c). Svensk rätt behöver alltså kompletteras så att det av aktiebolagsförordningen framgår att också dessa uppgifter behöver tas in i aktiebolagsregistret.

Enligt ändringsdirektivet ska registren ”offentliggöra” de aktuella uppgifterna (se artikel 130.2 andra stycket). I svensk rätt är syftet med aktiebolagsregistret att ge offentlighet åt den information som ingår där (se 2 kap. 1 § första stycket aktiebolagsförordningen) och registret är allmänt tillgängligt. Det som sägs i direktivet i denna del föranleder därför ingen författningsändring.

Ändringsdirektivet innehåller också nya bestämmelser om att de registrerade uppgifterna ska göras tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register och att detta system ska nyttjas för underrättelser mellan de olika behöriga myndigheterna. I den delen hänvisar vi till avsnitt 4.17 om vissa teknikfrågor.

4.14 Rättsverkningarna av fusionen (artikel 131)

4.14.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

En gränsöverskridande fusion får verkan vid den tidpunkt som har fastställts i den stat där det övertagande bolaget har sitt hemvist. Detta framgår av artikel 129 i 2017 års direktiv.⁷⁶

Enligt artikel 131.1 och 131.2 i 2017 års direktiv är rättsverkningarna av fusionen bl.a. att

- (i) det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder ska överföras till det övertagande, eller vid kombination, nya bolaget,
- (ii) aktieägarna i det överlåtande eller, vid kombination, de fusionerande bolagen ska bli aktieägare i det övertagande, eller vid kombination, nya bolaget, och
- (iii) det överlåtande eller, vid kombination, de fusionerande bolagen, ska upphöra att existera.

En särskild bestämmelse finns i artikel 131.4. Enligt denna ska sådana rättigheter och skyldigheter för de fusionerande bolagen som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som finns vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan överföras till det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen. I svensk rätt framgår det av 23 kap. 49 § andra stycket aktiebolagslagen.

I svensk rätt regleras motsvarande frågor i 23 kap. 26 § och 49 § första stycket aktiebolagslagen (enligt 36 § är 26 § tillämplig även vid gränsöverskridande fusioner). I 49 § sägs att rättsverkningarna av fusionen inträder vid den tidpunkt som har fastställts i den stat där det övertagande bolaget har sitt hemvist. Det sägs vidare att om det övertagande bolaget har sitt hemvist i Sverige inträder rättsverkning-

⁷⁶ Artikel 129 ändras inte genom 2019 års direktiv.

arna vid den tidpunkt då fusionen registreras i aktiebolagsregistret enligt 48 §. I 26 § anges vilka rättsverkningar är. Paragrafen överensstämmer väsentligen med vad som sägs i direktivet (jfr 23 kap. 36 § och 49 § aktiebolagslagen).⁷⁷

4.14.2 2019 års direktiv

Ändringsdirektivet innebär inga ändringar i artikel 129 (angående den tidpunkt då fusionen får verkan). Däremot har det skett vissa ändringar i artikel 131.

Det har tydliggjorts att de tillgångar och skulder som ska överföras från det överlåtande bolaget till det övertagande bolaget, inkluderar samtliga avtal, krediter, rättigheter och skyldigheter. Vidare har klargjorts att aktieägarna i det överlåtande bolaget blir aktieägare i det övertagande bolaget, såvida de inte har avyttrat sina aktier enligt artikel 126a.1 (se artikel 131 punkterna 1 och 2).

4.14.3 Våra överväganden

Vårt förslag: 23 kap. 49 § aktiebolagslagen förtydligas i enlighet med vad som numera sägs i direktivet om rättsverkningarna av en gränsöverskridande fusion.

Vår bedömning: Aktiebolagslagens bestämmelser om den tidpunkt då en gränsöverskridande fusion får verkan behöver inte ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet påkallar inga ändringar i den svenska regleringen av när en gränsöverskridande fusion får verkan.

När det gäller vilka verkningarna av fusionen är innehåller ändringsdirektivet enbart en förändring av någon substans; det markeras att aktieägare som utnyttjar sin rätt att avyttra aktier – vad vi har betecknat som ”rätt att få sina aktier inlösta” – inte blir aktieägare i det övertagande bolaget. Det kan sättas i fråga om lagen behöver tydliggöra detta. Det torde emellertid kunna inträffa att inlösenpro-

⁷⁷ Jfr även prop. 2007/08.15 s. 104.

cessen inte har avslutats vid den tidpunkt då fusionen får verkan. En bestämmelse av det slag som anges i direktivet klargör att den aktieägare som har begärt att få sina aktier inlösta i den situationen inte ens övergångsvis blir aktieägare i det övertagande bolaget. Vi föreslår därför att det som sägs i direktivet får komma till uttryck även i aktiebolagslagen.

Rättsverkningarna i förhållande till arbetstagare

När rättsverkningarna av ett gränsöverskridande förfarande inträder, får detta förstås även effekter i förhållande till ett överlåtande bolags arbetstagare. Anställningsavtalen – och de rättigheter och skyldigheter som följer med dessa – övergår till att gälla mellan arbetstagarna och det övertagande eller ombildade bolaget.

En särskild fråga är hur regleringen förhåller sig till bestämmelserna i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd (anställningsskyddslagen). Innebörden i den paragrafen är att vid en övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan, övergår också de rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången på den nya arbetsgivaren. Så långt har bestämmelserna samma innebörd som den som följer av regleringen av rättsverkningarna av en gränsöverskridande fusion enligt artikel 131.4 i 2017 års direktiv (som kommer till uttryck i 23 kap. 49 § andra stycket aktiebolagslagen). Enligt 6 b § anställningsskyddslagen gäller emellertid också att den tidigare arbetsgivaren är ansvarig gentemot arbetstagaren för ekonomiska förpliktelser som hänför sig till tiden före övergången. Dessutom ska, enligt paragrafens fjärde stycke och trots bestämmelserna om övergång av rättigheter och skyldigheter på grund av anställningsavtal i paragrafens första stycke, anställningsavtalet och anställningsförhållandet inte övergå till en ny arbetsgivare, om arbetstagaren motsätter sig det. Dessa regler tar sikte på det enskilda anställningsavtalet under förutsättning att arbetstagarna faller in under anställningsskyddslagen.⁷⁸

Det finns andra lagbestämmelser som anknyter till 6 b § anställningsskyddslagen. Enligt 7 § tredje stycket samma lag ska vid en

⁷⁸ Prop. 1994/95:102 s. 41.

sådan övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet som sägs i 6 b § övergången i sig inte utgöra saklig grund för att säga upp arbetstagaren; förbudet hindrar dock inte uppsägningar som sker av ekonomiska, tekniska eller organisatoriska skäl där förändringar i arbetsstyrkan ingår. Vidare följer av 28 § medbestämmandelagen att kollektivavtal, efter en övergång av verksamhet enligt 6 b anställningsskyddslagen, normalt gäller mot den nya arbetsgivaren.

Frågan är då hur dessa bestämmelser förhåller sig till 2017 års direktiv med 2019 års ändringar och tillägg.

6 b § anställningsskyddslagen tillkom med anledning av det som numera är rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter.⁷⁹ I det aktuella lagstiftningsärendet ersattes i enlighet med Lagrådets påpekande ordet ”överlåtelse” i lagtexten med ordet ”övergång”.⁸⁰ Genom den valda formuleringen i första stycket, första meningen – vid *övergång* av företag – knyter den svenska lagregeln således an till det övergångsbegrepp som det nämnda EU-direktivet har. I motiven till 6 b § anställnings-skyddslagen uttalade regeringen, att allmänna avtalsrättsliga regler om partsbyte gäller i avsaknad av en mer heltäckande reglering såvitt avser anställningsskyddsfrågorna. Tanken var att gäldenären, arbetsgivaren, inte utan samtycke av borgenären, arbetstagaren, ska kunna frigöra sig från sina förpliktelser genom att överlåta förpliktelserna till någon annan som kanske har sämre betalningsförmåga. Det uttalades vidare att det av allmänna rättsgrundsatser har ansetts följa att den som är förpliktad enligt ett anställningsavtal inte ensidigt kan flytta över sin partsställning med dess rättigheter och skyldigheter (regeringen hänvisar här till avgörandet AD 1935 nr 95). Som allmän regel, anförde regeringen, kan dock sägas att ett nytt anställningsavtal anses ha träffats om arbetstagaren fortsätter att arbeta i en rörelse som har överlåtit. I och med överlåtelsen upphör i princip den tidigare arbetsgivarens förpliktelser mot arbetstagaren såtillvida att han inte behöver betala lön för det arbete som utförs åt den nya arbetsgivaren. På lik-

⁷⁹ Ursprungligen Rådets direktiv av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter.

⁸⁰ Prop. 1994/95:102 s. 80.

ande sätt är den nya arbetsgivaren i princip ansvarig endast för förpliktelse enligt anställningsavtalet räknat från övergången.⁸¹

Det kan konstateras att det finns det en viss överlappning mellan de bestämmelser om övergång av rättigheter och skyldigheter som framgår av 6 b § anställningsskyddslagen och de bestämmelser om rättsverkan som finns i 23 kap. aktiebolagslagen. Bestämmelserna i de två lagarna har sin bakgrund i olika EU-direktiv.

En fusion innebär en verksamhetsövergång av särskilt slag. Det är inte fråga om någon överlåtelse i civilrättslig bemärkelse. Genom fusionen går de överlåtande bolagen upp i det övertagande bolaget och upplöses. Efter fusionen finns det därmed i praktiken inte längre några möjligheter att rikta några anspråk mot de överlåtande bolagen och en fortsatt anställning i ett sådant bolag skulle sakna allt värde. Enligt vår uppfattning kan det därför ifrågasättas vilken betydelse 6 b § anställningsskyddslagen har vid en gränsöverskridande fusion. Det hindrar givetvis inte att de principer som kommer till uttryck i 7 § anställningsskyddslagen och 28 § medbestämmandelagen bör tillämpas parallellt med aktiebolagslagens bestämmelser.

Vi har övervägt om den oklarhet kring tillämpligheten av 6 b § anställningsskyddslagen vid en gränsöverskridande fusion borde undanröjas genom att det i paragrafen tas in en erinran om att det i 23 kap. 49 § aktiebolagslagen finns särskilda bestämmelser om de fusionerande bolagens rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden. En sådan erinran skulle emellertid ge intrycket av att 6 b § anställningsskyddslagen saknar all betydelse vid en gränsöverskridande fusion. Och ett sådant ställningstagande skulle enligt vår mening föra för långt. Det skulle också leda till ytterligare oklarhet om vad som gäller vid andra slag av verksamhetsövergångar som inte har karaktär av överlåtelser. Frågan om förhållandet mellan 6 b § anställningsskyddslagen och regleringen i aktiebolagslagen får i stället överlämnas till rättstillämpningen.

I avsnitt 4.5.3 behandlas vad styrelsens redogörelse inför en gränsöverskridande fusion ska innehålla om fusionens konsekvenser för bl.a. anställningsförhållanden.

⁸¹ Prop. 1994/95:102 s. 39 f.

4.15 Frågor om en fusions ogiltighet

Giltighet (artikel 134)

Enligt artikel 134 i 2017 års direktiv får en gränsöverskridande fusion som trätt i kraft i enlighet med artikel 129 inte ogiltigförklaras. Detta kommer i svensk rätt till uttryck i 23 kap. 52 § tredje stycket aktiebolagslagen. Enligt den bestämmelsen får talan om upphävande av ett bolagsstämmebeslut att godkänna en fusionsplan som avser en gränsöverskridande fusion inte väckas efter det att Bolagsverket eller domstol genom ett beslut som har fått laga kraft har lämnat tillstånd till verkställande av fusionsplanen.

2019 års direktiv

Artikel 134 kvarstår i sak oförändrad i 2019 års direktiv. Det har dock – genom ett nytt andra stycke – gjorts ett tillägg. Enligt detta påverkar artikeln inte medlemsstaternas befogenheter, bland annat – i fråga om straffrätt, förebyggande och bekämpning av finansiering av terrorism, sociallagstiftning, beskattning och brottsbekämpning – att påföra åtgärder och sanktioner enligt nationell rätt efter den dag då den gränsöverskridande fusionen fick verkan.

4.15.1 Lagens bestämmelser om fusionens giltighet behöver inte ändras

Vår bedömning: 2019 års direktiv ger inte anledning till ändringar i lagens bestämmelser om ogiltigförklaring av fusionen.

Skälen för bedömningen: Svensk rätt tillgodoser sedan tidigare direktivets krav på att en fusion som har fått verkan inte får ogiltigförklaras.

När det gäller tillägget i artikel 134 sägs bl.a. följande i skäl 50 i ändringsdirektivets ingress. De rättssäkerhetsskäl som motiverar att det enligt artikelns första stycke inte ska vara möjligt att ogiltigförklara ett gränsöverskridande förfarande, som har fått verkan enligt direktivet, påverkar inte medlemsstaternas befogenheter på det sätt som anges i artikelns andra stycke – i synnerhet om det efter att

fusionen har fått verkan och särskilt på grundval av ny information, kan konstateras att förfarandet har genomförts för otillbörliga, bedrägliga eller kriminella ändamål.

Det framstår inte som helt klart vad som avses med tillägget i artikeln. Vi bedömer dock att syftet inte är att på något sätt göra det möjligt att i efterhand ogiltigförklara en gränsöverskridande fusion. De ”åtgärder och sanktioner” som det talas om i tillägget måste antas syfta på ingripande av annat slag, t.ex. att de personer som har genomfört en gränsöverskridande fusion för ett bedrägligt ändamål i efterhand lagförs för detta eller att bolaget blir föremål för sanktioner av straffrättsligt slag, t.ex. företagsbot eller förverkande.

Mot den bakgrunden bedömer vi att den nya lydelsen av artikel 134 inte ger anledning till några lagändringar.

4.16 Särskilt om förenklad fusion (artikel 132)

4.16.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

I artikel 132 i 2017 års direktiv finns bestämmelser om ett förenklat förfarande vid gränsöverskridande fusioner mellan moderbolag och dotterbolag. Av artikel 132.1 framgår att vid fusion genom absorption av ett helägt dotterbolag ska vissa övriga bestämmelser i direktivet inte tillämpas. Vidare ges, genom artikel 132.2, en möjlighet att förenkla även när det gäller dotterbolag som är *nästan* helägda, nämligen i de fall det övertagande bolaget innehar minst 90 procent av rösterna i det överlåtande bolaget.

Artikel 132.1 har genomförts i svensk rätt genom 23 kap. 51 § aktiebolagslagen. I den paragrafen föreskrivs ett förenklat förfarande för absorption av helägda dotterbolag. Förenklingsreglerna innebär sammanfattningsvis att fusionsplanen inte behöver innehålla vissa i bestämmelsen närmare angivna uppgifter, att revisorsgranskningen kan begränsas, att bolagsstämman i det överlåtande bolaget (dotterbolaget) inte behöver godkänna fusionsplanen och att det vid den tidpunkt då fusionen får verkan inte utgår något fusionsvederlag.

Artikel 132.2 saknar motsvarighet i svensk rätt. Lagstiftaren har vid genomförandet av direktivet bedömt att denna punkt inte bör utnyttjas⁸².

⁸² Se prop. 2007/08:15 s. 108.

4.16.2 2019 års direktiv

Genom ändringsdirektivet sker ett par ändringar i artikel 132.1.

En ändring är att det förenklade förfarande ska omfatta även fall då en gränsöverskridande fusion genomförs ”av en person som direkt eller indirekt innehar samtliga aktier i det övertagande bolaget och i det eller de överlåtande bolagen, och det övertagande bolaget inte tilldelar några aktier inom ramen för fusionen”.

Vidare undantas ytterligare några av de bestämmelser som annars gäller för gränsöverskridande fusioner. Ett sådant undantag avser kravet i artikel 122 m i 2019 års direktiv om att fusionsplanen ska innehålla närmare uppgifter om erbjudandet om kontantersättning till aktieägare. Ett ytterligare undantag avser bestämmelserna i artikel 124 i 2019 års direktiv om vad styrelsens redogörelse ska innehålla; den artikeln ska inte tillämpas på det eller de överlåtande bolagen.

I den nya artikel 132.3 anges följande. Om lagstiftningen i medlemsstaterna för samtliga fusionerande bolag föreskriver ett undantag från bolagsstämmans godkännande (jfr artikel 126.3 och punkten 1 i artikel 132), ska fusionsplanen och de rapporter som avses i artiklarna 124 och 125, göras tillgängliga minst en månad innan bolaget fattar beslut om fusionen.

4.16.3 Överväganden

Vårt förslag: De svenska bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner mellan ett bolag och dess helägda dotterbolag anpassas till artikel 132.1, bl.a. så att fusionsplanen inte ska behöva innehålla uppgifter om erbjudandet om kontantersättning (inlösenbelopp) till aktieägare. Det förenklade förfarandet ska kunna tillämpas även när samtliga aktier i det övertagande bolaget och det eller de överlåtande bolagen innehas av en och samma person.

Ett bolag som deltar i en fusion måste hålla fusionsplanen och vissa ytterligare handlingar tillgängliga även när fusionsplanen i det övertagande bolaget inte behöver underställas stämman i det bolaget. (Jfr artikel 132.3.)

Skälen för förslaget: Ändringarna i artikel 132.1 bör genomföras genom ändringar i 23 kap. 55 § aktiebolagslagen. Paragrafen bör sålunda justeras så att det framgår att det vid tillämpningen av det förenklade förfarandet inte är nödvändigt att i fusionsplanen lämna uppgift om kontantersättning till aktieägarna (något som i och för sig är självklart eftersom den enda aktieägaren vid absorption av ett helägt dotterbolag är det övertagande bolaget). Det bör också anges att det inte krävs någon styrelseredogörelse från styrelsen i det eller de överlåtande bolagen.

Genom 2019 års direktiv utsträcks tillämpningsområdet för det förenklade förfarandet. Förfarandet ska också kunna tillämpas i den situationen då en och samma person äger samtliga aktier i samtliga bolag som deltar i fusionen. Detta sammanhänger givetvis med att det i denna situation inte finns någon intressekonflikt mellan aktieägare. Direktivet bör i denna del lämpligen genomföras genom en bestämmelse om att 23 kap. 51 § aktiebolagslagen ska tillämpas även i denna särskilda situation.

Den nya artikel 132.3 utgör i sig inte någon förenklingsregel men ger vägledning vid tillämpningen av en annan generell förenklingsregel, bestämmelsen i artikel 126.3 – med hänvisning till artikel 94 – om att fusionsplanen i vissa fall inte behöver tas upp på bolagsstämman. I denna situation ska fusionsplanen, informationsmeddelandet till bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagare eller deras representanter, styrelsens redogörelse samt revisorsyttrandet göras tillgängliga minst en månad innan bolaget fattar beslut om fusionen.

Det undantag som tillåts enligt artikel 126.3 och 94, motsvaras i svensk rätt av 23 kap. 15 § andra stycket aktiebolagslagen (som det hänvisas till i 23 kap. 36 §). Bestämmelsen innebär att som huvudregel kan styrelsen i *det övertagande bolaget* besluta att godkänna fusionsplanen, som då inte behöver underställas bolagsstämman; stämmobeslut fordras endast om minst fem procent av aktieägarna begär det.⁸³

Eftersom Sverige har föreskrivit ett sådant undantag enligt artikel 126.3 som avses i artikel 132.3, måste det säkerställas att bolaget i dessa fall gör de handlingar som där sägs tillgängliga minst en månad innan bolaget – genom styrelsen – fattar beslut om att godkänna fusionsplanen. Det kan lämpligen ske genom att det i aktiebolagslagen tas in bestämmelser som svarar mot direktivets krav på tillgänglig-

⁸³ Se prop. 2007/08:15 s. 98.

görande av dessa handlingar. Det framstår därvid som lämpligt att bestämma fristen för tillgängliggörande i dessa situationer till sex veckor före beslutet.

4.17 Särskilt om vissa teknikfrågor

4.17.1 2017 års direktiv (och aktiebolagslagen)

I artikel 22 finns bestämmelser om system för sammankoppling av register. Enligt artikeln ska en central europeisk plattform inrättas (punkten 1). Systemet för sammankoppling av register ska vara sammansatt av medlemsstaternas register, plattformen, samt portalen, som ska fungera som den europeiska elektroniska ingången (punkten 2). Medlemsstaterna ska säkerställa driftskompatibilitet för sina register inom systemet för sammankoppling av register (punkten 3) och får inrätta valfria ingångar till det (punkten 4).

Sedan juni 2017 är företagsregistren inom EU sammankopplade på detta sätt genom Business Registers Interconnection System (BRIS). Det sammankopplade företagsregistret ska alltså göra det lättare att utbyta och söka information om företag i Europa.⁸⁴

4.17.2 2019 års direktiv

När det gäller bl.a. tillhandahållandet och hanteringen av vissa handlingar, anges i ändringsdirektivet *dels* att de i systemet för sammankoppling av register ska göras tillgängliga för allmänheten respektive delas med myndigheter i andra medlemsstater (se artiklarna 123.7, 127a.1, 130.2 andra stycket och 130.3), *dels* att vissa särskilt angivna krav ska kunna uppfyllas online i enlighet med avdelning I i direktivet (se artiklarna 123.4, 127.4 och 128.3).

Detta kommer också till uttryck i skäl 41 i ändringsdirektivets ingress. Där sägs att medlemsstaterna bör säkerställa att vissa steg i förfarandet – närmare bestämt offentliggörandet av planen, ansökan om ett förfarandeintyg och inlämnande av uppgifter och handlingar för destinationsmedlemsstatens kontroll av det gränsöverskridande förfarandets lagenlighet – kan göras helt och hållet online. Den behöriga myndigheten bör kunna ta emot ansökan om förfarandeintyget

⁸⁴ Jfr Regeringskansliets faktagromemoria 2017/18:FPM93.

online, inklusive uppgifter och handlingar, såvida det inte i undantagsfall är tekniskt omöjligt för den behöriga myndigheten i fråga.

4.17.3 Överväganden

Vår bedömning: De krav som 2019 års direktiv uppställer när det gäller vissa teknikfrågor hanteras i det svenska arbetet med genomförandet av digitaliseringsdirektivet (direktiv 2019/1151). Kraven föranleder därför inga ytterligare åtgärder inom ramen för vårt arbete.

Skälen för bedömningen: I april 2018 presenterade Kommissionen två förslag till direktiv, som tillsammans har kommit att kallas för ”bolagsrättspaketet”. I bolagsrättspaketet ingår dels det direktiv som vår utredning avser (”2019 års direktiv”), dels direktiv 2019/1151⁸⁵ (digitaliseringsdirektivet), som gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt. Båda direktiven innehåller ändringar av 2017 års direktiv men avser olika slag av frågor.

Genom digitaliseringsdirektivet tas det i 2017 års direktiv särskilda bestämmelser om bl.a. onlineförfaranden i samband med bolagsbildning och registrering.⁸⁶ Det finns alltså beröringspunkter med de artiklar i 2019 års direktiv som anger att kraven på offentliggörande m.m. ska kunna uppfyllas online i enlighet med avdelning I kapitel III.

Digitaliseringsdirektivet syftar till att etablera en ordning som gör det möjligt att registrera bolag och bolagshändelser, t.ex. fusioner, helt och hållet online, såväl inom som mellan medlemsstaterna. Det pågår arbete med att genomföra digitaliseringsdirektivet i svensk rätt. Arbetet ligger dock utanför direktiven för vår utredning.

I digitaliseringsdirektivet föreskrivs bl.a. att medlemsstaterna ska tillhandahålla en e-tjänst för registrering av aktiebolag och filialer (online-registrering). Medlemsstaterna ska även se till att andra anmälningar för registrering kan ske digitalt. De krav som ställs i bolagsrättspaketet på registreringsmyndighetens användning av digitala verktyg överensstämmer i stor utsträckning med de möjligheter till användning av digital teknik som Bolagsverket inom ramen för gällande rätt

⁸⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1151 av den 20 juni 2019 om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 vad gäller användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt.

⁸⁶ Jfr artikel 1 i direktiv 2019/1151.

redan erbjuder svenska aktiebolag.⁸⁷ I sammanhanget bör det även noteras att aktiebolagsförordningen innehåller bestämmelser om elektronisk överföring av vissa handlingar (jfr 1 kap. 1 § och 2 a § samt 4 kap. 2 a § 2 b § och 3 § aktiebolagsförordningen).

Av det sagda följer att de teknikfrågor som tangeras i 2019 direktiv är föremål för svenskt genomförandearbete i särskild ordning. Dessa teknikfrågor föranleder därför inte några förslag från vår sida.

4.18 Särskilt bokslut i samband med fusion

4.18.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Enligt 23 kap. 50 § aktiebolagslagen ska styrelsen i ett svenskt bolag upprätta ett särskilt bokslut, om bolaget deltar i en gränsöverskridande fusion och det övertagande bolaget får sitt hemvist i en annan stat än Sverige. Det särskilda bokslutet ska omfatta den tid för vilken årsredovisning inte tidigare har upprättats fram till den dag då fusionens rättsverkningar inträdde och upprättas i enlighet med vissa utpekade bestämmelser i bokföringslagen. Det ska ges in till Bolagsverket.

Paragrafen – som saknar motsvarighet i 2017 års direktiv – har sin bakgrund i tidigare lagstiftningsärenden om europabolag respektive europakooperativ. I dessa ärenden konstaterades att det kan vara angeläget för ett företags olika intressenter att kunna bedöma det svenska företagens ställning vid tidpunkten för fusionen samt att ett särskilt bokslut skulle kunna bidra till att motverka svårigheter när det gäller skattetillsyn och kunna vara av värde för det brottsbekämpande arbetet.⁸⁸ Vid genomförandet av direktivet om gränsöverskridande fusioner i svensk rätt uttalades att de skäl som låg bakom bestämmelserna om särskilt bokslut i lagarna om europabolag och europakooperativ gjorde sig gällande med samma styrka i det då aktuella sammanhanget.⁸⁹

4.18.2 Överväganden

Vårt förslag: Bestämmelserna om särskilt bokslut i 23 kap. 50 § aktiebolagslagen upphävs.

⁸⁷ Jfr Regeringskansliets faktapromemoria 2017/18:FPM93.

⁸⁸ Jfr prop. 2003/04:112 s. 109 och prop. 2005/06:150 s. 162 f.

⁸⁹ Jfr prop. 2007/08:15 s. 118.

Skälen för förslaget: En gränsöverskridande fusion kan göra det svårare för det allmänna eller andra bolagets intressenter att i efterhand överblicka ett överlåtande bolags ekonomiska förhållanden fram till den tidpunkt då fusionen får verkan. Syftet med bestämmelserna om särskilt bokslut är att minska dessa svårigheter.

Bestämmelserna saknar emellertid motsvarighet i såväl 2017 som 2019 års direktiv och det kan sättas i fråga om det är förenligt med EU-rätten att uppställa ett krav av detta slag. Vi bedömer dock att det finns ett visst utrymme för bestämmelser av detta slag; de kan sannolikt motiveras med hänvisning till de principer om borgenärs-skydd som kommer till uttryck i artikel 126 b i 2019 års direktiv. Ett upprätthållande av bestämmelserna bör dock förutsätta att de är ägnade att tillgodose det bakomliggande syftet.

Den gällande regleringen innebär att det särskilda bokslutet ska ges in till Bolagsverket. Från Bolagsverket har upplysts att det är vanligt att något särskilt bokslut inte ges in efter en gränsöverskridande fusion och att verket saknar möjlighet att, t.ex. genom vitesföreläggande, framtvinga ett sådant ingivande. Det kan också konstateras att skyldigheten att upprätta särskilt bokslut inte omfattas av begreppet bokföringsskyldighet och att underlåtenhet att fullgöra skyldigheten därmed inte utgör bokföringsbrott. Nyttan av bestämmelserna, såsom de i dag är utformade, kan mot den bakgrunden ifrågasättas.

Vi har övervägt om bestämmelserna på något sätt skulle kunna göras mera effektiva, t.ex. genom att det knöts någon form av sanktionsmöjlighet till dem. Vi bedömer dock att detta är svårt att åstadkomma. Eftersom det särskilda bokslutet ska avse ett överlåtande bolags förhållanden fram till dess att fusionen har fått verkan, är det först därefter som skyldigheten att upprätta bokslutet kan inträda. Vid den tidpunkten är det överlåtande bolaget upplöst och det finns inte heller några företrädare för bolaget. Det finns alltså ingen att rikta sanktionen mot. Att införa en sanktion, som är riktad mot det övertagande bolaget eller dess företrädare, bedömer vi inte vara möjligt. Bestämmelserna om särskilt bokslut i 23 kap. 50 § aktiebolagslagen kan inte längre anses fylla sitt tilltänkta syfte. Inte heller är de i tillräcklig utsträckning förenliga med 2019 års direktiv. Vi förslår därför att paragrafen upphävs.

5 Gränsöverskridande delningar

5.1 Huvuddragen beträffande inhemska och gränsöverskridande delningar

5.1.1 Allmänt

Det aktiebolagsrättsliga institutet delning innebär att ett aktiebolag delas upp i två eller flera aktiebolag. Bestämmelser om delning finns i 24 kap. aktiebolagslagen. Bestämmelserna, som reglerar endast icke-gränsöverskridande delningar ("inhemska delningar") av aktiebolag, är anpassade till de bestämmelser om inhemska delningar som finns i 2017 års bolagsrättsliga direktiv. Genom 2019 års ändringsdirektiv tillkom EU-bestämmelser om gränsöverskridande delningar. Bestämmelserna är i huvudsak tvingande. Det är därför nödvändigt att införa ett nytt svenskt regelverk för gränsöverskridande delningar.

5.1.2 Något om inhemska delningar av aktiebolag

När ett aktiebolag delas, övergår tillgångar och skulder från det bolag som delas (det överlåtande bolaget) till ett eller flera befintliga eller nybildade bolag (övertagande bolag). Av 24 kap. 1 § aktiebolagslagen framgår att bestämmelserna skiljer på i huvudsak två slag av delningar.

Den ena, *fission*, innebär att ett överlåtande bolag i sin helhet delas upp i två eller flera övertagande bolag, varvid det överlåtande bolaget upplöses. Fission kan innebära (a) att de övertagande bolagen är två eller flera nybildade bolag, eller (b) att i vart fall något av de övertagande bolagen är ett befintligt bolag.

I båda fallen har aktieägarna i det överlåtande bolaget rätt till ett delningsvederlag som består av aktier i övertagande bolag jämte, eventuellt, ett utjämningsvederlag i form av pengar.

Den andra formen av delning, ”*avknoppning*”, innebär att ett överlåtande bolag delas genom att en del av bolagets tillgångar och skulder övergår till ett eller flera övertagande bolag. I detta fall består alltid det överlåtande bolaget. Avknoppning kan innebära (a) att det eller de övertagande bolagen är nybildade bolag eller (b) att i vart fall något av de övertagande bolagen är ett redan existerande bolag.¹

Även vid avknoppning har aktieägarna i det överlåtande bolaget rätt till ett delningsvederlag som består av aktier i övertagande bolag och, eventuellt, ett utjämningsvederlag i form av pengar.

Den svenska regleringen av inhemska delningar härrör från 2017 års bolagsrättsliga direktiv.² Jämfört med beskrivningen ovan delar visserligen direktivet principiellt upp delningar på ett lite annorlunda sätt; *delning genom förvärv* och *delning genom bildande av nya bolag* (se artiklarna 136 och 155). I sak torde emellertid den svenska regleringen vara fullt förenlig med direktivet.

5.1.3 Gränsöverskridande delningar

Bestämmelserna om gränsöverskridande delningar i 2019 års ändringsdirektiv skiljer sig i flera avseenden från de direktivbestämmelser som reglerar motsvarande inhemska förfaranden.

Av skäl 8 i ändringsdirektivet framgår att de nya bestämmelserna gäller endast gränsöverskridande delningar genom vilka nya bolag bildas. Bestämmelserna innehåller alltså inte något harmoniserat regelverk för gränsöverskridande delningar där ett bolag överför tillgångar och skulder till ett eller flera befintliga bolag. Det beror på att sådana delningar har ansetts vara mycket komplicerade. I linje med detta definieras i artikel 160b ”det mottagande bolaget” (det som i svensk rätt utgör ”övertagande bolag”) som ett bolag som bildas i samband med en gränsöverskridande delning.

Vid en gränsöverskridande delning finns det således i förfarandets inledningsskede endast ett bolag – det bolag som ska delas (det överlåtande bolaget). Förfarandet måste alltid innefatta bildande av ett eller flera övertagande bolag och det går inte att överföra tillgångar eller skulder till annat än sådana nybildade bolag.

¹ Kan även beskrivas som en ”partiell fusion” med det redan existerande bolaget.

² Innehållet i artiklarna om delning i 2017 års bolagsrättsliga direktiv härstammar från EG:s sjätte bolagsrättsliga direktiv som var det direktiv som låg till grund för den svensk regleringen.

Genom ändringsdirektivet införs också, såvitt gäller gränsöverskridande delning, bestämmelser om en ny typ av delning; delning genom separation.

Ändringsdirektivet gör därmed skillnad mellan *tre* slag av delning; fullständig delning samt partiell delning och delning genom separation (se definitionerna i artikel 160b.4 a–c).

Fullständig delning motsvarar vad vi i Sverige kallar fission. *Partiell delning* och *delning genom separation* motsvarar ”avknoppning” (dvs. delningen medför inte att det överlåtande bolaget upplöses). Skillnaden dem emellan är att delningsvederlaget vid partiell delning ska betalas till aktieägarna i det överlåtande bolaget, medan det vid delning genom separation ska betalas till det överlåtande bolaget. Delning genom separation saknar tidigare motsvarighet i svensk lagstiftning.

5.1.4 Särskilt om delningsvederlag

Som ovan har framgått ska aktieägarna vid en delning tilldelas ett vederlag som består av aktier jämte, eventuellt, ett kompletterande vederlag (som kan beskrivas som ett ”utjämningsvederlag”) i form av pengar. Vid en inhemsk delning ska minst hälften av vederlaget bestå av aktier (se 24 kap. 2 § aktiebolagslagen).

Också ändringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar utgår från att delningsvederlaget består av aktier, eventuellt tillsammans med en kontantersättning. Delningsvederlaget ska erläggas till aktieägarna i det överlåtande bolaget eller, vid delning genom separation, till det överlåtande bolaget.

Detta kommer i första hand till uttryck i artikel 160b.4 a och b, där *delning* beskrivs som ett förfarande genom vilket ett bolag som delas, vid upplösning utan likvidation, överför del av eller samtliga sina tillgångar och skulder till övertagande bolag mot vederlag i form av värdepapper i de övertagande bolagen och en kontantersättning. I det sammanhanget sägs också att kontantersättningen får vara högst tio procent av det nominella värdet. Det kan därför i förstone synas som att direktivet ger mindre utrymme för delningsvederlag i form av pengar än vad aktiebolagslagens regler om inhemsk delning gör. Av artikel 160a.2 framgår emellertid att denna begränsning av möjligheten att lämna kontantersättning inte gäller om åtminstone en av de berörda medlemsstaternas nationella lagstiftning tillåter att

kontantersättningen överstiger tio procent. Direktivet ger därför utrymme för gränsöverskridande delningar av svenska aktiebolag där upp till femtio procent av delningsvederlaget består av kontantersättning.

5.2 Förutsättningarna och förfarandet (artikel 160c)

Bestämmelser om gränsöverskridande delningar har införts genom artiklarna 160a–160u i ändringsdirektivet.

Enligt artikel 160c ska lagstiftningen i medlemsstaten för det bolag som delas (det överlåtande bolaget) reglera de delar av förfarandena och formaliteterna som ska fullgöras i samband med den gränsöverskridande delningen för att erhålla det s.k. delningsintyget (om detta se avsnitt 5.12). Lagstiftningen i medlemsstaterna för de mottagande bolagen (de övertagande bolagen) ska reglera de delar av förfarandena och formaliteterna som ska fullgöras efter det att delningsintyget har erhållits. I svensk rätt behöver därför regleras *dels* förutsättningar för delning av svenska aktiebolag, *dels* förutsättningarna för registrering av ett svenskt bolag som bildas inom ramen för en gränsöverskridande delning.

I direktivet har regelverket om delningar samma struktur som de motsvarande regelverken för gränsöverskridande fusioner och ombildningar. Enligt vår uppfattning talar likheterna mellan direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner, gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar för att också regelverken i den svenska lagstiftningen bör följa varandra så nära som möjligt. Skillnader bör göras endast om direktivet eller särskilda omständigheter föranleder detta.

Inhemska delningar regleras i dag i 24 kap. aktiebolagslagen. Vi föreslår att bestämmelser om gränsöverskridande delningar tas in under en egen rubrik i slutet av det kapitlet på samma sätt som särskilda bestämmelser om gränsöverskridande fusioner har införts i slutet av 23 kap. Detta innebär att regelverket bör utformas så att det hänvisar till de bestämmelser om inhemska delningar som bör gälla även vid gränsöverskridande delningar och att dessa hänvisningar sedan kompletteras med de särbestämmelser som bör gälla endast vid gränsöverskridande delningar.

5.3 Tillämpningsområdet och definitioner (artikel 160a och 160b)

5.3.1 2019 års direktiv

Artikel 160a i ändringsdirektivet anger tillämpningsområdet för bestämmelserna om gränsöverskridande delningar. I detta sammanhang finns det anledning att framhålla några punkter av mera grundläggande betydelse.

I *punkten 1* beskrivs bestämmelsernas tillämpningsområde. Av punkten framgår att bestämmelserna ska tillämpas på bolag med begränsat ägaransvar³ som har bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen, under förutsättning att minst två av de bolag med begränsat ansvar som deltar i delningen omfattas av lagstiftningen i olika medlemsstater. Med ”bolag” avses härvid (se artikel 160b.1) vad som finns förtecknat i bilaga II till direktivet, dvs. de olika slag av aktiebolag som finns i medlemsstaterna.

Enligt *punkten 4* får medlemsstaterna inte tillämpa bestämmelserna på bolag som är i en viss fas av en likvidation eller som är föremål för resolutionsverktyg, resolutionsbefogenheter och resolutionsmekanismer. *Punkten 5* tillåter medlemsstaterna att undanta ytterligare bolag från bestämmelsernas tillämpningsområde. Vi återkommer till detta i avsnitt 5.3.4.

Vad som ska utmärka en gränsöverskridande delning framgår närmare av artikel 160b. Det som i svensk rätt betecknas som ”överlåtande bolag” benämns därvid ”bolag som delas”, medan ”övertagande bolag” benämns ”mottagande bolag”.

I *punkten 4* definieras de tre olika slagen av delning:

Fullständig delning: ett förfarande genom vilket det bolag som delas, vid upplösning utan likvidation, överför samtliga sina tillgångar och skulder till två eller fler mottagande bolag mot vederlag till aktieägarna i det bolag som delas i form av värdepapper eller aktier i de mottagande bolagen och, i tillämpliga fall, en kontantersättning på högst 10 procent av det nominella värdet eller, i avsaknad av nomi-

³ Direktivets svenska version använder begreppet ”bolag med begränsat ansvar”. Eftersom detta kan leda tanken fel, har vi valt att i stället använda uttrycket *bolag med begränsat ägaransvar*.

nett värde, en kontantersättning på högst 10 procent av dessa värdepappers eller aktiers bokförda parivärde.⁴

Partiell delning: ett förfarande genom vilket det bolag som delas överför en del av sina tillgångar och skulder till ett eller flera mottagande bolag mot vederlag, till aktieägarna i det bolag som delas, i form av värdepapper eller aktier i de mottagande bolagen, i det bolag som delas eller i både de mottagande bolagen och det bolag som delas och, i tillämpliga fall, en kontantersättning på högst 10 procent av det nominella värdet eller, i avsaknad av nominellt värde, en kontantersättning på högst 10 procent av dessa värdepappers eller aktiers bokförda parivärde.⁵

Delning genom separation: ett förfarande genom vilket det bolag som delas överför en del av sina tillgångar och skulder till ett eller flera mottagande bolag mot vederlag, till det bolag som delas, i form av värdepapper eller aktier i de mottagande bolagen.

5.3.2 Den nya regleringens struktur

Vårt förslag: Bestämmelser om gränsöverskridande delningar införs i 24 kap. aktiebolagslagen.

Vissa särskilt angivna bestämmelser i aktiebolagslagen som gäller för inhemska delningar görs tillämpliga även på gränsöverskridande delningar. Därutöver tas det, i den utsträckning som direktivet föranleder det, i lagen in särbestämmelser som ska gälla i stället för eller utöver bestämmelserna om inhemska delningar.

Bestämmelserna ska gälla vid delning av alla slag av svenska aktiebolag.

Innebörden i en gränsöverskridande delning ska vara att det delade bolagets tillgångar och skulder – eller delar av dessa – övergår till en eller flera motsvarande juridiska personer med hemvist inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under förutsättning att minst en av dessa ska ha hemvist utanför Sverige.

⁴ Såsom konstaterats i avsnitt 5.1.4 medger direktivet också högre delningsvederlag.

⁵ Se föregående fotnot.

Skälen för förslaget:

Aktiebolagslagen kompletteras med bestämmelser om gränsöverskridande delningar

Som vi redan har varit inne på (se avsnitt 5.2) bör grunddragen i aktiebolagslagen inte ändras med anledning av ändringsdirektivet. På samma sätt som bestämmelserna om inhemska fusioner i 23 kap. har kompletterats med särskilda bestämmelser för gränsöverskridande fusioner bör bestämmelserna om inhemska delningar i 24 kap. kompletteras med bestämmelser som gäller särskilt för gränsöverskridande delningar. I den utsträckning samma regler ska gälla för inhemska och gränsöverskridande förfaranden bör regelverket om gränsöverskridande delningar hänvisa till bestämmelserna om inhemska delningar.

De svenska bestämmelserna bör omfatta alla slag av aktiebolag

Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar ska, enligt artikel 160a.1, tillämpas på bolag med begränsat ägaransvar som har bildats i enlighet med en EES-medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen. För att det ska vara fråga om en gränsöverskridande delning i direktivets bemärkelse ska minst två av de bolag med begränsat ägaransvar som deltar i delningen omfattas av lagstiftningen i olika medlemsstater.

Vad som är ett *bolag med begränsat ägaransvar* i detta sammanhang framgår av artikel 160b.1, nämligen ett bolag av en typ som förtecknas i direktivets bilaga II. Av denna bilaga framgår att den enda svenska företagsform som i detta sammanhang omfattas av bolagsbegreppet är aktiebolag. I svensk rätt görs en åtskillnad mellan två kategorier av aktiebolag, privata och publika aktiebolag. Direktivet är uppenbarligen tillämpligt på båda kategorierna. Det står också klart att direktivet ska tillämpas även på de särskilda slag av aktiebolag som finns inom svensk rätt, t.ex. bankaktiebolag.

De svenska bestämmelserna om delning ska dock endast reglera de svenska aspekterna av ett delningsförfarande. Vad gäller det bolag som delas ska därför den svenska regleringen avse enbart svenska aktiebolag.

Vi föreslår mot denna bakgrund att det i en ny bestämmelse i 24 kap. aktiebolagslagen anges att svenskt aktiebolag får bli föremål för en gränsöverskridande delning. Vilka typer av utländska bolag med begränsat ägaransvar som kan bli föremål för en gränsöverskridande delning kommer att regleras av lagstiftningen i den stat där respektive bolag har sitt hemvist.

Delningen ska ha en gränsöverskridande karaktär

Av direktivet följer att delningen måste ha gränsöverskridande karaktär. Vid delning av ett svenskt aktiebolag ska alltså åtminstone ett av de övertagande bolagen ha sitt säte i ett annat EU-land än Sverige. Till följd av EES-avtalet ska i detta sammanhang andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet jämföras med EU-stater. Detta bör i den svenska lagtexten uttryckas så att det delade bolagets tillgångar och skulder ska övertas av en eller flera motsvarande juridiska personer med hemvist inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under förutsättning att minst en av dessa ska ha hemvist utanför Sverige.

Som vi redan har varit inne på måste svensk rätt också reglera förutsättningarna för registrering av ett svenskt bolag som bildas inom ramen för en gränsöverskridande delning av ett utländskt bolag. Vi återkommer till de särskilda frågor som detta aktualiserar i avsnitt 5.14.2.

5.3.3 Olika typer av delning

Vårt förslag: En gränsöverskridande delning ska kunna genomföras genom fullständig delning, genom partiell delning eller genom delning genom separation. Också inhemska delningar ska kunna genomföras på något av dessa tre sätt.

Skälen för förslaget: Som framgått ovan i avsnitt 5.1.3 delar ändringsdirektivet upp delningar på ett annat sätt jämfört med det svenska regelverket. Vid sidan av de två former av delning som väsentligen motsvarar nuvarande svenska regler om delning, fullständig delning och partiell delning, införs det genom ändrings-

direktivet en tredje form av delning, delning genom separation. Denna innebär att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder överförs till det eller de övertagande bolagen samtidigt som delningsvederlag utgår till det överlåtande bolaget i stället för till dess aktieägare.

Som en följd av direktivet måste alltså de svenska reglerna om gränsöverskridande delningar innefatta såväl fullständig delning, partiell delning och delning genom separation.

Systematiska skäl talar för att det i denna del inte bör finnas någon skillnad mellan inhemska delningar och gränsöverskridande delningar. Till detta kommer att det även vid en inhemsk delning någon gång skulle kunna ha ett värde att kunna använda sig av delning genom separation, t.ex. när ett bolag vill skilja av en del av sin verksamhet till ett helägt dotterbolag. Vi föreslår därför att de grundläggande bestämmelserna om olika slag av delningar, som i dag finns i 24 kap. 1 §, anpassas till artikel 160b.4 och därmed görs tillämpliga inte enbart på gränsöverskridande delningar utan även på inhemska delningar.

5.3.4 När en gränsöverskridande delning inte bör kunna ske

Vårt förslag: Aktiebolag som är försatta i konkurs eller under tvångslikvidation eller som är föremål för företagsrekonstruktion ska inte kunna delta i en gränsöverskridande delning. (Jfr artikel 160a.4 a och b och 160a.5.)

Skälen för förslaget:

Situationer då direktivets bestämmelser inte gäller (artikel 160a.4 a och b)

Artikel 160a.4 i ändringsdirektivet ålägger medlemsstaterna att säkerställa att direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar inte tillämpas i vissa särskilda situationer. Artikeln överensstämmer med vad som enligt artikel 120.4 ska gälla vid gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.2.2).

Enligt artikel 160a.4 a får bestämmelserna inte tillämpas om bolaget är i likvidation och har börjat fördela tillgångarna till sina aktieägare. Enligt 24 kap. 4 § första stycket aktiebolagslagen – som i dag

gäller inhemska delningar – får delning ske även om det överlåtande bolaget har gått i likvidation men endast under förutsättning att skifte av bolagets tillgångar inte har påbörjats. För att direktivet ska genomföras i denna del bör den bestämmelsen gälla även i fråga om gränsöverskridande delningar. I regelverket om gränsöverskridande delningar bör alltså hänvisas till 24 kap. 4 §.

Enligt artikel 160a.4 b får bestämmelserna om gränsöverskridande delningar inte heller tillämpas när bolaget är föremål för resolutionsverktyg, resolutionsbefogenheter och resolutionsmekanismer som framgår av avdelning IV i direktiv 2014/59/EU. Den motsvarande artikeln rörande gränsöverskridande fusioner har sin motsvarighet i 2017 års direktiv och bör, enligt vad vi redovisat i avsnitt 4.2.2, inte föranleda några särskilda bestämmelser i aktiebolagslagen. Av motsvarande skäl bör artikel 160a.4 b inte föranleda någon lagändring.

Situationer när medlemsstaterna får besluta att direktivets bestämmelser inte ska gälla

Som har framgått av avsnitt 4.2.2 ger artikel 120.5 i ändringsdirektivet medlemsstaterna möjlighet att inte tillämpa bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner på bolag som är föremål för insolvensförfaranden eller för ramverk för förebyggande rekonstruktion eller för andra likvidationsförfaranden. I artikel 160a.5 a finns en motsvarande bestämmelse som avser gränsöverskridande delningar.

Vi har i avsnitt 4.2.2 uttalat att det är mindre lämpligt att företag som är i konkurs eller är föremål för företagsrekonstruktion deltar i gränsöverskridande fusioner. Därför har vi föreslagit en bestämmelse om att bolag som är i konkurs eller under företagsrekonstruktion inte får delta i en gränsöverskridande fusion. Vi gör samma bedömning i fråga om gränsöverskridande delningar. En motsvarande bestämmelse bör alltså tas in i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Som framgår av avsnitt 4.2.2 anser vi att det inte finns skäl att generellt förhindra bolag som är i likvidation att ingå i en gränsöverskridande fusion men att det inte är lämpligt att bolag som är föremål för tvångslikvidation efter beslut enligt 25 kap. 11, 12 eller 17 § deltar i ett sådant förfarande. Vi gör samma bedömning beträffande gränsöverskridande delningar. Ett bolag som är föremål för tvångslikvidation av det angivna slaget bör alltså inte kunna bli föremål för en gränsöverskridande delning.

Punkten c i artikel 160a.5 i 2019 års direktiv ger medlemsstaterna möjlighet att undanta också bolag som är föremål för krisförebyggande åtgärder enligt definitionen i artikel 2.1.10 i Krishanteringsdirektivet. Som har framgått i avsnitt 4.2.2 är sådana krisförebyggande åtgärder i direktivet definierade som utövande av vissa befogenheter, såsom att direkt avlägsna brister eller hinder för återhämtning, att åtgärda eller avlägsna hinder för resolution, att tillämpa någon av åtgärderna för tidigt ingripande, att tillsätta en tillfällig förvaltare eller att utöva av nedskrivnings- eller konverteringsbefogenheter. I avsnitt 4.2.2 har vi bedömt att den möjligheten inte bör utnyttjas i fråga om gränsöverskridande fusioner. Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning i fråga om gränsöverskridande delningar.

5.4 Delningsplanen och dess innehåll (artikel 160d)

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande delning ska styrelsen i det överlåtande bolaget upprätta och underteckna en delningsplan. Om ett övertagande bolag ska bildas i Sverige inom ramen för den gränsöverskridande delningen, ska delningsplanen utgöra stiftelseurkund.

I lagen preciseras vilka uppgifter som delningsplanen ska innehålla, däribland uppgifter om tidsplanen för delningen, stiftelseurkund och bolagsordning för övertagande bolag som bildas genom delningen samt hur arbetstagarna ska delta i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i övertagande bolag beslutas.

Skälen för förslaget: Artikel 160d i ändringsdirektivet innehåller bestämmelser om upprättandet av en delningsplan. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen direktivets bestämmelser om upprättandet av en fusionsplan vid en gränsöverskridande fusion. (Jfr artikel 122.) Våra överväganden i fråga om fusionsplanen finns i avsnitt 4.3.3.

Inför en gränsöverskridande fusion ska fusionsplanen upprättas av de fusionerande bolagens lednings- eller förvaltningsorgan, dvs. den ska upprättas av flera organ gemensamt. Vid en gränsöverskridande delning finns det i förfarandets inledande skede endast ett bolag, det bolag som ska delas. Det får till följd att delningsplanen ska upprättas och undertecknas av förvaltnings- eller ledningsorganet *i det*

bolaget, dvs. – för svenskt vidkommande – av styrelsen i det överlåtande bolaget. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i aktiebolagslagen.

I direktivet anges vad delningsplanen närmare ska innehålla. Kraven motsvarar till viss del vad som krävs av en delningsplan vid en inhemsk delning. Det talar för att de svenska bestämmelserna åtminstone till viss del skulle kunna utformas som hänvisningar till vad som gäller för en delningsplan vid en inhemsk delning. Särskilt mot bakgrund av att det är fråga om ett gränsöverskridande förfarande framstår det dock som mest ändamålsenligt att utforma bestämmelserna i förhållandevis nära anslutning till direktivets ordalydelse (jfr prop. 2007/08:15 s. 81). Bestämmelserna om delningsplanens innehåll bör därför inte hänvisa tillbaka till motsvarande bestämmelser om inhemska delningar.

Enligt *punkten a* i artikel 160d ska delningsplanen ange rättslig form, namn och säte för det bolag som delas samt den rättsliga form, det namn och det säte som föreslagits för det eller de nya bolag som uppstår genom den gränsöverskridande delningen.

En motsvarande bestämmelse finns för gränsöverskridande fusioner i artikel 122.a och har genomförts i 23 kap. 38 § första stycket 1 aktiebolagslagen. Bestämmelsen för gränsöverskridande delningar bör utformas på liknande sätt, dvs. som ett krav på att delningsplanen innehåller uppgifter om form, företagsnamn och säte för det överlåtande bolaget och det eller de övertagande bolagen.

Enligt *punkten b* ska delningsplanen ange utbytesförhållandet för värdepapper eller aktier som representerar bolagens kapital och, i tillämpliga fall, kontantersättningens belopp. Det handlar här om det vederlag som aktieägarna i det överlåtande bolaget ska få i form av aktier i övertagande bolag och utjämningsvederlag.

Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.b. Vi har i den delen föreslagit vissa ändringar i 23 kap. 38 § första stycket 2 aktiebolagslagen (se avsnitt 4.3.3). Det är naturligt att bestämmelsen för gränsöverskridande delningar utformas på samma sätt. Vi föreslår alltså en bestämmelse om att delningsplanen ska innehålla uppgift om utbytesförhållandet mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag samt eventuell kontant betalning.

Enligt *punkten c* ska delningsplanen ange villkoren för tilldelning av värdepapper eller aktier som representerar kapitalet i de mottagande bolagen eller i det bolag som delas.

Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.c som kommer till uttryck i 23 kap. 38 § första stycket 3 aktiebolagslagen. Enligt författningskommentaren till den bestämmelsen kan det vara lämpligt att ange bl.a. tidpunkten för utlämnande av andelar, värdepapper eller eventuell kontant ersättning som ska utgå. Även de närmare formerna för sådant utlämnande kan behöva behandlas.

En motsvarande bestämmelse bör tas in i regelverket för gränsöverskridande delningar, dvs. i delningsplanen ska anges de villkor som ska gälla för tilldelning av aktier och förekommande värdepapper i överlåtande eller övertagande bolag.

Enligt *punkten d* ska delningsplanen ange den föreslagna vägledande tidsplanen för den gränsöverskridande delningen. Motsvarande krav saknas för gränsöverskridande fusioner men finns för gränsöverskridande ombildningar (se artikel 86d).

I enlighet med vad direktivet kräver bör det i lagen tas in en bestämmelse om att delningsplanen ska innehålla en tidsplan för delningen. Tidsplanens innehåll och rättsverkan behandlas närmare i författningskommentaren.

Enligt *punkten e* ska det i delningsplanen också lämnas uppgift om den gränsöverskridande delningens sannolika följder för sysselsättningen. Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.d och har genomförts i 23 kap. 38 § första stycket 4 aktiebolagslagen. Vi föreslår att det tas in en likadan bestämmelse i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Enligt *punkten f* ska delningsplanen ange den dag från vilken innehavet av värdepapper eller aktier som representerar bolagens kapital ger rätt till del i vinsten och eventuella särskilda villkor rörande denna rätt. En motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.e och har föranlett en svensk bestämmelse i 23 kap. 38 § första stycket 5 aktiebolagslagen.

Även i denna del föreslår vi att det tas in en likadan bestämmelse i regelverket för gränsöverskridande delningar, dvs. i delningsplanen ska anges från vilken tidpunkt och på vilka villkor aktier eller förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i övertagande bolag.

Enligt *punkten g* ska delningsplanen ange de datum från vilka transaktioner i det bolag som delas i bokföringshänseende ska anses som transaktioner i de mottagande bolagen. Detta överensstämmer med vad som, i fråga om gränsöverskridande fusioner, krävs enligt artikel 122.f och 23 kap. 38 § första stycket 6 aktiebolagslagen.

En bestämmelse med samma innehåll bör tas in i det svenska regelverket för gränsöverskridande delningar.

I *punkten h* föreskrivs att delningsplanen ska ange eventuella särskilda förmåner som beviljas ledamöter i förvaltnings-, lednings-, tillsyns- eller kontrollorganen i det bolag som delas. En motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.h. I avsnitt 4.3.3 har vi föreslagit att 23 kap. 38 § aktiebolagslagen anpassas till den bestämmelsen.

Det är naturligt att det, såvitt gäller gränsöverskridande delningar införs en likadan bestämmelse, dvs. en bestämmelse att det i delningsplanen ska ange vilka arvoden eller andra förmåner som ska utgå till styrelseledamöter eller verkställande direktör i det övertagande bolaget.

Enligt *punkten i* ska delningsplanen innehålla uppgift om de rättigheter som de övertagande bolagen tilldelar aktieägare i det överlåtande bolaget med speciella rättigheter eller innehavare av andra värdepapper än aktier som representerar kapitalet i det överlåtande bolaget, eller de åtgärder som föreslås avseende detta. De rättigheter som det här är fråga om kan vara t.ex. konverterings- eller optionsrätter till nya aktier i bolaget eller vinstandelsrätter eller andra rättigheter som är knutna till skuldebrev.

Vi föreslår att en bestämmelse av detta slag tas in i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Enligt *punkten j* ska i delningsplanen anges de övertagande bolagens stiftelseurkunder, i relevanta fall, och bolagsordningen om denna finns i ett särskilt instrument. Vid en partiell delning eller en delning genom separation ska även eventuella ändringar av stiftelseurkunden för det överlåtande bolaget anges. Ett krav på angivande av stiftelseurkund för bolag som uppstår genom förfarandet finns också i regelverket för gränsöverskridande fusioner (se artikel 122.i). Med anledning av det har vi i avsnitt 4.3.3 föreslagit en ändring i 23 kap. 38 § aktiebolagslagen.

Det är naturligt att det även i fråga om gränsöverskridande delningar införs en bestämmelse av detta slag. Bestämmelserna i 2 kap. 3

och 5 §§ aktiebolagslagen om upprättande av en stiftelseurkund vid bildande av aktiebolag aktualiseras visserligen inte när det i samband med en delning bildas ett nytt aktiebolag. Vid en inhemsk delning tjänar i stället, enligt 24 kap. 7 § andra stycket, delningsplanen som stiftelseurkund. Och den ordningen bör, enligt vår mening, kunna gälla även när det inom ramen för en gränsöverskridande delning bildas ett svenskt aktiebolag. I vilken utsträckning en särskild stiftelseurkund måste upprättas i samband med att det vid delningen av ett svenskt aktiebolag bildas ett nytt aktiebolag i utlandet råder emellertid inte den svenska lagstiftaren över. Det bör därför införas ett krav på att delningsplanen innehåller uppgift om den handling som tjänar som stiftelseurkund för övertagande bolag. En sådan bestämmelse får till följd att det vid en delning som innebär bildandet av ett svenskt bolag ska lämnas upplysning om att delningsplanen utgör stiftelseurkund för detta bolag.

Lagen bör också ställa krav på att delningsplanen redovisar bolagsordningen för övertagande bolag samt, vid partiell delning och delning genom separation, eventuella ändringar i bolagsordningen för det överlåtande bolaget.

Enligt *punkten k* ska delningsplanen i lämpliga fall innehålla information om de förfaranden genom vilka överenskommelser om arbetstagares inflytande över besluten om deras rätt till medverkan i de mottagande bolagen fastställs i enlighet med artikel 160l.

En motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.j och kommer i svensk rätt till uttryck i 23 kap. 38 § andra stycket aktiebolagslagen. I den senare bestämmelsen sägs att information ska lämnas om hur arbetstagarna ska involveras i den beslutsprocess genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget fastställs (se prop. 2007/08:15 s. 146). Detta får till följd att styrelsen måste ta ställning till om bestämmelserna om medverkan över huvud taget aktualiseras, vilket regleras i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Om det finns en rätt till medverkan när delningsplanen upprättas, ska alltså delningsplanen i förekommande fall innehålla uppgift om hur arbetstagarna förutsätts delta i beslutsprocessen kring fastställandet av formerna för medverkan. Vi föreslår att detta, på samma sätt som i motsvarande bestämmelser för gränsöverskridande fusioner, uttryckligen anges i den svenska lagtexten.

Av *punkten l* framgår att delningsplanen ska innehålla en noggrann beskrivning av tillgångar och skulder i det bolag som delas. Planen ska också innehålla en förklaring om hur dessa tillgångar och skulder ska fördelas mellan de mottagande bolagen eller – vid en partiell delning eller en delning genom separation – behållas av det bolag som delas. Det ska också finnas bestämmelser om hur de tillgångar eller skulder som inte är uttryckligen fördelade i planen ska behandlas, exempelvis tillgångar eller skulder som är okända på den dag då delningsplanen utarbetas.

En viss motsvarighet till *punkten l* finns, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i artikel 122.k. Enligt den artikeln ska fusionsplanen innehålla en bedömning av de tillgångar och skulder som överförs på det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen. Denna artikel har föranlett en svensk bestämmelse om att fusionsplanen ska ange värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till det övertagande bolaget och de överväganden som har gjorts vid värderingen (se 23 kap. 38 § första stycket 10 aktiebolagslagen). Motsvarande krav bör uppställas vid en gränsöverskridande delning.

Vid ett delningsförfarande aktualiseras emellertid också – till skillnad från vad som är fallet vid en fusion – en fördelning av tillgångar och skulder på de deltagande bolagen. I 24 kap. 8 § 2 aktiebolagslagen anges att det i delningsplanen för varje bolag ska lämnas en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som ska överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller som, vid delning enligt 1 § andra stycket 2 (delning utan att det överlåtande bolaget upplöses), ska behållas av det överlåtande bolaget, med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde.

En motsvarande bestämmelse bör tas in i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Enligt *punkten l* ska det också lämnas uppgift om behandlingen av tillgångar eller skulder som inte är uttryckligen fördelade. Bestämmelsen saknar motsvarighet i regleringen av de båda andra gränsöverskridande förfarandena. Detta faller sig dock naturligt. Vid en gränsöverskridande ombildning eller en gränsöverskridande fusion kommer det vid förfarandet slut bara att återstå ett bolag och det kan därför inte råda någon tvekan om var en tillgång eller skuld hör hemma. Vid en gränsöverskridande delning – där det efter delningen kvarstår minst två bolag – kan det däremot uppkomma oklar-

het om till vilket av bolagen som exempelvis en efter delningen ”nyupptäckt” tillgång eller skuld är att hänföra. Vi föreslår därför att aktiebolagslagen tillförs en bestämmelse av det slag som direktivet innehåller.

Delningsplanen ska vidare, enligt *punkten m*, innehålla uppgifter om värderingen av de tillgångar och skulder som ska fördelas på respektive bolag. Medan *punkten l* ovan reglerar själva fördelningen av tillgångar och skulder mellan överlåtande och övertagande bolag avser denna punkt värderingen av tillgångarna och skulderna. Bestämmelsen får förstås så att planen ska innehålla såväl uppgift om respektive tillgångs eller skulds värde som uppgift om de metoder som använts för att fastställa värdet och hur värderingen har gått till. En motsvarande bestämmelse bör tas in i aktiebolagslagen.

Enligt *punkten n* ska delningsplanen innehålla uppgift om dagen för den redovisning för det bolag som delas som används för att fastställa villkoren för den gränsöverskridande delningen.

Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.1 och har genomförts genom att det i 23 kap. 38 § första stycket 11 aktiebolagslagen har tagits in en bestämmelse om att fusionsplanen ska innehålla uppgift om ”datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställande av villkoren för fusionen”.

Vi föreslår att motsvarande bestämmelse införs ifråga om gränsöverskridande delningar.

Enligt *punkten o* ska delningsplanen ”i lämpliga fall” ange tilldelningen till aktieägarna i det överlåtande bolaget av aktier och värdepapper i de övertagande bolagen, i det överlåtande bolaget eller i båda, och det kriterium som ligger till grund för en sådan tilldelning. Motsvarande punkt saknas i regleringen av de andra gränsöverskridande förfarandena.

Punkten gäller utöver punkterna *b* och *c*. Enligt de punkterna ska delningsplanen ange utbytesförhållandet för värdepapper eller aktier och kontantersättningens belopp samt villkoren för tilldelning av värdepapper eller aktier som representerar kapitalet i de övertagande eller det överlåtande bolaget. Mot den bakgrunden är det inte uppenbart vad syftet med punkten *o* är. En tolkning är att punkten avser de närmare formerna för utlämnande av aktier och annat delningsvederlag. Vi föreslår att en bestämmelse med den innebörden tas in i aktiebolagslagen.

Enligt *punkten p* ska delningsplanen innehålla närmare uppgifter om erbjudandet om kontantersättning till aktieägare i enlighet med artikel 160i. Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 122.m i 2019 års lydelse. Vårt förslag till genomförande i denna del framgår av avsnitt 4.3.3 (jfr 23 kap. 38 § första stycket 2 i vårt författningsförslag).

En motsvarande bestämmelse bör tas in i de svenska bestämmelserna om gränsöverskridande delningar. Det bör noteras att det som i direktivet benämns kontantersättning är det *inlösenbelopp* som aktieägare ersätts med om de väljer att utnyttja rätten att lämna bolaget med anledning av det gränsöverskridande förfarandet. Detta bör komma till uttryck i den svenska lagtexten.

Delningsplanen ska vidare, enligt *punkten q*, ange de skyddsåtgärder som erbjuds borgenärer, såsom garantier eller utfästelser.

Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i punkten n i artikel 122 i 2019 års lydelse och har föranlett oss att föreslå en svensk bestämmelse om att fusionsplanen ska innehålla uppgift om de säkerheter som borgenärerna erbjuds. En motsvarande svensk bestämmelse bör införas ifråga om gränsöverskridande delningar.

5.5 Offentliggörandet av delningsplanen m.m. (artikel 160g)

5.5.1 Aktiebolagslagen

Enligt 24 kap. 16 § aktiebolagslagen ska det överlåtande bolaget, inom en månad från upprättandet av delningsplanen, ge in delningsplanen med bifogade handlingar till Bolagsverket för registrering i aktiebolagsregistret. Uppgift om registreringen ska därefter kungöras enligt 27 kap. 3 § samma lag. Om planen inte kungörs i sin helhet, ska det i kungörelsen lämnas uppgift om var den hålls tillgänglig. Kravet på offentliggörande genom registrering gäller inte vid delning, där samtliga deltagande bolag är privata aktiebolag och alla aktieägare i bolagen har undertecknat delningsplanen.

5.5.2 2019 års direktiv

Av artikel 160g följer att medlemsstaterna ska säkerställa att det överlåtande bolaget offentliggör vissa handlingar och att handlingarna görs tillgängliga för allmänheten i register i medlemsstaten för det överlåtande bolaget. Offentliggörandet ska ske minst en månad före dagen för den stämma som ska besluta om godkännande av delningsplanen. De handlingar som ska offentliggöras på detta vis är dels delningsplanen (punkten 1 a), dels ett särskilt meddelande där det överlåtande bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare eller, om sådana inte finns, arbetstagarna själva informeras om att de senast fem dagar före stämman får lämna synpunkter på delningsplanen till det överlåtande bolaget (punkten 1 b).

Medlemsstaterna får även kräva att också rapporten av den oberoende sakkunniga personen ska offentliggöras i bolagsregistret. I så fall måste dock medlemsstaterna säkerställa att bolaget kan utelämna konfidentiell information i rapporten (punkten 1 andra och tredje styckena).

De handlingar som offentliggörs i enlighet med punkten 1 ska också hållas tillgängliga genom det s.k. systemet för sammankoppling av register (punkten 1 fjärde stycket).

Medlemsstaterna får undanta ett överlåtande bolag från de krav på offentliggörande som anges i punkten 1, om bolaget, under en oavbruten period om minst en månad före den bolagsstämma som ska besluta om delningen, gör delningsplanen och informationsmeddelandet kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten på sina webbplatser (punkten 2). Om denna möjlighet utnyttjas, måste emellertid bolagen ändå minst en månad före dagen för stämman lämna vissa uppgifter till registret (punkten 3), häribland uppgift om de arrangemang som har inrättats för att borgenärer, arbetstagare och aktieägare ska kunna utöva sina rättigheter (punkten 3 c) och närmare uppgifter om den webbplats, där delningsplanen m.m. kan erhållas kostnadsfritt online (punkten 3 d).

Medlemsstaterna ska även säkerställa att de krav som avses i punkterna 1 och 3 kan uppfyllas helt och hållet online, utan att de sökande behöver inställa sig personligen vid någon behörig myndighet i det överlåtande bolagets medlemsstat (punkten 4).

Utöver det offentliggörande som åsyftas i punkterna 1–3 får en medlemsstat kräva att delningsplanen eller uppgifterna enligt punk-

ten 3 offentliggörs i medlemsstatens officiella kungörelseorgan eller via en central elektronisk plattform. I så fall ska medlemsstaten säkerställa att registret skickar de relevanta uppgifterna till det officiella kungörelseorganet eller till den centrala elektroniska plattformen (punkten 5).

Medlemsstaterna ska också säkerställa att handlingarna enligt punkten 1 och uppgifterna i punkten 3 är kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten genom systemet för sammankoppling av register samt att de avgifter som registren debiterar bolaget för offentliggörande av det som avses i punkterna 1, 3 och 5 inte överstiger vad som krävs för att täcka kostnaden för att tillhandahålla sådana tjänster (punkten 6).

5.5.3 Överväganden

Vårt förslag: Delningsplanen ska offentliggöras genom registrering i aktiebolagsregistret. (Jfr artikel 160g.1 a.)

Vid offentliggörandet av delningsplanen ska det även offentliggöras ett informationsmeddelande till det överlåtande bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare eller, om arbetstagarföreträdare inte finns, arbetstagarna själva. I meddelandet ska anges att de senast fem arbetsdagar före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna delningsplanen får lämna synpunkter på delningsplanen till bolaget. (Jfr artikel 160g.1 b.)

Också det revisorsyttrande som har upprättats över delningsplanen ska offentliggöras. Vid offentliggörandet ska, om det överlåtande bolaget begär det, konfidentiell information utelämnas. (Jfr artikel 160g.1 andra och tredje stycket.) Vad som utgör konfidentiell information ska prövas av Bolagsverket på grundval av de uppgifter som bolagen har lämnat. Prövningen ska göras enligt en ny sekretessbestämmelse.

Skälen för förslaget:

Punkterna 1 och 5

Kravet i artikel 160g.1 på offentliggörande av delningsplanen och ett informationsmeddelande om rätten för vissa intressenter att lämna synpunkter på planen motsvarar vad direktivet föreskriver när det gäller offentliggörande av fusionsplan m.m. vid gränsöverskridande fusioner. Detsamma gäller möjligheten att kräva offentliggörande av revisorsyttrandet, med undantag för vissa konfidentiella uppgifter, samt möjligheten att föreskriva att delningsplanen ska offentliggöras i det offentliga kungörelseorganet.⁶

Vi gör när det gäller gränsöverskridande delningar samma bedömningar som har redovisats för gränsöverskridande fusioner, se våra överväganden i avsnitt 4.4.3 och 4.4.4.

I aktiebolagslagen bör således tas in bestämmelser som reglerar registreringen av delningsplanen, informationsmeddelandet till det överlåtande bolagets intressenter samt när delningsplanen tidigast efter offentliggörandet får underställas bolagsstämman. Det bör också tas in bestämmelser om offentliggörande av revisorsyttrandet samt, i offentlighets- och sekretesslagen, bestämmelser som ger det överlåtande bolaget rätt begära att konfidentiella uppgifter undantas från offentliggörandet.

Vi återkommer i författningskommentaren till paragrafernas närmare utformning.

Punkterna 2 och 3

I punkterna 2 och 3 i artikel 160g finns, liksom i artikelns motsvarighet för gränsöverskridande fusioner, en möjlighet för medlemsstaterna att undanta ett bolag från det offentliggörande som ska ske enligt punkten 1, om bolaget i stället tillgängliggör handlingarna och lämnar in vissa uppgifter för registrering enligt det alternativa förfarande för offentliggörande som direktivet föreskriver i punkterna 2 och 3.

Vi anser att punkterna 2 och 3 inte bör utnyttjas i svensk rätt. Vi hänvisar här till de överväganden som har redovisats i avsnitt 4.4.3.

⁶ Jfr artikel 123.1 och 123.6 i 2019 års direktiv.

Punkterna 4 och 6

Direktivet kräver att bolagen har möjlighet att genomföra vissa åtgärder online och att allmänheten kan få tillgång till handlingar och uppgifter via det s.k. systemet för sammankoppling av register (se artikel 160g.4 och 160g.6). Dessa krav motsvarar de krav som uppställs i direktivets kapitel om gränsöverskridande fusioner. (Jfr artikel 123.)

Vi hänvisar därför till de överväganden som redovisats i avsnittet om särskilda teknikfrågor, se avsnitt 4.17.

5.6 Ledningsorganets rapport (artikel 160e)

5.6.1 2019 års direktiv

Artikel 160e reglerar skyldigheten för förvaltnings- eller ledningsorganet i det bolag som delas att utarbeta en rapport till aktieägare och arbetstagare. Artikeln innehåller också bestämmelser om vad rapporten ska innehålla. Motsvarande artiklar för gränsöverskridande ombildningar finns i artikel 86e och för gränsöverskridande fusioner i artikel 124.

Rapporten ska *dels* beskriva och ge underlag till de rättsliga och ekonomiska aspekterna av den gränsöverskridande delningen, *dels* beskriva den gränsöverskridande delningens konsekvenser för arbetstagarna. Som utgångspunkt ska den innehålla ett avsnitt för aktieägare och ett avsnitt för arbetstagare. Bolaget får emellertid besluta att utarbeta separata rapporter för aktieägare respektive arbetstagare. Av rapporten ska särskilt framgå den gränsöverskridande delningens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet.

Artikeln anger närmare vad avsnitten för aktieägare respektive arbetstagare ska innehålla, vad som krävs för att bolaget ska kunna avstå från vissa delar, hur rapporten ska göras tillgänglig samt hur yttranden över rapporten ska hanteras. Det påpekas uttryckligen att artikeln inte påverkar gällande informations- och samrådsrättigheter och därtill relaterade förfaranden som föreskrivs på nationell nivå efter införlivandet av direktiven 2002/14/EG och 2009/38/EG.⁷

⁷ Se närmare om dessa direktiv i avsnittet om information till och samråd med arbetstagare (avsnitt 4.10).

5.6.2 Överväganden

Vårt förslag: Styrelsen i det överlåtande bolaget ska upprätta en redogörelse som belyser bl.a. delningens konsekvenser för den framtida verksamheten och dess konsekvenser för borgenärerna. I redogörelsen ska ingå ett särskilt avsnitt för aktieägarna och ett särskilt avsnitt för arbetstagarna.

Avsnittet för aktieägarna ska särskilt beskriva det utbytesförhållande som ska gälla för aktier som ingår i delningsvederlaget samt det utjämningsvederlag som därutöver ska utgå. Det ska vidare innehålla uppgifter om det inlösenbelopp som avträdande aktieägare ska ha rätt till. Också metoderna för att bestämma utbytesförhållandet, utjämningsvederlaget och inlösenbeloppet ska beskrivas, liksom delningens konsekvenser för aktieägarna och hur aktieägarna ska gå tillväga för att utöva sin inlösenrätt.

Avsnittet för arbetstagare ska särskilt beskriva delningens konsekvenser för anställningsförhållanden och åtgärder till skydd för dessa, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet. Även motsvarande förhållanden eventuella dotterbolag ska beskrivas.

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare, ska detta yttrande fogas till redogörelsen.

Skälen för förslaget: Såsom redan har framgått reglerar artikel 160e innehållet i den redogörelse som styrelsen i det överlåtande bolaget ska upprätta inför den gränsöverskridande delningen. Artikeln motsvarar vad som enligt artikel 124 gäller vid gränsöverskridande fusioner.

På samma sätt som vid inhemska fusioner anges i bestämmelserna om inhemska delningar vilken information som styrelsen i ett överlåtande bolag ska lämna som en del av delningsplanen (jfr 24 kap. 11 § och 23 kap. 9 § aktiebolagslagen.). Utformningen av dessa bestämmelser har påverkats av att redogörelsen enligt 24 kap. 11 § utgör en del av delningsplanen. Vid en gränsöverskridande delning utgör emellertid redogörelsen en separat handling. Vi bedömer att direktivets krav på vad som ska framgå av styrelsens redogörelse vid gränsöverskridande delningar därför inte lämpligen kan tillgodoses genom en påbyggnad av bestämmelserna om inhemska delningar.

Likheterna mellan direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner respektive gränsöverskridande delningar gör det naturligt att i huvudsak applicera de överväganden och bedömningar som vi har gjort i avsnitt 4.5.3⁸ på gränsöverskridande delningar. Exempelvis använder respektive bestämmelser samma begrepp och deras innebörd måste antas vara desamma. Det innebär bl.a. att när det i artikel 160e.3 ställs krav på uppgifter om ”kontantersättningen” får det antas åsyfta såväl den kontanta delen av delningsvederlaget (”utjämningsvederlaget”) som inlösenbeloppet.

Vi föreslår mot denna bakgrund att bestämmelserna om styrelsens redogörelse vid en gränsöverskridande delning utformas på i allt väsentligt samma sätt som vi har föreslagit i fråga om gränsöverskridande fusioner (se våra överväganden i avsnitt 4.5.3).

Det innebär för det första att redogörelse bör belysa delningens konsekvenser för den framtida verksamheten. Även om direktivet inte ställer något krav på det anser vi att redogörelsen även bör innehålla en beskrivning av delningens sannolika konsekvenser för borgenärerna.

Vidare bör redogörelsen innehålla ett särskilt avsnitt för aktieägarna och ett särskilt avsnitt för arbetstagarna. Avsnittet för aktieägarna bör särskilt beskriva det utbytesförhållande som ska gälla för aktier som ingår i delningsvederlaget samt det utjämningsvederlag som ska utgå. I redogörelsen bör också finnas uppgifter om det inlösenbelopp som bolaget erbjuder avträdande aktieägare. Vidare bör metoderna för att bestämma utbytesförhållandet, utjämningsvederlaget och inlösenbeloppet beskrivas, liksom delningens konsekvenser för aktieägarna och hur aktieägarna ska gå tillväga för att utöva rätt att få sina aktier inlösta.

I avsnittet för arbetstagare bör det finnas en beskrivning av delningens konsekvenser för anställningsförhållanden, vilka åtgärder som eventuellt kommer att vidtas för att skydda dessa. Vidare bör det lämnas uppgift om väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet. Även motsvarande förhållanden i eventuella dotterbolag bör redovisas.

Enligt artikel 160e.7 ska, om styrelsen i god tid erhåller ett yttrande från arbetstagarföreträdare eller, om sådana inte finns, från arbetstagarna själva, yttrandet fogas till redogörelsen. Det är här fråga

⁸ Artikel 124 innehåller tillägg i punkten 6 som är specifikt för fusionerande bolag. Bedömningar med anledning av denna skillnad gäller naturligtvis inte gränsöverskridande delningar.

om samma bestämmelse som finns i artikel 124.7 och som vi har behandlat i avsnitt 4.5. Vi hänvisar till de överväganden som vi har gjort i avsnitt 4.5.3 och föreslår att en bestämmelse som svarar mot direktivet tas in även i regelverket för gränsöverskridande delningar.

5.6.3 Undantag från kravet på styrelseredogörelse

Vårt förslag: Om samtliga aktieägare har samtyckt till det, behöver redogörelsen inte innehålla något avsnitt för aktieägarna. Om bolaget inte har några arbetstagare utöver de som ingår i styrelsen, krävs inget avsnitt för arbetstagarna.

Om både avsnittet för aktieägare och avsnittet för arbetstagare kan utgå, behöver styrelsen inte upprätta någon redogörelse. (Jfr artikel 160e.4, 8 och 9.)

Vår bedömning: Möjligheten att undanta enmansbolag från styrelsens skyldighet att upprätta en redogörelse bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 160e.4 andra meningen.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet medger att det i vissa fall inte behöver upprättas någon rapport eller att i vart fall något av de båda avsnitt som ska ingå i rapporten inte behöver upprättas (se p. 4, 8 och 9 i artikel 160e). Det är här fråga om samma undantag som finns i bestämmelserna om ledningsorganets rapport inför en gränsöverskridande fusion. Dessa undantag har vi behandlat i avsnitt 4.5.4. Samma bedömningar som vi har gjort där gör vi även beträffande styrelsens redogörelse inför en gränsöverskridande delning.

Vi anser följaktligen att Sverige inte bör utnyttja möjligheten att undanta enmansbolag från kravet på styrelseredogörelse. Vi anser vidare att lagen bör tillåta *dels* att något avsnitt för aktieägarna inte upprättas om samtliga aktieägare samtycker till det, *dels* att något avsnitt för arbetstagarna inte upprättas om samtliga arbetstagare ingår i styrelsen *och dels* att någon redogörelse över huvud taget inte upprättas om det i ett enskilt fall inte krävs vare sig något avsnitt för aktieägarna eller något avsnitt för arbetstagarna.

5.6.4 Hur redogörelsen m.m. ska hållas tillgänglig

Vårt förslag: Styrelsens redogörelse och delningsplanen ska hållas tillgängliga elektroniskt minst sex veckor före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna delningsplanen, på sin webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. (Jfr artikel 160e.6.)

Skälen för förslaget: Enligt artikel 160e.6 i ändringsdirektivet ska redogörelsen göras tillgänglig elektroniskt för aktieägarna och arbetstagarföreträdarna i det överlåtande bolaget minst sex veckor före dagen för den bolagsstämma som ska fatta beslut om delningen. Lydelsen motsvarar vad som enligt artikel 124.6 gäller för gränsöverskridande fusioner. Vi lämnar i denna del samma förslag som vi har lämnat i avsnitt 4.5.5 såvitt gäller gränsöverskridande fusioner.

Liksom vi har föreslagit i avsnitt 4.5.5 föreslår vi att det elektroniska tillhandahållandet omfattar inte bara styrelsens redogörelse utan också delningsplanen med därtill fogade handlingar.

5.7 Granskning genom oberoende sakkunnig m.m. (artikel 160f och 160t)

5.7.1 2017 års direktiv och aktiebolagslagen

Artikel 125 i 2017 års direktiv ställer krav på att det i samband med en gränsöverskridande fusion sker en granskning genom en oberoende sakkunnig (se avsnitt 4.6.1). Artikel 96 i samma direktiv, som anger vad som gäller i fråga om granskning vid inhemska fusioner.

Även artikel 142, som reglerar sakkunnigs granskning av delningsplan vid inhemska delningar, hänvisar till artikel 96 i de delar som avser rapportens innehåll och den sakkunniges rätt till information. Enligt artikeln ska en eller flera oberoende sakkunniga, som utses eller godkänns av en domstol eller en förvaltningsmyndighet, granska delningsplanen och lämna ett skriftligt utlåtande till aktieägarna. Beroende på varje medlemsstats lagstiftning kan de sakkunniga vara fysiska eller juridiska personer eller andra bolag. Av artikelns hänvisning till artikel 96.2 och 96.3 följer att en sakkunnig under alla för-

hållanden ska ange huruvida, enligt hans eller hennes uppfattning, utbytesförhållandet är rimligt och sakligt grundat. Redogörelsen ska minst ange enligt vilken eller vilka metoder som det föreslagna utbytesförhållandet har bestämts, huruvida denna eller dessa metoder är lämpliga i det aktuella fallet och vilka värden som var och en av metoderna leder till. Yttrandet ska också innehålla ett uttalande om vilken relativ betydelse som tillmättes de olika metoderna då värdena fastställdes samt i förekommande fall ange särskilda värderingssvårigheter. Av hänvisningen till artikel 96.3 följer också att en sakkunnig ska ha rätt att hos de bolag som deltar i delningen få tillgång till alla upplysningar och handlingar som hör till saken och utföra alla behövliga undersökningar.

Artikel 142 har genomförts genom 24 kap. 13 § aktiebolagslagen. Enligt paragrafen ska delningsplanen granskas av en eller flera revisorer för vart och ett av de deltagande bolagen. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag ska revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena ska det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det ska också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen ska anmärkas.

I yttrandena ska det särskilt anges,

- vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte ska få sina fordringar betalda,
- vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som ska övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och
- vid delning genom att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

En revisor som avses i 24 kap. 13 § ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, ska granskningen i stället utföras av bolagens revisorer. Detta framgår av 24 kap. 14 §.

Enligt 24 kap. 15 § ska styrelsen, den verkställande direktören och revisorn i ett bolag som ska delta i delningen ge varje revisor som utför granskning enligt 13 § tillfälle att verkställa granskningen i den omfattning som han eller hon anser vara nödvändig. De ska också lämna de upplysningar och den hjälp som begärs.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen begränsas till vad som anges i punkterna ovan.

Revisorernas yttranden ska fogas till delningsplanen.

5.7.2 2019 års direktiv

Rapportens innehåll m.m. (artikel 160f)

I artikel 160f i ändringsdirektivet uppställs liknande krav på att en gränsöverskridande delning ska granskas av en oberoende sakkunnig. Bestämmelserna motsvarar vad som gäller för granskning av oberoende sakkunnig vid gränsöverskridande fusioner. (Jfr artikel 125.)

Enligt artikel 160f ska en oberoende sakkunnig granska planen för den gränsöverskridande delningen och utarbeta en rapport för aktieägare. Den sakkunnige har rätt att få all information av det bolag som delas som är nödvändig för att han eller hon ska kunna fullgöra sina uppgifter. Beroende på medlemsstatens lagstiftning får den sakkunnige vara en fysisk eller en juridisk person.

Den sakkunniges rapport ska innehålla ett utlåtande om huruvida kontantersättningen och aktiernas utbytesförhållande är riktigt. Vid bedömningen av kontantersättningen ska den sakkunnige i förekommande fall beakta marknadspriset för aktierna i det bolag som delas före tillkännagivandet av förslaget till delning, eller värdet av bolaget exklusive effekterna av den föreslagna delningen såsom det fastställts i enlighet med allmänt vedertagna värderingsmetoder.

Rapporten ska åtminstone innehålla följande:

- a) den eller de metoder som har använts för att fastställa den föreslagna kontantersättningen,

- b) den eller de metoder som har använts för att fastställa det föreslagna utbytesförhållandet för aktier,
- c) huruvida den eller de metoder är adekvata för bedömningen av kontantersättningen och aktiernas utbytesförhållande samt ange det värde som dessa metoder lett till och yttra sig över den relativa vikt som metoderna tillmättes när värdet fastställdes, och
- d) en beskrivning av eventuella särskilda värderingsproblem som uppkommit.

Rapporten ska göras tillgänglig för aktieägarna minst en månad före dagen för den bolagsstämma som ska besluta huruvida planen för den gränsöverskridande delningen ska godkännas (se avsnitt 5.8).

Någon sakkunniggranskning krävs inte om alla aktieägare i det bolag som delas har kommit överens om det.

Medlemsstaterna får undanta enmansbolag från tillämpningen av bestämmelserna om sakkunniggranskning.

Den sakkunniges ansvar (artikel 160t)

Av artikel 160t framgår att medlemsstaterna ska fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den oberoende sakkunniga person som ansvarar för att utarbeta den rapport som avses i artikeln 160f ovan. Artikelns motsvarar artikel 133a, se avsnitt 4.6.6.

5.7.3 När delningshandlingarna ska granskas

Vårt förslag: Vid gränsöverskridande delningar ska delningsplanen m.fl. handlingar alltid granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Revisorn ska avge ett yttrande över granskningen.

Vår bedömning: Möjligheten att undanta enmansbolag från skyldigheten att inhämta rapport från en oberoende sakkunnig bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 160f.3 andra stycket.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet kräver att delningsplanen och de till denna knutna handlingarna ska granskas av en oberoende sakkunnig. Vi har i avsnitt 4.6.5 diskuterat vem som i svensk rätt, vid motsvarande granskning av fusionsplanen, bör kunna utses att utföra denna granskning och har då förordat att granskningen ska utföras av en kvalificerad revisor (auktoriserad revisor, godkänd revisor och registrerat revisionsbolag). Skälen för detta har samma bärkraft när det gäller granskningen inför en gränsöverskridande delning.

Ändringsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att undanta enmansbolag från kravet på sakkunniggranskning. I denna del gör vi samma bedömning som vi har redovisat i avsnitt 4.6.3 såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, dvs. möjligheten bör inte utnyttjas.

5.7.4 Revisorsyttrandets innehåll

Vårt förslag: Revisorsyttrandet ska ha det innehåll som gäller för inhemska delningar. (Jfr 24 kap. 13 § aktiebolagslagen.) Det ska därutöver innehålla ett utlåtande i frågan om utjämningsvederlaget och aktiernas utbytesförhållande är adekvata. I yttrandet ska anges metoderna för att bestämma utjämningsvederlaget och aktiernas utbytesförhållande och om dessa metoder har varit adekvata. Revisorn ska också beskriva eventuella särskilda värderingsproblem.

Bestämmelsen i 24 kap. 13 § andra stycket om att revisorn ska uttala sig om huruvida det som övertas av ett nybildat övertagande bolag har ett värde som motsvarar minst dess aktiekapital ska tillämpas enbart i fråga om nybildade bolag som ska ha sitt säte i Sverige.

Skälen för förslaget: När det gäller revisorsyttrandets innehåll konstaterar vi att ändringsdirektivets krav på en sakkunnigrapport anknyter nära till vad som enligt direktivet gäller för sakkunniggranskning av inhemska fusioner och delningar. Mot den bakgrunden bör bestämmelserna om sakkunniggranskning vid gränsöverskridande delningar utformas så att de hänvisar till 24 kap. 13 § aktiebolagslagen om vad en revisor ska uttala sig vid en inhemsk delning.

I ett avseende saknar dock det som sägs i den paragrafen normalt betydelse vid en gränsöverskridande delning. Det gäller kravet i paragrafens andra stycke 2 om att revisorn vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas ska uttala sig om huruvida den del av överlåtande bolag som övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde som motsvarar minst dess aktiekapital. Vid en gränsöverskridande delning av ett svenskt aktiebolag kommer i vart fall ett av de nybildade bolagen att vara ett utländskt bolag. För detta kan det gälla andra kapitalkrav än för svenska bolag. Prövningen av om och hur dessa kapitalkrav tillgodoses bör ankomma på den behöriga myndigheten i det land där det nybildade bolaget kommer att ha sitt hemvist. Det bör då också vara en fråga för den utländska lagstiftaren att avgöra vilket underlag som ska tillhandahållas för denna prövning. Det är därför inte ändamålsenligt att i den svenska regleringen uppställa ett generellt krav på att revisorn uttalar sig om huruvida bolagets värde motsvarar dess aktiekapital.

Det som sägs i 24 kap. 13 § andra stycket 2 bör därför gälla enbart i fråga om nybildade bolag som ska ha sitt säte i Sverige, dvs. bolag som ska vara svenska aktiebolag.

För ett korrekt genomförande av direktivet behöver den svenska lagtexten även innehålla en motsvarighet till de särskilda krav på vad den sakkunnige ska uttala sig om som uppställs i artikel 160f. Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen anges att revisorns även ska uttala sig om den eller de metoder som har använts för att bestämma utjämningsvederlaget och aktiernas utbytesförhållande och om dessa metoder har varit adekvata. Det bör också – såsom följer av direktivet – uppställas ett krav på att yttrandet behandlar eventuella särskilda värderingsproblem.

5.7.5 Revisorns ansvar

Vårt förslag: Revisorn ska omfattas av ett skadeståndsansvar som motsvarar det som gäller för ett bolags revisor enligt 29 kap. 2 § aktiebolagslagen.

Skälen för förslaget: Medlemsstaterna ska fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den oberoende sakkunniga person som ansvarar för yttrandet enligt artikel 166f (se artikel 160t.1). En

motsvarande bestämmelse finns, i avsnittet om gränsöverskridande fusioner, i artikel 133.1. Vi har genomförandet av den bestämmelsen i avsnitt 4.6.6 och föreslagit att en revisor som utför granskning i samband med en gränsöverskridande fusion ska omfattas av samma skadeståndsansvar som gäller för ett bolags revisor enligt 29 kap. 2 aktiebolagslagen.

Det är naturligt att detsamma gäller för en revisor som granskar en gränsöverskridande delning.

5.7.6 Offentliggörandet av revisorsyttrandet

Vårt förslag: Också det revisorsyttrande som upprättas i samband med en gränsöverskridande delning ska offentliggöras. Bestämmelserna om detta utformas på samma sätt som motsvarande bestämmelser om offentliggörande av revisorsyttrandet vid en gränsöverskridande fusion.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 160g.1 får medlemsstaterna kräva att den rapport som en oberoende sakkunnig upprättar i samband med en gränsöverskridande delning offentliggörs och görs tillgänglig för allmänheten.

Bestämmelsen överensstämmer med vad som sägs i artikel 123.1, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. Vi har behandlat den frågan i avsnitt 4.6.7 och har där föreslagit att revisorns yttrande offentliggörs genom att det ges in till Bolagsverket i samband med registreringen av fusionsplanen.

Skälen för den bedömning som vi har gjort i avsnitt 4.6.7 har bärkraft även i fråga om revisorsyttranden som avser gränsöverskridande delningar. Vi föreslår därför att frågan regleras på motsvarande sätt. Det innebär att revisorsyttrandet ska offentliggöras men att det under vissa förhållanden ska vara möjligt att vid offentliggörandet utelämna konfidentiell information.

5.8 Stämmans godkännande och aktieägar skydd (artikel 160h och 160i)

5.8.1 Aktiebolagslagen

Vid en inhemsk delning ska, enligt 24 kap. 17 § aktiebolagslagen, delningsplanen underställas bolagsstämman i det överlåtande bolaget. Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i ett övertagande bolag begär det, ska planen underställas även bolagsstämman i det övertagande bolaget. En sådan begäran ska göras inom två veckor från det att uppgift att planen har registrerats har kungjorts enligt 27 kap. 3 § samma lag. Detta gäller dock inte om det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget.

Stämman får hållas tidigast en månad eller, om samtliga bolag som deltar i delningen är privata aktiebolag, tidigast två veckor efter det att uppgift om planens registrering har kungjorts.

Någon stämma behöver inte hållas vid delning, där samtliga deltagande bolag är privata aktiebolag och alla aktieägare i bolagen har undertecknat delningsplanen.

5.8.2 2019 års direktiv

Av artikel 160h i ändringsdirektivet framgår beträffande bolagsstämmans godkännande av en gränsöverskridande delning följande.

Punkten 1: Bolagsstämman i det överlåtande bolaget ska besluta, i form av en resolution, huruvida planen för den gränsöverskridande delningen ska godkännas och huruvida stiftelseurkunden, och bolagsordningen om denna finns i ett särskilt instrument, ska anpassas. Detta ska ske efter det att stämman har tagit del av styrelsesens redogörelse (artikel 160e, se avsnitt 5.6), rapporten av den oberoende sakkunniga (artikel 160f, se avsnitt 5.7), de yttranden från arbetstagare som lämnats i enlighet med artikel 160e och de synpunkter från bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare som har lämnats i enlighet med artikel 160g.1 b (se avsnitt 5.8.3).

Punkten 2: Bolagsstämman i det överlåtande bolaget får förbehålla sig rätten att ställa som villkor för genomförandet av den gränsöverskridande delningen att den uttryckligen bekräftar de närmare bestämmelserna om arbetstagares medverkan (artikel 160l, se avsnitt 7).

Punkten 3: Medlemsstaterna ska säkerställa att det för godkännande av planen för den gränsöverskridande delningen och av eventuella ändringar av den planen krävs en majoritet på minst två tredjedelar men högst 90 procent av de röster som är förenade med de företrädda aktierna eller det företrädda tecknade kapitalet på bolagsstämman. Under alla omständigheter får majoritetströskeln inte vara högre än vad som föreskrivs i nationell rätt för godkännande av gränsöverskridande fusioner.

Punkten 4: Om en klausul i delningsplanen eller en ändring av stiftelseurkunden för det överlåtande bolaget leder till en ökning av en aktieägars ekonomiska förpliktelser gentemot bolaget eller tredje part, får medlemsstaterna kräva att klausulen eller ändringen av stiftelseurkunden för det bolag som delas ska godkännas av den berörda aktieägaren, förutsatt att en sådan aktieägare inte kan utöva de rättigheter som fastställs i reglerna om aktieägarskydd (artikel 160i).

5.8.3 Överväganden

Vårt förslag: Om det senast den femte arbetsdagen före dagen för den bolagsstämma som ska ta ställning till delningsplanen har kommit in synpunkter på planen från aktieägare eller borgenärer, ska synpunkterna tillhandahållas aktieägarna på stämman. Mot-svarande ska gälla för synpunkter från arbetstagarföreträdare eller, om sådana inte finns, arbetstagare. (Jfr artikel 160h.1 och 160g.1 b.)

Ett överlåtande bolag ska, senast vid den bolagsstämma som godkänner delningsplanen, fatta beslut om nödvändiga ändringar av bolagsordningen. (Jfr artikel 160h.1.)

Bolagsstämman i det överlåtande bolaget får villkora beslutet om att godkänna delningsplanen av att en senare stämma godkänner de former som beslutas för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget. (Jfr artikel 160h.2.)

För bolagsstämmans beslut att godkänna delningsplanen ska krävas två tredjedelars majoritet av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädda vid stämman, även inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman. (Jfr artikel 160h.3.)

Vår bedömning: Den svenska lagstiftaren bör inte utnyttja direktivets möjlighet att kräva att en ekonomiskt betungande klausul i en delningsplan eller ändring i det överlåtande bolagets stiftelseurkund ska godkännas av en berörd aktieägare. (Jfr artikel 160i.4.)

Skälen för förslaget och bedömningen:

Underlaget för bolagsstämmans beslut

Liksom ifråga om gränsöverskridande fusioner förutsätter ändringsdirektivet att aktieägarna inför stämmobeslutet om en gränsöverskridande delning har fått del av vissa handlingar (se punkten 1 i artikel 160h). Redan det som vi ovan (se avsnitt 5.4) har föreslagit om tillhandahållande av delningsplanen med bifogade handlingar jämte styrelsens redogörelse tillgodoser i huvudsak dessa krav. Bestämmelserna ger aktieägarna möjlighet att före stämman ta del av delningsplanen, styrelsens redogörelse och revisorsyttrandet. Därmed kommer de också att kunna ta del av sådana yttranden från arbetstagarföreträdare som har kommit bolaget till del i god tid före styrelseredogörelsen och som därför har fogats till denna.

Ändringsdirektivet kräver dock att aktieägarna tillhandahålls viss ytterligare information. De krav som uppställs i detta hänseende är desamma vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande fusioner. Aktieägarna förutsätts alltså inför stämmans beslut ha fått ta del av sådana synpunkter som har lämnats till bolaget från aktieägare, arbetstagar eller borgenärer senast fem arbetsdagar före dagen för bolagsstämman. (Jfr artikel 160g.1 b.) Våra överväganden om hur detta ska åstadkommas har vi, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, redovisat i avsnitt 4.7.3. Vi föreslår samma ordning i fråga om gränsöverskridande delningar, dvs. att de synpunkter som har kommit in till bolaget senast femte vardagen före dagen för stämman ska tillhandahållas aktieägarna på stämman.

I artikel 160h anges att stämman ska ta ställning till om stiftelseurkunden och bolagsordningen behöver anpassas. En motsvarande bestämmelse, tillämplig vid gränsöverskridande fusioner, finns i artikel 126. Vi har behandlat den artikeln i avsnitt 4.7.3 och föreslagit en bestämmelse om att det senast vid den stämman som godkänner fusionsplanen ska fattas beslut om nödvändiga ändringar av bolags-

ordningen. En motsvarande bestämmelse bör tas in i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Villkor om senare godkännande av formen för arbetstagarmedverkan

Enligt punkten 2 i artikel 160h får bolagsstämman i det överlåtande bolaget förbehålla sig rätten att ställa som villkor för den gränsöverskridande delningens genomförande att den uttryckligen bekräftar de närmare bestämmelserna om arbetstagares medverkan (artikel 160l).

Motsvarande bestämmelse finns, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i artikel 126.2. Den artikeln har genomförts genom 23 kap. 44 § aktiebolagslagen. Enligt den paragrafen får bolagsstämman villkora beslutet om att godkänna fusionsplanen av att en senare stämma godkänner de former som beslutas för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget (se prop. 2007/08:15 s. 98 f.).

Vi föreslår att det tas in en likadan bestämmelse i regelverket för gränsöverskridande delningar.

Majoritetskrav

Artikel 160h.3 anger ett lägsta och högsta antal röster som får förekomma i nationella lagstiftning för godkännande av planen för den gränsöverskridande delningen och av eventuella ändringar av den planen. Som lägst krävs en majoritet på två tredjedelar men högst 90 procent av de röster som är förenade med de företrädde aktierna eller det företrädde tecknade kapitalet på bolagsstämman. Under alla omständigheter får majoritetströskeln inte vara högre än vad som föreskrivs i nationell rätt för godkännande av gränsöverskridande fusioner.

Vilken majoritet som krävs för bolagsstämmans godkännande av en gränsöverskridande fusion regleras i 23 kap. 17 § aktiebolagslagen (jfr hänvisningen till den paragrafen i 23 kap. 36 §); aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädde vid stämman måste rösta för ett godkännande. Om det finns flera aktieslag i bolaget, ska denna majoritetsregel tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Motsvarande bestämmelser finns, såvitt gäller inhemska delningar, i 24 kap. 19 § första och andra styckena. Dessa bestämmelser är väl

förenliga med vad som sägs i direktivet i fråga om majoritetskrav vid en gränsöverskridande delning. De bör därför göras tillämpliga även vid gränsöverskridande delningar.

I 24 kap. 19 § tredje stycket finns en särskild majoritetsregel som är tillämplig om det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag och något av de övertagande bolagen är ett privat aktiebolag. I så fall är ett beslut om godkännande av delningsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. Detsamma gäller om det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det som vederlag ska lämnas aktier som vid den tidpunkt då vederlaget ska lämnas inte är upptagna till handel på en sådan marknad. Bestämmelserna ska ses mot bakgrund av att en delning i dessa fall leder till att möjligheten att omsätta aktierna begränsas betydligt. Det kan tyckas att motsvarande majoritetskrav borde uppställas även vid en gränsöverskridande delning. Direktivet tillåter emellertid inte ett majoritetskrav av detta slag. 24 kap. 19 § tredje stycket bör därför inte gälla vid en gränsöverskridande delning.

Särskilt godkännande av betungande klausuler

Artikel 160h.4 i ändringsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att vissa särskilt utpekade aktieägare ska godkänna en viss klausul i en delningsplan eller ändringar i det överlåtande bolagets stiftelseurkund. En förutsättning är att klausulen i delningsplanen eller ändringarna av stiftelseurkunden leder till en ökning av den aktieägarens ekonomiska förpliktelser gentemot bolaget eller tredje part. Ytterligare en förutsättning är att aktieägaren ”inte kan utöva de rättigheter som fastställs i artikel 160i”, dvs. att de saknar rätt att få sina aktier inlösta (se avsnitt 4.8.2).

Mot bakgrund av vad som enligt svensk aktiebolagsrätt gäller om aktieägares ekonomiska skyldigheter i förhållande till det bolag i vilket de är aktieägare, eller till tredje part, kan behovet av bestämmelser av detta slag synas mycket begränsat. Utgångspunkten i svensk rätt är ju att aktieägarna inte har något personligt betalningsansvar för

bolagets förpliktelser (se 1 kap. 3 § aktiebolagslagen). En gränsöverskridande delning kan emellertid få till följd att en aktieägare i svenskt aktiebolag övergår till att bli aktieägare i ett eller flera utländska bolag för vilka gäller andra regler om personligt ansvar.

Det innebär att också en gränsöverskridande delning av ett svenskt aktiebolag kan leda till ett sådant personligt ansvar som direktivbestämmelsen vill ge skydd mot. Aktieägaren skyddas emellertid i första hand av den möjlighet som direktivet ger aktieägaren att påkalla att hans eller hennes aktier löses in (se avsnitt 5.9.2). Den nu aktuella direktivbestämmelsen är avsedd att tillämpas först om denna möjlighet till inlösen inte står öppen.

Frågan är då om det finns några situationer då aktieägaren inte kan skydda sig genom att begära att hans eller hennes aktier löses in.

En aktieägare har inte rätt att påkalla inlösen om han eller hon har underlåtit att rösta mot beslutet att godkänna delningsplanen (jfr avsnitt 4.8.2). Som vi tolkar direktivet är detta dock inte en sådan situation som avses i artikel 160h.4 ("inte kan utöva de rättigheter som fastställs i artikel 160i").

I vissa rättsordningar förekommer rösträttslösa aktier. Som artikel 160i är utformad har innehavaren av en rösträttslös aktie ingen rätt att påkalla inlösen av sina aktier. Rösträttslösa aktier förekommer emellertid inte i svensk rätt. Det är även i övrigt svårt att se någon situation då aktieägaren i ett svenskt aktiebolag inte kan skydda sig genom att begära inlösen.

Vi bedömer därför att det saknas skäl att föreslå en svensk bestämmelse som motsvarar artikel 160h.4.

5.9 Aktieägarskydd (artikel 160i)

5.9.1 2019 års direktiv

Artikel 160i innehåller bestämmelser som syftar till att ge aktieägarna ett visst skydd.

Enligt *punkten 1* ska medlemsstaterna säkerställa att åtminstone de aktieägare i ett överlåtande bolag som röstade emot godkännandet av planen för den gränsöverskridande delningen har rätt att avyttra sina aktier i utbyte mot en adekvat kontantersättning på de villkor som anges i punkterna 2–6. Detta gäller dock endast under förutsättning att aktieägarna till följd av den gränsöverskridande del-

ningen skulle förvärva aktier i ett övertagande bolag som skulle omfattas av lagstiftningen i annan medlemsstat än medlemsstaten för det överlåtande bolaget. Medlemsstaterna får även föreskriva att andra aktieägare i det överlåtande bolaget ska ha denna rätt.

I detta betänkande benämns det som i direktivet betecknas som ”rätt att avyttra aktier” och ”kontantersättning” som ”rätt att få sina aktier inlösta” respektive ”inlösenbelopp” (jfr avsnitt 4.8.2).

Medlemsstaterna får kräva att en uttrycklig invändning mot planen för den gränsöverskridande delningen, aktieägares avsikt att utöva sin rätt att avyttra sina aktier, eller båda, ska dokumenteras på lämpligt sätt, senast vid den bolagsstämma som ska godkänna den gränsöverskridande delningen. Medlemsstaterna får tillåta att registrering av en invändning mot planen för den gränsöverskridande delningen betraktas som vederbörlig dokumentation av ett negativt omröstningsresultat.

Medlemsstaterna ska vidare, enligt *punkten 2*, fastställa den tidsfrist inom vilken de aktieägare som avses i punkten 1 måste anmäla till det överlåtande bolaget att de har beslutat att utöva rätten att avyttra sina aktier. Denna tidsfrist får inte vara längre än en månad från den bolagsstämma som ska godkänna den gränsöverskridande delningen. Medlemsstaterna ska säkerställa att det bolag som delas anger en elektronisk adress för mottagande av denna anmälan på elektronisk väg.

Medlemsstaterna ska också, enligt *punkten 3*, fastställa den tidsfrist inom vilken den kontantersättning som anges i planen för den gränsöverskridande delningen ska betalas. Denna tidsfrist får inte löpa ut senare än två månader efter den dag då den gränsöverskridande delningen får verkan.

Enligt *punkten 4* ska medlemsstaterna säkerställa att aktieägare som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier men som anser att den kontantersättning som erbjuds av det överlåtande bolaget inte är korrekt fastställd har rätt att begära ytterligare kontantersättning vid behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt nationell rätt. Medlemsstaterna ska fastställa en tidsfrist för begäran om ytterligare kontantersättning. De får föreskriva att det slutliga beslutet att ge ytterligare kontantersättning ska gälla alla de aktieägare i det bolag som delas som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier i enlighet med punkt 2.

Vidare ska medlemsstaterna, enligt *punkten 5*, säkerställa att den medlemsstats lagstiftning som ett överlåtande bolag omfattas av reglerar de rättigheter som avses i punkterna 1–4 och att den medlemsstaten har exklusiv behörighet när det gäller att lösa eventuella tvister som rör dessa rättigheter.

I *punkten 6* anges att medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägare i det överlåtande bolaget som inte hade rätt att avyttra sina aktier eller inte utövade denna rätt men som anser att det utbytesförhållande för aktierna som anges i planen för den gränsöverskridande delningen inte är adekvat får invända mot detta förhållande och begära kontantersättning. Förfarandet för detta ska inledas vid de behöriga myndigheter eller organ som är bemyndigade enligt den medlemsstats lagstiftning som det överlåtande bolaget omfattas av, inom den tidsfrist som fastställs i den medlemsstatens nationella lagstiftning, och ett sådant förfarande ska inte hindra registreringen av delningen. Beslutet ska vara bindande för de mottagande bolagen och, vid en partiell delning, även för det bolag som delas.

Slutligen får, enligt *punkten 7*, medlemsstaterna föreskriva att det övertagande bolaget och, vid en partiell delning, också det överlåtande bolaget, kan tillhandahålla aktier eller annan ersättning i stället för kontantersättning.

5.9.2 Aktieägares rätt att lämna bolaget

Vårt förslag: En aktieägare i ett överlåtande bolag som har röstat emot ett godkännande av delningsplanen ska ha rätt att få sina aktier inlösta av bolaget i utbyte mot ett i delningsplanen angivet inlösenbelopp. Den som vill utnyttja denna rätt ska anmäla detta till bolaget inom en månad från dagen för stämman. (Jfr artikel 160i.1.)

Inlösenbeloppet ska betalas ut inom två månader från det att delningen fick verkan.

En aktieägare som inte är nöjd med det inlösenbelopp som anges i delningsplanen ska kunna begära ytterligare ersättning av bolaget. Det ska ske genom att han eller hon väcker talan vid allmän domstol. Talan ska väckas inom tre månader från godkännandet av delningsplanen. (Jfr artikel 160i.4 första stycket och artikel 160i.6.)

Skälen för förslaget: Artikel 160i i ändringsdirektivet innehåller bestämmelser som ger en aktieägare som har röstat mot delningen rätt att ”avyttra” sina aktier till ett i delningsplanen angivet belopp. Det är fråga om i princip samma regler som finns i regelverket om gränsöverskridande fusioner och som vi i avsnitt 4.8.2 har beskrivit som en rätt att påkalla att bolaget löser in aktieägarens aktier. I regelverket ingår också en rätt för aktieägare att, om han eller hon inte är nöjd med inlösenbeloppet, påkalla ytterligare ersättning.

I avsnitt 4.8.2 har vi, såvitt gäller inlösen i samband med gränsöverskridande fusioner, ingående redovisat hur regelverket enligt vår bedömning bör införlivas med svensk rätt. Skälen för de förslag som vi har lämnat i fråga om gränsöverskridande fusioner gör sig lika gällande när det gäller gränsöverskridande fusioner. Vi föreslår därför sammanfattningsvis följande.

En aktieägare i ett överlåtande bolag som har röstat mot delningen ska – under förutsättning att delningen medför att hans aktier byts ut mot aktier i ett utländskt bolag – kunna påkalla att bolaget löser in hans eller hennes aktier.

Anmälan om detta ska göras inom en månad från stämman.

Det inlösenbelopp som har angetts i delningsplanen ska då betalas ut inom två månader från det att delningen fick verkan.

En aktieägare som inte är nöjd med beloppet storlek ska kunna väcka talan vid allmän domstol om ytterligare ersättning.

5.9.3 Aktieägars rätt till kompletterande utjämningsvederlag

Vårt förslag: Om det utbytesförhållande för aktier eller andra värdepapper som anges i delningsplanen inte är adekvat och detta får till följd att en aktieägare som inte får sina aktier inlösta blir otillräckligt kompenserad, har han eller hon rätt till ytterligare ersättning. Frågan om rätt till sådan ersättning ska prövas vid allmän domstol enligt vad som gäller om tvistemål i allmänhet.

Skälen för förslaget: I artikel 160i.6 i ändringsdirektivet finns en särskild bestämmelse till skydd för de aktieägare i det överlåtande bolaget, som inte har haft rätt att ”avyttra sina aktier” (dvs. få sina aktier inlösta) eller inte har utövat denna rätt. Om en sådan aktieägare anser att det utbytesförhållande för aktierna som anges i del-

ningsplanen inte är adekvat, får han eller hon invända mot detta förhållande och begära kontantersättning. Förfarandet för detta ska inledas vid de myndigheter eller organ som är behöriga enligt den lagstiftning som det överlåtande bolaget omfattas av och inom den tidsfrist som medlemsstaten fastställer. Ett sådant förfarande ska inte hindra registreringen av den gränsöverskridande delningen. Beslutet ska vara bindande för de övertagande bolagen och, vid en partiell delning, även för det överlåtande bolaget.

Dessa bestämmelser motsvarar i allt väsentligt vad som enligt första stycket i artikel 126a.6 gäller vid gränsöverskridande fusioner.

Vid ett svenskt genomförande av artikel 160i.6 gör sig samma principiella aspekter gällande som vid genomförandet av artikel 160i.4 (dvs. 126a.4 för gränsöverskridande fusioner). Vi hänvisar därför till våra överväganden i avsnitt 4.8.3. I aktiebolagslagen bör alltså tas in bestämmelser som innebär att en aktieägare som anser att utbytesförhållandet inte är adekvat har rätt att väcka talan mot bolaget, varvid domstolen kan tillerkänna honom eller henne ytterligare utjämningsvederlag.

5.10 Borgenärsskydd (artikel 160j)

5.10.1 Nuvarande bestämmelser i aktiebolagslagen

En delning kan på samma sätt om en fusion innebära vissa risker för det överlåtande bolagets borgenärer. Delningen innebär vanligen att det övertagande bolagets skulder fördelas på de övertagande bolagen. Den nya gäldenären, det övertagande bolaget, kan ha sämre betalningsförmåga än det överlåtande bolaget. En gränsöverskridande delning innebär dessutom, liksom en gränsöverskridande fusion, alldeles särskilda risker för borgenärerna, eftersom det bolag som de hädanefter kan rikta sina anspråk mot kan vara underkastat delvis andra kapitalskyddsregler än det överlåtande bolaget var.

24 kap. aktiebolagslagen innehåller olika regler som syftar till att skydda borgenärernas intressen vid inhemska delningar.

Lagen ställer bland annat krav på att borgenärerna – med vissa undantag – underrättas om den förestående delningen (se 17 §). Underrättelserna ska innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa delningsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att planen verkställs.

Också det åtföljande tillståndsförfarandet hos Bolagsverket tar hänsyn till borgenärernas intressen. Bolagsverket ska utfärda en kallelse på bolagens borgenärer (24 §); kallelsen ska dock inte omfatta, såvitt nu är av intresse, omfatta borgenärer vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt lönegarantilagen (1992:497). Kallelsen ska kungöras i Post-och Inrikes Tidningar och innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta.

Om ingen av de borgenärer som har blivit kallade motsätter sig ansökan inom förelagd tid, ska Bolagsverket ge bolagen tillstånd att verkställa delningsplanen (25 §). Motsätter sig någon borgenär ansökan, ska verket överlämna ärendet till tingsrätten i den ort där styrelsen i det överlåtande bolaget ska ha sitt säte. Om ett ärende om tillstånd till verkställande av delningsplan har överlämnats till allmän domstol, ska tillstånd lämnas först om det visas att de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått full betalning eller har betryggande säkerhet för sina fordringar. I annat fall ska ansökan avslås.

Borgenärernas ställning tryggas också genom bestämmelserna i 24 kap. 5 § om övertagande bolags betalningsansvar. Av bestämmelserna följer att om en skuld har övergått till ett vist bolag ansvarar även övriga i delningen deltagande bolag subsidiärt för skulden, dock högst med ett belopp som motsvarar den nettobehållning som tilldelats respektive bolag vid delningen.

5.10.2 2019 års direktiv

Artikel 160j i ändringsdirektivet innehåller bestämmelser om skydd av borgenärer. Enligt artikeln ska medlemsstaterna på ett betryggande sätt skydda rättigheterna för de borgenärer som har fordringar som har uppkommit före offentliggörandet av planen för den gränsöverskridande delningen och som inte var förfallna till betalning vid offentliggörandet. Borgenärer som inte är nöjda med de skyddsåtgärder som erbjuds i delningsplanen får inom tre månader efter offentliggörandet av delningsplanen ansöka hos behörig myndighet om betryggande skyddsåtgärder. Rätten till betryggande skyddsåtgärder förutsätter dock att borgenärerna på ett trovärdigt sätt kan visa att den gränsöverskridande delningen medför att deras fordringar

riskerar att inte tillgodoses och att inga betryggande skyddsåtgärder har erhållits från bolaget. Skyddsåtgärderna ska vara villkorade av att den gränsöverskridande delningen får verkan i enlighet med artikel 160q⁹.

Det nu angivna borgenärsskyddet överensstämmer nära med vad som gäller för gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.9). Borgenärerna skyddas dock därutöver genom bestämmelser om visst solidariskt ansvar (se artikel 160j.2). Om en borgenär till det överlåtande bolaget inte får fullgörelse från det bolag som skulden fördelas på, ska nämligen de övriga övertagande bolagen, och vid en partiell delning eller en delning genom separation även det bolag som delas, ansvara solidariskt för skyldigheten att betala skulden tillsammans med det bolag som skulden fördelas på. Det solidariska ansvaret för ett bolag som deltar i delningen ska emellertid begränsas till värdet av de nettotillgångar som fördelas på det bolaget. Detta värde räknas på den dag då delningen får verkan.

Medlemsstaterna får därutöver kräva att förvaltnings- eller ledningsorganet för det överlåtande bolaget (dvs. bolagets styrelse) lämnar en förklaring om bolagets ekonomiska ställning på ett datum som får infalla tidigast en månad innan förklaringen offentliggörs (se artikel 160j.3). I förklaringen ska anges att det, på grundval av den information som är tillgänglig för det på dagen för förklaringen och efter att ha gjort rimliga undersökningar, inte känner till någon anledning till att något av de övertagande bolagen eller, vid en partiell delning, det bolag som delas, efter det att delningen får verkan inte skulle kunna fullgöra de skyldigheter som fördelats på dem enligt delningsplanen vid den tidpunkt då de ska fullgöras. Förklaringen ska offentliggöras tillsammans med delningsplanen.

I direktivet framhålls särskilt att det inte påverkar tillämpningen av lagstiftningen i medlemsstaten för det bolag som delas om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldigheter eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ. (artikel 160j.4)

⁹ Se avsnitt 5.15.

5.10.3 Överväganden

Vårt förslag: De bestämmelser till skydd för borgenärer som gäller vid inhemska delningar ska tillämpas även vid gränsöverskridande delningar. Det gäller *dels* bestämmelserna om att borgenärerna, med vissa undantag, ska underrättas om delningen och att Bolagsverket ska utfärda en kallelse på dem, *dels* bestämmelserna om subsidiärt ansvar för andra bolag än det primärt ansvariga bolaget. Bestämmelserna kompletteras dock med vissa särregler som gäller endast vid gränsöverskridande delningar.

Det överlåtande bolagets borgenärer ska ha möjlighet att inom viss av Bolagsverket angiven tid motsätta sig en ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen. Tiden får inte vara kortare än tre månader från dagen för offentliggörande av delningsplanen. (Jfr artikel 160j.1 andra stycket.)

Motsätter sig någon borgenär ansökan, ska Bolagsverket överlämna ärendet till tingsrätten. Om borgenären lämnar trovärdiga uppgifter om att delningen innebär en risk för hans eller hennes fordringar och bolaget inte visar att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar, ska ansökan avslås. (Jfr artikel 160j.1 andra stycket.)

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger att kräva att styrelsen i det överlåtande bolaget upprättar en förklaring som korrekt återspeglar bolagets ekonomiska ställning vid en tidpunkt före offentliggörandet av delningsplanen (solvensförklaring), bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 160j.3.)

Skälen för förslaget och bedömningen:

Huvuddragen i borgenärsskyddsreglerna

De risker och komplikationer som inhemska respektive gränsöverskridande fusioner kan föranleda för de deltagande bolagens borgenärer motsvarar väsentligen de risker som borgenärer till överlåtande bolag måste förhålla sig till vid inhemska respektive gränsöverskridande delningar. När det gäller gränsöverskridande fusioner har vi funnit att borgenärerna bör skyddas framför allt genom bestämmelser om underrättelse till och kallelse på borgenärer och bestäm-

melser som ger borgenärerna rätt att under vissa förhållanden kräva betalning eller betryggande säkerhet. Redan detta talar för att det som sägs i artikel 160j i ändringsdirektivet om borgenärsskydd bör genomföras genom bestämmelser av samma slag.

Till detta kommer att bestämmelserna om borgenärsskydd vid inhemska delningar är utformade på likartat sätt. I 24 kap. 21 § aktiebolagslagen finns bestämmelser om underrättelse till det överlåtande bolagets kända borgenärer och i 24 § bestämmelser om att Bolagsverket ska kalla bolagets borgenärer. Dessa bestämmelser tillgodoser till en del de krav som uppställs i ändringsdirektivet. Genom att göra bestämmelserna tillämpliga även vid gränsöverskridande delningar genomförs artikel 160j delvis.

För att genomföra artikel 160j i dess helhet måste emellertid vissa tillägg göras i 24 kap.

Borgenärernas rätt att motsätta sig delningsplanen

Lagen behöver tillföras en bestämmelse som säkerställer att borgenärerna har rätt att motsätta sig delningsplanen inom tre månader från registreringen av delningsplanen.

Vidare måste det göras en anpassning av de kriterier som gäller vid den domstolsprövning som ska göras när en borgenär motsätter sig delningen. Direktivets bestämmelser om dessa kriterier är desamma för gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar och innebär bland annat att det är borgenären som har bevisbördan för att delningen äventyrar hans eller hennes rätt. Vi har behandlat denna fråga, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i avsnitt 4.9.3. Den lösning som vi har förordat där bör gälla även vid gränsöverskridande delningar. Det innebär att domstolen ska avslå ansökan om verkställande av en delningsplan om de borgenärer som har motsatt sig ansökan har lämnat trovärdiga uppgifter om att delningen medför fara för att deras fordringar inte ska bli betalda och bolagen inte har visat att dessa borgenärer har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

I artikel 160j.4 klargörs att artikeln inte ska påverka tillämpningen av lagstiftning om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldigheter eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ. En liknande bestämmelse finns, såvitt gäller gränsöver-

skridande fusioner, i artikel 126b.3. I avsnitt 4.9.3 har vi uttalat att den bestämmelsen inte behöver föranleda någon uttrycklig reglering i svensk lag. Vi gör samma bedömning i fråga om artikel 160j.4.

Subsidiärt ansvar

Av punkten 2 i artikel 160j följer att de bolag som vid delningen inte har övertagit det primära ansvaret för en viss skuld ändå har ett visst subsidiärt ansvar för skulden. deltar i delningen visst solidariskt ansvar för det överlåtande bolagets förpliktelser. Bestämmelsen motsvarar vad som enligt 24 kap. 5 § aktiebolagslagen gäller vid en inhemsk delning (se ovan).

Vi föreslår mot denna bakgrund att artikel 160j.2 genomförs genom att 24 kap. 5 § görs tillämplig även vid gränsöverskridande delningar.

Solvensförklaring

Enligt punkten 3 i artikel 160j har medlemsstaterna möjlighet att kräva att styrelsen i ett överlåtande bolag avger en förklaring om bolagets aktuella ekonomiska ställning. I en sådan förklaring ska styrelsen också ange att den inte känner till någon anledning till att övertagande bolag inte skulle kunna fullgöra sina skyldigheter vid rätt tidpunkt (solvensförklaring). Solvensförklaringen ska offentliggöras tillsammans med delningsplanen. En likadan bestämmelse finns, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i artikel 126b.2 (se avsnitt 4.9.5).

I avsnitt 4.9.5 har vi redovisat uppfattningen att det inte bör uppställas något krav på att det upprättas solvensförklaringar i samband med gränsöverskridande fusioner. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning när det gäller gränsöverskridande delningar. Vi förordar därför att det inte införs något lagkrav på att styrelsen i det överlåtande bolaget ska upprätta en solvensförklaring.

5.11 Information till och samråd med arbetstagare (artikel 160k)

5.11.1 Arbetstagares rätt till information och samråd enligt gällande rätt

Vi har i avsnitt 4.10 beskrivit närmare hur både aktiebolagslagen och lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen) innehåller flertalet bestämmelser som ska säkra arbetstagarnas och deras representanters tillgång till den information som behövs för att de ska kunna tillvarata sina rättigheter vid gränsöverskridande fusioner. Eftersom det enligt gällande rätt inte finns något regelverk om gränsöverskridande delningar saknas av naturliga skäl motsvarande bestämmelser om arbetstagares insyn vid sådana förfaranden. Enligt våra förslag i avsnitt 7 föreslår vi emellertid att medverkandelagen ska göra tillämplig även vid gränsöverskridande delningar och ombildningar. Den redogörelse vi har lämnat i avsnitt 7.2.4 för medverkandelagens bestämmelser om information och samråd vid gränsöverskridande förfaranden blir därmed relevant även i fråga om gränsöverskridande delningar.

5.11.2 2019 års direktiv

Genom ändringsdirektivet införs tre nya artiklar med sinsemellan motsvarande innehåll; 126c för gränsöverskridande fusioner, 160k för gränsöverskridande delningar och 86k för gränsöverskridande ombildningar. Artiklarna reglerar, med vissa språkliga skillnader som är anpassade efter de olika typerna av gränsöverskridande förfaranden, information till och samråd med arbetstagare. I avsnitt 4.10.2 redovisas innehållet i artikel 126c som reglerar förfarandet för gränsöverskridande fusioner. Motsvarande gäller även för gränsöverskridande delningar och ombildningar. För en närmare beskrivning av artiklarnas innehåll hänvisas därför till nämnda avsnitt.

5.11.3 Överväganden

Vår bedömning: Med de förslag som vi har lämnat om vad en delningsplan och en styrelseredogörelse ska innehålla vid en gränsöverskridande delning motsvarar svensk rätt de krav som följer av artikel 160k i direktivet.

Skälen för bedömningen: I avsnitt 4.10.3 har vi konstaterat att bestämmelserna i medbestämmandelagen innebär att en arbetsgivare fortlöpande ska hålla arbetstagarna, genom deras arbetstagarorganisationer, informerade om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt och att vi bedömer att regelverket därför lever upp till direktivets krav på att arbetstagare ska hållas informerade även innan fusionsplanen upprättats och förhandlingsdelegationen inrättats. Motsvarande gäller således även innan en delningsplan har upprättats.

På samma sätt som vid en gränsöverskridande fusion kommer de uppgifter som enligt vårt förslag ska lämnas i en delningsplan om bl.a. formerna för medverkan att bidra till att arbetstagarna kan involveras i det fortsatta förfarandet. Genom att – såsom vi föreslår i avsnitt 7 – medverkandelagen görs tillämplig även vid gränsöverskridande delningar kommer det bolag som ska delas att vara skyldigt att informera om hur delningen fortskrider och om förändringar inom företagsgruppen som kan påverka sammansättningen av förhandlingsdelegationen.¹⁰

Genom att 23 § medverkandelagen görs gällande vid gränsöverskridande delningar införs också en förpliktelse för det överlåtande bolaget vid en gränsöverskridande delning, att informera förhandlingsdelegationen om förekomsten och omfattningen av medverkan i de övertagande bolagen och om planerna för det gränsöverskridande förfarandet. Det överlåtande bolaget måste också informera om hur genomförandet fortskrider till dess att delningen har registrerats. Informationsskyldigheten gäller oavsett om förhandlingar ska genomföras eller inte.¹¹

Som redan kommenterats i avsnitt 4.10.1 innehåller aktiebolagslagen i sig inte några bestämmelser som anger *innehållet* i rätten till medverkan. Däremot innehåller lagen flera bestämmelser om att

¹⁰ Jfr. prop. 2007/08:20 s. 111.

¹¹ Se avsnitt 7.3.5.

arbetstagarna ska tillhandahållas information om sin rätt till medverkan.

Artikel 160k överensstämmer i sak med artikel 126c. Båda artiklarna innebär att 2017 års direktiv kopplas till ett antal särskilda direktiv som reglerar principerna för rätten till medverkan enligt medlemsstaternas nationella lagstiftningar.¹² Hur dessa principer har genomförts i svensk lagstiftning har vi redogjort för i avsnitt 4.10.3. Denna lagstiftning får genomslag även vid gränsöverskridande delningar.

Mot denna bakgrund – och då våra förslag till bestämmelser om information och samråd vid gränsöverskridande delningar motsvarar vad som gäller vid gränsöverskridande fusioner – bedömer vi att svensk rätt kommer att leva upp till de krav som uppställs i artikel 160k.

5.12 Myndighetskontrollen av delningen och utfärdande av delningsintyg (artikel 160m och 160n)

5.12.1 2019 års direktiv

Myndighetskontrollen inför utfärdandet av delningsintyg

Av *punkten 1* i artikel 160m i ändringsdirektivet framgår att medlemsstaterna ska utse en behörig myndighet med uppgift att kontrollera huruvida en gränsöverskridande delning är lagenlig med avseende på de delar av delningen som regleras av det överlåtande bolagets medlemsstats lagstiftning. När denna kontroll har fullgjorts, ska myndigheten utfärda ett s.k. delningsintyg. I delningsintyget ska anges att alla relevanta villkor är uppfyllda och att alla förfaranden och formaliteter i den medlemsstaten har fullgjorts. Ett sådant fullgörande av förfaranden och formaliteter kan bestå av fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldighet eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ eller av uppfyllande av särskilda sektors-specifika krav, inbegripet ställande av säkerhet för skyldigheter som uppstår till följd av pågående förfaranden.

Enligt *punkten 2* ska medlemsstaterna säkerställa att ett överlåtande bolags ansökan om delningsintyg åtföljs av vissa särskilt angivna handlingar, nämligen a) delningsplanen, b) styrelsens redogörelse

¹² Se avsnitt 4.10.2 och 4.10.3.

med eventuella bilagor och revisorsyttrandet (om de är tillgängliga) c) eventuella synpunkter som har lämnats av aktieägare, arbetstagare m.fl. i enlighet med artikel 160g.1, och d) uppgifter om bolagsstämmans godkännande av delningsplanen.

Medlemsstaterna får enligt *punkten 3* kräva att ansökan om delningsintyg åtföljs av ytterligare uppgifter utöver de som anges i *punkten 2*. Dessa uppgifter är särskilt a) antalet arbetstagare vid upprättandet av delningsplanen, b) förekomsten av dotterbolag och deras respektive geografiska belägenhet, och c) uppgifter om fullgörande av skyldigheter gentemot offentliga organ av det bolag som delas. Om uppgifterna inte har tillhandahållits av det överlåtande bolaget, får de behöriga myndigheterna begära dem från andra berörda myndigheter.

Enligt *punkten 4* ska medlemsstaterna säkerställa att ansökan och åtföljande uppgifter och handlingar kan göras helt och hållet online.

Den behöriga myndigheten i det överlåtande bolagets medlemsstat ska enligt *punkten 5* kontrollera att delningsplanen innefattar information om de förfaranden genom vilka de relevanta bestämmelserna fastställs om arbetstagares medverkan enligt artikel 160l och om eventuella alternativ när det gäller sådana bestämmelser.

Enligt *punkten 6* ska den behöriga myndigheten undersöka a) alla handlingar och uppgifter som lämnats till den myndigheten i enlighet med *punkterna 2* och *3* och b) i relevanta fall, upplysningar från det överlåtande bolaget om att det förfarande om arbetstagarinflytande som avses i artikel 160l.3 och 160l.4 har inletts (se närmare om dessa artiklar i avsnitt 7.4.2).

Medlemsstaterna ska vidare, enligt *punkten 7*, säkerställa att kontrollen utförs inom tre månader från dagen för mottagandet av handlingarna och uppgifterna om godkännandet av delningen på det överlåtande bolagets bolagsstämman. Om delningen uppfyller alla relevanta villkor och alla nödvändiga förfaranden och formaliteter har fullgjorts ska myndigheten utfärda ett delningsintyg. I motsatt fall ska myndigheten inte utfärda något intyg. Myndigheten ska då underrätta bolaget om skälen för detta och får ge bolaget möjlighet att uppfylla de relevanta villkoren eller att fullgöra förfarandena eller formaliteterna inom en rimlig tidsperiod.

Enligt *punkten 8* ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten inte utfärdar ett delningsintyg om det i enlighet med nationell lagstiftning fastställs att en gränsöverskridande delning

genomförs för otillbörliga bedrägliga eller kriminella ändamål som leder till att unionsrätten eller nationell rätt kringgås eller som syftar till detta. Av *punkten 9* framgår att denna kontroll ska ske genom att myndigheten, om den i samband med kontrollen enligt *punkten 1*, har särskild misstanke om att delningen genomförs för sådant ändamål som anges i *punkten 8* ska den beakta relevanta sakförhållanden och omständigheter. Det kan gälla sådana förhållanden och omständigheter som myndigheten har fått kännedom om under kontrollen enligt *punkten 1* eller genom samråd med andra myndigheter. Bedömningen ska genomföras från fall till fall genom ett förfarande som regleras i nationell lagstiftning.

Tremånadersfristen i *punkten 7* är inte absolut. Dels får fristen förlängas med ytterligare högst tre månader om bedömningen enligt *punkterna 8 och 9* gör det nödvändigt att beakta ytterligare uppgifter eller göra ytterligare utredningar (se *punkten 10*). Dels synes direktivet lämna utrymme för ytterligare överskridanden av tidsfristen. Av *punkten 11* framgår nämligen att om det på grund av det gränsöverskridande förfarandets komplexitet inte är möjligt att genomföra bedömningen inom de tidsfrister som anges i *punkterna 7 och 10* ska den sökande underrättas om skälen för dröjsmålet innan tidsfristerna löper ut.

Medlemsstaterna ska enligt *punkten 12* säkerställa att den behöriga myndigheten får samråda med andra relevanta myndigheter som är behöriga på de olika områden som berörs av den gränsöverskridande delningen, inbegripet myndigheter från de övertagande bolagens medlemsstat, och erhålla de handlingar som behövs från dessa myndigheter och från det överlåtande bolaget för att kontrollera den gränsöverskridande delningens lagenlighet inom ramen för de förfaranden som fastställs i nationell lagstiftning. För bedömningen får den behöriga myndigheten anlita en oberoende sakkunnig.

Överföring av delningsintyget

Artikel 160n reglerar hur överföringen av delningsintyget från myndigheten i den utfärdande staten till myndigheten i den mottagande staten ska gå till. Enligt *punkten 1* ska medlemsstaterna säkerställa att delningsintyget delas med de myndigheter som avses i artikel 160o.1 genom systemet för sammankoppling av register och att

intyget finns tillgängligt genom samma system. Tillgången till delningsintyget ska, enligt *punkten 2*, vara kostnadsfri för dessa myndigheter och för registren.

5.12.2 Tillståndsprövning och delningsintyg

Vårt förslag: Det svenska förfarandet för kontroll av den gränsöverskridande delningen och för utfärdande av delningsintyg utformas efter mönster av vad som gäller vid gränsöverskridande fusioner. Det innebär att det överlåtande bolaget ska ansöka om tillstånd till verkställande av delningsplanen hos Bolagsverket, att det i tillståndsärendet ska göras en kontroll av olika aspekter av delningen och att verket, om tillstånd beviljas, ska utfärda ett delningsintyg. (Jfr artikel 160m.1.)

Skälen för förslaget:

Huvuddragen i den svenska myndighetskontrollen

Direktivet förutsätter att medlemsstaterna utser en behörig myndighet som har huvudansvaret för myndighetskontrollen av delningen och utfärdar delningsintyg (se artikel 160m.1). I avsnitt 4.11.3 har vi, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, bedömt att Bolagsverket även fortsättningsvis bör vara behörig svensk myndighet. Det är naturligt att detta bör gälla även i fråga om gränsöverskridande delningar. Liksom vid gränsöverskridande fusioner bör Bolagsverket dock regelmässigt samråda med andra myndigheter.

I gällande svensk rätt sker en viss laglighetskontroll vid såväl inhemska och gränsöverskridande fusioner som vid inhemska delningar. Kontrollen kommer till stånd genom att ett fullföljande av fusionen respektive delningen förutsätter att Bolagsverket meddelar tillstånd till att fusions- respektive delningsplanen verkställs. Vi bedömer att detta förfaringssätt är ändamålsenligt även vid en gränsöverskridande delning. Kravet på sådant tillstånd gör det också möjligt att tillse att borgenärernas intressen tillgodoses (se ovan avsnitt 5.10.3). I avsnitt 4.11.3 har vi – såvitt gäller gränsöverskridande fusioner – diskuterat hur samordningen mellan tillståndsärendet och utfärdandet av fusionstyget ska gå till. Det är naturligt att samordningen går till på samma sätt vid en gränsöverskridande delning.

Det nu sagda innebär följande.

Sedan det överlåtande bolaget har ansökt om tillstånd att verkställa delningsplanen bör Bolagsverket inledningsvis göra en laglighetskontroll av delningen. Inom ramen för denna bör också den ”otillbörlighetsprövning” som vi behandlar nedan göras. Om både laglighetsprövningen och otillbörlighetsprövningen utfaller positivt, bör Bolagsverket utfärda kallelse på bolagets borgenärer. Om någon av borgenärerna motsätter sig delningen, bör frågan hänskjutas till allmän domstol som då ska göra den borgenärsskyddsprövning som vi har behandlat ovan i avsnitt 5.10.3. Om ingen av borgenärerna motsätter sig delningen eller om domstolsprövningen utfaller till bolagets fördel, utfärdar Bolagsverket ett delningsintyg som en bekräftelse på att alla nödvändiga formaliteter på svensk sida är uppfyllda.

Laglighetskontrollen

I artikel 160m.6 a anges att den behöriga myndigheten ska granska alla ingivna handlingar som ett led i den kontroll som myndigheten har att utföra enligt punkten 1.

Vi bedömer att svensk rätt redan motsvarar det som sägs i punkten 6 a. Enligt 24 kap. 23 § aktiebolagslagen – som gäller inhemska delningar men bör göras tillämplig även på gränsöverskridande delningar – ska Bolagsverket avslå en ansökan om tillstånd till verkställande av delningsplan om vissa i lagen särskilt angivna lagliga förutsättningar för delningen inte är förhanden. En av dessa förutsättningar är att planen är lagenligt upprättad. På samma sätt som vid gränsöverskridande fusioner framstår det närmast som en självklarhet att myndigheten ska genomföra denna laglighetskontroll på grundval av samtliga ingivna handlingar.

Kontroll av arbetstagaraspekter

Enligt artikel 160m.5 ska den behöriga myndigheten kontrollera att delningsplanen innefattar viss närmare information om de former för arbetstagarans medverkan som följer av artikel 160l. I den delen kan hänvisas till vad som anförts under föregående rubrik.

Om något medverkansförfarande överhuvudtaget inte inleds, måste det anses utgöra hinder mot utfärdande av delningsintyg; dvs.

Bolagsverket ska i så fall avslå bolagets ansökan. En bestämmelse om detta bör tas in i aktiebolagslagen.

Samråd med andra myndigheter

Enligt punkten 12 ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten får samråda med andra myndigheter som är behöriga på de områden som berörs av en gränsöverskridande delning, däribland myndigheter i medlemsstaten för det bolag som uppstår genom delningen. Från dessa myndigheter, och från det överlåtande bolaget, ska den behöriga myndigheten kunna inhämta de uppgifter och handlingar som behövs för att kontrollera delningens lagenlighet inom ramen för de förfaranden som fastställs i nationell rätt.

Punkten 12 överensstämmer med vad som, ifråga om gränsöverskridande fusioner, sägs i artikel 127.12. Våra överväganden rörande den artikeln, t.ex. om de kontroller som kan behöva göras och om kontakter med andra svenska och utländska myndigheter som kan behöva upprättas har redovisats i avsnitt 4.11.5. Det finns inte anledning att se annorlunda på dessa frågor såvitt gäller gränsöverskridande delningar och vi föreslår därför att det ifråga om gränsöverskridande delningar införs samma slag av bestämmelser som vi har föreslagit i det nämnda avsnittet.

5.12.3 Underlaget i tillståndsärendet

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande delning ska det överlåtande bolaget till sin ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen foga *dels* delningsplanen med därtill fogade handlingar, *dels* styrelsens redogörelse, *dels* revisorsyttrandet, *dels* eventuella synpunkter som har kommit in från bolagets intressenter. (Jfr artikel 160m.2)

Bolaget ska också ge in information om huruvida bolaget har inlett ett sådant förfarande som avses i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger medlemsstaterna att ställa krav på ingivande av vissa ytterligare handlingar bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 160m.3.)

Skälen för förslaget och bedömningen: I artikel 160m.2 anges vad som ska fogas till bolagets ansökan om delningsintyg, nämligen delningsplanen, styrelsens redogörelse, revisorsyttrandet, eventuella synpunkter från aktieägare, borgenärer och arbetstagare. Det som där sägs överensstämmer med vad som enligt artikel 127.2 gäller vid gränsöverskridande fusioner. Detta överensstämmer delvis med vad som gäller vid en ansökan om verkställande av en inhemsk delning. Därvid gäller att delningsplanen och en kopia av protokollet från den bolagsstämma som godkände delningsplanen ska ges in tillsammans med ansökan (24 kap. 22 § aktiebolagslagen). Vi föreslår att den paragrafen görs tillämplig även vid gränsöverskridande delningar och att det dessutom föreskrivs att det till ansökan ska fogas styrelsens redogörelse, revisorsyttrandet och eventuella synpunkter som har kommit in från bolagets intressenter.

Enligt artikel 160m.6 b ska den behöriga myndigheten, som ett led i sin kontroll, undersöka om det förfarande som avses i artikel 160l.3 och 160l.4 har inletts. Ett sådant förfarande regleras i Sverige genom lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner. Det är naturligt att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om att det överlåtande bolaget till sin ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen ska foga information om huruvida ett förfarande av detta slag har inletts.

En särskild fråga är vad som bör gälla om de nu angivna handlingarna inte ges in. I första hand bör Bolagsverket givetvis förelägga sökanden att avhjälpa bristen. Om sökanden inte gör det, får det anses utgöra hinder mot att meddela ett positivt tillståndsbeslut och därmed också mot utfärdandet av delningsintyg. Vi föreslår därför att Bolagsverket i denna situation ska avvisa ansökan. Det överensstämmer med vad som redan gäller vid inhemska delningar enligt 24 kap. 22 § tredje stycket aktiebolagslagen. Den bestämmelsen bör alltså gälla även vid gränsöverskridande delningar.

I artikel 160m.3 räknas det upp ett antal ytterligare uppgifter som en medlemsstat får kräva in. Det gäller (a) antalet arbetstagare när delningsplanen upprättades, (b) om det finns dotterbolag och i så fall var, samt (c) uppgifter om bolagets skyldigheter mot offentliga

organ. Om uppgifterna inte ges in, har den behöriga myndigheten rätt att begära in uppgifterna från andra berörda myndigheter.

Motsvarande bestämmelser, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, finns i artikel 127.3. Våra överväganden rörande dessa finns i avsnitt 4.11.4. I linje med vad vi har redovisat i det avsnittet anser vi att direktivets möjlighet att begära in ytterligare uppgifter av det slag som anges i artikel 160m.3 inte bör utnyttjas. Detta bör dock inte hindra att Bolagsverket i särskilda fall kräver in ytterligare uppgifter om verket finner att ytterligare information är en förutsättning för att ansökan ska kunna bifallas.

5.12.4 Otillbörlighetsprövningen

Vårt förslag: En ansökan om tillstånd till verkställande av en delningsplan ska avslås om delningen bedöms ha ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller EU-rätt.

Som underlag för bedömningen av denna fråga ska Bolagsverket hämta upplysningar från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten. Bolagsverket ska också kunna hämta in yttranden från andra myndigheter. För att trygga Bolagsverkets behov av information införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet. (Jfr artikel 160m.8 och 160m.9.)

Skälen för förslaget: Artikel 160m förutsätter att det inför utfärdandet av delningsintyg sker en kontroll av att delningen inte har ett bedrägligt eller annars otillbörligt ändamål; om så är fallet får delningsintyg inte utfärdas (se punkterna 8 och 9). Bestämmelserna om detta överensstämmer helt med vad som sägs i artikel 127 i fråga om gränsöverskridande fusioner. Vi har i avsnitt 4.11.5 utförligt behandlat hur artikel 127 bör genomföras i svensk rätt och hur Bolagsverkets otillbörlighetsprövning bör gå till. Det är naturligt att artikel 160m genomförs på samma sätt. Det innebär sammanfattningsvis följande.

I 24 kap. aktiebolagslagen tas in ett uttryckligt förbud mot gränsöverskridande delningar som har ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller som på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt. Om Bolagsverket vid prövningen av ansökan om tillstånd att verkställa delningsplanen bedömer att delningen står

i strid med det förbudet, ska ansökan avslås. Som underlag för sin bedömning ska Bolagsverket regelmässigt inhämta yttranden från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten. Bolagsverket ska även kunna ta in yttranden från andra myndigheter. För att trygga informationsflödet till Bolagsverket införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet i aktiebolagsförordningen. Vad gäller en närmare motivering till förslagen hänvisas till avsnitt 4.11.5.

5.12.5 Tidsfrister för prövningen

Vårt förslag: Ett delningsintyg ska som huvudregel utfärdas inom tre månader från bolagets ansökan om tillstånd till verkställande av delningsplanen. Handläggningstiden ska dock kunna förlängas om det på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för det.

Skälen för förslaget: Av punkten 7 i artikel 160n i ändringsdirektivet följer att delningsintyg ska utfärdas inom tre månader från dagen för mottagande av handlingarna. Det är dock inte fråga om någon absolut tidsfrist. Av punkterna 10 och 11 följer nämligen att tidsfristen får överskridas, t.ex. om otillbörlighetsprövningen gör det nödvändigt att beakta ytterligare uppgifter.

Bestämmelserna om tidsfrister överensstämmer helt med motsvarande bestämmelser avseende gränsöverskridande fusioner (se artikel 127). I avsnitt 4.11.6 har vi redovisat hur dessa senare bestämmelser bör genomföras i Sverige. Det finns inga skäl att välja någon annan lösning när det gäller gränsöverskridande delningar.

Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om att delningsintyg ska utfärdas inom tre månader från ansökan om tillstånd till verkställande av delningsplanen men att denna tidsfrist får överskridas om det finns särskilda skäl.

5.12.6 Överföring av delningsintyget (artikel 160n)

Vårt förslag: Bolagsverket ska självmant överföra delningsintyget till de behöriga myndigheterna i övriga berörda stater.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 160n ska medlemsstaterna säkerställa att delningsintyg finns tillgängligt och delas med de myndigheter som avses i artikel 160o.1. Båda dessa åtgärder ska ske genom det s.k. systemet för sammankoppling av register. En motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner finns i artikel 127a. Vi har i avsnitt 4.11.9 föreslagit att det i aktiebolagslagen ska tas in en bestämmelse med den innebörden. I linje med det bör det också tas in en bestämmelse om att Bolagsverket självmant ska överföra av verket utfärdade delningsintyg till övriga berörda utländska myndigheter.

I artikel 160n.2 sägs särskilt att tillgången till delningsintyget ska vara kostnadsfri för de myndigheter som avses i artikel 160o.1 och för registren. Vi bedömer inte att det krävs någon särskild författningsbestämmelse om att avgift *inte* ska tas ut i dessa fall.

5.12.7 Bolagsverkets anlitan av sakkunnig

Vårt förslag: Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till verkställande av en delningsplan ska Bolagsverket kunna anlita en sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende i förhållande till det ansökande bolaget.

Skälen för förslaget: Av direktivet framgår att den myndighet som ska utfärda delningsintyg får anlita en oberoende sakkunnig (se artikel 160m.12 andra meningen). Samma bestämmelse finns i artikel 127.12 andra meningen såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. De överväganden som vi har gjort i den delen framgår av avsnitt 4.11.7. Det är naturligt att Bolagsverket har samma möjlighet att anlita en sakkunnig i ärenden om utfärdande av delningsintyg och att kraven på den sakkunniges oberoende m.m. är desamma. Den avslutande kontrollen av delningens laglighet (artikel 160o och 160p)

5.13 Den avslutande kontrollen av delningens lagenlighet (artikel 160o)

5.13.1 Inhemska delningar

Vid inhemska delningar ska, enligt 24 kap. 27 § aktiebolagslagen, styrelserna för de övertagande bolagen gemensamt anmäla delningen för registrering i aktiebolagsregistret. För bolag som redan är införda i aktiebolagsregistret, ska anmälan även innehålla uppgift om aktiekapitalets ökning. Om ett bolag ska nybildas i samband med delningen, ska det i anmälan även anges vilka som har utsetts till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och lekmannarevisorer i bolaget. Anmälan ersätter teckningen av aktierna och ska göras senast två månader från Bolagsverkets tillstånd till verkställighet av delningsplanen eller, när tillstånd har lämnats av allmän domstol, från det att domstolens beslut har fått laga kraft. Till anmälan ska fogas ett intyg från en auktoriserad eller godkänd revisor om att det överlåtande bolagets tillgångar har överlämnats till övertagande bolag i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen.

5.13.2 2019 års direktiv

Artikel 160o i ändringsdirektivet innehåller bestämmelser om den avslutande kontrollen av en gränsöverskridande delning. Artikeln motsvarar delvis vad som gäller för gränsöverskridande fusioner enligt artikel 128 (se avsnitt 4.12.1 och 4.12.2 för innehållet i dessa punkter).

Båda artiklarna ålägger medlemsstaterna att utse en myndighet som ska vara behörig att kontrollera huruvida det gränsöverskridande förfarandet är lagenligt. Vad gäller gränsöverskridande delning ska kontrollen ske med avseende på den del av förfarandet som rör fullgörandet av delningen och som regleras av den medlemsstats lagstiftning som de övertagande bolagen omfattas av. På den myndigheten ankommer det också att godkänna den gränsöverskridande delningen. Myndigheten ska i synnerhet säkerställa att övertagande bolag följer bestämmelserna i nationell lagstiftning om bolagsbildning och bolagsregistrering och, i tillämpliga fall, att närmare bestämmelser för arbetstagarnas medverkan har fastställts i enlighet med artikel 160l (se punkten 1 i artikel 160o).

Enligt punkten 2 ska det överlåtande bolaget överlämna den delningsplan som bolagsstämman har godkänt till varje motsvarande myndighet i de stater där ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist.

5.13.3 Regleringen av den slutliga kontrollen

Vårt förslag: Bestämmelser om vilka handlingar och uppgifter som ska lämnas till Bolagsverket inför registrering av en gränsöverskridande delning och om vilka kontroller som ska göras tas in i 24 kap. aktiebolagslagen.

Om ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist i en annan stat än Sverige ska det överlåtande bolaget ge in en kopia av delningsplanen till behörig myndighet i den staten. Den avslutande laglighetskontrollen av det övertagande bolaget förutsätts göras av den myndigheten.

Om ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist i Sverige, ska Bolagsverket svara för den avslutande laglighetskontrollen av det bolaget. Denna kontroll ska ske sedan det överlåtande bolaget anmält det nybildade bolaget för registrering. Registreringsanmälan ska innehålla följande uppgifter och handlingar:

- uppgift om vilka som har utsetts till styrelseledamöter samt, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det övertagande bolaget.
- en kopia av delningsplanen,
- en bolagsordning som står i överensstämmelse med bestämmelserna i 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen, och
- ett yttrande från en auktoriserad revisor, eller motsvarande, som utvisar att det finns full täckning för det aktiekapital som ska registreras för bolaget.

Efter en sådan anmälan ska Bolagsverket registrera delningen om följande förutsättningar är uppfyllda.

- Bolagsverket har fått del av ett delningsintyg,
- bolaget har lämnat de uppgifter och handlingar som ska åtfölja en anmälan för registrering,
- bolagsordningen är förenlig med aktiebolagslagen och annan författning,
- det aktiekapital som ska registreras för bolaget uppfyller kraven i aktiebolagslagen, och
- det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering.

Om lagen (2008:9) om arbetstgares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. är tillämplig krävs dessutom för registrering av bolaget att

1. avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats, och
2. det övertagande bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

Skälen för förslaget: I direktivet föreskrivs att det efter utfärdandet av delningsintyg sker en avslutande kontroll av delningen (se artikel 160o). Direktivet förutsätter att det i samband med denna vidtas åtgärder i samtliga de stater som berörs av delningen. Åtgärder behöver alltså vidtas såväl i den eller de stater där övertagande bolag ska bildas och ha sitt säte som i den stat där överlåtande bolag har sitt säte.

I den eller de stater där övertagande bolag ska ha sitt säte förutsätts den nationella myndigheten grunda sin kontroll av att det föregående förfarandet har varit lagenligt på det utfärdade delningsintyget. Tyngdpunkten i den kontroll som ska göras av en sådan stat kommer därför att ligga en kontroll av att det övertagande bolaget uppfyller de lagkrav som uppställs på ett aktiebolag i den stat där det ska ha sitt säte. Om denna kontroll utfaller positivt, ska den nationella myndigheten registrera det övertagande bolaget ("primär regi-

strering”). Denna registrering ska åtföljas av en ”sekundär registrering” i det överlåtande bolagets hemland).

I svensk rätt behöver därför framför allt tas in regler om den kontroll som Bolagsverket ska göra när det vid en delning av ett utländskt bolag bildas ett svenskt övertagande bolag. Men lagen bör också lämna viss ledning om hur ett överlåtande svenskt bolag ska förfara när delningen ger upphov till ett eller flera utländska övertagande bolag. Det behövs också regler för hur den sekundära registreringen ska gå till när det överlåtande bolaget är ett svenskt bolag.

Direktivet förutsätter (se artikel 160l) att den nu angivna åtgärden utförs av en därtill utsedd nationell myndighet. Det är naturligt att uppgifterna tilldelas Bolagsverket som redan har motsvarande uppgifter beträffande bl.a. gränsöverskridande fusioner.

Direktivets bestämmelser om den avslutande kontrollen av delningen och om registrering motsvarar delvis vad som sägs i direktivet i fråga om gränsöverskridande fusioner (artikel 128). De senare bestämmelserna har genomförts i svensk rätt genom 23 kap. 46–48 §§ aktiebolagslagen. Vi föreslår att liknande bestämmelser tas in i det nya regelverket för gränsöverskridande delningar i 24 kap. aktiebolagslagen.

I det följande berör vi något närmare vilket innehåll dessa regler bör ha.

Övertagande bolag ska ha sitt säte i en annan stat än Sverige

Som vi redan har beskrivit ska den avslutande kontrollen av den gränsöverskridande delningens lagenlighet primärt göras av behöriga myndigheter i de stater där respektive deltagande bolag i ett gränsöverskridande förfarande hör hemma. Hur denna kontroll ska gå till i Sverige har behandlats nedan. Den delen av förfarandet ska avslutas med att den behöriga nationella myndigheten utfärdar ett delningsintyg. Vid delning av ett svenskt aktiebolag överför Bolagsverket delningsintyget till de behöriga myndigheterna i de stater där övertagande bolag ska ha sitt säte. Av direktivet följer att den mottagande utländska myndigheten ska göra en kontroll av att det övertagande bolaget uppfyller de lagkrav i fråga om bolagsbildning m.m. som uppställs i den stat där bolaget ska ha sitt säte.

Hur den utländska myndighetens kontroll ska gå till är givetvis inte en fråga för den svenska lagstiftaren. I aktiebolagslagen bör därför bara tas in en erinran, riktad till styrelsen i det överlåtande svenska bolaget, om att den är skyldig att inom viss tid ge in delningsplanen till den eller de behöriga utländska myndigheterna.

Övertagande bolag ska ha sitt säte i Sverige

Om ett övertagande bolag ska ha sitt säte i Sverige, kommer den inledande delen av delningsförfarandet vanligen att ha skett i en annan stat än Sverige. Det får förutsättas att den behöriga myndigheten i den staten – såsom direktivet förutsätter – utfärdar ett delningsintyg och överför detta till den behöriga svenska myndigheten, Bolagsverket. Förekomsten av ett delningsintyg medför att Bolagsverket i det följande varken behöver eller får ompröva lagligheten av det delningsförfarande som har lett fram till utfärdandet av delningsintyget. Den kontroll som Bolagsverket behöver göra blir därmed av mera begränsat slag.

I denna situation ger emellertid delningen upphov till ett nytt svenskt bolag som ska registreras i aktiebolagsregistret. Det är alltså fråga om en nybildning av ett aktiebolag. Bildandet av ett aktiebolag genom delning faller visserligen utanför bestämmelserna om bolagsbildning i 2 kap. aktiebolagslagen. Men det nya bolaget måste – på samma sätt som vid nybildning av ett aktiebolag inom ramen för en inhemsk delning – i alla avseenden uppfylla de krav som uppställs i aktiebolagslagen på ett svenskt aktiebolag. Det innebär t.ex. att bolaget måste ha en bolagsordning som är förenlig med bestämmelserna om bolagsordning i 3 kap. aktiebolagslagen. Det innebär vidare att bolaget måste ha en styrelse och, under vissa förutsättningar, verkställande direktör och revisor. Dessutom måste det aktiekapital som registreras för bolaget vara förenligt med aktiebolagslagens krav och bolaget måste ha tillgångar som ger täckning för aktiekapitalet. Det är bl.a. omständigheter av detta slag som Bolagsverket måste kontrollera innan det övertagande bolaget kan registreras. För att genomföra denna kontroll behöver Bolagsverket ha tillgång till visst underlag (utöver delningsintyget)

I aktiebolagslagen bör därför tas in bestämmelser om de handlingar som det överlåtande bolagets styrelse ska ge in till Bolagsverket inför en registrering av det övertagande bolaget.

Först och främst bör det ges in en kopia av delningsplanen. (Jfr artikel 160d.) Därmed får Bolagsverket också del av den bolagsordning som ska ingå i delningsplanen och kan kontrollera att denna är förenlig med aktiebolagslagens krav.

Det bör vidare ställas krav på ett yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor eller motsvarande utländsk oberoende sakkunnig av vilket det framgår att det finns täckning för det aktiekapital som ska registreras för bolaget.

Slutligen bör det överlåtande bolaget vara skyldigt att i registreringsanmälan lämna uppgift om styrelseledamöter och, i förekommande fall, revisorer och styrelsesuppleanter i det övertagande bolaget.

5.14 Registreringen av delningen

5.14.1 2019 års direktiv

Såsom har berörts i föregående avsnitt förutsätter direktivet att den gränsöverskridande delningen blir föremål för ”primära” och ”sekundära” registreringsåtgärder. Detta kommer till uttryck i artikel 160p i ändringsdirektivet. Enligt denna artikel ska lagstiftningen i medlemsstaterna för det överlåtande och det eller de övertagande bolagen ange att delningen ska registreras i de register som medlemsstaterna ska hålla enligt artikel 16 för att offentliggöra fullgörandet av den gränsöverskridande delningen. Vilka uppgifter som ska finnas i respektive stats register beror på om respektive bolag är överlåtande eller övertagande bolag.

Följande uppgifter ska finnas i registret i medlemsstaterna där de *övertagande* bolagen är registrerade.

- uppgift om att registreringen av det övertagande bolaget är följden av en gränsöverskridande delning.
- datum för registrering av de övertagande bolagen.

I den medlemsstat där det *överlåtande* bolaget är eller har varit registrerat ska registret innehålla följande uppgifter.

- vid fullständig delning, uppgift om att avregistreringen eller avförandet av det överlåtande bolaget från registret är följden av en gränsöverskridande delning.
- vid fullständig delning, datum för avregistrering eller avförande av det överlåtande bolaget från registret.

Följande uppgifter ska finnas i registren i samtliga stater där *överlåtande och övertagande* bolag är registrerade:

- registreringsnummer
- namn och rättslig form för det överlåtande respektive för de övertagande bolagen.

Registeruppgifterna ska göras tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register.

Av artikeln framgår också att registren i de medlemsstater där de övertagande bolagen har hemvist ska underrätta registret i den medlemsstat där det överlåtande bolaget har hemvist. Underrättelserna ska lämnas när de övertagande bolagen har registrerats och ske genom systemet för sammankoppling av register. Vid en fullständig delning ska det överlåtande bolaget avregistreras eller avföras från registret omedelbart vid mottagandet av dessa underrättelser. Registret i den medlemsstat där det överlåtande bolaget har hemvist ska på samma sätt underrätta registren i de medlemsstater där de övertagande bolagen har hemvist om att delningen har fått verkan.

5.14.2 Svenska bestämmelser om registrering

Våra förslag: Vid *delning av ett svenskt aktiebolag* ska Bolagsverket, efter underrättelse från behörig utländsk myndighet om att övertagande bolag har bildats i den staten, föra in uppgift i aktiebolagsregistret om att det överlåtande bolaget har upplösts. Vid partiell delning eller delning genom separation ska Bolagsverket i stället föra in uppgift om att en gränsöverskridande delning har skett.

Vid *delning av ett utländskt aktiebolag* som innefattar bildandet av ett svenskt övertagande aktiebolag ska Bolagsverket, när lagligheten av det nya bolaget har kontrollerats, registrera detta bolag samt utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter i den stat där överlåtande bolag har sitt hemvist om registreringen.

Skälen för förslaget: Bestämmelserna om registrering av en gränsöverskridande delning måste anpassas till de krav som uppställs i artikel 160p i ändringsdirektivet.

Vid en gränsöverskridande delning av ett svenskt aktiebolag ska den primära registreringen ske i utlandet. I ett sådant fall måste därför registreringen i aktiebolagsregistret (dvs. den sekundära registreringen) anstå till dess att Bolagsverket har fått uppgift från motsvarande myndighet i utlandet om att övertagande bolag har registrerats. Först när Bolagsverket har fått underrättelse om detta kan verket vidta registreringsåtgärder avseende det överlåtande bolaget. Såsom följer av direktivet ska Bolagsverket då – om det är fråga om en fullständig delning och det överlåtande bolaget alltså ska upplösas – ”avregistrera” bolaget genom att föra in uppgift i aktiebolagsregistret om att bolaget är upplöst. Om det i stället är fråga om en partiell delning eller en delning genom separation ska Bolagsverket i stället föra in uppgift om att det överlåtande bolaget har varit föremål för en gränsöverskridande delning. I båda fallen ska registret tillföras uppgift om datum för registreringen; såsom vi återkommer till i följande avsnitt kommer nämligen rättsverkningarna av den gränsöverskridande delningen att inträda vid detta datum.

Av direktivet följer att om ett övertagande bolag ska ha sitt hemvist i Sverige, så ska den primära registreringen av detta utföras av Bolagsverket (varvid verket ska göra den kontroll som har berörts i föregående avsnitt). Registreringen måste – i enlighet med direktivet – innefatta vissa tillkommande uppgifter, däribland uppgift om att registreringen är en följd av en gränsöverskridande delning. Efter registreringen ska Bolagsverket underrätta registreringsmyndigheten i övriga berörda stater om den vidtagna åtgärden. Delningen kan därefter bli föremål för en sekundär registrering i den medlemsstat där det överlåtande bolaget har sitt hemvist.

Bestämmelser om de registreringsåtgärder som Bolagsverket ska vidta bör tas in i 24 kap. aktiebolagslagen samt i aktiebolagsförordningen.

5.15 Rättsverkningarna av delningen (artikel 160q och 160r)

5.15.1 Rättsverkningarna vid inhemska delningar

I Sverige får en inhemsk delning verkan vid registrering enligt 24 kap. 27 § aktiebolagslagen. De rättsverkningar som inträder framgår av 28 §:

- Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår till det eller de övertagande bolagen i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen (med undantag för skadeståndsanspråk enligt 29 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen som har samband med delningen).
- Aktieägare i det överlåtande bolaget blir aktieägare i övertagande bolag.
- Överlåtande bolag, som ska upplösas genom delningen, är upplöst.
- Övertagande bolag, som ska bildas genom delningen, anses bildade.

5.15.2 2019 års direktiv

I artikel 160r i ändringsdirektivet anges utförligt vilka rättsverkningarna av en gränsöverskridande delning är.

Rättsverkningarna vid en *fullständig delning* är *dels* att samtliga tillgångar och skulder i det överlåtande bolaget överförs till de övertagande bolagen i enlighet med den fördelning som anges i delningsplanen, *dels* att aktieägarna i det överlåtande bolaget blir aktieägare i de övertagande bolagen i enlighet med den fördelning av aktier som anges i delningsplanen *och dels* att det överlåtande bolaget upphör att existera. Vad gäller övergången av tillgångar och skulder framhålls särskilt att den avser alla avtal, krediter, rättigheter och skyldigheter.

Rättsverkningarna av en *partiell delning* anges på följande sätt.

1. En del av tillgångarna och skulderna i det överlåtande bolaget överförs till det eller de övertagande bolagen, medan den återstående delen behålls av det överlåtande bolaget (i enlighet med den uppdelning som görs i delningsplanen).
2. Åtminstone vissa aktieägare i det överlåtande bolaget blir aktieägare i det eller de övertagande bolagen, medan åtminstone vissa av aktieägarna kvarstår i det överlåtande bolaget eller blir aktieägare i båda (i enlighet med den fördelning som framgår av delningsplanen).

Rättsverkningarna av en *delning genom separation* anges på liknande sätt:

1. En del av tillgångarna och skulderna i det överlåtande bolaget överförs till det eller de övertagande bolagen (enligt den fördelning som anges i delningsplanen).
2. Det eller de övertagande bolagens aktier fördelas på det överlåtande bolaget.

I fråga om samtliga tre slag av delning anges såsom en särskild rättsverkan av delningen att det överlåtande bolagets rättigheter och skyldigheter enligt gällande anställningsavtal eller anställningsförhållanden överförs till de övertagande bolagen i enlighet med den fördelning som anges i delningsplanen.

I artikel 160r.4 sägs särskilt att om en tillgång eller en skuld i det överlåtande bolaget inte uttryckligen fördelas i delningsplanen, ska tillgången, ersättningen för denna eller skulden fördelas på samtliga övertagande bolag. Detta gäller dock bara om tolkningen av delningsplan omöjliggör ett beslut om fördelning av tillgången eller skulden. Vid en partiell delning eller en delning genom separation gäller i stället att en sådan tillgång eller skuld ska fördelas på samtliga övertagande bolag och det överlåtande bolaget i proportion till den andel av nettotillgångarna som fördelas på vart och ett av dessa bolag enligt delningsplanen.

Tidpunkten för när rättsverkningarna av en gränsöverskridande delning inträder regleras i artikel 160q. Enligt denna ska tidpunkten avgöras av lagstiftningen i den medlemsstat där det bolag som delas

har sitt hemvist, dvs. överlåtande bolaget. Om det överlåtande bolaget är ett tyskt bolag, är det alltså tysk rätt som avgör när rättsverkningarna inträder, också de rättsverkningar som primärt har att göra med ett övertagande svenskt bolag. Direktivet förutsätter dock att den tidpunkt som anges i nationell rätt inträder först efter det att den behöriga myndigheten i den stat där det överlåtande bolaget har sitt säte har underrättats om att övertagande bolag har registrerats.

5.15.3 Rättsverkningarna av en gränsöverskridande delning

Vårt förslag: En gränsöverskridande delning ska ha följande rättsverkningar:

- Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår till det eller de övertagande bolagen.
- Aktieägare i det överlåtande bolaget – dock inte aktieägare som utnyttjar sin rätt att få sina aktier inlösta – blir aktieägare i övertagande bolag.
- Överlåtande bolag, som ska upplösas genom delningen ska upplösas.
- Det överlåtande bolagets rättigheter och skyldigheter enligt gällande anställningsavtal eller anställningsförhållanden överförs till de övertagande bolagen i enlighet med delningsplanen.
- Tillgångar och skulder som inte har fördelats i delningsplanen övergår till övertagande bolag i proportion till den andel av nettotillgångarna som tilldelats respektive bolag genom delningsplanen.

Skälen för förslaget: De rättsverkningar som enligt 24 kap. 28 § aktiebolagslagen följer med en inhemsk delning och som vi har angett ovan överensstämmer i sak med de rättsverkningar som en gränsöverskridande delning enligt artikel 160r i ändringsdirektivet ska ha. I direktivet anges visserligen de särskilda rättsverkningarna som följer av en partiell delning eller delning genom separation något mera exakt men även med den svenska lagtexten kan det inte råda någon tvekan om vilka verkningarna av delningen är.

Vi föreslår därför att 24 kap. 28 § görs tillämplig även vid gränsöverskridande delningar.

På samma sätt som vi har föreslagit i fråga om gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.14.3) föreslår vi dock att det även i den nya bestämmelsen klargörs att aktieägare i överlåtande bolag som utnyttjar sin rätt till inlösen inte ska bli aktieägare i övertagande bolag.

En särskild fråga är om artikel 160r.4 påkallar någon särskild genomförandeåtgärd. Artikeln reglerar hur tillgångar och skulder som inte har fördelats i delningsplanen ska fördelas mellan bolagen. Den motsvarande direktivbestämmelsen för inhemska delningar finns i artikel 137.3. Den har genomförts i svensk rätt genom 24 kap. 5 § andra stycket aktiebolagslagen, en bestämmelse som dock enbart gäller ansvaret för de skulder som inte har fördelats i delningsplanen. Det finns dessutom en viktig skillnad mellan de båda direktivbestämmelser, vad gäller ansvaret för skulder. I artikel 137.3 är utgångspunkten att alla övertagande bolag svarar solidariskt för skulder som inte har fördelats i delningsplanen medan innebörden i artikel 160r.4 är att bolagen svarar i proportion till den andel av nettotillgångarna som har tilldelats respektive bolag. Ett korrekt genomförande av ändringsdirektivet synes mot denna bakgrund kräva att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse som svarar mot artikel 160r.4.

Rättsverkningarna i förhållande till arbetstagare

Vi har i avsnitt 4.14.3 redogjort för vilka rättsverkningar en gränsöverskridande fusion får i förhållande till bolagets arbetstagare. Vad som sägs där har relevans även i fråga om gränsöverskridande delningar.

5.15.4 Tidpunkten då rättsverkningarna inträder

Vårt förslag: Rättsverkningarna av delningen ska inträda vid den tidpunkt som fastställs i den stat där det överlåtande bolaget har haft sitt hemvist. Om det överlåtande bolaget har haft sitt hemvist i Sverige, ska rättsverkningarna inträda när delningen registreras i aktiebolagsregistret.

Skälen för förslaget: Som ovan har redovisats föreskrivs det i artikel 160q i ändringsdirektivet att rättsverkningarna av en gränsöverskridande delning ska inträda vid den tidpunkt som fastställs i den stat där överlåtande bolag har sitt hemvist. I den svenska lagen bör därför tas in en bestämmelse med denna innebörd. Det bör också tas in en bestämmelse om vid vilken tidpunkt som rättsverkningarna inträder om det överlåtande bolaget är ett svenskt bolag. Det är enligt vår mening naturligt att tidpunkten i så fall bör sammanfalla med tidpunkten för den avslutande registreringen i aktiebolagsregistret.

5.16 Frågor om delningens giltighet

5.16.1 Bakgrund

Ett stämmobeslut kan klandras genom att den missnöjde aktieägaren väcker talan vid domstol. En sådan talan (klander) ska normalt väckas inom tre månader men kan i vissa kvalificerade fall väckas senare (se 7 kap. 50–52 §§ aktiebolagslagen).

Vid klander av bolagsstämmobeslut om delning gäller emellertid särskilda bestämmelser 24 kap. 30 §. Enligt denna paragraf ska talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av delningsplan som inte har tillkommit i behörig ordning eller på annat sätt strider mot aktiebolagslagen väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

I samma paragraf finns också bestämmelser om vad som gäller om en domstol har bifallit en talan om upphävande av ett stämmobeslut om att godkänna en delningsplan. I så fall ska delningen gå åter även om det överlåtande bolaget har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på övertagande bolags vägnar efter det att det överlåtande bolaget har upplösts men innan domstolens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar det överlåtande bolaget och de övertagande bolagen solidariskt.

De nu angivna bestämmelserna går tillbaka på direktivets bestämmelser om inhemska delningar.

I ändringsdirektivet finns särskilda bestämmelser om möjligheten att ogiltigförklara en gränsöverskridande delning.

Enligt artikel 160u får en gränsöverskridande delning som har genomförts i enlighet med förfarandena i direktivet inte ogiltigförklaras. I direktivtexten tillfogas dock att detta inte påverkar med-

lemsstaternas befogenheter att bland annat i fråga om straffrättsliga förfaranden, förebyggande och bekämpning av finansiering av terrorism, sociallagstiftning, beskattning och brottsbekämpning påföra åtgärder och sanktioner enligt nationell rätt efter den dag då den gränsöverskridande delningen fick verkan.

Vad som sägs i artikel 160u är uppenbarligen inte avsett att utesluta att ett stämmobeslut om delning blir föremål för prövning och ogiltigförklaring i domstol. Men det är tydligt att denna prövning inte är avsedd att kunna göras efter det att delningsintyg har utfärdats.

I ett särskilt avseende är möjligheten att invända mot ett stämmobeslut om godkännande av en delningsplan begränsad. Enligt artikel 160h.5 ska medlemsstaterna säkerställa att det inte är möjligt att invända mot bolagsstämmans godkännande av den gränsöverskridande delningen enbart på vissa angivna grunder, nämligen *att* det utbytesförhållande för aktierna som avses i artikel 160d b inte är korrekt fastställt, *att* den kontantersättning som avses i artikel 160d p inte är korrekt fastställd *eller att* de uppgifter som lämnats om utbytesförhållandet för aktierna eller den kontantersättning som avses i led b inte uppfyllde de rättsliga kraven. (Jfr, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, artikel 126.5, behandlad i avsnitt 4.7.3)

5.16.2 Möjligheterna att ogiltigförklara en gränsöverskridande delning

Vårt förslag: Det ska vara möjligt att föra talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av en delningsplan vid domstol (klander). Det ska dock inte vara möjligt att klandra beslutet endast på grund av att aktiernas utbytesförhållande eller den ersättning som har erbjudits i delningsplanen inte är korrekt fastställd.

Klanderfristen ska vara tre månader eller, vid s.k. nullitetstalan, sex månader. Talan ska inte kunna väckas efter det att Bolagsverket eller domstol har gett tillstånd till verkställande av delningsplanen och det beslutet har vunnit laga kraft.

Skälen för förslaget: Av artikel 160u i ändringsdirektivet följer att en delning inte ska kunna ogiltigförklaras nära den har fått verkan. Det utesluter inte att ett stämmobeslut om godkännande av en del-

ningsplan angrips genom en klandertalan vid domstol men det är uppenbart att denna rätt alltid måste vara begränsad i tiden och inte får göras gällande efter det att Bolagsverket har godkänt delningen.

Vi föreslår därför att klanderfristen bestäms på samma sätt som vid inhemska delningar, dvs. klandertalan ska aldrig kunna väckas senare än sex månader från stämman. Vi föreslår vidare att talan inte ska kunna väckas efter det att Bolagsverket har lämnat tillstånd till verkställande av delningsplanen. Detta överensstämmer med vad som gäller i fråga om gränsöverskridande fusioner (se 23 kap. 52 § första och tredje styckena aktiebolagslagen).

Av artikel 160h.5 följer att en klandertalan inte får grundas enbart på vissa i direktivet särskilt angivna omständigheter. Det finns en likadan bestämmelse i direktivets regelverk för gränsöverskridande fusioner och vi har med anledning av det föreslagit en motsvarande bestämmelse i 23 kap. aktiebolagslagen (se avsnitt 4.7.3). Det är naturligt att artikel 160h.5 genomförs genom en motsvarande bestämmelse i 24 kap.

5.17 Förenklad delning (artikel 160s)

5.17.1 Aktiebolagslagen

I 24 kap. 18 b § aktiebolagslagen finns vissa bestämmelser om förenklad (inhemsk) delning. Av paragrafen framgår att om det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder övertas av två eller flera bolag som bildas genom delningen och aktierna i de övertagande bolagen tilldelas aktieägarna i det överlåtande bolaget i förhållande till deras andel av aktiekapitalet, gäller inte vissa bestämmelser. Såsom bestämmelserna är utformade gäller de endast vid fullständig delning ("fission").

De bestämmelser som inte gäller vid förenklade delningar är:

- 11 § om styrelseredogörelse,
- 12 § andra stycket om kompletterande information, och
- 18 § fjärde stycket om styrelsens upplysningsplikt.

Vid en förenklad delning får revisorernas granskning och yttranden avseende delningsplanen begränsas till de omständigheter som anges

i 13 § andra stycket. Vad revisorerna måste uttala sig om är alltså enbart om de vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte ska få sina fordringar betalda och om den del av det överlåtande bolaget som ska övertas av ett nybildat bolag har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital.

5.17.2 2019 års direktiv

Ändringsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar innehåller inga motsvarigheter till bestämmelserna i 24 kap. 18 b § aktiebolagslagen. I stället gäller, enligt artikel 160 s, vissa ”förenklade formaliteter” vid gränsöverskridande delningar genom separation. Vid sådana delningar ska följande bestämmelser i direktivet inte tillämpas:

- Artikel 160d, punkterna b, c, f, i, o och p (delningsplanens innehåll),
- Artikel 160e (styrelsens redogörelse),
- Artikel 160f (revisorns yttrande) och
- Artikel 160i (aktieägarskydd).

5.17.3 Överväganden

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande delning genom separation ska vissa av de bestämmelser som annars gäller vid gränsöverskridande delningar inte tillämpas, bl.a. vissa bestämmelser om delningsplanens innehåll samt kravet på styrelseredogörelse. Det ska inte heller krävas mer än en begränsad revisorsgranskning.

Skälen för förslaget: Förenklad delning enligt de svenska bestämmelserna i 24 kap. 18 b § aktiebolagslagen tar sikte på en fullständig delning där aktieägarna i det överlåtande bolaget fullt ut blir ägare till de nybildade bolagen. Motsvarande förenklingsregler finns inte i ändringsdirektivets regelverk för gränsöverskridande delningar. Det som sägs i 24 kap. 18 b § aktiebolagslagen kan därför inte tillämpas vid gränsöverskridande delningar.

I stället måste det svenska regelverket anpassas till vad som sägs i artikel 160 s om förenklade formaliteter vid delning genom separation.

Det innebär att vid en sådan delning ska det inte ställas några krav på att delningsplanen innehåller uppgifter om

- utbytesförhållandet mellan aktier och förekommande värdepapper m.m.
- villkoren för tilldelning av aktier m.m.,
- från vilken tidpunkt och på vilka villkor som aktier m.m. ger rätt till utdelning i övertagande bolag,
- vilka rättigheter i övertagande bolag som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter, och
- erbjudande om kontantersättning.

Det innebär vidare att det vid delning genom separation inte ska krävas någon särskild redogörelse från styrelsen. Inte heller ska de särskilda bestämmelserna om skydd för aktieägare, dvs. rätten att begära inlösen av aktier samt rätten att påkalla ytterligare ersättning, gälla.

Undantag av de nu angivna slagen bör tas in i 24 kap. aktiebolagslagen.

Enligt ändringsdirektivet ska inte heller artikel 160 f, dvs. kravet på revisorsyttrande, tillämpas vid en gränsöverskridande delning genom separation. Ett motsvarande undantag bör införas i den svenska lagen. Direktivet ger emellertid utrymme för den nationella lagstiftaren att införa allmänna borgenärsskyddande bestämmelser. (Jfr artikel 160j) Enligt vår mening bör den svenska lagen innehålla ett krav på begränsad revisorsgranskning, i huvudsak motsvarande den som gäller enligt 24 kap. 18 b § aktiebolagslagen (jfr avsnitt 5.17.1).

6 Gränsöverskridande ombildningar

6.1 Ombildningar enligt 2019 års direktiv

6.1.1 Bakgrund

Genom 2019 års direktiv införs ett nytt kapitel -I om gränsöverskridande ombildningar i 2017 års direktiv. Bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar saknar tidigare motsvarighet. De gäller – liksom bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar – för ”bolag med begränsat ansvar”.

Det kan noteras att det i den svenska språkversionen använda begreppet ”bolag med begränsat ansvar” är något missvisande. Vad som rätteligen avses är bolag i vilka delägarnas ansvar är begränsat. Det kan uttryckas så att det är fråga om bolag med begränsat *ägaransvar*. För Sveriges del utgörs sådana bolag i första hand av aktiebolag; i ett sådant har aktieägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser (jfr 1 kap. 3 § aktiebolagslagen). I det följande kommer vi därför att, i stället för ”bolag med begränsat ansvar” använda oss av begreppet ”bolag med begränsat ägaransvar”.

Det kapitel i ändringsdirektivet som behandlar gränsöverskridande ombildning motsvarar i stora drag – både när det gäller strukturen och artiklarnas sakliga innehåll – de kapitel i samma direktiv som gäller gränsöverskridande fusioner (kapitel II) respektive gränsöverskridande delningar (kapitel III).

En gränsöverskridande ombildning innebär att ett bolag med viss nationalitet omvandlas till ett bolag med annan nationalitet, varvid också bolagets säte flyttas. Redan här bör understrykas att en sådan ombildning inte är detsamma som en ”flyttning” av bolaget i den meningen att exempelvis bolagets huvudkontor eller verksamhet flyttas. Att ett bolag ombildas innebär inte i sig att dess verksamhet

eller huvudkontor flyttas. En annan sak är att ett bolag kan finna det ändamålsenligt att genomföra en gränsöverskridande ombildning parallellt med en flyttning av verksamheten. Innebörden i ombildningen är i stället att bolagets rättsliga status förändras så att det i fortsättningen kommer att bli underkastat ett annat nationellt bolagsrättsligt regelverk (jfr avsnitt 3).

6.2 Ombildning enligt svensk rätt?

Det finns ingen direkt inhemsk motsvarighet till en gränsöverskridande ombildning.

Givetvis har en näringsidkare vissa möjligheter att överföra sin verksamhet från en verksamhetsform till en annan. Det finns dock ingen särskild associationsrättslig lagstiftning för detta. För en sådan ”ombildning” gäller i stället allmänna regler om bildande och avveckling av företag. Om någon bedriver verksamhet som enskild näringsverksamhet (”enskild firma”) men vill övergå till att bedriva den i form av aktiebolag, måste han eller hon alltså bilda eller förvärva ett aktiebolag och föra över tillgångar och skulder till detta enligt allmänna förmögenhetsrättsliga regler.

6.3 Några grundläggande frågor

6.3.1 2019 års direktiv

Bestämmelsernas tillämpningsområde (artikel 86a)

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar anges i artikel 86a i ändringsdirektivet. Där framgår att bestämmelserna ska tillämpas när ett bolag med begränsat ägaransvar, som har bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen, ombildas till ett bolag med begränsat ägaransvar som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat (punkten 1). Beträffande innebörden i begreppet ”ombildning”, se under nästa rubrik.

De bolagsformer som i respektive medlemsstat kan bli föremål för ett ombildningsförfarande är de som anges i bilaga II till 2017 års direktiv. Gemensamt för dessa är att det rör sig om bolag med be-

gränsat ägaransvar. Från tillämpningsområdet har undantagits vissa typer av fondföretag (se punkten 2).

Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar inte tillämpas på bolag som är i likvidation och har börjat fördela tillgångarna till sina aktieägare (punkten 3 a) eller på bolag som är föremål för resolutionsverktyg m.m. (punkten 3 b).

Vidare ger direktivet medlemsstaterna möjlighet att under vissa förutsättningar undanta aktiebolag från bestämmelserna om gränsöverskridande ombildningar (se punkten 4). Det gäller bolag som är föremål för (a) insolvensförfaranden eller ramverk för förebyggande rekonstruktion, (b) andra likvidationsförfaranden än de som avses i punkten 3 a, eller (c) krisförebyggande åtgärder enligt definitionen i artikel 2.1.10 i Krishanteringsdirektivet.

Definitioner (artikel 86b)

Av definitionerna i 2019 års direktiv följer att med ”bolag” i de artiklar som gäller gränsöverskridande ombildning avses för svenskt vidkommande endast aktiebolag (artikel 86b.).

En ”gränsöverskridande ombildning” definieras som ett förfarande där ett bolag, utan att upplösas, avvecklas eller träda i likvidation, ombildar den rättsliga form under vilken det är registrerat i en utgångsmedlemsstat till en rättslig form i destinationsmedlemsstaten, såsom anges i bilaga II, och överför åtminstone sitt säte till destinationsmedlemsstaten utan att förlora sin status som juridisk person (artikel 86b.2). Med ”utgångsmedlemsstat” respektive ”destinationsmedlemsstat” avses en medlemsstat där ett bolag är registrerat före respektive till följd av en gränsöverskridande ombildning (punkterna 3 och 4). I direktivet används begreppet ”ombildat bolag” för ett bolag som har bildats i en medlemsstat till följd av en gränsöverskridande ombildning (punkten 5).

6.3.2 Den nya regleringens struktur

Vårt förslag: Ett svenskt regelverk om gränsöverskridande ombildningar tas in i ett nytt kapitel, 24 a, i aktiebolagslagen.

Skälen för förslaget: När det gäller gränsöverskridande ombildningar finns det, till skillnad från vad som är fallet vid gränsöverskridande fusioner respektive delningar, ingen befintlig nationell lagstiftning om ”inhemska ombildningar” att vidareutveckla för genomförandet av ändringsdirektivet i svensk rätt. För att genomföra direktivet i svensk rätt fordras därmed ett helt nytt aktiebolagsrättsligt regelverk för gränsöverskridande ombildningar.

Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen tas in ett nytt kapitel om gränsöverskridande ombildningar. Av systematiska skäl är det lämpligt att placera detta i anslutning till de båda kapitel som reglerar gränsöverskridande fusioner respektive delningar (23 och 24 kap. aktiebolagslagen) såsom ett nytt 24 a kap.

Det närmare innehållet i ändringsdirektivets artiklar om gränsöverskridande ombildningar har, i huvudsak, sin sakliga motsvarighet i ändringsdirektivets artiklar om gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar. Av detta följer att det i stor utsträckning är samma eller i vart fall likartade principfrågor och överväganden som aktualiseras för de olika förfarandena. Enligt vår mening bör frågorna behandlas på ett enhetligt sätt, såvida inte förfarandets egenart motiverar något annat. Vi har mot den bakgrunden inte funnit anledning att redovisa några närmare överväganden avseende gränsöverskridande ombildningar annat än när detta föranleds av *antingen* skillnader i direktivets reglering av de olika förfarandena *eller* ombildningsförfarandets särdrag.

Mot denna bakgrund bedömer vi att strukturen i det nya svenska regelverket för gränsöverskridande ombildningar i allt väsentligt bör följa strukturen i den reglering som föreslås för de båda andra förfarandena. Det gäller även valet av terminologi och vissa bestämmelser av administrativ karaktär som i och för sig inte är en direkt följd av ändringsdirektivet. Avsteg från den gemensamma systematiken bör göras endast i den utsträckning som det är sakligt motiverat eller anars kan underlätta den övergripande förståelsen för regelverket.

6.3.3 Definitionen av gränsöverskridande ombildning

Vårt förslag: Ett aktiebolag ska genom en gränsöverskridande ombildning kunna ombildas till en motsvarande juridisk person som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat inom EES. (Jfr artikel 86a.1 och 86b.2.)

Skälen för förslaget: Såsom institutet gränsöverskridande ombildning framträder i direktivet innebär det, något förenklat, att ett svenskt aktiebolag ombildas till ett utländskt bolag eller att ett utländskt bolag ombildas till ett svenskt aktiebolag. Det bör särskilt understrykas att en ombildning inte innebär att det bildas ett nytt bolag. Inte heller upplöses det bolag som ska ombildas. I stället är det ”samma” bolag som lever vidare i ombildad form, dvs. i form av en motsvarande juridisk person som omfattas av lagstiftningen i en annan stat inom EES än ditintills.

Möjligheten att genomföra en ombildning tillkommer enligt direktivet endast de bolagsformer i respektive medlemsstat som anges i bilaga II till 2017 års direktiv. Det sagda innebär att både det befintliga bolaget (det bolag som ska genomföra en ombildning) och det ombildade bolaget (bolaget efter ombildningen) måste ha någon av de former som anges i bilagan.

Svensk rätt måste alltså ge möjlighet att ombilda ett svenskt aktiebolag till ett motsvarande bolag i en annan EES-stat. Direktivet ger ingen möjlighet till en liknande ombildning av t.ex. ekonomiska föreningar.

Det kan förekomma att en sådan bolagsform som anges i bilaga II i nationell rätt delas in i olika bolagskategorier och att det för de skilda bolagskategorierna gäller olika regler om exempelvis kapitalkrav och aktieägarinflytande. Ett svenskt aktiebolag kan sålunda bedrivas i form av ett privat aktiebolag eller ett publikt aktiebolag och regleringen för de olika kategorierna skiljer sig i flera avseenden åt. Ett publikt aktiebolag utmärks av att aktierna är omsättningsbara på den öppna marknaden. Ett publikt aktiebolag måste ha ett aktiekapital på minst 500 000 kronor, att jämföra med 25 000 kronor för ett privat aktiebolag.¹ I svensk rätt finns också särskilda regler om byte

¹ Jfr 2 kap. 1 §, 5 § och 14 § aktiebolagslagen.

av bolagskategori. Dessa regler uppställer särskilda majoritetskrav vid byte från publikt till privat bolag.²

Det nu sagda föranleder frågan om vad som gäller för möjligheten att genomföra en gränsöverskridande ombildning där bytet av bolagsform och tillämplig lagstiftning över gränserna även skulle innefatta ett byte av bolagskategori. Frågan aktualiseras exempelvis vid en gränsöverskridande ombildning som innebär att ett svenskt publikt aktiebolag ombildas till en utländsk motsvarighet till ett svenskt privat aktiebolag.

Direktivet uppställer inga särskilda begränsningar i detta avseende. Ett ”bolag” definieras i direktivet, när det gäller ombildningar, som ett bolag med begränsat ägaransvar av en typ som förtecknas i bilaga II.³ En ”gränsöverskridande ombildning” definieras i sin tur som ett förfarande där ett bolag ombildar den rättsliga form under vilken det är registrerat i utgångsmedlemsstaten till en rättslig form i destinationsmedlemsstaten, såsom anges i bilaga II⁴. Detta innebär enligt vår mening att det inte finns utrymme för den nationella lagstiftaren att kräva att det bolag som ombildas efter ombildningen ska tillhöra samma bolagskategori som före ombildningen. Begränsningar av detta slag bör alltså inte ställas upp i svensk rätt.

Frågan blir då om det finns utrymme för att i det nationella regelverket uppställa någon motsvarighet till de särskilda regler för byte av bolagskategori som finns i inhemsk rätt. Vi återkommer till frågan i avsnitt 6.6.8, där stämmans godkännande av en ombildningsplan diskuteras.

En särskild fråga är om en gränsöverskridande ombildning ska kunna genomföras på så vis att det efter ombildningen finns två eller flera bolag. Enligt vår mening måste den frågan besvaras med nej. Det ombildningsförfarande som framträder i direktivet kan uppenbarligen involvera endast *ett* bolag. Om det finns önskemål om att i samband med ombildningen dela upp bolaget i flera eller att slå samman flera bolag till ett får man i stället tillämpa något av regelverken för gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande fusion.

För att det enligt direktivet ska vara fråga om en gränsöverskridande ombildning krävs vidare att bolaget överför åtminstone sitt säte till destinationsmedlemsstaten (jfr artikel 86b.2). Innebörden av

² Jfr 26 kap. aktiebolagslagen.

³ Jfr artikel 86b.1 i 2019 års direktiv.

⁴ Jfr artikel 86b.2 i 2019 års direktiv.

att ett bolag överför sitt säte bör enligt vår bedömning, i avsaknad av en närmare definition i ändringsdirektivet av begreppet ”säte”, förstås i ljuset av EU-domstolens avgörande i fallet Polbud.⁵ Därmed bör ”säte” i detta sammanhang förstås som bolagets registrerade säte. I den svenska lagen bör därför anges att ombildningen ska innefatta en flyttning av bolagets registrerade säte. Det bör alltså inte – lika lite som i direktivet – ställas något krav på att bolagets faktiska säte (t.ex. huvudkontoret eller platsen för verksamheten) flyttas till en annan medlemsstat.

6.3.4 När en gränsöverskridande ombildning inte bör kunna ske

Vårt förslag: I följande fall ska ett aktiebolag inte ha rätt att genomföra en gränsöverskridande ombildning.

(a) Bolaget är i likvidation och skifte av bolagets tillgångar har inletts.

(b) Bolaget är föremål för resolutionsåtgärder enligt lagen (2015:1016) om resolution.

(c) Bolaget är i konkurs eller tvångslikvidation eller under företagsrekonstruktion.

(Jfr artikel 86a.3 a och b samt och artikel 86a.4.)

Skälen för förslaget: Som ovan har nämnts är aktiebolag den enda svenska företagsform som omfattas av regleringen av gränsöverskridande ombildningar (jfr artikel 86a.1) Från tillämpningsområdet för gränsöverskridande ombildningar undantar direktivet vissa typer av fondföretag (jfr artikel 86a.2). Vi har i avsnitt 2.3.2 bedömt att detta undantag inte omfattar svenska fondbolag. I den svenska lagen bör alltså inte uppställas något undantag för fondbolag.

Av direktivet följer att ombildningsbestämmelserna inte får tillämpas på bolag som är i likvidation och har börjat fördela tillgångarna eller på bolag som är föremål för resolution. Motsvarande undantag gäller i fråga om bl.a. gränsöverskridande fusioner. I avsnitt 4.2.2 har vi föreslagit att mot svarande undantag tas in i aktiebolagslagen och lagen (2015:1016) om resolution (jfr punkterna 3 a och b). Det är

⁵ Jfr p. 44 i EU-domstolens dom Polbud (C-106/16, EU:C:2017:804), berörd i avsnitt 2.2.2.

naturligt att välja samma lösning i fråga om gränsöverskridande ombildningar.

Direktivet ger också möjlighet till ytterligare undantag. Vi anser, liksom när det gäller gränsöverskridande fusioner och delningar, att undantag bör göras för aktiebolag som är i konkurs, föremål för företagsrekonstruktion eller i s.k. tvångslikvidation. Vi hänvisar till i den delen till våra överväganden i avsnitt 4.2.2.

6.4 Ombildningsplanen och dess innehåll (artikel 86d)

6.4.1 2019 års direktiv

Bolagets styrelse ska enligt artikel 86d i ändringsdirektivet utarbeta en plan för den gränsöverskridande ombildningen. Planen ska åtminstone innehålla uppgifter om

- a) bolagets rättsliga form, namn och säte i utgångsmedlemsstaten,
- b) det ombildade bolagets föreslagna rättsliga form, namn och säte i destinationsmedlemsstaten,
- c) bolagets stiftelseurkund i destinationsmedlemsstaten, i tillämpliga fall, och bolagsordningen om denna finns i ett särskilt instrument,
- d) den föreslagna vägledande tidsplanen för den gränsöverskridande ombildningen,
- e) de rättigheter som det ombildade bolaget tilldelar aktieägare med speciella rättigheter eller innehavare av andra värdepapper än aktier som representerar bolagets kapital, eller de åtgärder som föreslås avseende detta,
- f) skyddsåtgärder som erbjuds borgenärer, såsom garantier eller utfästelser,
- g) eventuella särskilda förmåner som beviljas ledamöter i bolagets förvaltnings-, lednings-, tillsyns-, eller kontrollorgan,
- h) huruvida bolaget varit föremål för någon stimulansåtgärd eller mottagit subventioner i utgångsmedlemsstaten under de senaste fem åren,

- i) närmare uppgifter om erbjudandet om kontantövertagning till aktieägare i enlighet med artikel 86i,
- j) den gränsöverskridande ombildningens sannolika följder för sysselsättningen,
- k) i lämpliga fall, information om de förfaranden genom vilka närmare bestämmelser om arbetstagares inflytande över besluten om deras rätt till medverkan i det ombildade bolaget fastställs i enlighet med artikel 86l.

6.4.2 Överväganden

Vårt förslag: Styrelsen i det bolag som ska ombildas ska upprätta en ombildningsplan. Ombildningsplanen ska innehålla uppgifter om bl.a.

1. form, företagsnamn och säte för bolaget före respektive efter ombildningen,
 2. bolagets tidsplan för ombildningen,
 3. åtgärder till förmån för särskilda rättighetsinnehavare i bolaget,
 4. arvode och annan särskild förmån som ska lämnas till en styrelseledamot eller den verkställande direktören,
 5. vissa stimulansåtgärder eller subventioner som bolaget har mottagit de senaste fem åren,
 6. aktieägarnas inlösenrätt,
 7. säkerheter som erbjuds borgenärerna, och
 8. hur arbetstagarna deltar i medverkansprocesser.
- (Jfr artikel 86d.)

Skälen för förslaget: Genomförandet av artikel 86d i svensk rätt förutsätter nya bestämmelser som reglerar styrelsens skyldighet att upprätta en ombildningsplan och vad planen ska innehålla. Den svenska lagtexten bör ansluta nära till ordalydelsen i direktivet och struktureras på samma sätt som den motsvarande lagtexten för gränsöverskridande fusioner respektive delningar.

När det gäller de uppgifter som planen ska innehålla, kommer vi i det följande att särskilt uppmärksamma innebörden av punkterna d (tidsplan för ombildningsförfarandet) och h (stimulansåtgärder och

subventioner). Övriga punkter överensstämmer nära med vad som föreskrivs i artikel 122 om de uppgifter som en fusionsplan ska innehålla vid en gränsöverskridande fusion och kan genomföras i svensk rätt på samma sätt. Vi hänvisar i den delen till de överväganden som har redovisats om fusionsplan i avsnitt 4.3.3.

Vägledande tidsplan (artikel 86d.d)

Enligt direktivet ska ombildningsplanen innehålla ”den föreslagna vägledande tidsplanen för den gränsöverskridande ombildningen”. Det finns inte något motsvarande krav för gränsöverskridande fusioner men däremot för gränsöverskridande delningar.⁶ Direktivet ger inte någon ledning i fråga om syftet med tidsplanen, vad den ska innehålla eller varför det ska finnas en sådan vid ombildningar och delningar men inte vid fusioner.

Ett liknande krav på tidsplan finns redan i dag i aktiebolagslagens bestämmelser om förslag till likvidation. Den som föreslår att bolaget ska gå i likvidation ska ange bl.a. den beräknade tidpunkten för skifte och skifteslikvidens beräknade storlek (jfr 25 kap. 3 § andra stycket 3 och 4 aktiebolagslagen). Sådana uppgifter kan vara svåra att lämna med någon precision. Uppgifter av detta slag ska emellertid lämnas även om den som har upprättat förslaget inte anser sig kunna göra annat än grova uppskattningar. Att det är fråga om en uppskattning bör dock i så fall anges i förslaget. De uppgifter som lämnas syftar till att ge aktieägarna ett så gott beslutsunderlag som möjligt. Den likvidator som senare kan komma att förordnas är obunden av uppgifterna.⁷

Mot bakgrund av direktivets ordalydelse och vad som nu sagts föreslår vi att motsvarande krav bör gälla för en sådana vägledande tidsplan som ska ingå i en ombildningsplan. Det är givet att Bolagsverket inte kommer att vara bundet av bolagets tidsplanering vid den handläggning och laglighetsprövning som ska ske hos verket inför en gränsöverskridande ombildning.

⁶ Jfr artikel 160d.d i 2019 års direktiv.

⁷ Jfr prop. 2000/01:150 s. 33 och 85.

Stimulansåtgärder och subventioner (artikel 86d.b)

Enligt direktivet ska det lämnas uppgift om eventuella stimulansåtgärder som bolaget har varit föremål för eller subventioner som bolaget har mottagit under de senaste fem åren. Bestämmelsen saknar motsvarighet både när det gäller gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar. Det kan konstateras att begreppet stimulansåtgärder är mycket vittomfattande och i viss mån överlappar begreppet subventioner. Varken den svenska språkversionen och de övriga språkversioner i direktivet som vi har kunnat ta del av ger någon ledning om bestämmelsens syfte eller närmare innebörd. Frågan om bestämmelsens innebörd har emellertid tagits upp för diskussion vid ett s.k. genomförandemöte.⁸ Från kommissionens sida har då uttalats att det för genomförandet av direktivet på denna punkt i princip är tillräckligt med ett krav på att det i planen lämnas en jakande eller nekande uppgift om huruvida bolaget har mottagit stöd och subventioner under de senaste fem åren. Vi gör mot denna bakgrund bedömningen att redovisningen av stimulansåtgärder och subventioner kan göras mycket summarisk.

Det får antas att uppgiftskravet anknyter till de laglighetsprövningar som ska ske i de berörda medlemsstaterna och att det är tänkt att försvåra för ett bolag att genom upprepade utbildningar på ett otillbörligt sätt utnyttja nationella subventionssystem i flera olika medlemsstater. Den förväntade nyttan av detta måste dock vägas mot hur administrativt betungande det skulle vara för ett bolag att vid uppgiftslämnandet lämna mera ingående uppgifter om t.ex. olika stöd. Det framstår inte heller som självklart att bolagets egna uppgifter om mottagna stöd eller stimulansåtgärder skulle kunna få någon större betydelse vid den otillbörlighetsprövning som Bolagsverket ska göra (om denna, se avsnitt 6.10.4).

Vidare är det svårt att se någon mera väsentlig skillnad mellan de tre förfarandena när det gäller betydelsen av bolagets uppgifter om mottagna stöd och subventioner vid Bolagsverkets otillbörlighetsprövning.

Vi anser därför inte att det finns anledning att i den svenska regleringen uppställa mera långtgående krav än de som angavs vid det ovan nämnda genomförandemötet.

⁸ Möte mellan representanter för EU:s medlemsstater under ledning av Kommissionen angående genomförandet av 2019 års direktiv; Company Law Expert Group transposition workshop on the Mobility Directive.

Vi återkommer i författningskommentaren till frågan om vad som bör anses om stimulansåtgärder och subventioner i lagens mening.

6.4.3 Offentliggörande (artikel 86g)

2019 års direktiv

Av artikel 86g i ändringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att vissa handlingar offentliggörs av bolaget och görs tillgängliga för allmänheten i utgångsmedlemsstatens register. Offentliggörandet ska ske minst en månad före dagen för den stämma som ska besluta om godkännande av utbildningsplanen. De handlingar som ska offentliggöras på detta vis är dels utbildningsplanen (punkten 1 a), dels ett särskilt meddelande där bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarrepresentanter eller, om sådana inte finns, arbetstagarerna informeras om att de senast fem dagar före stämman får lämna synpunkter till respektive bolag på utbildningsplanen (punkten 1 b).

De handlingar som offentliggörs i enlighet med punkten 1 ska också hållas tillgängliga genom det s.k. systemet för sammankoppling av register (punkten 1 fjärde stycket).

Medlemsstaterna får undanta bolagen från de krav på offentliggörande som anges i punkten 1, om bolagen, under en oavbruten period om minst en månad före den bolagsstämma som ska besluta om utbildningen, gör utbildningsplanen och meddelandet kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten på sina webbplatser (punkten 2). Om denna möjlighet utnyttjas, måste emellertid bolagen ändå minst en månad före dagen för stämman lämna vissa uppgifter till registret (punkten 3), häribland uppgift om de arrangemang som har inrättats för att borgenärer, arbetstagare och aktieägare ska kunna utöva sina rättigheter (punkten 3 c) och närmare uppgifter om den webbplats, där utbildningsplanen m.m. kan erhållas kostnadsfritt online (punkten 3 d).

Medlemsstaterna ska även säkerställa att de krav som avses i punkterna 1 och 3 kan uppfyllas helt och hållet online, utan att de sökande behöver inställa sig personligen vid någon behörig myndighet i utgångsmedlemsstaten (punkten 4).

Utöver det offentliggörande som åsyftas i punkterna 1–3 får en medlemsstat kräva att utbildningsplanen (respektive uppgifterna

enligt punkten 3) offentliggörs i medlemsstatens officiella kungörelseorgan eller via en central elektronisk plattform. I så fall ska medlemsstaten säkerställa att registret skickar de relevanta uppgifterna till det officiella kungörelseorganet eller till den centrala elektroniska plattformen (punkten 5).

Medlemsstaterna ska också säkerställa att handlingarna enligt punkten 1 respektive uppgifterna enligt punkten 3 är kostnadsfritt tillgängliga för allmänheten genom systemet för sammankoppling av register. De avgifter som registren debiterar bolaget för offentliggörande av det som avses i punkterna 1, 3 och 5 får inte överstiga vad som krävs för att täcka kostnaden för att tillhandahålla sådana tjänster (punkten 6).

6.4.4 Överväganden

Vårt förslag: Ombildningsplanen ska offentliggöras genom ingivande till Bolagsverket och åtföljande registrering i aktiebolagsregistret. (Jfr artikel 86g.1 a.) Offentliggörandet ska ske minst en månad före den bolagsstämma som ska godkänna ombildningsplanen.

Vid offentliggörandet av ombildningsplanen ska det även offentliggöras ett informationsmeddelande till bolagets aktieägare, borgenärer och arbetstagarföreträdare eller, om sådana inte finns, arbetstagare. I meddelandet ska anges att de senast den femte arbetsdagen före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna ombildningsplanen får lämna synpunkter på ombildningsplanen till bolaget. (Jfr artikel 86g.1 b.)

Skälen för förslaget: Kravet i artikel 86g.1 på offentliggörande av ombildningsplanen och ett informationsmeddelande om rätten för vissa intressenter att lämna synpunkter på planen motsvarar vad direktivet föreskriver när det gäller offentliggörande av fusionsplan m.m. vid gränsöverskridande fusioner.

Vi gör när det gäller ombildningar samma bedömningar som har redovisats för gränsöverskridande fusioner, se övervägandena i avsnitt 4.4.3 och 4.4.4. Det innebär att vi anser att den svenska regleringen bör stå i överensstämmelse med vad som sägs i punkten 1 i

artikel 86g och att den option som följer av punkterna 2 och 3 inte bör utnyttjas.

I aktiebolagslagen bör således tas in bestämmelser som reglerar offentliggörandet av utbildningsplanen och om informationsmeddelande till bolagets intressenter samt när utbildningsplanen tidigast efter offentliggörandet får underställas bolagsstämman.

Vad gäller punkterna 4 och 6 i artikel 86g – att bolagen ska ha möjlighet att genomföra vissa åtgärder online och att allmänheten ska kunna få tillgång till handlingar och uppgifter via det s.k. systemet för sammankoppling av register – hänvisar vi till avsnitt 4.17 om särskilda teknikfrågor.

6.5 Styrelsens redogörelse (artikel 86e)

6.5.1 2019 års direktiv

Av artikel 86e i ändringsdirektivet framgår att bolagets styrelse inför den gränsöverskridande utbildningen ska utarbeta en rapport till aktieägare och arbetstagare. Rapporten ska dels beskriva och ge underlag till de rättsliga och ekonomiska aspekterna av den gränsöverskridande utbildningen, dels beskriva den gränsöverskridande utbildningens konsekvenser för arbetstagarna. Rapporten ska särskilt beskriva den gränsöverskridande utbildningens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet. (Se punkten 1.)

Rapporten ska innehålla ett avsnitt för aktieägare och ett avsnitt för arbetstagare. Alternativt får bolaget utarbeta separata rapporter; en för aktieägarna och en för arbetstagarna (punkten 2).

Avsnittet för aktieägare i rapporten ska särskilt beskriva

(I) kontantersättningen och metoden som har använts för att fastställa den,

(II) utbildningens konsekvenser för aktieägare samt

(III) de rättigheter och metoder för gottgörelse som är tillgängliga för aktieägare i enlighet med artikel 86i, vilken avser skydd av aktieägare (punkten 3).

Avsnittet för arbetstagare i rapporten ska särskilt beskriva

(I) utbildningens konsekvenser för anställningsförhållanden och – i tillämpliga fall – eventuella åtgärder för att skydda dessa förhållanden,

(II) väsentliga ändringar av de gällande anställningsvillkoren eller av platserna för bolagets verksamhet, samt

(III) hur dessa faktorer påverkar eventuella dotterbolag (punkten 5).

Om arbetstagarföreträdare eller, om sådana inte finns, arbetstagarna själva i god tid har lämnat ett yttrande till styrelsen, ska aktieägarna informeras om detta och yttrandet bifogas rapporten (punkten 7).

Artikeln innehåller ett par undantag från kravet på upprättande av en rapport. För det första får medlemsstaterna undanta enmansbolag från artikelns bestämmelser (se punkten 4.) Vidare ska något avsnitt för aktieägare inte krävas när samtliga aktieägare i bolaget har gått med på detta. Inte heller krävs något avsnitt för arbetstagare när ett bolag som ska ombildas och dess eventuella dotterbolag inte har några arbetstagare utöver de som ingår i förvaltnings- och ledningsorganet (punkten 8). Om det inte krävs vare sig något avsnitt för aktieägare eller något avsnitt för arbetstagare, behöver någon rapport inte lämnas (punkten 9).

Rapporten ska, tillsammans med utbildningsplanen, göras tillgänglig elektroniskt för aktieägarna och arbetstagarföreträdarna eller, om sådana inte finns, arbetstagarna själva minst sex veckor före dagen för den stämma som ska behandla frågan om godkännande av utbildningsplanen. (Se punkten 6.)

Slutligen anges det att artikeln inte ska påverka de gällande informations- och samrådsrättigheter och därtill relaterade förfaranden som föreskrivs på nationell nivå efter införlivandet av två i artikeln angivna arbetsrättsliga direktiv (punkten 10).

6.5.2 Styrelsen ska upprätta en redogörelse

Vårt förslag: Styrelsen ska upprätta en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av utbildningens lämplighet för bolaget. Redogörelsen ska särskilt beskriva utbildningens konsekvenser för bolagets framtida verksamhet samt innehålla uppgift om utbildningens sannolika konsekvenser för bolagets borgenärer. (Jfr artikel 86e.1.)

Redogörelsen ska innehålla ett avsnitt för aktieägare och ett avsnitt för arbetstagare. (Jfr artikel 86e.2.)

Avsnittet för aktieägare ska särskilt innehålla uppgifter om det inlösenbelopp som en avträdande aktieägare ska ha rätt till. Också metoden för att bestämma inlösenbeloppet ska beskrivas, liksom utbildningens konsekvenser för aktieägarna och hur aktieägarna ska gå tillväga för att utöva sin inlösenrätt. (Jfr artikel 86e.3.)

Avsnittet för arbetstagare ska särskilt beskriva utbildningens konsekvenser för anställningsförhållanden och åtgärder till skydd för dessa, väsentliga ändringar av anställningsvillkoren eller platserna för bolagets verksamhet. Även motsvarande förhållanden för eventuella dotterbolag ska beskrivas. (Jfr artikel 86e.5.)

Om styrelsen i god tid får ett yttrande från arbetstagarnas företrädare eller, om sådana inte finns, från arbetstagarna själva, ska yttrandet fogas till redogörelsen. (Jfr artikel 86e.7.)

Skälen för förslaget: Det som sägs i artikel 86e om att styrelsen ska utarbeta en rapport till aktieägare och arbetstagare motsvarar i princip vad direktivet föreskriver ifråga om gränsöverskridande fusioner.⁹ Även när det gäller gränsöverskridande utbildningar föreslår vi att rapporten i den svenska lagtexten betecknas som en redogörelse.

Likheterna mellan direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner, gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande utbildningar gör det naturligt att i huvudsak applicera de överväganden och bedömningar som vi har gjort i avsnitt 4.4.3 även på gränsöverskridande utbildningar. Det gäller också innebörden i de begrepp som används i direktivet. Vissa mindre skillnader föreligger dock. Vid en gränsöverskridande utbildning aktualiserar emellertid inte något särskild ”utbildningsvederlag”, motsvarande fusionsvederlag eller delningsvederlag. Det innebär att begreppet konstantsättning i artikel 86i.1 måste antas ha en mera begränsad innebörd än i motsvarande artiklar avseende gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar och enbart åsyftar det inlösenbelopp som bolaget ska erbjuda en aktieägare inför en gränsöverskridande utbildning (om sådan inlösen, se avsnitt 6.7).

De nya svenska bestämmelser som artikel 86e föranleder bör – med beaktande av sådana mindre skillnader – utformas på väsentli-

⁹ Jfr artikel 124.

gen samma sätt som de motsvarande bestämmelserna för gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 39–39 b §§ i vårt förslag).

6.5.3 Undantag från kravet på styrelseredogörelse

Vårt förslag: Om samtliga aktieägare har samtyckt till det, behöver redogörelsen inte innehålla något avsnitt för aktieägarna. (Jfr artikel 86e.4.) Om ett bolag inte har några arbetstagare utöver de som ingår i styrelsen, krävs inget avsnitt för arbetstagare i redogörelsen. (Jfr artikel 86e.8.)

Om både avsnittet för aktieägare och avsnittet för arbetstagare kan utgå, behöver styrelsen över huvud taget inte upprätta någon redogörelse. (Jfr artikel 86e.9.)

Vår bedömning: Den svenska lagstiftaren bör inte utnyttja den möjlighet som direktivet ger att undanta styrelsen i ett enmansbolag från skyldigheten att upprätta en särskild redogörelse. (Jfr artikel 86e.4 andra meningen.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringsdirektivet medger att det i vissa fall inte upprättas någon rapport eller att i vart fall något av de båda avsnitt som ska ingå i rapporten inte upprättas (se p. 4, 8 och 9 i artikel 86e. Det är här fråga om samma undantag som finns i bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner. Dessa undantag har vi behandlat i avsnitt 4.5.4. De bedömningar som vi har gjort där gör vi även beträffande styrelsens redogörelse inför en gränsöverskridande ombildning.

Enligt vår mening bör alltså den svenska lagstiftaren inte använda sig av möjligheten att undanta enmansbolag från kravet på styrelseredogörelse. Lagen bör däremot medge *dels* att något avsnitt för aktieägarna inte upprättas om samtliga aktieägare samtycker till det, *dels* att något avsnitt för arbetstagarna inte upprättas om samtliga arbetstagare ingår i styrelsen *och dels* att någon redogörelse över huvud taget inte upprättas om det i ett särskilt fall inte krävs vare sig något avsnitt för aktieägarna eller något avsnitt för arbetstagarna.

6.5.4 Hur redogörelsen m.m. ska hållas tillgänglig

Vårt förslag: Styrelsens redogörelse jämte ombildningsplanen ska hållas tillgängliga elektroniskt minst sex veckor före dagen för den bolagsstämma som ska godkänna ombildningsplanen. Detta ska ske genom att bolaget håller handlingarna tillgängliga på sin webbplats eller genom annan likvärdig elektronisk kommunikation. (Jfr artikel 86e.6.)

Skälen för förslaget: Enligt artikel 86e.6 i ändringsdirektivet ska redogörelsen göras tillgänglig elektroniskt för aktieägarna och arbetstagarföreträdarna minst sex veckor före dagen för den bolagsstämma som ska fatta beslut om ombildningen. Lydelsen motsvarar vad som enligt artikel 124.6 gäller för gränsöverskridande fusioner. Vi lämnar i denna del samma förslag som vi har lämnat i avsnitt 4.5.5 såvitt gäller gränsöverskridande fusioner.

På motsvarande sätt som vi har föreslagit i avsnitt 4.5.5 förordar vi att det elektroniska tillhandahållandet ska omfatta inte bara styrelsens redogörelse utan också ombildningsplanen med bifogade handlingar.

6.6 Granskning genom oberoende sakkunnig m.m. (artikel 86f och 86s)

6.6.1 2019 års direktiv

Rapport från en oberoende sakkunnig (artikel 86f)

Enligt artikel 86f ska medlemsstaterna säkerställa att en oberoende sakkunnig granskar ombildningsplanen och utarbetar en rapport för aktieägare. Rapporten ska göras tillgänglig för aktieägarna minst en månad före dagen för den bolagsstämma som ska behandla frågan om godkännande av ombildningsplanen. Den sakkunniga får vara en fysisk eller juridisk person. (Se punkten 1.)

I rapporten ska den sakkunnige uttala sig i frågan om kontantersättningen är adekvat. Vid bedömningen av kontantersättningen ska den sakkunnige beakta (I) förekommande marknadspris för aktierna i bolaget före tillkännagivandet av förslag till ombildning eller (II) värdet av bolaget exklusive effekterna av den föreslagna ombildningen

såsom det fastställts i enlighet med allmänt accepterade värderingsmetoder. Rapporten ska åtminstone (a) ange den eller de metoder som har använts för att fastställa den föreslagna kontantersättningen, (b) fastställa om den eller de metoder som använts är adekvata för bedömningen av kontantersättningen, ange det värde som dessa metoder lett till och yttra sig över den relativa vikt som metoderna tillmättes när värdet fastställdes och (d) beskriva eventuella särskilda värderingsproblem som uppkommit.

Den sakkunnige ska, enligt punkten 2, ha rätt att av bolaget erhålla all information som är nödvändig för att han eller hon ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Om alla aktieägare i bolaget samtycker till det, krävs det inte någon granskning eller rapport av en sakkunnig. Medlemsstaterna får undanta enmansbolag från tillämpningen av artikeln. (Se punkten 3.)

Den sakkunnige (artikel 86s)

Enligt artikel 86s ska medlemsstaterna fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den sakkunnige som ansvarar för att utarbeta den rapport som avses i artikel 86f (punkten 1). Medlemsstaterna ska också ha regler som säkerställer (a) att den sakkunnige eller den juridiska person på vars vägnar den sakkunnige är verksam, är oberoende av och inte har någon intressekonflikt i förhållande till det bolag som ansöker om ett ombildningsintyg och (b) att den sakkunniges utlåtande är opartiskt och objektivt och ges i syfte att bistå den behöriga myndigheten, i enlighet med kraven på oberoende och opartiskhet enligt den lagstiftning och de tillämpliga yrkesnormer som den sakkunnige omfattas av.

6.6.2 När granskning krävs

Vårt förslag: Vid gränsöverskridande ombildningar ska ombildningsplanen och styrelsens redogörelse granskas av en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionsssed kräver. (Jfr artikel 86f.1.) Om samtliga aktieägare i bolaget har samtyckt till det, behöver det dock inte ske någon revisorsgranskning och något yttrande behöver inte upprättas. (Jfr artikel 86f.3.) Revisorn ska upprätta ett yttrande över granskningen.

Vår bedömning: Möjligheten att undanta enmansbolag från kravet på granskning genom oberoende sakkunnig bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 86f.3 andra stycket.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Artikel 86f.1 i ändringsdirektivet kräver att ombildningsplanen granskas av en oberoende sakkunnig. Bestämmelserna om detta är utformade på samma sätt som motsvarande bestämmelser om granskning vid gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar. I avsnitt 4.6.5 har vi föreslagit att denna granskning i svensk rätt ska anförtros en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. De skäl som talar för detta gör sig också gällande vid en gränsöverskridande ombildning.

Den svenska regleringen av gränsöverskridande fusioner innehåller en bestämmelse om att granskningen även kan överlämnas till en av behörig myndighet utsedd ”gemensam sakkunnig”. Direktivets reglering av gränsöverskridande ombildningar innehåller ingen sådan möjlighet. Denna skillnad beror på att det vid ombildningar endast är ett bolag som genomför det gränsöverskridande förfarandet.

Vi föreslår följaktligen att granskningen alltid ska utföras av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag.

Direktivet förutsätter att granskningen utmynnar i en särskild rapport. I aktiebolagslagen bör därför klargöras att revisorn ska avge ett yttrande över sin granskning.

En särskild fråga är vilka handlingar som revisorn ska granska. Enligt direktivets ordalydelse är det ombildningsplanen som ska granskas (jfr artikel 86f.1). Motsvarande gäller i fråga om gränsöverskridande fusioner; granskningen ska avse fusionsplanen (jfr artikel 125.2). Vid gränsöverskridande fusioner gäller emellertid enligt svensk rätt att också styrelsens redogörelse ska underställas revisorns granskning. Vi har föreslagit att denna ordning ska bestå.

Det är enligt vår mening lämpligt att revisorsgranskning vid en gränsöverskridande ombildning har i princip samma omfattning som vid en gränsöverskridande fusion. Även vid en gränsöverskridande ombildning ankommer det på revisorn att yttra sig över de metoder som har använts för att bestämma det inlösenbelopp som anges i ombildningsplanen. Dessa metoder ska styrelsen uttala sig om i redogörelsen och det är då lämpligt att styrelsens uttalanden kommer

under revisorns granskning.¹⁰ Till detta kommer att en revisorsgranskning av styrelsens redogörelse innebär en viktig kvalitetssäkring av ett dokument som kan vara av stor betydelse för framför allt aktieägare och arbetstagare. Ett krav på att styrelsens redogörelse ska blir föremål för revisorsgranskning strider enligt vår mening inte heller mot direktivet.

Vad gäller granskningens omfattning går det knappast att reglera detta närmare i författning. Det bör lämnas till praxis såsom den utvecklas inom ramen för god revisions sed (se även under nästa rubrik).

En särskild fråga är om det någon gång bör vara möjligt att avstå från revisorsgranskning. Direktivet tillåter medlemsstaterna att undanta enmansbolag från tillämpningen av bestämmelserna. Samma undantag finns i direktivets regelverk avseende gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar. I avsnitt 4.6.3 har vi gjort bedömningen – såvitt gäller gränsöverskridande fusioner – att undantagsmöjligheten inte bör utnyttjas. Vi gör samma bedömning när det gäller gränsöverskridande ombildningar.

Enligt direktivet ska det inte heller krävas någon revisorsgranskning eller något revisorsyttrande om samtliga aktieägare har samtyckt till det (jfr artikel 86f.3). Detta överensstämmer med vad som enligt direktivet gäller vid gränsöverskridande fusioner. Enligt svensk rätt måste emellertid även i denna situation ske en viss granskning i borgenärsskyddssyfte. Detta har motiverats av bl.a. de särskilda risker som en fusion medför för borgenärerna (jfr 23 kap. 11 § andra stycket aktiebolagslagen).

Det står klart att den svenska regleringen måste innehålla en bestämmelse, motsvarande vad som sägs i direktivet, om att en – fullständig – revisorsgranskning inte fordras när aktieägarna är ense om att avstå från den. Frågan är om det i den svenska lagen ändå bör ställas krav på en viss mindre granskning av det slag som gäller vid gränsöverskridande fusioner.

Vid en gränsöverskridande ombildning är riskerna för borgenärerna av ett annat slag än vid fusion. Borgenärernas ställning eller möjlighet att få betalt av det bolag som ska ombildas påverkas inte i sig av ombildningen. Eftersom inte mer än ett bolag kan delta i förfarandet, finns det inte heller några externa faktorer som kan påverka bolagets likviditet eller ekonomiska förhållanden i övrigt.

¹⁰ Jfr artikel 86e.3 a i 2019 års direktiv.

De problem som kan uppstå för ett bolags borgenärer vid en gränsöverskridande ombildning torde i stället framför allt vara relaterade till att den tillämpliga lagstiftningen ändras, t.ex. vad gäller bolagets kapitalskydd och förutsättningarna för indrivning av fordringar. Till detta kommer att det typiskt sett kan vara förenat med vissa svårigheter för borgenärer att tillgodogöra sig innehållet i lagstiftningen i en annan medlemsstat, liksom att använda sig av de verktyg som den staten tillhandahåller.¹¹

Den sortens problem är dock inte möjliga att avvärja genom särskilda krav på revisorsgranskning. De svårigheter för borgenärerna som är hänförliga till en gränsöverskridande ombildning är i stället av sådan karaktär att de lämpligen bör hanteras inom ramen för de allmänna borgenärsskyddsbestämmelser som vi föreslår (för en närmare beskrivning av dessa, se avsnitt 6.8.2).

Vår slutsats blir därmed att om samtliga aktieägare har samtyckt till det, så behöver någon revisorsgranskning inte ske och något yttrande inte heller upprättas. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i lagen.

6.6.3 Revisorsyttrandets innehåll

Vårt förslag: Revisorsyttrandet ska innehålla ett utlåtande om huruvida inlösenbeloppet är adekvat. I yttrandet ska också anges metoderna för att bestämma inlösenbeloppet och anges om dessa metoder är adekvata. Det ska också lämnas uppgifter om eventuella särskilda värderingsproblem. (Jfr artikel 86f.2 första stycket.)

Skälen för förslaget: De krav som direktivet uppställer när det gäller revisorsyttrandets innehåll vid en gränsöverskridande ombildning är principiellt desamma som de krav direktivet uppställer på revisorsyttrandets innehåll vid gränsöverskridande fusioner och delningar. Mot denna bakgrund bör de nya bestämmelserna om revisorsyttrandets innehåll vid gränsöverskridande ombildningar utformas på ett sätt som motsvarar de bestämmelser om revisorsyttrandets innehåll som vi föreslår för gränsöverskridande fusioner och delningar.

¹¹ Jfr även skäl 22 i ändringsdirektivets ingress.

Det innebär att det av den svenska lagtexten gällande revisorsgranskning vid en ombildning behöver framgå de särskilda krav på vad den sakkunnige ska uttala sig om som uppställs i artikel 86f.2 första stycket. Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen anges att revisorn ska uttala sig om den eller de metoder som har använts för att bestämma inlösenbeloppet och om dessa metoder har varit adekvata. Det bör också – i enlighet med direktivet – uppställas ett krav på att yttrandet behandlar eventuella särskilda värderingsproblem.

6.6.4 Revisorns ansvar

Vårt förslag: Revisorn ska omfattas av ett skadeståndsansvar som motsvarar det som gäller för ett bolags revisor enligt 29 kap. 2 § aktiebolagslagen. (Jfr artikel 86s.1.)

Skälen för förslaget: Direktivet ålägger medlemsstaterna att fastställa regler om åtminstone civilrättsligt ansvar för den oberoende sakkunnige (jfr artikel 86s.1). Det kan för svenskt vidkommande åstadkommas genom ett tillägg i 29 kap. 2 § aktiebolagslagen som medför att en revisor som granskar en ombildningsplan m.m. har samma skadeståndsansvar som bolagets revisor (jfr våra överväganden i avsnitt 4.6.6).

6.6.5 Offentliggörandet av revisorsyttrandet

Vårt förslag: Också det revisorsyttrande som har upprättats över ombildningsplanen ska offentliggöras. Bestämmelserna om detta utformas på samma sätt som motsvarande bestämmelser om offentliggörande av revisorsyttrandet vid en gränsöverskridande fusion.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 86g.1 andra stycket får medlemsstaterna kräva att den rapport som en oberoende sakkunnig upprättar i samband med en gränsöverskridande ombildning offentliggörs och görs tillgänglig för allmänheten.

Bestämmelsen överensstämmer med vad som sägs i artikel 123.1, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. Vi har behandlat den frå-

gan i avsnitt 4.6.7 och har där föreslagit att revisorns yttrande offentliggörs genom att det ges in till Bolagsverket i samband med registreringen av fusionsplanen.

Skälen för den bedömning som vi har gjort i avsnitt 4.6.7 har bärkraft även i fråga om revisorsyttranden som avser gränsöverskridande ombildningar. Vi föreslår därför att frågan regleras på motsvarande sätt. Det innebär att revisorsyttrandet ska offentliggöras men att det under vissa förhållanden ska vara möjligt att vid offentliggörandet utelämna konfidentiell information.

6.6.6 Stämmans godkännande (artikel 86h)

6.6.7 2019 års direktiv

Av artikel 86h framgår följande.

Bolagsstämman ska besluta huruvida ombildningsplanen ska godkännas och stiftelseurkunden, om denna finns i ett särskilt instrument, ska anpassas. Dessa beslut får fattas först sedan stämman har tagit del av de rapporter som avses i artiklarna 86e och 86f (styrelsens redogörelse och revisorsyttrandet), yttranden från arbetstagarerna som lämnats i enlighet med artikel 86e och synpunkter som lämnats i enlighet med artikel 86g. (Se punkten 1.) Enligt punkten 2 får stämman förbehålla sig rätten att ställa som villkor för den gränsöverskridande ombildningens genomförande att den uttryckligen bekräftar de närmare bestämmelser som avses i artikel 86l (se punkten 2).

Medlemsstaterna ska säkerställa att det för godkännande av ombildningsplanen och eventuella ändringar av den planen krävs en majoritet på minst två tredjedelar, dock högst nio tiondelar, av de röster som är förenade med de företrädde aktierna eller det företrädde tecknade kapitalet på bolagsstämman. Under alla omständigheter får majoritetströskeln inte vara högre än vad som föreskrivs i nationell rätt för godkännande av gränsöverskridande fusioner. (Se punkten 3).

Om en klausul i ombildningsplanen eller en ändring av stiftelseurkunden för det bolag som ombildas leder till en ökning av en aktieägars ekonomiska förpliktelser gentemot bolaget eller tredje part, får medlemsstaterna under sådana särskilda omständigheter kräva att en sådan klausul eller ändringen av stiftelseurkunden ska godkännas av den berörda aktieägaren, förutsatt att en sådan aktieägare inte kan utöva de rättigheter som fastställs i artikel 86i (punkten 4).

6.6.8 Överväganden

Vårt förslag: Om det har kommit in synpunkter på ombildningsplanen från aktieägare, arbetstagare eller borgenärer till bolaget senast femte arbetsdagen före dagen för bolagsstämman, ska dessa tillhandahållas aktieägarna på stämman. (Jfr artikel 86h.1 och artikel 86g.1 b.)

För stämmans beslut att godkänna ombildningsplanen ska krävas två tredjedelars majoritet av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädde vid stämman, även inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman. (Jfr artikel 86h.3.)

Ett bolag som ska ombildas ska senast vid den stämma som godkänner ombildningsplanen fatta beslut om nödvändiga ändringar av bolagsordningen. (Jfr artikel 86h.1.)

Bolagsstämman i ett bolag som ska ombildas får villkora beslutet att godkänna ombildningsplanen av att en senare stämma godkänner de former som beslutas för arbetstagarnas medverkan i det ombildade bolaget. (Jfr artikel 86h.2.)

Vår bedömning: Den svenska lagstiftaren bör inte utnyttja direktivets möjlighet att kräva att en ekonomiskt betungande klausul i en ombildningsplan eller ändring av stiftelseurkunden för det bolag som ska ombildas ska godkännas av en berörd aktieägare. (Jfr artikel 86h.4.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Föreskrifterna i punkterna 1 och 2 i artikel 86h om formerna för bolagsstämmans godkännande av en ombildningsplan, har sin motsvarighet i de krav som uppställs för gränsöverskridande fusioner. Vi hänvisar här till de överväganden som har redovisats i avsnitt 4.7.

För gränsöverskridande ombildningar fordras således nya bestämmelser som innebär att de synpunkter på ombildningen som har kommit in till bolaget ska tillhandahållas aktieägarna på den stämma som ska ta ställning till ombildningsplanen. Det behövs också en ny paragraf som ger bolagsstämman möjlighet att villkora ett beslut att godkänna ombildningsplanen av att stämman senare godkänner formerna för arbetstagarmedverkan.

I artikel 86h.3 anges vilka majoritetskrav som ska uppställas för bolagsstämmans beslut att godkänna ombildningsplanen. Ett sådant

godkännande ska kräva en majoritet om minst två tredjedelar, dock högst nio tiondelar av de röster som på stämman är förenade med de företrädda aktierna eller det företrädda tecknade kapitalet. Under alla förhållanden får majoritetskravet inte vara högre än det som föreskrivs för gränsöverskridande fusioner i nationell rätt.

Taket för det majoritetskrav som får uppställas är detsamma för gränsöverskridande ombildningar och gränsöverskridande delningar. Direktivet anger däremot inget sådant tak när det gäller gränsöverskridande fusioner.¹²

Ett stämmobeslut om godkännande av en fusions- eller delningsplan är enligt svensk rätt giltigt om det har biträttats av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de angivna rösterna som de aktier som är företrädda vid stämman. Om det finns flera aktieslag i bolaget, ska det sagda tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman (se 23 kap. 17 § första och andra stycket samt 36 § aktiebolagslagen). En motsvarande reglering för stämmans godkännande av en ombildningsplan är väl förenlig med direktivet.

Aktiebolagslagen innehåller emellertid ytterligare en bestämmelse om majoritetskrav, som aktualiseras bl.a. för det fall något av de överlåtande bolagen är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag. I ett sådant fall är det publika aktiebolagets beslut giltigt endast om det har biträttats av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget (jfr 23 kap. 17 § tredje stycket aktiebolagslagen).

Vid fusion gäller alltså ett särskilt strängt majoritetskrav för godkännandet av en fusion som innefattar ett byte av bolagskategori från publikt till privat bolag. Bestämmelsen ska förhindra att ett fusionsförfarande utnyttjas för att kringgå det stränga majoritetskrav som annars gäller för beslut om att ett bolag ska övergå från den publika till den privata bolagskategorin (jfr 26 kap. 6 § aktiebolagslagen). Det mycket högt ställda majoritetskravet syftar således till att skydda minoritetsaktieägarna och motiveras av att ett kategoribyte från publikt till privat bolag medför att aktieägarna går miste om möjligheten att sälja sina aktier på marknaden (jfr 1 kap. 7 § aktiebolagslagen).

Det kan synas naturligt att samma stränga majoritetskrav borde gälla vid ett stämmobeslut om en gränsöverskridande ombildning som innebär att ett svenskt publikt bolag ombildas till en utländsk

¹² Jfr artikel 160h.3 (delningar) och artikel 126 (fusioner).

motsvarighet av ett privat aktiebolag. Direktivet ger emellertid inte utrymme för detta.

De alternativ som står till förfogande är att införa ett generellt krav om två tredjedelars majoritet, att införa ett generellt krav om nio tiondelars majoritet eller att, som för fusioner, införa differentierade krav om dels två tredjedelars majoritet att gälla generellt och, för det fall ombildningen innefattar ett sådant kategoribyte av bolag, kräva nio tiondelars majoritet.

Det tak som direktivet uppställer kan medför ett försämrat aktieägarskydd på så sätt att en minoritetsaktieägare inte har möjlighet att förhindra en gränsöverskridande ombildning som innefattar ett kategoribyte av bolaget. Detta kompenseras emellertid av den inlösenrätt som tillkommer varje aktieägare som vid stämman motsätter sig att bolaget godkänner ombildningsplanen (jfr avsnitt 6.7.2). Vid en ombildning som innefattar ett kategoribyte – liksom vid andra ombildningar – är det således alltid möjligt för den enskilde aktieägaren att rösta mot förslaget om godkännande och att därefter få sina aktier inlösta av bolaget. Detta talar för att avstå från att införa ett differentierat majoritetskrav.

I sammanhanget bör noteras att inlösenbeloppet för en aktie ska beräknas utifrån dess värde före bolagets tillkännagivande av det förestående ombildningsförfarandet. Det innebär att om ett bolag ska genomföra en gränsöverskridande ombildning som för med sig att aktierna i bolaget förändras från att vara omsättningsbara på marknaden till att inte vara det, så ska inlösenbeloppet beräknas med hänsyn till det värde som aktierna har såsom omsättningsbara.

Även de gränsdragningsproblem som kan uppstå om vilket majoritetskrav som är tillämpligt i det enskilda fallet talar för att avstå från ett differentierat majoritetskrav; det får förmodas att det inte alltid är uppenbart hur den utländska bolagsform, till vilket aktiebolaget ska ombildas, ska kategoriseras.

Vi föreslår därför att det införs ett enhetligt majoritetskrav, tillämpligt oavsett omständigheterna i det enskilda fallet. Systematiska skäl talar för att majoritetskravet bör motsvara vad som normalt gäller vid bolagsordningsändringar, fusioner och delningar, dvs. två tredjedelars majoritet. Majoritetskravet bör tillämpas inom varje särskilt aktieslag.

Enligt artikel 86h.4 får medlemsstaterna r uppställa krav på att en aktieägare under vissa särskilda förhållanden ska lämna sitt särskilda

godkännande till ombildningen. En motsvarande bestämmelse finns i regleringen av gränsöverskridande delningar (jfr artikel 160h.4). I avsnitt 5.8.3 har vi kommit fram till att den artikeln inte bör genomföras i svensk rätt. De överväganden som vi har gjort i det avsnittet gör sig gällande även vid gränsöverskridande ombildningar.

Vi föreslår därför inte någon svensk bestämmelse som motsvarar artikel 86h.4.

6.7 Aktieägarskydd (artikel 86i)

6.7.1 2019 års direktiv

Artikel 86i gäller skydd av aktieägare och innebär i huvudsak följande.

Punkten 1: Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone de aktieägare i ett bolag som röstade emot ett godkännande av ombildningsplanen har rätt att avyttra sina aktier i utbyte mot en adekvat kontantersättning på de villkor som anges i punkterna 2–5. Medlemsstaterna får föreskriva att denna rätt ska gälla även andra aktieägare i bolaget.

Medlemsstaterna får kräva att en uttrycklig invändning mot ombildningsplanen, aktieägars avsikter att utöva sin rätt att avyttra sina aktier, eller båda, ska dokumenteras på lämpligt sätt, senast vid den bolagsstämma som avses i artikel 86h. Som sådan dokumentation får tillåtas registrering av en invändning mot ombildningsplanen.

Punkten 2: Medlemsstaterna ska fastställa den tidsfrist inom vilken aktieägarna enligt punkten 1 måste anmäla till bolaget att de har beslutat att utöva rätten att avyttra sina aktier. Fristen får inte vara längre än en månad från stämman. Det ska säkerställas att bolagen anger en elektronisk adress för mottagande av denna anmälan.

Punkten 3: Medlemsstaterna ska fastställa den tidsfrist inom vilken den kontantersättning som anges i ombildningsplanen ska betalas. Fristen får inte löpa ut senare än två månader efter den dag då den gränsöverskridande ombildningen får verkan enligt artikel 86q.

Punkten 4: Medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägare, som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier men om anser att den erbjudna kontantersättningen inte är korrekt fastställd, har rätt att begära ytterligare kontantersättning vid behöriga myn-

digheter eller organ som är bemyndigade enligt nationell rätt. En tidsfrist ska fastställas för sådan begäran.

Medlemsstaterna får föreskriva att det slutliga beslutet att ge ytterligare kontantersättning ska gälla alla aktieägare i bolaget som har anmält sitt beslut att utöva rätten att avyttra sina aktier i enlighet med punkt 2.

Punkten 5: Medlemsstaterna ska säkerställa att lagstiftningen i utgångsmedlemsstaten reglerar de rättigheter som avses i punkterna 1–4 och att utgångsmedlemsstaten har exklusiv behörighet när det gäller att lösa eventuella tvister som rör dessa rättigheter.

6.7.2 Överväganden

Vårt förslag: Aktieägare i ett bolag som ska genomföra en gränsöverskridande ombildning ska under vissa förutsättningar ha rätt att få sina aktier inlösta av bolaget i utbyte mot ett inlösenbelopp. En förutsättning för detta ska vara att aktieägaren vid stämman har röstat emot ett godkännande av ombildningsplanen. En aktieägare som vill utnyttja denna rätt till inlösen ska anmäla detta till bolaget inom en månad från dagen för stämman. (Jfr artikel 86i.1 och 2.)

En aktieägare som vill ha ytterligare ersättning för de aktier som löses in ska väcka talan om sådan ersättning vid allmän domstol. Talan ska väckas inom tre månader från det att ombildningen fick verkan. (Jfr artikel 86i.4.)

Skälen för förslaget: Artikel 86i om aktieägares rätt att ”avyttra” sina aktier, dvs. att få sina aktier inlösta, har i allt väsentligt sin motvarighet i bestämmelserna i artikel 126a.1–4 i direktivets bestämmelser om inlösen av aktier i samband med gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.8.2). De smärre skillnader som finns är relaterade till de bolagsrättsliga särdragen i ombildnings- respektive fusionsförfarandena. Vi anser att bestämmelserna för de båda slagen av förfaranden i princip bör utformas på samma sätt.

Det nya regelverket för gränsöverskridande ombildningar bör alltså tillföras bestämmelser om aktieägares rätt att få sina aktier inlösta som väsentligen överensstämmer med vad vi har föreslagit i fråga om gränsöverskridande fusioner. Det innebär *att* en sådan rätt

ska tillkomma aktieägare som röstar mot ett godkännande av ombildningsplanen och framställer sin begäran om inlösen inom en månad från stämman, att inlösenbeloppet i första hand ska bestämmas i enlighet med vad som anges i ombildningsplanen och att aktieägaren ska kunna väcka talan om ytterligare ersättning inom en tidsfrist om tre månader från det att ombildningen fick verkan.

Enligt artikel 86i.5 – som har sin sakliga motsvarighet för gränsöverskridande fusioner i artikel 126a.5 – ska medlemsstaterna säkerställa exklusiv behörighet i utgångsmedlemsstaten när det gäller att lösa eventuella tvister som rör de rättigheter som i enlighet med punkterna 1–4 har införlivats i svensk rätt. Detta torde för ombildningar innebära att svensk lag måste säkerställa att aktieägarna har tillgång till en instans för prövning av tvister av detta slag när ett svenskt aktiebolag ska ombildas till en utländsk juridisk person, dvs. när Sverige är ombildningens utgångsmedlemsstat.

Enligt vårt förslag under punkten 4 ovan ska allmän domstol vara behörigt forum för de anspråk som aktieägare enligt den punkten ska vara berättigade att rikta mot det bolag som ska ombildas. Av allmänna forumregler följer dessutom att en civilrättslig talan mot ett aktiebolag ska väckas vid allmän domstol, nämligen vid den domstol där bolagets styrelse har sitt säte. I ett svenskt bolag ska styrelsen alltid ha sitt säte inom Sverige. Det kommer därmed alltid att finnas en svensk domstol som kan pröva en talan om kontanterättning riktad mot ett svenskt bolag som ska genomföra en gränsöverskridande ombildning.

Vad gäller aktieägare i ett utländskt bolag som är under ombildning till ett svenskt bolag kommer deras rätt att föra talan att regleras i lagstiftningen i utgångsmedlemsstaten, dvs. det utländska bolagets hemland.

Vår slutsats är därmed att svensk rätt redan uppfyller de krav som artikel 86i.5 uppställer.

6.8 Borgenärsskydd (artikel 86j)

6.8.1 2019 års direktiv

Artikel 86j handlar om borgenärsskydd. I artikeln anges i huvudsak följande.

Punkten 1: Medlemsstaterna ska på ett betryggande rätt skydda rättigheterna för de borgenärer som har fordringar som uppkommit före offentliggörandet av utbildningsplanen och som inte var förfallna till betalning vid offentliggörandet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer som inte är nöjda med de skyddsåtgärder som erbjuds i utbildningsplanen (jfr artikel 86d f) hos en behörig myndighet får ansöka om betryggande skyddsåtgärder inom tre månader efter offentliggörandet av utbildningsplanen (jfr artikel 86g). Borgenärerna ska därvid på ett trovärdigt sätt visa att den gränsöverskridande utbildningen medför att deras fordringar riskerar att inte tillgodoses och att inga betryggande skyddsåtgärder har erhållits från bolaget.

Punkten 2: Medlemsstaterna får kräva att bolagets förvaltnings- eller ledningsorgan lämnar en förklaring som korrekt återspeglar bolagets aktuella ekonomiska ställning. I så fall ska följande gälla beträffande förklaringen. Den ska avse förhållandena per en viss tidpunkt som inte får infalla tidigare än en månad innan förklaringen offentliggörs. I förklaringen ska förvaltnings- eller ledningsorganet ange att det, på grundval av den information som är tillgänglig för det på dagen för förklaringen och efter att ha gjort rimliga undersökningar, inte känner till någon anledning till att bolaget, efter att utbildningen fått verkan, inte skulle kunna fullgöra sina skyldigheter vid den tidpunkt då dessa ska fullgöras. Förklaringen ska offentliggöras tillsammans med utbildningsplanen enligt artikel 86g.

Punkten 3: Punkterna 1 och 2 ska inte påverka tillämpningen av lagstiftningen i utgångsmedlemsstaten om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldigheter eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ.

Punkten 4: Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer vars fordringar har uppkommit före offentliggörandet av utbildningsplanen kan väcka talan mot bolaget även i utgångsmedlemsstaten inom två år från den dag då utbildningen fått verkan, utan att det påverkar tillämpningen av de regler om domstols behörighet som följer av unionsrätten eller av nationell rätt eller av ett avtal. Möjlig-

heten att väcka sådan talan ska vara ett komplement till andra regler i fråga om domstols behörighet som är tillämpliga enligt unionsrätten.

I skäl 24 i ändringsdirektivets ingress görs ett uttalande som anknyter till punkten 4. Enligt detta bör de borgenärer som ingått ett affärsförhållande med bolaget innan det hade offentliggjort sin avsikt att genomföra en gränsöverskridande ombildning ges ett tillräckligt skydd. Borgenärer som ska skyddas kan inbegripa nuvarande och tidigare arbetstagare med intjänade pensionsrättigheter och personer som mottar tjänstepensionsförmåner. Utöver de allmänna regler som fastställs i den s.k. Bryssel I-förordningen¹³, bör medlemsstaterna föreskriva att sådana borgenärer har rätt att framställa ett fordringsanspråk i utgångsmedlemsstaten under en period på två år efter det att en gränsöverskridande ombildning fått verkan. Den tvååriga skyddsperiod som direktivet föreskriver bör inte påverka nationell rätt som fastställer preskriptionstider för fordringar.

6.8.2 Överväganden

Vårt förslag: Skyddet för borgenärer vid gränsöverskridande ombildningar utformas på samma sätt som skyddet för borgenärer vid gränsöverskridande fusioner. (Jfr artikel 86j.1.)

Bolaget ska underrätta sina borgenärer om beslutet att godkänna en ombildningsplan. Borgenärerna ska ha rätt att motsätta sig en ansökan om tillstånd att verkställa ombildningsplanen under tre månader från dagen för offentliggörandet av ombildningsplanen. Bolagsverket ska kalla borgenärerna. (Jfr artikel 86j.1 andra stycket.)

Om en borgenär som har motsatt sig ombildningen lämnar trovärdiga uppgifter om att ombildningen innebär en risk för borgenärens fordringar och bolaget inte ställer betryggande säkerhet, ska ansökan om tillstånd till ombildningen avslås. (Jfr artikel 86j.1 andra stycket.)

Bolagets borgenärer ska under vissa förutsättningar ha rätt att väcka talan mot bolaget i Sverige under två år efter det att bolaget har ombildats till en utländsk juridisk person. (Jfr artikel 86j.4.)

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger att ställa krav på att styrelsen ska upprätta en solvensförklaring bör inte utnyttas. (Jfr artikel 86j.2.)

Skälen för förslaget och bedömningen: Direktivets föreskrifter om borgenärsskydd vid gränsöverskridande ombildningar motsvarar i allt väsentligt vad som ska gälla vid gränsöverskridande fusioner. Det är mot den bakgrunden naturligt att de svenska bestämmelserna om borgenärsskydd vid ombildningar bör utformas på i huvudsak samma sätt och följa den systematik som vi har föreslagit i fråga om gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.9).

I det följande behandlas vissa särskilda frågor mot bakgrund av de enskilda punkterna i artikel 86j och ombildningsförfarandets särdrag.

I artikel 86j.1 klargörs att medlemsstaterna ska skydda borgenärer med fordringar som har uppkommit, men inte förfallit till betalning, före offentliggörandet av ombildningsplanen. Dessa borgenärer ska ha rätt att, om de inte är nöjda med de skyddsåtgärder som bolaget har erbjudit i ombildningsplanen (t.ex. garantier och utfästelse, jfr artikel 86d f), inom en tremånadersfrist ansöka om ”betryggande säkerhetsåtgärder” hos en behörig myndighet.

Den sakliga innebörden i detta är densamma som i motsvarande bestämmelser för gränsöverskridande fusioner (jfr artikel 126b.1). Hur dessa bestämmelser enligt vår mening ska komma till uttryck i svensk rätt har vi redovisat i avsnitt 4.9.3 och 4.9.4. Det är naturligt att genomföra direktivets bestämmelser om borgenärsskydd i samband med gränsöverskridande ombildningar på samma sätt. När det gäller den närmare utformningen av regelverket och motiven för denna hänvisar vi till avsnitt 4.9.3 och 4.9.4.

Enligt artikel 86j.2 har medlemsstaterna möjlighet att kräva att styrelsen i det bolag som ska ombildas avger en ”solvensförklaring” med visst innehåll som i så fall ska offentliggöras tillsammans med ombildningsplanen. Detta överensstämmer med vad som anges i direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner (jfr artikel 126b.2). Vi har i avsnitt 4.9.5 redogjort för vår bedömning att det inte bör införas något krav på solvensförklaring såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. Det finns inte anledning till någon annan bedömning när det gäller krav på solvensförklaring inför en gränsöverskridande ombildning.

I artikel 86j.3 klargörs att punkterna 1 och 2 inte ska påverka tillämpningen av lagstiftning om fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldighet eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ.

Någon svensk författningsreglering med anledning av detta torde inte krävas.

Av artikel 86j.4 följer att det ska gå att väcka talan vid svensk domstol mot ett tidigare svenskt bolag, trots att bolaget ombildats till ett utländskt bolag. En förutsättning för detta är att talan avser fordringar som har uppkommit före offentliggörandet av ombildningsplanen. Talan ska i så fall kunna väckas vid svensk domstol under två år från den dag då ombildningen fick verkan. Denna möjlighet ska ses som ett komplement till andra regler om domstols behörighet som följer av unionsrätten och inte påverka den behörighet för domstol som följer av unionsrätten, nationell rätt eller ett avtal.

Med hänsyn till den nu angivna direktivbestämmelsen måste det införas en ny processrättslig bestämmelse som ger bolagets borgenärer rätt att väcka talan mot bolaget i Sverige, trots att bolaget inte längre har sitt säte där.

6.9 Information till och samråd med arbetstagare (artikel 86k)

6.9.1 Arbetstgares rätt till information och samråd enligt gällande rätt

Vi har i avsnitt 4.10 redogjort för hur både aktiebolagslagen och lagen (2008:9) om arbetstgares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen) innehåller bestämmelser som syftar till att säkra arbetstgarnas och deras företrädares tillgång till den information som behövs för att de ska kunna tillvarata sina rättigheter vid gränsöverskridande fusioner. Eftersom det i dag inte finns något regelverk om gränsöverskridande ombildningar, saknas det motsvarande bestämmelser om arbetstgares insyn vid sådana förfaranden. I avsnitt 7 föreslår vi emellertid att medverkandelagen ska göra tillämplig även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Den redogörelse vi har lämnat i avsnitt 7.2.4 för medverkandelagens bestämmelser om information

och samråd vid gränsöverskridande förfaranden blir därmed relevant även i fråga om gränsöverskridande ombildningar.

6.9.2 2019 års direktiv

Genom 2019 års direktiv införs tre nya artiklar med sinsemellan överensstämmande innehåll; artikel 126c för gränsöverskridande fusioner, artikel 160k för gränsöverskridande delningar och artikel 86k för gränsöverskridande ombildningar. I artiklarna regleras, med vissa språkliga skillnader som är anpassade efter respektive gränsöverskridande förfarande, information till och samråd med arbetstagare. I avsnitt 4.10.2 har vi redovisat innehållet i artikel 126c som reglerar förfarandet för gränsöverskridande fusioner. För en närmare beskrivning av den i princip likalydande artikel 86k hänvisas till det avsnittet.

6.9.3 Överväganden

Vår bedömning: Med de förslag som vi har lämnat om vad en utbildningsplan och en styrelseredogörelse ska innehålla vid en gränsöverskridande ombildning motsvarar svensk rätt de krav som följer av artikel 86k i direktivet.

Skälen för bedömningen: I avsnitt 4.10.3 har vi konstaterat att bestämmelserna i medbestämmandelagen innebär att en arbetsgivare fortlöpande ska hålla arbetstagarna, genom deras arbetstagarorganisationer, informerade om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt och att vi bedömer att regelverket därför lever upp till direktivets krav på att arbetstagare ska hållas informerade även innan fusionsplanen upprättats och förhandlingsdelegationen inrättats. Motsvarande gäller således även innan en utbildningsplan har upprättats.

På samma sätt som vid en gränsöverskridande fusion kommer de uppgifter som enligt vårt förslag ska lämnas i en utbildningsplan om bl.a. formerna för medverkan att bidra till att arbetstagarna kan involveras i det fortsatta förfarandet. Genom att – såsom vi föreslår i avsnitt 7 – medverkandelagen görs tillämplig även vid gränsöver-

skridande ombildningar kommer det bolag som ska ombildas att vara skyldigt att informera om hur ombildningen fortskrider och om förändringar inom företagsgruppen som kan påverka sammansättningen av förhandlingsdelegationen.¹⁴

Genom 23 § medverkandelagen blir bolaget vidare skyldigt att informera förhandlingsdelegationen på arbetstagarsidan om förekomsten och omfattningen av medverkan i det ombildade bolaget och om planerna för det gränsöverskridande förfarandet. Bolaget måste också informera om hur genomförandet fortskrider till dess att ombildningen har registrerats. Denna informationsskyldighet kommer att gälla oavsett om bolaget självt avser att genomföra förhandlingar eller ej.¹⁵

Som redan har konstaterats i avsnitt 4.10.1 innehåller aktiebolagslagen inte några bestämmelser som anger *innehållet* i rätten till medverkan. Utifrån våra förslag kommer lagen emellertid att innehålla flera bestämmelser om att arbetstagarna ska tillhandahållas information om sin rätt till medverkan.

Artikel 86k överensstämmer i sak med artikel 126c. Båda artiklarna innebär att 2017 års direktiv kopplas till ett antal särskilda direktiv som reglerar principerna för rätten till medverkan enligt medlemsstaternas nationella lagstiftningar.¹⁶ Hur dessa principer har genomförts i svensk lagstiftning har vi redogjort för i avsnitt 4.10.3. Denna lagstiftning får genomslag även vid gränsöverskridande ombildningar.

Mot denna bakgrund – och då våra förslag till bestämmelser om information och samråd vid gränsöverskridande ombildningar motsvarar vad som gäller vid gränsöverskridande fusioner – bedömer vi att svensk rätt kommer att leva upp till de krav som uppställs i artikel 86k.

¹⁴ Jfr prop. 2007/08:20 s. 111.

¹⁵ Se avsnitt 7.3.5.

¹⁶ Se avsnitt 4.10.2 och 4.10.3.

6.10 Myndighetskontrollen av ombildningen och utfärdandet av ombildningsintyg (artikel 86m och 86n)

6.10.1 2019 års direktiv

En gränsöverskridande ombildning berör, på samma sätt som en gränsöverskridande fusion eller en gränsöverskridande delning, mer än en medlemsstat. Det innebär att förfarandet måste samordnas mellan myndigheterna i de berörda staterna. Enligt vad som sägs i artikel 86c ska lagstiftningen i utgångsmedlemsstaten reglera de delar som ska fullgöras för att erhålla ombildningsintyget (se artikel 86m och 86n nedan), medan lagstiftningen i destinationsmedlemsstaten ska reglera de delar som ska fullgöras efter det att ombildningsintyget har erhållits (se artikel 86o och 86p i nästföljande avsnitt).

Ombildningsintyg

Artikel 86m lyder i huvudsak enligt följande.

Medlemsstaterna ska enligt punkten 1 *första stycket* utse en domstol, notarius publicus eller en eller flera andra myndigheter som ska vara behörig – ”den behöriga myndigheten” – att kontrollera huruvida gränsöverskridande ombildningar är lagenliga med avseende på de delar av förfarandet som regleras av utgångsmedlemsstatens lagstiftning. Den behöriga myndigheten ska också utfärda ett ombildningsintyg som anger att alla relevanta villkor är uppfyllda och att alla förfaranden och formaliteter i utgångsmedlemsstaten har fullgjorts.

Ett sådant fullgörande av förfaranden och formaliteter kan enligt *punkten 1 andra stycket* bestå av fullgörande av eller ställande av säkerhet för betalningsskyldighet eller andra skyldigheter gentemot offentliga organ, eller uppfyllande av särskilda sektorsspecifika krav, inbegripet ställande av säkerhet för skyldigheter som uppstår till följd av pågående förfaranden.

Enligt *punkten 2* ska medlemsstaterna säkerställa att bolagets ansökan om att erhålla ett ombildningsintyg åtföljs av vissa handlingar, däribland ombildningsplanen, styrelsens redogörelse (med eventuellt bifogat yttrande), den oberoende sakkunniges rapport samt eventuella synpunkter som lämnats i enlighet med artikel 86g.1. Ansökan

ska också åtföljas av uppgifter om bolagsstämmans godkännande enligt artikel 86h.

Punkten 3 ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att ansökan därutöver åtföljs av ytterligare uppgifter, särskilt uppgifter om (1) antalet arbetstagare vid tidpunkten för upprättandet av utbildningsplanen, (2) förekomsten av dotterbolag och deras respektive geografiska belägenhet och (3) bolagets fullgörande av skyldigheter gentemot offentliga organ. Vid tillämpningen av punkten 3 får de behöriga myndigheterna begära dessa uppgifter från andra berörda myndigheter, om de inte har tillhandahållits av bolaget.

Enligt *punkten 4* ska medlemsstaterna säkerställa att ansökan och åtföljande uppgifter och handlingar kan göras online.

Den behöriga myndigheten i utgångsmedlemsstaten ska, enligt *punkten 5*, kontrollera att utbildningsplanen innefattar information om de förfaranden genom vilka bestämmelserna om arbetstagarnas medverkan enligt artikel 86l fastställs och om eventuella alternativ när det gäller sådana bestämmelser.

Enligt *punkten 6* ska den behöriga myndigheten också undersöka de handlingar och uppgifter som lämnats till den behöriga myndigheten i enlighet med punkterna 2 och 3. Den ska vidare, i relevanta fall, granska upplysningar från bolaget om att det förfarande som avses i artikel 86l.3 och 86l.4 – som gäller arbetstagarnas medverkan – har inletts.

Av *punkten 7* framgår att den kontroll som avses i punkten 1 ska utföras inom tre månader från den dag då myndigheten tog emot handlingarna och uppgifterna om bolagsstämmans godkännande av utbildningen. Om utbildningen uppfyller alla relevanta villkor och alla nödvändiga förfaranden och formaliteter har fullgjorts ska myndigheten utfärda ett utbildningsintyg. I motsatt fall ska myndigheten inte utfärda något intyg samt underrätta bolaget om skälen för detta. I det senare fallet får dock myndigheten ge bolaget möjlighet att uppfylla de relevanta villkoren eller att fullgöra förfarandena eller formaliteterna inom en rimlig tidsperiod.

Enligt *punkten 8* ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten inte utfärdar något utbildningsintyg om det i enlighet med nationell lagstiftning fastställs att en gränsöverskridande utbildning genomförs för otillbörliga, bedrägliga eller kriminella ändamål som leder till att unionsrätten eller nationell rätt kringgås eller som syftar till detta. Hur denna kontroll ska gå till utvecklas närmare

i *punkten 9*. Av den punkten framgår att myndigheten, om den i samband med kontrollen enligt *punkten 1*, har särskild misstanke om att ombildningen genomförs för sådant ändamål som anges i *punkten 8* ska den beakta relevanta sakförhållanden och omständigheter, till exempel sådana som myndigheten har fått kännedom om vid samråd med andra myndigheter. Bedömningen ska göras från fall till fall genom ett förfarande som regleras i nationell lagstiftning.

Den tremånadersfrist som anges i *punkten 7* är inte absolut. Dels får fristen förlängas med ytterligare tre månader om bedömningen enligt *punkterna 8* och *9* gör det nödvändigt att beakta ytterligare uppgifter eller göra ytterligare utredningar (se *punkten 10*). Dels synes direktivet lämna utrymme för ytterligare överskridanden av tidsfristen. I *punkten 11* sägs nämligen att om det på grund av det gränsöverskridande förfarandets komplexitet inte är möjligt att genomföra bedömningen inom de tidsfrister som anges i *punkterna 7* och *10* ska den sökande underrättas om skälen för dröjsmålet innan tidsfristerna löper ut.

Enligt *punkten 12* ska medlemsstaterna säkerställa att den behöriga myndigheten får samråda med andra relevanta myndigheter som är behöriga på de olika områden som berörs av ombildningen. Medlemsstaterna ska också säkerställa att den behöriga myndigheten från de andra myndigheterna och från bolaget erhåller de uppgifter och handlingar som behövs för att kontrollera ombildningens lagenlighet inom ramen för de förfaranden som fastställs i nationell rätt. För bedömningen får den behöriga myndigheten anlita en oberoende sakkunnig.

Överföringen av ombildningsintyget

Artikel 86n reglerar hur överföringen av ombildningsintyget från myndigheten i den utfärdande staten, till myndigheten i den mottagande staten ska gå till.

Enligt artikel 86n.1 ska medlemsstaterna säkerställa att ombildningsintyget delas med de myndigheter som avses i artikel 86o.1 genom systemet för sammankoppling av register och att ombildningsintyget finns tillgängligt genom samma system. Tillgången till ombildningsintyget ska vara kostnadsfri för dessa myndigheter och för registren (se artikel 86n.2).

6.10.2 Tillståndsprövning och utbildningsintyg

Vårt förslag: Ett bolag som ska ombildas ska ansöka om tillstånd till verkställande av utbildningsplanen hos Bolagsverket. Om ansökan beviljas, ska Bolagsverket utfärda ett utbildningsintyg. (Jfr artikel 86m.1.)

Skälen för förslaget: En gränsöverskridande utbildning berör två olika medlemsstater, något som ställer särskilda krav på samordning mellan medlemsstaternas myndigheter och som kräver en tydlig struktur när det gäller vilken prövning som ska ske i respektive stat. Direktivets bestämmelser om utbildningsintyg syftar, liksom bestämmelserna om fusionsintyg och delningsintyg, till att säkerställa denna samordning.

Artikel 86m motsvarar fullt ut det som i direktivet föreskrivs om fusionsintyg (jfr artikel 127).

Den nya svenska reglering som fordras för att reglera det närmare förfarande och laglighetskontroller som ska utföras i Sverige inför utfärdandet av ett svenskt utbildningsintyg (dvs. när ett svenskt aktiebolag ska ombildas till en utländsk juridisk person) kan således med hänsyn till direktivets föreskrifter och bör av systematiska skäl utformas på samma sätt som för gränsöverskridande fusioner.

För våra överväganden om det närmare genomförandet av en reglering som rör det svenska förfarandet inför utfärdandet av ett utbildningsintyg, hänvisar vi till de överväganden som har presenterats i avsnitt 4.11.3. Innehållet i artikel 86m motsvarar i sin helhet innehållet i den motsvarande artikeln för gränsöverskridande fusioner (artikel 127) och bör genomföras i svensk rätt på samma sätt.

Det sagda innebär följande.

Sedan bolaget har ansökt om tillstånd att verkställa utbildningsplanen bör Bolagsverket inledningsvis göra en laglighetskontroll av utbildningen. Inom ramen för denna bör också den "otillbörlighetsprövning" som vi behandlar nedan göras. Om både laglighetsprövningen och otillbörlighetsprövningen utfaller positivt, bör Bolagsverket utfärda kallelse på bolagets borgenärer. Om någon av borgenärerna motsätter sig utbildningen, bör frågan hänskjutas till allmän domstol som då ska göra den borgenärsskyddsprövning som vi har berört ovan i avsnitt 6.8.2. Om ingen av borgenärerna motsätter sig utbildningen eller om domstolsprövningen utfaller till bolagets fördel, ska Bolags-

verket utfärda ett ombildningsintyg som en bekräftelse på att alla nödvändiga formaliteter på svensk sida är uppfyllda.

6.10.3 Det underlag som bolaget ska tillhandahålla i tillståndsärendet.

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande ombildning ska ett bolag som ansöker om tillstånd att verkställa ombildningsplanen bifoga kopior av följande handlingar: ombildningsplanen, styrelsens redogörelse, revisorsyttrandet (som huvudregel), eventuella synpunkter som kommit in från bolagets intressenter samt protokollet från den stämma som godkänt ombildningsplanen. (Jfr artikel 86m.2.) Vidare ska till söknan fogas *dels* information om huruvida bolaget har inlett ett förfarande som i Sverige avses i lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m., *dels* ett intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats. (Jfr artikel 86m.6 b och artikel 86j.1.)

Vår bedömning: Den möjlighet som direktivet ger att kräva in särskilda uppgifter från ett bolag som ansöker om tillstånd att verkställa ombildningsplanen än vad direktivet kräver, bör inte utnyttjas. (Jfr artikel 86m.3.) Bolagsverket bör dock ha möjlighet att infordra de ytterligare uppgifter som det behöver för prövningen av ansökan.

Skälen för förslaget och bedömningen: Av direktivet följer att bolagets ansökan ska åtföljas av de handlingar som räknas upp i artikel 86m.2 samt av den information om arbetstagarnas medverkan som sägs i artikel 86m.5. Bestämmelser med denna innebörd bör tas in i aktiebolagslagen.

Vi bedömer det också som lämpligt att bolaget till ansökan fogar ett intyg från bolagets styrelse eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats i enlighet med vad som föreskrivs om det. Ett sådant krav finns i regelverket för gränsöverskridande fusioner och anknyter till det etablerade svenska systemet för skydd av bolagets borgenärer. Vi har tidigare bedömt att det svenska borgenärsskyddssystemet bör bestå i sina huvuddrag och att

det av systematiska skäl är motiverat att ha en likartad reglering av de gränsöverskridande förfarandena, inom ramen för det allmänna borgenärsskydd som medlemsstaterna enligt direktivet ska tillhandahålla (jfr artikel 86j.1 och avsnitt 6.8.2 om borgenärsskydd).

I avsnitt 4.11.4 har vi behandlat frågan om den svenska lagstiftaren bör utnyttja den möjlighet som direktivet ger att kräva att bolaget ger in vissa ytterligare handlingar. Såsom vi har redovisat där anser vi att den möjligheten inte bör utnyttjas men att detta inte bör utesluta att Bolagsverket infordrar de ytterligare uppgifter som verket anser sig behöva för sin prövning. Vi gör samma bedömning i fråga om det underlag som ska tillhandahållas Bolagsverket inför en gränsöverskridande utbildning.

6.10.4 Otillbörlighetsprövningen

Vårt förslag: En ansökan om tillstånd till verkställande av utbildningsplanen ska avslås om utbildningen bedöms ha ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller EU-rätt.

Som underlag för bedömningen av denna fråga ska Bolagsverket inhämta – eller ha möjlighet att inhämta – upplysningar från andra myndigheter, däribland Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten. För att trygga Bolagsverkets behov av information införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet. (Jfr artikel 86m.8 och 86m.9.)

Skälen för förslaget: Liksom i fråga om gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar förutsätter ändringsdirektivet att det i samband med kontrollen av en gränsöverskridande utbildning görs en särskild ”otillbörlighetsprövning”. Vi har i avsnitt 4.11.5 redovisat hur denna bör utformas inför en gränsöverskridande fusion. Vi föreslår att samma ordning ska gälla vid gränsöverskridande utbildningar.

Det innebär i huvudsak följande. I det nya 24 a kap. aktiebolagslagen tas det in ett uttryckligt förbud mot gränsöverskridande utbildningar som har ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller som på annat sätt syftar till att kringgå svensk rätt eller unionsrätt. Om Bolagsverket vid prövningen av ansökan om tillstånd att

verkställa ombildningsplanen bedömer att ombildningen står i strid med det förbudet, ska ansökan avslås. Som underlag för sin bedömning ska Bolagsverket regelmässigt inhämta yttranden från Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten. Bolagsverket ska även kunna ta in yttranden från andra myndigheter. För att trygga informationsflödet till Bolagsverket införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet i aktiebolagsförordningen.

6.10.5 Tidsfrister för prövningen

Vårt förslag: Ombildningsintyget ska som huvudregel utfärdas inom tre månader från dagen för bolagets ansökan om tillstånd till verkställande av ombildningsplanen. Handläggningstiden ska dock kunna förlängas om det på grund av ärendets komplexitet eller annars finns särskilda skäl för det.

Skälen för förslaget: Av punkten 7 i artikel 86m i ändringsdirektivet följer att ombildningsintyget ska utfärdas inom tre månader från dagen för mottagande av handlingarna. Det är dock inte fråga om någon absolut tidsfrist. Tidsfristen får nämligen överskridas, t.ex. om otillbörlighetsprövningen gör det nödvändigt att beakta ytterligare uppgifter (jfr punkterna 11 och 12).

Bestämmelserna om tidsfrister överensstämmer helt med motsvarande bestämmelser avseende gränsöverskridande fusioner (se artikel 127). I avsnitt 4.11.6 har vi redovisat hur dessa senare bestämmelser bör genomföras i Sverige. Det finns inga skäl att välja någon annan lösning när det gäller gränsöverskridande ombildningar.

Vi föreslår därför att det i aktiebolagslagen tas in en bestämmelse om att ombildningsintyg ska utfärdas inom tre månader från ansökan om tillstånd till verkställande av ombildningsplanen men att denna tidsfrist får överskridas om det finns särskilda skäl för det.

6.10.6 Överföring av utbildningsintyget (artikel 86n)

Vårt förslag: Bolagsverket ska självant överföra utbildningsintyget till de behöriga myndigheterna i övriga berörda stater.

Skälen för förslaget: Av artikel 86n följer att medlemsstaterna ska säkerställa att utbildningsintyget finns tillgängligt och att det delas med de myndigheter som avses i artikel 86o.1. Båda dessa åtgärder ska ske genom det s.k. systemet för sammankoppling av register. Vad gäller innebörden av ”systemet för sammankoppling av register” samt frågan om vilka åtgärder som i den delen behövs med anledning av artikel 86n hänvisar vi till avsnitt 4.17 om vissa teknikfrågor.

Enligt direktivet ska tillgången till utbildningsintyget vara kostnadsfri för de myndigheter som avses i artikel 86o.1 och för registren. Det kan noteras att 3 kap. aktiebolagsförordningen (2005:559) innehåller föreskrifter om avgifter. Någon särskild bestämmelse om att avgift *inte* ska tas ut i de fall som direktivet anger torde inte behövas.

6.10.7 Bolagsverkets anlitan­de av sakkunnig

Vårt förslag: Bolagsverket får vid laglighetsprövningen anlita biträde av en sakkunnig. Den sakkunnige ska vara oberoende i förhållande till bolaget. (Jfr artikel 86m.12 sista meningen.)

Skälen för förslaget: Av direktivet framgår att den myndighet som ska utfärda utbildningsintyg får anlita en oberoende sakkunnig (se artikel 86m.12 andra meningen). Samma bestämmelse finns i artikel 127.12 andra meningen såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. De överväganden som vi har gjort i den delen framgår av avsnitt 4.11.7. Det är naturligt att Bolagsverket har samma möjlighet att anlita en sakkunnig i ärenden om utfärdande av utbildningsintyg och att kraven på den sakkunniges oberoende m.m. bör vara desamma.

6.11 Den avslutande kontrollen av utbildningens lagenlighet (artikel 86o)

6.11.1 2019 års direktiv

Artikel 86o i ändringsdirektivet tar sikte på den laglighetskontroll av utbildningsförfarandet som ska regleras av och utföras i *destinationsmedlemsstaten*. Kontrollen utförs således först efter att kontrollen i utgångsmedlemsstaten har fullgjorts och den behöriga myndigheten där har utfärdat ett utbildningsintyg (jfr artikel 86m).

I artikel 86o anges följande. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet att dels kontrollera huruvida utbildningen är lagenlig vad gäller den del av förfarandet som regleras av destinationsmedlemsstatens lagstiftning, dels godkänna den gränsöverskridande utbildningen. Myndigheten ska i synnerhet säkerställa att det utbildade bolaget följer bestämmelserna i nationell lagstiftning om bolagsbildning och bolagsregistrering och, i tillämpliga fall, att närmare bestämmelser om arbetstagares medverkan har fastställts i enlighet med artikel 86l. (Se punkten 1.)

Bolaget ska ge in den av stämman godkända utbildningsplanen till den behöriga myndigheten (punkten 2).

Varje medlemsstat ska säkerställa att varje ansökan enligt punkten 1 från bolaget, inklusive inlämnande av uppgifter och handlingar, kan göras helt och hållet online utan att de sökande behöver inställa sig personligen vid den behöriga myndigheten, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i avdelning I kapitel III (punkten 3).

Den myndighet som avses i punkten 1 ska godkänna den gränsöverskridande utbildningen så snart den har fastställt att alla relevanta villkor är uppfyllda och att alla formaliteter är korrekt fullgjorda i destinationsmedlemsstaten (punkten 4).

Utbildningsintyget ska godtas av den myndighet som avses i punkten 1 som ett intyg som slutgiltigt styrker att alla tillämpliga förfaranden och formaliteter inför en utbildning har fullgjorts i utgångsmedlemsstaten, utan vilket den gränsöverskridande utbildningen inte kan godkännas (punkten 5).

6.11.2 Regleringen av den slutliga kontrollen

Vårt förslag: Bestämmelser om vilka handlingar och uppgifter som ska lämnas till Bolagsverket inför registrering av en gränsöverskridande utbildning och om vilka kontroller som ska göras tas in i 24 a kap. aktiebolagslagen.

Vid registrering av en utbildning av ett dittills svenskt aktiebolag ska bolaget ge in en kopia av utbildningsplanen till behörig myndighet i den stat där bolaget efter utbildning ska ha sitt registrerade säte. Den avslutande laglighetskontrollen förutsätts göras av den myndigheten.

Om en utländsk juridisk person efter utbildning ska utgöra ett svenskt aktiebolag, ska Bolagsverket svara för den avslutande laglighetskontrollen av det bolaget. Denna kontroll ska ske sedan styrelsen i den utländska juridiska person som ska utbildas till ett svenskt aktiebolag har anmält utbildningen för registrering hos Bolagsverket.

Registrering av utbildningen får endast ske om

- Bolagsverket har fått del av ett utbildningsintyg,
- bolaget har lämnat de uppgifter och handlingar som ska åtfölja en anmälan för registrering,
- bolagsordningen är förenlig med aktiebolagslagen och annan författning,
- det aktiekapital som ska registreras för bolaget uppfyller kraven i aktiebolagslagen,
- det inte heller i övrigt finns något hinder mot registrering.

Om lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner m.m. är tillämplig, förutsätter registrering dessutom att:

- Avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan enligt den lagen, eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats och
- Det utbildade bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av lagen.

(Jfr artikel 86o.)

Skälen för förslaget:

Inledning

Den laglighetskontroll som artikel 86o föreskriver för gränsöverskridande ombildningar motsvarar i huvudsak den laglighetskontroll som föreskrivs för gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 48 § aktiebolagslagen; jfr även artikel 128). Liksom vid gränsöverskridande fusioner bör Bolagsverket vara den svenska behöriga myndighet som har att kontrollera och registrera (godkänna) ombildningen.

Ombildningsförfarandet har vissa särdrag som ger anledning att utforma Bolagsverkets laglighetskontroll vid en ombildning av en dittills utländsk juridisk person på särskilt sätt.

Punkterna 1 och 4

Vid en gränsöverskridande fusion genom kombination, dvs. en fusion som innefattar bildandet av ett nytt (övertagande) bolag, ska laglighetskontrollen i det land där det nya bolaget ska ha sitt hemvist – registrerade säte – omfatta bildandet av det nya bolag som uppstår genom fusionen.¹⁷ Det kan synas som att den kontroll som ska göras vid en gränsöverskridande ombildning bör överensstämma ganska nära med den kontroll som ska göras vid en sådan fusion. Det finns emellertid skillnader mellan förfarandena som får betydelse för hur laglighetskontrollen i Sverige bör utformas.

Vid en gränsöverskridande fusion som leder fram till bildandet av ett nytt svenskt bolag har det redan i förfarandets inledningsskede funnits ett svenskt bolag och Bolagsverket har varit involverat i den del av förfarandet som föregår och ska leda fram till utfärdandet av ett fusionsintyg. Ett fusionsintyg kommer följaktligen att utfärdas *dels* i Sverige för det svenska bolag som deltar i fusionen, *dels* i medlemsstaten för det utländska bolag som deltar i fusionen. Underlaget för Bolagsverkets kontroll och laglighetsprövning inför den primära

¹⁷ Jfr artikel 128.1 i 2017 års direktiv, vars lydelse inte ändrats genom 2019 års direktiv, och 23 kap. 48 § aktiebolagslagen. Av förarbetena till den paragrafen framgår följande. "Vid kombination bildas en ny förening. Om denna förening ska ha sitt hemvist i Sverige, måste den givetvis uppfylla de krav som uppställs på en förening i svensk lagstiftning. Sålunda måste styrelsen vara av en viss storlek, stadgarna ha ett visst innehåll etc. Verket ska i förekommande fall kontrollera även dessa förhållanden innan fusionen, och därmed den nya föreningen, kan registreras", se prop. 2007/08:15 s. 184 om aktiebolag, som hänvisar till författningskommentaren till motsvarande paragraf för ekonomiska föreningar på s. 158.

registreringen finns därmed tillgängligt med anledning av denna del av förfarandet, som bl.a. innefattar en revisorsgranskning av fusionsplanen. Av det revisorsyttrande som därvid ska upprättas ska det bl.a. undantagslöst framgå om de överlåtande bolagens sammanlagda värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta, dvs. om det finns täckning för aktiekapitalet för det nya bolaget (jfr 23 kap. 11 § och 36 § aktiebolagslagen). Bolagsverket har också redan innan fusionsintyget utfärdats kunnat förvissa sig om att bolagsordningen för det nya svenska bolaget är förenlig med svensk lag.

Vid en gränsöverskridande ombildning är det i stället så att hela det förfarande som föregår och leder fram till utfärdandet av ett ombildningsintyg handläggs enbart av den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten: Sverige och svensk rätt involveras inte i förfarandet förrän efter det att ett ombildningsintyg har utfärdats i utlandet. Bolagsverket kommer in i bilden först sedan den utländska myndigheten har utfärdat ett ombildningsintyg. Den utländska myndigheten har normalt inte granskat om bolaget efter ombildningen uppfyller de krav som svensk rätt uppställer, t.ex. vad gäller bolagsordning och kapital.

Den kontroll som Bolagsverket måste göra när en tidigare utländsk juridisk person registreras som ett svenskt aktiebolag blir därför av ett annat slag än den kontroll som görs vid registreringen av ett bolag som bildas i samband med en gränsöverskridande fusion.

Det bör ankomma på bolaget före ombildning – den utländska juridiska personen – att till Bolagsverket ge in det underlag som behövs för verkets kontroll. Det bör göras i samband med att styrelsen anmäler ombildningen för registrering hos verket.

Vi återkommer i författningskommentaren till bestämmelsernas närmare utformning och innebörd.

Punkterna 2 och 3

Av artikel 86o.2 följer att det bolag som ska ombildas ska ge in ombildningsplanen till Bolagsverket. En bestämmelse om detta bör tas in i den paragraf som reglerar bolagets anmälan för registrering hos Bolagsverket (jfr föregående avsnitt).

Artikel 86o.3 gäller endast myndighetens praktiska – tekniska – hantering. Här kan hänvisas till avsnitt 4.17 om teknikfrågor.

Punkten 5

Enligt artikel 86o.5, som gäller ombildningsintygets betydelse vid laglighetskontrollen, ska ett ombildningsintyg godtas av Bolagsverket som ett intyg som ”slutgiltigt styrker att alla tillämpliga förfaranden och formaliteter inför en ombildning har fullgjorts i utgångsmedlemsstaten”. Bolagsverket får således inte ompröva de omständigheter som har varit föremål för den utländska myndighetens prövning och som har föranlett denna att utfärda ombildningsintyget.

Vi bedömer att det inte krävs att en särskild bestämmelse av denna innebörd tas in i lagen. Vi återkommer till ombildningsintygets betydelse i författningskommentaren till den paragraf som vi föreslår om Bolagsverkets laglighetskontroll inför primär registrering av en ombildning (jfr punkten 1 ovan).

6.12 Registreringen av ombildningen (artikel 86p)

6.12.1 2019 års direktiv

Artikel 86p innebär följande.

Medlemsstaterna ska i sin nationella lagstiftning fastställa arrangemangen, i enlighet med artikel 16, för att offentliggöra fullgörandet av den gränsöverskridande ombildningen i sina register (punkten 1).

Åtminstone följande uppgifter ska registreras (punkten 2 första stycket):

- *I destinationsmedlemsstaten*; (a) att registreringen av det ombildade bolaget är följden av en gränsöverskridande ombildning och (b) datum för registrering av det ombildade bolaget,
- *I utgångsmedlemsstaten*; (a) att avregistreringen eller avförandet av bolaget från registret är följden av en gränsöverskridande ombildning och (b) datum då bolaget avregistreras eller avförs från registret,
- *I både utgångsmedlemsstaten och destinationsmedlemsstaten*; registreringsnummer, namn och rättslig form för bolaget respektive för det ombildade bolaget.

Registren ska offentliggöra de uppgifter som avses i första stycket och göra dem tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register (punkten 2 andra stycket).

Slutligen ska medlemsstaterna säkerställa att destinationsmedlemsstatens register underrättar utgångsmedlemsstatens register om att den gränsöverskridande ombildningen har fått verkan, genom systemet för sammankoppling av register. Medlemsstaterna ska också säkerställa att bolaget avregistreras eller avförs från registret omedelbart vid mottagandet av den underrättelsen (punkten 3).

6.12.2 Svenska bestämmelser om registrering

Vårt förslag: När Bolagsverket har registrerat ombildningen, ska verket utan dröjsmål underrätta behörig myndighet i den utländska stat där det bolag som ska ombildas hittills har haft sitt hemvist om registrering. (Jfr artikel 86p.3 första meningen.)

När bolaget efter ombildning ska ha sitt hemvist i Sverige, ska det i aktiebolagsregistret anges att bolaget är följden av en gränsöverskridande ombildning och datum för registreringen. Motsvarande ska gälla vid avregistrering. I registret ska även tas in uppgift om registreringsnummer, namn och rättslig form för bolaget före respektive efter ombildningen. (Jfr artikel 86p.2.)

Skälen för förslaget: I artikel 86p anges vilka uppgifter som ska föras in i det nationella registret vid en ombildning. Bestämmelsen har sin sakliga motsvarighet för gränsöverskridande fusioner i artikel 130 och bör genomföras i svensk rätt på motsvarande sätt (jfr övervägandena i avsnitt 4.13.3).

Det behöver således säkerställas att det vid en gränsöverskridande ombildning tas in vissa i direktivet angivna uppgifter i aktiebolagsregistret.

I artikel 86p.2 första stycket preciseras vilka uppgifter som det gäller. Vid s.k. primär registrering – dvs. när bolaget efter ombildning ska ha sitt hemvist i Sverige – ska det framgå av registret att bolaget är följden av en gränsöverskridande ombildning samt datum för registreringen (a och b). Motsvarande ska gälla vid avregistrering (c och d). I båda de medlemsstater som berörs av ombildningen ska

också registreringsnummer samt namn och rättslig form för bolaget före och efter ombildningen registreras (e).

Bestämmelser med denna innebörd bör tas in i aktiebolagsförordningen (2005:559).

I artikel 86p.2 andra stycket anges att de uppgifter som ska registreras enligt ovan ska offentliggöras i registren. Enligt aktiebolagsförordningen är syftet med aktiebolagsregistret att ge offentlighet åt den information som ingår i registret (se 2 kap. 1 § första stycket aktiebolagsförordningen). Vidare följer det av allmänna bestämmelser om registrering i aktiebolagsregistret att det som registreras där genast ska kungöras (se 27 kap. 3 § aktiebolagslagen). Det fordras därmed ingen ny bestämmelse i svensk rätt med anledning av artikel 86p.2 andra stycket.

För att genomföra artikel 86p.3 i svensk rätt krävs det däremot nya svenska författningsbestämmelser, på sätt som motsvarar regleringen för gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 47 § andra stycket och 48 § tredje stycket aktiebolagslagen; jfr även artikel 130.3). När det gäller kravet i samma punkt på att underrättelsen ska ske via systemet för sammankoppling av register hänvisar vi till avsnitt 4.17 om vissa teknikfrågor.

Vi återkommer i författningskommentaren till bestämmelsernas närmare utformning.

6.13 Rättsverkningarna av ombildningen (artikel 86q och 86r)

6.13.1 2019 års direktiv

Av artikel 86q i ändringsdirektivet följer att den tidpunkt då en gränsöverskridande ombildning får verkan ska bestämmas i enlighet med destinationsmedlemsstatens lagstiftning. Denna tidpunkt ska infalla efter att den kontroll som avses i artikel 86m och 86o har genomförts.)

Enligt artikel 86r ska, från och med den tidpunkt som avses i artikel 86q, följande rättsverkningar inträda vid en gränsöverskridande ombildning.

- a) Bolagets samtliga tillgångar och skulder, inklusive avtal, krediter, rättigheter och skyldigheter, ska övertas av det ombildade bolaget.

- b) Aktieägarna i bolaget ska fortsätta att vara aktieägare i det ombildade bolaget, såvida de inte har avyttrat sina aktier enligt artikel 86i.1.
- c) Bolagets rättigheter och skyldigheter som härrör från anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som gäller vid den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen får verkan, ska övertas av det ombildade bolaget.

6.13.2 Rättsverkningarna av en gränsöverskridande ombildning

Vårt förslag: Vid en gränsöverskridande ombildning ska följande rättsverkningar inträda.

- Det ombildade bolaget får sitt registrerade säte i en annan medlemsstat och får en ändrad rättslig form enligt lagstiftningen i den staten,
- Bolagets tillgångar och skulder övergår till att vara det ombildade bolagets tillgångar och skulder,
- Aktieägare i bolaget blir aktieägare i det ombildade bolaget, såvida de inte har utnyttjat rätten att få sina aktier inlösta,

Bolagets rättigheter och skyldigheter som härrör ur anställningsavtal eller anställningsförhållanden övergår till att vara det ombildade bolagets rättigheter och skyldigheter. (Jfr artikel 86r.)

Skälen för förslaget: Vad som sägs i artikel 86r i ändringsdirektivet om rättsverkningarna av en gränsöverskridande ombildning motsvarar i huvudsak vad som enligt ändringsdirektivet föreskrivs ifråga om gränsöverskridande fusioner.¹⁸ Det kan hävdas att en del av det som sägs i artikel 86r strängt taget är onödigt. En gränsöverskridande ombildning förändrar ju inte bolagets juridiska identitet och det framstår därför som något övertydligt att – såsom artikel 86r gör – ange att ombildningen medför att bolagets tillgångar och skulder ”övertas” av det ombildade bolaget. Det finns dock inte tillräcklig

¹⁸ Jfr artikel 131.1 a och b och 131.4

anledning att vid det svenska genomförandet av artikeln avvika från det som sägs i direktivet.

Det behöver således införas bestämmelser i aktiebolagslagen som reglerar rättsverkningarna av gränsöverskridande ombildningar. Bestämmelserna bör i relevanta delar utformas efter den förlaga som finns i regelverket för gränsöverskridande fusioner.

På samma sätt som vi har föreslagit i fråga om gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.14.3) föreslår vi att det i den nya bestämmelsen även klargörs att aktieägare som utnyttjar sin rätt till inlösen inte ska bli aktieägare i det ombildade bolaget.

6.13.3 Tidpunkten då rättsverkningarna inträder

Vårt förslag: Rättsverkningarna av en gränsöverskridande ombildning ska inträda vid den tidpunkt som fastställs i den medlemsstat där bolaget efter ombildningen ska ha sitt hemvist. Om bolaget ska ha sitt hemvist i Sverige, ska rättsverkningarna inträda när Bolagsverket registrerar ombildningen i aktiebolagsregistret. (Jfr artikel 86q.)

Skälen för förslaget: Enligt ändringsdirektivet ska rättsverkningarna av en gränsöverskridande ombildning inträda vid den tidpunkt som fastställs i destinationsmedlemsstatens lagstiftning, dvs. i lagstiftningen i den stat där bolaget efter ombildningen ska ha sitt hemvist. I den svenska lagen bör därför tas in en bestämmelse med denna innebörd. Det bör också tas in en bestämmelse om vid vilken tidpunkt som rättsverkningarna inträder om bolaget efter ombildningen ska ha sitt säte i Sverige. Det är naturligt att den tidpunkten sammanfaller med tidpunkten för registreringen av ombildningen i aktiebolagsregistret.

6.14 Frågor om ombildningens giltighet (artikel 86t och artikel 86h.5)

6.14.1 Bakgrund

Ett stämmobeslut kan klandras genom att den missnöjde aktieägaren väcker talan vid domstol. En sådan talan ska normalt väckas inom tre månader men kan i vissa kvalificerade fall väckas senare (se 7 kap. 50–52 §§ aktiebolagslagen).

Vid klander av bolagsstämmobeslut om fusion och delning gäller emellertid särskilda bestämmelser (se 23 kap. 52 § och 24 kap. 30 §). Enligt dessa paragrafer ska talan om upphävande av stämmobeslut som inte har tillkommit i behörig ordning eller på annat sätt strider mot aktiebolagslagen väckas inom sex månader från beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

I de nämnda paragraferna finns också bestämmelser om vad som gäller om en domstol har bifallit en talan om upphävande av ett stämmobeslut om att godkänna en fusions- respektive delningsplan. I så fall ska fusionen eller delningen gå åter även om det överlåtande bolaget har upplösts. För förpliktelser som har uppkommit genom någon åtgärd på övertagande bolags vägnar efter det att det överlåtande bolaget har upplösts men innan domstolens avgörande har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, svarar det överlåtande bolaget och de övertagande bolagen solidariskt.

De nu angivna bestämmelserna går tillbaka på motsvarande bestämmelser i 2017 års direktiv.

6.14.2 2019 års direktiv

En gränsöverskridande ombildning som har fått verkan i enlighet med de förfaranden som anges i ändringsdirektivet får inte ogiltigförklaras (artikel 86t första stycket). Detta ska dock, enligt direktivet, inte påverka medlemsstaternas befogenheter, bland annat – i fråga om straffrätt, förebyggande och bekämpning av finansiering av terrorism, sociallagstiftning, beskattning och brottsbekämpning – att påföra åtgärder och sanktioner enligt nationell rätt efter den dag då den gränsöverskridande ombildningen fick verkan (artikel 86t andra stycket).

I direktivet sägs vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att det inte är möjligt att invända mot bolagsstämman godkännande av den gränsöverskridande ombildningen enbart på grunden att den kontantersättning som avses i artikel 86d inte är korrekt fastställd eller att de uppgifter som lämnats om kontantersättningen inte uppfyllde de rättsliga kraven (artikel 86h.5).

6.14.3 Möjligheterna att ogiltigförklara en gränsöverskridande ombildning

Vårt förslag: Det ska vara möjligt att föra talan om upphävande av ett bolagsstämmobeslut om godkännande av en ombildningsplan vid domstol (klander). Det ska dock inte vara möjligt att klandra beslutet endast på grund av att det inlösenbelopp som har erbjudits i ombildningsplanen inte är korrekt fastställt eller att de uppgifter som lämnats om beloppet inte uppfyller de rättsliga förutsättningarna. (Jfr artikel 86h.5.)

Klanderfristen ska vara tre månader eller, vid s.k. nullitetstalan, sex månader. Talan ska inte kunna väckas efter det att Bolagsverket eller domstol har gett tillstånd till verkställande av delningsplanen och det beslutet har vunnit laga kraft. (Jfr artikel 86t.)

Skälen för förslaget: Av artikel 86t första stycket i ändringsdirektivet följer att en gränsöverskridande ombildning inte ska kunna ogiltigförklaras när den har fått verkan. Det utesluter inte att ett stämmobeslut om godkännande av en ombildningsplan angrips genom en klandertalan vid domstol men det är uppenbart att denna rätt alltid måste vara begränsad i tiden och inte får göras gällande efter det att Bolagsverket har godkänt ombildningen.

Vi föreslår därför att ett bolagsstämmobeslut om att godkänna en ombildningsplan likt andra stämmobeslut ska kunna angripas genom klandertalan vid domstol. Klanderfristen bör normalt vara densamma som vid klander av andra slag av beslut, dvs. tre månader. Vid s.k. nullitetstalan – som normalt kan föras utan begränsning i tiden – bör emellertid gälla en begränsning. Vi föreslår att klanderfristen vid sådan talan – liksom vid fusioner och delningar bestäms till sex månader. Vi föreslår vidare att talan inte ska kunna väckas efter det att Bolagsverket (eller domstol) har lämnat tillstånd till verkstäl-

lande av ombildningsplanen. Detta överensstämmer med vad som gäller i fråga om gränsöverskridande fusioner (se hittillsvarande 23 kap. 52 § första och tredje styckena aktiebolagslagen).

Av artikel 86h.5 följer att en klandertalan inte får grundas enbart på vissa i direktivet särskilt angivna omständigheter. Det finns en likadan bestämmelse i direktivets regelverk för gränsöverskridande fusioner och vi har med anledning av det föreslagit en särskild bestämmelse med samma innebörd i 23 kap. aktiebolagslagen (se avsnitt 4.7.3). Det är naturligt att artikel 86h.5 genomförs genom en motsvarande bestämmelse i det nya 24 a kap.

6.15 Kompletterande reglering

6.15.1 Överväganden

Vårt förslag: Särskilda rättighetshavare i ett aktiebolag som ska ombildas ska ha minst motsvarande rättigheter i det ombildade bolaget, dock inte om rättighetshavarna har rätt att få sina värdepapper med särskilda rättigheter inlösta av bolaget.

Bolagsverket ska under vissa förhållanden förklara att frågan om ombildning har fallit.

Skälen för förslaget: En gränsöverskridande ombildning kan aktualisera frågor som inte direkt behandlas i direktivet men som det ändå kan vara motiverat att författningsreglera för att det svenska regelverket ska bli konsekvent och sammanhängande. Ett par sådana frågor behandlas i det följande.

Särskilda rättighetshavares ställning

En ombildningsplan ska innehålla uppgift om vilka rättigheter i bolaget efter ombildning som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i det aktiebolag som ska ombildas, eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas för de särskilda rättighetsinnehavarna.¹⁹ Motsvarande uppgift ska vara med i en fusionsplan.²⁰

¹⁹ Jfr artikel 86d.e.

²⁰ Jfr artikel 122 g.

I det svenska regelverket för fusioner finns bestämmelser som reglerar särskilda rättighetshavares ställning i ett fusionerande bolag. Bestämmelserna är tillämpliga även vid gränsöverskridande fusioner (jfr 23 kap. 5 § och 36 §). De innebär att innehavare av teckningsoptioner, konvertibler eller andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag ska ha minst motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget. Det gäller dock inte om de har rätt att få sina värdepapper med särskilda rättigheter inlösta av det övertagande bolaget. Bestämmelserna går tillbaka på artikel 15 i det s.k. fusionsdirektivet²¹, som syftar till att garantera rättighetshavare i ett överlåtande bolag ett skydd mot att deras rättigheter tunnas ut eller upphör till följd av fusionen.

Någon risk för uttunning finns visserligen inte vid en ombildning: det är ett och samma bolag genom hela förfarandet. Vidare framstår det som närmast självklart att de rättigheter som ska träda i stället för de befintliga, och som bolaget ska lämna uppgift om i ombildningsplanen, ska korrespondera mot dessa. Att uppgifter om rättigheterna måste lämnas i ombildningsplanen ger dock ingen garanti för att rättigheterna faktiskt respekteras.

En gränsöverskridande ombildning för med sig att den tillämpliga lagstiftningen ändras. Bolaget kommer att drivas vidare i en annan form i en annan medlemsstat, med tillämpning av den statens inhemska lagstiftning. Mot den bakgrunden blir det mycket svåröverskådligt vad en gränsöverskridande ombildning kan innebära för innehavare av särskilda rättigheter i ett aktiebolag och det kan inte uteslutas att ombildningen försämrar rättighetshavarnas ställning i bolaget.

Det nu sagda talar för att det även i fråga om gränsöverskridande ombildningar bör uppställas ett lagkrav på att särskilda rättigheter i bolaget efter ombildning som huvudregel minst ska motsvara rättigheterna i bolaget före ombildning (dvs. det svenska aktiebolaget). En sådant krav är förenligt med direktivet (jfr t.ex. artikel 86r.a).

²¹ Numera kodifierat; se artikel 101 i 2017 års direktiv.

Frågan om ombildning faller

När det gäller gränsöverskridande fusioner ska Bolagsverket under vissa i lagen särskilt angivna förhållanden förklara att frågan om fusion har fallit. Så är bl.a. fallet om Bolagsverket har avskrivit ett ärende om registrering eller vägrat registrering (jfr 23 kap. 27 § och 36 § aktiebolagslagen).

Det är av systematiska skäl naturligt att införa motsvarande bestämmelser för gränsöverskridande ombildningar.

7 Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande förfaranden

7.1 Allmänna utgångspunkter

Gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar inom EU (och EES i övrigt) kan underlätta förflyttningar av företag över gränserna och kan därigenom få betydelse för de arbetstagare som arbetar i de berörda företagen. Ett antal artiklar i 2019 års ändringsdirektiv innehåller därför bestämmelser som ålägger företagen skyldigheter i förhållande till arbetstagarna, såsom bestämmelser om hur och i vilket skede arbetstagarrepresentanter ska informeras, bestämmelser om rätt till *samråd* (rätt att yttra sig i olika frågor) och rätten till *medverkan* (rätt till styrelserepresentation).

Ändringsdirektivet bygger i dessa senare delar på en reglering som tillkom redan i samband med EU-lagstiftningen om europabolag (SE-direktivet och SE-förordningen) och som vidareutvecklades i samband med 2005 års direktiv (sedermera 2017 års direktiv).

Genomförandet av 2005 års direktiv resulterade i bland annat lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen).¹ Genom den lagen skapades ett grundläggande skydd för arbetstagarnas rätt till medverkan vid gränsöverskridande fusioner. En grundläggande tanke i regleringen är att arbetstagarnas rätt till medverkan inte ska gå förlorad med anledning av ett bolag fusionerar med andra bolag inom EES.

Genom 2019 års direktiv sker flera ändringar i bestämmelserna om medverkan i 2017 års direktiv (artikel 133). Samtidigt införs motsvarande regelverk för gränsöverskridande delningar (artikel 160l) och gränsöverskridande ombildningar (artikel 86l). I detta avsnitt analyseras behovet av ändringar i det befintliga svenska regelverket

¹ De i detta sammanhang centrala bestämmelserna i 2005 års direktiv fanns i artikel 16, sedermera överförda till artikel 133 i 2017 års direktiv.

om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner. Vi tar också upp frågan om vilka tillägg som behöver göras för att regelverket om arbetstagares medverkan ska kunna tillämpas även vid gränsöverskridande delningar och ombildningar.

7.2 Huvuddragen i gällande rätt

7.2.1 Inledning

I svensk rätt finns bestämmelser om medverkan² i framför allt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda (fortsättningsvis *styrelserepresentationslagen*). Bestämmelser av detta slag finns också i lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (fortsättningsvis *medverkandelagen*), lagen (2004:559) om arbetstagarinflytande i europabolag (fortsättningsvis *inflytandelagen*) och lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ. Formerna för arbetstagarnas rätt till medverkan har naturligtvis också kopplingar till andra grundläggande arbetsrättsliga regelverk, framför allt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (*medbestämmandelagen*).

Den EU-rättsliga regleringen som ligger till grund för bl.a. medverkandelagen är svåröverskådlig. I frågor rör arbetsrättsliga förhållanden hänvisar 2017 års direktiv³ till ett flertal artiklar i 2001 års direktiv om arbetstagarinflytande i europabolag (SE-direktivet). Det sistnämnda direktivet ligger också till grund för bestämmelserna i inflytandelagen. Flertalet bestämmelser i medverkandelagen har därmed sin motsvarighet i inflytandelagen.

2019 års direktiv ger anledning att överväga behovet av ändringar i svenska medverkandebestämmelser. Det är därför behovet av ändringar i medverkandelagen som har stått i fokus för vårt arbete i denna del. Därutöver har vi övervägt vilka ändringar som behöver göras i aktiebolagslagen och andra associationsrättsliga lagar för att uppfylla direktivets krav på hur arbetstagarna ska informeras under det gräns-

² Med *medverkan* avses fortsättningsvis vad som framgår av 4 § nionde strecksatsen lagen om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner; det arbetstagarinflytande som utövas genom rätten att a) välja eller på annat sätt utse några av ledamöterna i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan, eller b) föreslå eller avvisa några eller alla ledamöter i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan.

³ Bestämmelserna fanns ursprungligen i 2005 års direktiv men har senare flyttats över till 2017 års direktiv. I det följande hänvisas enbart till 2017 års direktiv.

överskridande förfarandets förlopp; de sistnämnda frågorna har vi behandlat i avsnitten 4.10, 5.11 och 6.9.

Som en bakgrund till våra överväganden lämnas i det följande en kortare beskrivning av nuvarande lagreglering i de delar som vi bedömer vara relevanta i detta sammanhang.

7.2.2 Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Medbestämmandelagen är tillämplig på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det är möjligt att genom kollektivavtal avvika från en rad av lagens bestämmelser. Vissa rättigheter kan emellertid inte avtalas bort; det är en följd av olika EU-direktiv som innehåller föreskrifter som är tvingande till arbetstagares förmån (sådan lagstiftning betecknas ibland som *semidispositiv med EU-spärr*).

Lagen innehåller bland annat tvingande bestämmelser om allmän förhandlingsrätt. Bestämmelserna ger arbetsgivaren samt arbetstagar- eller arbetsgivarorganisationerna förhandlingsrätt i förhållande till sin motpart (se 10–17 §§). En sådan förhandlingsrätt förutsätter inte att det finns något kollektivavtal mellan parterna. Förhandlingen måste avse en viss fråga som på begäran ska uppges i förhandlingsframställningen. Frågan ska gälla förhållandet mellan arbetsgivaren och åtminstone en person som är medlem i en arbetstagarorganisation och som är eller har varit arbetstagare hos arbetsgivaren.

För att anställda ska ha möjlighet att på ett rationellt och effektivt sätt utnyttja rätten till förhandlingar och medverka i beslutsprocessen måste de ha rätt till information om och insyn i arbetsgivarens verksamhet. Därför ålägger medbestämmandelagen arbetsgivaren att fortlöpande hålla en arbetstagarorganisation underrättad om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt liksom riktlinjerna för personalpolitiken (se 19 och 19 a §§).

7.2.3 Lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Styrelserepresentationslagen syftar till att ge de anställda insyn i och inflytande över företagets verksamhet genom viss rätt till styrelserepresentation.

Enligt 4 § har de anställda i ett företag i Sverige som under det senast förflutna räkenskapsåret här i landet har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare rätt till representation i styrelsen (arbetstagarrepresentanter). Med *företag* avses i lagen flera olika företagsformer, bl.a. aktiebolag.

I 4–6 §§ regleras hur arbetstagarrepresentanterna ska utses. Rätten att utse representanter tillkommer arbetstagarorganisationerna. Inrättandet av styrelserepresentation är kopplat till arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till företaget. Arbetstagarrepresentanter utses för viss tid. Som en följd av den förtroendeställning som uppdraget bygger på kan de enbart kvarstå i uppdraget så länge de har sin uppdragsgivares, dvs. arbetstagarorganisationens, förtroende.

Med funktionen som arbetstagarrepresentant i ett företags styrelse följer i huvudsak samma ställning och ansvar som andra styrelseledamöter i företaget har (jfr t.ex. 8 kap. 2 § aktiebolagslagen). En arbetstagarrepresentant får dock inte delta i behandlingen av frågor som rör kollektivavtal, stridsåtgärder eller andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets (se 14 § första stycket styrelserepresentationslagen).

7.2.4 Lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner

Lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen) bygger som redan har nämnts på bestämmelser i 2017 års direktiv.⁴

Lagen gäller, såvitt nu är av intresse, i företag som deltar i eller etableras genom en gränsöverskridande fusion, om arbetstagarna i

⁴ Förarbetena finns i prop. 2007/08:20. Propositionen hade föregåtts av bl.a. en utredning med uppgift att lämna förslag till hur de arbetsrättsliga bestämmelserna i direktivet skulle genomföras i Sverige. Utredningens slutsatser presenterades i betänkandet *Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner* (SOU 2006:97).

något av de deltagande företagen före fusionen omfattas av bestämmelser om medverkan (se 2 § första stycket 1). Lagens syfte är att tillförsäkra arbetstagarna viss rätt till medverkan även efter fusionen. Den innehåller därför regler om hur denna rätt till medverkan kan fastställas.

Begreppet ”medverkan” har i detta sammanhang en speciell innebörd. Det avser det arbetstagarinflytande som utövas genom en rätt att

- välja eller på annat sätt utse några av ledamöterna i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan, eller
- föreslå eller avvisa några eller alla ledamöter i ett företags styrelse, annat förvaltningsorgan eller tillsynsorgan (se 4 §).

Sådan medverkan kan fastställas genom en överenskommelse mellan de deltagande företagen och en för arbetstagarna utsedd förhandlingsdelegation.⁵ Genom en sådan överenskommelse kan man alltså enas om hur arbetstagarnas medverkan ska regleras i det övertagande företaget. Ett avtal om medverkan ska enligt 29 § behandla

1. avtalets omfattning,
2. det huvudsakliga innehållet i en ordning för medverkan, inklusive uppgifter om antalet ledamöter som arbetstagarna har rätt att välja, utse, föreslå eller avvisa,
3. vilka förfaranden som ska användas när ledamöterna väljs, utses, föreslås eller avvisas,
4. ledamöternas rättigheter, och
5. avtalets löptid, i vilka fall det bör omförhandlas, hur en omförhandling ska genomföras och vad som ska gälla för det fall att omförhandlingar inte leder till något nytt avtal.

⁵ 15–17 §§ innehåller bestämmelser om hur de svenska ledamöterna i denna förhandlingsdelegation ska utses. Enligt 15 § ska ledamöterna utses av den eller de lokala arbetstagarorganisationer i Sverige som är bundna av kollektivavtal i förhållande till de deltagande företagen, berörda dotterföretagen eller berörda filialerna i Sverige. Om inget av de deltagande företagen i Sverige är bundet av kollektivavtal i förhållande till någon arbetstagarorganisation, ska ledamöterna enligt 16 § utses av den lokala arbetstagarorganisation som företräder flest arbetstagare i de deltagande företagen. Om sådana inte finns, ska ledamöterna enligt 17 § utses av arbetstagarna i de deltagande företagen. Lagen innehåller också bl.a. bestämmelser om hur platserna ska fördelas mellan arbetstagarna i olika EES-stater.

Om någon överenskommelse om medverkan inte träffas, gäller i stället vissa i lagen angivna ”referensbestämmelser” om arbetstagarnas rätt till medverkan (se närmare 32–40 §§). Parterna kan också, enligt 30 §, oberoende av hur stor andel av arbetstagarna i de deltagande företagen som har rätt till medverkan, enas om att referensbestämmelserna ska tillämpas i det övertagande företaget.

Lagen förutsätter att de företag som deltar i den gränsöverskridande fusionen så snart som möjligt sedan fusionsplanen har offentliggjorts vidtar nödvändiga åtgärder för att en förhandlingsdelegation för arbetstagarna ska kunna inrättas (se 5 §). I de associationsrättsliga lagarna finns bestämmelser som syftar till att trygga att så sker. Om medverkandelagen är tillämplig, får sålunda en gränsöverskridande fusion registreras endast om avtal har träffats eller beslut har fattats om medverkan eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att sådant avtal har träffats eller beslut har fattats (se 23 kap. 48 § aktiebolagslagen och 16 kap. 45 § föreningslagen).

Det system för medverkan som parterna avtalar om kan vara av olika slag. Det kan motsvara den ordning som gäller enligt styrelse-representationslagen (rätt att utse representanter i företaget styrelse). Men, som redan har framgått, kan den också utformas på annat sätt, t.ex. så att arbetstagarna får föreslå kandidater eller framföra invändningar mot befintliga kandidater (eventuellt med vetorätt) inför val av styrelseledamöter.

För att tillförsäkra förhandlingsdelegationen en reell möjlighet att förhandla om framtida medverkan föreskrivs i lagen att de deltagande företagen ska lämna delegationen information i olika hänseenden, t.ex. om förekomsten och omfattningen av medverkan i de deltagande företagen, om planerna för fusionen och om hur processen med att genomföra den fortskrider. I skyldigheten att informera om hur fusionen fortskrider ligger bl. a. att arbetsgivaren ska informera om förändringar inom företagsgruppen som kan påverka sammansättningen av förhandlingsdelegationen. Informationsskyldigheten gäller oavsett om förhandlingar ska genomföras eller inte.

7.2.5 Lagen (2004:559) om arbetstagarinflytande i europabolag

Europabolag ("SE-bolag") är en europeisk associationsform av aktiebolagsrättsligt slag.⁶ Ett europabolag kan bildas på olika sätt, t.ex. genom fusion mellan bolag från olika EES-stater eller genom att ett aktiebolag med hemvist i en EES-stat ombildas till ett europabolag.

Frågan om arbetstagarinflytandet i europabolag regleras i ett särskilt EU-direktiv.⁷ I det direktivet, SE-direktivet, regleras, förutom arbetstagares rätt till medverkan, även arbetstagarinflytande i form av information och samråd. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (2004:559) om arbetstagarinflytande i europabolag (inflytandelagen).

Inflytandelagens reglering av hur arbetstagarinflytande i ett europabolag kommer till stånd är i väsentliga avseenden av samma slag som regleringen i medverkandelagen. Arbetstagarorganisationerna eller arbetstagarna i de bolag som deltar i bildandet av europabolaget förutsätts bilda en förhandlingsdelegation som på arbetstagarnas vägnar förhandlar med bolagen om arbetstagarinflytande i europabolaget. I lagen regleras bl.a. hur förhandlingsdelegationen ska inrättas och hur platserna i delegationen ska fördelas. Lagen innehåller också regler om formen för och innehållet i ett avtal om arbetstagarinflytande. I lagen finns vidare vissa referensregler som gäller om ett avtal inte träffas. Reglerna innebär bl.a. att det ska inrättas ett arbetstagarråd för information och samråd. Detta ska ske *dels* om parterna är överens om det *och dels* om förhandlingsperioden har löpt ut utan att något avtal har träffats. Referensbestämmelserna reglerar också rätten till medverkan. Förutsättningen för rätt till sådan medverkan är antingen att parterna i förhandlingarna om arbetstagarinflytande är överens om det eller att europabolaget har bildats på visst sätt och att arbetstagarna har haft rätt till medverkan innan europabolaget bildades.

⁶ Associationsformen grundar sig på Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag, SE-förordningen.

⁷ Direktivet 2001/86/EG om komplettering av stadgan för europabolag vad gäller arbetstagarinflytande (SE-direktivet).

7.2.6 Lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ

Med europakooperativ avses kooperativa föreningar som har bildats i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar, Societas Cooperativa Europaea). Liksom sin aktiebolagsrättsliga motsvarighet europabolaget utgör europakooperativet en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan.

Också frågan om arbetstagarinflytandet i europakooperativ regleras genom ett särskilt direktiv; direktivet 2003/72/EG om komplettering av stadgan för europeiska kooperativa föreningar med avseende på arbetstagarinflytande. Bestämmelserna i detta direktiv är utformade efter mönster av SE-direktivet och har genomförts i svensk rätt genom lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ. Lagen har utformats med inflytandelagen som förebild och innehåller i stort bestämmelser som har sin direkta motsvarighet i den lagen.

7.2.7 Lagen (1974:358) om facklig förtroendemens ställning på arbetsplatsen

Lagen (1974:358) om facklig förtroendemens ställning på arbetsplatsen (förtroendemannalagen) är tillämplig på fackliga förtroendemen som en arbetstagarorganisation har utsett att representera organisationens anställda medlemmar på en arbetsplats i frågor som rör förhållanden till arbetsgivaren eller andra med facklig verksamhet sammanhängande frågor.

En förutsättning för att lagen ska tillämpas är att det finns ett gällande kollektivavtal på arbetsplatsen. Lagen gäller dock även vid tillfälliga avtalslösa tillstånd.

Vissa av lagens bestämmelser har betydelse även i nu aktuellt sammanhang, dvs. vid gränsöverskridande förfaranden. Det gäller t.ex. bestämmelserna om förbud för arbetsgivaren att hindra förtroendemannen från att fullgöra sitt uppdrag, om rätt till ledighet och betalning i rimlig omfattning för det fackliga arbetet och om förbud mot att förtroendemannen ges försämrade arbetsförhållanden eller anställningsvillkor med anledning av sitt uppdrag.

Lagen innehåller inte någon egentlig definition av vad som är facklig verksamhet. I uppgiften att företräda de anställda i frågor som rör förhållandet till arbetsgivaren eller andra med facklig verksamhet sammanhängande frågor inbegrips olika slag av förhandlingar, dvs. både avtalsförhandlingar och tvisteförhandlingar eller primära förhandlingar enligt medbestämmandelagen. Politisk verksamhet och interna fackliga angelägenheter faller dock utanför lagen.⁸

7.3 Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (artikel 133)

7.3.1 2019 års direktiv sänker den nivå där rätt till arbetstagarmedverkan inträder

Rätten till arbetstagarmedverkan i ett bolag som uppstår genom en gränsöverskridande fusion ska enligt 2017 års direktiv som utgångspunkt regleras av sätelandets bestämmelser om arbetstagarmedverkan. Två undantag gäller emellertid.

Det första undantaget gäller om i vart fall ett av de fusionerande bolagen har minst 500 arbetstagare och bolaget omfattas av rätt till arbetstagarmedverkan. Det andra undantaget gäller om det i den nationella lag som ska tillämpas på det bolag som uppstår inte föreskrivs i vart fall samma nivåer av medverkan som för de deltagande bolagen före fusionen eller inte föreskrivs samma rätt för arbetstagare i driftsenheter i andra medlemsstater som i den stat där bolaget ska ha sitt säte.

När undantagen är tillämpliga ska vissa EU-standardiserade bestämmelser om medverkan gälla.

Genom 2019 års direktiv ändras detta på flera sätt.

En förändring gäller den nivå där rätten till medverkan inträder. Enligt 2019 års direktiv inträder den rätten vid *fyra femtedelar av den tillämpliga tröskelnivå som fastställts i lagstiftningen i den medlemsstat vars jurisdiktion omfattar det fusionerande bolaget* i stället för det tidigare absoluta talet 500 arbetstagare.

2019 års direktiv innebär också den förändringen att arbetstagarinflytandet ska bestå vid påföljande inhemska fusioner inom *fyra år* från den gränsöverskridande fusionen, i stället för som tidigare tre år.

⁸ Juno 16 april 2020, Hans Blyme, kommentar till 1 § förtroendemannalagen.

Härutöver innebär 2019 års direktiv ytterligare några ändringar som dock bedöms vara av närmast författningsteknisk natur.

7.3.2 Medverkandelagens tillämpningsområde

Vårt förslag: Medverkandelagen ska tillämpas

- när något av de företag som deltar i den gränsöverskridande fusionen omfattas av rätt till arbetstagarmedverkan, och
- när det genomsnittliga antalet anställda i något av företagen under de sex månaderna närmast före offentliggörandet av fusionsplanen uppgår till minst fyra femtedelar av det antal anställda som i respektive företags hemstat innebär rätt till arbetstagarmedverkan.

Skälen för förslaget:

Förutsättningarna för arbetstagares medverkan

Arbetstagarnas rätt till medverkan vid en gränsöverskridande fusion regleras av artikel 133 i 2017 års direktiv.⁹ Artikelns har, jämte bestämmelser om arbetstagares medverkan i andra EU-direktiv, införlivats med svensk rätt genom framför allt medverkandelagen.

Av artikeln följer att det bolag som uppstår genom en gränsöverskridande fusion ska omfattas av eventuella gällande bestämmelser om arbetstagares medverkan i den medlemsstat där dess säte är beläget.¹⁰ När ett företag som har deltagit i eller etablerats genom en gränsöverskridande fusion ska ha sitt säte i Sverige, ska alltså svenska regler om arbetstagarmedverkan gälla, dvs. som utgångspunkt styrelserepresentationslagens regler om medverkan.

Artikelns beskriver emellertid två situationer då säteslandets lagstiftning *inte* ska gälla.¹¹

Säteslandets bestämmelser ska sålunda enligt det första undantaget inte gälla om ett av de deltagande bolagen, under de sex månader som föregår offentliggörandet av fusionsplanen, har haft ett genomsnittligt antal arbetstagare som överstiger 500 och omfattas av regler

⁹ Tidigare artikel 16 i 2005 års direktiv.

¹⁰ Artikel 133.1.

¹¹ Artikel 133.2.

om medverkan.¹² I så fall ska i stället de nationella regler gälla som har utformats på det särskilda sätt som anges i vissa punkter i artikeln.¹³ I dessa punkter hänvisas till artiklar i annan EU-lagstiftning,¹⁴ fastän med vissa modifikationer ("de modifierade SE-bestämmelserna"). Direktivet utesluter emellertid inte att nationell rätt utformas så att motsvarande regler gäller även när det angivna tröskelvärdet 500 anställda inte har uppnåtts. Sverige har valt att genomföra direktivet på detta sätt (vilket berörs närmare nedan).

Enligt det andra undantaget ska sätelandets nationella bestämmelser inte heller gälla, om den nationella lagen inte lever upp till vissa kriterier som uppställs i punkterna a och b. I så fall ska de modifierade SE-reglerna gälla även här. Om sätelandets nationella lagstiftning motsvarar kriterierna, kan sätelandet däremot låta den nationella lagstiftningen gälla när antalet arbetstagare i det bolag som uppstår understiger 500.

De aktuella kraven är¹⁵

- a) att nationell lagstiftning inte föreskriver en lägre nivå av medverkan än den nivå som redan gäller i de berörda fusionerande bolagen och
- b) att lagstiftningen ger arbetstagare i driftsenheter som är belägna i andra medlemsstater samma rätt till medverkan som arbetstagarna i sätelandet.¹⁶

När direktivet genomfördes i svensk rätt, konstaterades att det inte gav något handlingsutrymme i fråga om fusioner där minst ett av de fusionerande bolagen har fler än 500 arbetstagare och omfattas av bestämmelser för medverkan. Direktivet måste genomföras så att de modifierade SE-bestämmelserna tillämpas i sådana fall. I fråga om fusioner med företag med färre än 500 arbetstagare var det däremot möjligt att tillämpa nationella regelverk, fastän detta skulle kräva vissa kompletteringar i lagstiftningen. Lagstiftaren bedömde emellertid att

¹² Innebörden av begreppet "medverkan" ska härvid vara densamma som i artikel 2 k i SE-direktivet. Med *medverkan* avses enligt artikel 2 k i SE-direktivet det arbetstagarinflytande som utövas genom rätten att

välja eller utnämna några av ledamöterna i ett bolags tillsyns- eller förvaltningsorgan, eller föreslå eller avvisa några eller alla ledamöter i ett bolags tillsyns- eller förvaltningsorgan.

¹³ Se närmare punkterna 3–7 i artikel 133.

¹⁴ SE-förordningen och SE-direktivet.

¹⁵ Enligt den andra undantagssituationen som framgår av andra ledet i artikel 133.2.

¹⁶ Dessa möjligheter till undantag i nationella regelverk har inte utnyttjats i Sverige, varför det närmare innehållet i dess undantag inte redovisas närmare här.

det var olämpligt att införa trösklar och att direktivet därför borde genomföras på samma sätt för alla företag oavsett antalet anställda.¹⁷

Den nya lagen gjordes följaktligen tillämplig i alla fall där det förekommer rätt till medverkan i något av de fusionerande företagen. För att medverkandelagens bestämmelser ska gälla krävs därför att arbetstagarna i något av de deltagande företagen omfattas av bestämmelser om rätt till medverkan. Vad som utgör rätt till medverkan framgår av 4 § medverkandelagen (jfr avsnitt 7.2.4).

Bestämmelser om när arbetstagare i bl.a. svenska aktiebolag omfattas av rätt till medverkan finns i styrelserepresentationslagen. Regleringen innebär att arbetstagare i ett företag som har ingått kollektivavtal och som under det senast förflutna räkenskapsåret har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare i Sverige har rätt till styrelserepresentation (se 4 och 6 §§ styrelserepresentationslagen). Sådan styrelserepresentation faller under medverkandelagens definition av medverkan (se 4 § nionde strecksatsen). Medverkandelagen blir således tillämplig om ett svenskt bolag med kollektivavtal och minst 25 arbetstagare ingår i fusionen. Men lagen blir också tillämplig när arbetstagare i något av de andra företagen i fusionen omfattas av rätt till medverkan enligt gällande regelverk i sina respektive hemstater. Eftersom den svenska lagstiftaren har valt att inte göra skillnad på företag med fler eller färre än 500 arbetstagare, har det i det dåvarande direktivet angivna tröskelvärdet inte inneburit någon komplikation.

Genom 2019 års direktiv försvinner avgränsningen till 500 arbetstagare. I stället sägs att eventuella gällande nationella bestämmelser om arbetstagarmedverkan inte ska gälla om ett av de deltagande bolagen under de sex månader som har föregått offentliggörandet av fusionsplanen har haft ett genomsnittligt antal arbetstagare *motsvarande fyra femtedelar av den tillämpliga tröskelnivå som fastställts i lagstiftningen i den medlemsstat vars jurisdiktion omfattar det fusionerande bolaget och som utlöser arbetstagarnas rätt till medverkan.*

Frågan är om detta bör föranleda ändringar i medverkandelagen.

Som redan framgått är den gällande svenska ”tröskelnivån” i praktiken 25 arbetstagare och gällande kollektivavtal utifrån vad som framgår av styrelserepresentationslagen. Direktivets nya lydelse innebär att denna gräns i praktiken ska sänkas till 4/5 av 25, dvs. 20. Direktivets nya lydelse måste emellertid även förstås så att gränsen

¹⁷ Prop. 2007/08:20 s. 39.

sänks till 4/5 av den nivå som gäller för respektive deltagande bolag i fusionen enligt bestämmelserna i *någon av de berörda medlemsstaterna*. Om ett svenskt bolag deltar i den gränsöverskridande fusionen kommer förvisso rätten till medverkan att inträda vid 4/5 av 25, dvs. vid 20 arbetstagare.¹⁸ Men rätt till medverkan kommer i princip att kunna utlösas vid en ännu lägre nivå. Så blir fallet om rättsordningen i en annan medlemsstat som fusionen berör ger rätt till medverkan vid ett ännu lägre antal arbetstagare, exempelvis tio arbetstagare; fyrafemtedelsregeln får då till följd att rätt till medverkan inträder vid åtta arbetstagare. Vilken nivå som faktiskt kommer att gälla – 20 eller lägre – beror m.a.o. av de gränser för medverkan som gäller för övriga deltagande bolag i utifrån regelverken i berörda stater.

Bestämmelsen om rätt till medverkan enligt medverkandelagen måste därför ändras så att fyrafemtedelsregeln får ett direkt genomslag.

Innebörden i den nya bestämmelsen bör vara att rätten till medverkan inträder när det genomsnittliga antalet anställda i något av de deltagande företagen under de sex månaderna närmast före offentliggörandet av fusionsplanen uppgår till minst fyra femtedelar av det antal anställda som i respektive företags hemstat innebär rätt till medverkan.

7.3.3 Företagens möjligheter att frivilligt underkasta sig referensbestämmelserna om arbetstagarmedverkan

Vår bedömning: De deltagande företagen bör ha samma möjlighet som i dag att frivilligt underkasta sig referensbestämmelserna i medverkandelagen.

Skälen för bedömningen: När sätelandets nationella regler för arbetstagarnas medverkan *inte* ska tillämpas, ska – enligt artikel 133.3 – arbetstagarnas medverkan i det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen samt arbetstagarnas inflytande över besluten om dessa rättigheter regleras av medlemsstaterna utifrån de principer och förfaranden som anges i ett antal uppräknade EU-rättsliga bestämmelser (se föregående avsnitt), gemensamt betecknade *de modifierade SE-bestämmelserna*. Dessa bestämmelser fun-

¹⁸ Jämte gällande kollektivavtal.

gerar som ett slags referensbestämmelser som ska tillämpas för det fall att det inte träffas överenskommelse om medverkan av annat slag. Referensbestämmelserna har i svensk rätt genomförts genom 32–40 §§ medverkandelagen.

Av artikel 133.4 a följer att de relevanta organen i de fusionerande bolagen, vanligen styrelserna, ska ha befogenhet att utan föregående förhandlingar välja att direkt omfattas av referensbestämmelser för medverkan enligt lagstiftningen i den medlemsstat där det bolag som uppstår genom den gränsöverskridande fusionen ska ha sitt säte.¹⁹ Genom 2019 års ändringsdirektiv justeras artikelns ordalydelse så att detta gäller i *de fall åtminstone ett av de fusionerande bolagen omfattas av ett system för arbetstagares medverkan i den mening som avses i SE-direktivet*.²⁰

Artikel 133.4 a i 2017 års lydelse har införlivats med svensk rätt genom 22 § andra stycket medverkandelagen. Av den bestämmelsen framgår att de deltagande företagen får besluta att avstå från att inleda förhandlingar om ett avtal om medverkan i det övertagande företaget. Om så sker ska, enligt 30 § 3, 32–40 §§ tillämpas.

Frågan är då om justeringen i artikeln medför att den svenska regleringen behöver ändras.

De ord som har skjutits in i artikeln kan synas innebära en begränsning i den befogenhet som artikeln tillägger företagen; ett beslut av detta slag skulle *enbart* få fattas om åtminstone ett av de fusionerande bolagen omfattas av ett system för arbetstagares medverkan i den mening som avses i SE-direktivet. Det saknas emellertid skäl att tro att avsikten har varit att orden är avsedda att ha en sådan exkluderande verkan, särskilt med beaktande av att ändringsdirektivet har som uttalat syfte att stärka de regelverk som skyddar arbetstagares rätt till medverkan. Snarare framstår de inskjutna orden som ett förtydligande av att det är först om något av de fusionerande bolagen omfattas av medverkan som frågan om medverkan efter fusionen aktualiseras och det alltså kan bli aktuellt för bolaget att överväga att omedelbart underkasta sig referensbestämmelserna.

Vi bedömer därför att den nya lydelsen av artikel 133.4 a inte gör det nödvändigt att ändra vare sig i medverkandelagen eller i någon annan författning.

¹⁹ Enligt artikel 133.3 h (dvs. del 3 led b i bilagan till SE-direktivet).

²⁰ Direktivtexten hänvisar till artikel 2 k i SE-direktivet.

7.3.4 Påföljande inhemska förfaranden (artikel 133.7)

Vårt förslag: Bestämmelsen i aktiebolagslagen om att medverkandelagen ska tillämpas även vid en inhemsk fusion som följer på en tidigare gränsöverskridande fusion utvidgas till att gälla även när det tidigare förfarandet är en gränsöverskridande delning eller en gränsöverskridande ombildning. Bestämmelsen ska tillämpas vid fusioner som sker inom fyra år från det gränsöverskridande förfarandet.

Skälen för förslaget: Enligt direktivet ska det – om det bolag som uppstår genom en gränsöverskridande fusion omfattas av ett system för arbetstagares medverkan – säkerställas att arbetstagarnas rätt till medverkan skyddas vid eventuella därpå följande inhemska fusioner.²¹ Direktivet uppställer dock en tidsgräns för detta. I 2017 års direktiv har den varit tre år från det att den gränsöverskridande fusionen trädde i kraft.

I linje med detta anges i 2 § medverkandelagen att lagen gäller också vid en inhemsk fusion som sker inom tre år från det att en gränsöverskridande fusion har registrerats.

Paragrafen kompletteras av 23 kap. 25 § tredje stycket och 48 § tredje stycket aktiebolagslagen. Bestämmelserna i aktiebolagslagen får till följd att om en inhemsk fusion har föregåtts av en gränsöverskridande fusion får den inhemska fusionen registreras enbart om det finns avtal eller beslut om arbetstagarnas medverkan eller förhandlingsperioden har löpt ut utan att ett sådant avtal har träffats. För att registrering ska kunna ske krävs vidare att det övertagande bolagets bolagsordning inte strider mot den ordning för medverkan som ska gälla till följd av medverkandelagen. Också aktiebolagslagens bestämmelser gäller under en tid av tre år från den gränsöverskridande fusionen.

Genom 2019 års direktiv förlängs den tidsfrist inom vilken arbetstagarnas rätt till medverkan ska föras över vid påföljande inhemska fusioner från tre till fyra år. Motsvarande ändring behöver därför göras i de nyss angivna svenska bestämmelserna.

Vi återkommer i avsnitt 7.4.7 till de tillkommande bestämmelser av liknande slag som behöver införas i fråga om inhemska delningar.

²¹ Artikel 133.7 (tidigare artikel 16.7 i 2005 års direktiv).

Såsom närmare utvecklas i det avsnittet måste bestämmelserna om arbetstagares medverkan i viss utsträckning tillämpas även vid en inhemsk fusion som följer på andra slag av gränsöverskridande förfaranden än fusioner.

7.3.5 Besked om tillämpning av referensbestämmelserna

Vår bedömning: Direktivets krav på att ett bolag som deltar i fusionen ska meddela sina arbetstagare om det väljer att underkasta sig direktivets referensbestämmelser är redan tillgodosett i medverkandelagen.

Skälen för bedömningen: Som ovan har framgått ska medlemsstaterna – enligt artikel 133.4 a i direktivet – ge de relevanta organen i de fusionerande bolagen befogenhet att utan föregående förhandlingar välja att direkt omfattas av referensbestämmelserna för arbetstagarmedverkan. För svensk del kommer denna möjlighet till uttryck i 22 § andra stycket och 30 § 3 medverkandelagen.

Genom ändringsdirektivet införs en ny punkt 8 i artikel 133. Av denna följer en förpliktelse för ett bolag som uppstår genom en gränsöverskridande fusion att meddela sina arbetstagare om det väljer att direkt tillämpa referensbestämmelserna i SE-direktivet (motvarande 32–40 §§ medverkandelagen) eller om det vill inleda förhandlingar.²²

Innebörden i gällande svensk rätt är att de deltagande företagen ska, så snart som möjligt sedan fusionsplanen har offentliggjorts, vidta nödvändiga åtgärder för att en förhandlingsdelegation för arbetstagarerna ska kunna inrättas. Som redan har framgått har företagen möjlighet att underkasta sig referensbestämmelserna i 32–40 §§ medverkandelagen utan föregående förhandling.²³ Om företagen avser att göra det, måste de, enligt 5 §, meddela detta till arbetstagarernas representanter i de deltagande företagen, berörda dotterföretagen och berörda filialerna.

²² Den lagtekniska utformningen av punkten är komplicerad; punkten hänvisar inte direkt till SE-direktivet utan till en annan artikel i ändringsdirektivet (artikel 133.3 h) som i sin tur hänvisar till SE-direktivet.

²³ Se 22 § andra stycket och 30 § 3 medverkandelagen.

Det krav på meddelande till arbetstagarna som uppställs i den nya punkten 8 i artikel 133 är alltså redan uppfyllt i svensk rätt genom det som sägs i 5 § medverkandelagen. I denna del fordras därför inga svenska författningsändringar.

7.4 Arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande delningar och ombildningar (artiklarna 160I och 86I)

7.4.1 Bakgrund

Också bestämmelserna i 2019 års direktiv om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar innehåller bestämmelser om arbetstagarmedverkan. Bestämmelserna, som finns i artikel 160I respektive artikel 86I, motsvarar i huvudsak vad som föreskrivs i artikel 133 om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner. Artiklarna 160I och 86I överensstämmer närmast fullt ut inbördes men de skiljer sig i några avseenden från artikel 133.

Innebörden i artiklarna 160I och 86I är att medlemsstaterna är skyldiga att införa regler om rätt till medverkan som anknyter till gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Regler av detta slag saknas i dag helt och hållet i svensk rätt. Sådana regler måste alltså införas. I det följande kommer vi att redovisa hur de bör utformas och i vilken utsträckning och på vilket sätt de bör skilja sig från motsvarande bestämmelser avseende gränsöverskridande fusioner.

Vid införande av ett regelverk om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar måste vi beakta bl.a. direktivets bestämmelser om

- när rätt till medverkan uppstår (artiklarna 160I.2 och 86I.2)
- vilka principer som ska styra den nationella regleringen (artiklarna 160I.3/86I.3),
- vilka möjligheter som ska finnas att avstå eller avbryta förhandlingar (artikel 160I.4/86I.4),
- utvidgning av rätten till medverkan (artikel 160I.5/86I.5),

- övertagande respektive ombildade bolags rättsliga form (artikel 160l.6/86l.6), och
- hur rätten till arbetstagarmedverkan ska skyddas (artikel 160l.7/86l.7).

7.4.2 Medverkandelagen ska tillämpas även vid gränsöverskridande delningar och ombildningar

Vårt förslag: Medverkandelagen ska vara tillämplig även i fråga om arbetstagares medverkan under och efter gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

Vår bedömning: Som en följd av att medverkandelagen görs tillämplig vid gränsöverskridande delningar och ombildningar krävs det i allt väsentligt inga arbetsrättsliga särregler för dessa två slag av gränsöverskridande förfaranden. Vissa ändringar och tillägg måste dock göras för att utformningen av befintliga bestämmelser också ska omfatta gränsöverskridande delningar och ombildningar.

Skälen för förslaget och bedömningen:

Medverkandelagen bör tillämpas även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar

Direktivets bestämmelser om arbetstagarmedverkan har, såvitt gäller gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar, samma principiella utgångspunkt som motsvarande bestämmelser avseende gränsöverskridande fusioner; varje övertagande respektive ombildat bolag omfattas under och efter förfarandet av de bestämmelser om arbetstagares medverkan som gäller i den medlemsstat där bolaget därefter har sitt säte (se artikel 160l.1 respektive 86l.1). På samma sätt som ifråga om gränsöverskridande fusioner innehåller emellertid direktivet bestämmelser som innebär att nationell reglering i vissa fall inte får tillämpas.

Dessa bestämmelser har i huvudsak samma innehåll som de som vi har redogjort för i avsnitt 7.3.1.

Nationella bestämmelser om arbetstagares medverkan i den medlemsstat där det övertagande eller ombildade bolaget ska ha sitt hemvist ska sålunda inte gälla om det överlåtande eller ännu icke ombildade bolaget under de sex månader som föregår offentliggörandet av delningsplanen eller ombildningsplanen har ett genomsnittligt antal arbetstagare motsvarande fyra femtedelar av den tillämpliga tröskelnivå som fastställts i lagstiftningen i medlemsstaten för det överlåtande bolaget eller utgångsmedlemsstaten som utlöser arbetstagarnas rätt till medverkan (se artikel 160l.2 respektive artikel 86l.2).

Vi har behandlat den motsvarande bestämmelsen avseende gränsöverskridande fusioner i avsnitt 7.3.2. Artiklarna om medverkan vid gränsöverskridande delningar och ombildningar skiljer sig i terminologiskt hänseende något från sin motsvarighet för gränsöverskridande fusioner på så sätt att det är tröskelnivån i det *överlåtande bolagets hemstat* respektive *utgångsmedlemsstaten* som avgör huruvida det finns rätt till medverkan. Motsvarande bestämmelse för gränsöverskridande fusioner anger att det är förekomsten av rätt till medverkan i hemstaten *för något av de fusionerande bolagen* som avgör om det finns rätt till medverkan efter fusionen. Skillnaden är naturlig, eftersom det innan en gränsöverskridande delning eller en gränsöverskridande ombildning har genomförts finns endast ett bolag; det överlåtande respektive ännu icke ombildade bolaget. Någon saklig skillnad finns alltså inte.

Sammantaget får alltså artiklarna 160l.2 och 86l.2 anses ha samma innebörd som den motsvarande artikeln för gränsöverskridande fusioner, artikel 133.2, har.

Mot den nu angivna bakgrunden är det naturligt att direktivets bestämmelser om arbetstagarmedverkan i anslutning till gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar införlivas med svensk rätt genom att medverkandelagen görs tillämplig även vid gränsöverskridande förfaranden av dessa båda slag.

Finns det behov av särregler för gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar?

Närmare bestämmelser om vad som ska gälla i fråga om arbetstagarmedverkan ges i artikel 160l.3 respektive artikel 86l.3. I artiklarna regleras vilka principer som ska styra den nationella regleringen av arbetstagares medverkan i de bolag som uppstår vid delningen respek-

tive ombildningen, hur arbetslagarnas inflytande över besluten om rätt till medverkan ska organiseras och vad som i övrigt ska gälla. Bestämmelserna, som väsentligen består av hänvisningar till SE-direktivet och annan EU-lagstiftning, motsvarar i huvudsak vad som gäller för gränsöverskridande fusioner.²⁴

Vi har nyss föreslagit att medverkandelagen ska tillämpas även när det gäller gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Det finns dock anledning att fråga sig om artiklarna 160l.3 och 86l.3 innehåller några särdrag som nödvändiggör särregler som rör arbetslagamedverkan vid gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar.

Vår bedömning är att det i flertalet avseenden inte krävs några sådana särregler, dvs. regelverket kan i huvudsak göras tillämpligt i fråga om samtliga former av gränsöverskridande förfaranden. Särregler behövs dock i några avseenden. Vi berör dem i följande avsnitt.

Förhandlingsdelegationen. SE-direktivet bygger på att det inför förhandlingarna mellan de berörda företagen och arbetslagarna ska bildas en förhandlingsdelegation. Såväl bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner (artikel 133.3 a) som bestämmelserna om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar (artikel 160l.3 a respektive artikel 86l.3 a) innehåller hänvisningar till vissa bestämmelser i SE-direktivet om förhandlingsdelegationens inrättande och funktion. Artikel 133.3 a har redan föranlett flera bestämmelser i medverkandelagen (bl.a. 5, 6, 7, 8, 10, 23, 24, 25, 26 och 29 §§). Hänvisningarna i artiklarna 160l.3 a och 86l.3 a är inte helt överensstämmande med de som finns i artikel 133.3 a.²⁵ Det

²⁴ En skillnad behandlas i den följande texten (se även följande fotnot). Därutöver finns också en annan mindre skillnad; artikel 133.3 hänvisar även till artikel 12.3 i SE-förordningen. Den senare punkten ger medlemsstaterna möjlighet att begränsa tillämpningen av referensbestämmelserna för arbetslagamedverkan till vissa fall när ett bolag bildas genom fusion. Vi har bedömt att den saknar all betydelse vid gränsöverskridande delningar eller ombildningar. Det kan tilläggas att den möjlighet som punkten ger medlemsstaterna inte utnyttjades när 2005 års direktiv genomfördes i svensk rätt.

²⁵ Artikel 133.3 hänvisar till artiklarna 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 första stycket första strecksatsen och andra stycket, 3.5 samt 3.7, medan artiklarna 160l.3 a och 86l.3 a hänvisar till artikel 3.1, 3.2 a i och b, 3.3, artikel 3.4 de två första meningarna och artikel 3.5 samt 3.7. Skillnaden är att artiklarna 160l.3 a och 86l.3 a *inte* hänvisar till SE-direktivets artikel 3.2 a ii, 3.4 första stycket – utöver de två första meningarna – första strecksatsen och andra stycket. SE-direktivets artikel 3.2 a ii reglerar antalet ledamöter från olika bolag vid en gränsöverskridande fusion och 3.4 krav på majoritet vid omröstning för att godkänna vissa avtal om medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

beror dock på att några bestämmelser i SE-direktivet enbart har betydelse vid fusioner.

Några särbestämmelser avseende förhandlingsdelegationens *inrättande* och *funktion* behövs inte; direktivets krav tillgodoses genom befintliga bestämmelser i medverkandelagen. Däremot finns det behov av att införa en särskild bestämmelse om vad som krävs för att en förhandlingsdelegation i samband med gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar ska besluta om avstående från att inleda förhandlingar eller om att avbryta pågående förhandlingar. En motsvarande bestämmelse, tillämplig vid gränsöverskridande fusioner, finns i 27 § medverkandelagen. Den bör nu kompletteras med en liknande bestämmelse för gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Hur den bör utformas återkommer vi till i författningskommentaren.²⁶

Förhandlingsperioden. SE-direktivet bygger på att parterna har en viss förhandlingsperiod till sitt förfogande för att träffa ett avtal om medverkan. Förhandlingsperioden börjar, enligt artikel 5 i SE-direktivet, att löpa så snart det särskilda förhandlingsorganet är inrättat och får pågå under sex månader. Parterna får gemensamt besluta att förlänga förhandlingstiden så att den sammanlagt omfattar som längst ett år. Motsvarande svenska bestämmelser finns, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i 20 § medverkandelagen.

Också regleringen i 2019 års direktiv av gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar hänvisar till artikel 5 i SE-direktivet (se artiklarna 160l.3 c och 86l.3 c.). Någon tillkommande svensk lagreglering är inte nödvändig, eftersom 20 § medverkandelagen med vårt förslag kommer att omfatta även gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

Artikel 3.4 första stycket i SE-direktivet har också genomförts genom 26 § medverkandelagen. Denna paragraf blir emellertid tillämplig endast vid gränsöverskridande fusioner och påverkar således inte tillämpningen vid gränsöverskridande delningar och ombildningar. Av den paragrafen framgår att särskilda omröstningsregler gäller om ett avtalsförslag skulle leda till att andelen ledamöter som omfattas av rätt till medverkan i det övertagande företaget blir mindre än vad som tidigare har gällt för arbetstagarna i det av de deltagande företagen med högst andel medverkan. I så fall krävs för att avtalet ska godkännas att minst två tredjedelar av de ledamöter som företräder minst två tredjedelar av arbetstagarna i minst två EES-stater röstar för detta. Denna majoritetsregel gäller endast när medverkan omfattar minst 25 procent av det totala antalet arbetstagare i de deltagande företagen. Innan en gränsöverskridande delning eller ombildning har registrerats finns det endast ett bolag, dvs. det överlåtande bolaget respektive det bolag som ska ombildas. Med den utgångspunkt som 26 § medverkandelagen har, dvs. en gränsöverskridande fusion med flera involverade bolag i olika EES-länder, blir paragrafen inte aktuell att tillämpa vid en gränsöverskridande delning eller ombildning.

²⁶ Se förslagen till 27 § andra stycket medverkandelagen.

Förhandlingsförfarandet. Artiklarna 3–5 i SE-direktivet innehåller bestämmelser som inrättandet av det särskilda förhandlingsorganet, avtalets innehåll och förhandlingarnas varaktighet. Dessa bestämmelser har genom regleringen i 2017 års direktiv avseende gränsöverskridande fusioner (jfr artikel 133.3 d) genomförts i 3 § medverkandelagen. Genom att medverkandelagen görs tillämplig även i fråga om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar uppfylls direktivets krav på att artiklarna 3–5 i SE-direktivet ska tillämpas även dessa gränsöverskridande förfaranden.

Regleringen i 2019 års direktiv av gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar hänvisar också till artikel 6 i SE-direktivet.²⁷ Artikel 6 har karaktären av lagvalsartikel. Av artikeln framgår, att lagstiftningen i den stat där bolaget ska ha sitt säte ska gälla för förhandlingsförfarandet enligt artiklarna 3–5, om inte annat framgår av SE-direktivet. Enligt vår bedömning fordras inte någon tillkommande svensk lagreglering med anledning av hänvisningen till artikel 6.

Referensbestämmelser. Regleringen av gränsöverskridande fusioner hänvisar sedan tidigare till artikel 7.1 i SE-direktivet.²⁸ Enligt den artikeln ska medlemsstaterna fastställa referensbestämmelser för arbetstagarinflytande i europabolag som ska uppfylla vad som sägs i direktivets bilaga. Referensbestämmelserna i lagstiftningen i medlemsstaten där bolaget ska ha sitt säte ska gälla från dagen för bolagets registrering om parterna är eniga om detta. Bestämmelserna ska också gälla om inget avtal har ingåtts inom viss i direktivet angiven tidsfrist (sex månader eller ett år om parterna är överens om förlängd tid, se ovan) och om de behöriga organen, styrelsen, i vart och ett av de deltagande bolagen beslutar att godta att bestämmelserna ska gälla och fortsätter registreringen.

Motsvarande svenska bestämmelser finns, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, i 30 och 32–40 §§ medverkandelagen. Av 30 § framgår vad som gäller om avtal om arbetstagarinflytande inte träffas vid en gränsöverskridande fusion, medan själva referensbestämmelserna finns i 32–40 §§. Dessa bestämmelser ska tillämpas om parterna är överens om det, om ett avtal som uppfyller kraven i medverk-

²⁷ Artiklarna 160l.3 d och 86l.3 d hänvisar, liksom sina motsvarigheter för gränsöverskridande fusioner i artikel 133.3 d, till artikel 6 i SE-direktivet. Enligt den artikeln ska förhandlingsförfarandet enligt artiklarna 3–5 i samma direktiv regleras av lagstiftningen i den medlemsstat där ett europabolag ska ha sitt säte, om inte annat särskilt föreskrivs i samma direktiv.

²⁸ Artikel 133.3 e.

andelagen inte har träffats när tidsfristen löpt ut eller om de deltagande företagen fattat beslut enligt 22 § andra stycket samma lag om att avstå från att inleda förhandlingar om ett avtal om medverkan.

Också regleringen av gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar i 2019 års direktiv hänvisar till artikel 7.1 i SE-direktivet.²⁹ Om, som vi föreslår, medverkandelagen görs tillämplig även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar, krävs det inte heller i denna del några särskilda lagändringar.

Sekretess, skydd för arbetstagarrepresentanter, skadestånd och rättegång m.m. I artiklarna 8, 10 och 12 i SE-direktivet finns bestämmelser om sekretess, om skydd för arbetstagarrepresentanter och om skyldigheter för medlemsstaterna att tillse att de bolag som omfattas av direktivet följer reglerna i detta.

Direktivbestämmelserna om gränsöverskridande fusioner hänvisar till dessa artiklar (se artikel 133.3 f). Detta har föranlett den svenska lagstiftaren att i medverkandelagen ta in motsvarande bestämmelser om skydd för arbetstagarrepresentanter, tystnadsplikt och skadestånd (se 43–45 §§). Därtill anger lagen även skadeståndsansvar för den som bryter mot lagen eller mot avtal som upprättats i enlighet med lagen (45 §).³⁰ Lagen innehåller också bestämmelser om rättegång vid uppkommen tvist (46).³¹

Också direktivbestämmelserna om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar hänvisar till artiklarna 8, 10 och 12 i SE-direktivet (se artikel 160l.3 f respektive artikel 86l.3 f).

Genom att de ovan angivna paragraferna i medverkandelagen som redan gäller för gränsöverskridande fusioner görs tillämpliga även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar kommer svensk rätt att leva upp till kraven i artiklarna 160l.3 f och 86l.3 f utan det behövs några författningsändringar.

²⁹ Artiklarna 160l.3 e och 86l.3 e hänvisar, liksom sina motsvarigheter för gränsöverskridande fusioner i artikel 133.3 e, till artikel 7.1 i SE-direktivet, dock med undantag för led b andra strecksatsen. Artikel 133.3 e hänvisar därutöver till vissa andra delar av artikel 7 i SE-direktivet som inte gäller för gränsöverskridande delningar och ombildningar.

³⁰ Skadestånd ska bestämmas i enlighet med bestämmelserna i 55 och 56 §§, 57 § andra stycket, 60 § första stycket samt 61 och 62 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. En enskild arbetstagarare kan dock inte rikta skadeståndsanspråk mot en arbetstagarorganisation med stöd i bestämmelsen.

³¹ Tvist ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. I ett sådant fall ska Arbetsdomstolen vara första domstol.

7.4.3 Avtalsinnehållet i en förhandlingsöverenskommelse

Vårt förslag: Om ett bolag bildas genom en gränsöverskridande delning eller blir föremål för en gränsöverskridande ombildning, ska det i ett avtal om arbetstagarinflytande föreskrivas åtminstone samma nivå för arbetstagarinflytande som den som finns i det överlåtande bolaget respektive i bolaget före ombildning. (Jfr artikel 160l.3 b och 86l.3 b)

Skälen för förslaget: Artikel 4 i SE-direktivet reglerar vad ett avtal om medverkan ska innehålla. Regleringen av gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar hänvisar i flera hänseenden till denna artikel. Hänvisningarna är delvis desamma som de som gäller för gränsöverskridande fusioner.³² Det gäller bl.a. artikel 4.2 som anger vilka moment som ska regleras i avtalet. Den artikeln har, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner, genomförts genom 29 § medverkandelagen. I den delen behövs ingen ytterligare genomförandeåtgärd: eftersom medverkandelagen med vårt förslag kommer att bli tillämplig även vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

Artiklarna 160l och 86l innehåller dock – till skillnad från den motsvarande regleringen för gränsöverskridande fusioner – också en hänvisning till artikel 4.4 i SE-direktivet. Innebörden i den artikeln är att det i ett *avtal om arbetstagarinflytande* ska föreskrivas åtminstone samma nivå för arbetstagarinflytande som den som finns i det bolag som ska ombildas till europabolag. En svensk lagregel som motsvarar artikeln har tagits in i 31 § lagen (2004:559) om arbetstagarinflytande i europabolag. Däremot finns det ingen motsvarande bestämmelse i medverkandelagen.

Såsom 2019 års direktiv är utformat måste den princip som kommer till uttryck i artikel 4.4 i SE-direktivet lagfästas såvitt gäller gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. Vi föreslår därför att det i medverkandelagen tas in en bestämmelse, tillämplig vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar, som motsvarar 31 § inflytandelagen.

³² Såväl artikel 160l.3 b som artikel 86l.3 b hänvisar till artikel 4 i SE-direktivet. Båda artiklarna hänvisar – liksom artikel 133 – till artikel 4.1, 4.2 a, g och h och 4.3 i SE-direktivet. Artiklarna 160l.3 b och 86l.3 b hänvisar härutöver till artikel 4.4 i SE-direktivet. Den punkten hänvisar tillbaka till artikel 4.2 som i a–h reglerar vad ett avtal ska innehålla. Detta gäller dock inte om annat följer av artikel 4.4 i SE-direktivet.

7.4.4 Samma rätt till medverkan efter som före ett gränsöverskridande förfarande

Vårt förslag: När ett bolag bildas genom gränsöverskridande delning eller blir föremål för en gränsöverskridande ombildning, ska arbetstagarna ha rätt till medverkan i samma omfattning som före delningen respektive ombildningen. (Jfr artiklarna 160l.3 g och 86l.3 g)

Skälen för förslaget: Genom hänvisningar i 2019 års direktiv till delar av en bilaga till SE-direktivet framgår att medlemsstaterna förväntas införa vissa principer om omfattningen av arbetstagares medverkan efter en gränsöverskridande delning eller ombildning. En av dessa principer är att arbetstagarna, när ett europabolag bildas genom ombildning, har rätt till medverkan i samma omfattning som före ombildningen (se del 3 led a i bilagan till SE-direktivet).³³

Denna princip i SE-direktivet återspeglas i svensk rätt i 55 § inflytandelagen. Enligt den paragrafen ska, när ett europabolag bildas genom ombildning, arbetstagarna ha rätt till medverkan i samma omfattning som före ombildningen. Av 56 § samma lag följer att när ett europabolag bildas på *annat sätt* än genom ombildning, ska arbetstagarnas rätt att välja, utse, föreslå eller avvisa ett antal ledamöter i europabolagets förvaltnings- eller tillsynsorgan motsvara den högsta andel som gällde i något av de deltagande bolagen före registreringen.³⁴ Den senare bestämmelsen har sin motsvarighet i 32 § medverkandelagen för gränsöverskridande fusioner.

Genom 32 § medverkandelagen lever svensk rätt redan upp till det som i denna del följer av hänvisningen till SE-direktivet, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner. Medverkandelagen saknar däremot en motsvarighet till 55 § inflytandelagen. Därmed uppfyller medverkandelagen inte det krav som i denna del följer av hänvisningen till SE-direktivets bilaga i 2019 års direktiv, såvitt gäller gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande delningar.

Vi föreslår därför att det i medverkandelagen tas in en motsvarighet till 55 § inflytandelagen.

³³ Artiklarna 160l.3 g och 86l.3 g hänvisar till del 3 led a i bilagan till SE-direktivet. Den bilagan innehåller referensbestämmelser för arbetstagarrepresentation och del 3 särskilt referensbestämmelser för medverkan. Enligt del 3 led a ska arbetstagarna, när ett europabolag bildas genom ombildning, ha rätt till medverkan i samma omfattning som före ombildningen.

³⁴ 56 § motsvarar vad som framgår av del 3 led b i bilagan till SE-direktivet.

7.4.5 Skydd mot missbruk i syfte att frånta arbetstagarna rätten till inflytande

Vårt förslag: Bestämmelserna om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar får inte tillämpas i syfte att frånta eller förvägra arbetstagare rätt till arbetstagarinflytande.

För det fall att det inom ett år från det att ett bolag har registrerats genom en gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning sker väsentliga förändringar i bolaget, ska delningen eller ombildningen antas ha som syfte att frånta eller förvägra arbetstagarna deras rätt till arbetstagarinflytande, om inte bolaget visar andra skäl för förändringarna.

Skälen för förslaget: Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar hänvisar – till skillnad från bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner – till artikel 11 i SE-direktivet (se artiklarna 160l.3 f och 86l.3 f). Enligt den artikeln ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen för att förhindra att europabolag missbrukas i avsikt att frånta arbetstagarna deras rätt till inflytande eller vägra att ge sådana rättigheter.

Artikel 11 i SE-direktivet har införlivats i svensk rätt genom 67 § inflytandelagen. I den paragrafen föreskrivs att reglerna om europabolag inte får tillämpas i syfte att frånta eller förvägra arbetstagarna deras rätt till arbetstagarinflytande. Det sägs vidare att om väsentliga förändringar i europabolaget, dess dotterbolag eller filialer inträffar inom ett år från det att europabolaget har registrerats och förändringarna är sådana att arbetstagarna skulle ha fått ett mera omfattande inflytande om förändringarna hade gjorts före registreringen av europabolaget, ska förändringarna anses vara gjorda i syfte att frånta eller förvägra arbetstagarna deras rätt till arbetstagarinflytande, om inte bolaget visar andra skäl för förändringarna. Det senare kan beskrivas som ett slag av presumtionsregel.

I förarbetena till 67 § inflytandelagen konstaterades bl.a. att europabolag kan etableras på ett sådant sätt att arbetstagarna inte får någon rätt till medverkan eller mycket begränsad rätt till medverkan och därefter kan strukturella förändringar inom bolaget eller byte av sätesland företas utan att detta förändrar arbetstagarnas rätt till medverkan. Om en sådan efterföljande strukturell förändring eller bytet

av sätesland har ingått i planen redan innan europabolaget etablerades men genomförs först sedan bolaget har registrerats i syfte att minimera arbetstagarnas rätt till inflytande, torde det vara ett förfarande som kan angripas genom SE-direktivets missbruksreglering (se prop. 2003/04:122 s. 86).

I förarbetena anfördes också att det hade förekommit omfattande diskussioner i Kommissionens arbetsgrupp och att det då hade anförts att det i den nationella lagstiftningen borde införas en bevislättnad i form av en presumtionsregel. Enligt dessa diskussioner borde en sådan presumtionsregel gälla under ett år medan vanliga bevisregler borde gälla därefter. Enligt regeringen borde SE-direktivet genomföras på samma sätt i de olika EES-staterna om detta var möjligt. Det uttalades också att starkare skäl talade för en presumtionsregel än mot en sådan.

Av 2019 års direktiv följer att den princip som kommer till uttryck i artikel 11 i SE-direktivet ska gälla också vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. När det gäller hur detta bör komma till uttryck i medverkandelagen finns det knappast anledning att välja en annan modell än den som valdes i det tidigare lagstiftningsärendet. Vi föreslår därför att det i medverkandelagen tas in en ny paragraf, tillämplig vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar, med i princip samma lydelse som 67 § inflytandelagen.

7.4.6 Övertagande eller ombildade bolag ska ha en rättslig form som medger rätt till medverkan

Vår bedömning: Direktivets krav på att övertagande eller ombildade bolag ska ha en rättslig form som medger rätt till medverkan ger inte anledning till någon särskild svensk författningsregel.

Skälen för bedömningen: För samtliga de tre gränsöverskridande förfaranden som regleras i direktivet gäller att om något av de övertagande bolagen eller det ombildade bolaget ska omfattas av ett system för arbetstagares medverkan ska bolaget vara skyldigt att anta en rättslig form som möjliggör att rätten till medverkan kan utövas (se artikel 133.6, artikel 160l.6 och artikel 86l.6). I detta får antas

ligga att den medlemsstat där det övertagande respektive ombildade bolaget ska ha sitt säte får registrera bolaget endast under förutsättning att den lagstiftning som gäller för bolaget medger att ett system för arbetstagarmedverkan utövas. Vid registrering i Sverige måste det alltså tillses att företagsformen medger en sådan medverkan.

Såsom framgår av våra överväganden i avsnitt 5.3.2 och 6.3.3. kommer de svenska företag som uppkommer genom en gränsöverskridande delning eller en gränsöverskridande ombildning alltid att vara aktiebolag. Aktiebolaget är en företagsform som generellt medger system för utövande av arbetstagarmedverkan. Det behövs därför ingen särskild bestämmelse som motsvarar det som i denna del sägs i direktivet.

7.4.7 Rätten till medverkan efter påföljande inhemska förfaranden

Vårt förslag: Medverkandelagen ska tillämpas även vid en inhemsk fusion eller inhemsk delning som följer på en tidigare gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning, om fusionen eller delningen sker inom fyra år från det gränsöverskridande förfarandet.

Skälen för förslaget: Såsom vi har varit inne på i avsnitt 7.3.4 ska medverkandelagen i viss utsträckning tillämpas även inhemska fusioner som följer på en gränsöverskridande fusion. De svenska bestämmelserna om detta går tillbaka på artikel 133.7. Den artikeln har genom 2019 års direktiv ändrats så att rätten till arbetstagarmedverkan nu ska gälla även vid delningar och ombildningar som genomförs inom fyra år efter den gränsöverskridande fusionen. Genom 2019 års direktiv har det införts motsvarande bestämmelser i artikel 160l.7 och artikel 86l.7. Innebörden är sammantaget att bestämmelserna om arbetstagarmedverkan ska tillämpas även vid en inhemsk fusion eller delning, under förutsättning att något av de företag som deltar i förfarandet omfattas av ett system för arbetstagarmedverkan och under de fyra föregående åren har deltagit i en gränsöverskridande fusion, gränsöverskridande delning eller gränsöverskridande ombildning.

Vi föreslår att svensk lagstiftning anpassas till detta genom ändringar i medverkandelagen och aktiebolagslagen.

7.4.8 Skyddet för arbetstagarrepresentanter

Vår bedömning: Det krävs ingen lagändring för att tillgodose det krav på skydd för arbetstagarrepresentanter som följer av direktivet.

Skälen för bedömningen: Liksom artikel 133 hänvisar artiklarna 861 och 1601 i 2019 års direktiv till artikel 10 i SE-direktivet. Hänvisningarna innebär att – när regelverket om arbetsttagares rätt till medverkan är tillämpligt – nationella bestämmelser om skydd för arbetstagarrepresentanter måste tillämpas också när representanterna deltar i ett gränsöverskridande förfarande.

Bestämmelser om skydd för fackliga förtroendemän, av det slag som avses i SE-direktivet, finns i förtroendemannalagen (se avsnitt 7.2.7 och 7.4.2). Enligt 43 § medverkandelagen³⁵ ska bestämmelserna i 3 § första stycket, 4 och 6–8 §§ förtroendemannalagen gälla på motsvarande sätt för arbetstagarrepresentanter som vanligtvis utför sitt arbete i Sverige utför uppgifter enligt medverkandelagen. Enligt de utpekade bestämmelserna i förtroendemannalagen får en arbetsgivare inte hindra en facklig förtroendeman att fullgöra sitt uppdrag eller ge förtroendemannen försämrade arbetsförhållanden eller anställningsvillkor. Förtroendemannen har också rätt till den ledighet som fordras för uppdraget liksom rätt att behålla anställningsförmåner.

Eftersom vårt förslag innebär att medverkandelagen blir tillämplig även vid gränsöverskridande ombildningar och gränsöverskridande delningar, kommer förtroendemannalagens bestämmelser att bli tillämpliga även vid gränsöverskridande förfaranden av dessa slag. Några ytterligare författningsändringar är därför inte nödvändiga.

³⁵ Se även prop. 2007/08:20 s. 121.

8 Ekonomiska föreningar

8.1 Bakgrund

Den ekonomiska föreningen är en svensk kooperativ företagsform. Den utgör en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer – medlemmar – och har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar på visst sätt. Den associationsrättsliga regleringen av ekonomiska föreningar finns huvudsakligen i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar (föreningslagen). I den följande framställningen bortses från de särskilda slag som finns för ekonomiska föreningar av särskilda slag (t.ex. bostadsrättsföreningar och kreditmarknadsföreningar).

De associationsrättsliga principer som gäller för ekonomiska föreningar överensstämmer till stora delar med de som gäller för aktiebolag. Det finns också stora likheter mellan lagregleringen i aktiebolagslagen och föreningslagen. Men det finns också grundläggande skillnader. En sådan är att föreningens ”ägare”, medlemmarna, förutsätts delta i föreningens verksamhet, en annan att föreningens verksamhet ska ha till ändamål att främja medlemmarnas intressen. Medlemmarna innehar andelar i föreningen, inte aktier, och andelarna är inte möjliga att överlåta på samma sätt som aktier. Ytterligare en skillnad är den s.k. öppenhetsprincipen; en ekonomisk förening får som huvudregel inte vägra den som vill komma in i föreningen medlemskap.

Sedan länge gäller att två eller flera svenska ekonomiska föreningar kan gå samman genom fusion. En sådan fusion kan genomföras såväl genom absorption som genom kombination (se 16 kap. 1 § föreningslagen). Det är också möjligt att genomföra en absorption mellan en ekonomisk förening och dess helägda dotteraktiebolag (se 16 kap. 28 §).

Däremot saknar föreningslagen bestämmelser om delning. Det har övervägts om sådana bestämmelser borde införas men det har inte ansetts finnas något behov av det (se SOU 2010:90 s. 596 f.).

Vid genomförandet av 2005 års direktiv om gränsöverskridande fusioner – det direktiv som sedermera har inarbetats i 2017 års direktiv – tog lagstiftaren ställning till om de svenska bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner borde tillämpas även på ekonomiska föreningar. Regeringen bedömde – om än efter viss tvekan – att direktivets bestämmelser var tillämpliga på ekonomiska föreningar. I förarbetena uttalades:

Det får mot denna bakgrund anses stå klart att direktivet, trots ordalydelsen i artikel 2.1 b, inte omfattar endast fusioner mellan aktiebolag. Direktivet är i stället avsett att tillämpas på vad som brukar benämnas kapitalassociationer, dvs. associationer där delägarna inte svarar personligen för associationens förpliktelser och där det i stället förutsätts finnas ett visst kapital som säkerhet för företagets skulder. I artikel 2.1 b anges vidare som en särskild förutsättning för att en association ska omfattas av direktivet att associationen enligt den nationella lagstiftningen är underställd sådana åtgärder som har fastställts i det första bolagsrättsliga direktivet för att skydda bolagsmännens och tredje mans intresse. Härmed torde avses bl.a. regler om offentliggörande av vissa uppgifter och handlingar och om rättsverkningarna av sådant offentliggörande. Regler av detta slag finns i aktiebolagslagen och föreningslagen (och i motsvarande lagar på det finansiella området).

Vår slutsats är därför att direktivet, för svensk del, ska tillämpas på aktiebolag och andra kapitalassociationer. Det kan i och för sig diskuteras huruvida en svensk ekonomisk förening är att betrakta som en kapitalassociation. Något krav på att den ska ha ett visst minimikapital eller att medlemmarnas insatser ska vara inbetalda innan föreningen registreras och inleder sin verksamhet finns ju inte. Å andra sidan förutsätts medlemmarna i en ekonomisk förening betala en viss insats till föreningen och bl.a. insatskapitalet utgör bundet eget kapital som inte kan användas för utdelning. Övervägande skäl talar därför för att också ekonomiska föreningar omfattas av direktivets bestämmelser.” (Se prop. 2007/08:15 s. 65.)

Regeringen konstaterade vidare att direktivet gav medlemsstaterna en möjlighet att undanta kooperativa företag, dvs. ekonomiska föreningar, från direktivets tillämpningsområde. Enligt regeringen borde dock den möjligheten inte utnyttjas såvitt gäller vanliga ekonomiska föreningar. Det motiverades bl.a. med att ekonomiska föreningar borde ha samma möjligheter till gränsöverskridande omstruktureringar som aktiebolag.

Som en följd av detta infördes det i den dåvarande lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar bestämmelser om gränsöverskridande fusioner av i huvudsak samma slag som de som infördes i aktiebolagslagen. Bestämmelserna har sedermera överförts till föreningslagen (se 16 kap. 30–51 §§).

Såsom vi återkommer till i avsnitt 9 är föreningslagens bestämmelser om gränsöverskridande fusioner delvis tillämpliga på vissa finansiella företag som har karaktär av ekonomiska föreningar. De är däremot inte tillämpliga på bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar (jfr 9 kap. 30 § första stycket bostadsrättslagen, 1991:614, och 2 kap. 24 § lagen, 2002:93, om kooperativ hyresrätt).

8.2 Behovet av svenska lagändringar

Vårt förslag: Föreningslagens bestämmelser om gränsöverskridande fusioner anpassas till 2019 års direktiv.

Vår bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser som ger ekonomiska föreningar möjlighet att ingå i gränsöverskridande delningar eller genomföra gränsöverskridande ombildningar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Även efter 2019 års ändringar får det anses vara möjligt att tillämpa direktivet bestämmelser om gränsöverskridande fusioner på ekonomiska föreningar. Liksom tidigare ger direktivet också möjlighet att undanta kooperativa företag från direktivets tillämpningsområde.

Enligt vår mening finns det knappast anledning att – när ändringarna i direktivet nu inte påkallar det – generellt begränsa ekonomiska föreningars möjligheter att delta i gränsöverskridande fusioner. 16 kap. föreningslagen bör därför även i fortsättningen innehålla regler om gränsöverskridande fusioner.

Av direktivet följer emellertid att sådana bestämmelser måste ha visst, i direktivet närmare angivet, innehåll. De ändringar som har gjorts genom 2019 års direktiv gör det därför nödvändigt att anpassa regleringen i 16 kap. föreningslagen till dessa.

Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar har ett mera begränsat tillämpningsområde än bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner.

De kan bara tillämpas på de företagsformer som anges i bilaga II till direktivet. Ekonomiska föreningar ingår inte bland dessa företagsformer. Det finns därför inte förutsättningar att införa svenska bestämmelser, grundade på direktivet, som ger ekonomiska föreningar möjlighet att delta i gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar.¹

8.3 Särskilda frågor

Vårt förslag: Bestämmelserna i 16 kap. föreningslagen ändras på i huvudsak samma sätt som bestämmelserna i 23 kap. aktiebolagslagen.

Vår bedömning: Det bör inte införas några motsvarigheter till de föreslagna bestämmelserna i aktiebolagslagen om att aktieägare under vissa förhållanden ska kunna få sina aktier inlösta eller begära ytterligare ersättning.

Skälen för förslaget och bedömningen: Som vi redan har varit inne på stämmer föreningslagens bestämmelser om gränsöverskridande fusioner nära överens med motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen. Fusionsförandet i de båda lagarna är i allt väsentligt likadant. Behovet av ändringar är därmed i huvudsak detsamma. Med de undantag som vi tar upp i det följande föreslår vi därför att 16 kap. föreningslagen ändras på samma sätt som 23 kap. aktiebolagslagen.

Artikel 126a i 2019 års direktiv innehåller bestämmelser om skydd för aktieägare. Innebörden i dessa är bl.a. att en aktieägare som motsätter sig fusionen under vissa förhållanden ska ha rätt att få sina aktier inlösta av bolaget. Det ska också vara möjligt för en aktieägare som stannar kvar i bolaget att påkalla högre kontantersättning än den som erbjuds i fusionsplanen (se, beträffande aktiebolag, avsnitt 4.8). Medlemsstaterna ska tillhandahålla en mekanism för prövning av frågor av detta slag.

I en ekonomisk förening är det inte värdet av medlemmens andel som står i fokus utan hans eller hennes deltagande i verksamheten (och den nytta som detta deltagande medför). Förutsättningarna för

¹ Det utesluter inte att någon form av gränsöverskridande uppdelning av en ekonomisk förening ändå skulle kunna genomföras men förutsättningarna för detta förblir oklara.

omsättning av andelar är regelmässigt sämre än vad som normalt gäller för aktier. Artikel 126a framstår därför som mindre väl anpassad för förhållandena i en ekonomisk förening.

Samtidigt innehåller föreningslagen en mekanism som ger medlemmarna ett liknande skydd vid bl.a. fusioner. Om en medlem i en överlåtande förening inte har samtyckt till en fusion, får nämligen medlemmen säga upp sitt medlemskap inom en månad från föreningsstämmans beslut om godkännande av fusionsplanen och kan då, oavsett vad som har bestämts i stadgarna, gå ur föreningen vid utgången av det räkenskapsår som slutar närmast efter en månad efter uppsägningen (se 16 kap. 27 § föreningslagen). Med utträdet följer en rätt för medlemmen att få ut sina medlemsinsatser (se 10 kap. 11 §, jfr även 10 kap. 13 §). Vi bedömer att detta ger medlemmen i huvudsak samma skydd som det som direktivet tillerkänner en aktieägare som motsätter sig den gränsöverskridande fusionen. Möjligen kommer medlemmen, med en tillämpning av 16 kap. 27 § föreningslagen, inte alltid att erhålla sitt vederlag (dvs. värdet av medlemsinsatserna) inom den tid som föreskrivs i artikel 126a.3 (senast två månader efter den dag då den gränsöverskridande fusionen fick verkan). Vi bedömer dock att regleringen trots detta på ett tillräckligt sätt tillgodoser syftet bakom direktivet.

Vad gäller direktivets bestämmelse om att den aktieägare som stannar kvar i bolaget ska ha rätt att påkalla ytterligare konter-sättning (se artikel 126a.6) innehåller föreningslagen ingen direkt motsvarighet till denna. En medlem som är missnöjd med verkningarna av fusionen har emellertid möjlighet att säga upp sitt medlemskap och kommer då normalt att få ut värdet av sin andel, såsom detta kommer till uttryck i medlemsinsatserna. En komplikation är visserligen att såväl rätten till utträde som rätten att få tillbaka insatserna kan vara begränsad i stadgarna (se 4 kap. 7 § respektive 10 kap. 13 § föreningslagen). Det innebär att medlemmen inte alltid kommer att få ut det fulla beloppet av sina insatser eller att han eller hon kan få ut dem först efter betydande fördröjning. Vi bedömer dock att detta inte bör tillmätas någon betydelse. Det värde som medlemmen ska garanteras i samband med fusionen bör rimligen inte vara mer än vad han eller hon – mot bakgrund av bl.a. stadgarnas innehåll – kan få ut för sina insatser, fusionen förutan.

Det är givet att en medlem som går ur föreningen kan ha en annan uppfattning än föreningen om det belopp som han eller hon enligt föreningslagen har rätt att få ut. En tvist angående detta kan emellertid redan i dag prövas av domstol enligt vad som gäller om talan i tvistemål.

Vi föreslår mot denna bakgrund inga särskilda regler som ger medlemmarna rätt att påkalla inlösen eller ytterligare kontantersättning.

9 Finansiella företag

9.1 Inledning

När de ursprungliga EU-rättsliga bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner genomfördes i svensk rätt behandlades genomförandefrågorna för finansiella företag i ett särskilt lagstiftningsärende.¹ Arbetet föranledde ändringar i bl.a. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, BRL. 2019 års ändringsdirektiv föranleder ytterligare ändringar i lagstiftningen för finansiella företag. I avsnitt 2 har vi redogjort för vilka lagar som berörs; BRL, försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, och lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag. Lagarna berör företag av i huvudsak tre slag; aktieföretag, föreningar och s.k. ömsesidiga bolag. I vilken utsträckning regleringen av dessa företagsformer på det finansiella området behöver anpassas till 2019 års direktiv återkommer vi till i det följande.

9.1.1 Överväganden

Vårt förslag: Den svenska regleringen av bankaktieföretag, kreditmarknadsbolag, försäkringsaktieföretag och tjänstepensionsaktieföretag anpassas helt till 2019 års direktiv.

Den svenska regleringen av kreditmarknadsföreningar, medlemsbanker, försäkringsföreningar, tjänstepensionsföreningar, ömsesidiga försäkringsbolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag anpassas till vad som sägs i 2019 års direktiv om gränsöverskridande fusioner.

¹ Jfr prop. 2008/09:180 s. 51 f.

Skälen för förslaget:

Finansiella företag som ska omfattas av 2019 års direktiv

Finansiella aktiebolag ska ha möjlighet att genomföra gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar

Vi har tidigare nämnt de tre lagar på det finansiella området som berörs av 2019 års direktiv; BRL, FRL och lagen om tjänstepensionsföretag (i fortsättningen sammanfattningsvis benämnda de finansiella lagarna).

I samtliga tre lagar finns bestämmelser om aktiebolag; BRL innehåller bestämmelser om bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag, medan FRL och lagen om tjänstepensionsföretag innehåller bestämmelser om försäkringsaktiebolag respektive tjänstepensionsaktiebolag. Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar omfattar alla slag av aktiebolag. Den svenska lagstiftaren är alltså skyldig att anpassa också regleringen av bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag till direktivet. Det gäller samtliga tre förfaranden, dvs. gränsöverskridande fusioner, gränsöverskridande ombildningar och gränsöverskridande delningar.

Finansiella föreningar ska ha möjlighet att genomföra gränsöverskridande fusioner

Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande fusioner får, men behöver inte, genomföras ifråga om kooperativa företag.² Den svenska lagstiftaren har valt att införa bestämmelser om gränsöverskridande fusioner för ekonomiska föreningar, bestämmelser som numera finns i föreningslagen. Som vi har redovisat i avsnitt 2 anser vi det vara naturligt att dessa bestämmelser nu anpassas till 2019 års direktiv. Av regleringen i de finansiella lagarna följer att föreningslagens bestämmelser om gränsöverskridande fusioner i betydande utsträckning är tillämpliga även på kreditmarknadsföreningar, medlemsbanker, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. Det medför att också regleringen av dessa föreningsformer behöver ses över, såvitt gäller gränsöverskridande fusioner.

² Jfr artikel 120.2 i 2017 års direktiv. Lydelsen ändras inte genom 2019 års direktiv.

En särskild fråga är hur man i detta sammanhang ska se på s.k. ömsesidiga bolag, dvs. ömsesidiga försäkringsbolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag (jfr 12 kap. 1–3 §§ FRL och 10 kap. 20 lagen om tjänstepensionsföretag). Dessa företagsformer utgör egna associationsformer, om än besläktade med ekonomiska föreningar. I associationsrättsligt hänseende regleras de i FRL respektive lagen om tjänstepensionsföretag men regleringen innehåller ett flertal hänvisningar till föreningslagen, däribland till bestämmelser som avser gränsöverskridande fusioner.

Enligt vår bedömning bör de ömsesidiga bolagen ha möjlighet att genomföra gränsöverskridande fusioner i samma omfattning som i dag. Några sakliga ändringar bör inte göras. Det är emellertid naturligt att regelverken ses över så att de i associationsrättsligt hänseende stämmer överens med vad som gäller för ekonomiska föreningar.

Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar och ombildningar är inte ämnade för andra svenska företag än aktiebolag. Det kan därför inte komma i fråga att införa bestämmelser om dessa slag av förfaranden för föreningar och ömsesidiga bolag på det finansiella området.

Allmänna utgångspunkter vid genomförandet av direktivet för finansiella företag

När regleringen av de finansiella företagen anpassas till 2019 års direktiv bör som utgångspunkt användas samma lagtekniska lösning som när de ursprungliga bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner genomfördes för dessa företag. Det innebär att de allmänna associationsrättsliga regler om gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar som vi förslår för allmänna aktiebolag och ekonomiska föreningar (jfr avsnitt 4, 5, 6 och 8) i huvudsak ska gälla också för finansiella företag. När det finns skäl för det, bör emellertid dessa allmänna regler ersättas eller kompletteras av särbestämmelser som tas in i respektive finansiell lag. Så långt det är förenligt med 2019 års direktiv bör nuvarande särskilda associationsrättsliga bestämmelser behållas oförändrade, bl.a. när det gäller Finansinspektionens roll och skyddet för borgenärer.

I det följande behandlar vi frågan om i vilka delar det är motiverat att införa särbestämmelser i de associationsrättsliga regelverken för de finansiella företagen. Våra överväganden görs mot bakgrund av

de nya regelverk som vi har föreslagit för gränsöverskridande förfaranden i aktiebolagslagen och föreningslagen. Det är givetvis inte vår uppgift att ompröva de näringsrättsliga bestämmelser som uppställer förutsättningar för att få bedriva viss finansiell verksamhet. I regleringen av de finansiella företagen är emellertid de associationsrättsliga och näringsrättsliga regleringarna i viss mån sammantvinnade. Det är därför angeläget att en eventuellt ändrad associationsrättslig reglering är synkroniserad med näringsrättsliga bestämmelser.

Gränsöverskridande fusioner

Om ett befintligt finansiellt företag ska delta i en gränsöverskridande fusion, blir de finansiella lagarna tillämpliga.

Den del av en gränsöverskridande fusion som för de finansiella företagens del kan behöva en viss särreglering med anledning av 2019 års direktiv är endast den inledande delen av förfarandet, fram till dess att den behöriga myndigheten i Sverige beslutar om tillstånd till verkställande av fusionsplanen och utfärdar ett fusionsintyg.

Gränsöverskridande delningar

Också när ett befintligt svenskt aktiebolag som omfattas av någon av de finansiella lagarna³ ska delas genom en gränsöverskridande delning, blir de finansiella lagarna tillämpliga. Dessa lagar behöver därför innehålla, eller hänvisa till, bestämmelser om vad som gäller för en sådan delning.

Om en utländsk juridisk person som bedriver en motsvarande form av finansiell verksamhet är överlåtande bolag i en gränsöverskridande delning och det övertagande bolaget ska vara ett svenskt aktiebolag (som bildas genom delningen), aktualiseras inte rörelselagarna såvitt avser det gränsöverskridande förfarandets inledande del. Förutsättningarna för ett utländskt finansiellt bolag att genomföra en gränsöverskridande delning ska regleras i lagstiftningen i det överlåtande bolagets hemland. Svensk rätt måste emellertid reglera förutsättningarna för registreringen av det övertagande svenska bolaget, dvs. förfarandet efter det att den utländska behöriga myndigheten har utfärdat ett delningsintyg.

³ Bankaktiebolag, kreditmarknadsaktiebolag, försäkringsaktiebolag samt tjänstepensionsaktiebolag.

När det gäller ett övertagande svenskt aktiebolag som bildas till följd av en gränsöverskridande delning⁴ av ett utländskt bolag som bedriver tillståndspliktig finansiell verksamhet torde det vanligtvis – om än kanske inte alltid – vara så att finansiell verksamhet ska bedrivas i det svenska aktiebolaget efter delningen. Om det nya bolaget ska driva finansiell verksamhet i Sverige, måste det säkerställas att bolaget i samband med delningen uppfyller villkoren för tillstånd till att driva sådan verksamhet.

Gränsöverskridande ombildningar

De finansiella lagarna måste också tillhandahålla bestämmelser om vad som gäller när ett befintligt svenskt aktiebolag som omfattas av någon av lagarna⁵ ska genomföra en gränsöverskridande ombildning.

Förutsättningarna för ett utländskt finansiellt bolag att ombildas till ett svenskt bolag ska i första hand, liksom vid delning av ett utländskt bolag, regleras i lagstiftningen i det utländska bolagets hemland, medan svensk rätt ska reglera förutsättningarna för att registrera det ombildade bolaget i Sverige. Vid ombildning till ett svenskt aktiebolag måste svensk lagstiftning därutöver ange förutsättningarna för bolaget att efter ombildningen bedriva tillståndspliktig verksamhet hanteras enligt svenskt rätt. Det är naturligt med en viss samordning mellan dessa båda regelverk, det som gäller registrering och det som gäller tillstånd.

9.2 Lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Tillståndspliktig bank- och finansieringsrörelse regleras i BRL. Ett bankaktiebolag är ett aktiebolag som har fått tillstånd att bedriva bankrörelse (jfr 1 kap. 5 § p. 3 och 1 kap. 3 § BRL) och ett kreditmarknadsbolag är ett aktiebolag som har fått tillstånd att bedriva finansieringsrörelse (jfr 1 kap. 5 § p. 12 och 1 kap. 4 § BRL). En kredit-

⁴ En gränsöverskridande delning förutsätter alltid att det övertagande bolaget bildas genom delningen; det är inte möjligt att genomföra en gränsöverskridande delning med ett befintligt bolag som övertagande bolag. (Jfr artikel 160b.3 och 4 samt skäl 8 i ändringsdirektivets ingress.)

⁵ Bankaktiebolag, kreditmarknadsaktiebolag, försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag.

marknadsförening är en ekonomisk förening som har fått tillstånd att bedriva finansieringsrörelse (jfr 1 kap. 5 § p. 13 BRL).

Dessa tre företagsformer betecknas gemensamt som kreditinstitut.

I BRL finns näringsrättsliga bestämmelser om förutsättningarna för att få tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse (3 kap.). Vidare finns där bestämmelser om vilken verksamhet som får bedrivas i ett kreditinstitut, och om hur verksamheten ska bedrivas (6 och 7 kap) samt särskilda kapitaltäckningsregler (9 kap.). Dessutom regleras tillsynen över kreditinstitut (13 kap.). Det finns också bestämmelser om prövningen av ägares lämplighet (14 kap.).

Härutöver innehåller lagen särskilda bestämmelser av associationsrättslig karaktär för de kreditinstitut som omfattas av lagen, dvs. bankaktiebolag (10 kap.), medlemsbanker (10 a kap.), kreditmarknadsbolag (11 kap.) och kreditmarknadsföreningar (12 kap.). För bankaktiebolag och kreditmarknadsbolag – som utgör aktiebolag med tillstånd att bedriva bank- respektive finansieringsrörelse – gäller föreskrifterna för aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av BRL eller annars är särskilt föreskrivet. Strukturen på den särskilda associationsrättsliga regleringen för dessa aktiebolag är sådan att det som i BRL föreskrivs för bankaktiebolag i stor utsträckning gäller också för kreditmarknadsbolag (jfr 10 kap. 1 § och 11 kap. 1 § BRL).

För kreditmarknadsföreningar – som är ekonomiska föreningar med tillstånd att bedriva finansieringsrörelse – gäller föreskrifterna för ekonomiska föreningar i allmänhet, om inte annat följer av BRL eller är särskilt föreskrivet (jfr 12 kap. 1 § BRL). Detsamma gäller för medlemsbanker (jfr 10 a kap. 1 § BRL).

I det följande behandlar vi genomförandet av 2019 års direktiv i svensk rätt för dessa kreditinstitut mot bakgrund av systematiken i gällande rätt.

9.2.1 Överväganden

Vårt förslag: De nuvarande särbestämmelserna om fusion mellan *bankaktiebolag* anpassas till 2019 års direktiv. Finansinspektionens särskilda roll vid tillståndsansökan ska bestå, liksom den särskilda utformning som borgenärsskyddsreglerna har. Det införs vidare nya bestämmelser om gränsöverskridande delning och gränsöverskridande ombildning som i allt väsentligt motsvarar den reglering som föreslås för fusioner.

Den nya lagstiftning som vi föreslår för bankaktiebolagen ska gälla också för *kreditmarknadsbolag*.

Också de nuvarande särbestämmelserna om fusion mellan *kreditmarknadsföreningar* anpassas till 2019 års direktiv. Anpassningarna motsvarar i allt väsentligt vad som ska gälla för fusioner mellan bankaktiebolag.

För *medlemsbanker* ska gälla detsamma som för kreditmarknadsföreningar.

Skälen för förslaget:

Bankaktiebolag (10 kap. BRL)

Av 2019 års direktiv följer att ett bankaktiebolag ska kunna genomföra gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar.

I dag innehåller 10 kap. 18–25 b §§ BRL bestämmelser om fusion. Bestämmelserna innebär att fusionsförfarandet för ett deltagande bankaktiebolag delvis skiljer sig från det förfarande som föreskrivs i aktiebolagslagen. Det innebär bl.a. att ansökan om tillstånd att verkställa fusionen ska göras hos Finansinspektionen och inte hos Bolagsverket, att Finansinspektionen inom ramen för detta tillståndsärende ska pröva frågor om betryggande säkerhet för bolagens borgenärer och att fusionerande bolag omfattas av den tillståndsplikt och det krav på godkännande av bolagsordning som gäller för att få bedriva bank- eller finansieringsrörelse i Sverige.

Det befintliga regelverket för fusioner mellan bankaktiebolag behöver justeras och utvecklas i linje med vad som följer av 2019 års direktiv.

BRL innehåller i dag inte – lika lite som aktiebolagslagen – några bestämmelser om gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar. Som vi redan har konstaterat behöver sådana bestämmelser införas.

Genomförandet av 2019 års direktiv bör, såvitt gäller bankaktiebolag, ske på samma sätt som vi har föreslagit i fråga om aktiebolagslagen. Det innebär att vi i det följande utgår från befintliga bestämmelser om gränsöverskridande fusioner för bankaktiebolag och ställer dessa i relation till de nya bestämmelser som vi föreslår i aktiebolagslagen. I den utsträckning det då visar sig nödvändigt att

ändra den svenska regleringen för bankaktiebolag bör dessa ändringar införas i 10 kap. BRL.

Vid införandet av nya bestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar bör regleringen av gränsöverskridande fusioner tjäna som förebild, så länge annat inte är sakligt motiverat på grund av förfarandenas respektive särdrag.

Gränsöverskridande fusioner

Ett bankaktiebolag får delta i en gränsöverskridande fusion som överlåtande bolag endast under förutsättning att det övertagande bolaget är en motsvarande juridisk person med hemvist i en annan stat inom EES. I detta ligger att det utländska övertagande bolaget måste ha tillstånd att driva bankrörelse enligt den för bolaget gällande lagstiftningen. Samma princip gäller för övrigt vid inhemska fusioner; det fordras då att ett svenskt bankaktiebolag är övertagande bolag (jfr 10 kap. 18 § BRL). Begränsningen är formellt av associationsrättsligt slag men det är uppenbart att den i praktiken utgör en del av den näringsrättsliga regleringen av kreditinstitut.

Här bör anmärkas att det genom 2019 års direktiv har tagits bort en bestämmelse från 2017 års direktiv. Det gäller en bestämmelse om att gränsöverskridande fusioner är möjliga endast mellan bolagsformer som får fusionera enligt den nationella lagstiftningen i de berörda medlemsstaterna.⁶ Det villkoret tillmättes viss betydelse vid införandet av det nyss nämnda villkoret för ett bankaktiebolags deltagande i en gränsöverskridande fusion.⁷ Det följer emellertid även fortsättningsvis av direktivet att ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion ska uppfylla villkoren i de bestämmelser och formaliteter i den nationella lagstiftning som bolaget omfattas av och att nationella myndigheter ska ha möjlighet att motsätta sig en fusion med hänvisning till allmänintresset.⁸ Enligt vår bedömning ger detta den nationella lagstiftaren tillräckligt utrymme för att vidmakthålla nationella villkor av det aktuella slaget.

Enligt svensk rätt får tillståndspliktig finansiell verksamhet drivas endast av ett företag som har erforderligt tillstånd. Vidare gäller att

⁶ Jfr artikel 121.1 a i 2017 års direktiv i dess lydelse före 2019 års ändringsdirektiv.

⁷ Jfr prop. 2008/09:180 s. 64.

⁸ Jfr artikel 121.1 b.

ett sådant tillstånd inte får överlåtas.⁹ Den särskilda näringsrättsliga reglering som gäller för tillståndspliktig finansiell verksamhet ger uttryck för det allmänintresse som är knutet till kreditinstituten, till deras roll på kapitalmarknaden och till deras i den delen samhällsbärande funktion. De finansiella aktiebolagen skiljer sig på så vis från aktiebolag som lyder enbart under det allmänna regelverket för aktiebolag. Det är naturligt att detta motiverar särbestämmelser för sådana bolag som driver finansiell verksamhet.

Det villkor som uppställs i svensk rätt för ett bankaktiebolags deltagande i en gränsöverskridande fusion bör således gälla även fortsättningsvis.

Härutöver bör för bankaktiebolag gälla de särskilda begränsningar av rätten att delta i en gränsöverskridande fusion som vi på grund av 2019 års direktiv har föreslagit i aktiebolagslagen (jfr vårt förslag till 23 kap. 36 b § aktiebolagslagen). Ett bankaktiebolag bör alltså inte få delta i en gränsöverskridande fusion om det är i konkurs, föremål för företagsrekonstruktion eller i tvångslikvidation. Självfallet bör det inte heller få delta i en fusion som genomförs för ett kriminellt eller annars otillbörligt ändamål eller på annat sätt syftar till att kringgå gällande rätt. Någon särskild bestämmelse i BRL om detta fordras inte utan det kommer utan vidare att följa av den hänvisning till aktiebolagslagen som finns i 10 kap. 1 § BRL.

När det gäller själva fusionsförfarandet bör merparten av de bestämmelser som vi föreslår ska tas in i 23 kap. aktiebolagslagen i huvudsak gälla fullt ut också för bankaktiebolag.¹⁰

Redan enligt gällande rätt är dock bestämmelserna om borgenärsskydd vid en fusion utformade på ett annat sätt vid fusion mellan bankaktiebolag än vid en fusion mellan vanliga aktiebolag. Det särskilda förfarande som föreskrivs i aktiebolagslagen (underrättelse och kallelse på borgenärer samt möjlighet till prövning i allmän domstol) har ingen motsvarighet i BRL. I stället gäller att det är Finansinspektionen som ett led i tillståndsprövningen prövar om bolagens borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet (jfr 10 kap. 19 och 20–22 §§ BRL). Det saknas skäl att ändra denna ordning med anled-

⁹ Jfr 2 kap. 1 § BRL och prop. 2008/09:180 s. 65.

¹⁰ Det gäller följande bestämmelser i 23 kap. aktiebolagslagen: fusionsplan (38 §), styrelsernas redogörelse (39–39 b §§), revisorsgranskning (40–41 §§), informationsmeddelande (41 a §), tillhandahållande av fusionsplanen (43 §), tillhandahållande av inkomna synpunkter (43 a §), utfärdande av fusionsintyg (46 §) registrering av fusionen (47 och 48 §§), fusionens rättsverkningar (49 §), aktieägares rätt till inlösen (51 §), aktieägares rätt till ytterligare ersättning (52–54 §§), absorption av helägt dotterbolag m.m. (55 §)

ning av 2019 års direktiv; den får anses uppfylla direktivets krav.¹¹ Aktiebolagslagens regler om borgenärsskydd bör därför inte heller i fortsättningen gälla vid gränsöverskridande fusioner mellan bankaktiebolag.

I andra avseenden bör aktiebolagslagens regler gälla även vid gränsöverskridande fusioner mellan bankaktiebolag men kompletteras med särbestämmelser, anpassade till bankaktiebolagens förutläggningar.

Det är naturligt att det särskilda förfarande som enligt vårt förslag ska föregå en prövning av om fusionen har ett otillbörligt syfte m.m. tillämpas även vid gränsöverskridande fusioner som avser bankaktiebolag (jfr avsnitt 4.11.5). Med hänsyn till den roll som Finansinspektionen har på detta område – och som har föranlett att det är inspektionen som beslutar om tillstånd till verkställande av fusionsplan (jfr 10 kap. 20 § första stycket BRL) – bör det dock vara Finansinspektionen, inte Bolagsverket, som gör denna prövning. Finansinspektionen bör därvid ha samma möjlighet som Bolagsverket enligt vårt förslag ska ha att vid prövningen anlita en oberoende sakkunnig (jfr utredningens förslag till 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen).

Gränsöverskridande delningar

I dag kan ett bankaktiebolag inte bli föremål för en gränsöverskridande delning. Som en följd av 2019 års direktiv måste det införas bestämmelser som gör gränsöverskridande delningar av bankaktiebolag möjliga.

Följande principer bör gälla för den nya regleringen.

- Den särreglering av inhemska delningar som i dag finns i BRL bör inte ändras. Det bör emellertid noteras att det till följd av våra förslag till ändringar i aktiebolagslagen kommer att bli möjligt att genomföra delning genom separation vid en inhemsk delning av ett bankaktiebolag (jfr 24 kap. 1 § aktiebolagslagen med 10 kap. 1 och 26–30 §§ BRL). Systematiska skäl talar för en sådan lösning. Några hinder däremot har vi inte kunnat finna.

¹¹ Jfr artikel 126b.1. Här kan anmärkas att borgenärer även har möjlighet att väcka talan enligt allmänna regler.

- Den nya särregleringen av gränsöverskridande delningar i BRL bör ha samma struktur som särregleringen av gränsöverskridande fusioner.
- Regelverket för gränsöverskridande delningar bör i sak motsvara regelverket för gränsöverskridande fusioner när det gäller vilka av aktiebolagslagens allmänna bestämmelser om förfarandet som ska gälla för bankaktiebolag.
- Förutsättningarna för ett bankaktiebolag att genomföra en gränsöverskridande delning kan inte begränsas till att avse ”motsvarande juridisk person”, eftersom en gränsöverskridande delning aldrig kan genomföras till ett befintligt bolag.
- Det bör göras en offentlig kontroll av att ett bankaktiebolag inte genom gränsöverskridande delning överlåter tillståndspliktig verksamhet till ett olämpligt bolag. Den kontrollen bör utföras av Finansinspektionen (som därvid bör ha befogenhet att avslå att tillståndsansökan om det är motiverat av hänsyn till allmänintresset).
- Finansinspektionen bör ha samma roll vid gränsöverskridande delningar som vid gränsöverskridande fusioner: Beslutsordningen bör vara densamma.
- Borgenärsskyddet bör utformas i enlighet med vad som föreskrivs för fusionerande bankaktiebolag.

Här kan anmärkas att borgenärsskyddet vid inhemska delningar av bankaktiebolag avviker både från vad som föreskrivs för delningar enligt aktiebolagslagen och från vad som föreskrivs för fusionerande bankaktiebolag. Vid delningar ska Bolagsverket inhämta ett yttrande från Finansinspektionen (28 §) och sedan överlämna ansökan till tingsrätten (29 §).

Den särskilda utformningen av borgenärsskyddet vid inhemska delningar av bankaktiebolag har att göra med att en inhemsk delning kan innefatta både ett bankaktiebolag och ett vanligt aktiebolag. I motiven anfördes följande.

Bankaktiebolaget kan vara antingen det bolag som övertar ett annat bolags tillgångar och skulder eller det bolag som delas. I båda dessa fall kommer det att vara fler bolag än ett inblandade i delningen. Även om de andra bolagen i många fall kommer att vara andra bankaktiebolag eller kreditmarknadsbolag, kan de också vara inte tillståndspliktiga finansiella

företag eller företag vars huvudsakliga verksamhet är något annat än finansiell verksamhet. Finansinspektionen bör dock bara ta till vara de intressen som bankaktiebolagets borgenärer har. De övriga bolagens borgenärer bör ta till vara sin rätt genom det förfarande som beskrivs i aktiebolagslagen. Om ett bankaktiebolag överlåter tillgångar och skulder till andra bankaktiebolag, är det naturligt att Finansinspektionen (eller i förekommande fall regeringen) – efter förebild av fusionsförfarandet – bevakar borgenärernas rätt i såväl det överlåtande bankaktiebolaget som i de övertagande aktiebolagen. I en sådan situation kommer nämligen de övertagande bolagen att överta bankaktiebolagets borgenärer, varför dessa borgenärs situation efter delningen beror på den finansiella ställningen i de övertagande bolagen. Om en sådan beslutsordning används när även andra aktiebolag än bankaktiebolag är inblandade i delningen skulle det emellertid i vissa fall innebära att Finansinspektionen (eller i förekommande fall regeringen) måste ta till vara de intressen som borgenärer till aktiebolag som inte är bankaktiebolag har. Även med beaktande av att bankaktiebolaget enligt 24 kap. 5 § aktiebolagslagen kan bli betalningsansvarigt om ett annat övertagande bolag inte kan betala en skuld som överförs till det genom delningen framstår detta som en främmande uppgift för Finansinspektionen. Det har därför bedömts mindre lämpligt att i de fallen tillämpa samma beslutsordning som vid fusion eller att tillämpa olika beslutsförfaranden beroende av om bankaktiebolaget är överlåtande eller övertagande bolag. I stället föreslås en beslutsordning som liknar den vid minskning av aktiekapitalet.¹²

Som redan har framgått kan en gränsöverskridande delning – till skillnad från en inhemsk delning – aldrig genomföras med ett befintligt bolag som övertagande bolag. Därmed finns det inte heller några andra borgenärer än borgenärerna i det bankaktiebolag som ska delas. Detta utgör en för utformningen av borgenärsskyddet betydande skillnad och motiven för den ordning som gäller för inhemska delningar av bankaktiebolag har därför inte bäring på en gränsöverskridande delning av samma bolag.

Mot denna bakgrund förefaller det vara lämpligt att reglera borgenärsskyddet vid en gränsöverskridande delning av ett bankaktiebolag på samma sätt som borgenärsskyddet vid en gränsöverskridande fusion där ett sådant bolag deltar.

Det saknas däremot skäl att ändra den ordning som gäller för inhemska delningar av bankaktiebolag.

- Enligt vårt förslag till ändringar i aktiebolagslagen ska det inför registreringen av ett svenskt aktiebolag som uppkommer i samband med en gränsöverskridande delning göras en viss laglighets-

¹² Se prop. 2005/06:25 s. 91 f.

prövning i Sverige. Bestämmelserna om detta bör kompletteras med en bestämmelse i BRL som länkar samman de bolagsrättsliga förutsättningarna för delning med de näringsrättsliga bestämmelserna om tillstånd. Bestämmelsen bör utformas så att det finansiella tillståndet utgör en förutsättning för registrering, om det aktiebolag som bildas genom delningen ska bedriva tillståndspliktig finansiell verksamhet.

Härvid bör sägas något om uppgiftsfördelningen mellan Bolagsverket och Finansinspektionen vid laglighetsprövningen.

Vid en gränsöverskridande fusion där ett bankaktiebolag deltar ska, när det övertagande bolaget ska ha sitt hemvist i Sverige, anmälan för registrering göras hos Bolagsverket (jfr 10 kap. 1 § och 19 § BRL; jfr även 23 kap. 48 § aktiebolagslagen). Det saknas skäl att införa en annan ordning för registreringen i Sverige av ett nybildat aktiebolag som är följden av en gränsöverskridande delning. Även i dessa fall bör, såsom följer av aktiebolagslagens allmänna regler, anmälan för registrering göras hos Bolagsverket (jfr utredningens förslag till 24 kap. 51 § aktiebolagslagen). Vid Bolagsverkets laglighetsprövning inför registreringen av ett nybildat aktiebolag som ska bedriva tillståndspliktig finansiell verksamhet kommer emellertid Finansinspektionens beslut i tillståndsfrågan att – till följd av den kompletterande bestämmelse om laglighetsprövningen som vi föreslår – få avgörande betydelse för Bolagsverkets prövning i denna del. Vi återkommer i författningsskomentaren till bestämmelsens närmare utformning.

Gränsöverskridande ombildningar

Av 2019 års direktiv följer att den svenska lagstiftaren måste införa regler om gränsöverskridande ombildningar för alla slag av aktiebolag, även bankaktiebolag. Det fordras således nya bestämmelser om ombildning i BRL. En gränsöverskridande ombildning aktualiserar på flera punkter samma slag av principfrågor som gränsöverskridande delningar. Det gäller bl.a. frågor om möjligheten att uppställa särskilda begränsningar för genomförande och frågor om borgenärsskyddet. Det gäller också frågor om behovet av en svensk laglighetsprövning inför registreringen i Sverige av ett aktiebolag som är följden av en gränsöverskridande ombildning av en utländsk

juridisk person som driver finansiell verksamhet som är tillståndspliktig i Sverige.

De nya bestämmelserna om ombildning av bankaktiebolag bör därför i allt väsentligt utformas med de nya reglerna om gränsöverskridande delningar som förlaga.

Vi återkommer i författningskommentaren till bestämmelsernas närmare utformning.

Kreditmarknadsbolag (11 kap. BRL)

Av 2019 års direktiv följer att också kreditmarknadsbolag ska kunna genomföra samtliga tre slag av gränsöverskridande förfaranden.

Den associationsrättsliga regleringen för kreditmarknadsbolag i 11 kap. BRL är utformad på så sätt att det som gäller för bankaktiebolag gäller också för kreditmarknadsbolag. För genomförandet av 2019 års direktiv vad gäller kreditmarknadsbolag är det därför tillräckligt att våra förslag till ändringar för bankaktiebolag görs tillämpliga även på kreditmarknadsbolag.

Kreditmarknadsföreningar (12 kap. BRL)

I 12 kap. BRL finns särskilda associationsrättsliga bestämmelser för kreditmarknadsföreningar. För sådana föreningar tillämpas i stor utsträckning föreningslagens bestämmelser, dock att BRL innehåller vissa särbestämmelser om fusion (jfr 12 kap. 1 och 13–19 §§ BRL).

Särbestämmelserna om fusion mellan kreditmarknadsföreningar har i dag i allt väsentligt samma innebörd som särbestämmelserna om fusion mellan bankaktiebolag respektive kreditmarknadsbolag. Det innebär att ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen ska göras hos Finansinspektionen och att det är Finansinspektionen som ska pröva att föreningarnas borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet. Det finns också särskilda avslagsgrunder som anknyter till det särskilda borgenärsskyddet och till allmänintresset. Fusionsbestämmelserna för kreditmarknadsföreningar behöver nu anpassas till ändringsdirektivet genom konsekvensändringar som anknyter till våra förslag till ändringar i föreningslagen (jfr avsnitt 8). I sak kommer detta att i huvuddrag motsvara justeringarna av fusionsbestämmelserna för bankaktiebolag.

Medlemsbanker (10 a kap. BRL)

I 10 a kap. BRL finns särskilda associationsrättsliga bestämmelser för medlemsbanker. Detta regelverk följer i allt väsentligt regleringen av kreditmarknadsföreningar (jfr 10 a kap. 1 § första stycket BRL). Det saknas skäl att frångå denna systematik vid anpassningen av regelverket till 2019 års direktiv.¹³ Följaktligen bör de ändringar i fusionsbestämmelserna som nu görs för kreditmarknadsföreningar gälla även medlemsbanker.

9.3 Försäkringsrörelselagen (2010:2043)

I FRL regleras bl.a. förutsättningarna för att bedriva tillståndspliktig försäkringsrörelse. En sådan rörelse kan drivas av ett försäkringsaktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening. Dessa företagsformer lyder under den gemensamma beteckningen försäkringsföretag (jfr 1 kap. 1 och 3 §§ FRL).

I FRL finns bl.a. näringsrättsliga bestämmelser om förutsättningarna för tillstånd att bedriva försäkringsrörelse (2 kap.) samt bestämmelser om det sätt på vilket en försäkringsrörelse ska drivas (4 och 10 kap.) med särskilt avseende på företagets solvens och ekonomiska förhållanden (5–8 kap.). Dessutom innehåller lagen en särskild reglering om tillsyn över försäkringsföretag (17 kap.) och särskilda bestämmelser om prövningen av ägares lämplighet (15 kap.)

Lagen innehåller även särskilda associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföretag. Strukturen på regleringen i FRL är snarlik BRL:s reglering av kreditinstitut.

För försäkringsaktiebolag finns de associationsrättsliga bestämmelserna i 11 kap. FRL. Av bestämmelserna följer att föreskrifterna för aktiebolag i allmänhet gäller även för försäkringsaktiebolag, om inte något annat följer av FRL eller är särskilt föreskrivet (jfr 11 kap. 1 §).

I 12 kap. FRL finns associationsrättsliga bestämmelser för ömsesidiga försäkringsbolag. För dessa företag tillämpas i vissa delar föreningslagens bestämmelser om ekonomiska föreningar (jfr 12 kap. 3 §).

Associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföreningar finns i 13 kap. FRL. Utgångspunkten för dessa är emellertid att före-

¹³ Jfr prop. 2019/20:97 s. 45 f.

ningslagens bestämmelser om ekonomiska föreningar tillämpas, såvida inte annat följer av försäkringsrörelselagen (jfr 13 kap. 2 §).

Härutöver finns det vissa bestämmelser med associationsrättslig karaktär även i det kapitel som reglerar överlåtelse av försäkringsbestånd (14 kap).

9.3.1 Överväganden

Vårt förslag: 2019 års direktiv genomförs i den associationsrättsliga regleringen för försäkringsföretagen i FRL:

- för försäkringsaktiebolag på samma sätt som för bankaktiebolag, och
- för ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar på samma sätt som för kreditmarknadsföreningar.

Skälen för förslaget: Strukturen på regelverken i FRL och BRL är, som framgått ovan, likartade. I FRL:s associationsrättsliga kapitel finns särbestämmelser om fusionsförfarandet för försäkringsföretag. Innebörden av dessa bestämmelser är för samtliga företagsformer – liksom för kreditinstituterna – bl.a. att ansökan om tillstånd att verkställa fusionen ska göras hos Finansinspektionen, inte hos Bolagsverket, och att det vid behandlingen av en sådan ansökan ska prövas frågor om betryggande säkerhet för försäkringstagarna och andra borgenärer. Särregleringen innebär också att fusionerande bolag eller föreningar omfattas av den tillståndsplikt och det krav på godkännande av bolagsordning eller stadgar som krävs för att få bedriva försäkringsrörelse i Sverige.

Av detta följer att nuvarande bestämmelser om fusion för de företagsformer som regleras i FRL i allt väsentligt motsvarar de hittillsvarande bestämmelserna om fusion i BRL. När det gäller försäkringsaktiebolag finns också särbestämmelser om inhemska delningar (jfr 11 kap. 1 och 31–44 §§ FRL) som i allt väsentligt motsvarar särbestämmelserna om inhemska delningar för bankaktiebolag i BRL.

Mot denna bakgrund talar systematiska skäl för att genomföra 2019 års direktiv i FRL med samma metod som vi har föreslagit för genomförandet i BRL. Härvid gör sig samma principiella frågor gällande som vi har behandlat i anslutning till BRL. Med hänvisning till

övervägandena i avsnitt 9.2 föreslår vi således att regelverket för försäkringsföretagen anpassas till ändringsdirektivet enligt följande.

- I fråga om *försäkringsaktiebolag* justeras nuvarande särbestämmelser om gränsöverskridande fusioner, medan nya särbestämmelser införs om gränsöverskridande delningar respektive ombildningar,
- I fråga om *ömsesidiga försäkringsbolag* och *försäkringsföreningar* justeras de nuvarande särbestämmelserna om gränsöverskridande fusioner.

Vi återkommer i författningskommentaren till bestämmelsernas närmare utformning.

9.4 Lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

I lagen om tjänstepensionsföretag finns bestämmelser om den tjänstepensionsverksamhet som drivs av svenska tjänstepensionsföretag (jfr 1 kap. 1 och 3 §§ lagen om tjänstepensionsföretag). Det fordras tillstånd för att driva sådan verksamhet. De företagsformer som kan få tillstånd är aktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar (jfr 2 kap. 1 §).

Ett aktiebolag som har fått tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet utgör ett tjänstepensionsaktiebolag. Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening som har fått tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet betecknas alltså som ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag respektive tjänstepensionsförening. Företagsformerna lyder gemensamt under beteckningen tjänstepensionsföretag (jfr 1 kap. 3 §).

Strukturen på lagen om tjänstepensionsföretag liknar regleringen i FRL och de associationsrättsliga bestämmelserna för tjänstepensionsföretag följer i huvudsak vad som gäller för försäkringsföretag. Det finns också en särskild beröringspunkt mellan dessa båda lagar i form av en möjlighet till s.k. omvandling av ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag och vice versa (jfr 2 kap. 5 § lagen om tjänstepensionsföretag och 2 kap. 4 a § FRL; jfr även om tillstånd i 2 kap. 1 § samma lagar).

När det gäller de tjänstepensionsföretag som ska behandlas här finns den särskilda associationsrättsliga regleringen i 10 kap. lagen

om tjänstepensionsföretag. För tjänstepensionsaktiebolag gäller föreskrifter för aktiebolag i allmänhet, om inte annat följer av lagen om tjänstepensionsföretag eller hänvisas till FRL (jfr 10 kap. 1 och 2 §§). För ömsesidiga tjänstepensionsbolag tillämpas i vissa delar föreningslagen och FRL (jfr 10 kap. 20 och 21 §§). På tjänstepensionsföreningar ska föreningslagen tillämpas, om inte annat följer av lagen om tjänstepensionsföretag eller hänvisas till FRL (jfr 10 kap. 48 och 49 §§).

9.4.1 Överväganden

Vårt förslag: 2019 års direktiv genomförs i den associationsrättsliga regleringen för tjänstepensionsföretag i lagen om tjänstepensionsföretag. För *tjänstepensionsaktiebolag* sker genomförandet på samma sätt som för försäkringsaktiebolag, dock genom hänvisning till FRL såvitt gäller de nya bestämmelserna om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. För *ömsesidiga tjänstepensionsbolag* och *tjänstepensionsföreningar* sker genomförandet på samma sätt som för ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar.

Skälen för förslaget: Regelverken i lagen om tjänstepensionsföretag respektive FRL har en likartad struktur. De särbestämmelser om fusionsförfarandet som finns i 10 kap. 9–13 §§, 39–44 §§ och 60–64 §§ lagen om tjänstepensionsföretag motsvarar till sin innebörd de särbestämmelserna om fusion som finns i FRL.

När det gäller tjänstepensionsaktiebolagen finns också särbestämmelser om inhemsk delning. I den delen är regleringen emellertid lagtekniskt utformad på så sätt att lagen om tjänstepensionsföretag hänvisar till FRL:s bestämmelser om inhemsk delning av försäkringsaktiebolag (jfr 10 kap. 2 §). Det reser frågan om vilken lagteknisk form som är bäst lämpad för tjänstepensionsaktiebolagen när det gäller de nya bestämmelser om gränsöverskridande delning och ombildning som vi föreslår ska gälla för dessa bolag.

Systematiska skäl kan visserligen anföras till stöd för att införa nya bestämmelser om de båda förfarandena också i lagen om tjänstepensionsföretag, motsvarande den uttryckliga reglering som vi föreslår för de finansiella bolagen som lyder under FRL och BRL. En

sådan lösning samspelar emellertid mindre väl med den hänvisningsteknik till FRL som lagstiftaren redan har valt såvitt avser inhemska delningar (m.fl. bestämmelser). Inte heller utmärks tjänstepensionsaktiebolagen av några sådana särdrag i förhållande till försäkringsaktiebolagen som skulle kunna motivera sakliga skillnader i särbestämmelserna om gränsöverskridande delningar och ombildningar. Eftersom bestämmelserna bör vara likadana till sitt innehåll, är det inte heller av hänsyn till regleringens innehåll motiverat att införa en separat och uttrycklig reglering också i lagen om tjänstepensionsföretag. I stället bör direktivets bestämmelser om gränsöverskridande delningar och ombildningar för tjänstepensionsaktiebolagens del genomföras genom den redan etablerade lagstiftningstekniken att hänvisa till FRL.

Vi föreslår således att regelverket för tjänstepensionsföretagen i 10 kap. lagen om tjänstepensionsföretag anpassas till ändringsdirektivet enligt följande.

- I fråga om *tjänstepensionsaktiebolag* görs justeringar i nuvarande särbestämmelser om gränsöverskridande fusioner. Dessutom tillförs lagen om tjänstepensionsföretag nya särbestämmelser om gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar i form av hänvisningar till den reglering som vi föreslår för försäkringsaktiebolag i FRL.
- I fråga om *ömsesidiga tjänstepensionsbolag* och *försäkringsföreningar* görs justeringar i nuvarande särbestämmelser om gränsöverskridande fusioner.

Vi återkommer i författningskommentaren till bestämmelsernas närmare utformning.

10 Konsekvenser

10.1 Allmän utgångspunkt

Av utredningens direktiv framgår att utredaren allsidigt och grundligt ska belysa förslagets konsekvenser för det allmänna, näringslivet, arbetstagare och andra intressenter. Om förslagen bedöms medföra ökade kostnader eller intäktsminskningar för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas. Utredaren ska också utföra och redovisa en jämställdhetsanalys, där statistik ska presenteras, kommenteras och analyseras efter kön. Vid utformningen av förslagen ska hänsyn tas till jämställdhetsanalysen.

Redogörelsen för de konsekvenser förslagen får för statsbudgeten, enskilda, företag, rättsväsendet och kontrollmyndigheterna ska utformas enligt de krav som anges i 14–16 §§ kommittéförordningen (1998:1474). I arbetet med konsekvensutredningen ska kommittén ha kontakt med Tillväxtverket.

I 14 § kommittéförordningen, i lydelsen av den 1 januari 2020, anges att om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, regioner, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner, ska kommittén föreslå en finansiering.

I 15 § kommittéförordningen anges att om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställd-

heten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Härutöver ska, enligt 15 a §, förslagets kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges. Konsekvenserna ska anges på ett sätt som motsvarar de krav på innehållet i konsekvensutredningar som finns i angivet i ett antal punkter i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Kraven i dessa paragrafer återges närmare i inledningen av varje avsnitt nedan.

I detta avsnitt analyseras sålunda konsekvenserna av utredningens förslag. Avsnitt 10.2 ger en allmän bild av förslagets innebörd och avsnitt 10.3 avser de ekonomiska konsekvenserna av genomförandet av 2019 års direktiv, särskilt med anledning av att det införs två nya former av gränsöverskridande förfaranden. De nya förfarandena innebär vissa nya arbetsuppgifter för flera svenska myndigheter och kan också få vissa ekonomiska och andra konsekvenser för företag och enskilda.

10.2 Allmänt om utredningens arbete och slutsatser

10.2.1 Utredningens mål och bedömningar

Enligt 6 § 1 och 2 förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en konsekvensutredning innehålla en beskrivning av problemet och vad man vill uppnå samt en beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.

Utredningens uppdrag är att lämna förslag till hur de ändringar i och tillägg till 2017 års direktiv som görs genom 2019 års direktiv ska genomförs i svensk rätt.

Eftersom Sverige genom medlemskapet i EU har förbundit sig att lojalt genomföra unionens direktiv, har utredningen vinnlagt sig om att genomförandet ska ske direktivkonformt samtidigt som det föreslagna regelverket inte ska innebära onödiga administrativa pålagor för berörda företag eller de myndigheter som är delaktiga i förfarandena. Utredningsarbetet – i vilket representanter för arbetsmarknadens parter har deltagit – har haft som inriktning att undvika att direktivets genomförande försvagar eller urholkar det bestående svenska arbetsrättsliga regelverket.

10.2.2 Vilka berörs av de nya bestämmelserna?

Det befintliga regelverket för gränsöverskridande fusioner i 23 kap. aktiebolagslagen har tillämpats sedan år 2008. Införandet av motsvarande regelverk för gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar innebär således en utbyggnad som i allt väsentligt berör samma parter, dvs. företagens ägare, arbetstagare och borgenärer jämte flera myndigheter som är eller kommer att vara en del i tillsynen över förfarandena. Införandet av gränsöverskridande delningar och ombildningar innebär utökade och förenklade möjligheter att flytta bolag till och från Sverige. Den ökade rörligheten över gränserna bedöms ha förutsättningar att i förlängningen ge näringslivet bättre möjligheter till omstruktureringar, något som i förlängningen bör kunna bidra till den ekonomiska tillväxten inom unionen. Det är dock nödvändigt – och förutsätts också i EU-direktivet – att de nya möjligheterna kompletteras med kontrollfunktioner som kan förebygga och upptäcka gränsöverskridande förfaranden som genomförs i kriminella eller annars otillbörliga syften.

10.3 Ekonomiska konsekvenser

10.3.1 Konsekvenser för staten

Vår bedömning: Förslagen förväntas innebära utvecklings- och investeringskostnader för Bolagsverket om cirka sex miljoner kronor. Dessa kostnader bedöms inte rymmas inom befintliga anslag och kan inte heller finansieras genom avgifter från företagen.

De föreslagna regelverken innebär utökade uppgifter för Bolagsverket och Finansinspektionen. Handläggningen av de enskilda registrerings- och tillståndsärendena bedöms dock i huvudsak kunna finansieras genom avgifter. Det finns dock anledning att se över Bolagsverkets avgifter för dessa slag av ärenden.

Förslagen kan också innebära merarbete för de myndigheter som Bolagsverket kommer att inhämta yttranden från. Kostnaderna förväntas dock inte bli större än att de kan rymmas inom befintliga anslag.

Med anledning av att nya bestämmelser med möjligheter för aktieägare att väcka talan mot överlåtande bolag införs kan antalet tvister i allmänna domstolar förväntas öka något. I vilken omfattning dessa möjligheter kommer att utnyttjas går inte att förutse. Det går inte heller att förutse i vilken omfattning de överlåtande företagen väljer att begära överprövning av Bolagsverkets beslut i allmän förvaltningsdomstol under ett gränsöverskridande förfarande. Sammantaget förväntas dock inte eventuella kostnadsökningar för domstolsväsendet bli annat än marginella.

Skälen för bedömningen: En konsekvensutredning bör innehålla en redovisning av kostnaderna för förslagen och hur dessa kostnader ska finansieras. Analysen ska omfatta effekterna av förslagets direkta och indirekta, kort- och långsiktiga kostnader för offentlig sektor. Finansieringen kan ske med bland annat avgifter eller medel från förvaltningsanslag.

I denna del gör vi följande överväganden.

Kostnader för handläggningen av tillståndsärenden hos Bolagsverket

Antalet gränsöverskridande fusioner och inhemska delningar som genomförs med nuvarande regelverk

Sedan bestämmelser om gränsöverskridande fusioner infördes år 2008 och fram till november 2020 har Bolagsverket registrerat 287 gränsöverskridande fusioner. Det årliga genomsnittet under åren 2015–2020 var 25–30. Bolagsverket bedömer i dag att det inte finns något som tyder på att antalet gränsöverskridande fusioner kommer att förändras nämnvärt framöver.

När det gäller inhemska delningar, som ännu är den enda tillåtna formen av delning, registrerades det under åren 2015–2019 årligen 40–50 sådana. Inte heller här förväntas antalet registrerade ärenden ändras nämnvärt framöver.

Förväntad ärendetillströmning efter tillkomsten av de nya bestämmelserna

Det är inte möjligt att göra någon säker bedömning av om de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner kommer att påverka antalet ärenden rörande sådana fusioner. Det finns i vart fall inte anledning att anta att antalet kommer att öka annat än rent marginellt.

Bolagsverket har inte kunnat ge någon preciserad prognos om det förväntade årliga antalet ansökningar om gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar. Utifrån verkets erfarenhet av gränsöverskridande fusioner bedömer verket dock att det sannolikt inte kommer att röra sig om några större volymer och inte heller fler än ansökningarna om tillstånd till gränsöverskridande fusioner. Vi gör inte någon annan bedömning.

Beräknade utvecklings- och investeringskostnader för Bolagsverkets verksamhet med anledning av utredningens förslag

Vårt förslag till genomförande av 2019 års direktiv innebär att det i ökad utsträckning måste utbytas information mellan registreringsmyndigheter i olika EES-stater. Vid gränsöverskridande fusioner skickar Bolagsverket redan i dag underrättelser om genomförda fusioner. Underrättelserna skickas automatiskt från Bolagsverket när en uppgift har registrerats om att fusionen är genomförd och fusionen därmed avslutad. På motsvarande sätt underrättas Bolagsverket om när fusionen är avslutad i ett annat EES-land. Underrättelserna sker via BRIS, systemet för sammankoppling av företagsregister (Business Registers Interconnection System). Motsvarande information ska i enlighet med 2019 års direktiv skickas även vid gränsöverskridande ombildningar och delningar. Jämfört med tidigare utökas kraven beträffande gränsöverskridande förfaranden genom att de behöriga myndigheterna – för svenskt vidkommande Bolagsverket – ska skicka utfärdade fusionsintyg, delningsintyg och ombildningsintyg via BRIS till sina motsvarigheter i andra EES-stater.

Som en följd av direktivet måste därför det system som i dag används för att hantera gränsöverskridande fusioner byggas ut till att omfatta även gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar. De investeringar som har gjorts i nuvarande ärende-

hanteringssystem kan, efter vissa förändringar, användas även för tillkommande gränsöverskridande förfaranden men vissa ytterligare investeringar krävs. Bolagsverket beräknar att kostnaderna för att möjliggöra ärendehantering av gränsöverskridande fusioner i enlighet med förslaget och för att etablera helt nya processer för hantering av gränsöverskridande delning och ombildning uppgår till sex miljoner kronor. Kostnaderna innefattar utveckling av ärendehanteringssystemet, bl.a. tekniska möjligheter för att ta emot ärenden digitalt.

Det bedöms inte vara möjligt att finansiera dessa initiala utvecklingskostnader på annat sätt än genom anslag.

Det utvidgade tillämpningsområdet – resurser för hanteringen av den förväntade ärendetillströmningen

Som framgått ovan förväntas det årliga antalet gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar inte överstiga antalet gränsöverskridande fusioner. Prognoser om framtida antal ärenden är till sin natur behäftade med felmarginaler. Utifrån antagandet att antalet gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar som mest kommer att uppgå till samma antal som de gränsöverskridande fusionerna kommer antalet *tillkommande* gränsöverskridande ärenden hos Bolagsverket med anledning av våra förslag att uppgå till ungefär ytterligare 60 ärenden årligen. Antalet gränsöverskridande förfaranden skulle då uppgå till totalt cirka 100 årligen. Huruvida det verkligen blir så är emellertid beroende av svårbedömda faktorer som hur rörligheten för företag i EU och EES utvecklas i stort och vilka fördelar företagen uppfattar att de gränsöverskridande förfarandena erbjuder.

Man måste emellertid räkna med att särskilt tillståndsärendena kan komma att bli mera komplexa att handlägga, inte minst med anledning av den otillbörlighetsprövning som Bolagsverket ska göra, och att detta kommer att ge upphov till ökade kostnader för Bolagsverket. Det sammanlagda resursbehovet kan därmed antas komma att öka. Storleken av dessa kostnadsökningar är dock synnerligen svår att förutse.

Till en väsentlig del kommer säkerligen ett ökat antal ärenden att kunna finansieras genom de avgifter som tas ut i samband med registrering och tillståndsgivning (se nedan). Detta kan dock förut-

sätta att nuvarande avgifter för registrerings- och ansökningsavgifter ses över, med inriktning på vissa allmänna höjningar av avgifterna i dessa slag av ärenden. En sådan översyn bör dock lämpligen inte göras förrän viss erfarenhet har erhållits av det nya regelverket.

En särskild komplikation är att de avgiftssystem som tillämpas i Bolagsverkets registrerings- och ansökningsärenden är schablonmässigt satta; samma avgiftsnivå tillämpas i samma ärende av visst slag, oavsett vilken arbetsinsats som ärendet kräver. Ärenden om tillstånd till verkställande av fusions-, delnings- eller ombildningsplaner kan förväntas kräva olika mycket tid, beroende på komplexiteten i det enskilda ärendet. Vid en ombildning av ett större företag med komplicerade förhållanden kan det vara nödvändigt med en mångdubbelt större arbetsinsats än i ärenden som avser företag med enkla förhållanden. Det är knappast rimligt att kostnaderna i ärenden av det förra slaget övervältras på ärenden av det senare slaget. Det finns mot den bakgrunden anledning att överväga om det i ärenden av dessa slag bör tillämpas andra principer för avgiftssättningen än de som tillämpas i dag. Vi har dock inte haft utrymme att överväga detta närmare inom ramen för vårt arbete. Vi noterar emellertid att regeringen den 21 januari 2021 har gett Bolagsverket i uppdrag att ta fram ett förslag på en ny finansieringsmodell för verket. Av beslutet framgår att en förutsättning är att Bolagsverket fortsatt ska vara avgiftsfinansierat. Förslaget ska presenteras för Näringsdepartementet senast den 31 augusti 2021.

Kostnader för externa sakkunniga som anlitas av Bolagsverket

I vårt förslag till 23 kap. 21 a § (liksom motsvarande paragrafer i 24 och 24 a kap.) tydliggörs att Bolagsverket kan anlita en extern oberoende sakkunnig om det vid handläggningen av en ansökan om verkställande av fusionsplan (respektive delningsplan och ombildningsplan) uppkommer frågor som kräver särskild fackkunskap. Sådana situationer kan i synnerhet uppkomma om ett gränsöverskridande förfarande skulle vara ovanligt komplext eller omfattande.

Som vi redan har konstaterat kan komplexiteten i ärenden om gränsöverskridande förfaranden skilja sig åt väsentligt. I enstaka fall kan det krävas särskild expertis som Bolagsverket inte har tillgång till. En ändamålsenlig lösning kan då undantagsvis vara att anlita en

advokatbyrå eller revisionsfirma med specialistkompetens inom ett visst område. I sådana fall är det emellertid särskilt tydligt att kostnaderna för detta inte bör belasta andra sökande. Inte heller är det rimligt att kostnaderna belastar det allmänna. Vi har därför föreslagit en bestämmelse om att Bolagsverket kan besluta att kostnaden för en sådan sakkunnig ska betalas av sökanden. Anlitandet av en extern expert kommer därmed normalt inte att leda till några merkostnader för det allmänna.

Kostnader för ärendehantering hos Finansinspektionen

Genom sökningar i Finansinspektionens ärendehanteringssystem har kunnat konstateras att ärenden om tillstånd till verkställande av gränsöverskridande fusioner med finansiella företag inblandade under de senaste åren har förekommit vid i genomsnitt fem tillfällen per år. Det finns för närvarande inget som talar för att denna siffra skulle förändras i någon större omfattning. Det finns inte heller anledning att anta att antalet gränsöverskridande delningar och ombildningar kommer att bli flera än antalet gränsöverskridande fusioner. Konsekvenserna för Finansinspektionen bedöms därför som begränsade. Förslagen bör kunna finansieras inom befintliga ramar.

Kostnader för andra statliga myndigheter

Inom ramen för Bolagsverkets och Finansinspektionens handläggning av tillståndsärenden ska, enligt vårt förslag, myndigheterna inhämta yttranden från andra myndigheter. Vissa myndigheter – Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket – kommer att behöva yttra sig mer eller mindre regelmässigt medan andra myndigheter kommer att tillfrågas när Bolagsverket bedömer att det är nödvändigt. Nedan följer en uppskattning av de kostnader för farandet kan förväntas innebära.

Ekobrottsmyndigheten

Enligt uppgift från Ekobrottsmyndigheten kan myndigheten behöva skapa en central funktion på huvudkontoret eller någon utpekad ekobrottskammare som tar emot förfrågningar från Bolagsverket med anledning av förestående gränsöverskridande fusioner, delningar eller ombildningar. Denna centrala funktion ska kunna söka efter pågående utredningar mot företag eller personer i myndighetens register. Finns det inget att redovisa, torde detta snabbt och kortfattat kunna redovisas till Bolagsverket. Detta innebär sannolikt inte mer än någon timmes arbete för handläggaren i ett enskilt ärende. Det kan antas att sådana registerslagningar i de allra flesta fall inte kommer att resultera i några särskilda uppgifter. Det kommer alltså huvudsakligen att vara fråga om ett begränsat arbete för Ekobrottsmyndigheten.

Det är sannolikt endast i ett begränsat antal fall som det kommer att visa sig att det finns pågående brottsutredningar eller mål i domstol beträffande företaget eller dess företrädare. I så fall får frågan om utlämnande av uppgifter som omfattas av sekretess lämnas över för beslut av förundersökningsledaren. I det fallet torde det krävas något mer arbete. För beslut om utlämnande kan förundersökningsledaren behöva genomföra en noggrann genomgång av delnings-, ombildnings- eller fusionsplanen samt revisorsyttranden och en jämförelse med den information som finns inom ramen för förundersökningen för att försöka bedöma om Ekobrottsmyndigheten har tillgång till någon information som är av betydelse för Bolagsverkets prövning i tillståndsärendet. Det kan därvid uppkomma sekretessfrågor att ta ställning till. I dessa fall kan det alltså för några medarbetare bli fråga om en viss utökad arbetsinsats jämfört med nuvarande bestämmelser.

Om antalet förfrågningar från Bolagsverket totalt sett uppgår till 100 per år (motsvarande det beräknade antalet tillståndsärenden hos Bolagsverket), torde arbetsinsatsen för funktionen som tar emot förfrågningarna inte överstiga 100 timmar per år. Högst en handfull förundersökningsledare hos Ekobrottsmyndigheten per år torde bli inblandade i att svara på Bolagsverkets förfrågningar. Sammantaget bedöms inte den sammanlagda arbetstiden för dem avseende dessa ärenden överstiga 25 timmar.

Uppskattningsvis skulle merkostnaderna hos Ekobrottsmyndigheten vid ett genomförande av utredningens förslag motsvara kostnaden för 100–150 arbetstimmar per år, vilket ryms inom befintliga anslag.

Skatteverket

Skatteverket har i yttrande till utredningen uppskattat att varje förfrågan från Bolagsverket innebär två timmars arbete. Kostnaden för att utföra arbetet med Bolagsverkets förfrågningar motsvarar arbetskostnaden för nedlagd tid. Arbetskostnaden per timme beräknas till 650 kronor. Med utgångspunkt i Bolagsverkets uppskattning att antalet gränsöverskridande förfaranden inte kommer att överstiga 100 per år förväntas Skatteverkets kostnader inte överstiga 130 000 kronor per år.

De ökade kostnader som kan uppstå är inte större än att de bör kunna finansieras inom befintliga ramar.

Polismyndigheten

Vi bedömer att Bolagsverkets begäran om yttrande i de alla flesta fall inte kommer att innebära andra insatser av Polismyndigheten än vissa registerslagningar avseende de bolag som förfarandet gäller och bolagens företrädare.

Med utgångspunkt i att antalet ansökningar om tillstånd till gränsöverskridande förfaranden sannolikt inte kommer att överstiga 100 per år bedömer vi att de kostnader som kan förväntas uppkomma för Polismyndigheten kommer att vara mycket begränsade och rymmas inom ramen för befintliga anslag.

Andra myndigheter som ska yttra sig vid Bolagsverkets laglighets- och otillbörlighetsprövning

Även när det gäller andra myndigheter som Bolagsverket i enskilda fall förväntas inhämta yttranden från bedömer vi att kostnadsökningarna i absoluta tal kommer att vara mycket begränsade och rymmas inom befintliga anslag. Denna bedömning grundar sig fram-

för allt på antagandet att antalet fall då yttranden behöver inhämtas kommer att bli fåtaliga och att arbetet hos den myndighet som Bolagsverket vänder sig till oftast torde kunna begränsas till vissa inledande sökningar i relevanta register; det endast i undantagsfall komma att finnas anledning till fördjupade kontroller av företagen eller deras företrädare.

De allmänna domstolarna

De föreslagna reglerna om överlämnande och överklagande medför att såväl allmänna domstolar som allmänna förvaltningsdomstolar kommer att få nya måltyper.

Prognoser om i vilken omfattning nya regelverk kommer att leda till ökat behov av tvistlösning eller andra former av avgöranden i domstol är alltid vanskliga att göra. Benägenheten att överklaga myndigheters beslut eller att tvista om giltigheten av en bolagsstämmas beslut är beroende av flera faktorer som inte alltid går att förutse.

Som ovan har framgått beräknas antalet gränsöverskridande förfaranden årligen uppgå till ett hundratal. Inom varje förfarande fattas överklagbara myndighetsbeslut. Det förekommer också bolags- eller föreningsstämmobeslut som kan klandras i domstol. Till detta kommer att aktieägare som inte är tillfreds med den ersättning som de erhåller inom ramen för förfarandet kan vända sig till domstol för att få saken prövad.

Talan om klander väcks vid tingsrätt. Klander av stämmobeslut utgör emellertid inte en egen målkategori hos domstolarna, utan sorteras under tvistemål. Genom att ta fram uppgifter i tingsrätternas målhanteringssystem om tvistemålens sakfrågor är det dock möjligt att sortera ut de mål som avser klander av stämmobeslut. För att bedöma om en process gäller just klander av ett stämmobeslut om att genomföra en fusion, inhemsk eller gränsöverskridande, måste dock innehållet i varje mål granskas individuellt.

Som exempel kan redovisas hur det har sett ut vid en av landets största tingsrätter, Göteborgs tingsrätt, de senaste åren. Under åren 2013–2020 avgjordes 31¹ mål om klander av bolagsstämmobeslut.

¹ Riktigheten av denna siffra bygger på att alla inkomna mål till tingsrätten som avser klander av bolagsstämmobeslut har registrerats på ett korrekt sätt med saken angiven som *Klander av bolagsstämmobeslut*. Bland dessa slutliga avgöranden ingå även beslut om avvisning och avskrivning.

Inget av dessa mål avsåg dock klander av en bolagsstämmas beslut om fusion eller delning. Enligt vår bedömning finns det knappast anledning tro att våra förslag kommer att leda till flera mål om klander av stämmobeslut.

Vårt förslag medför att det tillkommer en ny målkategori, talan om ersättning för inlösta aktier m.m. Antalet sådana mål är närmast omöjligt att förutse. Man måste dock räkna med att det varje år kan bli fråga om något eller några mål. Det går inte heller att bortse från möjligheten att ett sådant mål i enstaka fall kommer att involvera ett större antal parter och till följd därav blir resurskrävande. Det kommer dock fortfarande att vara fråga om ett så litet antal mål att det, enligt vår bedömning, inte är ägnat att påverka de allmänna domstolarnas resursbehov.

Enligt förslagen ska flera av Bolagsverkets beslut under ett gränsöverskridande förfarande kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol (i första hand Förvaltningsrätten i Härnösand). Det gäller framför allt Bolagsverkets beslut om att neka tillstånd till ett gränsöverskridande förfarande.

På förfrågan från utredningen har Förvaltningsrätten i Härnösand granskat mål som har sin grund i överklagade beslut från Bolagsverket sedan den 1 januari 2016. Enligt domstolen har det endast förekommit något enstaka överklagande som har rört gränsöverskridande fusioner och inget av målen har lett till någon sakprövning.

Det saknas skäl att anta att antalet överklaganden med anledning av de nya regelverken om gränsöverskridande delningar och ombildningar skulle skilja sig från gränsöverskridande fusioner. Enstaka överklaganden skulle i och för sig kunna bli förhållandevis resurskrävande. De allmänna förvaltningsdomstolarnas resursbehov torde emellertid inte påverkas på något påtagligt sätt.

Arbetsdomstolen

Sanktionen för brott mot reglerna i medverkandelagen är skadestånd. Detta överensstämmer med principerna i svensk arbetsrätt. Eventuella tvister som kan uppkomma vid tillämpningen av medverkandelagen ska handläggas vid Arbetsdomstolen. Tillkomsten av medverkandelagen förväntades inte få någon betydande inverkan på

domstolens arbetsbelastning.² Av uppgifter från Arbetsdomstolen framgår också att domstolen inte har prövat någon tvist med anledning av lagen sedan dess tillkomst år 2008.³ Även om möjligheterna till fler former av gränsöverskridande förfaranden ökar med våra förslag finns det enligt vår bedömning inte något som tyder på att detta skulle komma att förändras nämnvärt.

10.3.2 Konsekvenser för kommuner, företag och enskilda

Vår bedömning: Förslagen leder inte till några ekonomiska konsekvenser för kommuner.

De föreslagna regelverken innebär tydligare och mindre kostsamma processer för företag som genomför gränsöverskridande omstruktureringar jämfört med vad som krävs för att åstadkomma motsvarande omstrukturering med dagens regelverk.

Det föreslagna regelverket innehåller bestämmelser om skydd för både aktieägare och borgenärer.

Skälen för bedömningen:

Ett tydligt regelverk med utökade möjligheter

Det regelverk som nu gäller för gränsöverskridande fusioner och som infördes efter tillkomsten av 2005 års direktiv ställer inte krav på någon omfattande uppgiftsskyldighet eller några kapitalkrävande investeringar men är ändå förhållandevis komplicerat och på några punkter otydligt. Också den nu föreslagna regleringen kommer att vara komplex men regelverket kommer att ge tydligare svar på de frågor som kan uppkomma. I vart fall för mindre företag torde en tillämpning av regelverket förutsätta anlita expertis och därmed leda till vissa kostnader; storleken av dessa är givetvis beroende bl.a. av företagets storlek. I jämförelse med de kostnader som skulle uppkomma om motsvarande omstruktureringar gjordes utan användande av de särskilda reglerna om gränsöverskridande fusioner bedöms dock den föreslagna ordningen dock innebära en besparing för företagen.

² Prop. 2007/08:20 s. 96 f.

³ Uppgift från Cathrine Lilja Hansson, ordförande och administrativ chef i Arbetsdomstolen.

Vårt förslag innebär vidare att det införs detaljerade regelverk för hur gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar ska gå till. I nuvarande bolagsrätt saknas särskilda instrument för att exempelvis ombilda ett svenskt bolag till ett franskt. Vad som närmare skulle krävas i dag för att åstadkomma motsvarande omstrukturering är i hög grad oklart. Regelverk av de slag som vi nu föreslår innebär därmed en stor förenkling, låt vara att värdet av denna förenkling knappast – med hänsyn till de skiftande förhållandena – går att uppskatta till något visst belopp. Det kommer troligen i de flesta fall fortfarande att vara nödvändigt att anlita expertis för att genomföra omstruktureringen men kostnaderna för detta kan förväntas bli avsevärt lägre än tidigare.

Skydd för aktieägare och borgenärer

Det förhållandet att företagen får större möjligheter att röra sig över nationsgränserna innebär också ökade krav på skydd för andra inblandade parter. I de nya regelverken ingår därför flera bestämmelser om aktieägares rätt att lämna bolaget vid ett gränsöverskridande förfarande och att få sina aktier inlösta till ett belopp som har beräknats på ett transparent sätt. Aktieägarna har dessutom möjlighet att väcka talan i domstol och få beloppen överprövade. Sammantaget bedöms skyddet för aktieägarna i samband med ett gränsöverskridande förfarande öka i förhållande till vad som i dag gäller vid en gränsöverskridande fusion.

Regelverket innefattar också bestämmelser om borgenärsskydd som innebär att borgenärer som har fordringar mot ett bolag som ska delta i ett gränsöverskridande förfarande har rätt till betryggande säkerheter för sina fordringar. Det är givet att detta kan innebära vissa extra transaktionskostnader för bolagen men i flertalet fall bedöms dessa bli mycket begränsade. Trots de föreslagna bestämmelserna torde – som en följd av direktivets utformning – skyddet för borgenärerna bli något sämre än det skydd som borgenärer i dag åtnjuter vid gränsöverskridande fusioner (jfr avsnitt 4.9.4).

Konsekvenser av utnyttjade och outnyttjade optioner i direktivet

EU-direktiv innehåller vanligen både tvingande bestämmelser som varje medlemsstat måste genomföra och dispositiva bestämmelser som medlemsstaterna själva förfogar över (optioner). Det direktiv vi behandlar i detta betänkande utgör inget undantag.

När det gäller direktivbestämmelser av det senare slaget – optionerna – har vi i en del fall föreslagit att de genomförs i svensk rätt, medan vi i andra fall har förordnat att de inte utnyttjas.

Ett exempel på en option som vi föreslår ska utnyttjas är möjligheten för medlemsstaterna att kräva att den oberoende sakkunniges rapport, dvs. revisorsyttrandet, offentliggörs. Denna möjlighet framgår av bl.a. artikel 123.1 andra stycket. Våra närmare överväganden i denna del redovisas i avsnitt 4.6.7.

Ett annat exempel på en option för medlemsstaterna utgör bestämmelserna i artikel 123.2 och 3 som ger möjlighet till ett annorlunda förfarande för offentliggörande av fusionsplan m.m. I den delen har vi valt att inte utnyttja optionen, eftersom det enligt vår bedömning skulle komplicera förfarandet utan att ge några tillräckligt vägande fördelar (jfr avsnitt 4.4.3). Det framstår f.ö. som tveksamt om ett utnyttjande av bestämmelserna skulle innebära någon besparing för företagen.

Ett ytterligare exempel på en option som vi har föreslagit inte ska utnyttjas är möjligheten att undanta styrelsen i enmansbolag från skyldigheten att upprätta en särskild redogörelse (jfr artikel 124.4 andra meningen). Såsom har berörts i avsnitt 4.5.4 har vi motiverat vårt ställningstagande i den delen med bl.a. den betydelse som en sådan redogörelse kan ha för arbetstagarna. Det är svårt att bedöma vilka besparingar som hade kunnat göras om optionen hade utnyttjats, eftersom detta väsentligen blir beroende av det enskilda företags storlek, men vi noterar att bolagen även med vårt förslag kommer att ha betydande möjligheter att begränsa omfattningen av redogörelsen.

Ännu ett exempel utgör vårt förslag att ställa vissa krav på revisorsgranskning även där aktieägarna är ense om att avstå från sådan granskning (jfr avsnitt 4.6.3). Vi har föreslagit att nuvarande svenska regler ska bestå, eftersom det är ägnat att stärka borgenärsskyddet. Kostnaderna för detta i enskilda ärenden är mycket svåra att bedöma

och kommer uppenbarligen att växla beroende på de aktuella bolagens omfattning.

Ett ytterligare exempel utgör direktivets regler om s.k. solvensförklaring (jfr artikel 126b.2). Vi har bedömt att dessa regler inte bör utnyttjas, bl.a. därför att de skulle kunna innebära en administrativ börda för bolagen och då den praktiska nyttan av reglerna kan ifrågasättas (jfr avsnitt 4.9.5).

När det gäller direktivets bestämmelser om aktieägares rätt att få sina aktier inlösta respektive begära ytterligare ersättning har vi föreslagit att dessa inte ska genomföras i högre utsträckning än vad direktivet föreskriver (jfr avsnitt 4.8.1–3). För bolagen bedöms detta innebära att utfallet av det gränsöverskridande förfarandet blir lättare att överblicka och att kostnaderna kan hållas nere.

Kostnader för information till arbetstagare

Den information som företagen ska lämna till arbetstagarna vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar är sådan information som behövs för att medverkandelagen ska kunna tillämpas. Snarlika – om än inte lika omfattande – krav på information finns redan i det gällande regelverket vid gränsöverskridande fusioner. För gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar införs nu krav på att företagen, om de avser att tillämpa referensbestämmelserna om medverkan utan att inleda förhandlingar med arbetstagarna, ska lämna information om detta. Dessutom ska information lämnas för att klarlägga i vilken omfattning och på vilket sätt medverkan ska gälla i det övertagande eller ombildade företaget samt om planerna för att genomföra delningen eller ombildningen och hur denna fortskrider fram till dess att det övertagande eller ombildade företaget registrerats. Liksom vid gränsöverskridande fusioner kan förslaget alltså innebära viss påverkan på den administrativa hanteringen för de företag som ska ingå i ett gränsöverskridande förfarande. Våra förslag i denna del är nödvändiga för att uppfylla kraven i EU-direktivet och något lämpligt alternativ till lagstiftning har inte framkommit.

Konsekvenser för kommuner och enskilda

Förslagen påverkar inte kommunerna eller den regionala självbestämmanderätten.

Enskilda kan beröras i deras egenskap av aktieägare (medlemmar), arbetstagare eller borgenärer. Detta har berörts i det föregående och berörs ytterligare i avsnitt 9.4.1.

10.4 Andra konsekvenser

10.4.1 Konsekvenser för arbetstagare

Vår bedömning: Arbetstagarnas rätt till medverkan stärks genom tydliga tidsfrister för och krav på innehållet i den information som företagen ska förse arbetstagarna med vid olika delar av genomförandet av ett gränsöverskridande förfarande.

Regleringen får till följd att de företag som blir resultatet av ett gränsöverskridande förfarande enligt 23 kap. 24 kap. och 24 a kap. aktiebolagslagen blir skyldigt att respektera de rättigheter och skyldigheter för arbetstagare som följer av anställningsavtal eller anställningsförhållanden, inklusive eventuella kollektivavtal.

Förslagen bedöms inte påverka tillämpningen av de bestämmelser i anställningsskyddslagen och medbestämmandelagen som har införts i svensk rätt med anledning av rådets direktiv 2001/23/EG.

Skälen för bedömningen: Vid genomförandet av 2005 års direktiv infördes bestämmelser om arbetstagares rätt till samverkan i det inledande skedet av ett gränsöverskridande förfarande samt rätt till varaktig medverkan genom styrelserepresentation. Regelverket är avsett att garantera arbetstagarna rätt till information om en förestående gränsöverskridande fusion, rätt att utse representanter i en förhandlingsdelegation och rätt till medverkan när fusionen väl genomförs. Direktivet har föranlett *dels* ett antal bestämmelser i 23 kap. aktiebolagslagen och 16 kap. föreningslagen om arbetstagares rätt till information och rätt att yttra sig över fusionsplan m.m., *dels* lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner (medverkandelagen). Genom våra förslag i detta betänk-

ande ändras och förstärks vissa av de befintliga bestämmelserna om sådana rättigheter vid gränsöverskridande fusioner samtidigt som motsvarande rättigheter införs vid gränsöverskridande delningar och gränsöverskridande ombildningar.

Vid tillkomsten av medverkandelagen konstaterades i prop. 2007/08:20 att lagen innebär att särskilda former för medverkan för arbetstagare kommer att gälla i övertagande företag efter en gränsöverskridande fusion. I propositionen uttalades att kostnaderna för att inrätta och utöva denna medverkan borde finansieras av de berörda företagen och förväntades inte påverka samhället i övrigt. De speciella informationsinsatser som kunde komma att behövas förväntades tillhandahållas av bransch- eller arbetsgivarorganisationer. Kontrollen av efterlevnaden av reglerna skulle huvudsakligen komma att skötas av berörda arbetstagare och företagsledningar. Det sagda bör enligt vår mening gälla även i fråga om de medverkansregler som tillkommer genom vårt förslag.

Direktivets bestämmelser om hur arbetstagares rätt till medverkan ska utformas är i huvudsak tvingade. Liksom i tidigare lagstiftningsärenden som har genomfört EU-direktiven på detta område är regelmassan förhållandevis komplex. I de nya typer av gränsöverskridande förfaranden som, enligt förslaget, ska införas i aktiebolagslagen och där medverkandelagen således ska vara tillämplig kan vi alltså inte välja någon mindre komplicerad modell.

I detta sammanhang bör också förtydligas att flytt av ett *bolag* inte behöver betyda att verksamheten eller bolagets driftställen flyttas (lika lite som en flyttning av verksamhet eller driftställen förutsätter en flytt av bolaget). Kollektivavtal som har ingåtts med företaget förblir således gällande, med den skillnaden att det vid exempelvis en gränsöverskridande ombildning blir samma bolag fast som en utländsk juridisk person som är avtalspart efter ombildningen. Gällande kollektivavtal och andra arbetsrättsliga avtal är sådant som ska anges särskilt i styrelsens redogörelse vid ett gränsöverskridande förfarande (se t.ex. 23 kap. 39 b § aktiebolagslagen).

Effekterna av ändringen i artikel 133, jämte införandet av artikel 160I respektive 86I, får särskild betydelse för rätt till arbetstagarmedverkan. Artiklarna är tvingande och innebär att den nivå då arbetstagarmedverkan ska finnas sänks till fyra femtedelar av de nivåer som krävs enligt nationell lagstiftning i de deltagande staterna. Rätt till arbetstagarmedverkan enligt lagstiftningen i en stat där ett

deltagande bolag har sitt hemvist medför dessutom att rätten till arbetstagarmedverkan också kommer att omfatta arbetstagare i samtliga övriga deltagande företag.

I avsnitt 4.14.3 berörs de bestämmelser, huvudsakligen 6 b § och 7 § tredje stycket lagen (1982:80) om anställningsskydd och 28 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, som härrör från direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter och hur de förhåller sig till de nu föreslagna reglerna. Vårt förslag är inte avsett att påverka tillämpningen av anställningsskyddslagens eller medbestämmandelagens bestämmelser och bedöms inte heller på något annat sätt försätta arbetstagare i ett sämre rättsligt läge.

I rättsligt hänseende bedöms därför förslagen inte innebära någon försämring av arbetstagarnas rättigheter. I vilken utsträckning de nya möjligheterna att flytta bolag över gränserna i praktiken ändå skulle kunna få negativa konsekvenser för arbetstagarnas möjligheter att tillvarata sina rättigheter – t.ex. därför att talan mot arbetsgivaren efter det gränsöverskridande förfarandet skulle behöva väckas i ett annat land än Sverige – är svårt att bedöma.

10.4.2 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Vår bedömning: Våra förslag har ingen inverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Skälen för bedömningen: Våra förslag i detta betänkande innebär ändringar och tillägg i den bolagsrättsliga och arbetsrättsliga lagstiftningen. Vissa följdändringar sker även i annan författning som exempelvis offentlighets- och sekretesslagen. Förslagen innebär en detaljreglering av hur gränsöverskridande förfaranden av bolagsrättsligt slag ska gå till. Regelverken i sig, som är harmoniserade, bedöms inte ha någon betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män.

10.4.3 Konsekvenser för brottsligheten och för det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet

Vår bedömning: De utökade möjligheter att flytta bolag över gränserna som EU-direktivet medför innebär en viss ökad risk för oseriösa förfaranden. Våra förslag om att bl.a. Bolagsverket ska göra en otillbörlighetsprövning i samband med varje gränsöverskridande fusion, delning eller ombildning bedöms dock i huvudsak kunna balansera dessa risker.

Skälen för bedömningen: I enlighet med 2019 års direktiv skapar våra förslag nya möjligheter för svenska bolag att flytta och delas till andra EES-stater samt motsvarande möjligheter för utländska bolag att flytta hit. Sådan ökad rörlighet ställer samtidigt krav på beredskap för att regelverket också kan komma att utnyttjas för otillbörliga eller kriminella ändamål. Detta ställer i sin tur ökade krav på samverkan mellan svenska myndigheter och även med utländska myndigheter i de EES-stater bolagen väljer att flytta till eller kommer ifrån.

Det är givetvis vanskligt att förutspå i vilken omfattning de gränsöverskridande möjligheterna kommer att utnyttjas för kriminella eller annars otillbörliga ändamål. Det är emellertid svårt att se att tillkomsten av de föreslagna bestämmelserna i sig skulle föranleda brottslighet som inte ändå hade begåtts. Däremot kan regelverket bidra till svårigheter att utreda brottslighet. Oavsett hur det blir med detta krävs det ändå beredskap och förebyggande åtgärder hos svenska myndigheter.

Med utgångspunkt i Ekobrottsmyndighetens erfarenheter av internationell, dvs. gränsöverskridande, brottslighet kan det göras vissa antaganden om effekterna av det nya regelverket. När ett företag flyttar utomlands, försvårar det rent allmänt en svensk brottsutredning jämfört med om företaget finns kvar i Sverige. Om de föreslagna bestämmelserna leder till ökad utflyttning av företag, försämras därför möjligheterna för svenska myndigheter att utreda brott som begåtts eller begås i dessa företag. Svenska straffrättsliga sanktioner, såsom näringsförbud och företagsbot, kommer också att bli mindre verkningsfulla.

Ökade möjligheter att flytta företag utomlands innebär också vissa risker för borgenärer och andra intressenter i det svenska företaget; möjligheten att driva in en fordran kan i praktiken komma att

minska. Även om otillbörliga syften kan förväntas förekomma endast i undantagsfall finns det behov av system som fångar upp dem, vare sig det handlar om otillåtna skatteupplägg eller kringgåenden av arbetstagarrättigheter.

Vi bedömer dock att de föreslagna regelverken – och i synnerhet den otillbörlighetsprövning som ska göras i varje enskilt fall – i huvudsak kan balansera risker av nu angivet slag.

10.5 Särskilda hänsyn avseende tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Vi föreslår att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 31 januari 2023.

Det är redan i dag möjligt att genomföra gränsöverskridande fusioner. Såsom berörs närmare i avsnitt 11 föreslår vi inte några övergångsbestämmelser som skulle göra det möjligt att slutföra de gränsöverskridande fusioner som pågår vid ikraftträdandet. En konsekvens av det är att ett pågående fusionsförfarande kan behöva göras om. För att bolagen ska kunna anpassa sin planering efter detta krävs särskilda informationsinsatser i god tid före ikraftträdandet. Det bör ankomma på Bolagsverket att genomföra sådana informationsinsatser.

11 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

11.1 Ikraftträdande

Vårt förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 31 januari 2023.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 3.1 i 2019 års direktiv ska medlemsstaterna senast den 31 januari 2023 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Bestämmelserna ska tillämpas av medlemsstaterna från och med samma dag.

Det regelverk vi föreslår kräver, i enlighet med direktivet, ett inte obetydligt samarbete mellan svenska myndigheter, framför allt Bolagsverket, och motsvarande utländska myndigheter i de stater som genomför direktivet. Om Sverige väljer ett tidigare datum för ikraftträdande än övriga medlemsstater, skulle det kunna innebära att svenska myndigheter och enskilda måste tillämpa ett regelverk som ännu inte har någon motsvarighet i den eller de andra berörda medlemsstaterna. Ett ikraftträdande före den 31 januari 2023 framstår därför som problematiskt. Vi föreslår därför att de nya svenska bestämmelserna ska träda i kraft den dag som pekas ut i direktivet, dvs. den 31 januari 2023.

11.2 Övergångsbestämmelser

Vår bedömning: De nya bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner bör gälla även om handläggningen av en fråga om en gränsöverskridande fusion har inletts före ikraftträdandet.

Skälen för bedömningen: Det som kan behöva regleras i övergångsbestämmelser är framför allt hur redan inledda, dvs. pågående, gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och ekonomiska föreningar ska hanteras.

Vårt förslag innebär ändringar i ett flertal bestämmelser i 23 kap. aktiebolagslagen. Det är i stor utsträckning fråga om ändringar i förfarandebestämmelserna. Frågan är då vad som ska gälla om det i samband med ikraftträdandet pågår ett förfarande om en gränsöverskridande fusion, t.ex. så att en bolagsstämman har beslutat att godkänna en fusionsplan men Bolagsverket ännu inte lämnat tillstånd till verkställande av planen eller i vart fall inte utfärdat fusionsintyg.

Frågor av detta slag löses ofta på det viset att förfaranden som har inletts före nya bestämmelsers ikraftträdande får handläggas enligt äldre bestämmelser. En sådan ordning har flera fördelar, bl.a. den att genomförda åtgärder inte behöver göras om. Bolag som har inlett en fusion enligt nu gällande regler skulle kunna gå vidare med förfarandet utan hinder av att de nya reglerna ställer även ytterligare krav.

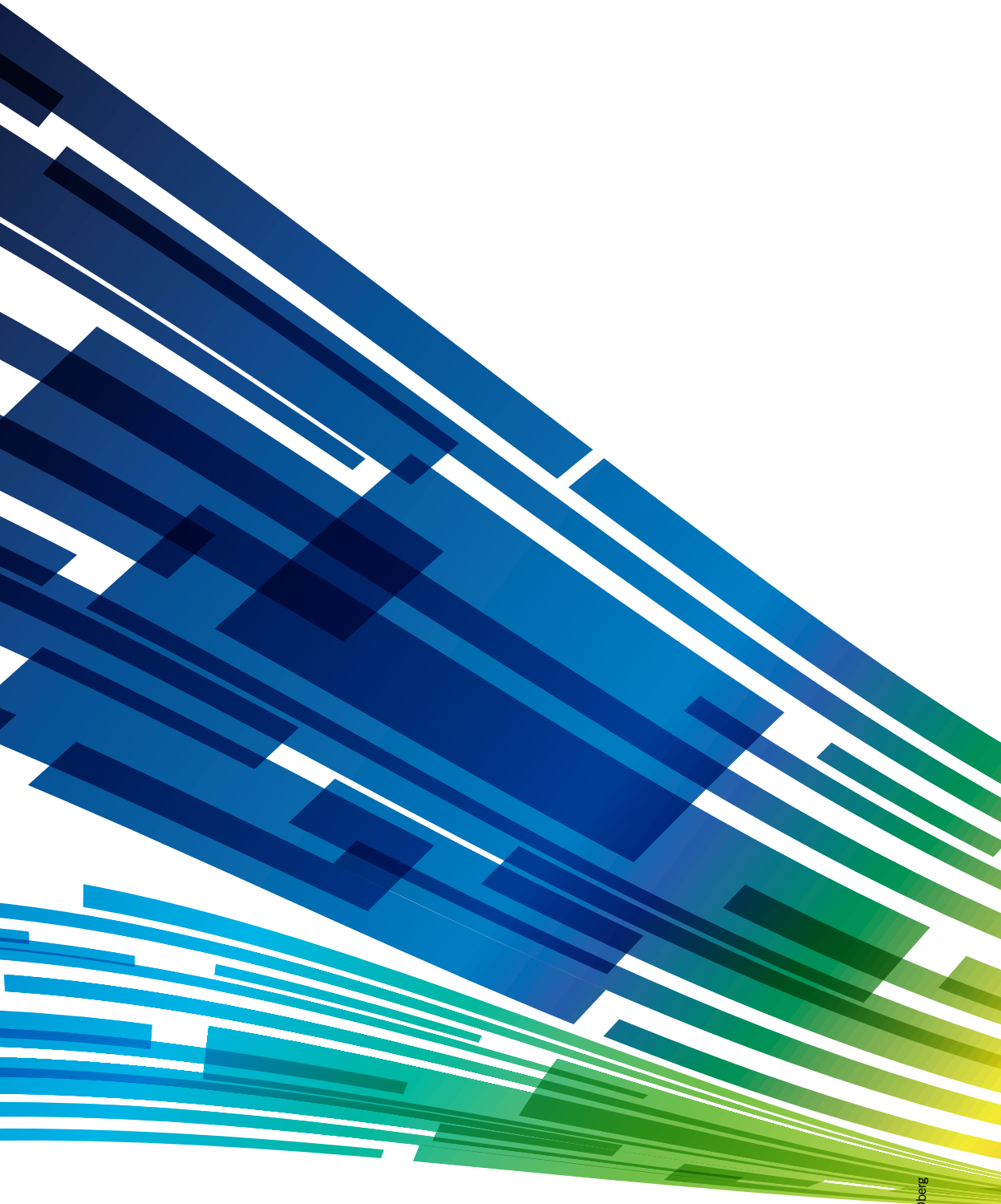
Direktivet innehåller ingen övergångsbestämmelse av detta slag. Det torde i och för sig inte utesluta att den nationella lagstiftaren ändå inför sådana bestämmelser.

Samtidigt framstår en ordning av det slaget som osäker och problematisk. Vid en gränsöverskridande fusion måste förfaranden i minst två olika medlemsstater samordnas. De problem som detta innebär kan hanteras så länge de skilda nationella reglerna bygger på ett gemensamt direktiv. Det är däremot inte säkert att samordningen skulle fungera om något av de bolag som deltar i fusionen genomför förfarandet enligt äldre bestämmelser (förenliga med direktivets äldre lydelse) och något annat genomför sin del av förfarandet enligt de nya bestämmelserna. Det går inte heller att förutse i vilken utsträckning utländska myndigheter efter den 31 januari 2023 skulle acceptera ett svenskt fusionsintyg, framtaget enligt äldre bestämmelser, eller en fusionsplan som är förenlig med äldre bestämmelser men inte med 2019 års direktiv.

Vi bedömer därför att de nya bestämmelserna bör gälla även när fusionsförfarandet har inletts före ikraftträdandet.

Detta är givetvis förenat med nackdelar. Ett fusionsförfarande som inletts före ikraftträdandetidpunkten – med tillämpning av då gällande bestämmelser – men inte hinner avslutas innan de nya bestämmelserna träder i kraft måste göras om. Vi bedömer dock att dessa nackdelar kan minimeras genom informationsinsatser som gör att bolagen kan anpassa sin planering av förestående gränsöverskridande fusioner till problemet.

Med de nu förordade ordningen behövs inga särskilda övergångsbestämmelser.

Regeringskansliet

103 33 Stockholm Växel 08-405 10 00 www.regeringen.se

ISBN 978-91-525-0055-2 ISSN 0375-250X

Omslag: Elanders Sverige AB
Bild: Apola
Bild och bildbearbetning: Agneta S Öberg